

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Λ Ε Ξ Ι Κ Ο
ΤΗΣ
ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΔΗΜΩΔΟΥΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ 1100 - 1669
ΤΟΥ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΡΙΠΑΡΑ

ΤΟΜΟΣ ΙΗ'
προβιδιάζω - ραβέντι

Συνταγμένος από Ομάδα Συνεργατών
Υπό τη διεύθυνση του
Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗ

Λ Ε Ξ Ι Κ Ο

ΤΗΣ

ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΔΗΜΩΔΟΥΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ 1100-1669

ΤΟΥ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΡΙΑΡΑ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Πρόεδρος: Ι. Ν. Καλάζης

Μέλη: Ζωή Καζαζάκη, Ελένη Μπιούντα, Πέτρος Παναγιωτόπουλος, Αντ. Ρεγκάκος

Λ Ε Ξ Ι Κ Ο
ΤΗΣ
ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΔΗΜΩΔΟΥΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ 1100-1669
ΤΟΥ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΡΙΑΡΑ

ΤΟΜΟΣ ΙΗ'
προβιδιάζω – ραβέντι

Συνταγμένος από τους

Μ. ΚΕΣΟΓΛΟΥ Π. ΜΑΥΡΙΔΟΥ
Π. ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΙΔΟΥ Δ. ΜΠΑΓΚΑΒΟ
ΑΙΚ. ΜΥΤΟΥΛΑ ΧΑΡ. ΠΑΣΣΑΛΗ
Β. ΦΥΤΩΚΑ

&

ΑΝΤ. ΒΕ ΕΙΡ. ΧΙΟΝΙΔΟΥ
Π. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ Ν. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Υπό τη διεύθυνση του
Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Καραμαούνα 1 - Πλατεία Σκρά, 551 32 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

τηλ.: 2310-459101-459106, fax: 2310-459107

e-mail: centre@komvos.edu.gr

<http://www.komvos.edu.gr>

<http://www.greek-language.gr>

Επιστημονικός Υπεύθυνος του Έργου
«Λεξικό της Μεσαιωνικής Ελληνικής Δημόσιας
Γραμματικής 1100-1669 του Εμμανουήλ Κριαρά»:
Καθηγητής **Ι.Ν. Καζάζης**

© 2012 ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

ISBN 978-960-7779-53-3

Τυπώθηκε από την Πελαγία Ζήτη & Σία στη Θεσσαλονίκη

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΤΟΜΟΥ

ΠΡΟΛΟΓΟΜΕΝΑ	vii
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	1
Α' ΚΕΙΜΕΝΩΝ	1
α) επωνυμιών	1
β) αγωνισμιών	1
Β' ΜΕΛΕΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΩΝ	2
α) ελληνόγλωσσων	3
β) ξενόγλωσσων	4
Γ' ΛΕΞΙΚΩΝ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΑΡΙΩΝ	5
α) ελληνόγλωσσων	5
β) ξενόγλωσσων	5
Δ' ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΙΚΤΩΝ ΤΟΜΩΝ	7
Ε' ΤΙΜΗΤΙΚΩΝ ΤΟΜΩΝ	7
ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΚΔΟΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΟΥ ΔΕΚΑΤΟΥ ΕΒΔΟΜΟΥ ΤΟΜΟΥ	8
ΒΡΑΧΥΓΡΑΦΙΕΣ	9
Α' ΚΕΙΜΕΝΩΝ	9
α) με ελληνικό τίτλο	9
β) με ξένο τίτλο	15
Β' ΜΕΛΕΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΩΝ	16
α) ελληνόγλωσσων	16
β) ξενόγλωσσων	19
Γ' ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ, ΤΙΜΗΤΙΚΩΝ ΤΟΜΩΝ, ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΑΚΑΔΗΜΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΙΚΤΩΝ ΤΟΜΩΝ	21
α) σε ελληνική γλώσσα	21
β) σε ξένη γλώσσα	23
Δ' ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ	25
Ε' ΛΕΞΙΚΩΝ	25
α) ελληνόγλωσσων	25
β) ξενόγλωσσων	27
ΣΤ' ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΛΕΞΙΚΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΟΡΩΝ ΚΑΙ ΛΕΞΕΩΝ	28

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ	31
ΑΡΘΡΑ ΤΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ	35
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΗΜΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ	360

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Στον ΙΗ' τόμο ισχύουν οι γενικές ρυθμίσεις που εκτίθηκαν στους προηγούμενους τόμους ΙΕ', ΙΣΤ', ΙΖ'. Οι συνεργάτες συμμετείχαν σε όλες τις εργασίες ισότιμα· κάποιοι βέβαια με μικρότερα μερίδια έργου ή για λιγότερο χρόνο - —εξού και η αλφαβητική αλλά και διακριτή αναγραφή των ονομάτων στην εσωτερική σελίδα τίτλου.

Αναλυτικά, η συμβολή των συνεργατών στα στάδια σύνταξης του τόμου έχει ως εξής:

- (α) Στη σύνταξη συνεργάστηκαν κυρίως οι Αντ. Βι, Μ. Κισόγλου, Π. Μαυρίδου, Π. Μαυρομματίδου, Δ. Μπάγκαβος, Αικ. Μυτούλα, Χαρ. Πασσαλής, Β. Φυτώκα και Ειρ. Χιονίδου.
- (β) Για λιγότερο χρόνο οι Π. Μιχαλοπούλου, Ν. Παπαγεωργίου¹.
- (γ) Στου συνταγμένου υλικού την τελική ανάγνωση, όπου συναφούνται η προθεώρηση και η τελική θεώρηση, εργάστηκαν οι Μ. Κισόγλου, Π. Μαυρίδου, Π. Μαυρομματίδου, Δ. Μπάγκαβος, Αικ. Μυτούλα, Χαρ. Πασσαλής και Β. Φυτώκα.

Απαριθμούνται και οι προ- ή μετασυντακτικές λεξικογραφικές εργασίες, όλες σημαντικές και απαραίτητες, που διεκπεραιώθηκαν με το ίδιο υψηλό αίσθημα ισχολαστικής ευθύνης:

- (α) στη λημματογράφηση - εκκαθάριση του Αρχείου εργάστηκαν οι Α. Δεληγιαννοπούλου, Μ. Κισόγλου, Π. Μαυρίδου, Π. Μαυρομματίδου, Αικ. Μυτούλα και Χαρ. Πασσαλής,
- (β) στην παραβολή παραθεμάτων και παραπομπών του σημασιολογικού και του τυπολογικού τμήματος οι Αντ. Βε, Μ. Κισόγλου, Π. Μαυρίδου, Π. Μαυρομματίδου, Π. Μιχαλοπούλου, Δ. Μπάγκαβος, Αικ. Μυτούλα, Ν. Παπαγεωργίου, Β. Φυτώκα και Ειρ. Χιονίδου,
- (γ) στην επιλογή αποδελτωτέου υλικού από νέες εκδόσεις κειμένων και μελέτες οι Μ. Κισόγλου, Π. Μαυρίδου, Π. Μαυρομματίδου, Δ. Μπάγκαβος, Αικ. Μυτούλα και Χαρ. Πασσαλής,

¹ Λιγιστά άρθρα συνέταξαν και οι Α. Δεληγιαννοπούλου και Γ. Ποιμενίδης. Την κατά άρθρο και κατά στάδια επεξεργασία συμμετοχή τμήστος βλέπε στον «Αναλυτικό Πίνακα Επεξεργασίας Λημμάτων κατά Συνταγήτη» στο τέλος του τόμου.

γράφους, προσφέρουν πολύτιμες υπηρεσίες στη σύνταξη του έργου και στη συνέχεια, γίνονται η καλύτερη γέφυρα μεταξύ επιστήμης και εκπαίδευσης. Η ευγνωμοσύνη του Προέδρου και του Διοικητικού Συμβουλίου του ΚΕΓ απέναντι στους υπουργούς που η θητεία τους ευεργέτησε την ετοιμασία του παρόντος τόμου είναι βαθύτατη.

Η συνεργασία και η εκτυπωτική επιμέλεια του Οίκου Ζήτη είναι όπως πάντα υποδειγματική.

I. N. Καζάκης

Πρόεδρος του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας
Επιστημονικός Υπεύθυνος του Έργου

- (δ) στην αποδελτίωση του νέου υλικού οι: Αντ. Βε, Ν. Παπαγεωργίου και Ειφ. Χιονίδου,
- (ε) στη βιβλιογράφηση οι: Μ. Κεσόγλου, Π. Μαυρίδου, Π. Μαυρομματίδου, Δ. Μπάγκαβος, Αικ. Μυτούλα, Χαρ. Πασσαλής, Ν. Παπαγεωργίου και Β. Φυτάκα,
- (στ) στην ανάγνωση της τελικής εκδοχής των άρθρων και στον έλεγχο των τυπογραφικών δοκιμίων συμμετείχαν οι: Μ. Κεσόγλου, Π. Μαυρίδου, Π. Μαυρομματίδου, Π. Μιχαλοπούλου, Δ. Μπάγκαβος, Αικ. Μυτούλα, Ν. Παπαγεωργίου και Ειφ. Χιονίδου.
- (ζ) Εκτός από τον Ι.Ν. Καζάζη, στη συνολική κριτική ανάγνωση πήρε μέρος ο Χαρ. Πασσαλής.

Με τα διοικητικά και οικονομικά θέματα του Γραφείου Κριαρά ασχολήθηκε η Π. Μιχαλοπούλου. Με την εκπαίδευση των νέων συναδέλφων οι Π. Μαυρίδου και Δ. Μπάγκαβος. Η εποπτεία της λειτουργίας του συστήματος ηλεκτρονικής σύνταξης και μορφοποίησης του Λεξικού ανήκει στον Αλέξη Πασχαλίδη και τη Μ. Κεσόγλου.

Θερμές ευχαριστίες οφείλονται στους συναδέλφους: Hans Eideneier, Χαράλαμπος Συμεωνίδης, Κωνσταντίνος Μηνάς, Τάσος Καπλάνης, Αικατερίνη Τυκτοπούλου, Ιωάννη Στεφανή, Θεοχάρη Παζαρά, Francesca Paola Vutturo, στο φιλόλογο και Σακράτη Κουγέα, στο συγγραφέα Στάθη Ασημάκη καθώς και στο μεταπτυχιακό φοιτητή Χριστόδουλο Χριστοδούλου για δωρεά πρόσφατων εκδόσεών τους. Το ίδιο και στο Ίδρυμα Μιχαλή, στο Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη, στην Ακαδημία Αθηνών και στο Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς, για τις εκδόσεις τους που μας διέθεσαν με προθυμία. Στη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων -- και ιδίως στην κ. Ελένη Γκαλίτσιου -- για την ψηφιοποίηση του δυστύχρητου παλαιότερου «Των Εκκλησιών της Βελγικής Χριστιανική και Ορθόδοξος Διδασκαλία και Τάξις». Επίσης στον καθηγητή Χρήστο Τζιτζιλί για τη συνδρομή του στο Αλφμα προφίλι. Εξίσου θερμές είναι οι ευχαριστίες του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας προς το Κέντρο Βυζαντινών Εριυνών για τη σταθερή συνεργασία στον τομέα των βιβλιογραφικών διευκολύνσεων, αλλά και προς τη Σύγκλητο και τις προτανικές αρχές του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης για τη συνέχιση της επί μακράν σειράς ετών ετήσιας χορηγίας του ΑΠΘ προς το Λεξικό Κριαρά.

Εντελώς ιδιαίτερα πρέπει να μνημονευθεί η αμείωτη συμβολή του Υπουργείου Παιδείας, το οποίο συνεχίζει να αποσπά εκπαιδευτικούς στο Γραφείο του Λεξικού, οι οποίοι, μετεκπαιδευόμενοι σε έμπειρους Λεξικο-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Εδώ καταχωρίζονται τα βιβλιογραφικά στοιχεία δημοσιευμάτων (εκδόσεων κειμένων και πραγματειών, λεξικών και γλωσσίων, περιοδικών, πρακτικών συνεδρίων και αφιερωμάτων) που είχαν το φως μετά τη δημοσίευση του δέκατου έβδομου τόμου του Λεξικού ή που δεν είχαν παλαιότερα βιβλιογραφηθεί. Τα δημοσιεύματα αυτά στην αριθμησή τους συνεχίζουν το τελευταίο αριθμημένο δημοσίευμα της βιβλιογραφίας του δέκατου έβδομου τόμου του Λεξικού. Δεν αριθμούνται τα λεξικά και τα γλωσσάρια, τα περιοδικά και τα πρακτικά συνεδρίων, καθώς και τα αφιερώματα σε ερευνητές.

Α' ΚΕΙΜΕΝΩΝ

α') επώνυμων

4317. Διακρούσης Ανθιμος, (Ακάκιος). Ο Κρητικός πόλεμος. Δίηγησις δια στίχων του δέκατου πολέμου του εν τη νήσω Κρήτη γινόμενου. Κριτική έκδοσις· εισαγωγή, σχόλια, γλωσσάριον και επισημάνσεις. Στιφάνος Κακλαμανής. Αθήνα, ΜΒΕΤ [Βυζαντινή και Νεοελληνική Βιβλιοθήκη, 1], 2008.

4317a. Ιωακείμ Κυπρίος. Κρητικός πόλεμος. *Ioakeim Kyprios' Struggle. A narrative poem on the "Cretan war" of 1645-1669*. Editio princeps: Tassos A. Karlarus. Λευκωσία, Cyprus Research Centre [Texts and Studies in the history of Cyprus, LXVII], 2012.

4318. Κηρύκος Βιτσέντζος. Ερωτικός. Κριτική Έκδοσις· εισαγωγή, σημειώσεις, γλωσσάριον. Στυλιανός Αλιέσιου. Πέμπτη έκδοσις βιολιωμένη [Φιλολογική Βιβλιοθήκη, 3], Αθήνα, Εομή, 2008.

4319. Ροδίνος Νεόφυτος. Βιοσημασιών εν αγιακή παροιμία των Ιγνατίου αρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως γραμμένων· ἑλληνικά ἀπὸ Νικητῶν Λαβῆ τοῦ Παφλαγονία καὶ γυρομένου εἰς τὴν ἀπλήν γλῶσσαν ὑπὸ Νισοφάντου Ροδίνου τοῦ Κυπρίου. Ἐπιμέλεια: Πισχάλης Μ. Κιτρομηλίδης· Χαράλαμπος Μισοσις [Πηγὴς τῆς Κυπριακῆς Γραμματικῆς καὶ Ἱστορίας, 106], Αθήνα, Ἰνστιτούτο Νεοελληνικῶν Ἑρευνῶν· Ἐθνικὰ Ἰδρυμα Ἑρευνῶν, 2008.

4320. Cicerone Giulio Cesare. *Le sottilissime astuzie di Bertoldo*, Milano. Editore Silvio Berlusconi, 1994.

β') ανώνυμων

4321. Αἰσώπος. Αἰσώπ· Der frühneugriechische Roman. Einführung, Übersetzung, Kommentar, Kritische Ausgabe von Hans Eideneier [Seris Graeca · Beiträge zur Erforschung griechischer Texte, 28], Wiesbaden, Dr. Ludwig Reichert Verlag, 2011.

4322. Ανακαλήμα της Κωνσταντινούπολης. Ἐπιμέλεια: Ἐμμ. Κρητῶς Ἐπιμετοῦ Γ. Κιτρομηλίδου [Παλιότιμα κείμενα τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας, 4]. Θεσσαλονίκη, Ἀριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης· Ἰνστιτούτο Νεοελληνικῶν Σπουδῶν· Ἰδρυμα Μανώλη Τριανταφυλλίδη, 2012.

4323. Βαρλαάμ και Ἰωσαάφ. Το κείμενο της πρώτης γνωστής δημοδούς παραλλαγής του μυθιστορήματος· Βαρλαάμ και Ἰωσαάφ. Ἐκδόση. Πάνος Βασιλείου [Ἑλλην, 53, τεύχ. 1, 2003, 49-69].

4324. Βελθάνδρος και Χρυσάντζα. *Historia extraordinaria de Beltrando y Crisanza* Estudio preliminar, texto griego, traducción, notas y comentarios: José M. Egea [Biblioteca neogriega · Serie Bilingüe de Textos Griegos Medievales, 1], Γρανάδα, Athos-Peigamos, 1998.

- 4325 Η Βοσκοπούλα υ' έκδοση, Βενετία, 1627
4326. Βυζαντινή Ιατρική. Επιστολή γυνι τη θεραπεία της ποδαγρας. Έκδοση: Αμ. Μιτρούδης; Σ. Κοζιάμπαση (Ελλην. 57, τεχ. 2, 2007, 271-317, κειμ. 277-280).
4327. Γενετροσόφει 16ου αιώνα. Λαμπρινή Μανου. Θεσσαλονίκη. Εκδοτικός Οίκος Αδελφών Κεριακίδη, 2008.
4328. Ο Έπαινος των γυναικών. *La Lode del donne*. Edizione, traduzione e commento a cura di Francesca Paula Vuhuro [I. Armida Collana di studi storici, 7], Caltanissetta, Edizioni Lussografica, 2011.
4329. Ο Κωτης και ο Μπρετικός. Κριτική έκδοση, εισαγωγή, σχόλια, γλωσσάριο: Κατερίνη Τυκοπούλου, Ηρακλεια, Εισήρηια Κρητικών Ιστορικών Μελετών, 2010.
4330. Ο Κυτής και ο μποντικός. Εισαγωγή και έκδοση κειμένου: Cristiano Luciani. Μετάφραση και επιμτρο: Γιώργος Κεχαγιόγλου (Παλιότερα κείμενα της νιοελληνικής λογοτεχνίας, 2). Θεσσαλονίκη, Αριστοτελείο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης-Ινστιτούτο Νιοελληνικών Σπουδών-Ίδρυμα Μιωνή Τριανταφυλλίδη, 2011
4331. Ο Κωδικός Αγίου Γεωργίου Περισσερωτά. Σειθή: Πελαγίδη, Θεσσαλονίκη, Εκδοτικός Οίκος Αδελφών Κεριακίδη, 2001.
4332. Ονειροερμηνείες - Ονειρολυσεις 16ου αιώνα. Λαμπρινή Μανου, Θεσσαλονίκη, Εκδοτικός Οίκος Αδελφών Κεριακίδη, 2008.
4333. Προσκυνηταρία του αγίου και θεοφιλιτου ορους Σιναι υπό δεκα ελληνικά χειρογραφα 16ου-17ου αι.. Έκδοση: Σωτήριος Κωδας, Αθήνα, Εκδοτικός Ίδρυματος Όρους Σιναι, 2003.
4334. Πτωχολεών. Επιμτεια Γιώργος Κιχεγιόγλου [Παλιότερα κείμενα της νεοελληνικής λογοτεχνίας, 3], Θεσσαλονίκη, Αριστοτελείο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης-Ινστιτούτο Νιοελληνικών Σπουδών-Ίδρυμα Μιωνή Τριανταφυλλίδη, 2011
4335. Πτωχοφυδουμος. Κριτική έκδοση. Hans Eidensoer, με σχόλια του Αλέκου Φασιανου [Σημβολές στις Επιστημές των Ανθρώπων], Ηρακλεια, Παιεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2012.
4336. Συναξάριον του τιμητινου γαδαρου. Ανάλυση, έκδοση και γλωσσάριο: Ulrich Moynig (BZ 102/1, 2009, 109-166, κλπ 138-166).
4337. *Historia imperatorum, parte seconda a) Da Diocleziano ad Anastasio, b) Da Anastasio a Irene, c) Da Niceforo I a Leone Foca*. Introduzione, testo critico, versione italiana, note e indici a cura di Francesca Iadevaia, Messina, Edizioni Dr. Antonino Stamenì, 2005, 2006, 2008.

Β' ΜΕΛΕΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΩΝ

Καταχωρίονται εδώ μελέτες που μας έδωσαν συμπληρωματικό ερευνητικό υλικό. Ξεχωριστός πίνακας δημοσιευμάτων που μας έδωσαν έγγραφα χρήσιμα στην έκδοση του Λεξικού δεν καταρτίστηκε. Τα κείμενα αυτα μνημονεύτηκαν στον πίνακα πραγματεών (και όχι κειμενών). Γραμματολογικές μελέτες καταχωρήτηκαν μόνο αν μας έδωσαν άφθονα στοιχεία στενου φιλολογικου χιρακτήρα ή αν περιέλαβαν παρατηρήσεις σχετικές με τη μορφή των κειμενών. Δημοσιεύματα ξένων μελετητών σε ελληνική γλώσσα μνημονεύτηκαν κάτω απο το μεταγγραμμένο όνομα του ξένου μελετητή. Πιντακ, προκειμενοι για ερευνητές που δημοσιεύουν μελέτες τους σε γλώσσα που δεν είναι μητρική τους έγιναν παραπομπές από τη μία μορφή του ονοματος προς την άλλη.

α') ελληνογλωσσών

ΑΙΝΤΕΝΑΙΕΡ (= EIDENEIER H.)

4338. Από το «αντιγλωσσικό» στο «διαβάζω». Συμβολή στη διαχρονική σημασιολογία. (Φιλολόγος 142, 2010, 619-625).

4339. Ο κοσμογόνος και οι ματσούκις του (Άνθη φύλλας, 349-353).

ΑΡΙΣΤΕΙΑΣΤ ΑΙΚ.

4340. Ανέκδοτα έγγραφα της Κυπριακής Ιστορίας από το Κρατικό Αρχείο της Βενετίας, τομος Γ' (1518-1529) [Πηγές και Μελέτες της Κυπριακής Ιστορίας, XXX], Λευκωσία, Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών, 1999.

ΒΑΡΒΟΥΝΗΣ Μ.

4341. Κατογραφή και μελέτη του παραδοσιακού γλωσσικού ιδιώματος της Σάμου (Άνθη φύλλας, 381-394).

ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ Ι.

4342. Παροιμια Αιμαδις συλλογισμι και ερμηνη υθειαι υπο Ι. Βενιζέλου, πρώτη έκδοση 1867, ονατύπωση: Αθήνα, Εκδόσεις Επικαιρότητα.

ΒΛΑΧΟΥ Ν.

4343. Επιστολές των οικονομικών πατριάρχων προς τους μεγάλους πρωτοπαπάδες της Κέρκυρας (17ος-18ος αι.). Επιστημονική επιμέλεια έκδοσης: Ελένη Αγγι Ασημαχή-Τσιουγκροπούκη, Αγαμέμνων Τσιλικιάς [Πηγές της Επτανησιακής Ιστορίας, 5], Κέρκυρα, Τμήμα Ιστορίας Βιγνίου Πανεπιστημίου, Εκδόσεις Ιόνιου Πανεπιστημίου, 2009.

ΒΟΙΚΤ Β. (=VOIGT W.)

4344. Στα ίχνη μιας οπάλιας: Τι έγινε με το αρχαιο επιθετα δολιχίς; (Άνθη φύλλας, 219-234).

ΘΑΒΕΡΤΗΣ Α.

4345. Το ηροδοτικικό: ...και ωών επέναν ιχτι (Άνθη φύλλας, 355-369).

ΚΑΠΛΑΝΗΣ Τ.

4346. Νέα λογισχνία, νι ι ταιπότητα: Στι φανος Σαχλικής (14ος αι.), ο πρώτος επάνωμα, συγγραφής της νι ι Αληνικής λογισχνίας (Προκτικά Δ' Ευρωπαϊκου Σι ι οδων Νι ο Αληνικών Σπουδων, Γρανάδα, 9-12 Σεπτεμβριου 2010, τόμ. Β', 491-511, επιμέλεια Κ. Α. Δημηδής, Αθήνα, Ευρωπαϊκή Έταιρία Νι ο Αληνικών Σπουδων, 2011).

ΚΑΡΑΝΑΣΤΑΣΗΣ Τ.

4347. Ακολουθια του ανόμου τρογογένη Επινού, χαρακτήρας και χρονιολόγηση, μια ι ο μινι ι τική προσέγγιση [Μεταβυζαντινά Κείμενα και Μελέτες, 2], Θεσσαλονίκη, Κέντρο Βυζαντινών Ερευνών, 2010.

4348. Μι ο ι ονικά και Νι ο Αληνικά Μι Α ι ηματα, ανατυπωκη δημοσιευματα που για την προσφορά του στο Κ.Β.Ε., Θεσσαλονίκη, Κέντρο Βυζαντινών Ερευνών, 2010.

ΚΑΡΑΝΤΖΟΛΑ Ε.

4349. Διαλεκτική διαφοροποίηση της πρώτης νέας ελληνικής: Η μαρτυρία κρητικών νυταριών εγγραφων (Άνθη φύλλας, 249-266).

ΚΑΡΑΠΟΤΟΣΟΓΛΟΥ Κ.

4350. Ετυμολογικά στο πέμπετο το υχι, του Lexikon zur byzantinischen Graziäi (Ελλην. 57, τεύχ. 2, 2007, 371-391).

4351. Ετυμολογικά της Νι ο Αληνικής (Άνθη φύλλας, 179-195).

ΚΑΡΠΟΖΗΛΟΣ Α.

4352. Ακοιφον (Άνθη φύλλας, 197-200).

ΚΑΤΣΟΓΙΑΝΝΟΥ Μ.

4353. Διαλεκτικά Λι ζικά της Νέας Ελληνικής (Γλωσσής χάριν, 649-663).

ΚΕΧΑΠΟΓΛΟΥ Γ.

4354 Για τον Wim F. Bakker και τον Arnold F. van Gemert: διέωση των δίδοκων των αλλανδών νεοαλλήνων (Ελλην. 57, τυχ. 1, 2007, 127-144).

4355 Βιβλίο του: Δωθένος Παιδιοφραστός διήγησις των ζωών των ιεραπόδων. Κριτική έκδοση με εισαγωγή, μεταφράση και Γλωσσάριο του Μανώλη Παπαβασιλοπούλου [Λόγος Ελληνικός, 6], Αθήνα, Εκδόσεις «Αθήθια», 2010 (Ελλην. 61, τυχ. 1, 2011, 130-139).

ΚΟΝΤΟΞΟΠΟΥΛΟΣ Ν.

4356. Διελίκοι και ιδιώματα της Νιώς, Ελληνικής (τρτη έκδοση), Αθήνα, Εκδόσεις Γρηγόρη, 2001.

ΚΟΥΤΕΑΣ Σ.

4357. Η Μηνή στα αρχαία της Βιθυνίας (1570-1572 και 1692-1699) και ο σπόγγος Λιμπέρκος Γερακίτης (1689-1711). Συλλογή ιγγραφών Σ. Κουτέα - Κ. Μυρτζίου, Αθήνα [Βιβλιοθήκη Γενικών Αρχείων του Κράτους, 36], Εκτύπωση: «Στοιχειώγρα», 2012.

ΛΕΟΝΤΑΡΙΤΟΥ Β Α

4358. Εκκλησιαστικά αξιώματα και υπηρεσίες, στην προηγή και μέση βυζαντινή περίοδο [Forschungen zur byzantinischen Rechtsgeschichte Athenai Reihe, 8], Αθήνα, Α. Σακκαλάς, 1996.

ΜΑΝΩΛΕΣΣΟΥ ΙΩ

4359. Γλωσσικές Επαφές στον Ελληνικό Μισασηνισμό, η ανωνυμία η οποία; (Γλωσσής χάριν, 255-266).

ΜΠΑΞΕΑ-ΜΠΕΖΑΝΤΑΚΟΥ ΧΡ.

4360. Λαλιτικά στοιχεία ει ιδιωτικά έγγραφα (μεσα του 16^{ου} - αρχές του 19^{ου} αι.) από τη Δ. Μηνή (Ανθη φύλας, 279-291)

ΜΩΥΣΙΑΛΗΣ Θ.

4361. Ετιμολογία. Εισαγωγή στη Μισασηνική και Νισαληνική Ετιμολογία, [Γλωσσική Κινητο-Επικοινωνία], Αθήνα, Ελληνικά Γραμματα, 2005.

ΟΡΛΑΝΔΟΣ Α.

4362. Μοναστηριακή Αρχαικτονική Κιμνών και σχέδια Β' έκδοση, Αθήνα, 1958

ΠΑΟΥΜΙΔΗΣ Σ

4363. Γενικές και γαμος στην Κέρκυρα (1600-1864). Εμφυλίες σχέσεις και οικονομικές δραστηριότητες. Επιστημονική επιμέλεια: Ελένη Αγγελάματη-Τσουγκαράκη, Κέρκυρα, 2008.

ΠΟΥΧΝΕΡ (= PUCHNER W.)

4364. Ανθολογία Νισαληνικής Δραματουργίας. Τόμος Α': Από την Κρητική Αναγεννητική ως την επανάσταση του 1821, Αθήνα, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, 2006.

ΠΡΟΜΠΟΝΑΣ Ι.

4365. Κοινά γλωσσικά στοιχεία στα ομηρικά έπη και στη νέα ελληνική, αμειψιμα στην αττική πελοποννησιακή, Αθήνα, Συλλογική προς διαδοσιν ωφελιμν βιβλιών, 2003.

ΣΤΑΥΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ Σ.

4366. Η παρουσία της Ελληνής στο ανωνυμο κρητικό ποίημα Πυλαία και Νισα Δισθηλή (τι. 15^{ου} αι. - αρχές 16^{ου} αι.) (Ελλην. 61, τυχ. 1, 2011, 47-58).

4367. Φανταστικό και ποιητική ρητορική στα βυζαντινά δημοδή (κριτικά μυθοποιημένα (ΕΕΦΣΠΘ, (παρ β', τυχ. Φιλ.) 11, 2004-2008, 21-51).

ΣΤΕΦΑΝΗΣ Ε. Ι.

4368. Νεοφράσεις, υπερπληρωματά και σημειώματα στα συγγραμματα του Αγίου Νικητόπου [Εγχειρησιακά Αναλίστα, 3], Παφός, Εκδόσεις Ιερας Βιστολικής και Σταυροφρηνακής Μονής Αγίου Νικητόπου, 2012.

4369. Διο Συγγη Αλίστων από τα κρητικά τυπικά των αρχών του 13^{ου} αιώνα: στρατιωτικός - μωκλιετής, πλεκτανή - πλοκή (Ελλην. 61, τυχ. 1, 2011, 101-105).

ΤΡΑΠΑΛΗΣ Γ.

4370. Λεξικογραφικοί χαρακτηρισμοί στα νεοελληνικά λήξια: τυπολογία και συγκριτική εξέταση (Γλώσσας χαρτί, 664-678).

ΦΑΡΜΑΚΙΔΗΣ Σ.

4371. Απάντια: Κύπρια (ή), Κυπριακή Λογογραφία, Κύπρια Λογογραφικά σπουδαίματα, Ιστορία της Λεμεσού, Επιμέλεια: Θεόδωρος Παπαδοπούλος [Κυπριολογική Βιβλιοθήκη, 7], Λευκωσία, Εκδόσεις Επιφανίου, 2000.

ΧΕΝΡΙΧ (=HENRICH C.-ST.)

4372. Εικασίες για τη διαρθρωτή χαρτίων του Γ. Χορτνιου και της Παλαιάς και Νέας Διαθης (Περιο. ΔΚρ. Σ. Γ', Β3, Κανία, 2006, 307-328).

4373. Εξελληνισμός τοπωνυμίων ολαβικού ετόμου στη Βορειοδυτική Ελλάδα και μια νεοτερη ελληνική τάση ανομοίωσης (Ανθη φίλιας, 105-123).

4374. Ποιος έγραιοη το αρχικό κείμενο της Παλαιάς και Νέας Διαθης (τέλη 15ου αι.) και γιατί χρησιμοποιήσε τα λατινικά αλφάβητα; (Πρακτικά Δ' Ειροπωτικού Συνεδρίου Νεοελληνικών Σπουδών, Γρανάδα, 9-12 Σεπτεμβρίου 2010, τόμο Γ', 139-158. Επιμέλεια: Κ. Α. Δημαδης, Αθήνα, Ειροπωτική Εταιρεία Νεοελληνικών Σπουδών, 2011).

4375. Στοιχεία σημειωνικών κρητικων ιδιωμάτων τεκμηριωμένοι ήθη στην κρητική λογοτεχνία (Cret. St. 6, 1998, 89-108).

4376. «Ο VICI RENDICOS O KORNAROS» Κρητικοηραγίδης Ερωτοκριτου και Θυσίας (ΕΛ-Αην. 60, τευχ. 1, 2010, 193-209).

ΧΟΦΜΑΝ - ΝΤΕΜΙ ΠΟΥΝΕΡ - ΣΕΡΕΡ (=HOFFMAN O - DEBRUNNER A. - SCHERER A.)

4376α. Ισπαρία της ελληνικής γλωσσας. Α' τόμος: Ως το τίλοη της κλασικής ιαχής. Β' τόμος: Βαίλια ζρηήματα και γνωρίματα της μεσαιαυτικής Ελληνικής. Μι ταφρηση: Χιραλιμπου Π. Σομεσωνδη, Θεσσαλονηη, Εκδοτικός Οικος Αφών Κυριακίδη, 1983

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΟΥ Α.

4377. Από τον ιστοπικό ήκοη του Μισαίωνα στην τυπολογία του δημαδίου τραγυδιού. Αφηρηματικές διαμές στα εκπαύλια της Αγάης (Η περίπτωση της κυπριακής παραλλαγήης) (Ανθη φίλιας, 427-440).

β') ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΙΩΝ

BETTS G., GAUNTLETT ST., SPILLAS TH.

4378. Erotokritos. A translation with introduction and notes [Byzantina Australiensia, 14], Μι Αβρυνη, Australian Association for Byzantine Studies, 2004.

BORTONE P.

4379. Greek Prepositions from Antiquity to the Present [Oxford Linguistics], Νέα Υόρκη, Oxford University Press, 2010.

EIDENEER H.

4380. Byzantinische Fürstenspiegel im neugriechischen Äsopoman (Polis-Provinz, 719-748).

EVANS T.V.

4381. Verbal Syntax in the greek Pentateuch. Natural greek usage and hebrew interference. Νέα Υόρκη, Oxford, 2007.

HENRICH G. S.

4382. Βιβλιωκ. του: E. Trapp, Lexikon zur byz. Gräzität. 1. Fasz. (BZ 100, 2007, 226-228).

4383. Die Kryptosphragis bei einigen byzantinischen Dichtern (Polis-Provinz, 649-661)

PANAGIOTIDIS-NIEHOFF J.

4384. Übersetzung und Rezeption, Die byzantinisch-neugriechischen und spanischen Adaptationen von Kallia wa-Dimna [Seria Graeca, 18], Wiesbaden, Dr. Ludwig Reichert Verlag, 2003.

PHILIPPAKI-WARBURTON, NICOLAÏDIS K., SIFIANOU M.

4385 Themes in greek linguistics, papers from the first international conference on greek linguistics, Reading, September 1993 [Amsterdam studies in the theory and history of linguistic science, series IV-Current Issues in Linguistic Theory, 117], Αμστερνταμ - Φιλαδέλφεια, John Benjamins Publishing Company, 1994.

PORTER E. ST.

4386. Verbal aspect in the Greek of the New Testament, with reference to tense and mood, Νέα Υόρκη, Peter Lang, 2003.

RUCE II.

4387. Morphologisches Recycling in byzantinischer Zeit. Vom Perfekt Aktiv zum Aorist Nichtaktiv (Polis-Provinz, 639-648).

TRAPP E.-SCHÖNAUFER S.

4388 Lexicologica byzantina, Beiträge zum Kolloquium zur byzantinischen Lexikographie (Bonn, 13-15 Juli 2007) [Supra alta petennis Studien zur Wirkung der Klassischen Antike, 4], Bonn, Bonn University Press, 2008

Γ' ΛΕΞΙΚΩΝ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΑΡΙΩΝ

α') ελληνόγλωσσων

Δηλιόπουλος Δ.Θ. Το Ρομλοϊκωπικιο Ἰδιωμα, Αλεξάνδρεια Ημαθίας, Εκδόσεις Κορινθία Σφρακιανική, 2008.

Στηριανός Ηγ.Α. Παγγαίσιμη Γλωσσολογία, Το γλωσσικό ἴδιωμα της Πρώτης Σειρών και των άλλων χωρών της βορεινής πλινκας του Παγγαίου, Θεσσαλονίκη, 2004.

Καλοσιση-Βέρση Σ. και Παναγιωτίδη-Κεσιαγιλου Μ., Πολύγλωσσο Εικονογραφημένο Λεξικό Ὄρων της Βυζαντινής Αρχιτεκτονικής και Γλυπτικής, Ηφαίστιο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2010.

Κολτσιδάς Αντ.Μ. Γραμματική και Λεξικό της Κοινοβλαχικής Γλώσσας, Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Α΄Φει Κυριακίδη, 1978.

Κονβίλης Μπ., Λεξιλόγιο του Ξηρομυζου, 1 τιμητόν ἰδιωματικές ἰκφορσεις γλωσσικές γραμματικές και άλλες ἰδιαιτητικές, Αθήνα, 1999.

Μπαρτανιωτής Γ.Δ., Ετυμολογικό Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, Αθήνα, Κέντρο Λεξικολογίας Ε.Π.Ε., 2010.

Νικολαΐδης Κ., Ετυμολογικόν Λεξικόν της Κοινοβλαχικής Γλώσσας, Αθήνα, ἰκδοσει Π.Δ. Σαλλιαρίου, 1909, Αθήνα, φιλοσοφική ανατύπωση, ἰκδοσει Πελεκάνος, 1999.

Συραϊνός Χ.Π., Ετυμολογικό Λεξικό των νιοσληνικων ἰκωνομωων, Δευκωτια - Θισσαλονίκη, Κέντρο Μιλίτων Ηφας Μύνης Κεκκου, 2010.

β') ξενόγλωσσων

Cummingham Ian C., Synagoge Ἐπιτομολογία Ἀξέων χροσμοων, Texts of the original version and of MS B [Sammlung gnechischer und lateinischer Grammatiken, 10], Βηρολινο-Νέα Υόρκη, Walter de Gruyter, 2003.

Δ' ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΙΚΤΩΝ ΤΟΜΩΝ

Ελληνική Οικονομική Ιστορία ΙΕ'-ΙΘ' αιώνας, Αθήνας, Ι. Σπύρος με τη συνεργασία των: Ν.Ε. Καραπύδακη, Ο.Υ.Γ. Κατσιαρόδη -Hering, Ευτυχίας Δ. Λιάτα, Άννας Μαρθίου, Michel Sivignon, Traian Stoianovich τόμοι Α', Β' (Τεκμήρια, επιμέλεια: Ευτυχία Δ. Λιάτα), Αθήνα, Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πικραύς, 2003.

Οικονομική Ιστορία του Βυζαντίου από τον 7ο έως τον 15ο αιώνα, γενική εποπτεία: Αγγιλική Ε. Λαύου, επιστημονική επιτροπή: Cécile Morrison και Χαράλαμπος Μπόικας · Νέος Οικονομολόγος και Κωνσταντίνος Πισσακός, τόμοι Α', Β', Γ', Αθήνα, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, 2006.

Zwischen Polis, Provinz und Peripherie, Beiträge zur byzantinischen Geschichte und Kultur, Herausgegeben von Lars M. Hoffmann unter Mitarbeit von Anuscha Monchizadeh [Mainzer Veröffentlichungen zur Byzantinistik, 7], Wiesbaden, Harrassowitz Verlag, 2005.

⋆ ⋆ ⋆

Ε' ΤΙΜΗΤΙΚΩΝ ΤΟΜΩΝ

Αυθή φύλας, Τμητικό αφιέρωμα στον καθηγητή Κωνσταντίνο Μηνι, επιμέλεια: Γ. Παπαγεωργιάδης, Αθήνα, Διεθνές Κέντρο Λογιστικών και Μεταφραστών Γοδου -Κιματα των τριών βαλκανικών, 2005.

Γλωσσες χάριν, Τμήμα αφιέρωμα στο από την Ταμεία Γλωσσολογίας στον καθηγητή Γιάννη Μπαμπινιώτη, επιστημονική επιμέλεια: Α. Μόλερ, Α. Μπακάκιου-Ορφανίδη Χ. Χαράλαμπακη, Α. Χειλά-Μαρκοπούλου, Αθήνα, Ελληνική Γράμματι, 2008.

Παιδεία και Πολιτισμός στην Κρήτη, Βυζάντιο · Βενετοκρατία, Μελέτες αφιερωμένες στον Ηρόδοτο Δεσφράκη, επιμέλεια: Ιωάννης Βάσιλης · Στέφανος Καϊκλιμάνης · Μαρίνα Λοιβακή, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης · Εκδοτικές Φιλολογικές Σχολίες Πανεπιστημίου Κρήτης, 2008.

**ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΚΔΟΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ
ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ
ΤΟΥ ΔΕΚΑΤΟΥ ΟΓΔΟΥ ΤΟΜΟΥ**

α') Ελλήνων

Αγαπητός Π.	3980, 4181	Κιχαγγόλου Γ.	4165, 4166, 4182, 4334
Αγγέλου Α.	3936α	Κοτζαγεωργής Φ.	3948
Ακωνόπουλος Π	3935	Κωστής Κ.	3963
Αλιζού Στ	3941	Λαμπάκης Στ.	3964, 4170
Αργυρίου Α.	3933	Μαλιτζού Χ.	4191
Ασθραχιάς Σ.	3963	Μανιάτης Ν.	3990
Βασιλείου Π.	3972, 3999	Μανουσάκης Μ.	4167
Γαρίσης Κ	3950, 3951	Νασιλάου-Κωνσάρη Αγγ.	4172
Λιανέλης Γ.	3985, 3997	Ναυολόπουλος Γ.	3930
Δεδής Δ.	3946	Παύλη Μ	4169
Διτοκλής Θ.	3960	Παναγιωτάκης Ν.	3939, 4192
Δημητρουλόπουλος Χ.	3976	Παπαθεοτόπουλος Μ.	3996
Δωλιβέρτα Β	3969	Πετρίδης Σ.	3963
Δρακάκης Μ	4174	Πήδουλα Κ.	4179
Ηλίουδης Γ	3953, 3954	Πιπρός Μ	4172
Κακαλιμάνης Στ.	3949, 3985, 4170, 4317	Σοφινός Δ.	4188
Κακοιλιδη-Πανου Ε.	3929, 3936, 3956,	Σωτηραϊδής Π.	4272
	3959, 4264	Τακτοπούλου Κ.	4329
Καπλάνης Τ.	4318	Τσελιμάς Α.	3953, 3954
Καφανασάκης Τ.	3963		
Καίσαρας Β.	3970		

β') Ξένων

Bakker W	3965	Karaghianou Ur.	4177
Bejerman I	4189	Klein W	3921
Bickhaai W.G.	4173, 4194	Lendan T	4274
Caracausi M.	4193	Matzukas C.	4277
Egea J	4002, 4324	Mercati S	4184
Eideneter H	2513, 3393, 4321, 4335	Moennig Ul.	4186, 4336
Gázquez M	4190	Odorico P.	3963
Gemert A. v	3965, 4189	Olsen B	3986
Holton D	3994, 4187	Puchner W.	3983, 3998, 4167
Hult K.	3980	Rigo A.	3994
Jeffreys E.	4185	Scharfau B.	4183
Jeffreys M	4171	Smith O.	3980
Jalveiva Fr	4004, 4337	Vejleskov P.	4176

ΒΡΑΧΥΓΡΑΦΙΕΣ

Στους πίνακες που ακολουθούν συγκιντρωθηκαν βραχυγραφίες εκδόσεων κειμένων και μελετημάτων και βραχυγραφίες ονομάτων μελετητών και εκδοτών, οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν κατά τη σύνταξη όλων των έως τώρα τόμων του Λεξικού. Οι αριθμοί που ακολουθούν τις βραχυγραφίες, εκδοτικών ή άλλων δημοσιευμάτων παραπέμπουν στους σχετικούς βιβλιογραφικούς πίνακες των τόμων Α', Β', Ε', Ζ', Η', Θ', Ι, ΙΑ', ΙΒ', ΙΔ', ΙΕ', ΙΣΤ', ΙΖ' και ΙΗ' του Λεξικού (ο Γ' και ο Δ' δεν περιέχουν βιβλιογραφία σε ειδικούς πίνακες). Επειδή η κριθιμηση των δημοσιευμάτων αυτών είναι συνιχής και ενιαία, προκειμένου για τους τομους που περιέχουν βιβλιογραφία, κρίθηκε σκόπιμο να δοθεί ο παρακάτω πίνακας όπου παρέχεται η αντιστοιχία τόμου και βιβλιογραφικών αριθμών. Ο δέκατος τρίτος τομος του Λεξικού περιέλαβι ευρετήρια των δώδεκα προηγουμένων τόμων.

Τόμ.	Α'	αφ.	1-1460	Τόμ.	ΙΑ'	αφ.	3202-3388
Τόμ.	Β'	αφ.	1461-2040	Τόμ.	ΙΒ'	αφ.	3389-3648
Τόμ.	Ε'	αφ.	2041-2504	Τόμ.	ΙΔ'	αφ.	3649-3917
Τόμ.	Ζ'	αφ.	2505-2580	Τόμ.	ΙΕ'	αφ.	3918-4168
Τόμ.	Ζ'	αφ.	2581-2726	Τόμ.	ΙΣΤ'	αφ.	4169-4257
Τόμ.	Η'	αφ.	2727-2845	Τόμ.	ΙΖ'	αφ.	4258-4316
Τόμ.	Θ'	αφ.	2845α-3002	Τόμ.	ΙΗ'	αφ.	4317-4388
Τόμ.	Ι'	αφ.	3003-3201				

Α' ΚΕΙΜΕΝΩΝ

α') με ελληνικό τίτλο

Αγαπ., Αμαρτ. Σωτ. = 3918	Ακολ. Αρσεν. = 2087
Αγαπ., Διαμαρτ. Βυρλαίμτ. = 3921	Ακ. Σπιν. = 112
Αγαπ., Γεωπιν. = 2042	Ακρ. τραγ. = 3970
Αγαπ., Γεωπιν. (Κικκτοίλια) = 3389	Αλιξ. = 2098
Αγαπ., Εκλόγ. = 3919	Αλιξ. ¹ = 4187
Αγαπ., Καλοκ. = 3920	Αλ. Κύπρ. = 1485
Αγαπητ., Είς αγ. Δέκατ = 2041	Αλ. Κων/π. (Ματζελίς) = 4277
Αγάπ. (Κικκτοίλια Α.) = 2910	Αλλαστ., Εύμψ. Αθην. = 307
Αγαπ., Νέος Παράδ. = 2063	Αλφ. = 115
Αγν., Εθροκ. δραμ. = 3998	Αλφ. κατιν. = 2091
Αγν., Ποίημ. = 155	Αλφ. (Μοι) = 117
Αγν., Σκωπτ. Στ. = 3232	Αλφ. (Μπουμπ.) = 116
Αθανάσιος εξ Αγράφων = 3618	Αλφ. (Μπουμπ.) Κ = 787
Αιν. άστμ. = 359	Αλφ. ξιν. = 119
Αιτωλ., Βοηβ. = 5	Αλφ. ξιν. Αθ. (Μαυρομ.) = 3678
Αιτωλ., Μυθ = 3	Αλφ. ξιν. Αμ. (Μαυρομ.) = 3678
Αιτωλ., Μυθ. (Παταρογλοσ) = 3649	Αλφ. (Πατοχ. Παπαδ.) = 2090
Αιτωλ., Μυθ. (Legt) = 2	Αμ. παράλ. = 120
Αιτωλ., Ρημ. Α. Καντ. = 4	Αμπαο. Μοσχ. = 4191
Αιτωλ., Ρημ. Μ. Καντ. = 4	Αναγν., Ημισβ. = 2062
Ακ. Αθ., Δημ. τραγ. Α' = 2504	Αναγν., Στ. πολίτ. = 6
	Ανακαλ. = 121
	Ανακαλ. (Pertusi) = 3395α
	Ανάλ. Αθ. = 122
	Αναστάσιος, Λόγ. ιγναμιαστικός Βηροαρ. Λαριω. = 3650
	Ανικδ. αντ. κρητ. Θιαιτρ. = 3400
	Ανθ. χαρ. = 2092
	Ανθ. χαρ. (Βιν) = 3667α
	Ανθ. χαρ. (Κακιοιόδη-Πηδονια) = 3667
	Αννα Κορν. = Άννα Κομνηνή (Β Leib, Παρισί 1937-1945)
	Αντων., Βίος. ισι. Σομ. = 3923
	Ανοφάντρα = 3212
	Ανων., Ιστ. σημ. = 205
	Αξάγ., Κιτρολ. Ε' = 7
	Απαρν. = 123
	Αποκ. Θιαιτ = 126
	Αποκ. Θιαιτ. (Ρετ) = 125
	Απόκοπ. = 57
	Απόκοπ. ² = 2582
	Απόκοπ. Επιλ. 1 = 57
	Αποσ.οπ. (Πλαγ.) = 3392
	Απόκοπ. (Vojleskov) = 4176
	Απαλλκίν = 127

- Απολλών (Κίχ.) = 4182
 Απολλών (Wagn.) = 130
 Αποθβ = 2188
 Αποθβ. πατερ. = 354
 Αρμαπαύλου, Φωτισμός
 Ββλ. = 2160
 Αργυρ. Βαρν. Κ = 8
 Αρθ. Επιστ. = 308
 Αρμέν. Ελαβ = 2043
 Αρμιορ. = 132
 Αρμιορ. (Αλιέ. Στ.) = 3024
 Αρσ. Βασ. Ρωσών = 3924
 Αρσ. Κόπ. διατρ. = 9
 Αρχ. Μιγ. Β = 118
 Αρχ. Μιγ. Ρ = 116
 Αρμα Κιπρ. = 135
 Αρμα Μιλτ. = 134
 Αρμα πιαλ. = 133
 Αρμα σιωμα. = 136
 Αρσζ. = 137
 Ατταλ. = Μιχ. Ατταλιανός
 (εκδ. Βοννής)
 Αχλά. = 10
 Αχλά. (Πλαγ.) L = 140
 Αχλά. L = 139
 Αχλά. N = 139
 Αχλά. O = 138
 Αχλά. (Smith) O = 3398
 Αχλά. (Smith) N = 3980
 Αχμέτ. Ον. = 309

 Βακτ. αρχιερ. = 141
 Βακτ. αρχιερ. (Αμινθ.) = 3935
 Βακτ. αρχιερ. (Γκιαντ.) = 2179
 Βακτ. αρχιερ. (κωδ. 1373, ΕΒΕ)
 = 3213
 Βακωνχ. (Bakk. v. Gem) =
 3202
 Βαράβατ. Ριμ. = 4169
 Βασίλ. Κιφελ παραιν. = 3390
 ΒεΑθ = 143
 ΒεΑθ (Fgea) = 4324
 Βελλιορ. Επιστ. = 1461
 Βεν. = 1489
 Βενετίας, Διπλωματ. Βασιλεία
 = 3651
 Βεν. κτιμ. = 124
 Βεν. (Δαρμτ.) = 164
 Βεντράμ. Γιν. = 11
 Βεντράμ. Φιλ. = 12
 Βιθβιλ. Πρωτόκ. = 4268
 Βετοαρχής. Πρωτ. Θεοτ. =
 3925
 Βετοαρχής. Στιχ. πολιτ.
 Ακτιστ. = 3926
 Βετοαρχής. Στιχ. πολιτ.
 Ελατ. = 3927
 Βησιτ. Επιστ. = 13
 Βησοαρ. Διαθ. = 3668
 Βιος αγ. Ηλία = 2093
 Βιος αγ. Ιωάνν. Ελετημ. = 3975

 Βιος αγ. Κωνσ. = 355
 Βιος αγ. Νικ. = 147
 Βιος αγ. Νικ. (Κακλ.) = 3949
 Βιος Αισωπ. = 1487
 Βιος Αισωπ. (Κατλ.) = 4275
 Βιος Αισωπ. (Παπαθωμ.) =
 3996
 Βιος Αισωπ. W (Παπαθωμ.) =
 3995
 Βιος Αλ. = 113
 Βιος Αλ. = 2588
 Βιος Αλ. (v. Thiel) = 2737
 Βιος Αρχιηπ. = 1519
 Βιος γιρ. V = 250
 Βιος Δητ. Μισχ. = 148
 Βιος Ευθην. παιδιαρχ. = 1520
 Βιος Θεοδ. Σιν. = 2094
 Βιος Ιωσφ. = 3974
 Βιος Κικηλ Μικαίμα = 3215
 Βιος οσ. Αθην. = 149
 Βιος Φιλαρ. = 3978
 Βλαστον. Επιστ. = 1462
 Βλμμ. Δοσκ. = 310
 Βλτμ. Δασκ. = 311
 Βλτμ. Ποιημ. = 312
 Βοσκοπ. = 150
 Βοσκοπ. = 2582
 Βοσκοπ. = 14
 Βοσκοπ. (Κεχ.) = 3928
 Βοσκοπ. (Μιτασφ.) = 4260
 Βοκχ. χρον. = 2226
 Βιζ. Ισαδ. = 2106
 Βιζ. κιλ. = 366
 Βιζ. σκωπτ. τριγ. = 356

 Γαδ. Δηγ. = 151
 Γαδ. Δηγ. (Βιτσιλ.) = 3999
 Γαδ. Δηγ. (Pachert) = 3669
 Γαδ. Δηγ. (Wagn.) = 152
 Γεν. Ριμ. = 242
 Γερσίο. Έτ. στ = 313
 Γερμ. Λοκρ. Γραμμ. = 2044
 Γεω. Ον = 314
 Γεωργ. Ακροπιλ. Χρον.
 Σιγγρ. = Γεωργιος Αερο-
 πολιτος, Χρονική Σιγγρα-
 φή JA Heisenberg, Λεζία
 1903)
 Γεωργηλ. ΒιΑ = 15
 Γεωργηλ. ΒιΑ Λ (Bakk. v.
 Gem.) = 3204
 Γεωργηλ. Θαν. = 17
 Γεωργηλ. Θαν. (Wagn.) = 16
 Γεωργιοφριταρ. Αρχιηγοστ.
 = 3929
 Γεωργιοφριταρ. Στιχ. =
 3205
 Γεωργ. Μον. = 323
 Γεωργ. Ευνηχ. = 315
 Γκουσ. Στ. = 2045
 Γλυκα. Αναγ. = 18

 Γλυκά. Στ. = 19
 Γλυκα. Στ. Β' = 18
 Γουόκ. Πίτερ Μισαμ. = 3206
 Γραμμα κρ. διαλ. = 101
 Γραμματι. Μεντάρ. = 2169
 Γρηγοριου. Βιος οσ. Ρωμ. =
 2046
 Γρηγοροστ. Έγγρ. = 4170
 Γριπαρ. Βοσκοπ. Αγ. = 2846
 Γυρν. Ριμ. = 153
 Γυσ. = 105

 Δαβιδ = 2589
 Δαμασκ. Λογ. κεκομ. (μτ-
 ταφ.) = 2617β
 Δαμασκ. Λογ. κεκομ. (μτ-
 ταφ.) = 3930
 Δαμασκ. Στοιχ. Διαλ. = 2076
 Δαμασκ. Στοιχ. Ψηφιασ. =
 4261
 Δαμασκ. Στοιχ. Φυσιαλ. Τ. =
 316
 Δαρκελ. Πρωκων. = 2047
 Δεστ. Πιρσον. = 4183
 Δεφ. Λογ. = 22
 Δεφ. Σιν. = 21
 Δεφ. Σιν. (1569) = 3004
 Δημ. ανιγμ. = 2095
 Δημ. ασμ. = 351
 Δημ. Βιζ. ασμ. = 359α
 Δημ. κτιμ. = 1488
 Δημ. ομιλ. = 2113
 Διαθ. Αγ. Γεωργ. Ματρ. =
 Metcal. REF 6 (1948) 36-47
 Διαθ. Ακτι. = 2238
 Διαθ. Αλ. = 393
 Διαθ. Βιολα. = 3454
 Διαθ. Δμοκ. Μαλαχ. = 3242α
 Διαθ. 17. αι. = 3098
 Διαθ. ηγιομ. Μακαρίας =
 1465
 Διαθ. Θεοδ. Σαρ. = 385 και
 1418
 Διαθ. Νικων. = 388
 Διαθ. Νικωνος = 3023
 Διαθ. Ντεφαίντ. = 389
 Διαθ. Παροχολιγ. = 389
 Διαταρσο. = 24
 Διαταρσο. (Κακλ.) = 4317
 Διαταρσοκ. Αφ. = 2049
 Διαταρσο. Έτεροι = 2049
 Διαταρσο. Πενθός = 2048
 Διαταρσο. Στ. = 2049
 Διαταρσο. Στιχ. ηθ. (Κακλ.) =
 4317
 Διαλ. Ευθην. = 2096
 Διασορ. = 1463
 Διατ. Κτιμ. = 156
 Διατ. = 1521
 Διατ. Α = 160
 Διατ. (Αλιέ. Στ.) Esc. = 3024

- Διγ. Ανθρ. = 159
 Διγ. καθ. = 361
 Διγ. Τρ. = 157
 Διγ. Esc. = 160
 Διγ. Gr. = 161
 Διγ (Hess.) Esc = 158
 Διγ. O = 68
 Διγ. (Tiarrp) Esc. = 2097
 Διγ. (Tiarrp) Gi. = 2097
 Διγ. Z = 2097
 Διδ. Σολ. P = 162
 Διήγ. Αγ. Σοφ. = 163
 Διήγ. Αγ. Σοφ. (Μουζ.) = 3025
 Διήγ. Αλ. FE = 1489α
 Διήγ. Αλ. C = 1491
 Διήγ. Αλ. V = 114
 Διήγ. Αλ. Επιμτρο = 3396
 Διήγ. Αλ. Ξαλ. = 3397
 Διήγ. Αλ. P (Konst.) = 3670
 Διήγ. Αλ. E (Konst.) = 3670
 Διήγ. Αλ. F (Lolios) = 3582
 Διήγ. Αλ. F (Lolios) = 3582
 Διήγ. Αλ. Σι μφ. M = 3976
 Διήγ. Αλ. Σερβ. Σ = 3976
 Διήγ. Αλ. Σι μφ. B = 4186
 Διήγ. Αλ. Σι μφ. S = 4186
 Διήγ. αναϊρεθ. = 1491
 Διήγ. Βε Α. = 1486α
 Διήγ. Βε Α. (Carl.) = 145
 Διήγ. Βε Α. N¹ = 3219
 Διήγ. Βε Α. Neap. = 2101
 Διήγ. Βε Α. χ = 3218
 Διήγ. Βε Α. 4188
 Διήγ. ι ις τους κραιοσπιτιεμας = 2102
 Διήγ. ι κρ. Θηρ. = 165
 Διήγ. θαύμ. αρχ. Μιχ. = 1523
 Διήγ. Ιωσήφ = 3621
 Διήγ. μάρι. = 362
 Διήγ. παιδ. = 166
 Διήγ. παιδ. (Τσιουλι) = 2101
 Διήγ. πανωθ. = 167
 Διήγ. παλ. Θεοδ. = 49
 Διήγ. Τιβήριμ = 1522
 Διήγ. Τωβίτ = 3979
 Διήγ. ιωραϊώτ. = 168
 Διον., Ιερ. Ρωσ. = 3931
 Διον. ρήμ., Ιερ. = 3932
 Δοκειαν. = 317
 Δουκ. = 25
 Δουρικ Μαρ. Παλαιολ. = 169
 Δωκ. Μον. = 26
 Δωρ. Μον. (Βαλ.) = 34
 Δωρ. Μον. (Horf) = 27
 Εβρ. γλωσσ. = 357
 Εβρ. ελεγ. = 170
 Έγγρ. 16. αι. (Παριζαίμλιτό 4, 1989) = 3402
 Έγγρ. μον. Φιλωσ. = 1543
 Έγγρ. Ξανθορ. = 4094
 Έγγρ. Σύρου = 2184
 Έγκ. αγ. Δημ. = 1492
 Ερωδίο ι ις Τζάνι = 3659
 Εις Θεοτ. = 281
 Εις τον Γροτα = 3671
 Εκαστά. M = 176
 Εκθ. χρόν. = 171
 Εκλ. Λέοντ. = 363
 Εκλογής χείρογρ. = 2573
 Εκφρ. Ξυλακ. = 172
 Έλλην. νόμ. = 226
 Ελήγ. πέτρ. = 234
 Επιθαλ. Ανθρ. B¹ = 174
 Επιστ. 16. αι. = 3098
 Επιστ. Αδελφ. = 1493
 Επιστ. Βαγιαζ. = 1524
 Επιστ. Ηγουμ. = 1495
 Επιστ. κλήρου Καλλιπ. = 3398α
 Επιστ. Μουσ. B¹ A-B = 77
 Επιστ. Μακίμ. = 175
 Ερμον. = 28
 Ερμιν. (Μιαρ.) = 2847
 Ερωτόκρ. = 39
 Ερωτόκρ.¹ = 2060α
 Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.) = 2729
 Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.)² = 3940
 Ερωτοπ. = 176
 Ερωφ. = 104
 Ερωφ. (Αλεξ. Στ. Αποκκ.) = 3211
 Ευγ. Γιανναίδη. Επιστ. = 3619
 Ευγν. = 36
 Ευγέν., Δοκίμ. = 29
 Ευγν. (Vith-Spadaro) = 4175
 Ευμτ. Ερωτοκρ. = Πίναξ του παχίντο; βιβλίου του Δεγομένου Ρωτοκρητου (Στ. Ξανθοειδης, Ερωτοκρητου, Ηράκλι ι 1915, 763-73)
 Ευστ. = Eustathii, Commentaril ail Homeri Iliadem perhientes ad fidem codicis Laurentiani editi, cuiavit Marinus van der Valk, τόμ. Α', Δ', Lugduni Batavorum 1971-1979-1987
 Εικτ., Αλ. = 320
 Ειστ., Ορυσ. = 319
 Ζήν. = 177
 Ζήν. (Αλεξ. Στ. Αποκκ.) = 3399
 Ζήν. (Μπουμπ.) = 1494
 Ζήνου, Βατοχ. = 2050
 Ζήνου, Πρόλ. Πί νθ. Βαν.¹ = 2051
 Ζιγομ., Διήγ. Περχουί = 3934
 Ζυγομ., Διήγ. Περχουί¹ = 3934α
 Ζυγομ., Επιστ. = 321
 Ζωγγρ. = 378
 Ημρολ. = 3220
 Ηπιω. = 365
 Θάν. Μ. Καντ. = 2854
 Θαιμά αγ. Νικ. = 3971
 Θαιμά αγ. Νικόλ. α' = 2103
 Θαιμά αγ. Νικόλ. β' = 2104
 Θι ματογραφία = 2737α
 Θι ολ., Τζιρ. = 32
 Θι οφύλο, Καμπανίας = 2848
 Θεοφ., Χρόν. = 322
 Θημ. = 178
 Θηρ. (Foll.) = 181
 Θηρ. (Morjan) = 182
 Θηρ. (Schmitt) = 179
 Θηρ. Πρόλ. (Κακλ.) = 3985
 Θηρ. αλ. = 189
 Θηρ. Θι οτ. = 183
 Θηρ. Κίση Κ = 185
 Θηρ. Κιτς Μ = 184
 Θηρ. Κίση. (Πηπαδ. Θ.) = 2738
 Θηρ. Κων/π. B = 192
 Θηρ. Κων/π. Βιζ.β. = 190
 Θηρ. Κων/π. δαλ. = 191
 Θηρ. Κων/π. Η = 186
 Θηρ. Κων/π. (Μαχ.) = 2105
 Θηρ. Κων/π. Παλλ. = 188
 Θηρ. Κων/π. P suppl. = 187
 Θηρ. Μιχ. = 3969
 Θηρ. Παναγ. = 1496
 Θηρ. πηρ. = 193
 Θηρ. ¹ = 196
 Θηρ. (Bakk. v. Gem.) = 3672
 Θεματικός Πατριάρχης [Ηρόδ. Saman.] = 3391
 Ιακ., Παλαιμ. = 33
 Ιατροτ. = 198
 Ιατροτ. καθ. = 197
 Ιατροσόφ. = 364
 Ιατροσόφ. (Οίκουμου) = 2739
 Ιερακοσ. = 23
 Ιηρόθ. Αββ. = 1
 Ιηρομ. τιπικ. = 4177
 Ιμτ. = 200
 Ιμτ. (Lambr.) = 1497
 Ιμτ. (Legr.) = 199
 Ιντ. κρ. θι άιρ. = 201
 Ιουαν. Έγγρ. (Χαριώτης) = 2334
 Ιστ. Βατοπ. = 142
 Ιστ. Βλαχ. = 50
 Ιστ. Ενι τ. = 3987
 Ιστ. Ιπτεγ. = 38
 Ιστ. μακρο. Μαρκ. = 2729α
 Ιστορ. Αθληθ. = 2856
 Ιστορ. δι σπιστων Ηπειρ. = 2876
 Ιστ. οθωμ. = 4000
 Ιστ. πητρ. = 203

- Ιστ. πολιτ. = 204
 Ιωακ. Κυπρ. = 35
 Ιωάνν. υφρ. = 36
 Ιωακωφ, Στ. Νοταρ. = 2849
 Ιων. = 206
 Κηβαλωτας = 3006
 Καιοφ μάνα = 207
 Κασκιε = 4189
 Καλλιμ. = 208
 Καλλιμ. (Lambi.) = 2107
 Καλλιμ. (Pichard) = 209
 Καλλιμ. Βικς Υπαι. = 2054
 Καλοανδρ. (Δανιζής) = 3419
 Καλοανδρ. (Κεχ.) = 3992
 Καλοχαυ. Περὶ ματ. βιον = 2055
 Καλοφρετ. Στ. = 2056
 Καλοσ. Χαλκ. = 324
 Καλοφδ. Πρωσκον. = 2057
 Καματηρ. Εισαγ. αστρον. = 325
 Καμιν. = 323
 Κανιν. = 37
 Κανιν. (Pinto) = 3935α
 Κανον. διατ. = 3401
 Καροβ = 173
 Καρανιην. = 1464
 Καρταν. Ανθ = 326
 Καρταν. Βιβλ υφελ. = 4171
 Καρταν. Διαθ = 2058
 Καρταν. Π. Ν. Διαθ. = 3207
 Καρταν. Π. Ν. Διαθ (Κακ. Πάνου) = 3936
 Κασιμ. Έγγρ. = 4265
 Καταγρ. Χαριτόπ. = 384
 Κατα ζωαρησ = 2216
 Καταλ. οικονομ. υπν. = 2279
 Καταλ. πατριαρχ. = 1526
 Καταλοπ. Λαμπρ. = 381
 Κατζ. = 106
 Κάτης = 210
 Κάτης (Χόλτον) = 3993
 Κατσιάτ. = 327
 Κ Δ = Καυνη διαθηγη
 Κιδρ = 328
 Κιφι. αγ. Δημ. = 368
 Κιμένα ανίδ. (Thomson) = 3221
 Κεκ., Στρατ. = 329
 Κιγάλα, Συνοχίε ιστοριων = 2059
 Κίνναμ. = 330
 Κλήμ. Λακ. = 303
 Κοδρωά, Εφημερ. = 3936α
 Κολοδ. = 2360
 Κομν. Διδασκ. Δ = 263
 Κομν. Διδασκ. Ι = 263
 Κομνηνής Αννις Μεταφρ. = 2741
 Κομνηνός Πρωσκον. = 3088
 Κονταρ, Ιστ. Αθ. = 3938
 Κονταριος, Στιχ. πολιτ. = 3937
 Κορη = 3222
 Κορων. Μπουας = 41
 Κορφαρ = 386
 Κορσοπ. = 284
 Κραουπ. (Eidenseiet) = 3223
 Κρ. Βασιλ. Ιωακ. = 1151
 Κρ. δημ. τραγ. = 358
 Κρετοπουλ. Γραμματ. = 2060
 Κρ. συμβολ. = 392
 Κινουο. = 23
 Κυπρ. σομ. = 360
 Κυπρ. ιφρ. = 211
 Κυπρ. νόμ. = 3116
 Κυπρ. χφ. = 380
 Κυραλλ. Επιστ. = 1531
 Κυραλλ. Κων/π. = 331
 Κυριλλου Ρωσο. περιγρ. = 2061
 Κωδ. = 333
 Κωδ. Βιβλιοθηκης μονης Πιττιμον = 2366
 Κωδ Πανιγ. Σηπλιωτ. = 3030
 Κωδ. Παρισφ. = 332
 Κωδ. Πατριου Ι, ΙΙ = 4123
 Κωδ. Σισανιον (Πανατζοσι.) = 2262
 Κωδ. Χρονογρ. = 302
 Κωδ. Χρονογρ. (Κοσμα.) = 2592α
 Λατ. εγγρ. πατρι. αρχ. = 2234
 Λαυρ. Οπτασθα Α. = 3955
 Λαυρ. Οπτασθα Σ. = 3956
 Λιηλ. Παρωκ. = 212
 Λιξ. = 213
 Λιξ. Μακεδ. = 214
 Λέοντ. Αν = 43
 Λέοντ. Αν (Κνός) = 1888
 Λέοντ. Αν (Βροκκατ) = 4173
 Λέοντ., Αποκ. = 2065
 Λιβ. Esc. = 217
 Λιβ. (Lamb.) Ν = 217
 Λιβ Ν = 216
 Λιβ Ρ = 215
 Λιβ. Sc. = 217
 Λιβ. (Αγαπητός) = 3674
 Λιβ διασπαση α = 4181
 Λιβ. Va = 4274
 Λιμπον = 58
 Λογ. νοιθ. = 367
 Λόγος υφελίμικς = 2108
 Λογ. παρηγ. Ι = 220
 Λογ. παρηγ. Ο = 219
 Λουκανη, Αλ. Τρωικ. = 2849α
 Λουκανη Ομηρ. ΙΑ. = 2850
 Λοπαρ, διαλογ. = 3208-9
 Μικρεμβ. Υσμ. = 30
 Μαλαξός, Νομοκ. = 3009
 Μαλασηπου, Ευεντιο = 3656
 Μανασου, Αριστ. = 47
 Μανασου, Αριστ. (Mazal) = 1466
 Μανασου, Ποιήμ. ηθ. = 45
 Μανασου, Χρον. = 46
 Μανολ. Επιστ. = 1467
 Μιξίμ. Καλλιουπ, Κ. Διαθ. = 3010
 Μιξίμ. Καλλιουπ, Κ Διαθ, = 3942
 Μιξίμ. Καλλιουπ, Πιρόλ. (Lezt.) = 3011
 Μιξίμ. Ακολ. Αγ. Νικολ. = 3657
 Μιξίμ. Πιλοπ. Αποκαλ. = 3943
 Μιξίμ. Συναξ. αγ. Νικολ. = 3658
 Μιράδ, Καταστικη 148 = 4270
 Μιραδ. Καταστικη 149 = 4174, 4269
 Μιργουν., Βισι = 3944
 Μιργουν., Βισι? = 3945
 Μιρκαδ. = 223
 Μιρκ, Βοιάνκ. = 48
 Μιρκ. αγ. Αβικ. = 1530
 Μιρκαδολιγιν (1540) = 3403
 Μιχτην. αγ. Αμιά. = 2110
 Μιρτιν. αγ. Βλασ. = 3988
 Μιρτιν. αγ. Δημ. = 368
 Μιρτιν. αγ. Επχ. = 1527
 Μιρτιν. αγ. Κυριακ. = 1528
 Μιρτιν. αγ. Λαυρεντ. = 1531
 Μιρτιν. αγ. Νικηφ. = 3989
 Μιρτιν. αγ. Νικολ. = 2109
 Μιρτιν. αγ. Πιοληρ. = 1529
 Μιρτιν. αγ. Γεροκοπ. = 1532
 Μιρτιν. αγ. Υπατ. (Talkin) = 2112
 Μισθ. Μιχ. Ακ. = 1468
 Μισ'Ανα-Βαλέντ, Ελλην. ποιήμ = 3946
 Μισρικ, Στρατηγ. = 1512
 Μιτινι, Στρατηγ. (Deniss) = 2743α
 Μιχ. = 51
 Μιτιαρ. Κ., Λόγ. = 1513
 Μιτιάλα, Επιστ. = 1469
 Μιτιαρ. Ακαθ. Υμν. = 3395
 Μιτιαρ. Δαμισκ. Βαριλάμ = 3972
 Μιτιαρ. Μιλαρου = 3404
 Μιτιαρ. "Χαριεκ." Θεική = 3622
 Μηλ. Οδοιπ. = 52
 Μητροφρονου, Ιατρου. Μιχ. = 3947
 Μιωρ. δηγ. (Zimbone) Ι = 3224

- Μικρ. διηγ. (Zimbone) Π = 3225
 Μικρ. χων. Yale = 2099
 Μιχ. ιερφ. = 55
 Μορεζίν., Κλίνη = 4264
 Μορεζίν., Διαθ. = 2730
 Μορεζίν., Κλίνη Σολομ. = 1470
 Μορεζίν., Λόγ. = 2066
 Μοσχ. = 337
 Μουσουλμ. χφ. = 3948
 Μπενζέλικ = 3012
 Μπιερτολίνος = 3226
 Μπιρτόλδος = 3227
 Μιστ. = 225
 Μιστ. παθ. = 218
 Μ. Χρυσωργ. = 301
 Ν. Ήθασαυ. = 3973
 Ναθαναήλ Μπέρτου, Ομύλια = 2583
 Ναθαναήλ Μπέρτου, Στιχοπλ. = 2730α
 Νιλ. εγγρ. 16. αι. = 387
 Νιλ. εγγρ. 17. αι. = 1546
 Νιλ. Εκατόλ. = 3228
 Νεά. Λόγ. Νισιδ. = 1514
 Νικρ. βασιλ. = 227
 Νικρολ. = Νικρολόγια
 Κυπριακό, J. Darrouzès, Liltérature et histoire des textes byzantins XIII = 3031
 Νεκταρ, Επιστομ. = 2068
 Νικταρ, Ιεροσοφ. Ιστ. = 3014
 Νεόφ. Εγρλ. = 60
 Νιόφ. Εγρλ. (Σισ.) = 4272
 Νιόφ. Εγρλ. Λεζ. = 4271
 Νικ. Ιεροσ., Εκδ. ιατρ. = 3953
 Νικ. Ιεροσ.(ι), Πραγμ. = 3954
 Νικητα, Βίος Φιλάρ. = 3015
 Νικητ. Χων. = 344
 Νομοκ. = 1498
 Νομοκ. Αγ. Γαργ. = 3990
 Νομοκοιτ. = 2857
 Νοϊκ., Μισθ. (Παράδοξα) = 3649
 Ντακωφινάτε, Νηρωστ. Επιτ. 1, 1918 = 3426
 Ντιλλαπ, Ερωτήμ. = 3661
 Ντιλλαπ, Λόγ. παρκαλ. = 3661
 Ντελλαπ, {Παθη Χριστού} = 2070
 Ντιλλαπ, Στ. Οσηνητ. = 3661
 Ντιλλαπ, Υπομν. = 2241
 Ξανθόπ., Νικηφ. = 2072
 Ξομπλίαν = 3675
 Ο γεννηθείς νεώτερος ... = 2742
 Οδοιπ. Σέβηρ. = 1534
 Ολοκκλος = 3662
 Ον. = 371
 Ον. Δανηλ = 370
 Ον. Νικηφ. = 338
 Ον. (Παπαχαρ.) = 1499
 Ονόμ. πυλ. Κων/π. = 1500
 Ονόμ. πυλ. Κων/π. (Preger) = 3676
 Ορισμ. Μιμητλ. = 228
 Ορισμ. Σινιεν = 229
 Ορισμ. Σινανπασιας (Rigo) = 3994
 Ορντοσ. = 231
 Ορντοσ. αγρ. = 230
 Ουζουχαοαν = 2858
 Οψαρ. = 232
 Πάσις, Ιστ. Σινα = 61
 Πάσις, Ιστ. Σινα (Βογιατζ.) = 479
 Πιλιπολ. Πιλοποαν. (Λημπερ.) = 2225
 Πιλαμυθ, Βοηβ. = 62
 Πιλαμυθ, Ψαλμ. = 3017
 Πιλαμυθ, Εγκ. Σινα = 2073
 Πανάρ. = 63
 Πανενχνη, Κυνηγ. = 64
 Πανώφ. = 2084
 Πανώφ. = 4129
 Παράσιπ., Βερν. C = 66
 Παράσιπ. Μινανιπ. = 221
 Παράσιπ. Μενισο. (Tische) = 222
 Παράφ. Χων. (Νοκητ. Χων., Βόνν.) = 344
 Παράφ. Χων. (v. Dieten) = 2865
 Παράφεν., Γραμμ. = 1471
 Παρτα Κων/π. = 373
 Π.Δ. = Πάτλια Διαθήκη εκδ. Tischendorf
 Π.Δ. (ΕΒΕ) = Μετάφραση της Π. Δ., Ελληνική Βίβλη Εταιρεία, 1997
 Πένθ. θιν. = 2114
 Πένθ. θαν. D = 786
 Πένθ. θαν. K = 786
 Πένθ. θαν. (Knös) S = 236
 Πένθ. θιν. N = 235
 Πένθ. θιν. S = 786
 Πρντ. = 237
 Πρι γόρ. = 238
 Πρι γόρ. (Δαν.) = 3997
 Πρι διατης = 2853
 Πρι Ισοφ = 2859
 Πρι μισσοσ = 2115
 Πρι ξίν. (Μαυρομ.) = 3678
 Πρι ξίν. Υ = 240
 Πρι ξίν. Α = 241
 Πρι ποινρ. = 242α
 Πρι προγματ. = 242β
 Πρι πως εκμιναν ... βασι-
 Λα = 3033
 Πηγά Μ, {Πρι σοφ.} = 2731α
 Πηγά, Χρυσοσ. = 2732
 Πικατ. = 69
 Πικατ (Bakk v. Gem) = 4273
 Πιστ. βοσκ. = 243
 Πλανοσπαρακτις = 3405
 Πλάτ., Όσα δει = 70
 Πλουσιαν., Θρ. Θισ. = 1472
 Πλουσιαν., Θρ. Θισ. (Βασι-
 λιού) = 2733
 Π. Ν. Διαθ. = 233
 Π. Ν. Διαθ. (Ααμπτακτις) = 2860
 Π. Ν. Διαθ. (Μέγ.) = 2861
 Π. Ν. Διαθ. (Ιανιγ.) = 3677
 Π. Ν. Διαθ. (Ιανιγ.Υ) = 4192
 Ποημ. = 1501
 Πόλ. Τρωιδ. = 279
 Πόλ. Τρωιδ. (Πιστηθωμ) = 2077α, 2272α και 3229-30
 Πόλ. Τρωιδ. (Παπαθωμ. Jeffr.) = 3679α
 Πόλ. Τρωιδ. (Πολ Α) = 1502
 Πολιδ. = Πολιδεωκις (Beths. Λεβία 1900)
 Ποικιλ. Α = 373α
 Ποικιλ. Β = 374
 Ποικιλ. Βικ. Ζαγορις = 3406
 Ποικιλ. (Κιτισοικι) = 3991
 Ποικιλ. (Τσιλίκας) = 3981
 Πικηφωργ., Εκθ. = 335
 Πικηφωργ., Εκθ. (Βόνν.) = 334
 Πορφυρογ., Προς Ρομαν. = 336
 Πορφυριπ., Μιτάφρ. Ανι κθ
 Προκοπ. = 2584
 Πουλου. = 245
 Πουλιε. Αθ. = 246
 Πουλολ Ζ = 244
 Πουλιε. (Τσιμβαρη) = 2590
 Πουλιε. (Τσιμβαρη) = 3034
 Πρακ. επισκ. Κιφάλλην. = 1557
 Πρεσβ. ιππ = 247
 Προδρ. = 76
 Προδρ. = 71
 Προδρ., Ανέκδ. ποιήμ. = 75
 Προδρ., Διητ = 72
 Προδρ. (Eideneier) = 3393
 Προδρ., Κατομομ. = 1515
 Προδρ., Ροδ = 73
 Προδρ., Σιβ. = 72
 Προδρ., Στ. δεητ. = 74
 Προκόπ., = Προκόπιος (J Haury, Λεβία 1905-1913)
 Πρώλ. άγν. κωμ. = 249

- Πρωλ. εις εσπαινον Κι φαλλην. = 1503
 Πρωλ. καμ. = 248
 Πρωσπλ. = 2862
 Πρωσκον. α' = 3037
 Πρωσκον. Αγ. Αθ. 6 = 3039
 Πρωσκον. β' = 3026
 Πρωσκον. Εθν. Βιβλ. 2043 = 3044
 Πρωσκον. Ιβ. 535 = 3042
 Πρωσκον. Ιβ. 845 = 3043
 Πρωσκον. Ιεροσ. = 2591
 Πρωσκον. Κοιτλ. 156 = 3027
 Πρωσκον. Κοιτλ. 390 = 3039
 Πρωσκον. Λαύρ. 874 = 3035
 Πρωσκον. Μιστμ. 50 = 3038
 Πρωσκον. Μπεν. 54 = 3040
 Πρωσκον. Ολίμπ. 177 = 3028
 Πρωσκον. Λααμία γενν. υφάου = 3957
 Πρωστ. Ανδρ. = 2728
 Πρωστ. = 1504
 Πτωχολ. α = 2592
 Πτωχολ. Α = 2592
 Πτωχολ. Β = 2592
 Πτωχολ. Ζ = 256
 Πτωχολ. (Κι χ) Ρ = 2592
 Πτωχολ. Ν = 251
 Πτωχολ. Ρ = 250
 Πτωχολ. Ρ = 2592
 Πωρικ. = 253
 Πωρικ. Α = 254
 Πωρικ. Απ. = 254
 Πωρικ. (Βεν. Μαρκ.) = 375
 Πωρικ. Ρ = 253
 Πωρικ. Σ = 253
 Πωρικ. V = 252
 Πωρικ. Ζ = 254
 Πωρικ. (Winterwerb) = 3623
 Ρημ. Απολλων. = 128, 129
 Ρημ. Απολλων. (Βιν.) = 3680
 Ρημ. Απολλων. (Κι χ) = 4182
 Ρημ. Βελ. = 144
 Ρημ. Βελ. ρ (Bakk. v. Gem.) = 3231
 Ρημ. θαν = 255
 Ρημ. κρ. = 257
 Ρημ. κρ. Α = 4193
 Ρημ. κρ. V = 4193
 Ροθινός (Βαλ.) = 2585
 Ροθινός Νι φ. = 2069
 Ροδολ. = 1479
 Ροδολ. (Απισκ.) = 3210
 Ροδολ. (Μισουότ.) = 93, 94
 Ρουσμ. Λαβ. (Πρωτοπ. Μπαουμ) = 3018
 Ρωμανός = Sancti Romani Melodi Cantica, Α', Β' (Ρ. Μας και C. Α. Τυργανις, Οξφόρδη 1963, 1969)
 Ρωμη θρημ. = 3984
 Ρωσιστ. = 2074
 Σανγιν. Ονομ. μι λων = 340
 Σανκταματίας, Πρωλ. Αποστολ. = 2586
 Σανκταματίας, Πρωλ. Αποστολ. (Κακ. Γιανου) = 3959
 Σατω ποιημ. = 259
 Σαχλ. Αθήν. = 78
 Σαχλ. Α' (Wagn.) M = 79
 Σαχλ. Α' (Wagn.) PM = 79
 Σαχλ. Β' (Wagn.) P = 80
 Σαχλ. Β' (Wagn.) PM = 80
 Σαχλ. Ν = 81
 Σαβηρ. Δαβ. = 1474
 Σαβηρ. Ενθιμ. = 1473
 Σαβηρ. Μισουότ. Επιστ. = 1475
 Σαβηρ. Σημωμ. = 2240
 Σαβηρ. Τελ. Σημωμ. = 2734α
 Σεισμολ. (Οικονόμου) = 3045
 Σηθ. Τρωφ. = 341
 Σημ. Δωρ. Τέικ. = 385
 Σημωμωι ις ισταρ. Κιτρων = 3153
 Σημωμωι. Κυπρ. = 3152
 Σημωμωι. Κωνστ. Μακρ. = 385
 Σκαλβ. = 82
 Σκλι ντλα. Ποιημ. = 83
 Σκορβιλις. Λόγ. Θι στ. = 3960
 Σκοφ. Φ. = 1476
 Σκοφ. Φρ. Γραμματικ. = 3961
 Σκοφ. Φρ. Τι χν. Ρητ = 3962
 Σκοφ. Φρ. Τεχν. Ρητ. = 3962α
 Σομμ. Παστ. φιδ. = 85
 Σοτρημ. Ρεμπελ. = 84
 Σουλομης, Ιωάνν. Ξεν. = 3018α
 Σουτσου. Αλι Ξενδοηλοβα. = 3663
 Σουτσου. Επαινος ις το κρωςι = 2075
 Σοφαν. Γραμμ. = 342
 Σοφαν. Κωμωδ. Ricchi = 1478
 Σοφαν. Παιδευ. = 1477
 Σοφ. Πρεσβ. Β = 250
 Σπαν. Α = 266
 Σπαν. Β = 266
 Σπαν. (Ζωρ.) V = 1505
 Σπαν. (Δαμπερ.) Va = 267
 Σπαν. M = 2116
 Σπαν. (Μαυρ.) P = 260
 Σπαν. O = 264
 Σπαν. P = 261
 Σπαν. (Spadaro) = Προς Δημιουργικον Pseudoisocrateo e Spaneos ... = 3046
 Σπαν. U = 265
 Σπαν. V = 262
 Σπαν. V suppl. = 264
 Σταθ. O = 3407
 Στανος (Eideneier) = 2513
 Στ. Αδαμ. = 272
 Σταθ. = 268
 Σταθ. (Θεατορ.) = 269
 Σταθ. (Μαρινου.) = 270
 Σταθ. (Martini) = 2117
 Σταυρον. = 86
 Σταφ. Ιατρικ. = 87
 Στ. Βορβ. = 271
 Στεφ. Ιχνηλ. = 376
 Στεφ. Ιχνηλ. (Eideneier N) = 3408
 Στεφανου. Βιβλ. Στεφανου. = 2852
 Στυκ. τρωστ. = 3233
 Στυχοιργ. = 1536
 Στυχοιργ. μεταβυζ. = 1507
 Στυκ. υφαστ. = 1506
 Στυκ. υφαστ. (Spadaro) = 3189
 Στυβαλ. Αριτ. = 2187
 Συμφ. Πιστ. = 1508
 Συμμεν. Ευχ. = 2076α
 Συμ. Μαγιστ. = Σημωμωι. Μαρτυρικ. (εκδ. Βοννη.)
 Συμβαλ. Χρον. = 65
 Συμβαλ. Χρον. Διδαχ. = 3963
 Συμβαλ. Χρον. (Καφταντζή) = 2851
 Συναλ. αγ. Νικολ. = 2118
 Συναλ. ασουμ. = 1535
 Συναλ. γαδ. = 274
 Συναλ. γαδ. (Βασιλ.) = 3949
 Συναλ. γαδ. (Μοστνιγ) = 4336
 Συναλ. γαδ. (Ροχρετ) = 3669
 Συναλ. γιν. = 275
 Συναλ. γιν. (Spadaro) = 2119
 Συναλ. Καλλ. = 391
 Συναλ. Καλλ. (Μεστζ.) = 390
 Συναλ. βιος Νισουμ = 2120
 Σφρ. Χρον. μ = 88
 Σφρ. Χρον. (Masaru) = 3394
 Σωσ. = 276
 Τημερλ. = 194
 Ταξ. Θρω. = 2863
 Ταξ. Ποστ. = 277
 Τζαμπλακ. = 89
 Τζαμπλακ. (Λαμπ.) = 3964
 Τζανι. Εμμ. Αφ. = 59
 Τζανι. Εμμ. Εις εσπαινον Α. Κροναου = 3658α
 Τζανι. Εμμ. Εις Θι στ. = 3685α
 Τζανι. Κετταν. = 2731
 Τζάνε. Κρ. πολ. = 59
 Τζάνε. Κρ. πολ. (Αλεξ. Στ. Αποσκ.) = 3659

- Τζάνε, Κρ. πάλ. (Ni vi d.) = 2583α
 Τζάνε, Φιλαν. = 3660
 Τζάνε, Φιλιά φινχ. = 2067
 Τζέτζη, ΑΑλγ. Ιλ. = Tzeltze
 Allegoriae Ibadis. Accedunt Pselii Allegoriae cui ante Jo. Fr. Buissonade, Lutetiae 1851
 Τοξότης, Πρόξιος = 4262
 Τραγ. Αλφ. = 2089
 Τραγ. Σπύσ. = 377
 Τραπεζούντικ. Νομοκ. = 3020
 Τριβ., Ρε = 90
 Τριβ., Ρε (Ζόρ.) = 91
 Τριβ., Ταγιαπ. = 90
 Τριγώνη, Πρωσκον. Αγ. Ο-
 ρως = 2077
 Τρωικά = 280
 Τσιρίγ., Επιστ. = 1480
 Τσι. Θεστ. Κεχαρ. = 3047
 Τυμ.-Παπαδάκη Α., Κριση,
 εγγρ. Α' = 2328
 Υγρομαντ. = 3408
 Υμν. Παιαντ. = 282
 Φαλιέρ., Ενύπν. = 95
 Φαλιέρ., Ενύπν. = 2735
 Φαλιέρ., Ενύπν. (Schmitt) = 99
 Φαλιέρ., Ενύπν. (v. Gem.) = 2080
 Φαλιέρ., Θρ. = 2079
 Φαλιέρ., Θρ (Bakk.-v. Gem.) = 3965
 Φαλιέρ., Ιστ. = 2735
 Φαλιέρ., Ιστ. Α = 96
 Φαλιέρ., Ιστ. Ν = 2078
 Φαλιέρ., Ιστ. V = 97
 Φαλιέρ., Ιστ. (v. Gem.) = 2080
 Φαλιέρ., Λόγ. = 95
 Φαλιέρ., Λόγ. (Bakk.-v. Gem.) = 2510
 Φαλιέρ., Ρίμ. AN = 95
 Φαλιέρ., Ρίμ (Bakk.-v. Gem.) = 2081
 Φαλιέρ., Ρίμ. L = 98
 Φαλιέρ. = 195
 Φαλιέρ. (Παναγ.) = 3774
 Φιοκέντινος = 2863α και 2985α
 Φίλιρ. = 283
 Φίλιρ. (Hess.) = 1509
 Φορτουν. = 100
 Φορτουν. (Vinc.) = 2736 και 2083
 Φωλλ. Αλ. = 352
 Φωλλ. Αλ. (Βελουδ.) = 2589α
 Φυσιαλ. = 285
 Φυσιαλ. Β = 287
 Φυσιαλ. (Καίμ.) = 2122
 Φυσιαλ. (Legt.) = 286
 Φυσιαλ. Μ = 339
 Φυσιαλ. (Offerm.) G = 2121
 Φυσιαλ. (Offerm.) M = 2121
 Φυσιαλ. (Sbord.) = 289
 Φυσιαλ. V = 1409
 Φυσιαλ. (Ζωί.) = 288
 Φυσιαλ. κίμ. = 379
 Φυστιν., Νομ. Πρώχ. = 3021
 Χιλά, Χρον. = 102
 Χίκα, Επίγρ. = 103
 Χίκα, Μονωδ. = 103
 Χίκα, Μονωδ. (χφ. Λιτωικ.) = 3665
 Χιχραστμ., Ημερολ. = 1481
 Χορτάπητ, Ελειθ. Ιεροιστ. = 3620
 Χορμόνοι, Κοσμογ. = 2085
 Χορμόνοι, Π. Δ. = 109
 Χορμόνοι, Π. Δ. (Πολ. Α) = 108
 Χρησμ. = 290
 Χρησμ. (Βήρ.) = 291
 Χρησμ. (Βοκκαζ) = 4195
 Χρησμ. (Αμπλε) = 381
 Χριστ. δελτικ. = 2123
 Χρον. = 295
 Χρον. Α0. = 292
 Χρον. βασιλειαν = 2864
 Χρον Γαλαξ. = 318
 Χρον Γαλαξ. (Αναγν.) = 3653
 Χρον. Μορ. Egea = 4002
 Χρον. Μον. I = 383
 Χρον. Μον. K = 382
 Χρον. Μον. T = 382
 Χρον. Μορ. H = 296
 Χρον. Μορ. P = 296
 Χρον. Πασχ. = 372
 Χρον. σημ. τοι. 1514 = 3682
 Χρον. σαύλ. = 299
 Χρον. σαύλ. προσθ. = 1510
 Χρον. Στι φ. Μον. Β' = 2124
 Χρον. Τόκων = 2125
 Χρον. 1570 = 300
 Χρονολογ. (Λαμφ.) = 3048
 Χρονολ. πιν. βασ. = 304
 Χριστιανός Νοταράς, Οδον-
 τιαρ. = 3016
 Χριστου. Βιος Ιωανν. = 1516
 Χρυσ. π. π. = 2086
 Χρυσ. Ανθ. Β' = 385
 Χρυσ. του 1364 = 2497
 Χωνιατή, Παράφρ. = 2865
 Ψίλλου, Δι. π. = 346
 Ψίλλου, Ερμην. μερον συμ = 348
 Ψέλλου, Κωνιαλ. = 347
 Ψέλλου, Στ. πολιτ. = 345
 Ψέλλου, Στ. πολιτ. (Buisson) = 1517
 Ψευδο-Γεωργηλ., Αλ. Κων/π. = 111
 Ψευδο-Πατριγγλ., Αλ. Κων/π. (Wagn.) = 110
 Ψευδο-Δωρ. = 2186
 Ψευδο-Δωρ., Διον. Β' = 3480
 Ψευδο-Κωδ., Ορφικ. = 349
 Ψευδο-Ευμ. = 350
 Ψευδο-Εσχρ. = 1483
 Ψευδο-Χριστοστ., Λογ. = 1518
 Ωροσκ. = 305
 Act. Dionys. = 1566α
 Act. Doch. = 3002
 Act. Esp. = 2437
 Act. Ivir. = 3579, 3580, 3866, 3867
 Act. Kastam. = 2694
 Act. Kutl. = 2438
 Act. Kutl. = 3355
 Act. Lavi. = 2440
 Act. Pantocr. = 3575
 Act. pati. = 2434
 Act. Prdt. = 2459
 Act. Saint-Pantél. = 2981
 Act. Vat. I = 4233
 Act. Vat. II = 4243
 Act. Xen. = 3201 αλλαξι η βραχ.
 Act. Χεί. = 2353
 Alexandromani^s = 353
 Assises = 3683
 Byz. Kleinchron. = 2726 και 2743
 Ch. pop. = 154
 Chion. biève = 294
 Chion. brève (Loen.) = 294
 Chron. bi. (Loen.) = 293
 Cod. Mon. Prod. = 4151
 Croce = 3233α (βα. Πρωκθ. ΙΑ τομου)
 Divân = 273
 Fisc. byz. = 4276
 Gesprächb. = 258
 Guarni = 4180

β') με ξένο τίτλο

Hagia Sophia = 3666
 Hist. imp. = 202
 Hist. imp. (Rochow) = 1525
 Itinéraire = 239
 Kret. Urk. = 392a
 Leonis Pinbl. = 2064
 Lettres 1453 = 1562
 Lucar, Sermons = 2581

Metrol. = 1533
 Metrol.² = 2855
 Mevlânâ = 273
 Miklos-Müller, Acta = 2453
 Nothzb. = 224
 Paysan rossignol = 369
 Poem. hist. = 1448

Rebâb-nâmê = 273
 Rechenb. = 131
 Rechenb. (Vog.) = 1486
 Sprachlehre = 3217
 Zygomas, Synopsis = 3652

Β' ΜΕΛΕΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΩΝ

Στον πίνακα αυτόν καταγράφονται οι βραχυγραφίες των ιννομοτών των μελετητών και ερμηνεύονται τα ονόματά τους αυτά καθ' αυτά, γιατί συχνά στα αρχικά γίνεται παραπομπή στο όνομα του μελετητή και στο (βραχυγραφημένο συνήθως) τίτλο του περιοδικού όπου δημοσιεύτηκε η μελέτη του. Επίσης καταχωρίζονται οι βραχυγραφίες των αυτοτελών ερευνητικών δημοσιευμάτων (μη βραχυγραφημένα τα ονόματα των μελετητών και τους τίτλους των δημοσιευμάτων τους). Για τα εκδοτικά δημοσιεύματα ισχύει η βραχυγραφία που κειμένου με προταγμένο ολόγραφο το όνομα του εκδότη. Επομένως για τα δημοσιεύματα αυτά δεν υπάρχει ανάγκη ιδιαίτερης βραχυγραφίας. Η ερμηνεία των εδώ βραχυγραφιών γίνεται έμμεσα με την παροχή του αξιότιμου αριθμού με τον οποίο βρίσκεται καταχωρημένη η μελέτη στον πίνακα βιβλιογραφικής μελετητών. Στον ίδιο αυτόν πίνακα περιέχονται και οι βραχυγραφίες των συλλογών και των ανθολογιών. Και οι βραχυγραφίες αυτές ερμηνεύονται έμμεσα με παροχή δηλ. του αξιότιμου αριθμού με τον οποίο κατατάσσεται η συλλογή ή η ανθολογία στο βιβλιογραφικό πίνακα συλλογών ή ανθολογιών.

Δημοσιεύματα που εκτινένται σε εντίλως περιωρισμένο αριθμό σελίδων και καταχωρίζονται οι περιοδικά που αναφέρονται σε κλάδιως πιο ελάχιστα συγγινύτων ή δι συγγινύτων καθόλου με τη μοιτιανική (Ληνική ή τη νιοελληνική φιλοσοφία) δε βραχυγραφίζονται. Η ενδεχομένη στα δημοσιεύματα αυτά παραπομπή γίνεται με τη μνεία ολοκληρωτικού του τίτλου του περιοδικού ή συντομογραφημένου κατά τρίτο μέρος κατανοητό.

Προκειμένου για εκτενιότερα δημοσιεύματα κατοχρησιμμένα σε περιοδικά μη εντίλως συγγινικά με το έργο μας, συντομογραφείται ο τίτλος τους η και το όνομα του συγγραφέα των δημοσιευμάτων.

α') ελληνόγλωσσων

ΑΔε. Στ. = ΑΔε. Στ.
 ΑΔε. Στ. = ΑΔε. Στ. = 2544
 ΑΔε. Στ. = Γλωσσ. Μιλ. Στ. = 2744a
 ΑΔε. Στ. = Κρ. Ανθολ. = 1410
 ΑΔε. Στ. = Κρ. Ανθολ.² = 2036
 Αμ. = Αμάντος Κ
 Αμ. Γλωσσ. μιλ. Στ. = 421

Αναγνώστ. = Αναγνωστοποιός Γ.
 Ανδρ. = Ανδρώτης Ν.
 Ανδρ. Ιδ. Μιλ. = Ν.Π. Ανδρώτης Το γλωσσικό ιδίωμα του Μιλ. Στ. = 4015
 Ανδρ. Σημ. = 441

Ανδρ. Σημ. = 443
 Ανδρ. Φαρ. = 435
 Αντουρκικ. Χριστ. όροι = 3415
 Αντανισδ. = Ανατανισδ. Σ.
 Βαγιακ. = Βαγιακακός Δ.
 Βαγιακ. Βιος πτω. = 3052

- Βαγιακ., Πύργοι και κάστρα = 2746α
 Βαλ., Ανθλ. = 1411
 Βαρναλίδης, Χαριστ. = 3054
 Βιναέλας, Πύρομαι = 4342
 Βιαβίλ. = Βιοβίλης Ι.
 Βιοβίλ., Κοινστ. διοικ. = 1584
 Βλάσιος, ιδέσμ. = 4022
 Βλάχον., = Βλαχογιάννης Γ.
 Βλάχου, Επιστ. οικ. πατρ. = 4343
 Βογιατζ., = Βογιατζίδης Ι.
 Βογιατζ., Γλώσσα Ανδρ. = 1589
 Βραν., = Βρανουσης Α.
 Βριν., Ε., Βυζ. έγγρ. Πατριμ Α' = 2749
 Βριν., Ιστ. Ιωάννη = 1592
 Βρεινουση, Αγίασγ. Χριστόδ = 1591
 Γαβαλάς, Σίκιν. = 1593
 Γιναυδ., Πύρονη = 486
 Γεωργιάκ., = Γεωργιάκας Δ.
 Γεωργίου Χρ., Γλωσσ. ιδ. Καστου. = 2176
 Γεωργιούλη, Πύρονη. = 4199
 Γιαννουλέλλης, Γλωσσ. ιδ. = 2878
 Γιαννουλέλλης, Ιδιωμ. Α. δάν. = 2749β
 Γλώσσ. πρην. Κισφ. = 2561
 Δειν. = Δινατικός Στ.
 Δικαβί., = Δικαβαλλίας Α.
 Δινδ., = Δένδης Μ.
 Διερμιτζάκης, Διαικός. κρητ. Λογοστ. χν. = 3420
 Δετορακής, Βενιζοκό. μελετ. = 4028
 Διυράκης, Αιθβ. = 3714
 Διτορακής, Πρεσ. Κρήτ. = 3245
 Διμητριάδη, Εβλ. Τελλ. = 2182
 Δομένικος, Κίφ. διηγ. = 4200
 Δραγ., = Δραγίμης Στ.
 Εναγγέλ., Ιστ. θιασφ. Κι-φελίην. = 1599
 Εναγγέλ.-Νοταρά, Σπη. Κωδ. = 3064
 Ζαγαν., Φαρμ. φητα = 525
 Ζακίθ., ΒΙ = Δ. Ζακυθινός, Βυζαντινή Ιστορία, 324-1071, Αθήνα 1972
 Ζαχαρ., = Ζαχαριάδου Ε.
 Ζαχαρ., Χρον. σουλτ. = 1600
 Ζέπ., = Ζέπης Γ.
 Ζώρ., = Ζωφάς Γ.
 Ζωφ., Βυζ. ποίηρ. = 1414
 Ζωφ., Πίρι την Αλ. Κων/π. = 1417
 Θαβουρ., = Θαβουρής Α.
 Θαβουρ., Ουσιαστ. = 1606
 Θαβουρ., Προσβोध. ημ. φων. = 536
 Θεοχ., Διθ. = 1418
 Θεοχ., Γλωσσ. = 1544
 Θεωματοπούλου, Τοπων. = 537
 Κικ. Πινου = Κικονιάδη Πινου Ελίση
 Κικκ., = Κικκίδης Ι.
 Κιελίτι., = Κιελιτονακτής Ι.
 Κελίσι., Θωκ. = 1611
 Κελίσι., Μήζικ. πα.π. = 1611
 Κελλάγ., = Κελλάρης Ι.
 Κελλάρι φα, Ηχστ. Δελ. = 2610α
 Κεναλλάτι., Ονοματιλ. = 3068α
 Κεραγ., Βυζ. διπλ. = 1613
 Κεραγ., Βυζ. διπλ. = 2195
 Κεραγιάννη, Διγενής = 2527
 Κερακαστ., Μουσ. όργανα = 3437
 Κεραλάκας, Αρματι και πινυλ. = 4283α
 Κεριν., = Κερινιατιάτης
 Κερινικόλας Σ., Γλωσσ. Σιμής = 2198
 Κερινικόλας Σ., και Αλ., Πήρυξ. Συμ. = 2759
 Κεραπνεύσιου, Γλωσσ. Πηπαθιμ. = 3439
 Κερατζ., = Κερατζής Στ.
 Κερατζ., Υποκω. Κύμης = 554
 Κερατλ., = Κερατλίδης Π.
 Κετακωρ., = Κετακωρής Α.
 Κεφ., = Κεφαρμένος Στ.
 Κιχ. = Κιχελιάδου Γ.
 Κιχ., Πύλοιστ Πι.Σ. = 4165
 Κιχ., Πεζογρ. Ανθιλ., = 4166
 Κονομ., Ζακίθ. Αι.Ελ. = 2207
 Κοντομπίτσιου, Διαλεκτ. Αημν. = 3739
 Κοντοκόπ., = Κοντοσπούλου
 Κοντοκόπ., Γλωσσολογ. κρητ. = 1620
 Κοντοσπ., Διαλ. και ιδιωμ. = 4356
 Κουρατ., Ατ. = 578
 Κουρατ., Αι.Ελ. ημ. = 579
 Κοτούβιλη, Εξαρτ. πλοίων = Περί ελαρτισμου των πλοίων
 Κουγ., = Κουγιάς Σ.
 Κουκ., = Κουκουλάς Φ.
 Κουκ., ΒΒΓΓ = 633
 Κουκ., Ελλην. παπ. = 588
 Κουκ., Εισκ. Γλωσσ. = 626
 Κουκ., Εισκ. Λογ. = 623
 Κουκ., Πύρονη. παπ. = 587
 Κουκ., Πύρονη. Χρονοστ. = 1623
 Κουκουκία, Πύρονη. κειμ. = 655
 Κουκ., = Κουκιάς Ε.
 Κουκ., Βυζ. ιππ. μ.θ. = 1421
 Κουκ., Κρ. ασμ. = 357α
 Κουκ., Μελ. τήμ. Εροποκ. = 670
 Κουκ., Μισιων. Μι.Αι. = 3255
 Κουρακ., = Κουρακίδης Στ.
 Κουρακ., Διγ. Ακρ. = 710
 Κουρακ.-Νέστ., Υφαντα = 718
 Κυκλοπ. Δ., Αγαπ. Λανδ. = 2910
 Λιζιάρης, Αιουκ. = 2223
 Λιμπρ., = Λιμπρος Σπ.
 Λιμπ., = Λιμπιδής Ο.
 Λιμπιτσιου, Εκκλ. αλ. = 4358
 Λιμνιτ., = Λιμνιτικός Π.
 Λορκι., = Λορκότας Δ.
 Λορκόπ., Αι.Ελ. = 742
 Λορκόπ., Γλωσσ. = 746
 Λορκόπ., Νισι.Αλ. μ.θ.αλ. = 747
 Λορκόπ., Πιργινιά = 743
 Λορκόπ., Πιμ. = 745
 Λορκόπ., Πως. ιφηνισιν. = 744
 Μαναφρ., Τηπ = 2236
 Μανουστ., = Μανουστακίς Μ.
 Μανωστ., Ανι.κδ. πατρ. γραμμ. = 1550
 Μανωστ.-Παχιν. Ανι.κδ. Σιτ. = 4167
 Μιγαλασού, Τηλ. ι. παγγιλμ. σονο. γυν. = 4049
 Μιτεροδωμήτης, Ποιησ. ν. Ελληνισμου = 4168 βλ. και 3617
 Μισρ., Εκλ. Α' = 1424
 Μίγ., = Μίγας Ι.
 Μινάρδ., = Μινάρδος Ι.
 Μινάρδ., Γλωσσ. μ.θ. = 1655
 Μινάρδ., Τοπων. μ.θ. = 2244
 Μεντζι., Οικον.-κοινων. βίος = 3469
 Μηλιάρ., = Μηλιαράκης Α.
 Μιρις, Ιδιωμ. Καρταβον. = 3101
 Μηνάς, Γλωσσ. Ιι. = Κ. Μηνάς, Η γλωσσ. των δημοκ. επιμ. των μιλετιστων.

κωνι Αρμενικών γγραφών
της Κατω Παλαιας και της
Σικελίας

Μήνας, Γλωσσάρ η 7 = 4286
Μήνας, Μορφολ μεγ.θ. =
3265

Μητιάκτηρ Αχιλ. = 780
Μητιάκτηρ, Εμφυσην οδορ,
1983 = 2974

Μιχίηλ·Νουσαρ, Γ. = Μιχαήλ·
Λίδης·Νουσαρ, Γ

Μηταμην, Υπικωρ. = 1665
Μιτόγυα, Γλωσσ. Ππικρον =
2617η

Μπουμπ = Μπουμπουλιδής
Φ.

Μπουμπ, Μεγ νιολλ. = 783
Μυστικ., Ελλην, Γρικως =
1670

Μωσσιδάτης, Ειτημ. = 4361
ΝΓΛ = 4092

Ξανθ = Ξανθοφίδης Στ
Ξανθίν. = Ξανθινάκης

Ξανθ. Μιλι.ι. = 2791
Ξανθιπ. Κυρ. Κικφ. Ατιωλ =
3109

Ξηστας, Κυρ. Αισγρ. ζ.ων
= 4069

Οικονιμ. = Οικονομίδης δ.
Οικονιμ. Γραμμ. Ποντ =
Οικονόμιο, Τοπων. Ζιγγορ =
3769

Ορλανδος, Βεσιελική = 4209
Ορλανδος, Μινιατε = 4362

Παγκ, Ιδιωφ. Κυ = 2257

Παγκ, Ιδιωφ. Κυ? = 4210
Παναγ. = Παναγιωτακός Ν

Παντ = Παντιλδής Χρ
Παντ, Φωνητ. Κιτηρ = 837
Πεπαγ. = Παπαγιωργίου Π.

Πεπαγ., Δημ. ε.Λλην. = 844
Πεπαγιωργίου, Μνημη Π
Δκαίου = 3275

Πεπασηγριακι, Ξεν. Αι.ζ. =
847

Πεπαθ. Α. = Παπαδοπούλος
Α

Πεπαθμ. Γ = Παπαδημη-
τριου Γ.

Πεπαθμ. Σ. = Παπαδημη-
τριου Σ.

Πεπαθμ. Ψαρια = 2263
Πεπαθ. Θ = Παπαδοπούλος
Θ.

Πεπαθ. Θ, Δημ. κυρη. ασμ. =
3478

Πεπαθ. Κερ = Παπαδοπού-
λος·Κιρμεις Α.

Πεπαδοπούλος, Κρολ.
[Βαγιακ., Μανιατα Α] =
2852

Πεπαρλ, Επιστ. Χιου = 4075
Πεπαθμ. = Παπαθμο-
πούλος

Πεπαμάννον, Γλωσσαρ.
Γριβ. = 2273

Πεπαμανυλή, Παπαθ. κο-
υρημα = 3116

Πεπαχαρ, Κυρη. ηθ = 4212
Πεπαχρηπ, Τοπων Ροδου
= 4213

Πεπαχρισ., Αθων. μοναχ. =
3632

Πεσχ, Τοπων. Ανδρ = 1698
Πιζωπ. = Πιζόπουλος Γ

Πιζωπ. = Πιζοπουλός Δ.
Πηλιής, Αξιωματα = 4291η
Πηλαγκης, Κυρη. Τοπ =
2288

Πηλιβακίη, Περαγια = 1704
Πηλοκρημνακίης, Τιτλ.
αξωμ. = 4080

Πλοημίδης, Γενναίος
Κροκίη = 4363

Πηλ. Α. = Πολιτης Α.
Πηλ. Α., Καταλ. = 3790

Πηλ. Α., Κρ. ποιηρ. = 1426
Πηλ. Α., Μιτα Αλ. = 1426

Πηλ. Α., Μιτα Αλ. = 2503
Πηλ. Α., Πην Αλ. = 1426

Πηλ. Α., Πην Αλ. = 2503
Πηλ. Ν. = Πολιτης Ν.

Πηλ. Ν., Αισγρ. Σιγμ = 1716
Πηλ. Ν., Παρωμ. = 915

Πηφωφωσ. Μιταρ. Ανικδ
Πρωκοπ. = 2584

Πρωμπονας, Ακριτωι Α =
3120

Πρωμπονας, Γλωσσ. ομηρ. =
4365

Πρωποπ. Μπουμπ., Φεατρ
Ζακ. = 1717

Ρηγιά, Σλαβ. πολι. = 1718
Ρουκω., Αε.λι.λ. = 2296

Σαβ, Ελλην. Ανικδ. = 1427
Σαβ, ΜΒ = 1428, 1429, 1430

Σακ., Κιτηρ. = 1432
Σβρινωπ., Γλωσσ. Βι.ρ. = 2297
Σβρο = Σβρο·νος Ν

Σεγδισα, Λατιν γλωσσ.
ναυτ. = 1722
Σεγδισα, Ναυτ. οροι = 932
Σεριμήτης, Εγγρ. Ιντι. Βι.ν. =
3494

Σεριμήτης, Επ. Επι.ι. ΔΣΘ 5,
1984 = 3122

Σεσαι, Ειτημ. σμιασ. = 1723
Σκουβαρ, Δισι τυριολ. = 935

Σκουβαρ, Ολομ.ι.π. = 2301
Σπιφδ. = Σπιφιδάκης Γ

Σεαφριδον, Σινάντ. Σερ. = Α.
Σαϊα κιδου·Ζαφρικα, Η

σταντηση Σομείων και
Νικολαου Μυστικου (Αρ-
γουστος 913) στα πλαίσια
του βυζαντινοβουλγαρι-
κου ανταγωνισμού, Θεο-
ολογοική 1972

Σι φανιδ. = Σι φανίδης Μ.
Σιμιων. = Σιμιωνίδης Π Χ.

Σιμιων, Τσιακ. = 2305
Σιμιων, Ελλην. ονομ. = 4088

Σιμιων, Ιστ. κισμ. διαλ.
= 4220

Σιφρ, Πληρωμ. = 1737

Τζαριζ. = Τζαριζάνος Α.
Τζαριζ., Νισελλ. συντ. =
Τζαριζάνος Α., Νισελλη-
νική συνταξίς

Τομπαϊδ., Ιδιωφ. Θέπ. = 1743
Τοφτογλου, Φιν. και απο-
σημ. = 2306

Τριαντ. = Τριανταφυλλίδης
Μ

Τριαντ., Απ. = 976
Τριαντ., Νισελλ. γριμμ. =
974

Τριαντ., Ξενηλ. = 973
Τριαντ., Οκυο. ονομ. = 3129

Τριαντ. = Τριανταφυλλίου Ε.
Τοτσελγ, Γλωσσαρ. Κεφαλλ. =
2637

Τιτσιτση, Κεφαλλ. Σύμμ. =
4225

Τοπαλ. = Τοπαλάκης Ε.
Τοσπ. = Τοσπινακίης Α.

Τοσπ., Γλωσσ. = 1751
Τοσπ., Δωφ. αντ. = 1750

Τοσπ., Κοινη·φωδ. ιδιωμ. =
1749

Τοσπ., Ροδιακά = 3637
Τοπιφδρ., Ορκαλυ. = 1756

Τοπιουκιάς, Πρακτ. Σινεδρ.
Ειγ. Αιτωλ. = 3293

Τορ., Τορμαδακίης Ν.
Τωρ., Συλλαβ. = 1759

Φαβ. = Φαβίης Β.
Φαγμακ., Γλωσσαρ. = 2908

Φιλ. = Φιλήτας Μ.
Φιλ., Γλωσσονγ. = 1011
Φορξ., Πην. ι. πυρ. = 1271
Φορξ., Φωκίης Π.
Φραγκάκι, Δημ. ιατρ. = 2641

Φριγκιακι, Ορολυγ. φιντ. = 2333
 Χαραλαμπίκης (Μιτλήλην. γλωσσ.) = 3140
 Χαρίτων, = Χαριτωνίδης Χ Χαριτων., Λύγ. εις Κοραίν = 2960
 Χατζ., = Χατζημωαννου Κ.
 Χατζ., Γραμμ. κυπρ. διαλ. = 4106
 Χατζ., διαστ. = 1777

Χατζ., Διαστ. Β' = 3141
 Χατζ., Διαστ. Γ' = 3518, 3519, 3520, 3521
 Χατζ., Διαλωματ. = 1778α
 Χατζ., Μεο. Κυπρ. = 4106α
 Χατζ., Ξέν. στοιχ. = 1026
 Χατζήγυσι, Δημιώδη Α' = 2560
 Χατζίδ., = Χατζιδάκης Γ.
 Χατζίδ., Ακαδημ. αναγν. = 1085
 Χατζίδ., Γλωσσ. ερ. Α' = 2807

Χατζίδ., Γλωσσ. έρ. Β' = 2643α
 Χιτζίδ., Γλωσσ. μελ. = 1051
 Χιτζίδ., ΜΝΕ = 1054
 Χιτδρ. Μηλιαρ., Ονόμ. Φωτών = 1101
 Χιτδρ. Μηλιαρ., Ονόμ. Φωτών² = 3300
 Χριστιδής, σάζω-ωννω = 3302
 Ψάλλ., = Ψάλλης Στ.
 Ψάλλ., Θρακικά = 3530
 Ψυχ., = Ψυχάρης Γ.

β') Ξενογλωσσων

Aerik, Periphr. = 1783
 Agapitos, Narrat. Vrrnac. Romances = 3639
 Ahweiler, Bya et Mei = 2344
 Ahweiler, Etudes = 2345
 Alex. M., The ritual lameoi = 2346
 Anantos, Suffixe = 1114
 Andr., = Andriolis
 Antoniadis, Langor byz. = 1788
 Apostolopoulos, Καλλιμ. = 2961
 Atsalos, Term. = 2350
 Bakk., = Bakker
 Bakker, Inprei. = 1119
 Bakker, Poioomn = 2351
 Bän., = Bänescu
 Banfi, Quattro lessici = 3312α
 βιά. Ηεροσό. ΙΑ' τόμου)
 Bartelink, Jeux de mots = 2793
 Bastav., Ordo psaltes = 1277
 Beaudouin, Dial. Chypr. = 1121
 Beschewl., = Beschewljev
 Beševl., = Beševljev
 Beševl., Protobulg. Inscr. = 1129
 Beševl., Spälat. Inscr. = 1130
 Beševl., Theophan. = 1798
 Bibliogr. Hellén. = 1450, 1451
 Bischoff-Beck, Glossae = 1799
 Bisslogei, "μέγας" = 1800
 Bjerkeloid, "παρακαλιό" = 1801
 Blanken, Dial. Cargèse = 1802
 Blanken, Grecs d. Cargèse = 1131α
 Böhlig, Untersuch. Sprachg. = 1132
 Bompaire, Remaques = 1133
 Browning, Af. Westerink = 3314
 Burg., Infin. = 1134

Botuzas, Kap. = 1135
 Caratz., = Catalzan St.
 Caratz., Orig. dial. neo-gr. = 1141
 Catalz., Tzac. = 2356
 Cononidis, Hesyech. = N. Cononidis, Hesyechana (Miscellanea Ciriaca, gnechuscher Teil, Dt. Akad. d. Wiss., Leipzig 1964, 27-35)
 Cortelazzo, Infisso = 1816
 Courvas, The Assizes = 4304
 Courtlill, Gregh. = 2359
 Cupane, Roman. cavall. biz. = 4126α

Danezls, Spanas = 3322
 Darroozès, Textes byzantins = 3154
 Darrouzès, Ορφικουτ = 2362
 Dawk. = Dawkins R. M.
 Dawk., Buostl. = 3838
 Dawk., Modern Gr. = 1146
 Debrunner, Nachklass. Griech. = 1152
 Del., = Delatte A.
 Dieterich, Spor. = 1158
 Dieterich, Unters. gr. Spr. = 1154
 Dölger, Beiträge = 2367
 Dölger-Karayann., Byz. Urk. = 1827
 Dölger, Lachen = 1164
 Dölger, Παροιστ. = 2368
 Dölger, Ηετίον = 1166
 Dölger, Regesten = 1824
 Dölger, Schatzk. = 1163
 Dölger, Φιλόνσοφος = 1825
 Egea, Gram. Cron. Mor. = 4127
 Eideneier, Ghost-Words = 2369
 Eideneier, Tabuwörter = 1177^a
 Fallier, Dépositioo Calliste 1° = 2816

Foll., Libro greci = 1840
 Foy, Laots. = 1179
 Georgac., = Geotgacas D.
 Georgac., Ichthyological = 2662
 Georgac. McDonald, Names of Πελοποσ. = 1847
 Georgac., Names of Const. = 1843
 Georgac., The -rta- Suffixes = 2816γ
 Georgiadis, Turk. Lehnw = 3160
 Gógoire, Caballus = 1194
 Guillou, Act. S. Maria = 1854
 Hadjiannou, Beginning of Cypr. Dial. = 1212
 Hadjiannou, Medieval Dialect of Cypr. = 3329
 Hahn, Latein. Spr. = 1213
 Hammrich, Nisanderst. = 1214
 Hartna, Textkol. Brm = 1215
 Hartmann, Wiedergabe türk. Nam. = 1216
 Hatzid., = Hatzidakis G.
 Hatzid., άγγελοσ = 1221
 Hatzid., Eiolen. = 1218
 Helsenb., = Hirsenberg A.
 Heldr. Μηλιαρ. = 1101
 Hendrick B., Θεομοι = 2342
 Hennich, Κλητ.-γι v. στ-ω = 2644
 Hess., = Hesselting D.-C.
 Hess., Dante nella lett. neocl. = 1231
 Hess., Muts mar. = 1226
 Hohlwein, Terms techn. = 1234
 Hunger, Anzeiger phil.-hist. Klasse Österreich. Akademie = 3334
 Hormuz., Documente = E.
 Hurmuzaki, Documente postvatore la Istoria Románi-

- Ιοι, Βουκουρεστί
 Impelizeri, Dig. Akt. = 1236
 Irmisch, Μαθητ. Ital. = 1867
 Irmisch, Τριβ., Παισμ. = 1442
 Jannaris, Hist. Gramm. = 3651
 Jeff = Jeffreys E. M
 Kahane, Αφιερ. Man Alvai, II = 3343
 Kahane-Bremner, Gloss. portol. = 2975
 Kahane, Christian etym. = 1875
 Kahane, Elem. Ital. = 1872
 Kahane, Graeca et Romantica I, II, III = 2673
 Kahane, Graeco-rom. etym. = 1879
 Kahane, Graeco-rom. etym. III = 2419
 Kahane II, και R, Festschr. I Hubschmid-Festschrift für Johannes I Hubschmid = 2973f
 Kahane, Italian Loan-Words = 1246
 Kahane, Ital. Marzewört = 1873
 Kahane-Pietrangeli, Egypt. pap. = 1880
 Kahane, Rom.-etym. = 1877
 Kahane, Sclavus = 1251
 Kahane, Sprache = 2568
 Kahane-Tietze, Lingua Franca = 1253
 Kalits, Erkl. Fust. = 1256
 Kalits, Gramm. = 1257
 Kalits, Lesenotiz = 1255
 Kaps = Kapsomenakus, Kapsomenos St
 Kapr, Vorwiter, = 1258
 Katsanis, Byzantino-Sicula III = 4241
 Kretschmer, Lesb. Dial. = 1267
 Knar = Knaras E.
 Knar, Diglossie = 1275
 Krumb = Krumbacher K
 Krumb., Handschr. d. Dug. = 1281
 Krumb, Sprichw. = 1279
 Kyrak = Kyrakidis St.
 Lambi, Coll. = 1287
 Langkavel, Bot. sp. Gr. = 1288
 Laurent, Regestes = 2434
 Lavagnin R., Byzantina Mediolanensia = 3865a
 Lavagnin R., Faith = 3351
 Lefort, Documents = 3352
 Legr. = Legrand E.
 Legr., BGV = 1449
 Legr., BH = 1450, 1451
 Lemerle, Cinq études = 3581
 Lemerle, Premier human. = 2439
 Lemelle, Saint Athanase = 1900
 Lietz., Gi. Pap. = 1292
 Lindenburg, Turkise woorden = 1904
 Linner., Hist. Pallad. = 1293
 I jungvik, Adverbia = 1905
 I jungvik, Syntax spätgr. Volksspr. = 1294
 Lorentz., Miscell. gr. = 1906
 Lunet, Chron. Mor. = 1297
 Maidhof, Ruckwanderei = 1299
 Mand, Stud. gr. lang. = 2444
 Manouss. = Manoussacas
 Math. Tom. = Mathiopoloulou-Tomantou E.
 Martini, Stathas = 2445
 Marzullo, Hesyeh = 1908
 Meunersmann, Latein Wört. = 1912
 Mertzou, "Έρως" = 1914
 Merc. S.-G. = Mercati S.-G.
 Merc. S.-G., Coll. Byz. = 2448
 Merc. S.-G., Suida-Suda = 1915
 Mercier, Almanac = 4308
 Moyer, NS = 1307
 Meyer, Rom. im kypr. = 1916, 2687
 Migne, P. G. = Migne, Patrologia Graeca
 Mihăescu, Infl. Grec. = 1919
 Mihăescu, Langue lat. = 2689
 Mihăescu, Termes = 1920
 Mihevč-Gabroveč, Contrib. sémasiol. = 1922
 Mihevč-Gabroveč, Syntaxe Moschos = 1923
 Miklisch, Slav. Elem. = 1924
 Miklisch, Turk. Elem. = 1311
 Mirambel, Evolut. verbe = 1926
 Mitsakis, Romanos = 1318
 Mohrman, Innov. sémant. = 1929
 Mor. = Moravcsik G.
 Mor., Byzantinot. = 1319
 Moi., Ελλην. ποιημ. Βιβλ. = 1453
 Mor., "Hund" = 1931
 Moritz, Zunamen D. = 2455
 Morrone, Annali Fac. Lett. e filos. Univ. di Napoli 21 (n. s. 9) 1978/79 = 3360
 Murmu, Rum. Lehnr. = 1322
 Nicholas-Baloglou, Quadr. = 4149a
 Nourney, Lat. Ital. = 1324
 Okonomides, Act. Dionys. = 1566a
 Okonomides, Act. Kastam. = 2694
 Ostrog, Féod. byz. = 2457
 Ostrog., Problèmes = 2488
 Palmer, Μοσχος = 3591
 Panzer, Futurum = 1936
 Papademetriou, Σχίζη μύος = 1938-9
 Papadim. = Papadimitriu S.
 Papadopoulos, Monument. lit. popul. = 2697
 Pecoraro, Studi Iet. Cret. = 3177
 Pern. = Pernot H.
 Pern., D' Homère = 1330
 Pern., Ét. linguist. = 1334
 Pern., Ét. litter. gr. = 1329
 Pern., Recherch. Evang. = 1333
 Pertusi A., Akritai = 2463
 Pezop., Adnot. med. gr. = 1337
 Piccolo, Formule greche = 1947
 Pol. L., Digenis = 1948, 2703
 Pol. N., Mond. = 1340
 Psall., Gram. = 1346
 Psich., = Psichari J.
 Psich., Essais = 1347
 Psich., Ét. de philol. = 1950
 Psarh., Qu. tr. = 1350
 Radem., Neutest. Gramm. = 1352
 Richard-Papadopoulos, Livre des remembr. = 3001
 Rodol., Chalkok. Kritob. = 1353
 Rotolo, Libistro = 1354
 Russo, Gheorg. Etol. = 1356
 Russo, St. ist. gr.-rom. = 2704
 Russo, St. și crnt. = 2470
 Rydbeck, Fachprosa = 1962
 Saunier, L' amertume = 3889
 Scazzoso, Pseudo-Dionigi = 1964
 Schülb., Byz. Metrol. = 1966
 Schürö, Agiografia = 1970
 Schürö, δημοτικος = 1968
 Schurr, αἰκίον = 1971
 Seel, Physiol. = 1975
 Siat, Mots d' emprunt = 1976
 Soloviev, Russie = 1977
 Spadaro, Battaglia = 1978
 Spadaro, Fonti Florio = 1979
 Spadaro, Riv. Stor. Calabr. = 3183
 Spadaro, Studi = 2713

Stepski, v. Dol., Phiantz. = 1991
 Strykei, Protév, Jacq. = 1375
 Stuwe, Franz, Lehnwört = 1992
 Tabachovitz, Études sur le grec = 1379
 Tabachovitz, Theophan. = 1994
 Tagliavini, Venezia = 1382
 Tairabunt, Valaori. = 2715
 Thumb, Germ. im Neugr. = 1997
 Thumb, Gi. Spi. Hellen. = 1386
 Thumb, Handbuch = 1998
 Tonnet, Ior. v. i. ll. γλ. = Tonnet II, Ιστορία της νέας ελληνικής γλώσσας, Η

διαμόρφωση της
 Triand., Lehnw. = 1393
 Tsop., Ecdi classici = 2998
 Tzitzilis, Griech. Lehnw. = 3386
 Vanicek, Fremdw. = 1395
 Vayacacos, Noms de famille¹ = 2020
 Vayacacos, Noms de famille² = 2021
 Veloudis, Alexandre¹ = 2022
 v. Gem. = A. F. van Gemert
 Viscidi, Prestil latin¹ = 1401
 Vogeser, Spr. Heilingenl. = 1402
 Wagn., Caism. = 1456

Wagn., Med. Gr. Texts = 1457
 Wagn., Trois poém. = 1458
 Weierholt, Malalás = 2030
 Wifstrand, i kosta = 2032
 Wilson, Byz. Prose = N. Wilson, An anthology of byzantine prose, Βιβαλίνο-Νίνα Υόσκη, 1971
 Wolf, Spr. Malal. = 1404
 Zachariádu (Studia Iurcol.) = 3198
 Zakyth., Desp. = 2498
 Ziebarth, Griech. Trxt. = 1405
 Zilliacus, Kampf Weltspr. = 1407
 Zucken, aithentz = 2035a

Γ' ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ, ΤΙΜΗΤΙΚΩΝ ΤΟΜΩΝ, ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΑΚΑΔΗΜΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΙΚΤΩΝ ΤΟΜΩΝ

Στον πίνακα αυτόν ερμηνεύονται οι βραχυγραφίες των τίτλων περιοδικών, τιμητικών τόμων και πρακτικών ακαδημιών. Για βιβλιογραφικά ιστορικά υφιστάμενα με περιδικά και τιμητικά τόμους παραπέμπεται ο ινιανόκτης ινιους οικιους βιβλιογραφικός πίνακας. Οι βραχυγραφίες περιδικών, συλλυγίων, ανθολογιών, κ.λπ., που ισχύουν για τα άρθρα, χρησιμοποιούνται και στους βιβλιογραφικούς πίνακες των κειμένων και των μελετητών.

α') σε ελληνική γλώσσα

ΑΕΜ = Αρχιόντων Ειρσοικών
 Μελι των
 ΑΘ. = Αθήνα
 ΑΘΛΓΘ = Αρχιόντων του θρακικού λογογραφικού και γλωσσικού θησαυρού
 ΑμΑΒ. = Αμάλθεια, τριμηναίον ιστορικών λογογραφικών περιοδικών της ιστορικής-λογογραφικής εταιρείας νομού Αλασηθίου (Αγ. Νικόλαος Κρήτης)
 Ανθη φιλίας = Τιμητικό αφιέρωμα στον καθηγητή Κ. Μηνά, 2005
 Ανθη Χαριτών = Πανηγυρικής Ν., τιμητικός τόμος, 1998.
 Αντιχάρο, Ανθθ. = Αντιχαρυσμα στον καθηγητή Ν. Π.

Ανθρωπη
 ΑΠ = Αρχιόντων Πόντου
 Αρχις νεοελλ. Λογισ. = Αρχις της νεοελληνικής λογοτεχνίας, τόμ. Α', Β'
 Α' Σιμπ. "Καθ. ζωή" = Πρακτικά Α' Διεθνούς Συμποσίου Η καθημερινή ζωή στο Βυζάντιο
 Αφ. Αμ. = Αφιέρωμα εις Κ. Ι. Αμιντον
 Αφ. Καρτζά = Αντιχαρυσμα στον καθηγητή Στιμάτη Καρτζά
 Αφ. Κριαρ. = Αφιέρωμα στον Εμμανουήλ Κριαρά
 Αφ. Δ. Πολ. = Αφιέρωμα στον καθηγητή Λίνο Πολίτη
 Αφ. Millix = Ελληνογαλλ.

κά. Αφιέρωμα στον Roger Millix
 Αφ. Σβορ. = Αφιέρωμα στον Νίκο Σβορώνο
 Αφ. Στρατ. = Αφιέρωμα στον Ανδρόνι Ν. Στρατό
 Αφ. Τριαντ. = Αφιέρωμα στη μνήμη του Μανολή Τριανταφυλλίδη
 Αφ. Τουλ. = Αφιέρωμα στον Ευδόξο Τυολάκη
 Αφ. Χατζιδ. = Αφιέρωμα εις Γ.Ν. Χατζιδάκιαν
 Βυζαντ. = Βυζαντινά
 Βυζ. Δόμ. = Βυζαντινός Δόμος, Αθήνα 1987 κ.τ.
 Βυζ. Μελέ. = Επί τηρος "Βυζαντινά Μιλέτια"

Γλωσσής χαρτί = Τομος - αφιερωμένος στο Γ. Μπαμπινιώτη 2008
Γρηγ. Παλ. = Γρηγόριος Παλαμής

ΔΑΕ Κερκ. = Διότιον Αναγνωστικής Επιτηρίας Κυρκίας

ΔΕΚΣ = Διότιον Εταιρείας Κυπριακών Σπουδών Κύπρ. Σπ.

Διότ. Ιον. Ακαδ. = Δεξιόν Ιονίου Ακαδημίας

ΔΙΕΕΕ = Διότιον της Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας της Ελλάδος

ΔΧρ. ΑΕ = Διότιον Χριστιανικής Αρχαιολογικής Επιτηρίας

Δωδίκαν. = Δωδικανησιακά Δωδίκαν. Αρχ. = Δωδεκανησιακών Αρχαίων

Δωδίκιν Χρον. = Δωδεκανησιακά Χρονικά

Δωδίκωνη = Δωδίκωνη. Επιστημονική Επιτηρία Φιλολογικής Σχολής Πανεπιστημίου Ιαονίνων

Ε. Εστ. = Έσω και Έσπερα

ΕΑΙΕΔ = Επιτηρία Αρχαίων Ιταλικών Ελληνικών Αρχαίων

ΕΓΔΣΠΘ = Επιτηρία Γεωπονική και Διότιον Σχολής Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ΕΕΒΣ = Επιτηρία Εταιρείας Βενεζανικών Σπουδών

ΕΕΠΔΜ = Επιτηρία Εταιρείας Ηλιακών Μιλίων

ΕΕΚΣ = Επιτηρία Εταιρείας Κρητικών Σπουδών

ΕΕΚικλ.Μ = Επιτηρία Εταιρείας Κικελικών Μιλίων

ΕΕΠ = Επιστημονική Επιτηρία, Εθνικών Πανεπιστημίων

ΕΕΣΝΟΕΠΘ = Επιστημονική Επιτηρία Σχολής Νομικών και Οικονομικών Επιστημών Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ΕΕΣτιρ.αλλ.Μ = Επιστημονική Επιτηρία Στερεοελληνικών Μελιτών

ΕΕΦΣΠΑ = Επιστημονική Επιτηρία Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

ΕΕΦΣΠΘ = Επιστημονική Επιτηρία Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ΕΕΦΣΠΘ (πι.ρ. β', τι.χ. Φιλ.) = Επιστημονική Επιτηρία Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης πι.ρ. β', τμήχος Φιλολογίας

ΕΕΦΣΠΚ = Αριάντη Επιστημονική Επιτηρία Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Κρήτης

Εικοσιπι.ντ. Κόντου = Εικοσιπενταία της καθήγησης Κων/νου Σ. Κόντου

ΕΚΕΙΕΔ = Επιτηρία του Κέντρου Ιστορίας της Ιστορίας του Αλφειοειδικού

ΕΛΑ = Επιτηρία του Λαογραφικού Αρχαίου

ΕΛλην. = Ελληνικά

ΕΛλην. Δημ. = Ελληνική Δημοκρατία

ΕΛλην. Διαλ. = Ελληνική Διαλεκτολογία

ΕΜΑ = Επιτηρία Μεσαιωνικών Αρχαίων

Επ. Επιτ. Δ. Σ. Θ. = Επιστημονική Επιτηρία Διεπιστημονικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης

Επιτ. Κυπρ. = Επιτηρία (Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών) Λεωκωσίας

Επιτ. Παρναπι. = Επιτηρία Παρναπίου

Επιτ. Αλληγορ. Πνευμ. Ιτακ. = Επιτηρία Αλληγορικής Πνευματικής Ιτακωσίας

Εριτ. = Ο Εριαντής

ΗΜΕ = Ημηνολογίων Μηνιαίας Ελλάδος

Ηπειρ. Χρον. = Ηπειρωτικά Χρονικά

Θρηστ. = Θρησκευτικά Θρακ. = Θρακικά

Ιταλοελλ. = Ιταλοελληνικά

Κακ. Μιλ. α.β.θ. = Ι. Θ. Κακίδη, Μιλίτες, και α.β.θ.

Κανισαν 2002 = Shadi in onore di Giuseppe Spadaro

Κεφαλλ. Χρον. = Κεφαλληνικά Χρονικά

Κιμωλ. = Κιμωλιακά

Κρ. Εστ. = Κρητική Έστια Κρητολ. = Κρητολογία Κρητολ. Γραμμ. = Κρητολογικά Γραμμάρια

Κρ. Λαός = Κρητικός Λαός Κρ. Μιλ. = Κρητικά Μελέτια Κρ. Πρωτοχρ. = Κρητική Πρωτοχρονιά

Κρ. Χρ. = Κρητικά Χρονικά Κυπρ. Γρ. = Κυπριακά Γραμμάρια

Κυπρ. Σπ. = Κυπριακά Σπουδαί

Κυπρ. Χρ. = Κυπριακά Χρονικά

ΛΑ = Διέξογραφικό Αρχαίο

Λαογρ. = Λαογραφία

ΛΑ = Διέξογραφικό Διότιον

Λογιστ. χρο. - καινονομία στην Κρήτη (συλλογή) = Λογιστικά και καινονομία στην Κρήτη της Αναγέννησης

Μακιδ. = Μακεδονικά

Μαντατοφ. = Μαντατοφόρος

ΜΒ = Μελία Μιλιωνική Βιβλιοθήκη

Μιλ. Αλληγ. γλώσσ. = Μιλίτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά

Μιλ. και υπομν. Κύπρ. (συλλογή) = Μιλίτες και υπομνήματα

Μισ. Ν. ΕΑ. (περιδ.) = Μισαιωνικά και Νέα Ελληνικά

Μητμ. Αμ. = Εως μήνην Κ. Αμύντου

Μητμ. Ανταναβιάδη = Μηνιαίων Σοφίας Ανταναβιάδη

Μητμ. Καλοκαιρινού = Λοιβήτες μήνην Ανδριά Γ. Καλοκαιρινού

Μητμ. Λαμπρ. = Εως μήνην Σπ. Λαμπρού

Μητμ. Ζώρα = Τιμητικός τομος 15 μήνην Γεωργίου Θ. Ζώρα

ΝΕ = Νέος Ελληνομνημιών Νισιλλ. Αρχ. = Νισιολληνικών Αρχαίων

Νισιλλ. διαλ. = Νισιολληνική Διαλεκτολογία

Ν. Εστ. = Νέα Έστια

Νηρωσ. Επιτ. = Νηρωσική Επιτηρία

Ξένιον Ζι. που = Ξένιον. Festchrift für Pan. J. Zepos

Οικον. Ιστ. Βυζ. = Οικονομική Ιστορία του Βυζαντίου Α', Β', Γ'

Ορθόδ. Παρ. = Ορθόδοξος Παρουσία

Παναθήν. = Παναθηναία Πανασσα, = Παρωσιούς Πελοπον. = Παισιοννησιακά

Πεπρ. ΑΚρ.Σ = Ππραγαγμένα Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου

Πεπρ. Α' ΔΚρ.Σ = Ππραγαγμένα Α' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου

Πεπρ. Β' ΔΚρ.Σ = Ππραγαγμένα Β' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου

Πεπρ. Γ' ΔΚρ.Σ = Ππραγαγμένα Γ' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου

Πεπρ. Δ' ΔΚρ.Σ = Ππραγαγμένα Δ' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου

Πεπρ. Ε' ΔΚρ.Σ = Ππραγαγμένα Ε' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου

Πεπρ. ΣΤ' ΔΚρ.Σ = Ππραγαγμένα ΣΤ' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου

Πεπρ. Ζ' ΔΚρ.Σ = Ππραγαγμένα Ζ' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου

Πεπρ. Η' ΔΚρ.Σ = Ππραγαγμένα Η' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου

Πεπρ. Θ' ΔΒΣ = Ππραγαγμένα Θ' Διεθνούς Βυζαντινολογικού Συνεδρίου Θεσσαλονίκης

Πεπρ. ΙΒ' ΔΒΣ = Ππραγαγμένα ΙΒ' Διεθνούς Βυζαντινολογικού Συνεδρίου

Πεπρ. ΙΔ' ΔΒΣ = Actes du XIVe Congrès International des études byzantines, Bucarest, 6-12 Septembre, 1971, III, 1976

Πνευματ. Κυπρ. = Πνευματική Κυπρός

Ποντ. Φύλλ. = Ποντιακά Φύλλα

Πραγμ. Ακ. Αθ. = Πραγματεΐαι Ακαδημίας Αθηνών

Πρακτ. Ακ. Αθ. = Πρακτικά Ακαδημίας Αθηνών

Πρακτ. Α' Κυπρ. Σ = Πρακτικά Α' Κυπρολογικού Συνεδρίου Γ' β'

Πρακτ. Β' Κυπρ. Σ = Πρακτικά Β' Κυπρολογικού Συνεδρίου Β'

Πρακτ. Γ' Κυπρ. Σ = Πρακτικά Γ' Κυπρολογικού Συνεδρίου Β'

Πρακτ. Α' Παν. Σ = Πρακτικά Α' Πανιωνίου Συνεδρίου

Πρακτ. Γ' Παν. Σ = Πρακτικά Γ' Πανιωνίου Συνεδρίου

Πρακτ. Ε' Παν. Σ = Πρακτικά Ε' Πανιωνίου Συνεδρίου

Πρακτ. Α' Παν. Σ. Αν. Ρωμ. Α. = Πρακτικά Α' Πανελληνίου Συνεδρίου Ανατολικής Ρωμυλίας

Πρακτ. Α' Συμπ. Γλωσσολ. βορειοελλ. χώρου = Πρακτικά Α' Συμποσίου Γλωσσολογίας του βορειοελλ. χώρου

Πρακτ. Β' Συμπ. Γλωσσολ. βορειοελλ. χώρου = Πρακτικά Β' Συμποσίου Γλωσσολογίας του βορειοελλαδικού χώρου

Πρακτ. Συμποσ. Ιδρ. Παιδείης 1986 = Πρακτικά Συμποσίου Ιδρύματος Παιδείης 1986

Προοφ. Κιρκιζ. = Προσφοράς, Στίλβουλα Κυριακίδης

Σόμ. = Τα Σιμαϊκά

Σόμμ. = Σύμμικτα Εθνικο-Ιδρυμάτων Επισυνών ΕΙΕ

Σύνδρομος in onore Anastasi = Sindrone in onore di Rosario Anastasi

Τεσσαρακ. Κόντου = Τεσσαρακονταετηρίς της καθηγητικής Κωνσταντίνου Σ. Κόντου

Τιμητ. Τιοπ. = Φιλορήμου Αγαπής, Τιμητικός τόμος για τον καθηγητή Αγ. Γ. Τσιπανίκη, 1997

Τσοπ. Σύμβολός Α', Β' = Τιμητικός τόμος Τσιπανίκη, 1983 (έχει βιβλ. στον 1 τόμο)

Φιλολογ. Τιμητ. Καψ. = Φιλολογική Τιμητική τριμης Σ. Γ. Καψογιάννου

Χαριστ. Ουλάνδ. = Χαριστήριον εις Α. Κ. Ουλάνδου

Χριστ. Χρον. = Χριστιανική Χρονική

Χρον. Πόντ. = Χρονικά του Πόντου

β') οι ξένη γλώσσα

AAEFC = Annuaire de l'Association pour l'encouragement des études grecques en France

Act. VIIIe Congr. Intern. Néo-hell. franc. = Actes du VIIIeme Congrès International des néo-hellénistes des universités francophones. Contribution de Chypre à la civilisation néo-hellénique

Act. XIe Congr. onomast. = Actes du XIe Congrès International des sciences onomastiques

ΑΠΦΗΟΣ = Annuaire de l'

Institut de philologie et d'histoire orientales et slaves

BCH = Bulletin de correspondance hellénique

Berichte z. XI. Intern. Byz.-Kongr. = Berichte zum XI. Internationalen Byzantinisten-Kongress, München 1958

BF = Byzantinische Forschungen

B-N = Byzantinisch-neugriechische Jahrbücher

BSI = Byzantinoslavica
Bull. Soc. Lingu. = Bulletin de la Société de linguistique de Paris

BMCS = Byzantine and Modern Greek Studies

Byz. = Byzantion

Byz.-Met. = Byzantina-Metabyzantina

Byzantinobulg. = Byzantinobulgarica

BZ = Byzantinische Zeitschrift

Cah. Inst. M. A. (Univ. Copenhagen) = Université de Copenhagen, Cahiers de l'Institut du moyen-âge grec et latin, Κοινηγάγη 1969-71 κτ.

Class. et Med. = Classica et Mediaevalia III Convegno

- Nationale di Studi Neogreci
Corp. Haml. = Corpus Ham-
leticum
Cret. St. = Cretan Studies, 1988
KI.
- DOJ = Dumbarton Oaks
Papers
- Egypt. Philol. Kôzl. = Egyete-
mes Philologiai Közlemény
EO = Echos d' Orient
Epidosis = Herbert Hunger,
Gesammelte Schriften zu
byzantinischen Geistes und
Kulturgeschichte
- Festschrift Heger = Festschrift
für Klaus Heger
Festschrift Kretschmer = Fest-
schrift für Universitäts-
Professor Holist Dr. Paul
Kretschmer
Fest und Alltag
Ful. neohell. = Folia neohelle-
nica
- IF = Indogermanische For-
schungen
- IF Anz. = Anzeiger für Indo-
germanische Sprach- und
Alttermerkunde Beiblatt zu
den Indogermanischen For-
schungen.
- Ill. Class. St. = Illinois Classical
Studies
Institut. Oriens. Nap. = Instituto
Orientale di Napoli
- JÖB = Jahrbuch der Österrei-
chischen Byzantinistik
JÖBG = Jahrbuch der Österrei-
chischen Byzantinischen
Gesellschaft
- Lexicograph. Byzant. = Lexi-
cographica Byzantina
Literature Society in Crete
(πυλλογή) = Literature and
Society in Renaissance Crete
- Med. Rom. Orient. = Medioevro
Romanzo e Orientale
Mél. Diehl = Melanges Charles
Diehl
Mél. Dujoye = Byzance et les
Slaves. Études de civilisa-
tion. Association des amis
des études archéologiques
Mél. Ed. Delebecque = Melan-
ges Edouard Delebecque
Mél. Kern = Melanges Kern
Mél. Merlier = Melanges of-
ferts à Octave et Melpo
Merlier
MGSY = Modern Greek Stu-
dies Yearbook
Misc. G. Merc. = Miscellanea
Giovanni Mercati
Misc. Neogr. = Miscellanea
Neogreci. Atti del I Con-
vegno Nazionale di studi
neogreci
Misc. Rossi = Bizantino-Sicula
II, Miscellanea .. in memo-
ria di Giuseppe Rossi Taibbi
Mitteil. Sem. Or. Sp. = Mittei-
lungen des Seminars für
orientalische Sprachen
- Neogr. Med. Aevi I, II, III, IV,
IVa, V = Πρακτικά του δι-
δρακτικού συνεδρίου Neograe-
ca Medi Aevi
- OCF = Orientalia Christiana
Periodica
- Philol. Suppl. = Philologus,
Supplementband
Philol. Woch. = Philologische
Wochenschrift
PNL = Probleme der neugre-
chischen Literatur
- Polis-Provinz = Zwischen
Polis, Provinz und Peripherie,
2005
- Polych. = Polychordia, Fest-
schrift für Dolger (Byz. For-
schungen 1-3, 1966-68)
- Polychron. Dolger = Polychro-
nion, Festschrift für Dolger
Prosa y verso = Neogr. Med.
Aevi III, 1996
- REB = Revue des études by-
zantines
REG = Revue des études grec-
ques
RES-EE = Revue des études
sud-est européennes
Rev. Intern. d' Onom. = Revue
Internationale d' Onomasti-
que
- Rhein. Museum f. Philol. =
Rheinisches Museum für
Philologie
Rom. Philol. = Romance Philo-
logy
RSBN = Rivista di studi bizan-
tini e neolattini
RSBS = Rivista di studi bizan-
tini e slavi
RSBS 3 [Misc. Pertusi 3] =
Rivista di studi bizantini e
slavi, III-1983 Miscellanea
Agostino Pertusi, Tomo III,
Bologna 1984
- SB = Studi bizantini
SBN = Studi bizantini e neol-
lattini
Sic. Gynm. = Sicularum
Gymnasium
SIFC = Studi italiani di filolo-
gia classica
Sill. biz. = Silloge bizantina in
onore di Silvio Giuseppe
Merrati
S-OF = Sud-Ost Forschungen
Star. živ. = Starina živaja
St. Byz. Neohell. Neel. =
Studia Byzantina et
neohellonica neerlandica
St. ist. gi. rom. = Studii istorice
grecoromâne
Stud. filol. biz. = Studii filologia
bizantina
Stud. byz. Lexik. = 3384
- TAPA = Transactions of the
American Philological As-
sociation
Trav. et Mém. = Travaux et
Mémoires
- Viz.Vrem. = Vizantijskij Vre-
mennik
- Zeitschr. f. Balkanol. = Zeit-
schrift für Balkanologie
Zeitschr. l. rom. Philol. =
Zeitschrift für romanische
Philologie
Zeitsch. l. vergleich. Sprach-
forsch. = Zeitschrift für ver-
gleichende Sprachforschung

Δ' ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

PHI 7 = Packard Humanities
Institute CD-ROM # 7
(Greek Documentary Texts:

Papyri and Inscriptions)
TLG = Thesaurus Linguae
Graecae

TLFi = Tresor de la Langue
Francaise

Ε' ΛΕΞΙΚΩΝ

α') ελληνόγλωσσων

ΑΛΛΕ = Α. Αναστασιάδη-
Σιμιωνίδη, Αντίστοιχη
Λεξικό της Νέας Ελληνι-
κης
Αλιπράντης Ν., Λεξ. Παρου =
Αλιπράντης, Λεξικό των
ιδιωμάτων και των εγγρά-
φων της Πάρου 2001
Ανδρ., Λι Ξ. = Ν.Π. Ανδρωτη,
Ετιμολογικό Λεξικό της
κοινής νεοελληνικής
Απαλοδήμου, Λι Ξ. πουλιών =
Απαλοδήμου Ντ., Ηερί-
γραφο Λεξικό πουλιών
της Ελλάδος
Απικτόλου, Λι Ξ. Νήσους =
Στ. Απικτόλου, Λι Ξικό του
γλωσσικού ιδιώματος της
Νάουσας
Αραβαντ., Ηπειρωτ., γλωσ-
σαρ. = Αραβαντινού Η.,
Ηπειρωτικών γλωσσισμίων
Βεργιωτής, Λι Ξ. Λι τουργ. =
Βεργιωτής Θ. Γ., Λι Ξικό
Λι τουργικών και τι Λε-
ιουργικών όρων, 1995
Βλαστού, Ξυνών. = Π. Βλα-
στού, Ξυνώνια και συγ-
γενικά, Αθήνα 1931
Βλαστού, Ξυνών.² = Π. Βλα-
στού, Ξυνώνια και συγ-
γενικά. Νέα έκδοση συμ-
πληρωμένη, Αθήνα 1989
Βλάχ., = Γεω. Νίμου Βλάχου,
Θρησκόθε της εγκυκλο-
παιδικής βασιλίας τετρά-
γλωσσος
Βυζάντιος, Λεξ. = Βυζάντιος
Σκ., Λι Ξικό της καθ' ημάς
ελληνικής διαλέκτου, 1874
Γεννάδ., Λεξ. = Η. Γ. Γενναδί-
ου, Λεξικόν φυτολογικόν
Γιαγκουλάης, Ασπίς =
Γιαγκουλάης Κ., Ασπίς,
ιμνηστικό-ετυμολογικό
γλωσσάριον 1993
Γιαγκουλάης, Κυπρ. διαλ. =

Γιαγκουλάης Γ. Κ., Μικρο-
εμνηστικό και ετυμολο-
γικό θησαυρό της Κυ-
πριακής διαλέκτου, Λευ-
κωσία, 1997.
Γλωσσάρ., Λεξ. = Γλωσσάρι-
ον Λεσβίων
Δαγκίτης, Λι Ξ. = Κ. Δαγκί-
της, Ετιμολογικό Λεξικό
της νεοελληνικής
Δι Αργιάντης, Ιδιώμ. Κυ-
βουκλ. Προύτας = Κ. Αε-
Αργιάντης, Το γλωσσικό
ιδίωμα των Κυβουκλιών
Ηρούσας
Δι Αιόπουλεις, Ρουμλίκ. =
Δελιόπουλος Δ., Το Ρουμ-
λουκικό Ιδίωμα
Δημητράκ. = Δ. Δημητράκου,
Μέγλι Λεξικόν όλης της
ελληνικής γλώσσας
Δημητρίου, Λεξ. Σαρ. = Δη-
μητρίου Ν., Λι τουργικά
της Σάρου, τ. ΣΤ' και Ζ',
Λεξικό του γλωσσικού ι-
διώματος της Σαρμας Αθή-
να, 1996.
Δημητρίου Ν. Α., Συμπλ.
Λεξ. Σαρ. = Δημητρίου Ν.
Α., Βιβλ. τήρι και Συμπλή-
ρωμα στα Λι τουργικά της
Σάρου του Ν. Δημητρίου,
Αθήνα, 2002
Δουγά-Παπαδ. Τζιτζιλής,
Γλωσσ. ιδίωμ. ορ. Γη ρίας =
Δουγα-Παπαδοπούλου
Ευ.-Τζιτζιλής Χρ., Το
γλωσσικό ιδίωμα της ορι-
νής Πετρίας, 2006
Δράκου, Ιδιώμ. Κάλυμν. =
Δράκου, Το γλωσσικό ιδι-
ωμα της Κάλυμνος
Επιτομή = Επιτομή του Λι Ξί-
κου της Μεσαιωνικής Ελ-
ληνικής Δημητρίου Γραμ-
ματείας (1100-1669) του

Εμμ. Κριαρά
Ερωτόκρ., Γλωσσάρ. = Ερω-
τόκριτος Γ., Γλωσσισμίων
της κιορκής διαλέκτου
Ευγιάνης, Παγγ. Γλωσσ. =
Ηρ. Ευγενίδης, Παγγαιο-
κεντρική Γλωσσισμιογία
Ζαφειρίου, Ιδιώμ. Συμ. =
Ζαφειρίου Η. Μ., Το γλωσ-
σικό ιδίωμα της Σάρου
Ζωή, Λεξ. Ζακ. = Α. Χ. Ζωή,
Λεξικόν φυτολογικόν και
ιστορικόν Ζακύνθου
Ζωή, Λι Ξ. Ζακ.² = ανατυπω-
του Λεξικού Ζωή, Λι Ξ.
Ζακ.
Ζωνιφ. = Ιωάννης Ζωνιας
Λεξικόν, editio Α.Η. Τίτ-
μας τόμ. I-II, Αιξίφι
1808, ανατ. Αμστερνταμ
1967
Ήσυχ. = Hesychii Alexandrini
Lexicon (εκδ. Κ. Latb)
Ήσυχ. και ηθ. γκυκλ. =
Ήσυχαστική και ηθική
εγκυκλοπαίδεια, τόμ. I-12,
Αθήνα 1962-8
ΙΔ = Ακαδημία Αθηνών,
Λεξικόν της νεας ελλήνι-
κης γλώσσας Α': Ιστορικόν
Λι Ξικό της νεας ελλήνι-
κης
Ιπποκρ. Λι Ξ. = Αποστολίδης
Π., Εμνηστικό Λεξικό
πασών των Λεξίων του
Ιπποκράτους, 1997
Καββάδας, Βοτ. φυτολ. Λεξ. =
Καββάδας Δ., Βοτανικόν-
φυτολογικόν Λεξικόν,
1956.
Καλαντζάκος, Λι Ξ. ρουμλ. =
Καλαντζάκος Α., Λεξικό
ρουμλιότικης γλώσσας,
2000.

- Καραγ., Λεξ. οίκον. = Καραγιαννόπουλος, Ε. Ι., Λεξικό Βυζαντινής Ορολογίας, Οικονομικοί Όροι τόμ. Α', 1995
- Καραν., Ιστ. Λεξ. Κατω Ιταλ. = Καραναστάσης Α., Ιστορικών λεξικών των ελληνικών ιδιωμάτων της Κάτω Ιταλίας
- Κασομάτης, Βενετ. γλωσσ. στοιχ. Κιθρή. = Κασομάτης, Βενετικά γλωσσικά στοιχεία στα Κιθρήρα
- Κατωάνης, Ιδωμ. Σαμοθρακίης = Κατωάνης Ν. Α., Το γλωσσικό ιδίωμα της Σαμοθρακίης
- Καυταΐδας, Λεξ. Κουτσουβλαχ. = Γραμματική και Λεξικό της Κουτσουβλαχικής Γλώσσας
- Κόμης, Κυθρή. Λεξ. = Κόμης Α. Δ., Κυθηραϊκό Λεξικό, Αθήνα, 1996
- Κονδύλακης, Κρ. Λεξιλ. = Ι. Κονδύλακης, Κρητικών Λεξιλόγιον
- Κοντομύτης, Λεξ. Λενκ. ιδίωμ. = Κοντομύτης Π., Λεξικό του Λενκαδικού γλωσσικού ιδιώματος, 2001
- Κοκκιάς, Ιδωμ. Ξανθ. = Κοκκιάς Ν., Το γλωσσικό ιδίωμα των Ξανθινών, Αδωνη, Αθήνα-Γαλλνία, 1997
- Κουβέλης, Λεξιλόγιον Σηρομέρου = Μπ. Κουβέλης, Λεξιλόγιον του Σηρομέρου
- Κουκιάς, Λεξιλ. = Κωνστ. Κουκιάς, Λεξιλόγιον ελληνικών λέξεων εκ της τουρκικής
- Κουμαν., Συναγ. = Στ. Κουμανούδης, Συναγωγή λέξεων αθηναϊστίων
- Κουμαν., Συναγ. v. Λεξ. = Στ. Κουμανούδης, Συναγωγή νέων λέξεων
- Κουσαβανός, Λεξ. Μικόν. = Κουσαβανός Π., Χρηστικό Λεξικό του ιδιώματος της Μικόνου, 1996
- Κουτσήφης, Γλωσσάρ. Ικαρ. = Κουτσήφης, Γλωσσάριον της Ικαρίας
- Κριάρ., Λεξ. = Εμμ. Κριάρης, Νεοελληνικό Λεξικό της σύγχρονης δημοτικής γλώσσας
- Κυριαζίδης Ν., Λεξ. Μακρυγ. = Το Λεξιλόγιον του Μακρυγιάννη ή πώς μιλούσαν οι Έλληνες
- Κωστ., Λεξ. τσακών. = Θ. Π. Κωστακλή, Λεξικό της τσακωνικής διαλέκτου
- Λιατής, Ιδωμ. Πηλίου = Λιατής Κ., Το γλωσσικό ιδίωμα του Πηλίου, Βόλος, 1996
- ΛΚΝ = Λεξικό κρη κοινής νεοελληνικής, Ίδρυμα Μανώλη Τριανταφυλλίδη Λουκά, Γλωσσάρ. = Γ. Λουκάς, Γλωσσάριον της κυπριακής διαλέκτου
- Μανιτής, Λεξ. μικόν. ιδίωμ. = Μανιτής Στ., Ιστορικό Λεξικό του μικονιατικού ιδιώματος
- Μαυρομμάτης, Λεξ. Καναλ. Καρδίτσας = Μαυρομμάτης Κ., Λεξικό ιδιωμάτων Καναλιών-Καρδίτσας, 1987
- ΜΕΕ = Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια, τ. Α' - ΚΔ', Αθήνα 1926-1934 (αντι. με συμπλήρωμα τ. Α' - Δ', χχον)
- Μηνάς, Λεξ. ιδίωμ. Καρπαθου = Μηνάς Κ., Λεξικό των ιδιωμάτων της Καρπαθου, Καρπάθος, 2006
- Μισαηλ., Νουαγ., Λεξ. = Μ. Μισαηλίδη-Νουάρου, Λεξικόν της καρπαθιακής διαλέκτου
- Μιχαλαριά-Βογιατζή, Λεξ. Σιμής = Μιχαλαριά-Βογιατζή Μ., Εγκυκλοπαίδικόν Λεξικόν διαλέκτου Σιμής, 1991
- Μοινοπούρης, Γλωσσάρ. Ιθακ. = Σπύρος Μοινοπούρης, Η γλώσσα της Ιθακίης
- Μπαμπιν., Λεξ. = Μπαμπινιάτης, Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας, 1998, 2002
- Νικολαΐδης Κ., Λεξ. Κουτσουβλαχ. = Ετυμολογικόν Λεξικόν της Κουτσουβλαχικής Γλώσσας
- Νέινιας, Ιδωμ. Κόζαν. = Νέινιας Κ., Το γλωσσικό ιδίωμα της Κιζαντικής τόμ. Β', 2005
- Ξανθιν., Λεξ. δυτικοκρ. ιδίωμ. = Ξανθινιάτης Α., Λεξικό του δυτικοκρητικού ιδιώματος, 2000
- Ξεϊνός, Γλωσσ. Ίμβρου = Κωστάς Ξεϊνός, Γλωσσάριον της Ίμβρου
- Ορλάνδος-Τραυλός, Λεξ. αρχιπ. = Α.Κ. Ορλάνδος-Ι.Ν. Τραυλός, Λεξικόν αρχαίων αρχιτεκτονικών όρων
- Πανατζ., Κεφαλ.-θιακ. = Πανατζάκος Δ., Κεφαλοντική και θιακία ντοπιολαλιά, 2000
- Παπαγγέλου, Κυπρ. ιδίωμ. = Παπαγγέλου Ρ., Το Κυπριακό ιδίωμα. Μεγα Κυπριακό Αλληνο-αγγλικό και με λατινιστή ορολογία. Αθήνα, 2001
- Παπαδ. Α., Λι Λεξ. = Α. Α. Παπαδοπούλου Ιεροκόων Λεξικόν της ποικίλης διαλέκτου
- Παπαθαν., Γλωσσ. ροιμηλ. = Παπαθανασοπούλου Θ., Γλωσσάριον ροιμηλιώτικης ντοπιολαλιάς
- Παπαχρηστ., Λεξ. (κρ. ιδίωμ. = Παπαχρηστοπούλου Χρ., Λεξικό των ροδιτικών ιδιωμάτων
- Πάπ., Λαγρ., Γεν. Εγκυκλοσπ. = Παπικός-Λιγούης Γενική Παγκόσμιος Εγκυκλοπαίδεια μετά πλήρους λεξικαίου της ελληνικής γλώσσας
- Πασπ., Γλωσσ. = Α.Γ. Πασπατή, Το χιακόν γλωσσάριον
- Πασχ., Ανδρ. γλωσσ. = Πασχιάδης Δ., Ανδρικών γλωσσάριον, Αθήνα, 1993
- Πασχαλοπούδης, Τερπιν, Νι γριτ. = Πασχαλοπούδης Α. Ν., Τα Τερπινώτικα και τα Νιγριτωτικά, 2000
- Πιτωκ., Ιδωμ. Αν. Κρ. = Μ.Ι. Πιτωκάκης, Το γλωσσικό ιδίωμα της Ανατολικής Κρήτης
- Προκόβας, Λεξ. Κουτσουβλαχ. = Κ. Προκόβας, Λεξικό Κουτσουβλαχικής Αφραδίου Ολίμπου, 2006
- Πρωκιάς, Λεξ. = Λεξικόν της ελληνικής γλώσσας, επιμέλεια Γεωργ. Ζενγιά-

- Δη. έκδοσης "Πρωίας"
 Πρωίας Λεξ. Συμπλ. =
 "Πρωίας" Λεξικόν της νε-
 ας ελληνικής γλώσσης ορ-
 θογραφικόν και ῥηματι-
 κόν. Συμπλήρωμα
- Σουδα = Suida Lexicon (εξδ.
 Α. Adler)
- Σπίντιος, Δαρνακ. γλωσσ. =
 Επίντιου Ζ., Δαρνακικό
 Γλωσσάρι
- Στριπτ. = Ξ. Σταματάκου,
 Λεξικόν της νέας ελληνι-
 κής γλώσσης
- Στιφ., Θησ. βλ. Steph., ἔθθ.
 Συμπιόν. Στιμοά. Λεξ. νεο-
 ελλ. οίκων. = Συμπιωνίδης
 Χ.Π., Ετυμολογικό Λεξικό
 νεοελλ. οίκωνομίων, 2010
- Σύρκου, Μεγαρ. ὄμορ. =
 Σύρκου Αγγ., Το μεγαρικό
 γλωσσικό ἴδιωμα, 2006
- Τάκη, Αγραφ. = Τάκης Β., Η
 αγραφοπτική γλώσσα
 Τάσιου, Γλωσσ. Πολιγ. = Φ.
 Τάσιου, Γλωσσάριο του
 Πολιγύρου
- Τζιαμουράς, Γλωσσ. Καρυ-
 κουνήδων = Τζιαμουράς
 Ζ., Γλωσσικός θηοαικός
 των Καρυκουνήδων, 2006
- Τομπαιδ., Συμ.ων., Συμπλ.
 Παπαδ. Α. Λεξ. = Τομπαι-
 δής Δ. Ε.-Σιμεωνίδης Χ.Π.,
 Συμπλήρωμα στο Ιστορι-
 κόν Λεξικόν της Ποντια-
 κής Διαλέκτου του Α. Α.
 Παπαδοπούλου, Αθήνα,
 2002
- Τούρκς, Γλωσσ. Χίου = Τούρκς
 Γ. Ν., Γλωσσικά από τη
 Πυργή της Χίου, Αθήνα,
 2002
- Τσιτσέλη, Γλωσσάρ. Κεφαλ. =
 Η.Α. Τσιτσέλης, «Γλωσσάρ-
 ιον Κιφαλληνίας», Νεο-
 ελληνικά Ανάλεκτα Παρ-
- ναίου 2 (1874-75) 145-368
 (ανατ. Αθήνα 1996)
- Τσοποκρίδης, Λεξ. ποντ. =
 Τσοποκρίδης Θ., Λεξικό
 Ποντιακής Διαλέκτου
- Φακ., Λεξ. = Photii Patmarchae
 Lexicon
- Χαντζιάρης, Θησοαλ. γλωσ-
 σαρ. = Χαντζιάρης, Γλωσ-
 σική της θησοαλίας
- Χατζ., Λιξ. = Ετυμολογικό
 Λεξικό της ομιλουμένης
 κρητικής διαλέκτου (α-
 νατ. 2000)
- Χριστοδούλου, Κοιζιαν. =
 Χριστοδούλου Χ., Λεξικό
 των κρητικών ὄμορων
 Χιτηρής, Κιτική Γλωσσάρ. =
 Γεφ. Χιτηρής, Κρητικὸν
 γλωσσάρ. ακαταγραφές
 και διορθές λέξεις

β') Ξενόγλωσσων

- Andri., Lex. = Nikilaos Andri-
 otti, Lexikon der Archais-
 men in neugriechischen
 Dialekten
- Avotins, Nov. = Avntins I., On
 the Greek of the Novels of
 Justinian, 1992
- Avril, Dictionn. πιν. -français
 = J. T. Avril, Dictionnaire
 provençal-français suivi
 d'un vocabulaire français-
 provençal
- Battaglia = Battaglia S., Grande
 dizionario della lingua ita-
 liana
- Battisti-Alessio, Diz. etim. = C.
 Battisti και G. Alessio, Di-
 zionario etimologico italia-
 no
- Bauer, Wört. = W. Bauer,
 Griechisch-deutsches Wör-
 terbuch zu den Schriften
 des Neuen Testaments
- Blaise, Lex. Lat. Med. = Blaise
 A., Lexicon Latinitatis Medi
 Aevi
- Boerio = G. Boerio, Dizionario
 di/dialeto veneziano
- Buck, Dict. Synon. = A Diction-
 ary of Selected Synonyms
 in the Principal Indo-
 European Languages
- Caracausi = G. Caracausi,
 Lessico greco della Sicilia e
 dell'Italia meridionale
 Chantaine, Dict. étym. =
 Pierre Chantaine, Diction-
 naire étymologique de la
 langue grecque Histoire
 des mots
- IDDM, Dictionn. étym. = Dau-
 zat A., Dubois J., Mitterand
 H., Dictionnaire étymologi-
 que et historique, 1971.
- DELI = Cortelazzo M.-Zolli P.,
 Dizionario etimologico della
 lingua italiana, 1999.
- Devoto, Diz. etim. = G. Devo-
 to, Avviamento alla etimo-
 logia italiana
- DGE = Adrados Fr., Dictiona-
 rio Griego-Español
- Du Cange = Du Cange, Glos-
 sarium ad scriptores mediae
 et infimae graecitatis
- Du Cange, Lat. = Du Cange,
 Glossarium ad scriptores
 mediae et infimae latinatatis
- EI = Encyclopaedia of Islam,
 2003.
- EM = Etymologicum Magnum
 = T. Gaslovič, Οξφόρδη,
 ανατ. Ηλιόκλιος, 2000.
- Frisk, Wört = H. Frisk, Grief-
 risches etymologisches
 Wörterbuch
- Gatz., Diz. = Dizionario Gar-
 zanti della lingua italiana
- Germ. = G. Germano, Vocabo-
 lario italiano e greco
- Godefroy, Lex. de l'anc franç.
 = Godefroy Fr., Lexique de
 l'ancien français, 1990.
- Gr. d'Hautenve, Dictionn. = R.
 Grandsaignes d'Hauterive,
 Dictionnaire d'ancien fra-
 nçais, moyen âge et renaissance
- Greim., Dictionn. = A.J. Greim-
 as, Dictionnaire de
 l'ancien français jusqu'au
 milieu du XIVe siècle, Παρ-
 οισι 1968
- H.-E. Lexicon of the O.T. = W.
 Gessensus, A Hebrew and
 English Lexicon of the Old
 Testament, Oxford Univer-
 sity Press, 1952
- Lampe, Lex. = G. W. H.
 Lampe, A Patristic Greek
 Lexicon
- LBG = Lexikon zur byzan-
 tinischen Gräzilität
 Lex. Chron. Mot. = W. J. Aerts-

- H. Hokwerda, *Lexicon on the Chronicle of Morea*
L-S = H. G. Liddell-R. Scott-H. Stuart Jones, *A Greek-English Lexicon*
- L-S Κων/νίδη = H. G. Liddell και R. Scott, *Μεγα Λεξικόν της ελληνικής γλώσσας, μεταφ. Σ. Μοσχού, επιστάσις Μ. Κωνσταντινίδη*
- L-S Κων/νίδη Συμπλ. = H. G. Liddell και R. Scott, *Εμπλήρωμα του Μεγάλου Λεξικού της ελληνικής γλώσσας*
- L-S Suppl. = H. G. Liddell, R. Scott, H. Stuart Jones, R. McKenzie, *Greek-English Lexicon. Revised Supplement*
- Meursius = J. Meursius, *Glossarium graecobarbarum*
Meyer-Lühke, *Rom. Etym. Wört.* = Meyer-Lühke W., *Romanisches Etymologisches Wörterbuch*
- Mittellat. Wört. = *Mittelateinisches Wörterbuch bis zum ausgehenden 13. Jahrhundert*
- Muntanar = Mnntanari Fr., *Vocabolario della lingua greca*
- Mutinella, *Less. Ven.* = Mutinella F., *Lessico Veneto*, ristampa 1851
- Niermeyer, *Med. Lat. Lex.* = J. F. Niermeyer, *Mediae Latinitatis Lexicon minus*
Nuovo Zingarelli = *Il nuovo Zingarelli*
- ODB = *Oxford Dictionary of Byzantium*
- OLD = *Oxford Latin Dictionary*
- Papahagi, *Dict. arom.* = Papahagi T., *Dictionarul dialectului aromân. General și etimologic*
- Peek, *Lex. Nonn.* = W. Peek, *Lexikon zu den Dionysiaka des Nonnos*, Hildesheim 1968 κτ.
- PLP = *Prosopographisches Lexikon der Palaiologenzeit*
Preisigke-Kießling = F. Preisigke - E. Kiessling, *Wörterbuch der griechischen Papyrusurkunden*
- Redhouse = *New Redhouse, Turkish-English Dictionary*
- Robert Dict. hist. = *Dictionnaire Historique de la langue française*, Le Robert, 2000.
- Rohlf's, *Diz. topon.* = Rohlf's G., *Dizionario toponomastico e onomastico della Calabria*, Potenza 1974
- Rohlf's, *Et. Wört.* = G. Rohlf's, *Etymologisches Wörterbuch der unteritalienischen Gräzität*
- Segditsas, *Naut. Dict.* = P. Segditsas, *Elsevier's Nautical Dictionary*, τόμ. 2, Αμστερνταμ, Λονδίνα, Νέα Υόρκη 1966
- Semi, *Lat. med. istr.* = F. Semi, *Glossario del latino medioevale istriano*
- Shupp = G. P. Shipp, *Modern Greek Evidence for the Ancient Greek Vocabulary*
- Somav. = A. da Somavera, *θήσαυρος της ρωμαϊκής και της φορτικκής γλώσσας*
- Somav., *It.-gr.* = A. da Somavera, *Tesoro della lingua italiana e greca-volgare*
- Sophocl. = E. A. Sophocles, *Greek Lexicon of the Roman and Byzantine Periods*
- Steph., *θηρ.* = H. Stephanus, *θήσαυρος της ελληνικής γλώσσας*
- Trapp, *Lex. z. byz. Gräz.* = E. Trapp κ.ά., *Lexikon zur byzantinischen Gräzität*
- Zingarelli = N. Zingarelli, *Vocabolario della lingua italiana*

ΣΤ' ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΔΕΞΙΚΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΟΡΩΝ ΚΑΙ ΛΕΞΕΩΝ

α. = άρθρο του Λεξικού
αββ. ετυμ. = αββαίη ετυμολογία
άγν. ετυμ. = αγνώστη ετυμολογία
α. γρ. = άλλη γραφή
αηχοπ. = αηχοποίηση
αι = αιώνας
αιτ. = αιτιολογικός
αιτυν. = αιτιατική πτώση
ακλ. = άκλιτος
αλβ. = αλβανικός, αλβανικά
αλληλοπ. = αλληλοπαθής
αμάρτ. = αμαρτήριος
ημβ. = αμταβατος

αναβιβ. = αναβιβασμός
αναγκ. πιτ. = αναγκαστικό αίτιο
ανηγν. = ανάγνωση
αναδημ. = αναδημοσίευση
ανακ. = ανακοίνωση
αναλογ. = αναλογία, αναλογικός, -ως
αναρθρ. = αναρθρος
ανατ. = ανατιπώ
πνατ. = πνατιπώση
ανηφκρ. = αναφορικός
ανεκδ. = ανεκδοτος
ανομ. = ανομοιωση
πντιδ. = πντιδανειο

αντιθ. = αντίθετος
αντιθ. = αντιθετικός, -ως
αντικ. = αντικείμενο
πντιμετάθ. = αντιμιταθση
αντιπν. = πντιπνμια
αορ. = αοριστος
οροσολ. = οροσολογικός
Απ. = Απαντα
απ. = απαντά
απαρέμφ. = απαρέμφωτο
απόδ. = απόλυτος
απόλ. = απολυτός
απορημ. = απορηματικός
αποσπ. = απόσπασμα
απρσ. = απρσσωπο

- απρος. = απροσωπως
 αρ. = αριθμός
 αραβ. = αραβικός
 αραβοτουρκ. = αραβοτουρκικός
 αραμ. = αραματικός
 αριθμητ. = αριθμητικός
 αρμιν. = αρμενικός
 αρν. = άρνηση
 αρνητ. = αρνητικός
 αρομουν. = αρομουνικός
 αστ. = αρσενικός
 αρχ. = αρχαίος
 αρχαικ. = αρχαϊκός
 αρχαιολ. = αρχαιολογικός
 αρχαιολ. = αρχαιολογικός
 αρχαιολ. = αρχαιολογικός
 αρχαιολ. = αρχαιολογικός
 αρχιτ. = αρχιτεκτονικός όρος
 αιχ. = αιχμηρός
 αττ. = αττικός
 αυτ. = αυτόθι
 Αφ. = Αφίερωση
 αφομ. = αφομοιωτική
 αχριν. = αχρονολόγητος
 βι νετ. = βιενετικός
 βιβλιοσφ. = βιβλιοκρισία
 βλ. = βλέπε
 βλάχ. = βλάχικος
 βστ. = βετανική, βετανολογικός όρος
 βυαλλ. = βυαλαρακός
 βραχυολογ. = βραχυλογικός
 β.ι.σ. = βυζαντινός
 γαλλ. = γαλλικός
 γεν. = γενική πτώση
 γι νικ. = γι νικησικ
 γινουατ. = γινουατικός
 γι φμ. = γερμανικός
 γεωγρ. = γεωγραφικός, -ώς
 γλωσσλ. = γλωσσικός
 Γλωσσάρ. = Γλωσσάριο
 γρ. = γράφει, γραφή
 γραμμ. = γραμμτικός, -ώς
 δι κτ. = δεικτικός
 δευτ. ροκλ. = δευτεροβάθια
 δευτ. ροκλ. = δευτεροβασικός
 δηλ. = δήλωση
 δηλ. = δηλαδή
 δημ. = δημοτικός
 δημοσ. = δημοσίωση
 διάβ. = διάβαζε
 διάγρ. = διάγραμμα
 διαλι κτ. = διαλεκτικός
 διετρ. = διδακτορική διατριβή
 διαφ. = διάφορος
 διαφφρ. = διαφορτικός
 διορθ. = διορθώσε
 διορθων. = διορθώσιμη
 διση. = δισητικός
 διφθογγ. = διφθογγισμός
 δοτ. = δοτική πτώση
 τρω. = ι βραχικός
 εγγρ. = έγγραφο
 εθν. = εθνικός
 ιδικ. = ιδικοί φα
 εικασ. = εικασία
 εφρων. = ι φρονικός, -ώς
 Εισαγ. = εισαγωγή
 εκδ. = έκδοση
 εκδ. = εκδόσεις, εκδοτική
 εκδίδει
 ι κκλ. = ι εκκλησιαστικός (όρος), εκκλησιαστικός
 εκφρ. = έκφραση
 εκφρ. = εκφράσεις
 ιλλεπτ. = ι αλεπτικός, -ώς
 ελλιν. = ελληνικός
 εμπροθ. = εμπροθέτως
 εμπροθ. προσδ. = εμπροθέτως προσδιορισμός
 εν. = ενικός
 εν νωμ. = εν νωμιατικός
 έναρθρ. = ενάρθρος
 ενδι χμ. = ενδι χμικός
 ενδοιαστ. = ενδοιστικός
 εννεργ. = εννεργικός
 ενιστ. = ενιστώσεως
 ενθύμ. = ενθύμηση
 ενν. = εννεμία
 Εξήγ. = Εξηγητή
 επετήγ. = επετήγηση
 επιξήγ. = ι επιξηγητικός, -ώς
 επιγρ. = επιγραφη
 επιθ. = ι επιθετική πτώση
 επιθ. = επιθετό
 ι πθητ. = επιθητικός, -ώς
 Ήπιλ. = Ήπιλος
 επιμ. = επιμέλεια
 ιπιρρ. = ιπιρρσημα
 επιρρ. = επιρρηματικός, -ώς
 επιρωτ. = ι επιρωτ
 επισημ. = ι επισημιακός όρος
 ιπιτ. = ιπιτατικός, -ώς
 ιπιφ. = ιπιφνημα, ιπιφνηματικός, -ώς
 επόμ. = επόμιμος
 επων. = επωνυμίο
 ι πων. = επωνυμίο
 τρωτ. = τρωματικός, -ώς
 σφραγ. = ι σφραγιστικός, -ι
 ι ταμ. = ι ταμιαστικός
 ι τιμολ. = ι τιμολογικός τμήμη
 ι πθρονι
 τικτ. = τικτική εγκλιση
 ηθ. = ηθικός, -ώς
 ηχοτ. = ηχοπότητος
 θ. = θέμα
 βευλ. = βεολογικός όρος
 θτε. = θετικός
 θηλ. = θηλικός
 θρησκ. = θρησκευτικός, -ώς
 θηπωτ. = θηπευτικός, -ώς
 ιατρ. = ιατρικός όρος
 ιδ. = ιδίως
 ιδιολ. σύντ. = ιδιολογία
 ιδιωμ. = ιδιωμιαστικός
 ιδιωμ. = ιδιωμιαστικός, -ώς
 ιντ. = ιντερμείδιο
 ιοπ. = ιοπανικός
 ιστ. = ιστορία, ισθικός
 ιταλ. = ιταλικός
 κ. = κατι
 κ.π. = κατι πλάκα
 κ α. = κατι πλάκα
 κ.Α. = Κατιν Διωθηκη
 κἀπ. = κἀπησικ, -ον, κἀπη
 κταβιβ. = κταβιβασμός
 καταλ. = καταλήξη
 κατιφ. = κατιφτικός
 κατηγ. = κατηγοριση
 κε. = κηι
 κηι. = κηι
 κηι. = κηιμενο
 κηιφ. = κηιφίση
 κλ. = κλημ
 κλητ. = κλητκή πτώση
 κλην. = κληνός, -ώς
 κλην. = κληνότητ
 κ.π.α. = κηι πολλή κηι αλλη
 κηι
 κηιφ. = κηιφικός
 κηιφ. κ. = κηιφικός κηιφ νη
 κηιφ. ιπ. = κηιφικός ιππομηνημ
 κηιφ. = κηιφίση
 κ.κ.δ. = κηι τα ιμια
 κηιφ. = κηιφικός
 κηιφ. = κηιφίση
 κηιφ. = κηιφίση
 κηιφ. = κηιφίση
 κηιφ. = κηιφίση
 κηιφ. = κηιφίση
 λ. = λέξη, λημμα
 ληικ. = ληικικός, -ώς
 ληιτ. = ληιτίνικός
 λογ. = λογικός
 λογοτ. = λογοτεχνη, λογοτεχνηκός, λογοτ
 μιθημ. = μιθηματικός όρος
 μεγθ. = μεγαθυντικός
 μελωτ. = μιλωτικός, -ώς
 μιλλ. = μελλόντας
 μέσ. = μεσικός
 μι ον. = μι οσανικός
 μεταπλ. = μεταπλασμός
 μι ταφ. = μεταφορα, μι ταφίσηκός
 μεταφρ. = μεταφραση
 μιτρ. αν. = μι τρική αναγκη

μετων. = μετωνυμία, μιτω-
νυμικός
μορ. = μορφή
μτβ. = μεταβατικός
μτγν. = μεταγινιστερός
μτζ. = μεταζ
μτφ. δίν. = μεταφραστικό
δάνειο
μτχ. = με τοχρή, μετοχικός

ναίτ. = ναυτικός όρος
νεοελλ. = νεοελληνικός
νεότ. = νεότερος
νηπ. = νηπιακός
νομ. = νομικός όρος

οικον. = οικονομικός
όν., ον. = όνομα, ονόματος, -α
ονομ. = ονομαστική πτώση
ονομοιοπ. = ονομοιοπεία
ό.π. = όπου παραπάνω
ορθότ. = ορθότερος, -α
οριστ. = οριστική
οιδ. = οιδιότερο
ουσ. = ουσιαστικό
ουσιαστικοπ. = ουσιαστικο-
ποιημένος

παθθ. = παθητικός
παλαιογρ. = παλαιογραφικός
παλαιωτ. = παλαιότερος, -α
παπυρ. = παπυρικό κείμενο
παράγ. = παραγωγή
παραγ. = παραγωγή
παραθ. = παραθετικά
παραθετ. = παραθετικά
παρακελευσμ. = παρακελεύε-
ματικός

παράλ. = παραλείψη, παρα-
λείψη
παρασλ. = παραλείπειται -
όνται

παράλλ. = παράλληλος
παραπ. = παραπομπή, πα-
ραπέμπτικός

παραρτ. = παραρτήμα
παρατ. = παρατατικός
παραφ. = παραφραση
παραχωρ. = παραχωρητικός
παρακτεταμ. = παρακτεταμέ-
νος

παρατυμ. = παρατυμολογία,
παρατυμολογικός

παρκ. = παρκείμι νος
παροιμ. = παροιμία, παροιμι-
ακός

παρων. = παρωνύμιο
πβ. = παράβαλε
ΠΔ. = Παλαιά Διαθήκη
περ. = περσον
περιλήπτ. = περιλήπτικός, -
ός

περίοδ. = περίοδος
περιόδ. = περιόδικο
περίφρ. = περιφραση
περσ. = περσικός
πιθ. = πιθανός, -ός
πληθ. = πληθυντικός
ποιητ. αιι. = ποιητικό αίτιο
πολλ. = παλλαχού
ποντ. = πεντατικός
ποστ. = ποσοτικός, -ός
πραγμ. = πραγματαλογικός
προβηγκ. = προβηγκιανός
πραιλ. = προελίωση
προηγ. = προηγούμενος
προθ. = προθέση
προθιτ. = προθητικός
προκ. = προκείται
προκ. = προκείμενο
Προλ. = Πρόλογος
προμ. = προσώπο (γραμμ.)
προοδ. = προσδιορισμός
προοθ. = προοθίση
Προσθ. = Προσθήκη
προοπτ. = προοπτική
προοφών. = προοφώνηση
προοκων. = προοκωνμία
πρωκωπ. = πρωκωπικός
πρωσωποπ. = πρωσωποποιή-
ση
προτ. = προτείνει
πρωφ. = πρωφανής, -ός
πρωτόκλ. = πρωτόκλιτος

ρ. = ρήμα
ρηματ. = ρηματικός
ρομμαν. = ρομαντικός
ρωμ. = ρωσικός

σ. = σελίδα
σιγβ. = σιγβικός
σημ. = σημείωσις
σημ. = σημειωτική
σημασ. = σημασία
σημαιολ. = σημασιολογικό

σημια άρθρου
σημερ. = σημερινός
σημητ. = σημητικός
σλιβ. = σλιβικός
σλωπτ. = σλωπτικός, -ός
σπιν. = σπινικός, -α
σπανιότ. = σπανιότατος, -α
στ. = στιχος

στερ. = στερητικός
στρατ. = στρατιωτικός, όρος
συγγ. = συγγενικός
συγκ. = συγκοπή
συγκρ. = συγκριτικός
συμπερασμ. = συμπερασμα-
τικός
συμφ. = συμφωνικός
σιν. = συνήθως
σινδ. = συνδέειται

σινδ. = συνδεσμος
συνεκδ. = συνεικόχη, συνεκ-
δοχικά
συνεκφ. = συνεκφορά
συνηθεστ. = συνηθεστατός, -
α

συνθ. = συνθεση
συνθ. = συνθετικός
συνζ. = συνζήση
συσ. = συστήμα
συνων. = συνωνυμιο
συκτ. = συστοιχο
συχν. = συχνά
συχνότ. = συχνοτατο, -α
σχ. = σχήμα
σχ.ετ. = σχετικός
σχ.ημ.τ. = σχηματισμός,
σηματίζειται
σχόλ. = σχολίο, -α
Σχολ. = Σχολιαστής (L-S)

τ. = τυπικός
τιχν. = τιχνικός, όρος
τευχ. = τευχός, -η
τίτλ. = τίτλος
τόμ. = τόμος
τοπ. = τοπικός
τοπων. = τοπωνύμιο
τουρκ. = τουρκικός
τραγ. = τραγούδι
τριτόκλ. = τριτόκλιτος
τριτοπ. = τριτοπικωπος
τρισ. = τριπτικός
τρακων. = τρακωνικός
τυπογρ. = τυπογραφικός
τυπολ. = τυπολογικό τμήμα
αριθμ.

υβριστ. = υβριστικός, -ός
υπερθ. = υπερθετικός
Υπ. = Υπόθεσις
υποθ. = υποθετικός
υποκ. = υποκείμενο
υποκορ. = υποκοριστικός
υποστ. = υποστακτική έγκλιση
υποτιμ. = υποτιμητικός, -ός
υποχωρ. = υποχωρητικός, -ός
υστ.λατ. = υστερολατινικός

φ. = φύλλο
φρ. = φραση, φραση ις
φωνητ. = φωνητικός

Χορ. = Χορικός
χρ. = χρήση
χρον. = χρονικός
χρφ. = χειρογραφο
χρφ. = χειρογραφο
χ.ι. = χωρίς τίποτα (έκδοσης)
χ.χρον. = χωρίς χρονολογία
(έκδοσης)

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ

Ουδέτερο επιθέτου με χρήση ουσιαστικού καταρχήν μας απασχολεί η ιδιαίτερη παράγραφος του άρθρου του επιθέτου. Συγκροτείται ιδιαίτερο λήμμα με το ουδέτερο του επιθέτου αν το τελευταίο αυτό χρησιμοποιείται περισσότερο ως ουσιαστικό παρά ως επίθετο υε ουδέτερο γένος.

Μετοχές παρακειμένου που είναι σύνθετες λέξεις σχηματισμένες χωρίς πιθινώς να έχει υπάρξει αντίστοιχος ενεστατικός τύπος (Α.χ. *αγουρομαζωμένος*), όπως και μετοχές παρακειμένου που δεν ανάγονται σε ενεστώτα (Α.χ. *μυαλωμένος*) αποτελούν χωριστά λήμματα.

Στην περίπτωση που ενός τύπος αιτιατικής ή αορίστου δεν ανάγεται χωρίς διασταγμό ηε ορισμένη ονιμαιτική ή σε ορισμένο ενεστώτα (αρχαιστικός ή νεοπεριστικός τύπος), σημειώνονται ητη θέση του λήμματος και ο αρχαιστικός και ο νεοπεριστικός τύπος της ονομαστικής ή του ενεστώτα (Α.χ. *πέρ-ιέρως*).

Σε ορισμένες ιδιόζουτες περιπτώσεις κινιά στους άλλους τύπους του ουσιαστικού παρέχονται στω τυπολογικά τμήμα του άρθρου ηε ιδιόζουτες πτωσεις. Ανιολογο συμβαίνει προκειμένου για χρόνους ρημάτων γαι τους οποίους η αναγωγή ηε ορισμένο ενεστώτα δεν είναι βέβαιη.

Ο αριθμικός αριθμός που τίθεται ως εκθέτης δίπλα ηε όνομα εκδοτή ή βραχυγραφία δηλώνει τον αριθμό της έκδοσης.

Προκειμένου για πεζό κείμενο, αν αριθμούνται οι γραμμές των υιλίων στην έκδοση, η παραπομπή γίνεται στη σελίδα και ητη γραμμή της σελίδας. Υπάρχουν όμως και περιπτώσεις όπως ο πρώτος αριθμικός αριθμός δηλώνει τον αριθμό της παραγράφου ή του ποιήματος μέσα στην έκδοση και ο δεύτερος (που σημειώνεται ως εκθέτης) τη υειρά ή το στίχο μέσα στο ποίημα (περίπτωση «Κυριακών υρωτικών ποιημάτων» κ.ά.)

Καμιά φορά παιν από τη υυνεία των αριθμών της παραπομπής σημειώνεται με γράμματα του Λατινικού υλφαβήτου ή με άλλη βραχυγραφία η παραλλαγή ηε τη υειρόγραφο του κειμένου για το οποίο πρόκειται.

Με γράμματα του ελλυνικού υλφαβήτου που συνυδεύονται με το σημείο της υξείας σημειώνονται τμήματα πεζού έργου ή πράξεις θεατρικού κειμένου. Με Λατινικούς εζάλλου αριθμούς δηλώνονται κφάλαια της μεταφράσης της «Πενταυήχως» ή και άλλων κειμένων. Ο υικριτικός αριθμός που ενδεχομένως ακολουθεί δηλώνει τη θέση του στίχου μέσα στο κφάλαιο. Καμιά φορά για υκολία του αναγνώστη (περίπτωση του κειμένου του «Πιστικού βροκού», έκδ. Ιωαννου) η παραπομπή γίνεται σύμφωνα με τον τρόπο που η εκδοτής δηλώνει τα τμήματα του έργου. Άλλοτε πάλι προκειμένου για πεζό κείμενο μετά τη δήλωση της σελίδας ακολουθεί ένδειξη με γράμματα του ελλυνικού υλφαβήτου που υπαρχει στη σελίδα προς την οποία γίνεται η παραπομπή.

Καμιά φορά η παραπομπή σε υιοτελές δημουειμα ερευνητή, που αποτελείται από τόμους υερισσότερους από έναν, υησιμοποιούνται και εδώ τα γράμματα του ελλυνικού υλφαβήτου με το σημείο της υξείας, για να δηλωθεί ο αριθμός του τόμου. Κατά την παραπομπή σε υραγματεία δημοκείμενη σε υεριοδοκο δεν αναφύεται ο τίτλος της υραγματείας, αλλά (βραχυγραφημένο, αν είναι η περίπτωση) το όνομα

του ερευνητή και (βραχυγραφημένος πάλι, αν είναι η περίπτωση) ο τίτλος του περιόδικου.

Λέξεις που απαντούν για πρώτη φορά σε σχολιαστή ή σε επιγραφή δεν παίρνουν χαρακτηρισμό (αρχ. η μτγτ.), αλλά δηλώνεται ότι η λέξη απαντά σε σχολιαστή ή σε επιγραφή.

Προκειμένου για παραπομπή σε γλωσσικές παρατηρήσεις ή σχόλια του εκδότη ενός κειμένου χρησιμοποιείται και για το εκδοτικό δημοσίευμα η βραχυγραφία του κειμένου, αλλά με προταγμένο ολογραφο το όνομα του εκδότη (π.χ. Ξανθοειδίδη [Ερωτόκρι.]).

Η αλλαγή στίχων στο παραθεματ δηλώνεται με καθετο ανάμεσα στους δύο στίχους.

Όταν μιας αρχαίας λέξης υπάρχουν νεότεροι τύποι, όχι όμως και νεότερες σημασίες, το άρθρο δεν έχει σημασιολογικό τμήμα.

Χιρρα που διορθώνονται σε ειδική πραγματεία καταγράφονται σύμφωνα με τη διορθωση, εφόσον είναι βέβαιη ή πιθανή· σε παρένθεση, αμέσως μετά τη λέξη του παραθεματός που διορθώνεται σημειώνεται η εσφαλμένη διτφικετική γραφή του εκδότη και αμέσως κατόπιν βραχυγραφημένη η βιβλιογραφική ένδειξη για τη διορθωτική. Προκειμένου για εσφαλμένη γραφή που ιππαντα σε έκδοση κειμένου που κατά κυριον λόγο τη χρησιμοποιούμε στο Λεξικό, εκτός του ότι χρησιμποιείται στο οικείο άρθρο η γνήσια γραφή, καταρτίζεται και λήμμα με την εσφαλμένη γραφή ή τη λέξη στην οποία θιτ μπορούσε να ανιτχθει (εσφαλμένα βέβαια) η γραφή αυτή και με παραπομπή στην εκδοση που την παρεχει, καθώς και με μνεία της γνήσιας γραφής που πρέπει να δεχτούμε στο κείμενο.

Για τη διορθωτική των τριων τμημάτων του καθε άρθρου παραπέμπεται ο αναγνώστης σε όλα σημειωθηκεν στα πριμε γομενα του τομου Α', σ. ιδ', ιε', ις', καθώς και των τομων Δ', σ. ιε' κε. και Ε', σ. ιβ'.

ΛΕΞΙΚΟ

ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΕΝΙΚΗΣ
ΔΗΜΟΤΟΥΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ 1100-1600
ΤΟΥ ΕΠΙΜΕΛΟΥΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΤΗ

ΤΟΜΟΣ ΙΗ΄
προβιδιάζω - ραβέντι

προβιδιάζω *προβεδιάζω*. → Πβ. και *προβεδερω*.

Από τη προβηγκ. *provedir* (Χατζ., Μεσ. Κύπρ. 289, Stanitsas, Act. VIII Congr. Intern. Néo-hell. franc. 103).

α) *Πρόνοιά, προβλέπω*: Φρένεση κατά τον Τουλιον έχει τρια μερτικα ... Το τριτον ειη προβιδιασμα, τάχατες να προβιδιασει (ενν. ο άνθρωπος) προς τον καιρον τες πραξες του Ανθ. χαρ. (Κακουλιδη-Πηδώνια) 109: πελλοι ... ειναι τέσσερις λογες ... Το δεύτερον ειη να μηδεν προβιδιασει εις εκεινον οπου να μπορεί να τον τραβενιασει Ανθ. χαρ. (Κακουλιδη-Πηδώνια) 113: β) *φροντίζω* για κ., *κανονίζω*: Ο καβιλλάρης εξέβην και ηρτεν εις την Λιτωκοσιαν, και δεν ηυρεν ουδε τον αμιραλλην ουδε τον ρηγα. αμμέ ο κυπετάνος της γερρις έδωκέν του απλικιν ν' απλικέψει ωπου να προβιδιασει να παγει εις την Αμμόχουστον Μαχ. 468^{2α}: γ) *φροντίζω* να μη γίνει κ., *αποιστρέπω* κ.: τούτον εγινην διά τι πολλά μίς κριμιτα, απου μας ετυφλακειν ο διαβολος και εκου-σεντιασαν μικροι και μεγαλοι, και δεν επροβιδιασιν ουδέ με λόγον ουδε με εργον Μαχ. 402³ χφ Ο (βλ. Dawkins [Μαχ. II σ. 261]) (μεσ.): σκοπα εκινον το μπορεί ν' ικλουθησι, διατι ενκολα προβιδιαζεται (ενν. ο άνθρωπος) εις το κακόν το αγκυτια-ομενον Ανθ. χαρ. (Κακουλιδη-Πηδώνια) 111.

προβιδιασμα το, Ανθ. χιπ. (Κακουλιδη-Πηδώνια) 109: γεν. εν. *προβιδιασμι-του*, αυτ. 111.

Από τον αόφ. του *προβιδιάζω* και την καταλ. -μι.

Μερίμνα για το μέλλον, *πρόνοια*: εμπορει να μοισει η βι τινι (ενν. της φρένε-σης) του *προβιδιασματος* του *μουρημοικιού*, το ποιόν οποιδάζει το καλοκαίριν δια να βρει εκεινον το χριζεται να φάγει τον χειμωνι α ιπ. 109.

προβιζιόν η *προβιζιον*, Βοικιπ. (Κεχ.) M 139⁶ *προβιζιον*, Βουστ. (Κεχ.) B 139⁶ *προβιζιον*, Βοικιπ. (Κιχ.) 138¹.

Από το βενετ. *provisio*. Οι τ. από το γιλλ. *provision* (Kahane, Sprache 556, Meyer, Γλωσσ. Πραγμ. Κύπρ. 132, Stanitsas, Act. VIII Congr. Intern. Néo-hell. franc. 85, 87, 104). Για το σχηματ. των τ. βλ. Meyer, ό.π. 139. Τ. *προβ(β)εζιον* ιτε έγγρ. του 16-17. αι. (Μωφάς, Κατάστιχα 149 Α' 332^{2α} β' η, Μπρούκκακη, Θησαυρ. 18, 1981, 314, κ.α.) και στο Κατωαίτ., Ιφ. Ε' 742: πληθ. *προβεζιονες* σε έγγρ. του 17. αι. (Μιηροιδή, Δωδωνη 7, 1978, 146) και σήμ. στα Κύθηρα (Κόμης, Κυθηρ. Λεξ.). Τ. *προβειτζιον* στο κυπρ. ιδιωμα (Λουκα, Γλωσσάρ., Χατζ., Μεσ. Κύπρ. 289, κ.α.). Τ. *προβιζιόνε* (ιταλ. *provisio*) στη Ζακυνθό (Ζώη, Λεξ. Ζακ.'). 11 Α. σε έγγρ. του 17. (Κακ., Θησαυρ. 8, 1971, 260) και του 18. αι. (Πρωτοψάλτης, Αθ. 59, 1955, 135).

α) *Μερίμνα, πρόνοια* φη. ποιώ *προβιζιον/προβιζιονν/προβιζιονν* = παίρνω μέτρα για την αντιμετώπιση μιας δύσκολης καταστασης, *μερίμνω*: Με όλον και θωρούμεν πας είμεστεν ουλοι χαμένοι, και είναι χρηση να ποισομεν *προβιζιον*, να γλυτωσομεν το κορμίν μας και την τιμήν μας και το δικόν μας Βουστ. (Κεχ.) 96^{1α}: β) *χηρημικτό βοήθημα, επίδομα*: Εφερέ μου ο μισέρ Ανδρεας ο Γερμανης δια τον μηνά όλον τον Απρίλιον ... την *προβιζιον* οπου έχω από την εκλαμπροτάτην μας Αφεντιν Σεβήρ., Σημειώμ. 1α.

προβιλίζι(ον) το, βλ. πριβιλεγιον.

προβιντσια η, Κυπρ. χφ. 161· προβιτσια, Κυπρ. χφ. 161.

Από το ιταλ. *provincia* (Χατζ., Ξέν. στοιχ. 97). Η λ. σε εγγρ. του 13. αι. (Caracausi, λ. προβιντζί(ια), όπου και λ. προβεντζί(ια)).

Γεωγραφική ή διοικητική περιφέρεια (εδώ) χωρά: τειντα να γενεί πλιον η δυ-
οστυχημένη προβιντοια των Μακεδονων και όλος ο κόσμος, τωρα και επεθανεν ο ρήγας
ο Αλεξανδρος Ανθ. χαρ. (Κακουλιδη-Πηδώνωι) 92.

πρόβλημα το, βλ. πρόβλημα.

προβλεμμένος, μτχ., βλ. προβλεπω.

προβλεπτής ο. — Πβ. και πρόβεδουρος.

Από το προβλεπω και την κατάλ. -τής, μτφρ. δάν. από το βεν. *providitor*· ιταλ. *provveditore*· πβ. λ. προβλεπτής, 6· 7, αι. (L·S Κων/νιδη). Η λ. σε εγγρ. του 18. αι. (Κιόδ. Παναγ. Σπηλιώτ., ΔΙΕΙ·Ε 27, 1984, 392, 393, 425, 435), στο Κοιμάν., Σύνιτυ, ν. Λέξ. (προβλεπται) και το ΑΑΝΕ.

1) Τίτλος αξιωματούχου (για τον αντίστοιχο ελλην. προνοστής βλ. ODB, λ. *pronoetes*)· (εδώ ειδικά)· προβλεπτής καπετάνιος = διοικητής ναυτικής δύναμης (πβ. και Τουρτόγλου, ΕΚΕΙ·Ε 22, 1977, 2): Τότε γνωρισιν οι Τουρκοι ότι πως έναι μεγα-
λος προβλεπτής καπετάνιος (ενν. ο Ιωάννης Ιουστινιανός) εις τον τοπον της χαλα
οτρηις και ει· τω άμα τις εφτειάει Χρον. σουлт, 86^α. 2) (Στρατ.) φρονιτικτής: Θι·ωριων
δε αιτοι· (ινν. τον Ιωαννην Ιουστινιανον) ο βυβιλευς εις τα παιτα επιδι ξιοτατον, δη-
μαρχον και στρατηγον επι τριακοσιους ανδρας προσετι ζει· ενι και προβλεπτην και
διοικητην Ψευδ. Σφρ. 386^α-2^β. 3) (Εκκλ.) α) τίτλος ιερωμί·νου που είχε τη μεριμνη και
τη φροντιδα εκκλησιαστικων υποθέσεων: το ... μοναστηριον είναι ... κυβερνημένον
από του ... κυριου Ιερεμιου Κατοαίτου, ... προβλεπτής και διδασκαλος εις πράξι· και
θεωριαν ετοιτου του μοναστηριου Ιερούθ. Αββ. 335· β) προβλεπτής του Αγίου Τιφου =
αξιωματοχος της καθολικής εκκλησίας υπευθυνος για τη φυλαξη του Αγίου Τά-
φου (βλ. και Κυκ.-Πάνου [Καρτάν., Π. Ν. Διαθ. σ. 207 σημ. 243: *guardiano*): τοιτος
(ενν. ο Τριεγίς) ητονε η αρχη του αιματος και από ταιτον εβγηκαν δέκα βασιλείς και
άλλοι αυθεντες ... και ο προβλεπτής του Αγίου Τάφου Καρτάν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ-
Πάνου)113^γ.

προβλεπτικός, επιθ., Συναδ., Χρον.-Διδαχ. φ. 26^γ, 87^γ.

Από το προβλεπω και την κατάλ. -τικός. Η λ. τον 4. αι. (TLG), στο Steph., Θμη.
και σήμ.· βλ. και LBG.

1) Προνοσητικός: ο κυρ Δαιηλ ... ητον αιθρωπος θεωρητικός, ... αξίος ... προβλε-
πτικός, φιλοξείος Συναδ., Χρον.-Διδαχ. φ. 34^γ. 2) Συνετος: την δεοποιην θεραπευσας
(ενν. ο Καντακουζηνός) εν ηδυσμασι λόγων και προβλεπτικίης πράξειον, έπεισε ταυ-
την ... του λαβειν εις νυμφην την αιτου θυγατερα Δουκ. 63^α.

προβλέπω, Βίος Αλ. 1685, Δούκ. 131^α, Θησ. Θ' [22^γ], Κορων., Μπούας 23, Καρ-

τάν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνου) 135^ν, 225^ν, Κιωδ. Χρονογρ. (Κρισμάς) 27, Χρον. σουлт. 114^π, Χίκα, Μοναχ. 65, Ερωτόκρ. (Αλεξ., Στ. γ' Ε' 1506, Χριστ. δίδασκ. 480, Ροδινός (Βαλ.) 127, Τζάνι, Κρ. πόλ. (Αλεξ., Στ.-Αποσκ.) 431^π· επροβλεπω· προηβλεπω, Καρταν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνου) 46^ν, 72^ν, 98^ν, 345^ν, 354^ν· μτχ. παρκ. προβλεψεμενος.

Το μτγν. προβλεπω. Για το σχηματ. των τ. βλ. και Κιραντζόλα [Καρταν., Π. Ν. Διαθ. σ. 512]. Η μτχ. παρκ. σε έγγρ. του 19. αι. (Τωμ.-Παπαδακη Α., Κρητ. έγγρ. Α' 68), Ηλ. και σήμ.

Α' Μτβ. 1α Αντιλαμβάνομαι κ. πριν γίνει προαιθάνομαι· ο βασιλεύς Αλέξιος τας κρυφίους των εχθρών αυτού βουλας, ας ειχον, προβλεπων... την βλαβην αυτων απεδωκε Κιμνητής Αννας Μιτιφρ. 208· Προβλεπει (ενν. ο γιδάρος) και τον θανατον κ' ελεγε καθημέρα! «Όταν ε' τουτοι (ενν. ο λυκος και η αλουποι) μ' εύρεισι, ηιον καμημένη ώρα» Γυδ. διήγ. (Βασιλ.) 135^ν εις ώρα που τα νειριπι όλα τα πλια αληθενγυο (παράλ. 3 ιπτ.) κ' είναι το νέμα λιύτερο, προβλέπει και κατεχει (παραλ. 1 στ.) εκεινιν οπου ογληγορα έχει αθρωπος να παθει Ερωτόκρ. (Αλεξ., Στ.) Δ' 115· β) γνωριζω κ. από πριν, γνωριζω τι πρόκειται να συμβεί στο μέλλον: να ομώσει! στον μαντην τον καθολικόν (ενν. στον Ερωτα) οπου τα πιντι ηζευρει, προβλέπει και τα μέλλοντι των ερωτοκαρινων Λιβ. Βα 481· Επειδή ο καρδιογνακτης Θεος προβλέπει τα παντα, τοσον απερασμένα όσον και παρόντι και μέλλοντι, επροτιό και το ημετερον γενοσ των χριστιανών ότι έμελλεν να απολεσθι Κιρταν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνου) 354^ν δις γ) προκιδιόζω, προκιδιόζω: Πράγμα γαρ ητον απ' αρχής, ητονε προβλεμενοι από την θειαν διάταξιν και από την ανω πρόνοιαν· Θημ. Θ' [57^ν]. **2α**) Προνικώ, φροντιζω (έγκαιρα): Α δεν επρόβλεπεν ο Ζευς εκεινους να 'λεημιτι ολους κεινους μοναχός τους ηθελε νικησει Ζηνω, Βατραχ. 421· νι φεύγει την αργιαν και ακμασιαν και νι προβλεπεις πως νι εύρεις την ανιγκισιν τριψην Σοφωμ., Παιδαγ. 120· β) φροντιζω, περιθαλπω: Ει τις εχρειάζετον γιατρία... γουργα ηβρηκαι ιιτρους ολους νι ταις προβλέψουν· Θημ. Θ' [61^ν γ] προστατιόζω: ιον εισαι βασιλεύς τον πληθους τον Ισριηλ και εον να τους προηβλεπεις από τας χειρας των ιχθρων τους Κιρταν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνου) 185^ν δ) (εδώ και' ευφημισμι) τιμαχά, «πληγιάζω»: δι· βλέπω άλλα παρά τα αυτια του γιδάδρου του περιβολιηρ, ο οποίος... στεκι ται νι μιν ακουει... Αμή εγώ τον επροβλεπω τώρα τωρα Μπερτολδίνος 158.

Β' Αμτβ. 1) Παιρνω έγκαιρα τα καταλληλα μέτρα· φροντιζω, προνικω: Κιι οστις εκεινος το επιτηρει (ενν. το θι ιον και αγιον βαπτισμι) και προβλεπει και δεν το μολενι γινετι κληρονομός της βασιλειας του Χριστου Καρταν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνου) 304^ν τον Κανιλλέτον, τον Κουρη...! ... επιρικαλεσέ τους! να προιδούν ογληγορα...! ... και στους Κορφούς να πωσουν Αλ. Κύρη. 1762· αλλ' επουρατιος ητον! υπο θεοτητα καμά και θελει να προβλεψει! προς την τιμή του εκεινου· Θημ. Β' [7^ν]. **2)** (Εδώ με την προθ. σε και αιτ.) προσβλέπω σε κάπ.: Σ' εόενα, Πωρω βασιλειν, σήμεραν επροεδα, εγω Δάρετος βρίσκομαι οτην εδικη σ' σπιδά Αλεξ. 2^ν 1055.

πρόβλεψες —ψη η, Χρον. Μορ. Η 1551, 2314, Θησ. Πρόλ. 45, Γ' [4^ν], Ε' [46^ν], Ζ' [75^ν], Γ' [32^ν], Θησ. Πρόλ. (Κακλ.) 45, Κοκων., Μπουας 57, Νι κταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 380· πληθ. πρόβλεψεεις, Θησ. (Foll.) 121.

Από τον αοφ. του προβλέπω και την καταλ. -ις/η. Η λ. πρόβλεψις τον 6-7. αι. (TLG), στο Βλαχ. και το Κουμαν., Συναγ. ν. λέξ. βλ. και LBG. Η λ. πρόβλεψη και σήμ.

1α) Γνώση και αναγγελία μελλοντικών γεγονότων, προφητεία: η των δαιμονων προβλεψις μεγαλην ισχύν έχει Βιοκ. Αλ. 5819· β) η εκ των προτέρων εκτίμηση όσων προκειται να συμβοιν, πρόγνωση: Του εφαινετον (ενν. τον βασιλιά), πως δεν ημπορεί να λησει χωρις κανειαν, ο οποίος αξω απο την συμβουλην όπου να τον ειχεν δώσει, και προβλεψιν εις τες διαφορές του ... ιη του ειχεν καρει ... να του απειρωσει η φαντασία με καμίαν ομορφολογίαν Μπερτολδίνικ 92. **2α)** Έγκαιρη φροντίδα, πρόνοια: πριν να 'ναπανθώ γαρ εγω ... θελωμι ποιοει προβλεψη να εξεκδικηθειτε Θησ. Β' [38^ο]· β) προκαθορισμένο σχέδιο δραστη: ο μυθος λέγει ότι σοσι επιχειρουσιν πράγμα χωρις βουλην και πρόβλεψην εις δυστυχίες μεγάλες πιπτοουσιν Νουίκ., Μιθ. (Παράδοσλου) 27· γ) σχέδιο που στοχευει στην επιτευξη καπ. σκοπού: Ισωσ γιατι ετσι αρέσει σου, κι ετο ' είναι η ορεξις σου! η ταχα ετσι στην αβυσσον είναι της προβλεψής σου Σουίμ., Πιστ. φιδ. Ε' [448]. **3α)** Βοήθεια, συμπαράταση προστασία: Εις τούτο τον εζήτησεν ο Καμπανίσης χαριν, | βοήθειαν και προβλεψιν ια ποιοει προς εκεινον, | να τον βοηθήσει τιποτες απέ την βασιλειαν Χρον. Μορ. Ρ 1551· ευχαριστήσασι (ενν. οι Γι νουβησοί) πολλά την τε διτκριον των ιδιον τε προαιρεσι, ομοιως και προβλεψιν των (ενν. των Φλωρεντινων) Κοκων., Μπουας 74· β) (εδώ συνεκδ.) οχυρωματικά έργα, οχυρώκη: τροπους πολλους εγύρεψις την γην μου ν' ανασκαψεις (παράλ. 1 στ.)· αμμη θαρρώ να μη γενει, μα την αληθεια, τούτο, | γιατι έποικα την προβλεψιν οσδρεπε στον ιοπον Θησ. (Foll.) 1 107. **4α)** Εκφραση εκτιμητης, σεβασμου: χαραν μεγαλη εποικασιν ως ειδαν τον Ρομπερτον! και προβλεψιν του εδιεξασιν σι πολλά αγαπουσαν Χρον. Μορ. Η 2260· μετα τιμην και προβλεψιν εσυναπαντησέ τον (ενν. τον Ρομπερτον)! χαρά μεγαλη του ποικεν ενωπιον των πάντων Χρον. Μορ. Ρ 2314· β) ζήλος, ενθουσιασμός: περιχαρος εγινετον, λαλει την συντροφια του! και λεγει ουτω προς αυτοūs με πρόβλεψιν μεγαλην ... Χρον. Μορ. Ρ 4716 (πβ. Χρον. Μορ. Η 4716: προθυμιαν).

πρόβλημα το, Προδο. (Eideneier) Η 49-8 χφ Η κριτ. υπ., Rechenb. (Vog.) 65^ο, Βενετσας, Δαμασκ. Βαβλααμ 67¹⁴· προβλεμα, Rechenb. (Vog.) 73¹.

Το αρχ. ουσ. προβλημα Η λ. και σήμ.

β) (Μαθημ.) ερώτημα, ζήτημα προς επίλυση: Rechenb. (Vog.) 65^ο. **2)** Ζήτημα που γίνεται αντικειμενο αντιπαράθεσης και φιλονικίας (ως συστ. αντικ.): Παθος ακούσας τογαρον μη κληην υπολαβει, | μηδ' αλλο τι χειροτερον εκ των μιστικότερων (παράλ. 3 στ.) αλλα μαχιμου γεναικος πολλην εντραπελιαν, | προβλήματι προβάλουσα και πιθανολογιας Προδφ. (Eideneier) 1 24. **3)** Αλληγορική διήγηση: Λαβών δε τον λογον ο Βερλααμ λεγει: «Ακουσον μου, κιριε μου Ιωσααφ, και τούτο το προβλημα ... είναι μια χωρα μεγαλη, εις την οποιαν εκεινοι σπου κατοικουσιν εχουσι μιαν συνθηθειαν παλαιαν, ...» Βενετιάς, Δαμασκ. Βαβλααμ 66²⁵.

πρόβλησις η, Σπαν. Β 65, Κορν., Λιδασκ. Δ 79, Σπαν. Ρ 14, Σπαν. (Λάμπρ.) Βα 70.

Από τον παθητ. αοφ. του προβαλλω και την κατάλ. -οις, Η λ. τον 4. αι. (Lampe, Lex.), στον Πορφυρογέννητο και το Du Cange.

Προβολή προέκταση (εδώ μεταφ.): Τον βασιλέα, ω υιέ, τίμη τον και φοβου τον! προβληοις ἐνι τον Θεού ο βασιλεύς, παιδι μου Σπαν. Α 67.

προβλιζιον το, βλ. πριβιλέγιον.

προβόδημα(ν) το. — Βλ. και προβόδισμα(ν).

Από το *προβόδα* και την κατάλ. -μα. Πληθ. προβουδήματα σήμ. ιδιωμ. (Σαχί-νης, Καστοριανό γλωσσάρι 129). Η Α. *προβόδημα* στο Βλαστού, Συνών.²

Οποιοδήποτε πράγμα (αντικείμενα, χρήματα, κλπ.) αποστέλλεται σε άλλο τόπο (πβ. και ά. *προβόδα* -ίζω 3β): *Περί προβουδήματος*, οπου στέλνει τινος άσπρα εις το σπιτι του, η άλλο είδος, και εις την στρμιν τα επαρον η πηγουν Βικτ. αρχιεφ. (Ακανθ.) 1385 ρμ' 1.

προβόδισμα(ν) το. — Βλ. και προβόδημα(ν).

Από τον άδφ. τοι *προβουδιζω* και την κατάλ. -μι(ν). Η λ. *προβουδισμα* και σήμ.

Οποιοδήποτε πράγμα (αντικείμενα, χρήματα, κλπ.) αποστέλλεται σε άλλο τόπο (πβ. και ά. *προβουδι* -ίζω 3β): *Περί προβουδισματος* οπου μετέλνει τινος εις το σπιτι του άσπρα η άλλον είδος, και εις την στρατιαν τι επαρουη, η πηγουν Βικτ. αρχιεφ. (Ακανθ.) 164²⁰.

προβόδος ο, λόγ. παρηγ. L 326, 712, Λόγ. πωηγ. O 334, 723, Διγ. Z 646, Γιλ. Τριαιδ. (Παπαθαμ.· Jeffr.) 2434, 5459, 12204, Χρον. Μορ. P 5300, 5309, 5313, 5680, 5732, Κομνηνής Αννας Μιτάφκ. 353, Λιβ. Esc. 3005, 4233, Λιβ. διασκευή α 1106, 2169, 3134, 4410, 4413, Λιβ. Va 893, 2791, Δειπ. Παρουι. 361, Παράφκ. Χων. (Νικητ. Χων, Βόνν. 247 κριτ. υπ., 538 κριτ. υπ., 817 κριτ. υπ.), Αποκοπ.² 78, Έκθ. χρον. 65¹⁰ *προβεδος*, Χρον. Μιχ. Η 5309, 5313, 5680, 5732: *προβουδός*, Έθρ. Β' [15⁷].

Από το αρχ. ουσ. *πρόδος* ο ή από το ουσ. *προεούδος* (ικτ. ιπτον Ένετιθιο) (Κοραή, Ατ. Ε' 314). Η Α. τον 9. αι. (Π.Γ) και στο Du Cange βλ. και LBG.

Αυτός που προπορεύεται και δείχνει το δρόμο σε άλλους, οδηγός: *Λοιπον. ωσαν* εξέβησαν από την Ανδραβίδα, | οι Τούρκοι υπαγαίνασιν πάντα εις την εμπροτειαν | *προβουδους* είχαν τοπικούς οπου τους οδηγουν Χρον. Μιχ. Η 5300: *ουδέ γινεται* διναταν χωραν και κόσμον τοσον | μονοι μιν δίχα μινερρον, διχι *προβουδου* μονοι, | *περιπιτήσαι* θαρρικά, σκοπηροι, ψηλιφροαι Λιβ. διασκευή α 4410 (σε μεταφ.): *Προβουδός* είμι (ενν. εγώ, ο Μαρτης) του καιρου, στρατιωτης του πολέμου Λιβ. Esc. 1027.

προβουδω ή *προβουδιζω*, Εβρ. ελεγ. 162, Χρον. Μιχ. P 4677, Gesprächb. 77²⁵, Χρον. Τόκκων 2425, 3887, Διήγ. Αλ. V 22, 67, Διήγ. Αλ. G 288¹⁵, Επιστ. 16, αι. 25¹⁰⁻¹⁹, Αλ. Κύπρ. 1200, 1730 *προβαδιζω*, Hagia Sophia ω 510¹⁰ *προβεδιζω*, Χρον. Μορ. Η 4677 *προβουδιζω*, Διγ. O 2914, 2945 *προβουδα*, Αλεξ.² 1094, 2187, 2516, 2530, 2548 Διήγ. Αλ. E (Lolos) 135⁹, 193¹², 305¹⁷, Διήγ. Αλ. F (Lolos) 134⁶, 192¹⁰, 304¹⁷, Διήγ. Αλ. E (Konst.) 49¹⁶, 105⁶, 151⁶, 153²⁰, 173²⁰, Διηγ. Αλ. F (Konst.) 48¹⁶⁻¹⁷, 104⁹, 150⁵⁻¹⁶, 172²⁴, 174¹², 184⁹, Πεντ. Γέν. XIX 29, XXXVII 32, Σταυριν. 281, 416, 447 *προβουδωνω*, Χρον. Τόκκων 1987· γ' εν. ενεστ. *προβουδαγει*· παρ. *προβουδιζον*.

Από το ουσ. *προβόδος* και την κατάλ. -ώ με επίδρ. του *κατενοδω* ή από το

*προεισοδος (Κοραή, Ατ. Δ' 457, Meyer, NS II 87· βλ. και Τσοπ., Ελλην. 16, 1958/9, 339). Ο τ. *προβόδων* και σήμ. (Κριαρ., Λεξ., Μπαμπιν., Λεξ., λ. *προβοδίζω*). Η λ. *προβοδίζω* (με μεταπλ.) και σήμ. λαϊκ. Η λ. *προβόδα* στο Βλαχ., στο Βλαστού, Συνών. 145 (λ. *ξεβγάζω*), 153 (λ. *οδηγώ*), καθώς και σήμ. σπάν. (ΛΚΝ).

1) Συνοδεύω τιμητικά ως ένα σημείο κάπ. που αναχωρεί, ξεπροβόδα: Και απόστειλε τον (ενν. η βασίλισσα τον Αλεξάνδρον) και οι δυο της υιοι τον επροβόδησαν ... έως το πέσιμον του Αλεξάνδρον Διήγ. Αλ. Ε (Konst.) 151²⁰ (εδώ προκ. για εκφορά νεκρού): Ο Αλεξάνδρος με όλους τους βασιλείς ... επροβόδηέν τον (ενν. τον Τάρειον) έως το μνήμα και εθαψαν τον με τιμήν μεγάλην Διήγ. Αλ. F. (Lofos) 305¹⁷. 2α) (Μτβ.) οδηγώ, συνοδεύω: και όπου προβόδασι το ριφι εις το Αζαζελ ... να πλύνει τη οάρκα του με το νερο και ισπερα έτοι να ερπει προς το φουοσατο Πεντ. Λευτ. XVI 26· β) (αμτβ.) προσπορεύομαι ως οδηγός: προσβοδίζον γοιν εγω. οι δε εφείποντο Παριφφ. Χων. (Νικητ. Χων., Βόνν. 780 κριτ. υπ.). 3α) Στέλνω κάπ. κάπυ: Και επροβόδησα αποκουραρους απο την ερημο της Κιρεμωθ προς τον Σιχον βασιλεα του Χισβων λογια ερηνης τον ειπει Πεντ. Λευτ. II 26· τα τζαμόγλανα ομπρος τα προβόδαγι (ενν. ο καπεταν Πισιας) Διακρουσ. (Κακλ.) 124· β) στέλνω κ. σε καπ.: ο Κολωνιας έβαλε στην πρυμνη την πατερεν. I σπού του την προβοδισιν εκ το Θρονί ο ρηγας I κι είχε τον Ιησούν Χριστον ανταμα με την λιγα Αλ. Κυρη. 1200· Επιστολην σου προβόδα, φιλε μοι Μαινογηλη Κυρη. ερωτ. 141¹.

προβουλεύς ο.

Το μτγν. ουσ. *προβαλεύς* (ΠΛΓ). Η λ. στον τ. *προβουλεύς* με διαφορ. σημασ. και σήμ.

1) Αυτός ο οποίος παραγει δημιουργεί κ.: γεννήτορας (θεολ., προκ. για το θεό σε σχέση με το Άγιο Πνευμα στην Αγία Τριάδα βλ. και Ιατρπ, στη λ. 5): εις εν δε ουναλείφουσι και μοναπλουσι ταυτην. (ενν. οι Έβραιοι την τριαδικην θ'ότητα) (παρ. λ. 3 στ.)· αναιρεθεντος γαρ ιηου πατηρ ουκ έχει τόπον. I αναιρεθί υιος πνευματος, ο προβουλεύς ουκ έστι· Γλυκα, Στ. Β' 224. 2) Αυτός που μπεινει μπροστά· επικεφαλής, αρχηγός (πβ. α. *προβαλλώ* Π· βλ. ομω και Bakker. van Gemert [Ριμ. Βελ. ρ σ. 383]): πρώτων Θεόν πιστευομεν: δευτερον βασιλεα I και τριτοι Βελιοαριον να χομιν προβαλεα Ριμ. Βελ. ρ (Bakk. v. Gem.) 188.

προβολη η.

Το αρχ. ουσ. *προβολη*. Η λ. και σήμ.

1) Τμήμα πράγματος που προεξέχει, προβαλλει, ξεχωρίζει (εδώ σε μεταφ.): *Χαιρε, ηγεμων αξιοστατε, χαιρε. Αρη των αρματω (παρ. λ. 2 υπ.), χαιρε του οχηπτρου η προβολη, του κοσμου η σωφροσύνη!* Ζήν. (Αλεξ. Στ. Απίσκ.) Β' 344. 2) (Πικκ. για φτερα πτηνου) εκφύση: *Εστι πετεινον λεγομενον πάσιδον' ... θνησιματων οντων ... πιπτουσι τα πτερα αυτου και αιχιφόνται έτερα πτερα ιεροβαλή ... εις τας εαυτων προβολα: υπό των υλικότερων τρεφονται Μάρκ., Βουλκ. 347⁸.* 3) Παγκωσ τοποθετημένος έξω από καταστημα ή εργαστηριο για την έκθεση των προς πώλημη αγαθών (για το πράγμα βλ. και Κοκκ., ΒΒΠ Β' 182, 236, Πεζόπουλος, ΕΕΒΕ 1, 1924, 254-5): *Η δε να αφηκαν και λαρθιν εις προβολην: απάνου, I να μην χυθείς και κατεβείς και δά-*

κεις το (ενν. συ. κούρσινα) και φύγεις; Πουλολ. (Τσαβαρή)² 444.

πρόβολος ο, Δούκ. 313²⁵.

Το αρχ. ουσ. πρόβολος. Η λ. και σήμ. ναυτ. και αρχιτ. με διαφορ. σημασιό

α) Βλήμα πολιορκητικής μηχανής, καταπέλτης (η σημασ. μετγν.); ο Χαμζάς συν τοις υπ' αυτόν ... δια κλιμακίων και δια προβολων μηχανικών ... καταπολεμησικς το πολίχινον ημερας κβ' και μηδέν κερδίσους, επινεζενε αιτ. 407²⁸ **β)** βλήμα κανονίου: είδαμεν χωνειωσ απολιουσασ προβόλους· μετα γουν τον απολυθηναι του σκευους ..., παρενθύσ ως νελοσ διεργηγητο αιτ. 341¹¹.

πρόβοι κημα το.

Απο το ουσ. προβοσκίς με επίθ. του αρχ. ουσ. βοσκημα. Η λ. με διαφορ. σημασιό στο L-S βλ. και LBG.

Προβοσκίδα: έρχεται μικρός ελεφασ και ισοπιθή αιτου το προβοκημα ισοκατω του ελέφαντος και εγειρει αυτον Φυσιολ. 365¹¹.

προβοσκίς η.

Η λ. ιταν Αριστοτέλη. Τ. προβοσκίδα στο Somav. και σήμ.

Προβοσκίδα: ερχεται ο μικρός ελεφασ και υποπιθήρι την προβοσκίδαν αυτον υποκατω του ελέφαντος και εγειρει αυτον Φυσιολ. (Kaim.) 122a⁴¹.

προβουέρις ο, βλ. προβουρις.

πρόβουλος ο.

Από το αρχ. επίθ. προβουλος· ο πληθ. αρσ. ως ουσ. ήδη αρχ. (L-S, στη λ.). Ουσ. πρόβουλο ισημ. ιδιαιμ. (Κόμης, Κυθηρ. Λεξ.).

(Στον πληθ.) οι δύο ανδραγατοι άρχοντες της ρωμαϊκής δημοκρατίας, οι ύπατοι (η ισημικτ. μετγν., βλ. L-S, στη λ. 4): εσυνάζουνταν ολοι οι πρωτοι αρχοντες της Ρωμης ... και εδιαλεγαν από την μέσην τους δυο ανδρας τους καλλιοτέρους να είναι αρχηγοι ..., τους σπινοικς τους έλεγαν κοινοούλους, προβόλους, προηγόρους και ελληνικά λεγονται υπατοι Βικτ. αρχιεφ. (Ακανθ.) 23a²⁵.

προβουριό.

Από την πρόθ. προ και το βουρω (Σακ., Κυπρ. Β' 496, Λοικα, Γλωσσαρ., Χατζ., Λιξ.)· βλ. και Μενάρδ., Γλωσσ. μελ. 99, Χατζ., Γραμμ. κυπρ. διελ. 138. Η λ. και τ. μπροβουρω σήμ. στο κυπρ. ιδίωμα (Σακ., ο.π. 763, Χατζ., ο.π.).

Καπιδιώκω, κυνηγιό: Αληθεια εν μισιν κεντροσ (ενν. η Μαλτα), μα 'ραι πολλύ φροσασον, Ι τον Τουρκον παντα δέρνει τον και πιυντα προβουρα τον Άομα Μαλτ. 14.

πραγμαμιός, επίθ. Ελλην. νόμ. 579⁶, Μαλιαξός, Νομοκ. 333, Zygomalas, Synopsiς 155 Γ 13, 163 Γ 54, 60, 281 Σ 14, Βακτ. αρχιεφ. (Ακανθ.) 1315 Α' 2, 7, Νομοκριτ. 104.

Από την πρόθ. προ, το ουσ. γάμος και την καταλ. -ιαίος πβ. αρχ. επιθ. προγάμις και μετγν. επιθ. προγάμιος. Η λ. τον 5.-6. αι. (Lampe, Lex., TLG), στο Αρμεν., Εξάβ. Α' 13²⁵ σχόλ., Δ' 4²⁵ και σήμ.

Που γίνεται ή δίνεται πριν από την τελετή του γάμου (νομ.) *προγαμιαία δωρεά* = η δωρεά προς το σύζυγο ή τη σύζυγο πριν από το γάμο: *Ουδέν δύνανται οι παίδες διαλυειν τον γαμον αυτους ως διά ζημian τους γονεις οπου εδωκαν την προικα ή την προγαμιαian δωρεαν* Ελλην. νόμ. 538^v: *αν η γυναικα επηρεν από τον άνδρα η προγαμιαian δωρεαν ή εις τον καιρόν των γαμων, ας το κρατει Zygomas, Synopsis 160 Γ 41.*

προγενής *προγενης*, Χρον. Μοφ. Η 8120, πιθ. εσφαλμ. γρ. αντί *προγενής*: *διόρθ. Δραγουμης, Αθ. 26, 1914, 31 κατά χφ. Τ*: βλ. και *Chron. Μοφ. Lex., λ. προγενής(?)*. — Βλ. και *προγενής*

πρόγεμα(ν) το, βλ. *προγευμα*.

προγεματίτσι(ν) το, βλ. *προγευματίτσι(ν)*.

προγενέστερον, επίρρ., Σφρ., Χρον. (Maisano) 60¹⁰.

Το ουδ. του συγκρ. βαθμού του επίθ. *προγενής* ως επίρρ. *Τ. προγενέστερα και προγενέστερα* και σήμ. Η Α. τον 5.-10. αι. (TLG).

Ναχίτερα, πρωιυτερι: *ο δεσποτης κυρ Θωμας αφεις την Καλομματιαν ... εαέβη εις τον Αβαρινον κάκειθεν εις το Μαράθιν, προγενέστερον της βασιλιοσης καταλειψασης την Αρκαδιαν λάκειοσε απελθουσης μετα και των παιδων αυτης αυτ. 164⁴.*

προγενής, επίθ.

Το αρχ. επίθ. *προγενής*.

Που προηγείται (εδώ ως ουσ.) = ο κοντινότερος συγγενής με κληραυμικά δικαιώματα: *Κι ως ηκουσεν (ενν. ο μισσιρ Ντζφρε) ... οτι μεταστάθη| ο αφεντης της Καρύταινας, οπου ήτο εξαδιλόφος του,| κι ουδεν ενεμεινε απ' αυτου παιδι του κληρονόμος,| ... εις λογισμόν εβαλθη| να απελθει γαρ εις τον Μορέαν, ως προγενής όπου ηταν| του αφεντη της Καρύταινας, να εχει το ιγονικον του Χρον. Μοφ. Η 8120 κριτ. υπ.*

πρόγευμα το, Πουλολ. (Τσαβαρή)² 92 κριτ. υπ., 207 κριτ. υπ., Περί Ξεν. (Μαυρομ.) 274 κριτ. υπ., Λιβ. Va 1279, Λιβ. Esc. 1423 *πρόγεμα*, Κρασοπ.(Eideneier) V 65, Πουλολ. (Τσαβαρή)² 92 κριτ. υπ., Gesprächb. 56¹⁰⁰ *πρόγεμα*ν, Πουλολ. (Τσαβαρή)² 207, Λχιλλ. L 1084 *προγευμα(ν)*, Αχιλλ. (Smith) N 1488: *πρόγευμα*, Κρασοπ.(Eideneier) 67 χφ Ο |βλ. Eideneier (Κρασοπ. σ. 155)|· γεν. εν. *προγεμάτου*, Αχιλλ. L 100.

Από την προθ. *προ* και το ουσ. *γεύμα*· πβ. *προγενομαι* και *προγευματίζω* (απ. στον Αριμποτέλη). Ο τ. *προγεμα* στο LBG και στο Ανθρ. Λεξ. Ο τ. *πρόγεμα*ν σήμ. στο ποντ. ιδίωμα (Παπαδ. Α., Λεξ.). Ο τ. *προγευμα* με επίρρ. της προθ. *προς*, Η λ. τον 8.-9. αι. (TLG), στο Du Cange (λ. *γενεσθαι*) και σήμ· βλ. και LBG.

1α) Το πρώινό γευμα (για το πράγμα βλ. Tiarr, DOP 48, 1994, 247): *ο παραδεισος ...| τέσσαρας έχει ποταμούς ...| Αν ησαν και οι τέσσαρες κρασί, ως ενθυμονμαι,| ο εις αρκει με πρόγευμα ...| ο δεύτερος εις γεύμα μου κι εις δειλινόν ο τρίτος Κρασοπ. (Eideneier) AO 67 (σε μεταφ.): αυτά (ενν. τα ουχναναστειναγματα και τους μεγάλους πονους) να εχω πρόγεμαν και γεύμα μου και δειπνον Περί Ξεν. (Μαυρομ.) 274 β) (συ-*

νεκδ.) η ώρα του πρωινού γεύματος, πρωί (ηβ. ἄ. δειπνον· βλ. και Θαβιθ., Πρωσδιορ. ημερον. 98-9): να ήταν ώρα προγευμα και εξέβην ο ενουχος Λιβ. διασκευή α 1518. 2α) Το μεσημεριανό φαγητό (βλ. Trapp, ὁ.π., καθώς και Παπαδ., ὁ.π.· πβ. Α. ἄριστον): αν τύχει σκαποτο πῶπτετε να πιασεῖς βελονιδαν, | εκείνην χειρι, ἄτυχε, και προγεμαν και ταθειρα προσ δειπνο εββ. Ελεγ. 162· β) (συνεκδ.) η ώρα του μισημεριανού φαγητού, μεσημέρι μέχρι και του προγευματος την ὥραν εκοιμουνην Αχιλλ. (Smith) Ο 603. 3) Προχειρο φαγητό μεταξύ των κυριών γευμάτων, κολατσιό (βλ. LBG, στη λ): εἰσαφες τα προγεύματα και τα διπλοσφουγγατα, | και τα να τρώγεις σύντομα, να πιεις μι το μι γαν Προδφ. (Eidencier) IV 60.

προγευματίτοι(ν) το· προγεματίτοι· προγεμητίτοιιν, Χρον. Μορ. ἡ 4761.

Από το ουσ. πρόγευμα και την κατάλλ. -ίτοι(ν) (βλ. Κοικ., Ελλην. 4, 1931, 364, Georgac., The -ιτο- suffixes 56-7). Οι τ. από το ουσ. πρόγεμα(ν) (βλ. ἄ. πρόγευμα).

(Υποκορ.) ελαφρύ πρόγευμα (ιδιό μεταφ. βλ. και Lex. Chron. Μορ. 393, Α. προμηματίτοι(ν)): Και ως εφανερύθησαν αφνῶδια οι Φραγκοι, | τοιουτον λόγον ἔλεγεν (ενν. ο Μέγας Δεμίστικός) με προθυμια μεγάλη· | «προγεματίτοι γαρ μικρον εβλέπω οτι μας ἤλθον» Χρον. Μορ. Ρ 4761.

προγυγύομαι, Συναξ. γαδ. (Βισπλ.) 15, Μπερτολδίνος 121, 140, 153

11 λ. στον Λοισιτιτέλη. Ενγγ. προγεμα μεγγ. και ἰσημ. ἰδιωμ. (Andr., Lex.). 11 λ. ἰσημ. ἰδιωμ. (Λμ., Χιικ. Χρον. 6, 1925, 57, Andr., ὁ.π., Κοτικισόπ., ΔΛ 14, 1982, 118) και στο ΑΛΝΕ.

1) Προγευματίζω (πβ. ἄ. πρόγευμα 1α): οταν γαρ ἰδη (ενν. ο γειτονας) την μητην· περιχαρισσομένην, | ... λέγει προς το παιδιον του (παρλα. 2 στ.) « ... ὁος μοι να προγευσωμαι και πάλιν να πετωάπω» Προδφ. (Eidencier) III 119· Γυρίζει η χριτα με θυμου και λέγει προς τον γλαρον· (παρλα. 5 στ.) εγέρνησαι, ... εις το βουνι· υπαγεις | και οκολληκας προγεύοσαι, σκανθαρους γεματιζεις Πουλολ. (Τσαβαρη) 118. 2) (Γ'ενικ.) γευματίζω, τρώω: ἔδωσίν του ψωμίον ... και καλον κρασιον να πιει, και οαν ετελειώσεν να προγευτει, επηγεν εις την βασιλισσαι· Μπερτολδίνος 154.

προγινώσκω.

11 λ. στον Ιπποκράτη και σε ἔγγρ. του 11. (Caracasus) και 16. αι. (Γρηγοροπ., Ἐγγρ. 22^ο, 63^ο, κ.α.).

1α) Γνωρίζω κ. από πριν: Ο δε υἱός αυτού ... ἐμάθησε γραμματι ... απο χαρι· Θεού, ὁστις προγινώσκων την μέλλουσαν αυτού ἀρετην, τον εφωτίζε Αγιωμ. Διμισκ. Βαρλααμ 116^ο· β) προβλέπω, προφητεύω: ο μεγαλοδύναμος Θεος ... εχαρισέ τους (ενν. τινάς των αγίων) τωτην χάριν ἐδώ, ὅτι προγινώσκουν τι μιλλοντα Καχτάν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνου) 35^ο. 2) Σκέπτομαι, εννοώ εκ των προτέρων: Οπου γαρ αν τόχει πόθος, | ἰσδαμωσ γαρ το συμφέρον· | προγινώσκει και το πρεπον Εθμον. Ψ 16.

προγνωρίζω, Σουμμ. Παστ. φιδ. Δ' [934], Χριστ. διδασκ. 66, 119· προεγνωρίζω. — Πβ. και προγινώσκω.

Η λ. στον Αριστοτέλη, το Βλαχ. και σε έγγρ. του 18. αΙ. (Σκοιβαρά, Ολυμπιάτ. 440).

1) Γνωρίζω κ. ή κάπ. από πάλια, γνωρίζω ήδη: Την ζωην μου ... αλοι οι Ιουδαίοι την ηξεύρουσι· προγνωρίζοντες με απο την αρχήν Μάξιμ. Καλλιουπ., Κ. Διαθ.² Πράξ. κς' 5· Εκεινους οπου προγνωρισιν (ενν. ο Θεος), τουτους και προόρισεν να γενουν ομοιοι της εικονος του Υιου Του Χριστ. διδασκ. 64· (προκ. για το Χριστό): ελευθερωθητε ... με τιμιον αιμα του Χριστου, ..., ο οποιος ητον προγνωρισμενος πρωτυτερα απο την αρχην του κόσμου και εφανερωθη εις τους υστερινους χρονους Μάξιμ. Καλλιουπ., Κ. Διαθ.² Πετρ. Α' α' 20. 2) Γνωρίζω εκ των προτέρων: αγκαλά και είμαι αμαρτωλός, μη όλον ετουτο επρογνωρίζα ειως οπου μέλλει να φθάσει η εκκλησια Διαθ. Νίκωνος 253· εις το ερχόμενον άλλος δεν προγνωρίζει, 1 παρ' ουρανόσ Σοιψιμ., Παστ. φιδ. Δ' [881].

πρόγνωση ς.

Η λ. στον Ιπποκράτη και σήμ. στον τ. προγνώση.

1) Η εκ των προτέρων γνώση έγκαιρη αντίληψη: Περι δοκιμασιας και προγνωσεως. Ει επιθυμεις καλους κινας κτασθαι, ουτως αυτους δοκιμαζε Κινκ. 588¹⁰. 2) Προβλεψη της εξελιξης μιας ιαθνευιας: Ηιρι προγνωσικω των πυρετων Ιατρικ. κώδ. Ιδιγ'. 3) Πρόνοια (πβ. ή. προνοια 1): θηρακουσα γαρ όμως αυτη (ενν. η Πολυξένη) (παραλ. 1 στ.) πρόγνωσιν πολλήν κατειχεν | ωστε γαρ πεσιν ευσχήμεω Εμμον. Ψ 235· (προκ. για τη Θεία Πρόνοια): γεννηθεις εις τον κοσμον με θειαν πρόγνωσιν και ιδων τον ουρανον, την γην, την σεληνην ... εθαυμασα τον επιτηρήον σταλισμόν αυταν και εκαταλαβα ότι εκεινος οπου κυβερνα ... ταυτα παντα με τοσαντην σοφιαν και συνεοιν. αυτός είναι Θεός Αγλιπ., Ασσυρικ. Βαβυλαιμ 168⁸ (πβ. Βινετιός, Διτμικ. Βαβυλαίμ 102¹).

πρόγνώστης ο, Ερμον. Η 232, Λιβ. διασκευή α 921, 940, 2605, 2809, 2812, Λιβ. Esc. 555, 841, 2460, 2464, 2677, 3000, 3001, Λιβ. Va 736, 741, 2280, Καρταν., Η. Ν. Διαιθ. (Κακ. Πανού) 29, 29, 53, Μιλαξός, Νομοκ. 487, Ιστ. Βλαχ. 2487 [= Γεν. Ρωμ. 109].

Το μτγν. ουσ. προγνώστης. Η λ. στο ΑΛΝΕ: πβ. ιημερ. επιθ. προγνώστικός.

α) Αυτός που γνωρίζει εκ των προτέρων (προκ. για το χριστιανικο Θεο βλ. και Lampe, Lex., στη λ. 2): Τι τον των ανθρώπων, το λοιπον, τοτε η αιτια της πλασης, 1 άμα ως προγνώστης, 1 βλεπεσ (ενν. Κυριε) κι εμελλεν να το χασεις; Δευτ. Παρουσ. 262· β) αυτός που έχει προφητικέσ ικανοτητέσ, μαντης: Ταυτα με αφηγηρατο εκείνοσ σ προγνώστης, 1 φιλε μου, δια τα προσωπα τα ερωτικα τα τρια Λιβ. Esc. 861· (στ. θέση επιθ.): Είπεν εκεινοσ ο καλόσ ο μάτισ ο προγνώστης Λιβ. διασκευή α 625.

πρόγνώστικαρω.

Από το ουσ. προγνώστικό και την κατάλ. -αρω.

Προβλέπιω προφητικώσ Τουτο (ενν. να γεννησι μια κοπελλοπουλα αρσενικόσ παιδιν), ... δεν είναι σημείον, διαιτι το κατέχουν αυτό να το ειπουν και να το προγνώστικαρον και οι δαιμονεσ Σκορδυλης, Λογ. Θεοσ. 445¹⁴.

προγνωστικό το.

Το πιθ. αρχ. ουσ. προγνωστικόν (TLC). Η λ. και σημ. στον τ. προγνωστικό (ΛΚΝ, λ. προγνωστικός 2) και συν. στον πληθ. (Κριαρ., Λεξ., λ. προγνωστικός, Μπαρπιν., Λεξ., λ. προγνωστικός).

α) Πρόβλεψη προφητικής: *Και χαιρεσαι (ενν. Χάντακα) ... το πως δεν σε σκλαβωισιν (παρ. λ. 1στ.). Και κάνω σου προγνωστικό ... | πώς θελεις να παραδοθεις Τζάνε, Φίλον. 583^β β) σημάδι στο οποίο στηρίζεται μια πρόγνωση (εδώ) η αναγγελία γεγονότος που προδιαγράφει το μέλλον: Έφτασε το προγνωστικό τότες στους μεγιστάνου Τζάνε, Κρ. πόλ. (Αλεξ., Στ.-Αποσκ.) 512^β.*

προγονή η, Ελλην. νόμ. 568^α, Notizb. 86, Εκλογής χειρόφρ. 246^β, Μαλαξός, Νομοκ. 298, Βαρούχ. (Bakk.-v. Gem.) 42^α, Ευγέν. (Vitti-Spadaro) Πρόλ. 104, Κανον. διατ. Α 40, 847, Β 337· *προγονη*, Zygomalas, Synopsis 128 Α 39.

Το μγν. ουσ. προγονη (TLC). Ο τ. τον 6. αι. (LBC), στο Βλαχ. και ιπμ. ιδιωμ. (Κικιτ., Λεξ. τσακων., λ. προγοιε, Ρερν., Έτ. linguist. III 513). Η λ. και σήμ.

Η κόρη από προηγούμενο γάμο σε σχέση με το νέο ή τη νέα σύζυγο: *οιδέν μου εμπαίνει επαιρά την εμην προγονήν ... | και προγονη μεν έστιν, ην άνθρωπος πρότερον συνοικέσιον εμιγη τη εμή γιγναίκα, ην έλιβον εγώ απο θανάτου εκεινου* Ελλην. νόμ. 567^{σσε}.

προγονικός, επίθ.

Η λ. στον Αριστοτέλη (TLC) και ισημ.

α) Που ανήκει ή αναφέρεται ίσως προγονικός: *Ηριλέας, Διδύμοος, οντοι θεοί Θηβηιοι, | μέγιστοι πάντων των θεών ... | καθως παρα προγονικής διέσεως εγνωρίσθη Βίος* Αλ. 228^β (σε σχ. ανυμνέτο με το επίθ. γονικός προκ. να δηλωθι μακριά οικογενειακή παράδοση): *γύναι, αν έχεις εις εμεν πόθον και αγαπη, στείλε με το λτιειαν το γονικόν προγονικό μας, όχι το πυκνό, αμε το αρή Σπανός (Eideneier) Β 57^β* (Θεολ.) προπαιτητικός: *βαπτίζονται και μικρά παιδιά, ... και καθαρίζονται απο την προγονικην ημαρτιάν* Βακτ. αρχιερ. (Ακανθ.) 507 ιθ' 2.

προγονί(ον) το, Παραφρ. Μινασσ. 305· πληθ. προγονια.

Από το ουσ. προγονός και την καταλ. -ί(ον). Η λ. προγόνοι· πιθ. το 12. αι (LBC) και η λ. προγόνοι στο Σομαν. και σήμ.

α) Παιδί από προηγούμενο γάμο σε σχέση με τη νέο ή τη νέα σύζυγο: *Τι θέλει ο κακότυχος την δευτερογαμίαν; (παρ. λ. 15 στ.) Εί δε και να 'χουν και παιδιά και να 'χουν και προγονία | ποτέ να μηδέι ελθουιν να εχουσιν ομονοαν Γευρογγλ., Θιν. 442 β) εγγόνι: μηδέν ποίσουν παιδιά και προγονια* Μιχ. 436^σ.

πρόγονος σ αιτιτ. πληθ. προγονέους.

Το αρχ. ουσ. πρόγονος. Η λ. και σήμ.

1) (Συν. στον πληθ.) α) το πρόσωπο από το οποίο κατάγεται κάπ.: *σηγγι νής του μακρινου παρελθόντος; Καλλιμ. 598^α αποκλείσει (ενν. ο Μπαγιαζιτς) την Κωνσταντινούπολη και επαλέμα να την επάρει ... δια να περάσει τους προγονεους του Χρον.*

σουлт. 34²⁵ β) οι προγενέστεροι ομοεθνεῖς κάπ., προπατορες: Λίμπον. 280. 2) Πρωγονος (βλ. ά.): Βακτ. αρχιερ. (Ακανθ.) 684 5β' 2.

προγονός ο, Ελλην. νόμ. 568²⁴ 25, Εκλογής χειρόγρ. 246¹⁶, Μαλαζός, Νομοκ. 298, 327, Ολόκαλος 113¹, Βαρούχ. (Bakk.-v. Gem.) 33¹ 19, 78¹, 101¹, κ.α., Κανον. διατ. 8 577.

Το μτγν. ουσ. προγονος, (TLG). Η λ. και σημ.

Ο γιος από προηγούμενο γάμο σε σχέση με το νέο ή τη νέα σύζυγο (πβ. και ή. πμόνος 2): η μητριά αυτου ... φοβουμένη οπως μη λαβη ο προγονός αυτής την ηγεμονίαν και αποκτενει τους υιους αυτης, εποιησε σκαιωριαν Εκθ. χρον. 60²³.

πρόγραφον το, Λόγ. παρηγ. I 96, 385, Λόγ. παρηγ. O 391, 412.

Από το προγραφω και την καταλ. -ον. Η λ. σε παπυρ. του 5.-6. αι. (L-S Κων/νίδη Συμπλ.) και στο Κουμαν., Συναγ.

Κατάλογικ. λίσια: Ακωνας δε το όνομα ο Χρονος το του ξένου, I ευθως εκράτει το χαρτιν, γοργον το αποτυλιωσει I και βλέπει και αναψηλαφα και ευρίσκει τον εκείνον I και κείται εις το προγραφον της Κιχοδιστυχίας Λόγ. παρηγ. O 94 Καθ' ωραν τσιγαριζομαι I βλέπε απεδω απεδαρθην I εκ το βασιδιν το ηστικα της Ευτυχοτυχίας, I εγράφην εις το προγραφον της Δυστυχοτυχίας Λόγ. παρηγ. L 402: Εαν φρονεις και δουλιθεις ... I και πέσεις εις το προγραφον της Ερωτοκρατίας, I χρονον υλικίν επιριτευχες, ημύρας ανωδυνους, I και ζωην πολλα παράξι τον έζησας από τότε Λιβι. διασκευή α 377 κριτ. υπ.

προγράψω, Ωρωσκ. 41¹⁶, Βυζ. Ιλιάδ. 490, Τιριγίγ., Επιση. 168¹, Μανολ., Επιση. 173²³, Βακτ. αρχιερ. (Ακανθ.) 246¹⁶, Χριστ. διδασκ. 412, 461, Εκούφ. Φ. 268¹.

Το αρχ. προγραψω. Η λ. και σημ.

1) Γράψω κ. πιο πανω (στο ιδιο γραπτό μου): Ελλην. νόμ. 564¹, Ιστ. πατρ. 115. 2) Έχω στι ιλει επιστολή σε κάπ.: επροέγραψα της πανιερότη σου και μία και δύο φορές και η πανιεροτη σου δε μου ικαμες δυο λόγια Σεβηο. Μανολ., Επιση. 171²³ Προεγραψα τη ση λογιότητι ... πλην βραχεία, της ωρας κατεπειγούσης: έδει γαρ εν πλατει πολλω γραφειν τη ση αντιλήψει Lettres 1453 5¹. 3) Έχω δωσει γραπτές υποδείξεις/συμβουλές: να καμετε ... την ιδιαν εκεινην διδασχην οπου σας επρογράφη Χριστ. διδασκ. 412. 4) Καταγράφω τα μέλλοντα: Θαρρουντες ... εις την άφατον του Θεού μακροθυμιαν και (ενν. το) πολυ ελεος προγραφομεν τα εόόμενα εν τω παρόντι ενιαυτω Ωρωσκ. 38¹.

προγυμνάζω.

Το αρχ. προγυμναζω. Η λ. και σημ. λογ.

Γυμνάζω, ασκώ κάπ. προκαταρκτικά: Αγαπ., Διαμασκ. Βαβλαάμ 110¹.

προδεικνυμι.

Το αρχ. προδεικνυμι. Πβ. τ. προδείκνω σημ. στο κρητ. ιδίωμα (Σανθιν., Λεξ. δικτικοκρ. ιδίωμ., Πτακ., Ιδίωμ. Αν. Κρ.).

Δηλώνω, εννοω: Ο λογος αυτος ο καινός γεμει φρικτής εννοίας: I το τρίτον γαρ

προδείκνυσι και τελευταίον Πασχα, εις οπερ εκτυπώτερον ήξομεν εν τω τέλει Γλυκά, Αναγ. 140.

προδέλοιπος, προδελοίπος, επίθ., βλ. αποδέλοιπος.

προδέντσα η προδένζα.

Από το ιταλ. - βενετ. *prodezza*.

Ανδρεία, γενναιότητα: η προδέντσα ένι πολλές λογες: Η μια ένι να είσαι μεγαλης ψυχής χωρίς κανέναν φοβον εις το περιλιν του θανατου αυτών δεν ημπορεις να ποιεις αλλιώς, και τουτη ένι προδέντσα σφοδρτοιασμένη Λυθ. χαρ. (Κακουλιδη-Πηδώνια) 127 δις: Το πέφτον ένι να είσαι τόσον απότομος, ότι να μηδεν φοβασαι κανέναι πρῆμαν, και τωτη δεν είναι προδένζα, αμμέ ένι μια φουριά κτηνική αυτ. 127.

προδένω, βλ. μπερδενω.

προδέρνω. — Βλ. και προσδερω.

Από την προθ. προ και το δέρνω.

α) Πλήττω (εδώ τε μετιφ.): αν γηρ απο του σταλαγμου λιθαρην να ετρυπατον, | ο σταλαγμός του λόγου μου την πέτραν της ψυχής σου! χαρβαλον να την έποιεν αφοτου την προδέρνει, | απού χει αντι σταλαγμιτος πιττακια μου τωσαυτα, | γραφάς μου πανεξαιρετα, ανασπαιμιός καρδιας Λιβ. Va 1508· β) τυραννώ, βασιανίζω: Λέγω τον *Τι κλονίζεσαι, τι σε προδερωει ο φοβος;* Λιβ. Esc. 2995 χφ.

προδείγω, βλ. προδεύω.

προδηλητής ο.

Από το προδηλω και την κατάλ. -(η)της.

Λυτός που έχρι το χίρσιμα να φανερόκει τα μέλλοντα, ο μάντης: ειδαι κίμνο-ντής τηνε (ενν. την θυσίαν) σημίδια να φανουσι, | τωσον καλά, π' άλλην βολα ομοια δεν ειχαν δοοι (παραλ. 2 στ.) Τωσον π' οχ τι καλότητα σημάδια ο τυφλωμένος | προ-φητης και προδηλητής, 'κκλησιμρχης πλανιμιός, | προς τον Μοντάνον ηρχισε να λέγει *Το παιδι σου | σημερον γινεται γαμβρός, 'σιν πεθυμά η ψυχη σου* Σουμμ., 11ιστ. φιδ. Δ' [400]: ήλθεν από τον Τηρενω τον τυφλόν και προδηλητήν η φανέρωσις αυτ. Υπόθ. [83].

πρόδηλος, επίθ., Βιος Αλ. 2764.

Το αρχ. επίθ. πρόδηλος. Η Α. και σημ. λόγ.

Προφανής, ολοφάνερος: Γλυκά, Στ. 44, Βιος Αλ. 3437.

προδηλώ.

Το αρχ. προδηλώ.

1) Προαναφέρω: ως ορισθη πιαρά του βασιλέως και αδελφού αυτου ότι να συνακολουθησθαι αυτώ απερχομενω εις τον Μορέαν, δι' ην αιτιαν προεδηλωσαμεν ... Εφρ., Χρον. (Maisano) 34²⁷. 2) Προφητεύω: Τωρα θωρω καλοτατα, πως την συνηθη-

σμένην, ἡ χάριν που σου ἔχε ὁ Οὐρανός τοσον καιρον δοσμένην, ἡ να γνώθεις κτι να προδηλῶς, ὁ ὅτι ἠθελες θελήσει, ἡ ζούτο το πραγμα σημερον, ειχε σου την κρατησει Σουμμ., Παστ. φῶ. Ε' [1038].

προδηώ, βλ. προσδηώ.

προδιαβαζώ.

Από την προθ. προ και το διαβαζώ.

(Προκ. γχι τοπο) διέρχομαι, διασχίζω: Όλα τα επροδιαβασαι, στενωματα, κλεισσυρες, ἡ εις τους Ρωγους εξεβηκαν, (ενν. τα φουσοατά) πληνον εις το καστρο Χρον. Τόκκων 2510.

προδιάζιμο τα, βλ. προδιαξιμον.

προδιαλαλω.

Απο την προθ. προ και το διαλαλω. Η λ. (προδιαλαλειν) στο Κοιμαν., Συναγ. ν. λέξ.

Προλέγω (ιδω) προειδοποιώ: εμεις οις επροδιαλαλησαμεν, οτι ανίως και διν μι τανοησει με τωσιν υπομονήν της Εκκλησίας ... Χριστ. δίδασκ. 417.

προδιάξιμον το, Ασσιζ. 251¹, 287⁹, 288⁸, 422⁶ προδιαξιμο. — Βλ. και προσδιάξιμον.

Πθ. απο την προθ. προ, τον ιωφ. του διαζω (βλ. α. διαγω) και την κατάλ. ἡμον.

(Νομ.) δικαιοδική δικαιοκτησία: Εαν εις ανθρωπος αγορασει μία κληρονομία υπαι ετιρον ανθρωπον, ον απαι μία γυναίκα και γινεται οτι κρατού το ένα χρονον και μια ημεραι, ανεν προδιαξιμο, ... το δικαιον κελεύει των Ιεροσολυμων, οτι απι λει ουδεν ημπορει πλεον να το χωσει δια κανειναι ανθρωπον αιτ. 288¹⁵.

προδιγαλιτα η.

Από το παλ. *prodigalia*.

Σπαταλη: το βιτισιον της προδιγαλιτις, το ποιον ... είναι να ξεδιάοις εκεινον τό διν είναι να ξεδιασται Ανθ χαφ. (Κακουλιδη-Πηδωνια) 100.

προδιγος, επιθ.

Από το ιταλ. *prodigo*.

Σπατάλος: Η γη καταλει τοις ανθρωποις: ιτουσ και εις ανθρωπος προδιγος μι την αληθειαν καταλει την γην Ανθ. χαφ. (Κακουλιδη-Πηδωνια) 102: (εδω ως οισ): ο προδιγος ... κι τεβαινται εις πτωχειαν αυτ. 100.

προδιδισκαλος ο.

Από την προθ. προ και το ουσ. διδασκαλος.

Παλαιότερος διδάσκαλος: ο προδιδασκαλοι εις τους ανωθεν γραμμένους κανόνες κανειν χρεια να υπογραψουσι Χριστ. δίδασκ. 486.

προδιδάσκει.

Το αρχ. προδιδάσκει.

Δασκαλεύω κατ. από πριν: βλέποντας (ενν. οι τρεις βιζιρήςες) τον βασιλέα να εθιμώθη κατά του Αχμάτ από τα λόγια των γιαντισσαρων, αρχισαν και αυτοί να μιλούσι κακόν δια τούτον, εξανάπτοντες περισσότερον τον βασιλιαν εις θυμόν και αγγήν, λέγοντες και αυτοί μετὰ των γιαντισσαρων, τους οποίους αυτοί εΐχουν προδιδάγμένους, ότι, δηλαδή, δεν πρέπει πλέον να καθεται, αλλά να σηκωθεί εις πόλει μοι να ταπεινώσει την υπερφηφειαν και αυθαδειαν του Αχμάτ Νεκτιρ., Ιεροκικιμ. Ιστ. 344.

Η μητ. παρκ. ως επιθ. = δασκαλιμένος, συνεννοημένος από πριν: απηλθί γ ο Αραχής νύκτα βηθιαν εις το σπηλιον του Ναχώρ, και τον ενουθετησὶ πως νη πράξει τον δολον, ... και τότε παλιν έστρεψεν εις τον βασιλέα, και το πρωι περιπατοιντες (ενν. ο βασιλεύς με συνοδείαν αμέτρητον) παλιν εκ ανιζητηριου του Βαρλααμ βλιπουσιν απο μακράν ίνα γηραιον, οστις ηνι ο προδιδάγμενος Ναχωρ Αχι π., Δαμασκ. Βαρλαάμ 156^{25,26}.

προδίδωμι, Βίος ΑΑ. 1592, 4650, Δουκ. 131¹⁶, 189²⁷, 417²⁶ προδίδω, Σπαν. V 122, Καλλιμ. 1355, Σαχλ. N 246, Λιβ. διασκιση η 1501, 2163, Λιβ. Esc. 2014, Αχλλ. I, 862, Αχλλ. (Smith) O 484, Λιβ. Va 1652, Φιλίερ., Ιστ. 558, Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.) 2841, 3453, Βιντρίμ., Γιν. 112, Κυφάν., Π. Ν. Διαθ. (Κικ.-Πανου) φ. 277, Απωλ., Μιθ. (Παράσιγλου) 115¹, Πιστ. βουκ. I 2, 101, Παλαμθ., Βοηθ. 1108, Προσκυ. Μπιν. 54 161²⁷, Ερωτόκκ. (Αλιξ. Στ.) Δ' 433, Βακτ. αρχιεφ. (Ακωνθ.) 239²⁷, Ζην. (Αλιξ. Στ. Αποσκ.) Γ' 96, Διακρούσ. (Κακλ.) 574, Τζανε, Κρ. πόλ. (Αλιξ. Στ.-Αποσκ.) 219¹, 234², κ.α.: γ' πληθ. αφ. επροδωκα· προδωσα, Ερωτόκκ. (Αλιξ. Στ.) Α' 1451· γ' εν. υπατ. αφ. (μη) εμπροδωσει, Σαχλ. Β' (Wagn.) Π' M 615 μητ. πικκκ. προδομι νος, Πολ. Τρωιδ. (Παπαθωμ.-Joffr.) 12177, Πιστ. βουκ. III 8, 85, Σουμμ., Πιστ. φιδ. Α' [506], Γ' [1336], Ε' [1588]. — ΒΛ. και προδωσι.

Το αρχ. προδίδωμι γιτ τι μεταπλ. σι προδίδω βλ. Χατζιδ., ΜΝΕ Α' 307 κε., Japnaris, Hist. Gramm. 774-5, 936-7. Ο τ. τον 6. αι. (LBC, TLC) στο Βλαχ. και σήμ.

I. Ενεργ. Α' Μτβ. 1) Παραδίδω κ.κ.κ.π.: Τωρα εις εσένα, φίλε μου, προδίδω τη κορμί μου· Ιεσὺ γαρ μονος δύνασαι ζησαι και θανατωσαι Φλωκ. 1542· (ιπν. σε εχθρὸ/αντίτιπλο): Δοικ. 367². 2) Καταδίδω κατ.: Απητης εφοφάγαι, ο Ιησους μιλεί τως «Γεις από σας προδίδει με» των μαθητών λαλει τως Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.) 2895. 3) Παραβιάζω μια ηθική υποχρέωση, δέσμευση κ.τ.ό.: Δοικ. 271² Εκείνοι δε οι μακαριοι υπεμειναι ανδρειωμένοι και γενναιοτάτη όσας βασάνους τυς εδωσαν και διν επροδωσαν την ενσεβειαν Μαρτύρ. αγ. Νικολ. 164²². 4) Ενδίδω, υποχωρώ: Τον ποθον ειχα μεσα μου μοιόν ενα παιγνίδι· ί τινος ουδέν επροδιδα χωρις το θακτελίδι Ρημ. κόρ. Α 186. 5) Παρασύρω: Ακόμη κι ο Ρωτόκριτος στην ζενιτια γυρίζει και τις κατέχει αν ήλαχε 'ς τόπο που δεν ολπίζει, Ι γή υκλαβο τον επίδοσαι και θανατο τον δωκι, Ι γη κι άλλα καλλη λυγερής πάλι τον επροδωκα Ερωτόκκ. (Αλιξ. Στ.) Α' 1718. Β' Αμτβ. 1) Παραδίνωμι στον εχθρό, συνθηκολογώ: Αμὲ ο αφέντης ο Μολής και τα καρβια τ' αλλά Ι σιμόνντας, τα τούρκικα φλιμουρον άσπρο εβαλα· ί έξι καρβια κι ο πασας προδιδουνε και πέφτου Ι στα χερια τότες τω Φραγκω και τ' άρματα τως θετου Ι Τζάνε, Κρ. πόλ. (Αλιξ. Στ.-Αποσκ.) 461¹⁷. 2) Ενδίδω, υποχωρώ: Για τούτον εφοφασια την

κοπελία να πάρω! ετοπη τη κερά Μηλιας, σγια να καρω θαρρος, (παρ. 2 στ.) Η μάνα τη με διχωτας δυσκολο μου τη διδει, | μα ικινη δε ουβάζεται, μηδε ποσώς προδίδει Φορτου. (Vinc.) Γ' 312. 3α) Ενδυναμώνομαι, επιμένω, αντέχω: Για 'δε, κυρά μου, 'τορησε και βαλε με τον νον σου | ποσους δαρμους μ' εδειραειν οι έρωτες δια σένα, | και αν εισαι πετρα, υπόμενε, η καστρον, να προδωσεις | ει δε 'σαι την πολλαγαπω, ελα στο θέλημα μου Εκοπ. 628 (για τη σηματο. βλ. Κριωφ, Κρ. Χρ. 1958, 101) β) αυξάνω, εξελίσσομαι αυξητικά: Για τουτο πρεπει εις τις αρχές να βλεπει οπου 'χει γνώση, | να μην αφησει το κακο μεσα του να ριζωσει | ετούτες οι κακές αρχές που 'πιβουλα προδίδου | εις το κορμι με τον καιρο πρικτες και πάθη δίδου Εκοπτόκρ. (Αλεξ. Στ.Υ' 719 (για τη σηματο. βλ. Κριωφ, ό.π., 100).

II. Μέσ. 1) Παραδίνομαι, υποκυπτω στην εχθρο: καθην ημέραι πολεμών (ενν. οι εχθροι) εις τον καυτελλιον την πορταν. | και ημεις ουδέν προδιδόμεθε ώσπερ πιστότοτοι σου Αχίλλ. (Smith) Ν 436: Ην γαρ ο δεσπότης (ενν. της Σερβιας) προ ημερών ικανών εν Ουγγρια περασας ον παση τη οικια αυτου και οι μεγαιωτανες αυτου πανοικι τα δε κωτρα οχυρωσας και τον λαόν απαντα κελυσας εντός αυλιοθήναι, εκέλευσε μη δειλιαν και προδιδουσαι, αυτός γαρ ηξειν μέλλει ον δυναμι πολλή ως εν ολιγω δουκ. 397^ο. 2) Ενδίδω, υποχωρώ: Λοιπον, μιλαματένη μου, τουτον ο νους σου σφανει, | κι ας φαμε την αγαπη μας με διχωτα στεφανί! | Κι ας πιούμεν από της φιλίας το δρωσιμενο μέλι. | κι αυτα τ' αρρεβωνιασματα ο νους σου μην τα θέλει! (παρ. 4 στ.) Προδωσου το λοιπωνθες και αφες το δικτυλίδι Ρμ. κορ. Α 303.

προδοσα η, βλ. προδοσία.

πρόδοση η.

Από το αρχ. ουσ. προδοσις.

Προδοσία: το αποκλεισμα της προδοσις: Αληθινή είναι η εζημια, βέβαια η εντροπή μου, | και ... φαίνεται σημερο η προδοση μου, | γιατι μαζί σ' ένα καιρόν ο κύρης μου αποθαινει | και τ' ακριβότατου μου αντρος η πιστη είναι χαμημένη Ροδολ. (Αποσκ.) Δ' 104.

προδοσία η, Σφρ., Χρον. (Maisano) 24^ο, Byz. Kleinchron. Α' 78¹⁹, Κοκων., Μπούας 94, Ζήν. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Γ' 192, Δ' 365, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 274^ο, 307^ο, 479^ο προδοσία, Ροδολ. (Αποσκ.) Ιερολ. Μελλ. 33, Β' 49, Γ' 209, Ζήν. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Δ' 195 προδοσία, Πιτ. βουκ. IV 5, 153, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 307^ο.

Το αρχ. ουσ. προδοσια. Τ. προδουσα (Δημητρίου, Λεξ. Σάμ.), προδουσια (Πασχαλούδης, Τερπν. Νιγριτ.), προδουδα (Δουγα-Παπαδ.-Τζιτζιλής, Γλωσσ. ιδίωμ. αρ. Περίας) οήμ. ιδίωμ. Η λ. και σήμ.

Προδοσια: Σφρ., Χρον. (Maisano) 148¹⁸, δουκ. 85^ο (σε προσωποπ.): η δικωσση αποθανεν, οίμέ, την ιδιαν ώρα. | που ο κύρης μου εξεψήχησε στην εδική μας χώρα, | (παρ. 1 στ.) κι εις το θρονι τη η αδικια και προδοσα εκαθίσα Ροδολ. (Αποσκ.) Δ' 144: (εδώ προκ. για οικειοθελη παραδοση πύλης στον εχθρό): Ταύτα ακούσας ο τυρανις και απογνοός την ειρηνικη της Πόλεως προδοσία: ... εδήλωσε την ημέραν του πολεμου δουκ. 351¹⁵.

προδότης ο, Διγ. Z 1577, 1579, Διγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 651, Δουκ. 233¹¹, Σκλέντζα. Ποιήμ. 1¹²⁴, Byz. Kleinchron. Α' 84⁴⁰, Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.) 3061, Σιντιέ. γυν. 1038, Αχέλ. 2425, Θρ. Κύπρ. (Πιναθ. Θ.) 212, Θρ. Κύπρ. Μ 171, Πανωρ. Ε' 12, Διγ. Ανδρ. 348^{17, 18}, Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.) Α' 1020, Στάθ. (Ματτιή) Ιντ. Β' 88, Γ' 301, Ροδολ. (Αποσκ.) Α' 295, Νικταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 336, Ζήν. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Γ' 97, 104, Δ' 392, Τζάνε, Κρ. πολ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 215¹⁹, 275⁸, 303²², 476⁷, 498¹⁰ *προδοτης*. Ερωτοκρ. (Αλεξ. Στ.) Α' 1116.

Το αρχ. ουσ. *προδοτης*. Ο τ. με καταβιβ. τόνου. Η λ. και σήμ.

1) Προδότης, καταδότης: Διγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 653, Ερωκφ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Δ' 666, Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.) 2496. **2)** Πληροφοριοδότης (για τη σημασ. βλ. Κριατ., Κρ. Χρ. 12, 1958, 99): *κι ειχεν τον ενν. τον Πολύδωρο ο Ριτοκριτος πολλά κουρφο προδοτη Ερωτόκρ.* (Αλεξ. Στ.) Α' 800.

προδότημα η, Θρ. Κιον/π. διαλ. 53.

Από το ουσ. *προδοτης* και την κατάλ. -τρια. Η λ. των 12. αι. (LBC), στο Steph. Θησ. και σήμ.

Αιτή που διηπράττει προδοσία: *Γιατι και κείνη (ενν. η Διλιδα) τον Σαψων στα χέρια παραδίνει | των ηλλοφυλων κι εις αυτον προδότηρια εγίνη,* | και κεινοι τιν' ετυφλωσαν και τον επερισπαιξαν Διγ. Ο 830.

πρόδρομος η, Ιστ. πατρ. 94¹⁸, Παίσ., Ιστ. Σινά 1073, Διήγ. αχαιότ. 59.

Το μτγν. ουσ. *πρόδρομος*. Πληθ. *πρόδρομοι* με διαφωρ. σημασ. ήδη αρχ. Η λ. και σήμ.

Αιτός που με το έργο και τη δραση του ανοίγει το δρόμο για κάπ. άλλο ιθμη-νικότερω πρόσωπο: *αλλος παιδας εφθασε, πρόδρομος Αντιχριστου, | και αγγελαι και αγιοι πλέον ου βοηθοισι Ανακάλ. 117· ο ... υδός της ανομίας, ο προδρομος του Αντιχριστου (ενν. ο Μεχμετ), αναβας επί της αγιας Τραπεζης, εποιησε την προσευχην Διουκ. 375³⁰ (ως πρκλων. τιν: Ιωάννη του Βαπτιστή): Δρακινιτες και ολι τα θερια στην ερημο εθωροθησαν | τον Ιωαννη Πρόδρομον, πολλά τον προσκυθησαν Βεντραμ., Γυν. 22· (μετιον., ο Ιωάννης ο Βηπτιστής): εν τη μοιη του αγιου Πρόδρομου πλησιον Σερρων Ιστ. πολιτ. 32⁸.*

προδώνω, Ασσιζ. 188¹⁸, 440⁸ *προδωννω*, Μαχ. 14¹². — Βλ. και *προδιδωμι*.

Από τον αόθ. του *προδίδω* (βλ. Χιτζιδ., ΜΝΕ Α' 272, 290). Πβ. τ. *προδιδανου* σήμ. ιδιωμ. (Δουγά-Παπαδ. Τζιτζιλής, Γλωσσ. ιδιωμ. οε Πιρζίας, Δελιοπουλος, Ρινωλουκ.). Η λ. στο Κατσιατ., Κλ. Β' 539 και ιπτο ΑΑΝΕ· βλ. και Δημητράκ., λ. *προδιδωμι*.

1α) Κατηγορώ, καταγγέλλω κάπ. για τέλεση αξιόποινης πράξης: *εκεινον τον προδόνων ενι κανένα παράπτωμα, εάν θελει να προδωσει | τέρονσ, ουδεν πρεπει να τον ακουσαι, ουδέ να τον πιστευσαι Ασσιζ. 446¹¹-447¹. β)* διατυπώνω κατηγορία για τέλεση αξιόποινης πράξης: *Και πολλούς αιτρειωμενους ερίψαν εις την θαλάσσαν, και άλλους εφούρκιζαν, κατά κεινον τό επροδωνναν ... οι απιστοι Γενουβησοι Μαχ. 404⁸. 2)* Αθετώ, τιμωρίζω υποχρέωση, δέσμευση κ.τ.δ.: *Και μην θελγσει τον τιναν τον νομον να προδώκει | τον Μιουσή και του Θεου μικροψυχος και δώκει | χαραν τουτου*

του τυραννου, τ' ανομου βασιλεως Βεστιάρχης, Στιχ. πολιτ. Ελεάζ. 900.

προεγγόνη η, Ελλην. νόμ. 567^ο.

Από την προθ. προ και το ουσ. εγγονη (βλ. α. εγγασή). Η λ. σε επιγρ. (βλ. L-S Suppl., λ. προεκγονη) και τον 4-6. αι. Βλ. και LBG.

Λιλιεγγονή: Αξιώματικου και μεγαλου αρχοντος θυγατερα, η εγγονη, η προεγγόνη, αν παρει ανδρα ατελι υθερον τους, η δουλον, ή ευτιλη και παιγνιωτην, δεν στέργεται, ουτε γινεται ι υλογα Zygomas, Synopsis 161 Γ 45.

προεγγονί(ν) τα, Μαλαξός, Νομοκ. 292.

Από την προθ. προ και το ουσ. εγγονί(ν). Βλ. τ. πορδανχονι σήμ. ιδιωμ.(Καρταν., Ιστ. Λεξ. Κάτω Ιταλ.).

Λιλιεγγονο: Οπου ιχει δικα του παιδια και εγγόνα και προεγγονα, δεν δυνται να αφησει αλλον κληρονόμον, χωρις να αποδειξει αιτιαν ευλογον του νόμου Zygomas, Synopsis 297 Υ 29.

προέγγονος ο.

Απο την προθ. προ και το ουσ. εγγονος. Η λ. σε σε επιγρ., τον 6. αι. και στο Αρμεν., Εξιβ. Ε' 9^ο.

Δισέγγονος: ο εγγονος μου εγέννησε τον προιγγονόν μου Μαλαξός, Νομοκ. 294.

προεγκαταλείπω.

Απο την προθ. προ και το εγκαταλιπίω βλ. και LBG.

Εγκατελείπω και. (η κ.) νωριτερα, απο πριν: Θεε μου, ινα τι μη και αυτόν προεγκατελίπες των προλεχθέντων κακων πρωτεργατην: Σφρ., Χρον. (Maisano) 162^ο 4.

προεγνωρίζω, βλ. προγνωρίζω.

προέδρος ο και η, Νεκρολ. φ. 169, Αξαγ., Καρολ. Ε' 290.

Το αρχ. ουσ. προιδρός: το θηλ. τον 4. αι. (βλ. Lampe, Lex., στη λ., 2d). Η λ. και σημ.

(Εκκλ.) α) αρχηγος, επικι φυλης (Lampe, Lex., στη λ.): παντριστατε και θεοτιμητε επισκοπε Αρσενος ..., προεδρε πολεως και ινοριας Παφου Ελλην. νόμ. 530^ο (προκ. για τη Ρωμη βλ. και Lampe, Lex., ο.π., 2d): Τι να ειπούμεν και δι' αυτήν την μεγαλόδοξον ... την προέδρον των όλων, εις την οποιαν καθεται ο διαδοχος του Πετρου και κυβερνητης της Εκκλησιας: Ροδινος (Βαλ.) 177 β) (κατ' επέκταση) προκαθήμενος (για το πράγμα βλ. και Τωμ., ΕΕΒΕ 24, <1954>, 1955, 84): Μαθηοντες οι δημαγωγοι του καισαρος την γνωμην! του παπα, επορευθησαν ενθεως εις την Ρωμην, ι την και λεηλατησαντες πι ρι των εγκληματων! προέδρου Αξαγ., Καρολ. Ε' 282.

προεικονίζω, Προσκιν. Ιβ. 845 821, Καρταν., Π. Ν. Λιλιθ. (Κακ.-Πάνου) φ. 200^ο.

Απο την προθ. προ και το εικονίζω. Μτχ. μέσ. ενεστ. ήδη μτγν. (Π.Γ). Η λ. τον 4. αι. (Π.Γ) και σήμ

Παριστανω, παρουσιάζω κάπ ή κ. (με εικόνες ή σύμβολα) εκ των προτέρων: το

καλλος και η εμορφότης του ναού προεικονίζουν της εμορφότητος ... του ουρανού Καρτών., Π. Ν. Διαθ. (Κακ. Πάνου) φ. 201: Η τραπέζα, η κιβωτός, το χρυσούν θυμιατήριον, η στάμνος, όλα τούτα προεικονίζουν την Παρθενον Νεκτωρ., Ιεροκουμ. Ιστ. 66.

προεικονισμα το.

Από την πρόθ. προ και το ουστ. εικονισμα. Η λ. τον 7-10. αι. (TLG, LBG), στη L-S Κων/νίδη και το Steph., Θησ.

Προεικόνιση: ο αδάμας εναργές εστι του Χριστου προεικονισμα Φυσιολ. (Scheid.) 107: η οποία θαλασσα ήτον προεικόνισμα ετούτου του βαπτισματος Χριστ. διδάσκ. 354.

πρόειμι, Λέοντ., Αιν. (Κνήσ) 184³.

Το αρχ. πρόειμι.

Βγαίνω έξω (από κάπου): Ιδου παλιν ανθρωπος εκ πρωτων γενους· κρυβεντος εις γην ... Ι γυμνός προεισιν εκ πέτρας ανηλιου Λέοντ., Αιν. (Βιοκααρ) Ο XIV 4.

προέλευσις η.

Το μτγν. ουστ. προέλευσις. Η λ. και σήμ. στον τ. προέλευση με διαφκρ. σημασι.

Παμπή (γυμ το πράγμα βλ. Καυκ., ΒΒΠ Β' 9-10, Ευστ. Λιουγγ. Β' 357-8): ελθων (ενν. ο Ιγνατίος) εν Κωνσταντινουπόλει ... του βασιλευς τότε διερχομενου εις την των Αγίων Αποστόλων προέλευσιν υπήτησεν αυτω εκείσε Hagia Sophia φ' 507¹.

προεξέρχομαι.

Το αρχ. προεξέρχομαι.

(Εδώ μαθημ., προκ. για κλασμα) στη φρ. προεξέρχομαι ακεραιώς = προερχομαι, απορρίπτω, προκόπτω από κάπ. ακέραια αριθμό: επει ειπομεν γ' δ' ε", θεα μοι εκ ποιού αριθμον (ενν. ταύτα) προεξέρχεται ακεραιώς Rechenb. (Vog.) 30¹.

προεόρτια τα.

Ο πληθ. του ουθ. του επιθ. προεόρτιος (4. αι., TLG) ως ουστ. Εν. προεόρτιον στο Steph., Θησ., λ. προεόρτιος και προεορθιον στο Du Cange. Η λ. τον 8-9. αι. (TLG), στο Βλαχ. και σήμ.: βλ. και LBG.

Η παραμονή μιας γιορτής και οι πανηγυρικές εκδηλώσεις των περιλαμβάνει (Γιαυιδ. Α., ΑΘ. 40, 1928, 68): στον μηνός ... Δικεβρίου που τον τα προεόρτια γεννησας τον Κυρίου Διήγ. υφραϊότ. 936.

προεπαγγέλλω.

Το μτγν. προεπαγγέλλω.

(Μέσ.) υπόιχομαι εκ των προτέρων: ανάστα ταχισιν, υιε μου και Θεε μου, καθως προεπηγγειλω μοι, ίνα σωθή ο κόσμος Θθ. Θεοτ. 107.

προέρχομαι β' πληθ. προστ. υοθ. προέλθατε ε.

Το αρχ. προέρχομαι. Η λ. και σήμ

α) Απομακρυνομαι βγαίνω παραέξω: ην ήχος εδάκουστος εν εκείνη τη ώρα, καθως

αχρι τρια μιλια του οικου προελθοντες Διγ. (Γραρ) Gr. 175] κριτ. υπ.: β) (εκκλ., προκ. για τους κατηχουμενους) βγαίνω έξω, αποχωρώ απο τη θεία λειτουργια (πριν απο την έναρξη της λειτουργιας των πιστων · βλ. και Lampe, Lex., στη λ. Α' 2): οπότε ο ιερέυς ειπεί: «Όσοι κατηχουμενοι προελθοτε ...» δηλοι την Δευτερην Παρουσιαν του Κυριου ημων Ιησου Χριστου Καρταν., 11. Ν. Διαθ. (Κακ.-Γάινου) φ. 399.

προεστός ο, Χρον. Μορ. Η 3305, Χρον. Μορ. Ρ 2011, 2557, 3305, 5255, Θησ. Β' [21⁴, [73¹], Α' [33⁴], Ζ' [9⁴], ΙΑ' [35¹], [37⁴], Δωρ. Μον. ΧΧΙV, Παλαμηδ., Βοηβ. 908, Συναδ., Χρον.-Διδαχ. φ. 46, 71⁴, Αμπον. 181, 234, 243, Ροδινός (Βαλ.) 68, Λετλ. Παροικ. 164, 193, 338, Τζάνε, Κρ. πολ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 151², 171⁴, 322², 361¹, 452¹, 483², 499¹. — Πβ. και προϊστημι.

Από τη μετχ. μέσ. παρκ. του προϊστημι (Ανδρ., Λεξ., Θαβώρ., Ουσιαστ. 44). Η λ. το 12-13. αι. (I.BG), στο Βλάχ. (γρ. προσετως) και σημ.

1α) Αρχηγός, επικεφαλής: προϊστημενος, διοικητής: Οι Τούρκοι γαρ επεξεψαν ..., Ι τον πριγκιπα ι προσκύνσαν ..., Ι άνευ ο Μελικ κι ο Σαλικ οπου ήσαν οι προεστοί τους Χρον. Μορ. Η 5255· Η Μαξιμιλλ' ως ηκουσει του Μελεμα φωναζει, Ι στους απελάτις προεστο απαινω τονε βαζει Διγ. Ο 2718· (εδώ προκ. για διειδυνητή σχολή): Την σημερον ειπαι προεστος (ενν. ο Ιλαριων Κιγαλις) εις το νεσν φροντιστηριον ... εις την ... πόλιν της Νιδηβας Ροδινός, (Βαλ.) 203· β) (εκκλ.) ανώτερο ιεραρχικά μέλις της Εκκλησιας (επίσκοπος, πρωθιερέας ή ηγουμενος· για τη σηματο. πβ. και I Lampe, Lex., λ. προϊστημι Β6b): οι προεστοι κι οι επίσκοποι όλων των εκκλησιών Ι φλιμυρα να βισταζουσι Χρον. Μορ. Η 2011. **2α)** Αρχοντας: τα οπιτια τα 'μορφα και τα ψηλα παλτια, Ι ..., του προεστου του Καδμοι Θηκ. Δ' [14¹]· ο πριγκιπος ... επήρεν όλους του τους πρώτους φλιμπουραρέους και άλλους προεστους και ηλθει εις την Παλαιάν Νιτραν Δωρ. Μον. ΧΧΧVII· β) μέλις της τοπικής αυτοδιοικητης στις ελληνικές κοινότητες (κατα την περίοδο της Τουρκοκρατίας): δημογέροντις, προκριτος: ήτον πεινα και όλοι οι αγαδες και οι προεστοί εδωσαν οιαρι εις τους ψωμάδες Σιναιδ., Χρον.-Διδαχ. φ. 25· (εδώ προκ. για τιμς επικεφαλής της ελληνικής κοινότητας της Βενετίας): να υπαγουσι Ι επιτροποι και προεστοι του Γενους Ια τους προσκνησουν (ενν. τους αμπασαδουρους) Αμπασ. Μισχ. 17.

Η λ. ως επιθ. (βλ. και Lex. Chron. Μορ., στη λ. καθώς και Θαβώρ., ά.π.): α) Που κατέχει αρχηγική θέση, επικεφαλής: ουκ ειχε (ενν. ο μοσιρ Νιζεφρές) υφέντην προεστόν απαινω του νι ορις Χρον. Μορ. Η 2557· έγινε ιτιβανι να ψηφισουσι στρατηρον προεστόν του φοισσατου Νεκτιρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 349· Να 'δεις ξεχωριστά τοι μαγατζαδες, Ι πόλουν οι προεστοι πραγματευταδες Λετλ. Παροικ. 142· β) (προκ. για πόλη) κυριος, σημαντικός: ειπαν οι Ρωμαιοι ... Ι να απέλθουν στην Βελιγοστην κι απεικει εις το Νικλι, Ι δια το είναι χωρες προεστες εις όλον τον Μορεαν Χρον. Μορ. Η 1753.

προεστοσυνη η.

Από το ουσ. προεστος και την καταλ. -συνη.

Το αξίωμα του προεστού (βλ. α.): αφόντις τελειωθεί το συνέδριον θέλει παυσει από την προεστοσυνην του ουνεδριου Χριστ. διδασκ. 476.

προεστώς, *μτχ.*, βλ. *προΐστημι*.

προετοιμάζω, Σφρ., Χρον. (Maisano) 58¹⁶, 164¹³, 190¹⁸, Διγ. Ανδρ. 367⁸ *προτοιμαζω*· *σφρ. επροητοιμασα*, Διγ. Ανδρ. 369²³.

Το αρχ. *προετοιμάζω*. Ο τ. στο Βλάχ· *πβ.* και τ. *τοιμαζω* του *ετοιμαζω* (βλ. λ.). Η λ. και σήμ.

Ετοιμάζω κ. εκ των προτέρων, προπαρασκευάζω: Σφρ., Χρον. (Maisano) 16¹⁴, Αρσ., Κόπ. διατρ. [1237] *γαμβρόν ηραμεν παγκυλον ... | τας χρειας ουν προτοιμασον πασας τας του γάμου* Διγ. Α 581.

Η *μτχ.* *παρκ. ως επίθ.* = *προετοιμασμένος, έτοιμος*: ο *σινιόρ Μερκούριος, ως έναι μαθημινός, † παντοτε εις τον πόλι μον να 'ναι προτοιμασμένος* Κακων., Μπούας 103.

προινυτρεπίζω, Διγ. Α 3518.

Το *μτγν. προινυτρεπίζω* (Π.Γ. Lampe, Lex.).

Προετοιμάζω: Η δε (ενν. η κόρη) *ευθύς επέβηκεν εφ' ίππω τω ιδιω*, | και γαρ την έφοδον αυτης *προηνυτρεπίσα μάλα* Διγ. (Γιαρρ) Gr. 2864.

προέχω.

Το αρχ. *προέχω*. Η λ. ως γλλειπτ. *τριτηπρόσι, ρ.* και σήμ.

Α' Μτβ. α) Έχω, κριαυό κ' (εδώ μεταφ.): *βασιλειουσι, μη σε προσεκφοβησει | ο ουριγμός του δρακοντος· φάνηθι τούτω μάλλον! ευπροσιτος και προηνης δειλιαν μη προσχουσα* Βίος Αλ. 299· β) έχω κ. υπό πριν, από παλιά: η *δέσποινα κυρά Ευδοκία άνδρα προείχε* Τούρκων Σφρ., Χρον. (Maisano) 110²⁰.

Β' (Αμτβ.) είμαι ανώτερος: Θι ολ., Τζιρ. 355⁹.

πρόζα η.

Από το ιταλ. *prosa*. Η λ. και σήμ.

Πεζός λόγος (σε αντιδιαστολή προς το στιχούργημα): *ζιμιό λατινικα θι δεις moderna e tersal να σου μιλει velociter σε πρόζα κι εισέ βέρσα* Στάθ. (Martini) Γ' 124.

προζήγτώ, Σφρ., Χρον. (Maisano) 140²⁵.

Το *προζήγτώ* που απ. στον Αριστοτέλη. Η λ. και σήμ. *ιδίωμ.* (Κόμης, Κυθηρ. Λεξ.).

Ζητιύ κ. εκ των προτέρων: Ο ... *Παγιαζήτ εφαντάζετο την Πολιν έχειν εκ χειρος του Ιωάννου· και γαρ προεζήτησε τουτο και αυτός υπέσχετο* Δοσίκ. 85²³.

προζούλαπον το, λατρσ. κώδ. γ', μζ', υβ'.

Από το ι' συνθ. *προ-* (πιθ. *καγριο-*, βλ. Καραν., Ιστ. Λεξ. Κάτω Ιταλ., λ. *αβρο-*) και το ουο. *ζουλάπιον*.

Είδος *φαρμακευτικού παρασκευάσματος* (βλ. και λ. *ζουλαπιν* (και *Επιτομη*): *Προζουλαπον ... διαυρητικόν και νεφρών καθαρτικόν* ιων. χξξ'.

προζύμη η. — Βλ. και προζυμι.

Από το ουσ. προζύμιον(ον) με αλλαγή γένους. Η λ. το 12. αι. (TLG), στο Meursius και στο Κουμαν., Συναγ. βλ. και LBG.

Προζύμι (εδώ μι ταφ.): εκείνος οποιό να ΄εορτωσει να κεστωσει μικραν ζύμην αρετων, τουτέστιν να παισει προζύμην, και δεν πτασει να τελειωσει τον ζυματόν του, ... ο δικαίος κριτης και δεσποτης δεν θελει τον ληρονησει Δαμασκ., Λόγ. κεκοιμ. (μεταφρ.)² 450.

προζύμι το, Καρναν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πανου) φ. 167^ν, Πεντ. Ξξ. XII 15, XIII 7, Δευτ. XVI 4, Μορεζίν., Κλίνη Σολομ. 404, Αγαπ. Γειωπον. (Κακτούλα) 197, Μάξιμ. Κυλλουπ., Κ. Διαθ.² Μάρκ. η' 15 σημ.· προζύμιν, Ιατροσόφ. (Οικοπομπ) 72^ν. — Βλ. και προζύμη.

Από το πιθ. μγν. ουσ. προζύμιον (βλ. L-S, λ. προζύμια, TLG). Ο τ. και σήμ. στο ποιν. ιδίωμα (Ταλαδ. Α., Λεξ.) βλ. και I.BC. Η λ. στο Βλάχ και σήμ.

1α) Μίγμα από αλευρι και νερό που έχει υποστεί ζυμωση και χρησιμοποιείται στην παρασκευή ψωμιού: Ο ποιών αρτον και προζυμι ον βάλλει, νεκρός λυγίζεται του Θεου Κανον. διατ. Β 1193· β1 (συνεκθ.) ενζυμοσ αρτοσ/ιπιδήποτε φτιαγμένο με προζύμι: όλο το κανονικος να προσφερετε του Κυριου να μη γενει αναβατο, ότι παν προζύμι και παν μέλι να μη καπνισετε απο αυτό Πεντ. Λειπτ. Π 11, 21 (Μι ταφ.) το αρχικό στοιχείο που αποτελεί τη βάση για κ.: δεν υπερηφανευετον (ενν. ο βασιλεύς) μητε διά την ευγενειαν των προγονων του μητε δια το βασιλειον οποι ειχεν, γινωρίζοντας πως όλοι έχομιν ηλιθον τον γένους μας προπατορα, και από ένα προζύμιν ειμεθεν όλοι, πλουσιοι και πτωχοι Βι νετοας, Διμιτικ. Βαφλααμ 137^κ.

προζωγραφίζω. — Βλ. και προζωγραφω

Απο τον αρχ. του προζωγραφω.

(Θεολ.) προεικονίζω προτυπωνω: ετοιμο το ερυθραν, ... δεν δειχνει μονον την κοκκινότητα της θαλασσοσ εις την οποιασ προζωγραφιστηκεν το μυστηριον της Παρθένου, μα δειχνει και την σαρκαν απον εφόρσοεν ο Υιοσ του Θεου Μικελζίν., Κλίνη Σολιμ 429.

προζωγραφω, Νεκταρ., Ιερικοσμ. Ιστ. 67. — Βλ. και προζωγραφίζω.

Απο την πρόθ. προ και το αρχ. ζωγραφω. Η λ. τον 4. αι. (Lampe, Lex.) βλ. και TLG.

(Θεολ.) προεικονίζω προτυπωνω: Τον σκοπον και το τέλος, αλλά δη και τον τρόπον του σταυρικου του θανατου (ενν. του Χριστου) ο χαλκουσ όφις εις αυτην την έρημον προζωγραφεσ αυτ. 61· να δειξομεν ποσα μεγαλα και φοβερα μυστήρια της νέας Διαθηκης προζωγραφηθησαν και επροτυπωθησαν εις αυτό (ενν. το όρος Σινά) αυτ. 63.

προηβλέπω, βλ. προβλέπω.

προηγεμονευω.

Από την πρόθ. προ και το ηγεμονεύω η λ. τον 5. αι. (L-S).

Ηγεμονεύω προηγουμένως, είμαι ο προηγούμενος ηγεμόνας: ηττήσατο (ενν. ο τύραννος) την νήσον παρα του κρατούντος Νικολάου του Γατελιουζου, ος υπηρχει αδελφός Δομητικού του προηγουμένουσαντος Δουκ. 435¹.

προηγούμαι.

Το αρχ. προηγέομαι. Η λ. και σήμ.

1) Ηγούμαι, είμαι επικεφαλής· οδηγώ: Το ... Δαρείου στρατεύματα προς πολέμον τον Τυγρηνί προσήν ετοιμαζόμενον· ὁ δὴ και προηγουντοί πέντε σαττριπαι δυνατοί καλλιστοί τε προς μάχην Βίος Αλ. 312^ο Διγ. (Tiapp) Gr. 2780. 2) Προχωρώ, κινουμαι εμπρός: οὐκ εδειλίασεν (ενν. ο σουλταν Σελιμής), αλλά μεθ' ὁρμης πολεμησαι προηγειτο Ιστ. πόλιτ. 63²⁰. 3) Προηγούμαι, συμβάλω χρονικά πριν από κ. ἄλλο: Ἐάν μη πάθους προηγούμενον λεπτιόνηται το ὄρνενον και ἡ ἀνορεκτον, βοσκυρον παλαιον ἀλιγον ἐκθερμον πιράβαλε, και Θεραπεύσεις Ιερακι. 445²⁹.

προηγούμενος ο.

Η μιχ. ενεστ. του προηγεομαι ως ουσ. πβ. σημαι. «ηγούμενος» (μοναστηριώ) της λ. ήδη τον 4. αι. (Sophocl., λ. προηγέομαι). Για πιθ. μνεία της λ. με τη σημαι. αυτή ήδη τον 11. αι. βλ. Κουγιάς, Ελλην. 3, 1930, 459. Η λ. σε έγγρ. του 13. (Act. Ivii. III 60^ο, βλ. και IBCG), 13.-14. (Act. Fantoci. 24^{22, 23}), 14. (Act. Vat. II, 129^{ο, 22, 23}, 151¹², Act. Xén.³ 18⁴, Act. Kastam. 5⁴, Cod. Mon. Prodr. A 59¹, βλ. και LBCG), 17. (Κι.δ. Πανηγ. Σπηλιώτ., ΔΙΕΕΕ 26, 1983, 467, 525, Cod. Mon. Prodr. B 26¹⁶⁻¹⁹, Κρ. συμβόλ. 264, Τωμ., Κρητιλ. 9, 1979, 8, 11, Καϊδας, Βυζαντ. 14, 1988, 349) και 18. αι. (Βιοβίξ, ΕΑΙΕΑ I, 1948, 147, Γιοπαρόπουλος Σ., Χροικτ. Ορλάνδ. Δ' 229^ο, βλ. και Δημητρουκ., λ. προηγοίμαι), στο Du Cange (λ. ηγομένη) και σήμ. στα Μπαμπιν., Λεξ. (σημασ. 5).

Αυτός που έχει διατελέσει ηγούμενος, ο πρώην ηγούμενος μοναχτηριου (βλ. και Κιριναστιάτης [Συναδ., Χρον.-Διδαχ. σ. 360]): Τω εντώ χρόνω ιτούρκειψεν ο παπα Γαβριήλ ο προηγούμενος του Τιμίω Προδρόμου Συναδ., Χρον.-Διδοχ. φ. 28^ο.

προθερμίνω.

Το μγν. προθερμαινω· το μίσ. ήδη στον Αριστοτελη. Η λ. και σήμ.

Θερμίνω κ. εκ των προτέρων: Σαλωνιν, αφρόνιτρον τα ισα μίξις αξει δριμυτάτω ἀλειφε τον ιερακα, προθερμανας αυτόν εν βαλανείω η εν ηλιω Ιερακιου. 471¹⁷.

προθέσεις η, Καρτάν., Π. Ν. Δωθ. (Κακ.-Πάνου) φ. 395^ο τρις, Πηγά, Χρυσοσπ. 113, Νικιτάρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 148, Hagia Sophia ψ 615¹⁷.

Το αρχ. ουσ. προθεσις. Η λ στον τ. προθεση και σήμ.

1) Εκφρ. ἄρτοι της προθέσεως (στην Π.Δ. και Κ.Δ., βλ. και L-S, στη λ. 15, Bauer, Wörter, στη λ. 1, Lampe, Lex., στη λ. 1) = οι υροι ἄρτι που ετίθεντο σε τριπέζια πριν την είσοδο στα ἄγια των αγίων: μη τις εγκαλεοειν ημάς ως ιεροσόλοις ενεκεν τον καιροσ ἀναγκης, ως και ο Δαβιδ πεπονηως πειναςας τους αρτους της προθεσεως ἐφαγειν Ψευδο-Σφρ. 400¹. 2) (Εκκλ.) α) η τελετή της προετοιμασίας των Τιμιων Δώρων για τη Θεία Ευχαριστια (πβ. Lampe, ὁ.π., ΠΑΒ): Κρασι και ψωμιν της προθεσεως

να διδει καθην ημεραν χιλια (ενν. μετρα) Hagia Sophia ια 532² έκφρ. αρτος της προθεσεως (βλ. Lampe, ό.π. ΠΒ, ΠΕ); και σημ., Κριαρ., Λεξ., λ. αρτος 2α = ο άρτος της Θεως Κοινωνίας: Επεκυρωσε δε (ενν. ο βασιλευς) και κτηματα ... εκτιπωςας μιαν εκποτην εορτην διδοσθην ελαιον μετρα χιλια και οινον μετρα τ' και αρτους της προθεσεως χιλιον, Hagia Sophia α 460¹⁴ β) ειδικό βιβλίο ή καταλογος που περιέχει ονόματα για νη μηνονευθούν κατά την τελετή της προθεσεως (βλ. και Τριανταφύλλου, Αθ, 71, 1969-70, 29 και σημ. 3) η λ. με παρομοια σημασ. σε έγγφ. του 15. (Dartouzes, REB 22, 1964, 101) και 18. σπ. (Τριανταφύλλου, ό.π., 23, Μητροπολιτης Αθηνη γόρας, ΕΕΒΣ 13, 1937, 52): αρχιζουοιν εχοντες παντοτε μαζι και την προθειου οπινυ εγραφησαν οι χριστιανοι, την οποιαν αιναγινωσκουοιν οι διακονοι, και ο ιερεύς εβγάξει τας μεριδας Νικτιφ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 176. 3) (Συνεκδ.) μέρος του Αγίου Βήματος, βόρεια της Αγίας Τράπεζας, συν. κογχη ή μωρή τραπεζα, όπου τοποθετούνται τα Τιμια Δάξια κατά την προετοιμασία για το μυστήριο της Θειας Ευχαριστίας (βλ. και Lampe, ό.π. ΠΙC, Sophocel., στη λ. 3): οπισω της Αγιας Τραπεζης ειναι το οϊνθρονον του πατριαρχου και γύρωθεν αυτου ειναι κολόνες η' ... Ειναι δε και η προθειος μετα κουβουκλιον πανυ ωραια και περιχρυσωμενη Ιεροκοκυν. Μπεν. 54 156²⁰ έκφρ. αγια προθειος βορεινα της Αγιας Τραπεζης ειναι κατα την ταξιν η αγια πρόθειος Νικταυ., Ιεροκοκμ. Ιστ. 157.

προθεσμία η, Ελλην. νομ. 517¹⁴, 518¹⁴*,

Το αρχ. ουσ. προθεσμία. Η λ. και ιημ.

1α) Καθορισμένο χρον. διαστημα μέσα στο οποίο πρέπει να γίνει κ., προθεσμία (εδώ προκ. για αποσιγήνηση κατηγορητηριου απυ διωδικό ενώπιον δικαστικής αρχής): Ελλην. νομ. 518¹⁴ β) προκαθιρισμένη ημέρα ή ορισμένος χρόνος κατά τον οποίο λήγει κάπ. προθεσμία. Της ... προθεσμιας ελθουνης και του μητροπολιτου ουκ ελθοντος ... Σφρ., Χρον. (Maison) 60¹. **2)** Ημέρα προκαθιρισμένη κατά την οποία θη λαβει χωρα κ.: μεθ' ημερας δε τινας; επεστη των αγαπων, Ι αυτων των άλλων ο κτηρός, μεγιστη προθεσμία Βία, Αλ. 849

προθεσπιζω.

Το αρχ. προθεσπιζω.

1α) Προλέγω, προφητεω κατά θεία έμπνευση: Ο θεαπειος Μαλαχιας την του Σωτηρος βουληθείς παρουοιν διδάξει ..., πρώτον μεν την προτεραν επιφανειαν αυτου προθεσπιζει ... Ψευδο-Σφρ. 314⁴ β) (προκ. για ψευδοπροφητεία): Ως δη εφθασεν η τελεια ημερα του πολεμου των Τουρκων, οποιαν παρ' εκείνοις ο μεγας προθεσπισε Μηροσίτης, ο προφητης εκεινων .. Καναν. (Pinto) 282. **2)** Θεσπιζω, νομοθετώ προηγουμένως: εις το κορμίν των θνητών ειτεχεται ο αυθεντης να ποσει την εκδικησιν, καθως ενι προθεσπισμενον τους όλους συγγενους Ασιζί, 214¹.

προθεωρία η.

Η λ. στο Θεοφραστο (ΠΓ). Για μαρτυρίες της λ. με αυτήν τη σημασ. βλ. Π.Γ. Η λ. στο ΑΛΝΕ.

Το προοίμιο, η εισαγωγή ενός βιβλίου (εδώ πιθ. ως ένα τμήμα του): Βιβλια τα

βαμβίκινα: ... έτερον βιβλιδουπονλον προθεωρια, το λεγόμενον Οδηγός Κώδ. Πάτμου Ι 218.

προθεωρώ προθωρω· γ' εν. παριτ. επροθωρει.

Η λ. στον Ιπποκράτη. Για τον τ. πβ. τ. θωρω (βλ. λ. θεωρώ). Η λ. και σημ. λόγ. (Κριαρ., Λεξ.).

α) Προνοώ για κ: Υπήρχε (ενν. ο Αμουράτης) εις τους ιπηκόους αυτού πάνω δικαιοσ προθεωριω τα ερχόμενα Ψευδο-Σφρ. 230². β) προβλέπω, μαντινω κ.: Από εδω και εκειθεσ ειχε καθαρισμένον (ενν. ο Ιωασαφ) το ομμίτιν της ψυχής του από την θεωριαν πασαν την επιγειον και επροθωρει τα μελλοντα, ωσιν να ιθέλαν εισθαι ομπροσθας του Βενετοσ, Δαμασκ. Βαβλαίμ 163². Γροικωντας ο πατέρας της τά του 'λεγι' η κορη, Ι γνωριζοντας κι απαρθινά ειν' κεινη που επροθωρει (ενν. η κόρη) ... Ερωτόκρ. (Αλεξ., Στ.) Δ' 426.

προθρέφω, βλ. προτρέφω.

προθύμια, ιπιρρ., Σπαν. Α 591 (γκδ. προθύ· διορθωκ. από μετρ. αν.), Λόγ. παρηγ. Ι 198, Χρον. Μωρ. Η 288, 437, 478, 3428, 5677, Χρον. Μωρ. Ρ 288, 3428, 5677, Σιχλ., Αφήγ. 381, Λιβ. Esc. 2098, Λιβ. δικικινή ιι 2255, Αχιλλ. (Smith) Ν 1309, Ημερολ. 53, 114, Λεφ., Λόγ. 217, Αχέλ. 2443, Ερωκρ. (Αλεξ. Στ. Αποσκ.) Α' 369, Πιστ. βουκ. Η 4, 12, Παλαμίδ., Βοηθ. 267, 952, 1040, Φοκτιων. (Vinc.) Πρόλ. 48, Χρωτ. διδασκ. 325, Τζάνι, Κρ. πόλ. (Αλεξ., Στ. Αποσκ.) 242¹⁴ εμπρόθυμα, Λόγ. παρηγ. Ι 366, Λόγ. παρηγ. Ο 373, 419.

Από τω επίθ. προθυμος. Για ήδη αρχ. επιρρ. χρ. τωι πλιθ. ουδ. βλ. Παπαδ. Α., ΑΛ 2, 1940, 49. Η λ. και σήμ.

α) Με ζήλο δραστήρια: σκόπησε πώς κάμνει το μερμκιν, Ι σπου ζιτρεχει πιθεμπού έναι υιταροκουκκιν' νι τα μτζάνει προθυμα με την πολυμερια Φαλιέρ., Λόγ. (Bakk.-v. Gem.) 89 β³) με καλή διάθεση, με ευχαριστήση, προθύμια: Ανέν και κανισκεφει τον (ενν. τον αβουγαδουρο), ... Ι προθυμα και ορεκτικα υπαγει εις το κρισμόν του Σαχλ., Αφήγ. 379 β³) με ευχαριστήση, χιρούμενα: Εν δ' ηπετώρα πρόθυμα πιρπατησε τον δρόμον, Ι και οπισω παραπέταυε της δυντυχιασ τωις πόνουσ Λόγ. παρηγ. Ι. 409 γ) βικτικα, ανυπόμονοι: οι Φράγκοι προθυμα, μετα τσουήσ μι γάλης, Ι πεζεύουν εκ τα κατεργα, την χώραν πολεμοσιν Χρον. Μωρ. Ρ 437.

προθυμερά, επίρρ., Αχέλ. 2103, 2471, Γιανώρ.² Δ' 383, Βικκοπ.² 225, Βενι τοίς, Δαμασκ. Βαβλαίμ 83², 115², 152², Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.) Γ' 1087, Θιν. (Bakk.-v. Gem.) 17, 20, 220, 255, 740, Ροδολ. (Αποσκ.) Γ' 78, Χρωτ. διδασκ. 355, 427, Τζάνι, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ. Αποσκ.) 303², 400¹, 402², 464¹⁴, 497², 525².

Από το επίθ. προθυμερος. Η λ. στο Βλάχ., στο Κατσοϊτ., Ιφ. Α' 22 και σημ. ιδιωμ. (Πιτυκ., Ιδίωμ. Αν. Κρ., Κριαρ., Λεξ., λ. πρυθυμερός).

α) Προθυμα με ευχαριστήση: εδέχθηκε ... τον λόγον προθυμερά ο βασιλεύς Βενετοσ, Δαμασκ. Βαβλαίμ 119². το λογισμό, το νου και την ψυχη μου Ι κι εκεινη την εμπόρεση τη λίγη τη δική μου Ι τασωσ τη καλοσυνης σας κι άρεξης τη καλης σας, Ι προθυμερά στη δουλειψη πάντα την ειδική σας Χορμυτη, Ελευθ. Ιερουσ. Α' 158 Α.

πραιομε προθυμερά, τούτη η βουλή μ' αρέσει Θυσ. (Bakk.-v. Gem.) 1027· β) με προθυμία, με όρεξη για τη μάχη· με γενναιότητα: *Ετρεχασι προθυμερα, τον πόλεμον αρχίζου* Τζάνε, Κρ. πολ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 269²⁷· *Μια συντροφία εκάμανε παπαδοκαλογέροι* (παρ. Ι στ.)· *κι εαμγασι προθυμερα τσι Τούρκους κι εμαλάνα Τζάνε, Κρ. πολ.* (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 154¹³.

προθυμερός, επιθ., Ντελλαπ., Ερωτήμ. 846, Ερωφ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Β' 372, Ερωτοκρ. (Αλεξ. Στ.) Δ' 1217, Θυσ. (Bakk.-v. Gem.) 1002, Χριστ. διδασκ. 174, 285, Τζάνε, Κρ. πολ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 217, 432¹⁰, 475¹²· *θηλ. προθυμερα*, Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.) 1804.

Από το επιθ. *προθυμος* και την καταλ. *-ερός*, Η λ. στο Βλάχ. και σήμ. ιδιωμ. (Πιττικ., Ιδιωμ. Αν. Κρ., Κρωκ., Λεξ.).

1α) Προθυμος: *γιαντα* (παρ. Ι στ.) *τετοιο ανθο τση ομορφιας η φύση! να θε να σου χηρσει, αν έν κι εού 'σαι! τσοα προθυμερός ναν τονε ριχνεις! χαμαι Πιστ. βοσκ. Ι 1, 57· β) προθυμος, δραστήριος, γρήγορος: Ακουραστη και πλια κουρφή, Τυχη, αποϊ τηρ ασπιδα, προθυμερη σ' τσι χαλασμουσ κι εις τσι θαναταουσ ο' είδα. Γιάντα σ' έμενα εφάνηκε πολλη η αναμελια σου, κι η βερτόνια σου κρατεισ μακρα και τη φωτια σου; Ροδολ. (Αποσκ.) Δ' 304· γ) ικούριμος, επιμονικός: με την προθυμερην μου ζητηριν εύρηκα την αληθινην στραταν Βενεταός, Δαμασκ. Βαυλαίμ 95⁴⁰. 2) (Προσκ. γι συναισθηματα) δυνατός (σε πικριση, Ξανθοιδώης [Ερωτοκρ. σ. 775]): *Το σιγανό με τον καιρο προθυμερόν εγίνη* Ερωτοκρ. (Αλιξ. Στ.) Α' 305. 3) Ευσπλαχνικός: *χηρσε των πλουσιων προθυμερές καρδιες, με μεταδίδουσι τεσ ελεημοσινες εις τουσ φτωλους* Χριστ. διδασκ. 416.*

προθυμερός, επιφρ. — Βλ. και προθυμερα.

Απο το επιθ. *προθυμερος* κατά τι ι πικρ. σε -ως.

Με προθυμία, προθυμα: *Τοτες Αμυντας αφοβα το χέρι του ξαπλώνει και το σπαθι προθυμερας το κοφτερο σηκώνει* Σουμμ· Πιστ. φιδ. Α' [552]· *εβαλθην προς εσε, τον ποθητο μου φιλο, Ι με της γραφης το προσωπον προθυμερας να στείλω! εκείνην την πειρηγορια την εχει χρειν να πιανει! οπόχει να κακοπαθει και πνευμα να γινει* Φαλιέρ., Ρίμ. (Bakk.-v. Gem.) 16.

προθυμεύγω.

Απο το προθυμω κατά τα ρ. σε -εύγω (βλ. και Ξανθ. [Ερωτοκρ. σ. 679]). Το μέο. στο Βλάχ

Δειχνω προθυμια και όρεξη! βνίζομαι: προθυμεισε και σπουδάξε, βιασου και μη αργησεις Ερωτοκρ. (Αλεξ. Στ.) Α' 1275· *ΦΑΛΙΕΡΟΣ: απειθινα αν ηθελεν αργησει! αλλα δαμ! ο ποθος ον να με παρηγορησει. ΜΟΙΡΑ: Γιαταντας επροθυμεισα, για να 'χω γνωρισμένο! τον πόθο! πόσα δινεται προς τον εμπιστεμένο Φαλιέρ., Ιστ. 235.*

προθυμία η, Σπαν. Ρ 257, Ιερακοσ. 502, Διγ. (Trapp) Gr. 1819, Διγ. Ζ 1138, Ερμον. Η 263, Μ 117, Ψ 179, Ωροσκ. 42¹⁹, 43², Χρον. Μορ. Η 144, 282, 1089, 1216, 4750, 6334, Χρον. Μορ. Ρ 6, 144, 282, 303, 517, 1089, Κομνηνής Άννας Μεταφρ. 272, Περί Ξεν. (Μαιουρμ.) 389, Αχλλ. (Smith) Ο 97, Χειλά, Χρον. 348, Μαχ. 150¹⁶, 166¹⁸, Κορων.,

Μποιας 46, 49, 58, 68, 70, 105, Πένθ. Θαν.² 604, Βεντράμ., Φιλ. 99, 150, Καρτάν., Π. Ν. Διαθ. φ. 357², Αχέλ. 709, 710, 899, 1846, Χρον. σουлт. 135², Lucar, Sermons 111, Μίτα-
 Εά, Επιστ. 47, Λίμπον. Αφ. 64, 145, Διγ. Ο 681, Διακρουσ., Στιχ. ηθ. (Κακλ.) 65, Δια-
 κρούσ. (Κακλ.) 339, 982, 1200, κ.α.: *προθυμιά*, Σαχλ., Αφήγ. 15, Φελιέρ., Ιστ.² 56,
 641, Χούμνου, Κικαμιο. 1024, 1185, 1398, 2303, Π. Ν. Διαθ. (Πανηγ.)² 279, Ανθ. χαρ.
 (Κακούλιθ-Πηδώνια) 82, Κορών., Μποιας 15, 23, 35, 49, Κυπρ. ερωτ. 42², Πανιούρ.² Β'
 107, Γ' 100, Ερωφ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Α' 63, 515, Χικράτση, Ελευθ. Ι. ρουσ. Δ' 62, Πιστ.
 βοικ. Π 4, 19, Βοσκοπ.² 133, Παλαμής., Βοηβ. 261, 591, 1278, Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.)² Α'
 208, 370, 699, 1371, Β' 622, 1886, Θυσ. (Bakk.-v. Gem.) 623, Κονταράτις, Στιχ. πολιτ.
 415, Σουμμ., Πιστ. φιδ. Α' [41], Δ' [1030], Ε' [544], [1468], Λίμπον. 69, 326, 501, Φορ-
 τουν. (Vinc.) Πρόλ. 41, Μικράδ. Ηρώλ. 31, Λεηλ. Πίτροικ. 58, Διγ. Ο 524, Τζάνε, Κρ.
 πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 271^σ, 445², 483², 541², κ.α.

Το αρχ. ουσ. *προθυμία*. Ο τ. και ιήμ. Λαϊκ. Η λ. και σήμ.

1α) Λιάθεση, επιθυμία, ζήλος να πραγματοποιηθεί κ., ο οποίος εκδηλώνεται με
 την επιδειξη ανάλογης δραστηριότητας: Ιερακω. 504², Χιύμνιου, Κικαμιο. 605² εκφρ.
 (1) *μετι πάσης προθυμίας (ήδη μτγν., 'Γ.Γ)σον πάση προθυμιά/μ' πάσης προθυμι-
 ασίμ' όλην προθυμιά* = με πολύ μεγάλη προθυμία ενόψει (βλ. και Κεχαγιούλι
 [Πτωχλ. α ι. 427]): *εβγάζει το καπίσιον του, πίπτει εν παρημιά* | *κτι προικνει,
 συνταϊετιν συν πάση προθυμιά* | *τον οριμόν του ανακτος πληρώσι μετ έργου Ριμ.
 Βιλ. ρ (Bakk.-v. Gem.) 42* ο στόλος ορθωσι με πάση προθυμίας Αχέλ. 1797² *ειχι λο-
 γισμόν (ενν. ο μοναχός) του απέλθειν εις πολιν* | *της θείας Ιεροουσαλήμ η προθυμιαν
 όλην*, | *ήν σεπτώς ισπάσθητι τους σεβασμους τοπιικ Πάω.* | *Ιπ. Σινά 502* *Ακουσαι,
 με μου πρώτε*, | *λόγοις ταπεινου πατρός σου*, | *δεξοι τουτους μετ πιστης* | *της καλης
 σου προθυμίας* Πτωχλ. α 82: (2) *με (την) προθυμιάν* = πρόθυμα: *Καμετε εοεις με
 προθυμια τά σασε θέλοι ορίσει* Θυσ. (Bakk.-v. Gem.) 249² *μπορω νι ειπω δεν εμεινε
 φατι* | *αλλη στην κυρι μου*, | *να κίψει η λλουνον καρδιαν*, ... | *γιυτι όλην με την προ-
 θυμιαν την έχουσε σ' εμι νι*, | *από την αιραν κίνηρε*, *που τουτα τα καημένα* | *τη σωθικα
 μου εδόξεφε* Σουμμ., Πιστ. φιδ. Α' [439]² φρ. *εχω προθυμιαν (ήδη ηρχ.)* = *δειχνω
 προθυμια*, *προθυμοποιούμαι*: Χρον. Μοφ. Ρ 717² β) (ιδικ.) β) *φιλεργία, φιλοπονία*:
εκεινα (ενν. τα παιδιά) οπού χτάσσονται καλά ... | ... *και προθυμια κοπιούσι* | *ν' ανε-
 βουσι στη σβίγα μου*, | *ηΐδαρω και ψηλωνω* (παραλ. 1 στ.). *Και πιλι ι κίγια ηπυν* | *ναι
 σκια και προθυμια δεν έχου*, | *μα μόνο με την προθυμια καθοιγτι και ξετρεχού με
 διχως λοπο στου τρχυν τα ύψη ν' ανεβουσι*, | *παντι στο βαθος στίκονοι*, *τι ψήλος δε
 θωρουνι* Φορτου. (Vinc.) Πρόλ. 51: *οι προθυμίες κι οι προκοφές κι οι κόποι των α-
 θρωπω* | *πλούσοις και μπορεζαμενους τοι κανει* | *ς καθα τόπο* Φορτου. (Vinc.) Ηρωλ.
 41² (προκ. για πνευματικό εργο): *Εν αυτω γουν (ενν. τω σπηλαιω) ησκήτιαν με τό-
 μην κακουχιαν*, (παραλ. 1 στ.), *δυο κλεισά ανταδελφοι*, ... (παραλ. 5 στ.) *Εγχε της
 διακρισις αιτών και προθυμίας* | *ομι δε αυθικ της εμης καχιοςης ριθυμίας* | *Παύτ,
 Ιστ. Σινά 185² β)* *ζήλος για ανδραγαθήματα* γενναϊότητα, ανδρεία: * ... *Αρτι ποθώ
 δοξασσοθαι και το γινος λαμπρίνι* (παραλ. 3 στ.) * *Και κατιενουε ο πατηρ τη
 προθυμια του νέου*, | *φύσεως γαρ το ιηγενες εκπαιδοθεν προφαίνει* Διγ. (Γραφ) Γτ.
 1051: *εις πολλά βασίλεια ιδειξε* (ενν. ο Θιφρέος) *την ανδρειαν του* | *εις φημιν, δοξαν
 και τιμήν ηλθε* | *χ την προθυμιαν του* Θησ. (Foll.) 1 6. 2α) *Καλή διάθεση, ευμενεια*:

αφότου επαρέλαβεν ο πριγκίπας το Ανάπλις με προθυμίαν το εχάρισεν τότε τον Μέγαν Κύρη Χρον. Μορ. Ρ 2876· Κοιτάξει τώρα προς εμεν, δεξο με προθυμιαν! την προσευχην μου, Κυριε· δειξε μου ευσπλαγχνίαν Γαλαμής, Ψαλμ. 427· β) διάθεση για βοήθεια σε όσους έχουν ανάγκη, φιλευσπλαχνία: Καλλιο 'ντι το λιγότερον μετά της προθυμίας! παρα χιλιάδες πραγματα μετι περηφάνειας Κορν., Διάσκ. Δ 304. 3) Σπουδή, βία, ζέση ερωτική: Στο πρσουον του ποθου το λιβαδιν! πολλοι τρανταφυλλα κι ιμβους θωρουσιν! αμμε τ' αγαθια που 'χουσιν ομαδι! απού την προθυμιάν δεν τα βιγλουσιν Κυπρ. ερωτ. 42¹. 4) Βοήθεια, προσταγία: Αύτη (ιν ν. η Παναγία) στους ξένους γνωριμος είναι και προσταγία, απελπισμενων τε ελπις είναι και βοήθεια. Αυτη εις χιρας κι ορφανα είναι η προθυμία Διακρούς, (Κακλ.) 1291· φρ. κάνω/πίω προθυμία = βοηθώ/προθυμία: Το κοτταρι· το εβασταζεν εγινη δυο κομματια· εντυς πολλα ι γληγορα εουρει· το οπαθι του (παρ. 3 στ.), κι ως ήβλιπαν οι έτεροι οπου 'οαν μετ' i κεινον, αναρια ολοι εβαλθηκαν! και προθυμιαν τον εκαμουαν, i τους Αλαμμιουσε εοφιζαν και εθανατωσαν τους Χρον. Μορ. Ρ 4031· συ δυναμια του να κρατω οπιθιν ουδε κοντιριν! του να σταθω εις πολεμον ινα εχω πολεμήσει! αλλα να ποιω δι' εσας τουτην την προθυμιαν! του πριγκίπας το φλαμουρον θi λω ινα το βαοταινω (παρ. 1 στ.). Την τεγτα του δομεστικου θιωρώ την ... 'i ομνω σας εις τον Χριστόν ολόρθα εκει να απελθω Χρον. Μορ. Ρ 4750. 5) (Εδώ) ενθάραυσιτη (βλ. Lex. Chron. Μορ. 393): ο πιπας 'κ την χαραν οπου ειχεν δια τον κόντον! και δια να δώσει προθυμιαν τον κοντου, καθώς πρεπει, i ατος του εκυβαλικεψεν με τους γαρδιναλιους, i ομοιως με τους ευγιεις ανθρωπους i κ την Ρωμην, i κι απήλθεν εις ουναπαιτην του κοντου της Προβειτσας Χρον. Μικρ. Ρ 6142.

πρόθυμος, επίθ., Κορν., Διδικτ. Δ 234, Λιγ. Ζ 1379, Χρον. Μικρ. Η 6977, 7261, Χρον. Μικρ. Ρ 5603, 6977, 7261, Αχιλλ. (Smith) Ν 265, Αχιλλ. (Smith) Ο 165, Ιμπ. 332, Ημερολ. 27, Φαλιέρ., Λόγ. (Balk.-v. Gem.) 152, Θησ. Β' [56¹], Π. Ν. Διαθ. (Πιναγ.) 4336, Κορων., Μπουας 146, Μαρτυρ. αγ. Νικιλ. 163⁹, Παλαμής, Βοηθ. 158, 166, Κυπρ. ερωτ. 141⁹, Ερωτόκρ.² (Αλεξ. Στ.) Α' 549, Εξ. Θεστ. 44, Λιμπον. Αφ. 20, Φιχτιον. (Vinc.) Δ' 48, Μπι (σλόδος 74 δις, Τζάνε, Κρ. πιλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 388⁹, 407⁹, 465², 578⁹, κ.α.

Το αρχ. επίθ. πρόθυμος. Το ουδ. ως οισ. ήδη αρχ. Η λ. και σήμ.

1α) Που δείχνει καλή διαθεση, ορεξη, ετοιμοτητα να κάνει κ.: Σπαν. Α 257, Χρον. Μορ. Ρ 295, Φλώρ. 1207¹ (με εμπροθ.: η χρ. ήδη αρχ.): Ιντ. κρ. θεάτε. δ' 10· λιγω το πάλι της αφεντίας σου! πως, καθώς ημου προθυμος παντα οτο θελημισου, i θi λω 'ται και ως το υστερο Φοχτιον. (Vinc.) Α' 66· αναζητά τον αδiλφον, τον Βέλανδρον φωσιζει. i Εκεινος, οπου προθυμος ητον δια να φεύγει, διόλου ουκ εφαινετο εκ της απηλιουσις Βέλθ. 87· β) γεμάτος ζήλα, επιμελής (σε κ.)· εξαιρετος, σπουδαϊκος: χάρις τω Θεώ οπου διδει την αυτην οπουθη· δια λόγου ηις εις την καρδιαν του Τιτου, ότι την μεν νοθεοιαν την εδεχθη και, όντας προθυμος, με το ιδιον του θελημα εβηγκi και ήλθει εις εσας Μαξιμ. Καλλιουπ., Κ. Διαθ.² Πιούλ. Κορ. Β' η' 17· επέψαμεν τον αδελφον μας, τον οποίον εδοκιμασαμεν πολλές φορές εις πολλά πράγματα και τον ευρηκαμεν προθυμον Μαξιμ. Καλλιουπ., Κ. Διαθ.² Παύλ. Κικρ. Β' η' 22· γ) εογατικός, φιλοπονός, δραστηριός: ακουραστος: Οικ. όκνιεν εις τα δυοκολα, πρόθυμος ητον παντα! κομπους ηρειται τα βουνα, τα ριακια ως ομαλιν Λόγ. παρηγ. Ι. 43· Πόσοι

αθροῦσι οἱ ἡμεροὶ στη χώρα σας ετούτη! βρίσκονται εἰς ἀξιόητες κι εἰσὲ μεγάλα πλοῦτι! ἀπὸ ἴσιν πολλά φτωχὰ καὶ ἀτιμὰ γεννημένοι (παρὰλ. 1 στ.); Τονοὶ γιὰ τὰ ἴσιν προθυμοὶ, νὰ μὴ βαριῶνται κόπο, μα νὰ γλακοῦσι ἐδῶ κι ἐκεῖ γλῆγοροι εἰς καθὰ τοπο Φορτουν. (Vinc.) Πρὸλ. 125· δ) γεματος πολεμικὴ διαθέση καὶ ζήλο γιὰ πολεμικὰ ἀνδραγαθήματα· ἀνδρείος· εἰτινὰν εὐρῶ προθυμοὶ σὴν βράστην τοὶ πολέμου, | εὐθὺς χρισμοτὰ πολλὰ νὰ ἔχει απ' ἐμειν. | κὺς πιντι νὰ τον ἀγαπῶς ὡς καλόν καὶ ἀντρειωμένον Ἀχιλλ. (Haag) L 182· εἰτις δειλαιοεὶ κοὶ στριφει καὶ οπισῶ νὰ γυρίσει, | ... εἰς θάνατον χωρῆσει | εἰδὲ τις προθυμος φανει καὶ πράξει ἀντρειωμένει. | πλοῖτον καὶ δόξαν καὶ τιμὴν νὰ ἔχει ἀπὸ μένα Ριμ. Βελ. ρ (Bakk.-v. Gem.) 293· ε) ποὺ δείχνει ἀνταπόκριση στὸν ἔχιστα, «ἰνοιχτός», δεκτικός· παρακαλεῖ (ἐνν. ὁ στρατιώτης) τὸ φέγγος | νὰ συνῦχει τὴν κοურτεοσά | νὰ ἴσιν προθυμὴ εἰς τον ποθον! καὶ νὰ γράφει τον κοურτεοσὴν Λιβ. Νὰ 1775. 2) Μὲ καλὴ διαθέση, ἰομηνής, ἐξυτηρετικώς (βλ. καὶ Egea [Χρον. Μην. σ. 125]); πολλὰ ἦτον προθυμότητες, φιλόνηρος εἰς ὁλους, | καὶ σφόδρα γὰρ ἐοποῦδαζεν νὰ αὐξάνει τὴν τιμὴν του Χρον. Μην. Ρ 2470. 3) (Ἐδῶ) ποὺ γίνεται μὲ προθυμία, χωρὶς δισταγμοῦ· τὸ τῆς σφειως γὰρ εἶδος | εἰ ἐσοπτρω γιὼρ δεικνύντι· | ἐπεὶ δε γε τοὺς κινδύνους | καὶ τοὺς προθυμοὺς θινατοὺς | τῆς ψυχῆς τὸ εἶδος φανει Ἐρμον. Ε 128. 4) (Γιὰ φυτὰ) ποὺ ἀνιπτύσσεται καλὰ εὐρυκτικώς· ὁ οἷτος ἡγυπά τὴν ἡγυρίν γῆν καὶ γίνεται προθυμος Ἀγαπ., Γεωπιν. (Κωστούλι) 139.

Τὸ οὐδ. τὴν ἐπιθ. ἰως οἰστ. = α) (Μὲ ἰή χωρὶς ἰσθροῦ) προθυμία, ζήλος· με μεγιν προθυμὴ αὐτὸς ὁ Λωτ ἰρχίζει, | τρεῖς μῆνες ἐπειραζετο τὴν ἔδλα νὰ ποτίζει Χούμου, Κοσμογ. 1183· (ἰδῶ γιὰ τὴν χριστιανικὴν ζωή)· ποῖα ψυχὴ συντρίβεται, ποῖα καρδία στενάζει; | ἐχάθηκεν τὸ πρόθυμον, ἐχίθηκεν ὁ πόθος, | κὺς τι βιβλία ἀπρακτὰ κειτονται σὺν σενδονικῶν Νηθὶ νικηλ Μπέρτου, Στιχοπλ. 1 16· β) προθυμία, ἐτοιμότητα γιὰ μιχῆ· σταν ἰδούν τὴν χώραν τοὺς εἰς ἐξαλειψοσύντη. | ὅλοι κηρῶν νὰ βολωσι δια νὰ μας θανατωσύν· | τούτο οὐδέτ νὰ ἐνοιάζωμαι, ἐπεὶ καλὴ γινώσκω | τὴν ἀνδρείαν καὶ τὸ προθυμὴν ὁποῦ ἔχετε εἰς τὸ πρᾶγμα Πῶλ. Τρωαδ. (Παπαθωμ.-Juffr.) 845· γ) γενναϊότητι, ἀνδρεία, μιχῆτικιότητα· τὸ ἡμὶ ... κατέρρεε τὴν γῆν ἐκεῖτην ὅλην, | οἱ ἴσποι ἡγανίκτησαν, ... | ὁλόπληγοὶ γεγόνωσι, μῆδεὶς τροπῆν ποῖων τε. | Ὡς δε καὶ τὸ παραδοξὸν Σαρακηνὸὶ κατεῖδον, | καὶ τὸ πολὺ θαυματούντες τὸ πρόθυμον του νέου (παρὰλ. 1 στ.)· ἀπάντες πρὸς τον ἀμῖραν ὁμοφώνως ἐλάλουν!· Ἀγάπην ἐπιζητησον, τον δε πόλεμον ἀφες ...» Διγ. (Trapp) Gr. 156.

προθυμία, Ἰερακος. 503^α, Ἐρμον. Γ 202, Σ 131, Χρον. Μην. Η 717, Ἐρωτοπ. 17, Χρον. Τόκων 1358, 3921, Ναθαναήλ Μπέρτου, Ομιλία VI 43, Χουμνου, Κοσμογ. 622, Ριμ. Βελ. ρ (Bakk.-v. Gem.) 324, Π. Ν. Λιηθ. (Παναγ.)^ρ 488, Λοικανη, Ομηρ. Ἰλ. Θ' [499], ἸΓ [52], ΚΑ^ρ [69], Ἰστ. Βλαχ. 1726, Διγ. Ἀνδρ. 355^α, Ἐρωτοκρ. (Ἀλεξ. Στ.)^ρ Β' 578, Χριστ. διδάσκ. 442· γ' πρὸς ἐνεστ. προθυμάται· μιχ. μέσ. ἐνεστ. προθυμουμένος, Κορων., Μπούας 27, 77, 102, 115, 119, 132, 135, 143, 146.

Τὸ ενεργ. του ἀρχ. προθυμέομαι. Ἡ λ. στὸν Ἠλύχ. καὶ σὲ ἀχόλ. (TLG)^ρ βλ. καὶ LBC.

1. Ενεργ. Α' Μτβ. 1) Εἶμι ἐτοιμὸς νὰ κάνω κ., δείχνω προθυμία, ζήλο γιὰ κ.: Τούτο μαθεῖν μόνον ζητῶ ἵπὸ τὰ δικά σου χεῖλη | εἰ προθυμὸς καταπολλὰ νὰ μοῖ

ακολουθησεις Λιγ. Ζ 1881. 2) Δέχομαι κ. με προθυμια, συγκατατίτω: *Αν θελεις γαρ και προθυμεις να μενεις μετ' εμένα! εδω εις τον τοπον του Μορέως, να σ' έχω αδελφον μου Χρον. Μορ. Ρ 2402: (με αντικ. ουδ. αντων.): ηκουσε, εκατέδέχθη το και επροθυμησε το Διβ. Esc. 3227: «... εον κοιμηθητι εσω του κλιναριου (παρ.αλ. 1 στ.)» Η κήρη το επροθύμησεν, επεσεν, εκοιμηθη Πάλ. Τρωάδ. (Γλαπαθωμ.: Jeffr.) 475. 3) (Εδώ) λατρεύω: *Θεόν τον επεθυμουν, | καλα κι εγω στα ειδωλα το πρωτον επροθύμουν Χούμμου, Κοκμογ. 622. Β' Αμτβ. 1α) Δειχνω προθυμια, προθυμοποιόμια: Λοιπό προθύμησε κι εσύ και του κυρού σου πε το Ερωτοκρ. (Αλεξ. Στ.) Γ' 699 (με εμπροθ.): η καρδια μου εκ τα στηθη αφορμα να πολεμησει! αι δε χειρες μου κι οι ποδες προθυμοσιν εις την μαχην Λουκάνη, Ομηρ. Ιλ ΙΔ' [53] β) βιάζομαι, σπιώδω: που με κράζει, κήρη μου, να 'ρθω να γονατιω, | 'ς ποιο γαμο, 'ς ποια ξεφάντωση, και θες να προθυμωσω; Θυσ. (Bakk.-v. Gem.) 868 κριτ. υπ.: (σε παρομ., βλ. Ξανθουδίδης [Ερωτοκρ. σ. 782]): *Εις το με βλαφτει προθυμα, το μ' αλαφρωνει φευγα! και τό δε θέλω να μου που με σπουδα το γυρευγω Ερωτοκρ. (Αλεξ. Στ.) Ε' 599. 2) Δέχομαι κ. προθυμια, συμφωνώ (με εμπροθ.): αν δώσει ο θεος, και το ριζικον, και προθυμησει εις τουτο, | να πολεμησομε ενομον και λαβομεν το ιικος, | επαιρνομε ολον τον Μυρεαν εκ των Ρωμαίων τας χειρας Χρον. Μιχ. Η 6648. 3) Κινούμαι με προθυμια εντιμια κλπ., σπιάδω εναντίον του: απαντες το τοτε! των Ελλήνων η στρατεια! επροθυμουν κατά Τροιασί προς παραλιβην εκεινης (ενν. της Ελένης) Εμμον. Γ' 225: εβλέπετε, αδελφοί, περιμαζώματα ειναι, | ... απειραστοι, αμαθητοι πολιμου! (παρ.αλ. 1 στ.) και μονον προθυμησετε μετ' α καλή καρδια, | ελπιεις έχω εις τον θεόν ... (παρ.αλ. 1 στ.) ευχολα τους τοακζομιν Χρον. Τοκων 2406. 4) Παιρνω κουράγιο, εμπυχιώνομαι (βλ. και Εγεα [Χρον. Μιχ. α. 269]): «... ολοι μετ' εμου δραμετε απαινω εις ιους εχτρους μας,» | *Εις τουτο οι Φραγκοι εντραπησαν απο ικεινου τον λόγον! | ολοι ομου επροθυμησαν, εις τους Ρωμαιοις εδραμιν Χρον. Μιχ. Ρ 5399.****

II. Μει Α' (Μτβ.) ειμαι έτοιμος, ειμαι προθυμος (να ...), θέλω να κάνω κ.: ήρξαντο να φοβουνται, | να πολεμησουν δεύτερον ουδολας προθυμουνται Ριμ. Βελ. ρ (Bakk.-v. Gem.) 324: γυρνει (ι νν. ο Νικηφορος) να διορθωσει το γεγόμενον οφάλμα και προθυμιεται και οποιήζει να καμει διαλλαγήν μετά τον φίλον Μαυτίφ, αγ. Νικηφ. 251. Β' (Αμτβ.) δείχνω προθυμια, έηλο: σταν τον γρηγαιοθεις (ενν. τον ιερζι) τριχι και προθυμαται! και καμει την δουλειαν σου Ιερ. Βλαχ. 1726 (σε ιδιάζ, σύντ.): *Που η ψυχη σας προθυμιεται, οτως αφρονες δη ειστε! ο γαρ Ζευς ον σας αφήνει να βοηθεите τους Αργειους Λοικανη, Ομηρ. Ιλ. Θ' [499].*

Οι μηχ. προθυμουμενος και προθυμημένος ως επιδ. = α) Προθυμος: *Ανέστη ο Μερκουριος, ... | του βασιλιας και συντυχι πολλά προθυμοιμινος Κοκων., Μποιας 90 εις την Βερόνα πηγαυε πολλά προθυμημενος Κοκων., Μποιας 126: β) που έχει έηλο για τη μαχη γενναιος: με στρατιωτας και πεζους ... | ... πάντας προθυμουμενους, | στον πολεμον να σεβουσιν, ως ανδρες να φανουσι Κοκων., Μποιας 20: Αποι σεβαιουν εις πολεμον ούτω προθυμουμενοι | ν' αφήσουν επειτα τιμη: παντες να τους δοξαζον Κοκων., Μποιας 72.*

προθυμιας, επιρω. Αχιλλ. L 918, Κοκων., Μποιας 135, Αξαγ., Καρολ. Ε' 374, Παισ., Ιστ. Σινά 1621.

Το αρχ. επίρρ. *προθύμως*. Η λ. και σήμ. (λόγ).

1α) Πρόθυμα: Ιστ. Ηπειρ. IX^α β) ενεργητικά, δραστήρια, με οριξη: παλιὴ ἐπορεύοντο μετὰ σπουδῆς τὸν δρόμον! ἀλλήλοισ προτροπέμενοι τοῦ βαδίζειν προθύμως Διγ. Ζ 952^γ γ) (ἐδώ) ευχαρίστως: Τὸν δὲ λίθον ἢ τιμὴ τοῦ ἀκουσον αὐτὴν προθύμως Πρωχολ. α 390. 2) Με γενναιότητα: *προθύμως* ἐξέλθε εἰς τοῦ ἀμῖρα τὴν τολμῆν Διγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 7.

προθύρι το. — Βλ. και πρόθυρον.

Από το μγν. ουσ. *προθυριον* (L-S Suppl.). Η λ. και σήμ. στο κρητ. ιδίωμα (Ξανθίν., Λεξ. δυτικοκρ. ιδίωμ.).

Μακρόστι νη πελεκημένη πλάκα, τιποθετημένη ως βάση που ενώνει τις παιλινές παραστάδες μιας πόρτας το κατώφλι: Το 'να τοι στόμιον (ενν. του φιδιοί) εβγανε φωτι, καπνο κι απύρι, ἰ τ' ἄλλο φαρμικὸν εγεμε τῆς πόρτας το προθύρι Πικατ. (Bakk.-v. Cem.) 91.

προθύριος, επίθ.

Από τη ουσ. *πρόθυρον* (βλ. λ.) και την κατάλ. -ιος. Η λ. τον 9.-10. αι. (TLC) και το ουδ. *προθύριον* στη Du Cange.

Στην έκφρ. *προθύριον κερδός* = το έσοδο το προσεχόμενο υπό την εκμίσθωση του *πρόθυρον* (βλ. λ., σημιασ. β' για τα πρόγμια βλ. Du Cange, ό.π.): *Ενομοθέτησε* (ενν. ο Λεων' ο Σοφός) ... και τουτο, *ἡα σπον εἶχεν εἰς χρῆσιν δέκα χρόνους ἑνα πρόθυρον*, ἢ ἀπόντος του νοικοκυρού εἰς εἴκοσι χρόνιας, πλέον να μην αποδιώκεται, μόνον ο προτερος δεσπότης τιν τόπου να παίρνει το τυπιατικόν, ὅπερ και κερδός *προθυριον* ονομαζουσι *Zygomalas*, Synopsis 248 N 25.

προθύριον τῶ πρόθυρο(ν). — Βλ. και προθυρι.

Το αρχ. ουτ. *πρόθυρον*. Η λ. και σήμ. στον τ. *προθυρο*.

1α) (Πληθ.) ο χήκος μπροστα από μια πόρτη: Αμπασ. Μοσχ. 18 β) μακροκτενη περικημένη πλάκα, τιποθετημένη ως βάση που ενώνει τις παιλινές παραστάδες μιας πόρτας το κατώφλι: ἔτσι εἶδεν ἕνας ἄνθρωπος θεοφοβός, ονειρον ὅτι να γραφεῖ εἰς τὴ πρόθυρα τῶν πορτῶν τῶν σπιτιῶν τῶν: Χριστὸς μεθ' ἡμῶν, στήτε Καρταν., Π. Ν. Λαθ. (Κακ.-Πάνου) φ. 312^γ γ) (μεταφ., πληθ.) το άμπευ, στενὸ πιριβύλλον, ο κόλπος, ἢ ἀγκυλιά κλπ: Ζηίς: Ζω εν τη φυλαζει του Θεου και εἰς τα προθυρα του *Sprachlehre* 163. 2) Βιοκτική ἰδαφική έκτιση: *Ενομοθέτησε* (ενν. ο Λεων' ο Σοφός) ... και τουτο, *ἡα σπον εἶχεν εἰς χρῆσιν δέκα χρόνους ἑνα πρόθυρον*, ἢ ἀπόντος τῶν νοικοκυρου εἰς εἴκοσι χρόνιας, πλέον να μην αποδιώκεται, μόνον ο προτερος δεσπότης του τόπου να παίρνει το τυπιατικόν, ὅπερ και κερδός *προθυριον* ονομαζουσι *Zygomalas*, Synopsis 248 N 25^γ (ἐδώ πρσκ. για ἡκτῆ, τμήμα αἰγυλιῶν που χρησιμοποιεῖ κάπ. για να ψαρεύει): *Ετύπωσε* δε (ενν. ο Λεων' ο Σοφός) και τουτο ... σταν τῶν θέλει εἰς του τοπον του, το *πρόθυρον* του, ἢ και εἰς ἄλλον τόπον τινά, να στήσει 'πόχη, ἵναἰ δε ἄλλος ἄνθρωπος πλησίον, και εἶναι δυνατόν ὅτι ἀπλουμενον και εἰς του ἐκεῖνου τόπον να γένηῖ ἢ 'πόχη, αν και δεν θελεῖ (ενν. ο δευτερος), ἢ 'πόχη να γενῖ *Zygomalas*, Synopsis 248 N 27.

προθωρώ, βλ. προθεωρω.

προϊκα η, βλ. προίξ·κα.

προικανάδοχος σ προικα αναδοχος.

Από τα ουστ. προίξ και αναδοχος. Ο τ. σε έγγρ. του 16. αι. (Βισβίλ, ΕΑΙΕΔ 12, 1965, 105). Η λ. σε έγγρ. του 14·15. (LBC), 16. (Βισβίλ, ΕΑΙΕΔ 12, 1965, 113) και 18. αι. (Βισβίλ, ΕΑΙΕΔ 1, 1948, 141)

Ο εγγυητής της προίκας (αυτός που αναλαμβάνει την παράδοση της προίκας) εδώ μεταφ. προκ. για τον Έξαρχο: *ε'κεινη, όπου αγαπήσε, με προθυμια ξετρεχει (ενν. ο Ρωτοκριτος)!* και *μ' ολο που στην αρχοντια και πλοητη δεν του μοιάζει,!* ο πάθος τουτα δε θωρει, η αγαπη δε λωγιαζει·! ο' ετοις δουλειες ο Ερωτας ...! γίνιται προικανάδοχος Εξαρχός. (Αλεξ. Στ.) Β' 626.

προικίζω, Χειλα, Χρον. 357, Νυθαναηλ Μπέροτοι, Στιχοπλ. IV 416, Νομοκριτ. 91, 92, 94, Ροδινός (Βαλ.) 185· προικίζω, Ολοκαλος 54¹²· προικίζω, Σταθ. (Ματτινί) Γ' 453.

Το μτγν. προικίζω. Ο τ. προικίζω στο Βλάχ. και σε έγγρ. του 18. αι. (Βισβίλ, ΕΑΙΕΔ 1, 1948, 120). Η λ. και σήμ.

1α) Προικίζω (κάπ.): τον παλαιον καιρον εσωνε τις τριτηντι, Ιστοτες την επιδρευνασι ...! και τωρα μόν' νη γεινηθι ...! η μαινα της ... λέ' να τη· προικισει Βεντραμ, Γύν. 262· κωλυεις τους ανθρωπους, μη απελθειν εις ετερον πνευματικόν, αλλ' ερχεσθι παντας επι σε, όπως συναξεις αργυριον ... εις το προικισαι τους παιδας σου; Νυθαναηλ Μπέροτου, Στιχοπλ. IV 161· **β)** δινωως προικα κ. σε καπ.: ηρέατο ο Θωμιας τας χηρας γυναικας μηστευειν μετα Σιβων και προικισει αυτοις τα κτήματα ... των τοπικών Ιπτ. Ηπειρ. XII^ο. **2)** Εξασφαλιζώ την πιρμιουσια εκκλησιας που κτιζώ (πβ. ΑΚΝ, ιπιη Α 2β): *Περι κτισεως εκκλησιων, οτι ... να κτιζει, οστις θελει ιπ εχει και ποπρα να την τελειωσει και ιπ προικισει Βακτ αρχιμρ. (Ακινθ.) 945 ρα' 3.*

προικιματος, επιθ., Ελλην. νόμ. 559^ο, 572^ο, 580^ο, Νομοκριτ. 94.

Το μτγν. επιθ. προικιματος. Η λ. σε παπυρ. των 6. αι. (L·S), σε έγγρ. του 12., 13. (Carcassai) και 14. αι. (Act. Vat. II 118^ο) καθίκ και στη Αρμεν., Εξίβ. Α' 13^ο κ.α.

Που ανήκει στην προϊκα (προκ. για πραγματα αλλα και έμφυχα): *Οσα αγορασθωσι από τα ποπρα, το μέτρημα της προίκας, προικιμια εισί· αντιμετρομενα της γυναικος Zygomas, Synopsis 172 Δ 59· Οτι γεινηθη απο δουλους προικιμιαους η γυνη το παιρνει, και οχι ο ανδρας Zygomas, Synopsis 158 Γ 26· έκφρ. προικιμια πραγματα = προϊκα: ορμασαν (ενν. οι γονεις) την θυγατέραν αιτων ... μετά προικιμιαων πραγματων ποσομείων πιρπυρατα τοσα Ελλην. νόμ. 571^ο.*

προικιμός ο, βλ. προικιμος.

προικίον το, Ασσιζ. 146^ο, 150^ο, 262^ο, 394^ο, 417^ο, 428^ο, Διγ. (Γραρ) Gr. 1698, Χρον. Μοχ. Η 3127, Διαθ. Ακοτ. 146, 148, Διαθ. Ντεφαίτζ. 77, Διαθ. Πασχαλιγ. 78 τρις, Σοφιαν. Παιδαγ. 122, Εκλογης χειρογρ. 246^{22, 26-27}, Δωρ. Μον. XXXV, XL, Μπερτόλδος, 60·

προικίο, Συναξ. γυν. 1053· προικιό, Πανιορ.² Γ' 368, Κατζ. Ε' 438, Σταθ. (Martini) Γ' 449, 463· προικιό(ν), Βελάθ. 997, 1025, Βεντράμ. Γυν. 278· προικιον, Χρον. Μορ. Η 2603, Συναξ. γυν. 798· προικιόν, Ασοιζ. 15⁴⁹, 19⁴, 124⁴, 143⁴, 165⁴, 175⁴, 376²⁰, Μαχ. 328¹³, 330¹, Ριμ. Απολλων. (Κεχ.) 1861, Δεφ., Λόγ. 542, Σουμμ., Φεμπελ. 191· προικιό, Βαρούχ. (Bakk.-v. Gem.) I¹⁶· προικιό, Πανιόρ.² Δ' 61, Ε' 232, 234, 235, 240, 241, 244, 246, Διαθ. 17. αι. 6¹²³, 9¹⁵⁰, Ροδολ. (Αποσκ.) Α' 603· προικιό(ν), Φαλιόρ., Λόγ. (Bakk.-v. Gem.) 290, Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.)² 809, Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.) Α' 196, Ε' 856, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 298²⁵· προικιον, Βαρούχ. (Bakk.-v. Gem.) 1^{10-23, 24}, 13^{12, 17}, 16¹⁴⁻¹⁵, 18¹³⁻¹⁴, Ολόκαλος 1²³, 2³, 3⁴, 4⁵, 5⁴, 6⁵, 7⁸, 8⁵, 11⁵· προικιον, Διαθ 17. αι. 3¹⁰²⁻¹⁰⁴.

* Από το ουσ. προίξ και την κατάλ. -ιον (πβ. μτγν. ουσ. προικίδιον). Ο τ. προικιον από μτγρ. αν. ή πιθ. από το ουδ. του μτγν. επίθ. προικίος· απ. τον 7. αι. (LBG) και σε έγγρ. τον 12. αι. (Caracaosi, Μηνάς, Γλωσσόρ. Ιτ.²). Ο τ. προικίο σε έγγρ. τον 16. (Κασίμ., Έγγρ. 7 (85), 232 (326)) και 17. αι. (Σκοπιτέας, ΕΑΙΕΑ 3, 1950, 76). Πληθ. προικια σε έγγρ. τον 16. αι. (Γρηγορόπ., Έγγρ. 3¹¹, κ.α.) και προικία σήμ. ιδιωμ. (Καρων., Ιστ. Λεξ. Κάπο Ιταλ., λ. προικίο, βλ. και Caracausi, λ. προικιον). Ο τ. προικιό στο Βλαχ. και σήμ. (και πληθ.). Ο τ. προικιόν στο Σομαν., σε έγγρ. του 16. (Μιράς Κατίστοιχο 149 Α', Β', Γ' πολλα), 17. (Δετιχράκης, Κήητολ. 16-19, 1983-84, 136) και 18. αι. (Μπόμπο-Σταμίτη, Πρακτ. Ε' Παν. Σ. 458) και σήμ. ιδιωμ. (Σακ, Κυπρ. Β' 763). Ο τ. προικιό στο Βλάχ. Ο τ. προικιον στο Σομαν. Πληθ. προικιά (Βίος, Απογρ. 5, 1915-16, 644) και προικιν σήμ. ιδιωμ. (Παλαχρηπ., Λεξ. ροδ. ιδιωμ.). Τ. προικιά και πληθ. προικιά σήμ. ιδιωμ. (Τοικής, Γλωσσ. Χιου). Ο τ. προικιον σε έγγρ. του 17. αι. (Μιρτώας Κ., ΕΑΙΕΑ 8, 1958, 108). Πληθ. προικιά σε έγγρ. τον 16. αι. (Γρηγορόπ., Έγγρ. 25¹⁴, 120⁷, κ.α.)· βλ. και Πασπ., Γλωσσ., λ. προικιον. Η λ. στη Σουδα και σε έγγρ. του 13. (Caracausi, ό.π., Μηνάς, Γλωσσόρ. Ιτ.²), 16. (Βιοβίζ., ΕΑΙΕΑ 4, 1951, 46, 48, 78 κ.α., Κασίμ., Έγγρ. 2 (80), κ.α.), 17. (Αμάλο. 10, 1979, 157, Πασπ., Γλωσσ.) και 18. αι. (Πασπ., ό.π.).

1) Η προίκα: του (ενν. του Δεσποτή Αρτας) είπαν (ενν. οι ματαποφοροι) | το πώς εκατιστήρασαν την υπηντριών... | Εξηνα χιλιάδες περπιρα ητον γαρ το προικιο Χρον. Μορ. Ρ 3127· καθολικό 'ναι χάρισμα (ενν. η ομορφιά), ίδιο προικιά... | κι επινωσ..., απον μπορεί κόρη ποτέ να πάρει Ροδολ. (Αποσκ.) Β' 265· (ιπτον πληθ.) Εγώ, αυθεντη πενθερέ, επιθυμιαν είχον | την θυγατέρα σου λαβείν δια το ταντης κυλλος, | ουχι δε πλούτον ένεκεν... | (παρλα. 1 στ.), ης τι καλλη αρκουσι με αντι πολλών προικιω· Δγ. Ζ 2102. 21 Μεταφ. (στον πληθ.) η συνέπεια μιας πράξης (έδω) η τιμωρία: οι αρετικοί και οι εικονομάχοι | όλοισ τους τούτα τα προικιά πρέπει καθενος να 'χει | κι ποια 'ν' αυτίτα τα προικιά, που πρέπει να δοθούν | σ' αυτους... | είν' ταντι: να φωναζομεν όλοι... | διδόντες των τ' αναθεμα Κονταριτος, Σιχ. πολιτ. 1081-2.

προικισμός ο προικισμός.

Απο τον αδφ. του προικίζω και την κατάλ. -μός. Πιθ. ετυμ. του τ. (αν όχι «προικισμός» από το προικιώνω) με επίδρ. ουσ. σε -(η)μός (οπότε γρ. προικημός)· πβ. λ. προίκημα (12. αι, TLG, βλ. και LBG). Η λ. τον 4-5. αι. (Lampre, Lex., TLG), σε έγγρ. του 16. αι. (Κασίμ., Έγγρ. 24 (102), 157 (246)) και στο ΑΛΛΕ: πβ. σήμ. και λ. προικισμο

(Κριαρ., Λεξ.).

(Εδώ) η προικα (ως σύστ. αντικ.): να 'ξεπατριει ανήρ κορασια (εκδ. κορασια) ος δεν αρραβωνιαστην και επλαγιασεν με τα αυτην, προικιμο να την προικωσει αυτοινου για γεναικα Πεντ. Εξ. XXII 15.

προικοδοσία η, Σπανός (Eideneier) D 1832.

Από το ουσ. προικ και το β' συνθ. -δοσια- πβ. λ. προικodότης σε σχόλ. (L-S). Η λ. και σήμ.

Πρωικά: λεγομ'ν την προικοδοσιαν του κακού σπανού ... Ημεις ... δίδομεν ... τα κατωθιν γεγραμμενα, ηγονν κοικουμαριν ψύλλων ... ματσουκας ... αυτ. 1675.

προικοδοτώ, Ελλην. νόμ. 542^ο, Βέλοθ. 1030.

Από το ουσ. προικ και το β' συνθ. -δοτώ Η λ. σε έγγρ. του 13. (Caracausi, λ. -έω), 14. (Act. Vat. I 60^ο, Act. Vat. II , 121^ο), 17. (Βιοβίλ., ΕΑΙΕΔ 1, 1948, 101) και 18. αι. (Βιοβίλ., ό.π., 138) και σήμ.

Προικίλω: εγραψε (ενν. η Χρυσαιτζα) προικουμφωνον κόρης της Φαιδροκάζας! και πέμπει τον γραμματικόν εις τον αυτης πατερο, (παφαλ. I στ.), λεγοντα μετακομιστην ...! -Ταυτα μοι επροικοδοτησα την ιδικην μου δουλην ... Βέλοθ. 1027.

προικοπαραδοτήριο το.

Από το ουσ. προικ, το παροδίδω και την κατάλ. -τηριον. Πβ. λ. προικοπαραδοσις (Κουμαν., Σινιγ. v. Λέξ.).

Έγγραφο παραδοχης προικας: Οτις ... είπη και γραφη εις το προικουμφωνον και προικοπαραδοτηριον στι ελιβα και τοσα ασπρα. ... Νυμικριτ. 94.

προικουμφωνον το, Μαλιξός, Νομοκ. 282, 346, Zygomas, Synopsis 200 Θ 12, Ψευδο-Σφρ. 374^ο, Βακτ. αρχιερ. (Ακανθ.) 1308 κβ' 1, 5, 1322 νγ' 1, 6, Νομακριτ. 94· προικουμφωνοσ, Σπανός (Eideneier) A 430, Καριάν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Ιλιάνου) φ. 189^ο.

Από τα ουσ. προικ και συμφωνον. Ο τ. και σήμ. Η λ. στο Du Cange, App.

Έγγραφο όπου αναφεριεται η παρτίδομενη προικα: εγραψε (ενν. η Χρυσαντζα) προικουμφωνον κόρης της Φαιδροκάζας! και πέμπει τον γραμματικόν εις τον αυτης πατριρα, η νι δει κάκινος τα προικια Βέλοθ. 1023· Ουγατέρα καποιος εδικην του υπανδρευσε ... και εγραψε εις το προικουμφωνον του στι ... Zygomas, Synopsis 200 Θ 12· Εάν εις προικουμφωνον γροφη πασότης προικας και δεν δοθη ... Βακτ. αρχιερ. (Ακανθ.) 1308 κβ' 2.

προικοχάρτι το προυκοχαρτι, Ολοκαλος 248^ο, Βαρούχ. (Bakk.-v. Gem.) 18^ο, 24^ο, 36^ο, Φοριουν. (Vinc.) Γ' 284· προυκοχαρτι(ν), Διαθ. 17. αι. 3^ο, 6^ο· προυκοχαρτιν, Διαθ. 17. αι. 4^ο.

Από τα ουσ. προικ και χαρτι. Τ. προικοχαρτιν σε έγγρ. του 16. (Κασιμ., Έγγρ. 51 (131), 156 (245), 224 (317)) και 17. αι. (Γκινής, ΕΕΒΣ, 39-40, 1972-73, 222, Βιοβίλ., ΕΑΙΕΔ 12, 1965, 90) και σήμ. ιδιωμ. (Σακ., Κυπρ. Β' 763). Ο τ. προυκοχαρτιν σε έγγρ. του 17.

αι (Γκίνης, ΕΕΒΣ, 39-40, 1972-73, 223). Ο τ. προκοχάρτι στο *Somav.* και σήμ. ιδιωμ. (Γίτικ., Ιδίωμ. Αν. Κρ.) και πληθ. προκοχάρτια σε Έγγρ. του 16. (Γρηγορόπ., Έγγρ. 56^{ος}) και 17. αι. (Δετοράκης, Κρ. Εστ. 1, 1987, 128). Η λ. στο *Somav.*, σε Έγγρ. του 16. (Μιράς, Κυτάστιχο 149 Α' 134^{ος}, 192^{ος}, Καοιμ., Έγγρ. 90 (173)), 18. (Αλιπραντής, Λεξ. Παρου 471) και 19. αι. (Βισβίτζ., ΕΑΙΕΑ 12, 1965, 23, Κιουμάτης Κ., Λαογρ. 2, 1910-1911, 622) καθώς και στο ΑΑΝΕ.

Το Έγγραφο όπου αναφέρεται η παραδιδόμενη προίκα (προκοσύμφωνο) ή κληρονομία: *θέλω καμει γραφή του γιου μου ... να έχει από το πρμα μου περισσότερο από κεινο από τυν ήτιζα εις τα προκοχαρτια τυν Διαιθ. 17. αι. 1^η: α δεν του (ενν. του μωσέρ Γερόμιου) Ύθελεν δώσει (ενν. ο μωσέρ Μαρής) τα οταρι, να 'ναι κορμενο το προκοχάρτι, ωσαν ποτέ να μην είχεν γενει Βαρούχ. (Bakk.-v. Gem.) 1²².*

προικιάναι

Πιθ. από το προικώ που απ. το 13. αι. (LBC). Τ. προικάνου σήμ. ιδιωμ. (Ανδρ., Ιδ. Μελ.). Η λ. στο ΑΑΝΕ.

Η προικίζω με σύστ. αντικ.: να Ύεπατησει ανηρ κορασια (εκδ. κοράσι) ος δεν ιραβαλονιατην και επλάγιασεν μι τι αυτήν, προικμο να την πρικωσει ιντοινουθ για γεινικα Πεντ. Τξ. XXII 15.

προικιάωσ, επιθ.

Από το ουσ. προίξ και την κατάλ. -ωσις. Η λ. των 4. αι. (Π.Γ.), σε Γλωσσάρ. (L-5), σε Έγγρ. του 14. αι. (Cod. Mun. Prodr. Α' 60^{ος}, Act. Saint.-Pantél. 12^{ος}, 18^{ος}, βλ. και Π.Γ.) και σήμ.

Που αποτελεί μέγος προίκας: *Εάν ανθρωπος επιρει γυναικι ανευ προικός ... ύστεριμν ελθων ο θίνιατος εις αυτην, και λαβει ετεραν γυνικα μετά προικων πραγμύτων, ... Ελλην. νόμ. 54^{ος}.*

προϊμίπιτος, επιθ.

Από το ιταλ. *proibito*. Αιάφ. τ. ιημ. ιδιωμ.: προϊμίπος (Ζώη, Λεξ. Ζακ.¹ Β'), (ιυδ.) προϊπίτος), (Ανδρ., Lex., Α. *προίπιτος, Μηνίς, Λεξ. ιδιωμ. Κιτσιπαθου, Πιπαδ. Α., Λεξ.), προνίβιτου (Ζαφειζίνι, Ιδίωμ. Σάμ.).

Απαγορευμένος: *εφίκοτα (ενν. ο αφέντης Τζωρτζής) και ένι στελέτο προϊμίπο το οποιον ζει να το μαρτυρήει ο γραμματικός και ο παπας Κατα Ζουφαρι 149*

προϊντιβίζος, επιθ. Βαρούχ. (Bakk.-v. Gem.) 50^{ος}.

Από την ιταλ. έκφρ. *pro indiviso*.

(Προκ. για ιδιοκτησία) που είναι κοινής κυριότητας, «εξ αδιαρέτιμ»: *θέλει (ενν. ο κυρ Φημής Βλαιοτός) και αφηνει τση θυγατέρας του ... τη θκαπεταρέα, τα χωραφια, σπον έχει προϊντιβίζα με κι άλλους Βλαιοτούς αυτ. 60^{ος} τάσει του (ενν. του λεγομένου του υιού) και όπι χωράφια έχει (ενν. ο μωσέρ Τζανακης), κραμμενα στο Βρομονερό, την παρτεν του όλη τα οποια είναι προϊντιβίζα τως με τσι Μακρυμαλλους και με τσι Ανέστηδες αυτ. 721^{ος} φρ. (πρωκ. για πρόσωπο) είμαι προϊντιβίζος με κάπ. = διαθέτω μαζί του περισσότερα «εξ αδιαρέτου»: ο ... μωσέρ Μιτωλιτσης ο ανωθεν τα επι-*

ράλαβεν (ενν. τα νομοματά) ολι ωσατα, και τουτο ωσαν αδερφος τοη αδερφοσούνης οπου λέγει και είναι προϊντιβίζος με τον ανωθεν μισσερ Τζωρτζη ... διατι δεν ήταν εκεινος πρεζεντες αυτ. 294¹².

προιέ -κα, Ελλην. νόμ. 530¹⁹, 552², Ασσιζ. 371¹⁴, 528¹⁴⁺¹⁵, Νοτιζβ. 86, Χρον. Τόκων 3140, Πεντ. Γέν. XXXIV 12, Δωρ. Μον. XXVI, Βακτ. αρχιερ. (Ακανθ.) 1269 ι' 1, 2, 1331 σγ' 1, 2, Hagia Sophia υ 511¹⁴ προικα. Ασσιζ. 15⁷, 120⁹, Διγ. (Αλιξ. Στ.) Esc. 992, 1007, Χρον. Μοφ. Η 3123, Χρον. Μωρ. Ρ 2603, 3123, Σιννιξ. γυν. 105, 833, 844, Διγ. Ανθρ. 402¹², 407²⁴, Ψευδο-Σφρ. 266²¹, Βακτ. αρχιερ. (Ακανθ.) 962 ραζ' 1, 3, 6, 1328 εδ' 1, 6 προίξ, Προδρ. (Eideneies) 172, Διγ. (Τεαρρ) Gr. 1654, 1656, 3445, Διγ. Z 2077, 2215, 2236, 4019, 4277, Δοικ. 59²⁰, Σφρ., Χρον. (Maisano) 36²², 40¹⁸, 136²⁸.

Από το αρχ. ουσ. προίξ. Ο τ. προικα σε έγγρ. του Π. (Carcacasi), 16. (Γρηγοροπ., Έγγρ. 12⁹) και 17. αι. (Κωδ. Παναγ. Σπηλιώτ. ΔΙΕΕΕ 24, 1981, 454), στο Σομαν. και σήμ. Ο τ. προίξ σε έγγρ. του 12. (Carcacasi) και 14. πλ. (Cod. Mon. Prode A' 3¹⁴).

1) Χαρισμα, δωρο: Πτωχολ. Α 324. 2) Προικα, δωρο γαμου: Βέλθ. 995, Καρτιάν., Π. Ν. Διαθ. (Κηκ. Πάνου) 380¹ Διγ. Ανθρ. 361¹⁵ (μετιφ., βλ. Ianpe, Lex., Α. προίξ 3) πνευματική δωρεα (έδώ για το Άγιο Πνεύμα): το Πνεύμα το Άγιον εναι η προικα σου και αυτο σου αιξεί το τιποτες Καρτιάν., Π. Ν. Διαθ. (Κηκ. Πάνου) 380¹. 3) Κληροδοτημα. τα χωράφια. ... τα γυροθεν του ναου, εκματευσαι, ως ... του γέροντος παιδία ... Αυτοι δε, ως εκρατηραν ταυτα εις την ζωην εκεινου, εισομιων ταυτα ως ίδια, και προικαν αυτουσ ειχειν δοκουντες αυτα Χεύλα, Χρον. 349: δωρεται (ενν. ο Μωρατ) σοι δι' εμοι την επαρχιαν του Ατην καταστονικότητος χαριν' Ως κιη πυ, ούτως και οι εκ της οης σοφους ταυτην ως προικα νεμθησονται Δούκ. 217²⁴.

Ως επικρ. = δωρεην: Παράφρ. Μινναιοσ. (Tièche) 349

προϊστήμι, Zygomalas, Synopsis 242 M 95, Πηισ., Ιστ. Σινά 968, Κανον. δικτ. Β 1048, Βακτ. αρχιερ. (Ακανθ.) 711 ργγ' 4, 797 ραδ' 3, 9, Νεκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 177' γ' εν. σοφ. ε προεδοτηρεν, Βακτ. αρχιερ. (Ακανθ.) 797 ραδ' 5: ε προδοτηρεν.

Το αρχ. προϊστήμι. Η μητχ. μεσ. ενεστ. και σήμ. Το μέιλ. και σήμ. λογ.

I. Ενεργ. 1) Τοποθετω, βάλω κ. μπροστα σε κάπ. (η σημασ. ήδη αρχ.) (έδώ προσ. για χρήματα): βλέποντας ο Σιμων οτι για να βανουν οι απόστολοι τα χέρια τους απανω εις τους ανθρωπους ειδετο το Πνεύμα το Άγιον, επροστηρι τον σταμενα λέγοντας: «Δωστε και εμενα την εξουσιαν αυτην...» Σανκταμαυρας, Πράξ. Αποστόλ. (Κακ. Πάνου) φ. 71. 2) Τοποθετω κάπ. επικεφαλής: Βακτ. αρχιερ. (Ακανθ.) 797 ραδ' 7. 3) Υποστηρίξω (πιθεσή μου αποδεικνω (για τη σημασ. βλ. και Bakker-v. Gemert [Βελ. Α σ. 263]): Έχεις, ειπέ μοι, μαρτυρας ο λέγεις να προστησεις, τον δόλον, την επιβουλην ...; Γεωργηλ., Βελ. Α (Bakk. v. Gem.) 90.

II. Μεσ. α) Είμαι επικεφαλής, διευθυνω ρυθμιζω, κυβερνώ: Δεν επιτροπεύουσι γυναικες, μονον ανδρες. Μοσον αν μητερες φανώσιν αξίως προϊσταμεναι των παιδιων τους Zygomalas, Synopsis 180 E 36' β) (προικ. για δικαστηριω) προεδρεύω Οπου προϊσταται δικαστηριον και σπουδασει ψευδώς και πλατωις γα κατηγορηθει τινας και να καταδικασθει αναίτιως ... και ο δικαστής που παρει χρηματα δια να στερηθει ζωην ανθρωπου, κεφαλίκως τιμωρονται Zygomalas, Synopsis 299 Φ 8.

Το αρσ. της μτχ. μέσ. ενεστ. ως ουσ. = αυτός που διευθύνει υπεύθυνος, επικεφαλής: Πραιτώρια τους δημόσιους έλεγαν οικους ... Και την κρίσιν που κάμνουνι κατα των προϊσταμένων αυτων, των πρωτοκαπέλων, πραιτωριαν την ονομαζουσιν Zygomas, Synopsis 213 K 42.

Το αρσ. της μτχ. παρκ. προεστως ως ουσ. = 1) (Πληθ.) αρχηγοί, άρχοντες (πολιτικοί ή θρησκευτικοί): Βέλθ. 959, Δωρ. Μον. XXVII: *Περί διδασκαλιας των προεστών των της εκκλησιας Βακτ. αρχιερ.* (Ακανθ.) 711 ργγ' 1. 2α) Αυτος, τον διευθύνει υπεύθυνος, επικεφαλής: τον προεστώτα του κατηλείου Zygomas, Synopsis 212 K 41: *Περί εργαστηριου, οπού βάνει τινας προεστώτα και κάμνει συνάλλαγμα άτυχον Βακτ. αρχιερ.* (Ακανθ.) 797 ρλδ' 1· β) (προκ. για φυλακή) αρχιδεομοφύλακας (βλ. Κονκ., ΒΒΙΓ Γ' 239-40): *Ο προεστως της φυλαχής, αν πάρει ασπρα και αφήσει χωρις δεσμο τους φυλασσόμενους ... τιμωρείται και παιδεύεται Zygomas, Synopsis 298 Φ 4 γ)* (προκ. για μοναχτήρι) ηγουμένος: να μην ανέβει τινας, εαν πρωτον δεν εξομολογειτο και να λαβει γραμμα από τον προεστώτα του μοναστηριου Νεκταρ, Ιεροκοσμ. Ιστ. 170.

Το θηλ. της μτχ. παρκ. ως ουσ. = ηγουμένη (βλ. Μαργαρου, Τίτλ. επαγγελμ. ονόμ. γυν. 193): *Περί της απελευθωσης (ενν. μοναχής) εις πατέρα ή μητέρα αυου της βουλής της προεστώσης Μαλαξός, Νομικ. 228.*

προκαθαρίζω.

Το μτγν. προκαθαρίζω (ΠΛΓ). Η λ. στο Κωνσταν., Σιναγ. ν. Λέξ. βλ. και LBG.

Καθαρίζω κ. ή κάπ. εκ των προσέτρων (εδώ μι ταφ.): του Ιωάννου βάπτισμα, έσονται σπου ήτον εισαγωγικόν και ήφερνεν εις μετανοσιαν εκείνοσ, οπού εβαπτίζοντο εις αυτον ... Το λοιπόν επροκαθαριζεν η Ιωάννης επι το Πνευμα δια του υδωτος Μαλαξός, Νομικ. 244.

προκαθαριστικόν το, ιερακοσι. 376⁴⁴.

Από την πρόθ. προ και το ουσιαστικοπ. ουδ. των επίθ. καθαρτικός, Πβ. μτγν. ουσ. προκαθαρισιον (ΠΛΓ), καθώς και επίχρ. προκαθαριστικως (LBC).

(λατρ.) καθαρτικό που χιχηγι ίτι σε ένα οργανισμό πικρ. να διευκολυνθίι μία φυσική λειτουργία του (βλ. και ά. καθαρτικός): Προκαθαριστικον διδόμενον τω ιερακι πριν καθισαι αυτόν εν τη πτερορρυία αυτ. 376⁴⁵.

προκαθεδρία η. — Βλ. και πρωτοκαθεδρια.

Το μτγν. ουσ. προκαθεδρία (ΠΛΓ). Η λ. σι έγγρ. του 12. αι. (Caracausi) βλ. και LBC.

Δικαίωμα κατάληψης της πρώτης/τιμητικής θέσης σε μια συγκέντρωση, πρωτοκαθεδρία: τον τιμώνεσιν ως πρέπει άρχοντα και στρατιώτην| ειχιν γαρ τιμήν και δωρα| και προνοιας πλειωτερας| και προκαθεδριας άλλων Εμμον. Ο 215.

προκαθέζομαι, Διηγ. παιδ. (Τσιουσι) 29.

Το αρσ. προκαθεζομαι (ΠΛΓ). Η λ. στο Αρμεν., Εξάβ. Α' 2¹ σχολ., Πισφαρ. 1⁷ και σε έγγρ. του 11. (Act. Χέρ. 6⁴⁷) και 14. αι. (Act. Esph. 27¹).

1) Κάθομαι μπροστά από τους άλλους, καθομαι στις πρώτες και τιμητικές θέσεις (η σημασ. μτγν.): *την παρρησιαν βλέπετε ην εχει (ενν. ο Βελισσαριος) και το κλέος, | παρ' άλλους προκαθέζεται εγγύς του βασιλέως Ριμ. Βελ. ρ (Bakk.-v. Gem.) 66* αγαπούσι | ενν. οι γραμματεῖς και οι Φαρισαιοὶ | *να προκαθίζονται εις τα δέιπνα και εις τες συναγωγες Μαξίμ. Καλλιούπ., Κ. Διαβ.² Ματθ. κγ' 6' έκφρ. προκαθιζομένη πόλις = πρωτεύουσα, μητροπολίη: την προκαθιζομένην της Βιθυνίας πολιν Νικαιαν Ψευδο-Σφρ. 180'. 2)* Καθομαι μπροστα σε καπ. κτισμα (εδώ προκ. για μοναστήρι πβ. και ά. πορταριος 2): *Εις των μοναστηριων τες πορτες, αι άνδρες γηραιοι και ούφρονες να προκαθίζονται ... οι οποιοι να μην αφήνουν ουδενά να εισέλθει η να εξέλθει, ανειν και χωρις της γναιμης του προιστωπος Zygomalas, Synopsis 242 M 95.*

προκάθμαι.

Το μτχ. προκαθμαι. Η λ. στο ΑΛΝΕ.

α) Κιθομαι μπροστα από κάπ. ή κ.: βρίζομαι μπροστα (η σημασ. στον Αριστοτέλη): *Είχεν (ενν. η πορτα) εις τον κοσμητην της απέσω ιστορισμένην | την Τυχην να προκαθήται και επαιω της ο Χρονος Λογ. παρρη. Ο 434' β) (εδώ) καθομαι στην επίσημη θέση μπροστιά σε συγκεντρωμένο πλήθος: ομιλγει τότε ο Λιβιτριος τους όλους του τσπαρχους, | τους αρχηγους δοικαδας του, παντας τοις συγγενείς του, | βαιπλικώς προκίθηται, δημηγορεί και λεγει Λιβ. διασκευή α 4524.*

προκαθήμενος ο. – Πβ. και πρωτοκαθήμενος.

Το μτγν. ουσ. προκαθήμενος (ΠΓ: βλ. και ΑΚΝ, στη λ.). Η λ. και σημ. ι κκλ.

Τίτλος κατιπότερων αξιωματούχων της βυζαντινής αυλικής ιεραρχίας (γυι το πραγμα βλ. ΟΥΒ, λ. *prokathēmenos*, Πλακογιανν., Τίτλ. αξιώμ. 74, 106-7, 279, 285, Ψευδο-Κωδ., Οφφικ. 405-06, Μιρσιγίσις λ. *προκαθήμενοι*): στις έκφρ.: (1) *Προκαθήμενος* (ενν. πόλεως)/*προκαθήμενος κάστρου* = βυζαντινός αξιωματούχος διορισμένος οι διάφορες πολεις ή κάστρα της βυζαντινής αυτοκρατορίας (π.χ. Σμίληνη, Λαμία, Ιωαννίνα, κλπ.) με πολιτικές και διοικητικές αρμοδιότητες (βλ. ΟΥΒ, ο.π., Πλακογιανν., ό.π., 285): *τους εγκριτους των Ιωαννίνων (ενν. ο Θωμάς) εις φυλακην έβαλεν ... Τον δε Κωνσταντινον τον προκαθήμενον κρατησας μετα δεομων εις κλωβιον χρόνουσ C' τους οφθαλμουσ αυτου εξαρντεει Ιστ. Ηπειω. XXII** Τα οφφικια του παλατιου ... πη' ο σιβατιός, πθ' ο προκίθημενος κάστρου, γ' ο δρουγγαριος στόλου ... Μαλαξός, Νομοκ. 516' (2) *προκαθήμενος του βεστιαρίου/βιστιαριού/των βεστιαρίων* = ήμεσοσ υφιστάμενοσ και βοηθοσ του πρωτοβεστιαριου κατά τις τελευταυγικές παραστάσεις επισήμων ενόπιου του βυζαντινού αυτοκρατορα (βλ. Πλακογιανν., ό.π., 279): *Σεβαστή Μιρουλιε, Φριγηε πρωτοσπαθαριε και Αντιδιε προκαθήμενε του βιστιαριου ... Πωρικ. (Winterwerb) | 77' Σεβιωτε Στακε και Θινηα και Βόσκανε, προκαθήμενε του βεστιαριου ... Ούχαρ. 361** Τα οφφικια του παλατιου ... οα' ο προκαθήμενος των βεστιαριων, οβ' ο δομοστικος των θεματων ... Μαλαξός, Νομοκ. 516' (3) *προκαθήμενος του κοιτωνος* = προϊσταμενος των αυτοκρατορικων κοιτωναριων και υφιστάμενοσ του παρακοιμήμενου (βλ. Πλακογιανν., ό.π., 74): *Τα οφφικια του παλατιου ... ξθ' ο επί των αιτηστροων, ο' ο προκαθήμενος του κοιτωνος ... Μαλαξός, Νομοκ. 516' (4) προκαθήμενος του Μεγαλου Παλατιου/των Βλαχερωνων* = επιμελητής ή επιστατής

των αντίστοιχων ανακτόρων (βλ. Πλακογιάνν., ο.π., 106-7): *Τι οφείκρια του παλατι-
μου ... σε' ο δρομειτικός των δουικων θεματων. ος' ο προκαθημένος του Μεγίλου Πα-
λατιου, ος' ο προκαθημένος των Βλαχιστών, ση' ο λογιμαστής της αυλής ... Μιλα-
Εός, Νομοκ. 516.*

προκαθίζω, Βέλθ. 903, Ερωτοπ. 342, Χριστ. διδάσκ. 478.

Το αρχ. *προκαθίζω*. Η Α. στο Σομαν· βλ. και LBG.

α) (Αμτβ.) κάθισμα δημόσια σε περιβλεπτή θέση **α')** προκ. να προεδρεύσω δι-
καστηρίου: Βέλθ. 916· **α')** προκ. να δεχτώ ακρόαση: Βγενεσός, Δαμασκ. Βασιλαμ
100^β, 145^β· **β)** (μτβ., με γεν.) προϊσταμαι, προέδρι κα: οι εκκλησιασται ... θι λοιποι προ-
καθίζει (ενν. του πρεσβυτερίου) *πιδιλλακτικα Χριστ. διδάσκ. 476.*

προκαθίστημι.

Το αρχ. *προκαθίστημι*. Πβ. προκαταστένω στο Βλαχ· βλ. και LBG.

Εγκαθιστά, διχίζω κλπ. σε μια θέση (πριν κανω κ. άλλο) (η ιστημι. μτγν.): *Αι-
βών δε τας δυναμεις πασας της έω, προκαταστήρας εν ταις επαρχίαις αρχηγους και
ηγυμόνας, ους αυτός ηβούλετο, προς τι εσπέρια χωρεί Διούκ. 41^α.*

προκαθολικόν το.

Απο το *α'* ιυνθί. προ- (πιθ. <αγρισ-, πβ. Καζαν., Ιστ. Λεξ. Κάτω Ιταλ., λ. αβρο-) και το ρουσικιστικόν. επίθ. καθολικόν.

Είδος φαρμακι ιτικόν παρασκευάσιμος (πβ. Α. καθολικόν στο Νικ. Ιεροπ. Εκδ.
ιατρ. 98: *εις δε τινς πολυκαιρομένους (ενν. ηπαιτικούς) διδε ισχυρότερα, ηγουν το
καθολικόν ή το ελεσκόφ): Προκαθολικόν μετα το εγκλωστρη και ζουλιπι μετα σ'
ημρες να το πιμει (ενν. ο ασθενής) Ιατρικ. κώδ. χξη'.*

προκάλυμμα το.

Το αρχ. *ουσι. προκαλυμμα*. Η Α. και ισμη.

Καθετί που χρησιμοποιεί για κάλυψη και προφύλαξη (μετγφ.): *ει δε και τις εθαρ-
σμοε ...! το φίλτρον επιδειξιμοθαι το πριν τω διδασκαλω (πιφιλ. 1 ιστ.) ... είχε και
προκαλυμμα την της νικτός σκοτίαν (πιφιλ. 1 ιστ.) η πορρωθεν ιστάμενος ευρα τα
του πιθους Γλικά, Ανιγ. 329.*

προκαλιω.

Το αρχ. *προκαλέω*. Η Α. και ισμη.

Ι (Ένεργ.) προελών: *γνωμην αλλαξαν ουλοι! κι εμειναιοι τοι χρυσαφιού και τση
πλουσότης δουλοι! και βαρεμενους λογισμοις κι εγνοιος επροκαλεσα! με χιλια παθη
και κημους στο λογισμο ντως μέσο Πανωφ.²Προφ. 35.*

ΙΙ. (Μέο.) καλώ, φαινάζω: Λιγ. Z 2844.

προκαρίζω, βλ. *μπροκαρίζω*.

προκαρτερεύω, Λιβ. Esc. 3207. — Βλ. και *προκαρτερω*.

Από την προθ. *προ* και το *καρτερεύω* (βλ. α.).

1α) Κάνω υπομονή: *αλλά ας προκατερευσομεν, γυρευσομεν το καστρον, ἡ μάθομεν που κατέκειται της κόρης το κουβουκλι Λιβ. Esc. 908· β)* μένω σταθερός, εμμένω: *χρονον προεκατερεφε (ενν. ο Λιβιστρος) παλιν εις ἐρωταν μου, ἡ εις όπου να ἔλθω εις ἐρωταν και εγω τον ειδικον του Λιβ. Esc. 3180. 2)* Στήνω ενέδρα, παραμονεύω: *Αλλ' ας προκατερεψομεν και τοτε ας τον ιδουμε (ενν. τον αγουρον) ἡ και να τον περιφερομε, και ου μη καθαλικεύσει Διγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 1515.*

προκατερῶ, Λιβ. διασκευῆ α 988. — Πβ. και προσκατερῶ.

Από την πρόθ. *προ* και το *κατερῶ* (βλ. α.).

α) Κανω υπομονή: *αλλ' ας προκατερέσομεν το καλλιον να ιδούμεν, ἡ πού παρακείται ας μάθομεν της κόρης το κουβουκλι Λιβ. Va 774· β)* περιμένω υπομονετικά: *Και ευθύς ο Φιλοπαππούς λαβων τον Μελιμιτζην! ... τον ποταμον διήλθει τοις ἄλλοις εντειλαμενος προκατερειν εκεισε, ἡ αχρὶς αν μηνυμα αυτοις εκ τούτων επανέλθη Διγ. (Τταρρ) Gi. 2807.*

προκαταβάλλω, Hist imp. 29.

Η λ. στο Θεόφραστο (ΠΓ) και ἰσημ.

1) Χορηγῶ, δίνω κ. εκ των προτέρων: *Οπου θέλει να κτίσει μοναστηριον, θηλει να κράζει τον επικοπον να προκαταβαλει σταυρόν ιερὸν Zygomalas, Synopsis 241 M 91. 2)* (Μέσ.) βιάζω τα θεμέλια για κ.: (εδώ σε μεταφ.): *ὡς θέλει θαυμασει κανεις την δυναμιν του Θεού και τα μεγαλειτ, πως απο μικρά σπέρματα προκαταβάλλεται τας ριζας των μεγαλων πραγματων Παρτφρ. Μιτναιστ. 285.*

προκαταγιγνώσκω.

Τοιχη. προκαταγιγνώσκω.

Καταδικάζω κάπ. από πριν (εδώ) καταδικάζω κειτ. σε θάνατο (βλ. και L-S, στη λ. 4): *πρέπει, όσοι δεν ειαι προκατεγνωσμένοι, να μην φονεύονται ευθύς. Μόσον να τους κρατουν, και να ἔρχονται μαρτυρες να το πιστώνονται Zygomalas, Synopsis 236 M 48.*

προκαταλαμβάνω, Zygomalas, Synopsis 189 E 77, 264 Π 34.

Το αρχ. *προκαταλαμβάνω*. Η λ. και ἰσημ. λόγ.

1α) Βρισκω πρώτος κ. και το κρητύ, προφθάνω και παίρνω στην κατοχή μου κ.: *Zygomalas, Synopsis 242·3 N 1 δις, 244 N 10· β)* φθάνω νωρίτερα και καταλαμβάνω ένα χώρο: *εξελθοντες εις αναζητησιν αυτου (ενν. του βασιλεως) επροκαταλαβαν τους δρομονσ οπου υπηραιναν προς την ἔρημον, και περικυκλωσαντες όλα τα βουνά και λαγκάδια τον ηωραν Αγαπ., Δεμισοκ. Βιρλάσιμ 214²³. 2)* (Μεταφ., προσκ. για ασθένεια) καταβαλλομαι, χειροτερεύω: *Αρξαμενην την της καπνου νόσον ... τας μεν από του καπνου γενομενας βλαβας θεραπευσεις ροδιως ... Ει δε προκατειλημμενος ἤδη τω χρόνω φαίνεται (ενν. ο ιεραξ) και βαρυνόμενος, σκόρδον βραχύ τι μέρος ... ἔμβαλε μετά πτερον εις τα ρινας αυτου Ιερακου. 406².*

προκαταμένω, Ψευδο-Σφρ. 586²¹.

Απο την πρόθ. *προ* και το αρχ. *καταμένω*. Η λ. στο LBC.

Κατοικώ, διαιμένο σ' ένα τόπο προκύτερα; έθαψαν αυτον (ενν. τον καρδινάλιν Βησαριωνα) εις τον ναόν των Αγίων Αποστόλων, ένθα δη και προκατέμενε και τον τάφον αυτου προητοιμασε Σφρ., Χρον. (Maisano) 190^α.

προκάταξις η.

Από την πρόθ. προ και το πιθ. μγν. ουσ. κάταξις. Η λ. τον 4. αι., καθώς και στο Μαυρικ., Στρατηγ. (Dennis) 268^α, σε βυζαντινά συμβόλαια (Σάθ., ΜΒ ΣΤ' 633^α), στο Αρμεν., Εξάβ., Α' 2^α, 3^α, 4^α, Β' 1^α·^α, κ.π.α. με διαφόρ. σημασ.

Απαρχή, έναρξη (εδώ προκ. για την έναρξη της θεατρικής δράσης στη σκηνή): Οφέλεις ου, ο κρατών την παρούσαν διάταξιν και μέλλον επιτάσσειν τοις λοιποίς, ινα προ της προκατέρξεως της υποθεσεως καταστήσης κατά τάξιν τα πράγματα απερ χρήζειται η τοιαύτη δουλεία Μυστ. 49.

προκαταρχάς, επίρρ.

Από το ουσ. προκαταρχή (<πρόθ. προ και το αρχ. ουσι. κιταρχή), που απ. τον 9. αι. (LBC), στον Ευστάθιο και σε σχόλ. (TLG), με επίρρ. του επιρρ. καταρχος (αρχ. συνεκφ. κητ' αρχάς, L-S, λ. αρχή 1b· βλ. και Lampe, lex., καθώς και TLG).

Απο την αρχή της δημιοφγίας κάπ. πράγματις, αρχικα: εκλησσία άπασι τον ητολισμοι· ον είχαν λάβωσιν ως προκαταρχως και λάμψουν ως ο ήλιος Χρησμ. (Λάμπρ.) 123.

προκατάρχω· προκατέρξας Χρησμ. (Brokkaar) 54, πιθ. εσφιλμ. γρ. αντι προφτάρξας· διήχθ. Brokkaar [Χρησμ. σ. 93 σημ. 15]. — Βλ. προφτάρχω.

προκατασκευάζω.

Το αρχ. προκατισκευάζω, Η λ. και σήμ. λόγ.

Κατασκευάζω κ. από πριν: Οι δε Τούρκοι συν τω ηγεμόνι εσπεύδον πλησιασαι τι τειχη φροντες κλιμακας υπέρ αριθμών προκατασκευιωθη ιως Δουκ. 357^α.

προκατάστασις η.

Το μγν. ουσ. προκαταστασις. Η λ. στο Αρμεν., Εξάβ. Προκατ. τίτλ.

Προπαρασκευή, προητοιμασία (για το πράγμα βλ. και Πιτσάκης [Αρμεν., Εξάβ. σ. Λα', 416]): Περί κριτων προκατάστασις και περι δικαιοσυνης αυτων, ινα μηδέ το μικροτερον οπου γραφουν οι νομοι και οι κανόνες να το αμελισουν· η ινα το περιφρονουσι Βακτ. αρχιερ. (Ακανθ.) 867 α' 1.

προκατεχω.

Το αρχ. προκατέχω.

Κριτώ στα χέρια, βασίω προτύτερα: Ο τυχων Τούρκος την τριφεροτέραν ερενηα. Την ωρριαν εν μινάζουσις προκατειχε μιν εις, άλλος δυναστης αρπάζων εδέσμει Δουκ. 367^α.

προκάτοχος ο, Αοσιζ. 285^α· πληθ. προκατόχοι.

Από την πρόθ. προ και το ουσ. κάτοχος. Η λ. τον 9. αι. (LBC) και σήμ.

Ο προηγούμενος κατοχος αξιωματος: οι μακαρισμένοι ρηγάδες, οι προκατοχοι του (ενν. του ρηγα), εποικαν ταυτα τα καλα σιτηθια Μαχ. 262^α (σε πλεονασμός): τους αλλους ρηγαδες, τους πρώην προ αυτου προκατόχους του Ασιού, 36^β (σε θέση επιθ.): α προκατοχοι ρηαδες Βουστρ. (Κεχ.) 162^β.

προκειμαι, Διγ. Ζ 3765, Επιθαλ. Ανδρ. Β' 552, Gesprächsb. 120²⁰⁰², Αλ. Κων/π. (Matzukis) 523, Λιβ. διασκευή α 4458, Ιμπ. 303, Καναν. (Pinto) 530, 534, Ψευδο-Γεωργηλ., Αλ. Κων/π. 457, Μαχ. 40^β, Σφρ., Χρον. (Maisano) 178²⁰, Γεωργηλ., Βελ. Α (Bakk. v. Gem.) 636, Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.)¹ 975, Σκλαβ. 167, Σοφίαν., Παιδαγ. 120, Ιστ. πατρ. 189¹, Προσκυν. Ιβ. 535 43, Σουμμ., Ρεμπελ. 168, Νεκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 24, 31, 173, 201, 278, Ροδινκ. (Βαλ.) 79, Διγ. Ο 568, 1231, Προσαν. Μπεν. 54 155¹⁰, Μπερτόλδος 36, 45, Μπιρτολδίνος 106, 109, 113, 115, 117, 132, 163, 165, 166· γ' εν. προκ. προ-κείται.

Το αρχ. προκειμαι. Η μτχ. ως επιθ. και οισ., καθώς και η λ. ως τριτοπρόσ. ελ. Λεϊπτ. ρ. και σήμ.

1) Τίθεται ως επίθελο. Βίος Αλ. 5536. 2) Μεταφ. α) αποτιλώ αντικείμενο λόγου ή έρεινας (εδώ μαθημ.): Προκεισθω ημιν ζητησις γυρέσεως των Ψη, όπως αν και πόσο γωνιόντο πέμπτα Rechenb. 20¹. β) είμαι πακων ύπάρχω: Μαχ. 586¹⁰. 3) Τριτοπρόσωπ.) μίλλει νη γίνει, μίλλει να συμβει κ.: Δημητριος δε ο Αδοκαρις ... μηδεμίαν εν νω βαλειν φροντιδα του προδοιναι τουτους τω Μιχε μετ. ει επροκειτο Θεοσολονίκη παραδοθηναι ταις Τουρκοικς Δουκ. 157⁴ (με ηντικ. δευτερευόοικια προιαση): Μέθοδος του Πυροπόλου εν ανθρωπον οπου ουρει συντχως και προκειται να γωνει διαβητικός (έκδ. διαβητης) Ιατροκ. κ.δ. ψπύ· φρ. προκειται/προκειται μέμωι = μοι μίλλειται, είναι το πεπρωμένο μου: Ου δυναμαι, ω Βελθσνδρε, την ζειντεϊαν σου ακουσαι | και θανατος με προκειται, υβρις και ατιμιας Βέλθ. 57· προκειται μοι ο θανατος Συναξ. γαδ. (Βαυλ.) 276.

Η μτχ. ως επιθ. = 1) Που βρρίσκειται η τοποθετείται μπροστά σε καπ. ή κ.: Προδρ. (Eidencier) IV 169 χρφ ΡΚ κριτ. υπ.: (μετιφ.): Λιβ. Esc. 4277, Λέοντ., Λιν. (Brokkaar) Ο XV¹². 2) Που για αυτόν γίνεται συήτηση συγκεκριμένος: Zygomalas, Synypsis 164 Δ 3. 3) Που προαναφέρθηκε: ταυτα λεγοντες, θελομεν φαιει ταχα να εβγήκαμεν εζω του προκειμένου σκοποι· Νεκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 63.

Το ουδ. της μτχ. ως οισ. = 1α) Θεμα, ζήτημα για το οποίο γίνεται λόγος: θέλω από τον νυν να πάψω τα σε λέγω (πιθαλ. 2 στ.) θιατι σπονδαζω να στραφώ εις το προκειμένον μου Χρον. Μιχ. Η 1336· (με γεν.): επι το προκειμενον επανελθωμεν του λόγου Σφρ., Χρον. (Maisano) 142¹⁵ (στον πληθ.): Πλατώνω την αφήγησιν, πολλα την παρασύρω | αλλ' ας ελθωμει επί των προκειμενων Διηγ. Βελ. χ 470· επί τα προκειμενα τη; γραφης τω λογω παρεσωμεθα προς την ζητησιν ημών Μισρ., Βουλκ. 342¹⁰. β) Λόγος, αφορμή: ΜΠΕΡΤΟΛΔΟΣ: ... η αλουπου πολλές βολες πλαθειαι να είναι αρρωστη δια τον παριδουσι τις πουλακιδες. ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ: Εις τι προκειμενον εού λεγεις αυτό; Μπερτόλδος 51. 2) Μοίρα, πεπρωμένο: Φίλε μου, τα δηγήθηκα έχεις μου γροικημένα | του αθρωπον το προκειμένο που σου εχω μαλημένα; Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.)² 4681.

προκέφαλος, επίθ.

Το μτγν. επίθ. *προκέφαλος* (ΠΛΓ). Πβ. λ. *προκεφαλή* σήμ. ιατρ. (Γιάπ. Λαο., Γεν. Εγκυκλοσπ.)· απ. και ιδιωμ. (Μανασής, Λεξ. Μυκον. ιδιωμ.). Η λ. στο ΑΑΝΕ.

Που έχει προεταμένο, εξογκωμένο μέτωπο: ο Αιτωπος ... ήτον προκέφαλος, η γρονι το μετωπόν του έμπροσθεν απετακτόν και κακόπλιιστον Βίος Αιωπό. (Παπαθωμ.) Α' 17.

προκηρύσσω.

Το αρχ. *προκηρύσσω*. Η λ. και σήμ.

α) Ανακοινάω δημόσια: Τρικια 527· β) προαναγγέλλω, προφητεύω: Καθως το εκηρύξαιον οι αγιοι προφήτες (παραλ. 1 στ.) καθως το προκηρύξαιον οι αγιοι πατριες (παραλ. 2 στ.) σιμηρον είναι το λοιπόν η Παρουσια Δευτερι Δευτ. Παροισ. 49.

προκινδυνεύω.

Το αρχ. *προκινδυνεύω*.

Ηολεγμό ιτην πρώτη γκιμμή, προμηχώ (μιβ, με αντικ. αυτοπαθή απιον.) : ω ουμπατριώται, ... προκινδινη υσωμιν ταυτους υπερ ιμαντων και γυναικων και τι κνωσ και υπερ ελιτυθρίας του γένους Καναν. (Pinto) 437.

προκινώ.

Το αρχ. *προκινέω*.

Ξικινώ ναχίττα· προποηίωμιν Να προκινησομεν ι μείζ, να πάρη στο κουρα· δι ...; Θυπ. (Bakk.-v. Cem.) 259.

προκιρούρης ο, βλ. *προκουρουρης*.

προκλιμάριω.

Από το ιταλ. *proclamare*. Πβ. λ. *προκλιμα* ιτω Somav. και σήμ. ιδιωμ. (Κόμης, Κυθηρ. Λεξ., όπου και *προκλιμα*). Η λ. και σήμ. ιδιωμ. (Ζώη, Λι Ξ. Ζακ. Β').

Αναγγέλλω δημόσια και επίσημα, κοινοποιώ κηρύσσω: εις ώρα εβγαίρει ο Ρήγας με την κέρτε του, και θίλει προκλιμαρει ι τυθους δια να αρχιήσουνε (ι νν. την γκιάστρα) Ευγέν. (Vitti-Spadaro) 1033.

προκλίνω.

Το αρχ. *προκλίνω*. Η λ. στο ΑΑΝΕ.

(Μέσ.) κλίνω προς τα εμπρός για να δηλωσω τη συγκατάθεσή μου· ιπυαναι, ουγκαταίθεμει σε κ.: Και παλε θλιβομαι, ευγενική, ... (παραλ. 1 στ.) το παίς ουδέν προκλίνεσαι ι ις έρωτα να έρθεις Αχιλλ. (Smith) Ο 369.

προκόβγω, προκόβω, βλ. *προκόπτω*.

προκοιλίως, επίθ.

Από την πρόθ. *προ* και το ουπ. *κοιλία*, Τ. *προκοιλής* σήμ. λαϊκ. (Κριαρ., Λεξ.), καθώς και λ. *προκοιλί*· πβ. και Ανδρ., Lex., λ. *προκοιλίως* και *προκοιλίως*. Η λ. τον 4·5. αι. (ΠΛΓ) και στη ΑΑΝΕ.

Που έχει κοιλιά που προεξέχει, κοιλαράς: Ο δε Πατροκλος μεσηλιξ (παρ. 1 στ.) και προκαλιος Ερμον. Δ 133.

προκοιτάζω, Μπερτολδίνος 119.

Από την πρόθ. *προ* και το *κοιτάζω*.

1) Προνοώ για κάπ., φροντίζω κάπ.: Ερμίνιε. ... *καμε να τους ενδύσσουν απο φίνον ρούχα καλον και προκαταξέ τας εις καθε τας χριαζοιμενον αιτ.* 109. 2) Διακρίνω κ. πριν να συμβει η πριν να εκδηλωθει, προβλεπω: *καλα σπαώ εκαμεν ο πατέρας σου να μην φανερωσει ... πως εχει παιδια. Διατι ειχεν προκοιτάξει τα πως εσού δεν ηθελες καμεις καμίν προκοπήν αιτ.* 129.

προκόνησο.

Από το προβ. *προκονησο* (Χατζ., Μεο. Κύπρ. 289) πβ. και τ. *κόνησο* του *ά. κόνυαλος* (βλ. α.). 11 λ. στο 11ηπαγγέλου, Κυπρ. ιδίωμ.

Υποπρόξενος (πβ. *ά. κόνυαλος*): προκονησο Κυπρ. χφ. 161.

προκοπή η, Διδ. Σολ. Ρ 135, Σπιν. Ρ 248, Σπιν. (Λάμπρ.) Va 53, Γλυκά, Στ. 217, 352, Λόγ. παρηγ. L 273, 281, 285, Λόγ. παρηγ. O 287, 290, Ευναξ. γαδ. (Βαυλα.) 74, Σαχλ., Αφήγ. 29, Πιρασπ., Βαρν. C 370, Αργυρ., Βίαν. K 371, Επιστ. κλήρου Κιλλιπ. 154^α, Σοφιαν., Παιδαγ. 91, 105, 111, 116 δις, Μπερτολδίνος 129, Ευγ. Γιαννούλη, Ε-πικτ. 170^{α-β}, Σουμμ., Πιστ. φιδ. Α' [1292], Τζάνε, Κρ. πολ. (Αλέξ. Στ.-Αποκκ.) 507¹¹, 517¹⁷.

Το μτγν. ουσ. *προκοπή* (για πιθ. κριμότερη μνεια βλ. TLG). Η λ. και σήμ.

1) Ανάπτυξη, καλλιέργεια: *πολλακις συνομιλουσαν (ενν. οι ασκηται) μετ' αυτοῦ πιρακινουιντες τον (ενν. τον αγιον Νικολαον) εις περισσοτέραν προκοπήν αρετης με ψυχωφελή διγηματα* Μαρτυρ. αγ. Νικολ. 163³. 2) Προκόος, ευημερία (ηλικική και πνευματική): *Εις λογους και μαθηματα γυμναζε τον εαυτόν σου!* και *προκοπή σοι γενηται από των μαθηματων Σπαν.* Β 173: *διστι τα βιβλία είναι άνεργα και εργαλεία της παιδείσεως και της προκοπης και της φιλοσοφίας Σοφιαν., Παιδαγ. 110.* 3) Αξίωμα, προαγωγή: *Είν τις ... φονεψει ουγλητικόν η στρατιωτην, κρινεται εις το πιρι καθοσιωσεως εγκλήμα ... Και οι υιοι του ατιμοι, και ουτε εις στρατείαν, ουτε εις άλλου κληρονομίαν ερχόμι νοι, η εις καμιν προκοπήν και τιμην Ζυγομαλας, Synopsis 299 Φ 6.* 4) Φιλοπονία: *Τέχνη πολλη και δυναμη και προκοπή μεγαλη! θε να 'χει εκεινος ο γιωργός απαῶ στα νου ντου βαλει! να ξανανωσει τα παλια, καινουργια να τα κάμει,! και μέρα νίχτα θα κοπιω χέρια και ποδι' αντάμι Πιτωρ.² Γ' 311.* 5) Προσόν, χάρισμα: *'πίδειστιγια και παιδεικιν και καλλος! και προκοπες αριθμητιες τας εδειξεν, τας ειχεν (ενν. ο Παρις) Βυζ. Ιλιάδ. 620.* 6) Ωφέλειο, οφέλος: *σας παρακαλώ, γαληρότατοι μου αυθενταδες, να μας δωσετε καλον θέλημα να υπαμεν επειδή ατσι σας δεν ημπορειτε να λαβετε απο τ' εμάς καμιν προκοπήν* Μπερτολδίνος 168.

Φρ. *κάνω προκοπή, βλ. καμνω (Φρ.).*

προκόπτω, Σπαν. A 175, Σπαν. Ρ 108, Σπαν. (Λάμπρ.) Va 188, Γλυκά, Στ. 204, 367, Λόγ. παρηγ. L 283, Gesprächb. 116²⁷⁶⁻⁷, Διγ. Ανδρ. 347², Βενετσάς, Δαμασκ. Βατρ-

λααμ 164^α, Αγαπ., Γεωπον. (Καστούλα) 143, Διήγ. πανώφ. 55, Λίμπον. 104, 191, Νίκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 100, Ροδινός (Βαλ.) 124, 150, 169· προκόβω, Κυπρ. ερωτ. 141^α, Δγ. Ο 431, 433· προκόβω, Πορτολ. Α XIII^α· προκόπτω ή προκοβγω ή προκόβω ή προκόφτω. Χρον. Μορ. Η 616, 1350, 1355, Χρον. Μορ. Ρ 616, 1350, 1355, Βηρσ., Επιστ. 25^α, Ναθαναήλ Μπέρτου, Στιχοπλ. 170, Αλεξ.² 1912, Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.)² 2142, 2171, 2534, Βεντράμ., Φιλ. 370, Λεφ., Σωκ. 11, Τριβ., Ρε 24, 166, Δαμασκ. Στουδ., Διάλ. 455, Αχέλ. 294, 505, κ.α., Αλ. Κύπρ. 935, Πιστ. βουκ. 15, 227, V 1, 7, Ιστ. Βλαχ. 2038, 2194, Δγ. Ανδρ. 324^α, Ροδολ. (Αποικ.) Α' 236, Σουμμ., Πιστ. φιδ. Β' [973], Ε' [3], Φορτου. Πρόλ. (Vinc.) 20, Λεηλ. Παροικ. 17, Τζάνε, Κρ. πολ. (Αλεξ. Στ. Αποικ.) 286^α, 485^α· προκοφτω, Σοφίαν., Γραμμ. 85, Σοφίαν., Παιδαγ. 100· μη. παρκ. ε προκομμένος, Βεντράμ., Φιλ. 370.

Το αρχ. προκόπτω. Ο τ. προκόβω στο Βλαχ. και ισήμ. ιδίωμ. (Κιστ., Λεξ. Ταυκων., Λ. προκοβω, Παπι χριστ., Λεξ. ροδ. ιδίωμ., Αμ., Χιακ. Χρον. 6, 1925, 57, Α. πρικοβγι). Τ. πρικοβκω σήμ. στην Κύπρο (Λουκι, Γλωσσάρ.). Ο τ. πρικοφτω στο Βλαχ. (Α. πρικοβγω) και ισήμ. Λαϊκ. (Κριμαρ., Λιξ., Μπαμπιν., Λεξ., Α. προκοβω). Ο τ. προκοβω και σήμ.

Α' Μτρ. Ι) (Προκ. για υλικά ή γαθά) ή πιάνα, πολλαπλασιάζω προίγω: Υιέ μου, αν εχεις δουλευτην ... και συνεργει εις το καλοι, προκόπτει το ιδιόν ουι, Ι αγαπα τον και τιμα την Σπιν. (Μιυρ.) Ρ 255· Εαν ου μη βαλεις ανθρωπον ... (παρσαλ. Ι στ.) να έχει ενιοιαν και σκοπον τον τοπον να προκόβει, Ι ... χάνει το πρεγκιπατο Χρον. Μιχ. Η 8561· (μεταφ.): σ' αγαπα (ενν. Θεέ), πρόκοψε την αγάπην μου Σιφίαν., Γραμμ. (Legr. Préface) 23. 2) (Προκ. για άνθρωπο) συντελώ στην πρόοδο, στην επιμελία κλπ.: όπου και αν αφέντεψην ν δουκαν ο αφέντης, Ι επιμησει, επρόκοψην τους αρχοιτες του τόπου Χρον. Τόκκων 1384· είν οι πατέρες θιλουσι νι πιιδεύσουν και να προκόψουν κιλά τα πιιδι τους, ας διώξουνι τα μιναρι ... γεννηματα των τουστών ανθρωπων Σιφίαν., Παιδαγ. 121· (ερωιν.): μαθητην δεν είχα Ι να τον προκόψω σαν εμέ και να τον ευλογήσω, Ι νι μη χαρταινει το κρηι Κρασοπ. (Eideneier) S 135. 3) Κιταφέρον, πετυχαίνω (να κάνω κ.): λογαριασε πόσουσ χρονουσ ... οι νία καθοντ 'επί τι οχολεία ..., και οι περισότεροι γειννιζον ... και ικόμη καν να καλαιαρχούν ή να διηφιζον· καλά δεν προκόφτον Σιφίαν., Γραμμ. 85· Μ' αν επροκιβασι κι αιτοι (ενν. ο Γυπαριμς και ο Αλεξής) ν' αλλάξουσι δαμακι, Ι τις κοραός δειν ήθελες να πιουουε φαρμικι Πανώρ.² Α' 443 κριτ. υπ.

Β' Αμτρ. Ια) Πηγαίνω μπροστά· προοδεύω, ενδοκιμά σε κ.: και προκοπτα εις την παιδευσι, ωστε όπον εμεγαλώθην Σαχλ., Αφήγ. 36· εις τους πολέμουσ επροκοπτε (ενν. ο άγιος Νικόλαοσ) ... και πολλασ ανδραγαθιασ ετελεσι Μιρτινφ. αγ. Νικόλ. 161^α· καθωσ προαιρειται καθιειτε ... προκόπτει εις τασ ερετας της αληθινης φιλοσοφιασ Βενετοός, Δαμασκ. Βαριλάμ 70^α· β) προοδεύω, επιμερώ: Αλεξινδρειαν την πολιν ... θελω θάλλειν και πρακόπτειν μέχρι της συντελειασ του αιώνου Διαθ. Αλ. 255^α· αφόντις αρχισε το σχόλιμα ... ούτε η Βιοσιλεία, ούτε η Εκκλησια ... επροκοψαν ολιγοι τιποτις Ροδινός (Βαλ.) 149· (σε μεταφ.): ημάσ είναι το ελαττωμα και της ημετερας ασθενειασ, η οποία με το να είναι τόσουσ κοπουσ και τόσεσ φροντιδεσ ... παιρνει αν τυχει πρόφασιν και δεν προκόπτει Πηγά, Χρυσοπ. 341 (6). 2) (Προκ. για καλλιέργιες) αναπτύσσειμι· αποδίδω: έβρεξαν ... την ριζαν οπου ήθελαν να φυτευσουν με

κοπρία· βοδίου και κατα πολλά επροκοψεν Αγαπ., Γεωπον. (Κωστούλα) 154.

Η *μητ.* παρκ. ως ετιθ. = α) Εγγατικός, δραστήριος· ικανός: Πλατονα, ... I ... της φιλοσοφίας δάσκαλε προκομμενε Συναξ. γυν. 455· εις το κονταρι και σπαθι περίσσια προκομμένος Διγ. Ο 230· απόσταν βρεθηκα 'ς τούτο τον τοπο ξενος, | οτ' αφέντη μου τη δούλιψη παντα' μου προκομμενος Φορτοιν. (Vinh...) Α' 343· β) πετυχημένος· νοικοκύρης: ο πολυς σινος ... και ανθρωπου μεγαλου, προκομμενους απαλουμεν Ναθαναήλ Μπέρτου, Ομιλία ΧΙ 71· γ) (προκ. για καλλιέργειες) αποδοτικός: Χωράφια που 'χανε δεντρα κι έχουν τα κονκλωμένα, | εκείνα δεν καρποφορου, μηδ' είναι προκομμένα Τζανε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 580⁴.

Η *μητ.* παρκ. ως ουσ. = ανθρωπος φιλόπνοος και ικανός: τους προκομμενους αγαπά, βίνει τους στο τραπέζι, | στεκει και αφοκραζεται Απωλ., Ρίμ. Μ. Καντ. 51· Τοι φρονιμους το ριζικο κι ολοις ται προκομμενους | παντα χαιραμενους κρατει Ερωφ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Β' 377.

προκοσύνη η, Πανωχ.² Β' 108, Γ' 317, Ε' 39, Λεηλ. Παροικ. 593.

Από το ουσ. προκοπή με σπγκ. ανιτιλογ. με τα ουσ. οι -σύνη.

Φιλοπονία· νοικοκυφισινή: Ω¹ καλοριζικοι καιροι αλλότες που 'σταν κεινοι, | όντα προικιο τηη χορασας ήτον η προκοσινη Πανωχ.² Ε' 246· (εδώ στον πληθ.): 'Σ ται προκοσινες τηη φτωχης μιννας ο' ας ειχες μιαισει Πανωχ.² Β' 91.

προκουραδόρος ο, βλ. προκουρατορος.

προκουράρω, Βαρούχ. (Bakk.-v. Gem.) 752¹⁰⁻¹¹

Από το ιταλ. *procurare*. Η λ. σε έγγρ. του 16. (Ζωης, Ελλην. 15, 1957, 61) και 18. αι. (Σιγιάλας, Ελλην. 2, 1929, 29) και σημ. ιδιωμ. (Ζωη, Λεξ. Ζακ.² Β').

(Μτβ. και αμτβ.) φροντιζω: εο τοντας και ηε μην ειχε τινα (ενν. ο Μιχάλης Βασαλο) να προκουράρει να γυρεψει το δικαίόν του, ο πανοσιώτατος αφέντης ιερομοναχος Μπακαριος ο Βαρουχας ... επροκουραρισεν ... και εβγαλαν τον απου τη φυλακή αυτ. 752¹¹.

προκουρατόρος ο, Παρθιν., Γραμμ. 228¹⁷⁻¹⁸, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 397¹¹· προκουραδορος, Διαθ. 17. αι. 3²¹, 4²¹⁻²² — Βλ. και προκουρατουρης.

Από το ιταλ. *procuratore* πβ. προκουρατωρ. Ο τ. (για την κατάλ. -όρος, βλ. και Λιχρεντζ., Αθ. 16, 1904, 200) ηε έγγρ. του 16. αι. (Μαράς, Κατάστιχο 149 Β' 232³, Γ' 242³, 245³, 311³, Βυβλιζ. ΕΑΙΕΔ 4, 1951, 39). Λ. προκουρατορες σε έγγρ. του 17. (Κατσουρ., ΕΕ Κικλ. Μ 9, 1971, 163) και 18. αι. (Έγγρ. Σύρου Α' 272). Η λ. σε έγγρ. του 15. (Ασωνίτης, Βυζαντ. 21, 407) και 18. αι. (Κωδ. Παναγ. Σπηλιωτ., ΔΙΕΕ 27, 1984, 398) (βλ. και Λαζαρης, Λευκαδ.) και σήμ. ιδιωμ. (Ζωη, Λεξ. Ζακ.² Β', Χυτήρης, Κερκυρ. γλωσσόφ., Πανταζ., Κεφαλ.-θιακ.). Πβ. και LBG, λ. προκωροτούρος.

Επίτροπος (βλ. και Αλεξίου Στ.-Αποσκήτη [Τζάνε, Κρ. πόλ. σ. 605]): εμαζωχτήκανε γιαμια πρινοτιες και καλλεγω, | προκουρατόροι κι αρχοντες κι εκημνε κοινοσειο | αλλο γενερολισμο να κάμωσιν εκείνοι Τζάνε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 399¹⁰· (εδώ) διωχειωσitis εκκλησιαστικης περιουσιας: να μποροσσι οι αφέντες οι προ-

κουραδοροι τησ Καμερας του αφέντη μας του Χριστού εις το Σαν Φραντζέσκο να χουνη το καργος να μαζίνουσι τει ιντραδες των πριγματων του ινωθε ποτε αφεντη Ανδρεα Διαθ. 17. αι. 4^{ος}.

προκουρατούρης ο. — Βλ. και προκουρατορας.

Από το προβ. *προκουραδουρ* (Χατζ., Μειν. Κύπρ. 289)· πβ. και ιταλ. *procuratore*. Η λ. η. έγγρ. του 13. και 14. η. (Caracasius, Μηνάς, Γλωσσιστρ. Ιτ.³ 318).

α) Ο επιτροπος, εκπρόσωπος: Οι Γενουβισοι γρακιώντα, εγραφαν του παπι χαρτια και επέψαν τα, και επέψαν τα του προκουριτωρη τους του γιρνάναλη ... και επέψαν τι με τους μαντατοφόρους Μιχ. 332^{ος}. β) ο διαχειριστής περιουσιας: Εμεις ασ σπουδαζομεν ... μη δε μας αγκαλέουσιν οι γονέσι μας, πως αμελησαμεν τι καμωματα τους και παρά τα παιτα εκεινοι οπου λαμβινοσι από ζυτων τους κληρονομικα η οπου γινωσκονται κομμερκιαρηδες και προκουρατούρηδες Λαμασκ., Λόγ. κικοιμ. (μετιφρ.)² 628.

προκουριάτεια ο. Διάτ. Κυπρ. 503^{ος-10} 2^{ος}, 505^{ος}, Νομικριτ. 77.

Το πθ. μίγν. οισ. προκουριτωρ <λατ. *procurator* (L-S Suppl.). Η λ. τον 5.-6. η. (ΠΓΓ· βλ. και Lampe, Lex.), σε παπιφ. του 5. αι. (L-S Suppl.), σε έγγρ. του 13. η. (Μηνάς, Γλωσσιστρ. Ιτ.³ 318, Caracasius) και στο Meursius. Πβ. λ. προκορατωρ (L.BG).

α) Ο πλημειξισκος, ο αντιπρόσωπος: Εάν τις, άνευ νη ενη εκεινις το οίμηνι του εκει, δυνατιτι διά γραφης αυτων και διά αποκριουριων και ιη εχει εξουσιαν αυτων ως προκουράτορας ... Ελλην. νόμ. 551^{ος} (εκκλ.): Πλην ... του ρηγάτου της Κυπρου αρχιεπισκόπου και των προκουρατόρων του σεβασμιωτάτου αδελφού ημηνι Ούγγο του Λευκουσις αρχιεπισκόπου ... ο αυτος των Γραικων αρχιεπισκοπος ... προειβλεν έμπροσθεν ημων Διάτ. Κυπρ. 501^{ος} (νομ.): Είτα λαμβάνει και η γυναικα η ο προκουρατωρ αυτης άλλην ημέραν, ηγονν δ' ημερην του ανανεωσι τον λιβγλλον Ελλην. νόμ. 559^{ος}. β) ο επιτροπος, ο κηδεμόνος η νήλικου παιδιου (βλ. και λ. κιαρωτωρ): Νόμοι οι πολιτικοι ορίζουν οτι ο επιτροπος οπου είναι εις ορφαιικα πράγματι, δεν δόνεται νη αγορασει ενα είδος του ορφινου ... ομοίως και ο προκουρατωρ, προκουράτωρ λεγεται ι κείνος οπου λέγομεν ημεις παιδινηγόν Βακτ. Αρχειφ. (Ακωνθ.) 377 Αθ' 6.

προκουρούρης ο. προκουρούρης, Ασιζ. 5^{ος}, 34^{ος}· προκριουρης, Ασιζ. 283^{ος-29}.

Από το προβ. *προκουριτωρ* (Χατζ., Μεσ. Κύπρ. 289, Stanitsas, Act. VIII^{ος} Congr. Intern. Νέο-Η'λ. franc. 100)· πβ. παλιούτ. γαλλ. *procurator* (Dawkins [Μαχ. Ι] σ. 264)).

α) Ο πλημειξισκος: μοναστα εκραξεν ο ρηγας ένα νοτάρην και έβαλεν τους εις τον τόπον του, πρώτων τον σιρ Τζακε τε Σαντι Μικέλ διη προκουριωρην του, και τους άλλους αρχοντες εις την συντροφιαν του Μαχ. 318^{ος}. β) ο εκπρόσωπος στο δικαστήριο, συνήγορος: ο νόμος λεγει οτι εκεινος ο ανθρωπος οπου καταποντίζει τα πραγματά του ουδεν εντέχεται να έτι άλλου προκουρούρης εις την αυλήν, εφειδή τα εδικα του πραγματα ουδεν ηξεδυρει να βλεπηρει Ασιζ. 35^{ος}.

προκόφτω, βλ. προκόπτω.

προκόψη η, Πανωρ.² Γ' 311 κριτ. υπ., Φορτούν. (Vinc.) Πρόλ. 67, 145.

Από το προκόβω και την καταλ. -ση. Πβ. ουσ. προκοψίς (ι) (L-S) βλ. και TLG (5. αι.).

Προκοπη, εργατικότητα: οι προθυμίες κι οι προκοψές κι οι κοποι των αθρωπιω πλούσους και μπορε ζάμενους τοι κανει 'ς κάθα τόπο Φορτούν. (Vinc.) Πρόλ. 41.

προκρίνω, Προδρ. (Eideneier) III 107, Καλλιμ. 39, Ελλην. νόμ. 584²¹⁻²², Διγ. (Γαρρ) Gr. 101, Διγ. Z 557, Βέλθ. 150, 179, 272, 507, 758, 760, Ερμον. Η 356, Κομνηνής Αννας Μετάφρ. 205, Θεολ., Τζιφ. 355⁸, Λιβ. Esc. 4277, Αχιλλ. (Smith) N 984, 1787, Σφρ., Χρον. (Maisano) 116², Σοφίαν., Παιδαγ. 102, 109, Αιτωλ., Μύθ. (Παρασολού) 104¹⁷, Διγ. Ανδρ. 332², Βενετσάς, Δαμασκ. Βαρλαάμ 33², 91², Συναδ., Χρον. Διάχ. φ. 46² μέσ. προκρενομαί.

Το αρχ. προκρίνω. Η λ. και σημ. (το ενεργ. λογ.).

I. Ενεργ. **1)** Διαλέγω, προτιμώ (κ./καπ.): Βέλθ. 174² προκρίνω μα τους Ερωτας ινι ουνθαπτό με σίνα, | προκρίνω μα τας Χάριτας να σε ουνναποθάνω, | και σύνθαπτος να γένομαι δια την υστέρηαν σου Αχιλλ. (Smith) N 1781, 1782 κριτ. υπ. (Κριαρ., Αθ. 50, 1940, 180² βλ. και Aerts, Bz. 93, 2000, 649). **2)** Επιλέγω, απικφαιίζω νι κάνω κ.: Κομνηνής Αννας Μετάφρ. 21. **3)** Κρίνω, θεικώς: Αλ. Κων/π. 175. **4)** Επιλέγω, αναδεικνύω κάπ. σε αξίωμα: Ξωσ. 9. **5)** Εξηγώ, ιζημινώ: Λέγω: «Το μαύρον τιν αιτού εις δυο το προκρίνω: | ανθρωπον μεγα, ευγενην και χαίρας βασιλι α, | το να δισποζει, ια κραι, ια μονοκρατορενει: | το μέλαν δε εικάζω το χρωμα των Αιγυπτίων ...» Λιβ. Va 2490. **6)** Επιφέρω: φθονος ... προκρίνει σοι την βλαβην λέοντ., Αιν. (Brokkaar) Ο XVI².

II. (Μέσ.) διατάζω ανησυχώ, φοβιταίμ μήπως (βλ. και I ex. Chron. Μορ., λ. προκρίνομαι): «δέομαι σε ..., | να εχω ... τον οριομον αυτον της αφιντίας σου, | κι απέκει και βοηθειαν, ..., | να απέλθω τιμητικα ...», | Ο ρηγας, ... | ... λεγει: ... « ... εις τούτο εβγάνω μαρτυριαν τον Κυριον της Δόξης: | το πως ιχα την ορεείν να σε το σιμφουλιψω, | και παλιν επροκρενομου, μη τύχει και οκοπησι ις | ότι θελω να λείπεισαι απο την ουντροφιαν μου Χρον. Μορ. P 6104.

πρόκριτος, επιθ., Διγ. (Γαρρ) Gr. 2525, Διγ. Z 2977² θηλ. αιτιατ. πληθ. πρόκριτας, Επιθαλ. Ανδρ. Β' 550 (έκδ. προκρείτας).

Το αρχ. επιθ. προκρίτος: το αρω. ως ουσ. ήδη τον 3-4. αι. (Lampe, Lex.). Για τη γρ. κρειτ. βλ. και TLG: πβ. λ. προκρίτων (12-13. αι., LBG). Η λ. και σήμ. ως ουσ.

Που υπερίχει των άλλων: λεγει (ενν. α βοσιλιγός) προς αυτοσ (ενν. τους αρχοντας του): «Είπετε την βουλην σας.» | εις απ' εκεινους, προκρίτος εις γενος εις χρόνον, | εοτάθη, απεκρινατο, και λεγει προς εκεινον: ... Καλλιμ. 966.

Ως ουσ. = επικεφαλής αρχηγός: εις ακροι δειλιασαντες οι πρόκριτοι ευθεως | εις Καρχηδόναν εγενον αμφοτεροι σπουδαιως Αξαγ., Κάραλ. Ε' 377.

πρόκρουσις η.

Απο το αρχ. προκρουω και την κατάλ. -σις. Η λ. σε αχρον. κείμ. (L-S, Montanari) και τον I4. αι. (LBG) με διαφορ. σημασ.

Προσβολή: Βλέπε, αδελφε, ... το υπολοιπον της ζωης σου μη και 'οτι πρόκρουσις

Κυρίως τῷ Θεῷ Κανον. διατ. Α φ. 34^{σημ}.

προκτίζω

Το μτγν. προκτίζω (Lampe, Lex.). Η λ. στον Πορφυρογέννητο.

(Ένεργ. και μέσ.) χτιζώ από πριν/ πριν ιπτό κ. άλλο: και πρώτων μεν καλυψάστας (ενν. οι ειδικοί τους) τον Διγενή εν ταφῷ, | ον προκτιοαστο αυτός εκ ποταμον Ευφρατην. | ... (παρ. Α, Ι στ.) μετά δε ταῦτα και αυτήν (ενν. την ούζυγον) εθιεντο εις μημηίον | εγγυς αυτού του θαυμαστού Ακριτου του γεννησιου Διγ. Ζ 443¹: Προ δε τον αρξασθαι κτιζειν τον ναόν προκτιοειν (ενν. ο βασιλευς Ιουστινιανός) ενκτήριον ... περικαλλές κυκλικόν ..., όπερ ονόμασι του Αγίου Ιωαννου του Προδρόμου Hagia Sophia α 442^σ.

προκύπτω, Γλυκά, Αναγ. 239, Προδρ. (Eideneier) III 191, Διγ. (Trapp) Gr. 1389, Διγ. Α 1225, Χρον. Μιχ. Ρ 5374, Αιβ. διαικευή α 1276, 2438, Αχιλλ. (Smith) Ν 1226, Αιβ. Va 1033, 2114.

Το αρχ. προκύπτω. Η λ. και σήμ. σε χρ. ιπτό γ' πρόσ.

1) (Βλ. και προσκύπτω) α) Σκίβω μπροστά, προς τα έξω: Και εμπεδωσαντίς κιλώς Αλλήλους εκ των όρκιον, | η παρθενος προκυψισα ι κ την χρυσήν θυρίδα, | ο πικς την υπεδέξατο ορθωθείς εν τῷ ιππῷ Διγ. (Trapp) Gr. 1536· α) ιπκίβω λιγο προς τα έξω (για να δω κ.): οι ταύρες ουκ αφήνασιν άνθρωπον ιη πρακύψει | έξω απέ τα δοντια ιη ιδεί τις τους δοξευει Χρον. Μοφ. Ρ 1482· εβλι πα ότι επαρεοκυπταιοιν ιη πειω απε το κιστρον | άνδρῖς, γυναικες, γέροντες ... | το να σκοπουν τι πεισιμον και το κατοινεμα μας | και εκει οποῦ ήτον ο κοιτών της κάρης της Ροδιμηης | εθεουρον ότι επροκικπιτην φοδούλες ωριαωμένις Αιβ. δικακειή ι 1261· β) (μεταφ.): Μικρός κιατά την δοκμην ο Λόγος και την σάρκῃ, | (ου γαρ εχώροιν οι πολλοι το μέγεθος του Λογου, | ουδέ προκυπτειν ηθελον και βλέπειν εις το βαθος) Γλυκα, Αναγ. 115. 2α) Προβυλλω, βγαίνω έξω: Καλλιμ. 1247· (εδάι προκ. για γέννηση): Ως γαρ προδκνυφεν το βρεφος | ι κ της μήτρας της Εκάβης ... Εμμον. Β 42· β) (μτβ.) | πιτιθεμας μετά και βουλης τοσ αδελφού αυτού (ενν. του Μπαγιαζιτ) εοσειλιαν (ενν. οι Ροδιοι) ιητον (ενν. τον Τζεμ σουλταν) εις την Γίνουβαν, φοβούμενος γαρ (ενν. ο σουλταν Μπαγιαζιτης) μη πιας ... περιιωθη εν τη Ανατολη και προκυψη αντώ Έκθ. χριαν. 41¹.

πρικυρῖα

Το μτγν. πρικυρῖω (Π.Γ). Βλ. και L-S, λ. προκυρῖομαι.

Επιβιβαινῖα, επικυρῖῶνῖο ι κ των προτιρων: Το γαρ πρικεκυρωμῖονῖ | και μελωμενον γαρ, λέγω, | αδυνατως γαρ υπαρχει | του γαρ μηπω τι λεσθηαι Εμμον. Β 38.

πρόκυψις η, Πανάρ. 72^σ, 78^σ.

Το μτγν. ουσ. πρόκυψις. Η λ. και σήμ. στον τ. πρόκυψη με διαφορ. σήμιοσ.

1) Έξοδος, εμφάνιση: (Την εκ του καστρον προκυψιν ο λογος αφηνίξει) | ανέστησαν, παρεκινῖαν από του καστρον μόνοι (ενν. ο Καλλιμαχος και η Χρυσορρη) Καλλιμ. 829. 2) Ενασχόληση σε μεγαλο βαθμό (πβ. λ. προκύπτω 1β): Δηλωι ανθρωπων προκυψιν εις τις ιδίας θρησκείας Ωροοκ. 43²² (αν δεν προκ. για το ουσ. πρόκυψις,

βλ. Meesdiei, *Almanac* 156 σημ. 12). 3) Τελετή της βυζαντινής αιχλής, κατά την οποία πραγματοποιούνταν με εξαιρετική λαμπρότητα δημόσια εμφάνιση του αυτοκράτορα (ή άλλου μέλους της αυτοκρατορικής οικογένειας) πάνω σε υπερυψωμένη εξέδρα (για το πραγματ. βλ. Κοσκ., ΒΒΠ Δ' 134-136 και ODB, λ. *prokypsis*): της γαρ εαρτης των Χριστον γενεθλίων ελθουσης απαντας των, υπ' αυτον αρειν ο βασιλευς χρυσασ ρούχα φορέσαι τα κρείττονα ων ειχον, και αυτος δε α βασιλευς την βασιλειον φορέσαι αταλήν την μετα λιθων και μαργαρων πολυτελων εσθη επάνω τόπον υψηλού εξυψηνης φανεις, ποιησας την λεγομένην προκυσήν Παραφρ. Χων. (Νικητ. Χων., Βόνν., 629 κριτ. υπ.).

προλαβῖναι, βλ. *προλαμβῖναι*.

προλαβον, επιφρ., Ελλην. νομ. 516²¹, 530¹⁵, 558¹⁵, Διγ. Α 2925, Αρχιλλ. (Smith) Ν 1327, Χρον. Τόκκων 3127, Φινσιολ. (Leges) 540, Λουκ. 315³, 329²⁵, Καρτάν., Π. Ν. Διάθ. (Κακ.-Πάνου) φ. 57³, Πτωχολ. α 826, Σιναδ., Χρον. Διάθ. φ. 29³, 48³, 65³, Νεκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 224, 411· συγκρ. *προλαβεοτερον*, Χρον. Τόκκων 867. — Βλ. και *προλιβοντως*.

Το ανθ. της μηχ. αιφ. του προλαμβῖναι ικς επιφρ. Π Α. και σημ. ιδιωμ. (Κοντομήχης, Λεξ. Λευκ. ιδιωμ.).

Προηγηθῖνως, νωριετέρι, παλιότερα, ήδη: *δια τους πολεμοσ οπού ο Μπαγιαζιτης προλαβον εικαμεν εις την Περωσιν Νεκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 320: Μεγα κελόν ταυ εφσηκεν (ενν. τω δουκα) το επαρμα τω πυργου· Ι διότι προλαβέατερον το Δραγαμέστο ηπρησιν Χρον. Τόκκων 403· ο Θεας μεις ευτειλεν τον βιον τωτων, οπού ημεσθην και ημεις επτωχαι και ψωμι δεν ειχαμεν να φαμεν ... και ας ενθυμηθαιμεν και ημεις την επτωχειαν ην προλαβον ειχαμεν και ας ελοιμεν τους ιπτωχασ δυ να μας αυξηρει ο Θεος την ζωην μας και τον πλουτον μας Κυριαν, Π. Ν. Διάθ. (Κακ.-Πάνου) φ. 349· οι υμπελοι .. ησαν προλαβον φθαιριντες παρα τω Καρτζία Δουκ. 327⁸⁻¹⁰.*

προλαβοντως, ιπιφρ. — Βλ. και *προλαβον*.

Από τη μηχ. νομ. τοι' *προλαμβῖναι* κατά τα επιφρ. σε -ως. Η λ. τον 7.-8. αι. (LBC, TLG), σε σχόλ. (LBG), σε έγγρ. τοι' 18. αι. (Στερεμέτης, Έγγρ. Ινστ. Βεν. 187) και στο ΑΛΝΕ λογοτ.: βλ. και I. S.

Προηγουμένως, παλιότερα: *Ημεις δε προς τας τοιαντας φημασ εκλείσαμεν ταιρα τας ακουσ και παιταπασι πλέον δεν πιατευομεν τινος. Εγραψαμεν προς αυτην (ενν. την απν ιεροτητα) και προλαβοντως, αλλα τα ανωτέρι ρηθεντα μας εκυμασι προς τα γραφειν οσηρούς Ευγ. Γιαννοίλη, Επιστ. 73¹⁵⁻¹⁶.*

προλαβων, επιφρ., βλ. *προλαβον*.

πρόλαλος ο, Ασσιζ., 349¹⁶ *εμπρολαλος*, αυτ. 417²⁰. — Βλ. και *αβαμπαρλιερης*, *αβοκάτιος*, *προπέτης* Π.

Απο την ηρώδ. προ, το λαλώ και την κατάλ. -ος (μτφρ. δάν. του παλαιού. γαλλ. *avant-parler*, βλ. και Συμμεων., Ιστ. κυπρ. διαλ. 141' άσχ. το μτγν. προλαλος). Ο τ. στο Du Cange.

Δικηγόρος, συνήγορος: *Περι των δικαιοματων, και δια ποιαν αιτιαν εντεχεται να εχει προλαλα, τον λεγουσι αβαμπαρλιερη... αυτ. 258⁷; κανεις ανθρωπος να μηδεν δικαζεται ανεν εμπρολαλον αυτ. 349²⁴.*

προλαλώ.

Το μτγν. προλαλω. Μτχ. προλαλησας -ασα -αν και σήμ. λόγ. Η λ. και σήμ. ιδι-ωμ. (Κωστ., Λεξ., ισακων).

Λέγω προηγουμένως: *Περι γουν των προλαληθειτων... κόρης τις των ευγενων... λεγει προς τον βαϊμόντον... Κομνηνής Άννας. Μετιχρ. 400.*

προλαμβάνω, Σπαν. Α 126, 266, Κορν., Διδασκ. Δ 154, 341, Σπαν. Ρ 56, Σπαν. (Μαυρ.) Ρ 70, Σπαν. (Λάμπρ.) Να 130, 219, 278, 359, Ελλην. νόμ. 574⁷, Ιερακος. 474⁸, Δγ. (Τιαρρ) Γρ. 2749, Δγ. Α 3389, Επιστολ. Ανδρ. Β' 550, Δγ. Ανδρ. 339⁶, Ευγ. Γιαννούλη, Επιστ. 188²⁴· προλαμβανω η προλαβαινω, Δγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 765, 1134, Βιος Δημ. Μοσχ. 394, 395, Μιτζιμ. Καλλιουπ., Κ. Διαθ.² Μιτθ. ιδ' 25 γ' εν. υποτ. ενιπ. (μη) προλαβαινει, Σπιν. Ο 37 γ' εν. οριστ. αοφ. εμπρολιμβεν, Δγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 765 κριτ. υπ.: α' εν. υποτ. αοφ. (ας) εμπρολαβω, Εξκοποτ. 404 β' εν. προστ. αοφ. προλαβε.

Το ιεχ. προλιμβιτω. Ο τ. προλαβαινω και η λ. και σήμ.

Α' Μτβ. 1α) Προφταίνω (νι κάνω κ. τιγιν από κάπ. αλλο ενργω πριν από κάπ. άλλο: Δγ. Ανδρ. 385²⁴, Σπαν. Α 334 β) προφταίνω (νι κάνω κ.), ολοκληρωνω μια γενεργει: ο σουλτανος ορισε να πάγουν στην Λιχαν, Ι να φέρουν τον κυρ Γιβριηλ αφέντην στην Βλαχίαν (πιραλ. ΙΙΙ στ.) Ακόμη δεν επρόλιβεν ο Γιβριηλ να ελθει, Ι αφέντης ο Αλεξινδρος παρέτιμος ευρεθη! εις την Καινοταϊνινοπολιν, στην πορτα τον βεζιρη, Ι εκεινως τον εδεχθηκεν οαν το λαμπρον ζιφειρι, Ι και ορισε και όμωςε οσι νι τον συνδράμει! εις την Βλαχίαν συντομα αφεντην να τον καμει Ιστ. Βλαχ. 775. 2) Πιτιχαινώ (μη έγκαιρη επεμβαση) την αντισχυτην πιπριση κάπ. κακοι: Του κεφαλικω σημεια ταυτα: ογκωτιη η κεφαλή και τα ορμετιι αυτου (ενν. του ορνου). Ενι δ' ευιπερ αργηση αιιατιν ενν δε προλαβεις αυτώ, ορνει τινι ισω. ενι θεραπειουσ Οχινοισ. 581¹¹. 3) Κυριεύω, νικω, υποπισω: ει δε σιμβει και κριτηθεις μετι τιως εις δειπνον, Ι μη σε προλαβει το κρασι, μη σε ικηρει η μέθη Σπαν Α 265. 4α) Πλημάζω, προφταίνω κάπ. ποιη προηγουένται: Ισπον εοι πιραβλεπε την στρατά την αυγιοτα! και οταν ικουσεις οχλων και τιμυχην αλόγων! και δεεις και καταλάβεις, το ότι εμεις υπαμεν, Ι σύντομα καθυλικενσε και προυλιβε μιν ολους: Ι μεσιν εις δασος κρύφθησε, μόνος και μονιχος σου! και πρόσμενι, διαβασι την ιωριν εως νι ερτει Ιιβ. Να 1926 β) προύπαννώ, υποδέχομαι: Ο βασιλεύς ορκώθηκε και εκ του θρονου εβήκε, Ι τον πατριαρχην πρόλαβε, τοντον τον λόγον ειπε! «Καλις ήλθεις, ω δεσποτα και μέγα πατριαρχη, ...» Αρσ., Κόπ. δικτο. [817] γ) φτάνω, πηγαινω (κάπου) πριν από κάπ. άλλον: Λέγει τους (ενν. στους αποσταλους) ο Ιησους οτι: «ολοι θελετε οκαδηλιοθει δια εμένα ετοντην την ινκτα οτι ειται γεγυριμμενον: "θελω κτιπησει τον ποιμενα και θελον οσκορπισθει τα προβατα", Αλλι υστερον αφόντις αναστηθω, θελω σας προλάβει εις την Γαλιλιαν» Μιτζιμ. Καλλιουπ., Κ. Διαθ.² Μαρκ. ιδ' 28.

Β' (Αμτβ.) ενεργώ εγκρατώς ή πριν από κάπ./κ. άλλα αν ιδείς δε τον φίλον σου κη χρήζει τιποτέ σου, μη καρτερησείς να το ειπεί μηδε να το ζητησεί, | αλλ' απειτύθεν προλαβε και-δος το μοναχος σου Σπαν. Α 206· Προς τα σημάδια τα θωρω βούλεται να με ηφρσει, | ας εμπρολαβω, ας το του πω, πριν να με ΄εαπολυσει Ερωτοπ. 404· Το ουδειος και εντροπη, οπου ΄θελε να γενει | εις ολην την Μοσχόβιαν και εις των Γραικων τα γενη, | στους Λεχους, τωρο εγινε και εμειναν εντροπιομονοι· | οι Μοσχοβοι επρολαβαν και βγηκαν νικημενοι Βιος, Διημ. Μοσχ. 706.

Φφ. προλαβανω εις νομιμον γυναικα = παιωνω ως συζυγο, παντρευομαι κάπ. γυναικα (ηβ και φφ. προε)παιρων εις νομιμον γυναικα, λ. προπαιρων, σημασι. 1) ο του πριγκιπου υιός προελθεν εις νομιμον γυναικα την αδελφην της βασιλίσσης κεριας Θεοδωρας Ψευδο-Σφρ. 290*

Η μητ. αυρ. ως επιθ. = προγενεστερος, προηγοι μενος· Διγ. (Trapp) Gr. 936, Νεκτιρ, Ιεροκωκμ. Ιστ. 134.

προλέγω, Αυσί. 533*, Εμμον. Ω 338, Χρον. Μορ. Η 992, Βιος Αλ. 1651, Αλ. Κων/π. (Matzukis) 352, Λιβ. διασκευή α 2923, Λιβ. Esc. 2787, Αχιλλ. (Smith) Ν 95, Μαχ. 226*, Σφρ., Χρον. (Maisano) 126', Αλεξ. 2143, Λιβ. Va 544, Η. Ν. Διαθ. (Γίνιγγ.) 1317, Ιστ. πολιτ. 10^η, Προσκιν. Κοιτλ. 390 128*, Βεσαρωχης, Στίχ. πολιτ. Ανάστ. 571, Σοιμμ., Ρεμπελ. 166, Διγ. Ανδρ. 404*, Χριστ. διδασκ. 418, Ρυθινος (Βιλ.) 227, Μιζέμ. Καλλιουπ. Κ. Διαθ.² Πραξ. γ' 18, κ.α.: α' πληθ. αυρ. ε πρόπαμειν, Διγ. Ο 1233.

Το αυρ. προλέγω. Η λ. και σήμ.

1α) Προβλέπω, προφήτικω: Μιιπτης ... οπου επρολεγε τα μέλλοντα Ροθινός (Βιλ.) 171· το μεγαλον μυστηριον οπου ησαν κεκριμμένοι απο των αιωνων και τωρα, εις τους υστερους καιρους, εφανερωθηκ· εις το γενος των ανθρωπων, του οποιου την φανέρωσι· την επροειπαν ολοι οι προφητη και οι δικαιο Βινετιπς, Δαμισκ. Βαφ-λαϊμ 53* **β)** φανερωνω· καθως οι κοσμικοι αφεντες θαρρευουσι τα κρηπτα τως εκτινών απον θελουν τους γνωριωει πιστους και καλους φιλους και προλεγουσίν τως τι ελθουσι τα καμουσιν, .. ουτως και ο ουρανιος Θεος εθαρευγεν των προφητών ... το μυστηριον απον εγινεν εις την Παρθενον Μαρναν Μορεξ., Κλίην φ. 5'. **2)** (Μτβ. και ημτβ.) προαναφέρει· Τον χρονον εκεινον και καιρον οπου ηλθε ο Καμπανέσης· | και επεζήψην στην Αζαίαν, καθως σε το επροειπα | εις του βιβλίου τον προλογον ... Χωιν, Μιχρ Η 1506· υπηγεν ο Φιλοπαππουσ, καθως επροείπαμεν, και εχαιρετησέν την (ενν. την Μαξιμω) και Γρωτηριν την πως τα παγει Διγ. Ανδρ. 385*. **3)** Μιλώ, κάνω λόγο για κ./κάπ.: Λοιπον τα περι Φλωριον παλι· ας προειπαμεν Φλωρ. 1061.

πρόληψις η, Zygomalas, Synopsis 233 M 33.

Το μεγν. οικτ. προλήψις (ΠΛΓ). Η λ. και σημ. στον τ. προλήψη.

1) Γνώμη που στηρίζεται σε ενδείξεις και όχι σε αντικειμενικά δεδομένα, υπόνοια: Παππος δ' αυτού (ενν. του Διγενη) Ανδρσικος απο των Κιναμαδων, | ος τεθηκεν εξάρτιος βασιλικη προσταζει | Ρωμανού του πανευτυχούς δια τινας προλήψεις Διγ. Ζ 1319 έκφρ. κατά προλήψην = (νομ.) κατά τεκμήρια: Κατά προλήψην λεγεται πως εγινε τότε τι, όπερ όρισε και ο νομος ... ατο φύσεως και διανοίας και γνώσεως τινών ... χωρίς τούτων ακριβων αποδειξεων Zygomalas, Synopsis 263 Γ28. 2) Φρ. εκδι-

δομι πρόληψιν = δίνω αφορμή για λήψη προληπτικών, προστατευτικών μετρών: αν λαλήσω, ακούσουσιν εγχεί την φωνήν μου | και υποστρεψάσιν απρακτος, γνωστω και υπο πατριωτ. | ι κείωσ δι κηη πρόληψιν ωστε διαφυλαττειν. | ωστε μην έχω τον καιρον ια δω την πιθετην μου Διγ. Ζ 1833.

πρόλοβος α.

Η λ. στον Αριστοτέλη και σήμ.

Τμήμα του οισοφάγου των πτηνών όπου αποθηκεύεται προσωρινά η τροφή, πριν περάσει στο στομάχι: *Ιέραξ συνεχως πίνων ... , δηλον ως ενδον περι τον λαιμον τας λεγομένας χοιραδας αναφαίνει η περι τον πρόλοβον η περι τας μαχαλας Ηρακος, 441³.*

προλογίζω, Φαλιέρ., Ιστ.² πριν στ. 1 κριτ. υπ.

Το μτγν. *προλογίζω* (Π.Γ.). Η λ. και σήμ.

Μιλίω προεισαγωγικά: μιλώ ηρωικώς: *Διαλέξις αιταμεσα του βασιλέως και Μπερτόλδου. Προλογίζει ο βασιλεύς Μπερτόλδος 8.*

πρόλογος α, Καλλίμ. 1116, Χρον. Μωρ. Η 1338, 1342, 1507, Χρον. Μωρ. Ρ 1507, Αχιλλ. L 306, Αχιλλ. (Smith) O 316, Χρον. Τόκκων 2863, Ψευδο-Γεωργηλ., Αλ. Κων/π. (Wagn.) 41, Κοκκων., Μπούας 152, Μωρεζ., Κλίμη φ. 1^ο *εμπρόλογος*.

Το αρχ. πικρ. *πρόλογος*. Ο τ., πιθ. από τη συνικφ. εν *προλογω*, αν ηχι από την ανηπτυξη ενός πρσθι τ. προσφύματος η την επιδχ. πιν επικρ. εμπρός (βλ. και Πα-πιδ. Α., ΛεΞ., λ. εμπρόλογος), και σήμ. στο ποιντ. ιδίωμα (Παπιδ. Α., ΛεΞ., ό.π.). Η λ. και ιημ.

1) Μονιλογος θεατρικού έργου πριν την έναρξη της κυρίας δράσης, που παρσικιάζει την υπήθηση και τα πρόκωπα ή απλώς προτοιμάζει το θεατή για την παράσταση: Πανόρ.² Πρόλ. πριν στ. 1, Πηρόλ. Απόλλων. πριν στ. 1, Πηρόλ. εις έπαινον Κεφαλλην. 97. 2α) Σιντομη εισαγωγή γραπτού ή προφορικού λόγουε γραφήν γράφει (ινν. ο Αχιλλεύς), αντιγραμμά ... | Της δε γραφης ο πρόλογος ειχεν ταιουτους λογους Αχιλλ. (Smith) O 211^ο φιλέι (ενν. ο Αβραμ), περιλιμβινι τον (ενν. τον Δωτ), κοντά του τον καθίζει, | με πρόλογον και συντυχίαι τέτοιαις λογης τ' αρχίζει ... Χοιμνιου, Κοσμογ. 1170^ο β) (εδώ παθ.) εισαγωγικό σημείωμα νομικής διάθεσης: τωρα να οας διδασωμεν τα δικαιώματα τας εγγυταδες ... Αυτος λέγει τον εμπρόλογον λατινικα νόμια, τουντεστιν το δικαιον της εγγυμσιαις Λοσιζ. 309^ο~17 (έκδ. ενπρόλογον: διορθώσ.) Αυτός ο εμπρόλογος ειαι νομιμος γραμματικός. Αυτον λέγει το δικαιον τον σιργέντη, και ποταπην εξουσιαν έχει ο αφέντης κατα τον σιργέντην του Ασιζ. 319^ο. 3) Προκροφήνηση: τον διδει (ενν. ο αποκροαριος) την γραφήν τον Πιλάτου και λέγει τον πρόλογον, οπου λέγουν των βασιλεων και έπιπτα τον λέγει το πάθος του κυριου ημων Ιησου Χριστού Καρμίν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ. Πάνου) φ. 328^ο. 4) Ρητό, παροιμία: ηκουσα και πρόλογον τον ελεγεν οκάτις: | «τον ανδρειωμένον σταν βολει, τον δυνατον σταν θέλι ι» Χρον. Τόκκων 1702.

Φρ. κάμνω πρόλογον = συζητώ, επιχειρηματολογώ (μτφρ. αντιδ. βλ. και Βαταγλία, λ. *prologo* 4): Έλα, αδελφέ, καμε εκείνο οπου σου φαίνεται. Εγω δεν θέλω να κοπιαζω πλέον εις το να σοι κάμνω τούτους πρόλογους Μπερτόλδης 62.

προλογώ,

Το μτγν. προλογώ (Π.Γ.) Η λ. στο ΛΑΝΕ.

Προβλεπω, προμαντείνω: *Ει γρητευτρια προσκαλούνται ... εις ασθεनेίας και πόνουσ ... η προλογούσες τα μέλλοντα ... παιτες γαρ, φησι, ο ταιούτοι εξαετεί επιτιμίω υποβαλλονται Μαλαξος, Νομοκ. 445.*

πρόλοιπος επιθ., Διγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 1601, Ντελλαπ., Ερωτήμ. 2632, Φαλιέρ., Θρ. (Bakk.-v. Gem.) 88, Φαλιερ., Ιστ. 206. — Πβ. και απολοιπος, επιλοιπος.

Απο την προθ. προ και το επιθ. λοιπός. Το ουδ., ως ουσ. ήδη μτγν. (L-S). Η λ. τον 7. αι. (LBG).

Υπολοιπος: *Ἐμεν ... σνειδιζουσι μεΙ και οι συγγενεις οι προλοιποι και όλον το φουσατον Διγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 242' ο προλοιπος λας της χώρας ... ευκαιρέοσιν την χωραν και εφυγασιν εις τα ορη Byz. Kleinchron A' 2094' Αυτό το οπίτιν το απιραν, η Κωνοιαντίουν πολις, Ι δεν εναι σαν τα προλοιπα οπου οριζει ο Τουρκος Ψευδο-Γεωργηλ., Αλ. Κων/π 645' (με παράλ. του ουσ.): Οι προλοιποι οπου εμείνασι της Τροιας του σφαγειου (παράλ. 2 στ.) ... εφθασαν εις Κορχύρην Πέλα. Τρκαδ. (Παιπαθωμ·Jeffr.) 13102.*

Το ουδ. στον πληθ. ως ουσ. = α) **Ο**τι απομένει από ένα σύνολο: *Αλήθεια, διδεις με πολλά, πλην αν τα συμπήφισειςΙ και να νοησεις και τα προλοιπα το πώς με αποσωνουν Ιζωδρ. (Ειδνεπειε) II 25-3 χφ II κρατ. υπ.: Μη κλι ψεις ... φέγυε και την μοιχείαν, Ι φίγυε τον φονον ... (παράλ. 2 ιπ.), φυλαξε και τα πρόλοιπα, καλέ, τι ορίζει ο νόμος Ντελλαπ., Ερωτήμ. 2333' β) (ειδικ.) το υπόλοιπο μικτό ενός οφειλούμενου χρέους: ο νοικοκυρης ... ει τι και αν τον χρεωστέι απε το ενσικιν του σπιτιου του ... ημπορει να κρατηθη επανω εκεινου η εκίνυης οπου εναικιασεν τον οικισι του ... να τον πληρωση τα πρόλοιπα με δικαιον Ασσιζ. 75¹².*

προμαθητεύω.

Από την προθ. προ και τη μαθητεύω. Η λ. τον 9. αι. (LBG) και στο Σιρρ., Θησ.

Γνωστοποσω, ανακοινωνω, αναγγέλλω κ. από πριν: *επρομαθητευθη παρά των κατασκόπων οτι υπηγαίνεν (ενν. ο Μεεμετης), ινα τα της Ανατολης διορθωση Ψευδο-Σφρ. 250'.*

προμάμμη η.

Το μτγν. ουσ. προμαμμη. Η λ. και σημ. λογ.

α) Προγαμιά: *ανόντες (ενν. συγγενείς) λεγονται ο πατηρ μου, ο παππος μου και ο προπαππος μου, η μήτηρ, η μαμμη και η προμάμμη Νομοκ. Αγ. Γεωργ. 201' β) η πρώτη μητερα ενός γένους: ο προπαππος μιας Αδαμ και η προμαμμη μας η Εϊα ε-θρηθησαν και έκλαυσαν πολλά Διγ. Αλ. F (Konst.) 32¹⁵.*

προμαραίνω.

Το μτγν. προμαραίνω το μέσ. ήδη στον Αριστοτέλη.

Αποξηραίνω από πριν: *περδίκιτιν βοτανην προμεμαραομενην συγκόψας ... δος τωι έρακι Ιερακος. 461¹³.*

προμαχιόνι(ον) το, Καναν. (Pinto) 325, 401, 538· *περμαχιόνι(ον)*· *πριμοχιόνιον*. Μαχ. 462^{3α}· *προμοχιόνιν*, Μαχ. 424^{2α1}· *προσχιόνι(ον)*, Απολλων. (Κι χ.) 45. — Βλ. και *προμαχών* —ας.

Απο το ουπ. *προμαχίων* (<αρχ. ουσ. *προμηχέων* απ. σε σχόλ.: βλ. και LBG) και την κατάλ. -(ον). Ο τ. *περμαχιονιον* (με επίδρ. του *υπερμαχών*· πβ. και Παγκ., Ιδίαμ. Κρ.² Δ' 505, λ. *περμαχών*) στο Du Cange. Για τους τ. *πριμοχιόνιον* και *προμοχιόνιν* βλ. Meyer, Γλωσσ. Πραγμ. Κύπρ. 98, 105. Για τον τ. *προσχιόνι(ον)* βλ. Κεχαγιόγλου [Απολλών. σ. 491-2]. Η λ. *προμηχιόνιον* σε σχόλ., στο Steph., Θησ. και στο Du Cange (λ. *προμαχος*) βλ. και LBG.

Προμαχώνας: τα στρατεύματα παντα των Τούρκων ... είδον γυναικαν οξείν ρούχα φορούσαν και περιπατουσιν επανω των *προμαχιονίων* του ίξω καστρου Καναν. (Pinto) 549 (εδώ σε μίτιφ.): *κτισε εις το θεμέλιον σου πύργους και περμαχιονια*, να φυλαχθείς αφ' το κακό ...| νη *φέλεθούν και άλλοι πολλοί αφ' την διδασκαλιαν σου Γεωφηλ.*, Θιν. 458.

πρόμαχος ο, Διγ. Z 2271, Ερμον. Ξ 94, 95.

Το αρχ. ουσ. *πρόμαχος*. Η λ. και σήμ.

α) Αυτός που μιχεται στην πρώτη γραμμή: Τρωϊκά 530^{1β} β) (στον πληθ.) ε-μπροσθόφυλλική: Καλλιμ. 867· γ) *υπερησπιστής υπέρμαχος*: Λοικ. 121².

προμαχιά.

Το αρχ. *προμηχέω*. Η λ. και ιπήμ. λήγ.

Μάχομαι στην πρώτη γραμμή: Νεκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 382.

προμαχίον —α^ς ο, Φάιχ. 1346. — Βλ. και *προμαχιόνι(ον)*.

Το μτγν. ουσ. *πριμαχων* (<αρχ. *προμηχεων*). Η λ. *προμαχωνας* και σήμ.

Τμήμα φρουρίου από όπου μπορεί κάπ. να μάχεται προπυργιο, έπαλιη: *επισησεν περιχωρον* (ενν. ο Ακρίτης).| *Τείχια του εκτισεν λαμπρα μετά τους προμαχωνας* Διγ. (Αλεξ. Στ.) Εσκ. 1630.

προμελέτησις η.

Από το *προμελετώ* και την κατάλ. -σις. Η λ. τον 4-5. αι. (Lambre, Lex.) και στο Sotam., λ. *προμελέτημα*.

(Εδώ) *προσχεδιασμός αξιόποινης πράξης: αν κάμνι* (ενν. ο φονεύς) *τον φονον μετά προμελετησικως και σκεψεαις, τότε και σταιγκως τον κάμνουσι κηλόγηρον* Zygomalas, Synopsis 250 N 32.

προμελετώ, Σοφίαν., Παιδαγ. 107, Διγ. Ανδρ. 332², Νεκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 121.

Το αρχ. *προμελετάω*. Η λ. και σήμ.

α) *Μελετώ εκ των απέρτων, προσχεδιάζω κ.: προμελετωμεις ουσης μάχης του γενέσθαι μετά του αμρα παρά της αυθειτίας των Βενετών ... τούτον δη το εργον απεκαλιψεν αυτήν* Σφο., Χρον. (Maissano) 174⁵ *να μηδέν προμελετησω οσα εμελλε και να ειπώ* Σοφίαν., Παιδαγ. 107· β) *προσχεδιάζω* (υπουλή ή εγκληματική ενέργει-

α): πάντα δια τον λιμπωνα με δολον εμιλουσαν (παρ.αλ. 2 στ.) και του προμελετουσασι-
οισιαν δυστυχιαν! την ελαχεν Θραουβουλος σιμα στην Παμφυλιαν λιμπων. 293.

Το ουδ. της μιχ. ενεστ. ως ουσ. στον πληθ. = σχεδία, προθέσεις: Ο δε άγιος βασι-
λευς ... τον Λιονταρην Δημητριον εσσειλε προς εκεινον (ενν τον αμिरα), ινα και περι
των προμελετωμενων μαθη και προμνηυση Σφρ., Χρον. (Maisano) 16¹.

προμέσα η, Ολοκαλις 106⁴, 172¹⁵, 177⁹, 202⁴, Σανκταμιτρας, Πραξ. Αποστολ.
(Κακ. Πανου) φ. 39° σημ. 1· προμύεσα, Μιχ. Ο 390 (σημ. 6, Δαμασκ., Λόγ. κικιμ.
(μεταφρ.)¹ 122.

Απο το ιταλ.-προβηγ. *promessa*. Ο τ. *προμμεσα* απο παλαιώτ. γαλλ. *promesse*
(Dawkins [Μαχ. II σ. 264]): βλ. ομοις και Meyer, Γλωσσ. Πραγμ. Κυπρ. 138-9. Η λ. ει
έγγρ. τοι 17. αι. (Κωδ. Παναγ. Σηπλιώτ., ΔΙΕΕΕ 26, 1983, 481) και σήμ. ιδιωμ. (Ζώη,
Λεξ. Ζακ. Β', Κόμησ, Κιθηρ. Λεξ.).

α) Υποσχισθ: *προμμεσα* Κυπρ. χφ. 161° (ως πιστ. αντικ.): πολλές *προμμεσες* ...
επρομνησιασεν ο Μισοταχέλης του Πιτρον τε Ναβες Βουσιφ. (Κεχ.) 132⁵ β) (νομ.)
υποσχισθ η σπουτ διατυπωνηται εγγραφως, πικικ. να ελασφαλιστεί η τηρησθ της:
ηκαμεν (ενν. ο υιος μου) προμμεσα και σιγκουριτα πως είναι κοτέντος .. εις ότι του
δωκα, η οποια προμμεσα ευρισκεται στο λιμπρο του κουνιαδο μου του παπα Γιωργη
Ολόκαλις 173¹¹.

προμετάρω, Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.)¹ 2714, Βαροιχ. (Bakk. v. Gem.) 42¹¹, 79¹, 103¹¹,
κ.α., Βενέτσας, Δαμασκ. Βαρλααμ 85², Ευγεν. (Vitti-Spadaro) 291° *πρεμετιρω*,
Ειργέν. (Vitti-Spadaro) 291 κριτ. υπ· *προμετέραι*, Ολόκαλις 110¹¹, 148¹², κ.α., Μικε-
ζίν., Διθ. 483, Βαροιχ. (Bakk. v. Gem.) 35^{2, 11}, 46¹¹, 103° 144²³, κ.α. *προμμουταροι*,
ιστ. μακαρ. Μιρκ. 115. 741.

Από τι ιταλ. *promettere*-βενετ. *prometer*. Ο τ. *πρεμεταρω* σε έγγρ. τοι 17. και 18.
αι. (Κωδ. Παναγ. Σηπλιώτ. ΔΙΕΕΕ 23, 1980, 521, Μελινηράκης, Ελλην. 10, 1937-8, 390,
κ.α.) Ο τ. *προμμετρω* σε έγγρ. του 16. (Βισβίτ., ΕΑΙΕΑ 4, 1951, 163, Γκίνης, ΕΕΒΕ 39-40,
<1972-73>, 1974, 211, Μερτίκος, Κρ. Χρ. 15-16 τευχ. β', 1961-2, 231, κ.α.) και 17. αι. (Δε-
τιχακίης, Κρητολ. 16-19, 1983-4, 136, Βιριτζελιμ-τη, Θησαυρ. 30, 2000, 331, κ.α.), και
σήμ. στη Ζάκυνθο (Ζώη, Λεξ. Ζακ. Β'). Τ. *πρεμετερω* σε έγγρ. του 16. αι. (Βισβίτ.,
ό.π., Κασιμ., Έγγρ. 462). Τ. *προμμεταρω* το 17. αι. (Καθαρινάσης, Κρ. Χρ. 25, 1973, 25).
Η λ. σε έγγρ. του 16. (Δετιχακίης, Κρητολ. 10-11, 1980, 249, Ευταγγελιατος, Θησοιη. 7,
1970, 217, κ.α.), τον 17. (Δικαιοσφ. έγγρ. (Σερ.) 132, Κωδ. Παναγ. Σηπλιώτ., ΔΙΕΕΕ 24,
1981, 489, κ.α.) και 18. αι. (Κουρσαρ. 14°) και σήμ. ιδιωμ. (Κόμησ, Κιθηρ. Λεξ., Παισχ.
Ανδρ. γλωσσ., γρ. προμμεταρω).

α) Υποσχομαι *επρομμεταρωσε* (ενν. ο Σαντομυρης) γαμπρόν να τον ποιήσει (ενν.
τον Δημητριο) Βίος Δημ. Μοιχ. 255° *προμμετάρω* σου πως εγω δειν θελω ψομα τεύσει
απο ετοιτα σπου σου λεγω Βενέτσας, Δαμασκ. Βαρλααμ 38² β) (νομ.) δεσμευομαι
εγγράφως να κανω κ., υποσχομαι εγγραφως: δια προσκίον της (ενν. της Χρησης)
προμμετέρει ο λεγόμενος κηρ Κωσταντής υπηρπουρα ρ^o Ολόκαλις 145⁷.

προμετώπι(ον) το.

Το ουδ. του επιθ. *προμετωπιος* (απ. τον 7. αι., ΤΙΓ) ως ουσ.: πβ. αρχ. ουσ. *προμ-*

τωπίδον και μτρν. ουσ. προμετωπίς. Η λ. προμετώπιον τον 9. αι. (LBC, λ. προμετωπίος) και στο Meursius.

Κοσμημα του μετώπου, ιδιαίτερα των αλόγων: κι εις τα μέτωπα γαρ τούτων (ενν. των ιππων) προμετώπια καλά γαρ Ερμον. Α 82.

προμήθεια η. Θειά, Τζιρ. 355^α, Κορων., Μπούας 33, 74, 130 δις, 139, 141, Αττωλ. Μυθ. (Παράσουλου) 24^α, 124^α, Zygomalas, Synopsis 193 Ε 107, Παλαμήδ., Βοηβ. 602^α προμηθεία.

Το αρχ. ουσ. προμηθεία. Ο τ. απο μετρ. αν. (πβ. ηρχ. προμηθεία). Η λ. και σήμ.

1α) Πρόβλεψη, πρόνοια, προνοητικότητα: Zygomalas, Synopsis 181 Ε 38^β φροντίδα, επιμέλεια: Σέρκ., Χρον. (Maisano) 32^ο, Ροδινός (Βαλ.) 152^α (σε εμπρόθ. προκθ.): Ευθης στον Φραντζαν έγραψε (ενν. ο καπετανιος) ζητουντα τον βοηθειαν, | εκεινος δε του εστειλε, με περισσήν προμηθειην, | δεκα κομματια αρτιλαριαν Κοκκων., Μπούας, 108^α η αυθεντια μετι πολλήν προμηθειην | εις το Τριβιζον εστειλε χιλια αλογα βοηθειαν Κορων., Μπούας 109. **2)** Βοήθια, ενίσχυση, συνδρομή: ενα και συνηθεια εις ολους τους αυθενταδες | τα κιωτρη τους να βλέπουσι, προμηθεια να διδουν Βυζ. λιυδ. 702^α (προκ. για τη Θείκη βοήθεια): ουδέ γαρ ην εν εκεινις (ενν. ταις γυνικει) ... ουτε αργύριον, ουκ αλλο τι, ει μη το εργόχειρον και η του Θεου διη των αρχόντων προμηθεια Σφραντζή, Χρον. (Maisano) 50^ο (μεταφ., προκ. για την Παναγία): Στες χρες και εις τη οφρανή εισαι η προμηθειη (ενν. αι, δεσπονα) Διφ., Λόγ. 753. **3α)** Υλική βοήθεια, αγιιά, εφόδια: οπου νηστευεις και δεν τρως, και «Κοριε, ελεησον» κραζεις, | εις ποιαν φυλακην υπας να δωσεις την προμηθειαν, | ζ κείνους πω ουκ εχουν μπορετην να δωσεις την βοηθειαν: Λιφ., Σικι. 313^α (στον πληθ.): διδει δε και προμηθεις (ενν. ο Κύριος) εις τους επτωχους και χήρας Πτωχολ. Α 328^β) οικονομική συνδρομη: Λοιπον η οη προμηθεια συντόμως μοι φθισάτω | πριν φαγω και τα ακινητη και πέσω και αποθανω Πικροθ. (Eidenwier) Η 111. **4)** Πολεμική ενίσχυση: ο δε γε βιαιλευς Αλέσιος ακούων την των Φραγκων κίνησιν ουδεν τι προς ασφάλειαν και προμηθειαν του τόπου και της χωρας αυτοό επρομηθευσατο Παράφρ. Χων. (v. Dieten) III 56^α τα Γιαννινα βουλήθηκε τιχατε ν' αφεντευσει (ενν. ο δοσικς). | Κι ο βιτωσρέ ντ' Αναπολη του εδωκε βοηθειαν, | τον Ιζωϊαν ηφανισε με ταύτην την προμηθειαν. | Τα Γιάννινα αφεντευσει, στα χέρια του εμείναι Κορων., Μπούας 5.

Φρ. 1) Έχω προμηθειαν (εις κάπ.) = φροντίζω, νοιάζομαι (για κάπ): Ως πρεπει δε του βασιλιός παντα να 'χε προμηθειαν, | στο Μόνιον απέστειλεν ευθης πολλήν βοηθειαν Κορων., Μπούας 73^α Της Βενετίας δε η αυθεντια ... (παράλ. 1 στ.) ... φουοσάτα εκλεκτά μοινατήρων και στρατιώτων (παράλ. 1 στ.) εσύναξε και εστειλε του δουκος εις βοηθειαν, | και κοντε τον Πιλιλιανον 'ς τουτους να 'χει προμηθειαν, | γουβερναδούρον έποικε Κορων., Μπούας 25. **2)** Κάμω/ποιω (την) προμηθειν (εις κάπ.) = βοηθώ κάπ.: το πεθυμας γαρ ποισε το, κι ως θε λεις την προμηθειαν Θησ. Θ' [3^η] κουρσπου ερχονται και μιας κυταρμαζων, (παράλ. 3 στ.) Οθεν παρακαλουμε σε: καμ' σ' εμας προμήθεια, | τον ανδρειωμένο Διγενη στείλε σ' εμας βοηθεια Διγ. Ο 2117.

προμηθεύουμαι, βλ. προμηθεύω.

προμηθεύς ο.

Το αρχ. ουσ. *προμηθεύς*. Η λ. στον τ. *προμηθείας* με διαφορ. σημασι, και σήμ. λόγ. (ΔΚΝ, Μπαμπιν., Λεξ.)

α) Αυτός που προνοεί για κάπ. η κ., που φροντίζει κάπ. ή κ.: προσκυνεί (ενν. ο Αλέξιος, ο καισαρ) παννυσθεβός τον μέγαν βασιλέα, | τον παυνν περιοίβαστον, του κόσμον προμηθεα Ριμ. Βελ. ρ (Bakk.-v. Gem.) 798 (εδώ προκ. για κληρικό πβ. α. οικονομός 4): *πρέσθην παλιν άλλος τις νεος οικονομος τουτου* (ενν. του μοναστηριού) ... Υπήρχε γαρ ο ανθρωπος καμπασον δοκιφρων, αλλ' ουδε καλοφρων ... Τέλος πάντων, ... εοταθην η αρχοντια αυτού εκεί ... πεντε ή εξε χρονος το πλεον, ως δήθεν προμηθεύς του ναού Χείλα, Χρον. 355 β) αιτος που συνδράμει, που βοηθά κάπ.: τον ευεργετην τον εμόν ... | και της εμης της γυναικας σωστην και προμηθεια, | τον Αλεξανδρου πρεοβενητην Αντιγοσιν Βίως ΑΑ. 5217.

προμηθεύς, Διηγ. Βελ. χ 259, Χείλα, Χρον. 347 δις, Διηγ. Βελ. Ν^ο 279, Παράφρ. Χων. (v. Dieten) III 6, Βιζ. Ιλιάδ. 705, Παλαμής. Βοηθ. 1166, Χριστ. δίδαικ. 354, 470, Ροδίνος (Βαλ.) 224, Μάξιμ. Καλλιουπ., Κ. Διθ.² Ηαίιλ. Ρωμ. ιβ' 17: *προμηθεύουμαι*, Ριμ. Βελ. ρ (Bakk.-v. Gem.) 423, Γεωργηλ., Βελ. Δ (Bakk.-v. Gem.) 381: προκτ. ενιστ. *προμηθευι* (μν δεν προκ. για τυπογο, λάθος), *Cesprächb.* 79³².

Το ενεργ. του *προμηθευομαι*, που μπ. στον Ισποκρατή (TLG), Η λ. την 11. αι. (LBG) και σήμ.

1) (Μέσ. και ενεργ.) *πρινοαι φροντίζω* (για) κάπ. ή κ.: *όρισε, τάξε κεφυλήν ...* (πιμκλ. 1 στ.) *να προμηθευεται καλως την οίστασιν του τόπου Αχιλλ.* (Smith) Ν 695: *τινές των Ρωμίων εν τη εισβολη των Τούρκων ... εφθασαν φευγοντες ... προμηθεύσασθαι τα τι κνα και την γυναικα Δοικ. 363¹⁶ ημοι: γυμνος και με ενδύσει: αρρώστησα και με επρομηθευτηκετε: ει: την φυλακήν ημοιν, και ηλθετε εις εμένα Μαξιμ. Καλλιουπ., Κ. Διαθ.¹ Ματθ. κε' 36 (αμιβ.): ΦΑΛΙΕΡΟΣ: Αιλιμοσιν, απέθηρακα αν ηθελες αργήσει (παραλ. 1 στ.) ΜΟΙΡΑ: Για ταυτο επρομηθεψα, για να χω γνωρισμένοι ο ποθος πασα δυναται προς τον εμπιστομενο Φαλίρ., λιτ.³ 35 κριτ. υπ.: Βελιοπριος ενθός ληφει την δεσποτεϊαν, | εαν μη προμηθευσομαι οϊντόμωσ επι ταυτο Διηγ. Βελ. Ν^ο 366. 2) (Μέσ.) α) φροντίζω να έχει κάπ. κ. που χρειάζεται, παρέχω, εφοδιάζω: ουτος (ενν. ο Αλέξιος) εντος του παλιτιου καθισθαι ορεγετο και μηδεμίαν βίθηϊαν ηη πολει προμηθευομενος Ηαριφρ. Χων. (v. Dieten) III 140 β) εξασφαλίζω κ. για τον εαυτό μου, αποκτώ κ.: (ιδω εκων.): *Ειδες τον υπερηφανον* (ενν. τον Σίλβιο) *τωρα, πως εμπερδευει, | και ποιαν αγαπη ευγενικην ηβρε κι επρομηθεύτει: Σουμμ. Πισστ. φιδ. Γ' [746].**

προμηθής, επίθ., Ψευδο-Σφρ. 564³.

Το αρχ. επίθ. *προμηθής*.

(Σε θέση ουσ.) αρχηγός, διοικητής: *Επιδραμόντος οιν του Αμαρη ...*, ο *προμηθής* του των Ενετων οτολου ... και ο Ραουλ Μιχαήλ ο Ιοης μιτα πολλων και καλών στρατιωτων ετρεψαν αυτον κατα κρατος και πολλους των αυτου απέκτεινον αυτ. 564³¹⁻³².

προμηνεύγω.

Από το *προμηγω* και την καταλ. -εύγω.

Φανερώνω από πριν ότι θα συμβεί κ., προαναγγέλλω: Τούτο 'το κείνο' όπου προφητευέ μου τ' όνειρό μου, | όνειρο αληθινόν εις το κακόν μου, | κι εις το καλόν πολλά ψευτόν περιόσια Πιστ. βοσκ. V 5, 321.

προμήνυμα το.

Από το προμήνω και την κατάλ. -μα. Η λ. τον 4. αι. (Lampe, Lex., TLG) και σήμ.

1) Προειδοποιητικό σημάδι, οωνός προάγγελμα: Όλα τα προμήνυμα κι όλες οι προφητείες | σήμερα ετελειώθησαν με τούτες τες αιτίες Φαλιέρ. Θρ. (Bakk.-v. Gem.) 235. 2) Μαντική προαισθήση: Ο Θεός ας καμει ψόματα τα λόγια τα δικιά μου | και να μην έχουν έφελας τα προμήνυμα μου Πανώρ. Ε' 282.

προμήνυτεύω.

Από την πρόθ. προ και το μήνυτεύω.

Δίνω σημάδια, ενδείξεις για κ. που πρόκειται να συμβεί, προαναγγέλλω: Χριστον αντιτυπον σ' έχεν προμήνυτέψει | κι εδώ στον κόσμον μυστικά ο Ιωάννης πέψει (ενν. σε, πάτερ Φραγκίοκε) Σκλέντζα, Παήμ. 5^ο αν θελει να σου προμήνυτέσει πλοα κυκιν, θαρρώ να αληθέψει ο πατήρ του ψεύδους, και ιν σου τάξει καλον ο προηρός και μισανθρωπος, φοβομαι και δύναμις έχει να σε | μπαιζει Πηγά, Χρυσοπ. 334 (4).

προμήνυω, Βίος Αλ. 2648. — Βλ. και προμήνω.

Το αρχ. προμήνω. Η λ. και σήμ.

1α) Φανερώνω, αποκαλύπτω κ. ι κ των προτίρων (η σημασι. αρχ. βλ. I-S Suppl., στη Α.); Βίος Αλ. 1710 β) ενημερώνω έγκαιρα, προειδοποιω Ο δε άγιος βασιλιός εισημασας τον Αισοταρην Δημήτριον έστειλε προς εκκινον (ενν. τον αμπα), ινα και περί των πριφι λι τωμένων μάθη και προμήνυση Σφρ., Χρον. (Μαίσαπο) 16^ο. 2) Παρουσιάζω ενδείξεις για κ. που πρόκειται να ακολουθήσει, προαναγγέλλω: όταν Σκυθοι τε και Πέρσαι | προβάλοσιν εν τη πολει | Γιβαώ τι κηλουμνη (παράλ. 2 στ.), τότε να την αιχλωσωσιν προμήνυσουσιν σοι Λέοντ., Αιν. I 253.

προμήνω, Δευτ. Παρκσι. 287, Απόκοπ.² 338, Ερωτόκρ. (Αλέξ. Στ.) Ε' 800, 1312, Χριστ. διδάσκ. 413, Τζάνγ, Κρ. πιά. (Αλέξ. Στ. Αποσκ.) 437^ο, 459^ο, 511^ο, 513^ο, 540^ο.

Απο την πρόθ. προ και το μινω. Η λ. στο Βλαχ. και σήμ.

Δίνω σημάδια, ενδείξεις για το μέλλον, προαναγγέλλω: μες στη σκοτεινή φλακην, όπου 'το η Αριτούσα, | εμπήκα δυο όμορφα πουλια κι ευλυκοκιλαδοθα. | Στην κεφαλή της Αρετης συχνια χαμοπιτουσι | και φαίνεται σου και χαρές μεγάλες προμηνούσι Ερωτόκρ. (Αλέξ. Στ.) Ε' 794 πηγαινε ομπρος και φέρε μου, Πετρούτσο, τ' αρματα μου. | γιατί μεγάλο πδλεμο μου προμηνα η καρδια μου Σταθ. (Martini) Γ' 66.

προμήτωρ η, Διηγ. Αλ. Ε (Konst.) 49¹.

Το αρχ. ουσ. προμήτωρ. Η λ. στο Du Cange και στο AANE.

α) Πρώτη μητέρα ενός γένους: Ψευδο-Σφρ. 446^α β) γιαγιά: και μέλλεις ευρείν ετερον κάλλιστον παρακλήσι, | οπερ το ονομαζουσιν «εις την αγιαν Ανιαν», | προμήτορα του Ιησού και μητρός αυτού μανναν Παίλ, Ιστ. Σινά 194.

προμιλώ. — Πβ. και προλεγω.

Από την πρόθ. προ και τον τ. μιλω του ομιλώ.

1) Κάνω πριν λόγο για κ., προαναφέρω: φθάνει ετοιμοτό μόνον όπου επρομιλήθη, ότι να μην φονεύομεν τον πλησίον Χριστ. διδάσκ. 312. 2) Προφητεύω: της Παρθένου Μαρίας ... όλα της τα χαρίσματα και τες σημασίες και τες αξίες απού έχει, άνθρωπος δεν της τα έδωκεν, μα το Πνευμα το αγιον απον εφώτισε τους προφήτις και επρομιλησαν τα πολλά ονόματα τα εδicka της; Μορεζ., Κλινη φ. 3°.

προμισιόν η.

Από το βενετ. *promission*.

Υποσχεση, δεσμευση: έστοντας και να με καμου ο αρχος μου φορτοσταμέντε να ταξω του ανωθε μου υιου ... το εμισον μου προνικιον, δια ταύτο θελω να 'ναι κομμένη και ανυλλαδη εκεινη η προμοιον, γχι να μπορουσιν τα δυο μου παιδια ... να το μοιρασουσιν εις την μέσην τωσ Διωθ. 17. αι. 2°.

προμισκα η. — Πβ. και προμυκίς-ίδα.

Πιβ. από το μεσον. λατ. *promuscis/promuscida* (<αρχ. ελλην. προμυκίς βλ. Meyer-Lübke, λ. *promuscida*, Du Cange, Lat., λ. *promuscida*).

Το τμήμα της περικεφαλιωίς που προκοπατενει τη μίτη: Ο Μειροτεής τον έδωκεν (ενν. τον Τουγκλας) οπαθεαν εις το κεφαλιν! την προμυσκίαν του έλμου του έκοψεν ι κ την μιτην! κυλα το ήμισον ι κοψέ το προσωπόν του οσον! ουτως το ικατι ματωσε Πολ. Τρωαδ. (Παπαθωμ.-Jeffr.) 4067.

προμιτάρω.

Απο το παλιωστ. ιταλ. *promutare* (Battaglia) για την τροπή του -μ- σε -ι- βλ. Γλωσσ. πραγμ. Κύπρ. 139.

Αλλάζω θέση σε κ., μι τιθετω (εδώ) μειψέρω κάπ: — Ξεύρεις καλά, κυρ Χαρωντι, που πα να πρατικαρεις! και εντα στρατα παρομε και ποι πα να με παρεις! — Ξευρω το και γνωρίζω το και θε να σε 'βιζαρω,! ομπρος τον Παντοκρατορος θε να σε προμιταρω Αλφ. (Μορ.) III 66 (πβ. και Αλφ. (Μορ.) IV 56, Αλφ. 10°).

προμιτεντες ο.

Απο το ιταλ. *promittente* (Battaglia, λ. *promettente*). Τ. προμιτεντες σε έγγο. του 17. αι. (Κωνσταντουδακη, Θησαυρ. 12, 1975, 100)· ο πληθ. προμετέντο σε έγγο. του 16. αι. (Βιοβίλ., ΕΚΕΙΕΔ 12, 1965, 102). Γεν. εν. προμιτεντε σε έγγο. του 18. αι. (Μπόμπου-Σταμάτη, Πρακτ. Έ Παν. Σ., <1986> 1989, 456).

(Νομ.) αυτός που αναλαμβάνει με υποσχεση τη δεσμευτική υποχρέωση να δώσει συγκεκριμένη προικα στη νιφη η το γαμπρο: ο μισοέρ Αντρίας Βαρούχας Μικρυμάλλης ... με το παρον ηστρουμέντο καμνει οιογουριταν τση κερα Ζαμπέτας Μαματοπούλας ... τση πεθερας του και τον μισοερ Γιακουμου Καλλέργη ... του κουνιάδο του ..., ωσα προμιτέντες του και ο ανωθεν μισοέρ Γιακουμος, εισε υπερτυρα χιλιάδις εγ' ... καταπως ... είχασιν του τα προμεταδα εις το προκοχαρτιν του Βαρούχ. (Bakk.-v. Gem.) 261⁴⁵.

προμνημονεύω.

Από την πρόθ. *προ* και το *μνημονεύω*. Η λ. τον 4. αι. (TLG, Lampe, Lex.), σε έγγρ. τον 12. αι. (Cagacausi) και σήμ. (Μπαμπιν., Λεξ.).

Αναφέρω προσηυμένως: και άλλας πληγας δίδοντας του (ενν. τον οσιου Παυλου) ... τον ερριψαν (ινν. οι βαρβαροι) εις τους ποδας του προμνημονευθιντου και προφονευθέντος οσιου Ιερεμιου Νεκτιρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 91.

προμνηστεύομαι.

Το μτγν. *προμνηστεύομαι*. Τι ενεργ. *προμνηστεύω* επίσης μτγν. (TLG) και στα ΑΛΛΝΕ· βλ. και LBC.

1) Προξενεύω (εβίω μεταφ.): Μείζον άρα και ούβάομιον χρημα το τους διομένους ενυργετειν ... Ημεϊς δε ... νυν πρεπουσας, οσι πάλιν υποθινσις προμνηστη νόμεθα. Ισθι ... χήρα τις μετι ορφανου αδικινται παιδων ... Ευγ. Γιαννουλη, Επιστ. 214^α. 2) Προσπιθώ να πετύχω κ., επιδιώκω: Και οι λογιζόμενοι κατ' αυτών ολεθρον πια σοι φθονεροι, αυτοί προφθανουσι κατά σου τον φόβον ενι ρηήοντις, πρηνηστευομενοι την φοβίαν, τον φόβον αποδιωκοντες Δουκ. 217^α.

προμοσχίς η. — Πβ. και προμικίς -ίδα.

Αντιδ. απο το ιστλιτ. *promiscis/promiscis* (<αρχ. ελλην. προσκοκίς, με φθιχά· βλ. και Du Cange, Lat., λ. *promiscida*) με επίθρ. του ους. *προμικίς* (βλ. ά. *προμικίς -ίδα*), Η λ. στν LBC.

Προμοσκίδα ελέφαντα: ερχεται μικρός ελιφας και υποτιθην την προμοσχίω αυταύ υποκάτω τωι ελέφαντος, και εγειρει νυτον Φυσιολ. (Sbord.) 131^β.

προμυτυαίω, βλ. προμυτυαίω.**πρωμοχιώνιν το, βλ. προραχιώνιν(ον).**

προμυθέω, Βεστίρχης, Στιχ. πωλιτ. Ελιάζ. 74, 240 (έκδ. προμη· διορθωσι.), Συνηδ., Χρον.-Διδαχ. φ. 49^α (έκδ. προμη· διορθωσι.).

Από το ους. *προμυθιον* (απ. τον 4-5. αι· πβ. ιδιωμ. ους. *πρωμυθιοι η*, Αντιχρη. Ανθρ. 125) και την κατιλ. -εωω. Τ. *πρωμυθη οση* (Andr., Lex., λ. *πρωμυθιον*, Αποστολου, Λιζ. Νάουσας) και *πρωμυθέιον* (Δουγά-Παπαδ.-Τζιτζελής, Γλωσσ. ιδιωμ. ορ. Πιερίας, Ταυκας, Γλωσσ. Πολυγ.) σήμ. ιδιωμ.

Συμβουλευτίω, καθοδηγώ: εβαλεν εις τω νουν της (ενν. η κορη) να πι νι το συμβουλευτεί τον πρώτου αδελφού της, να το ειπει και των λοιπων γνι να την συμβουλιουσεν, εις ταυτην την υποθεοιν να τηρε προμυθέψουν Διγ. Ο 696 κρη. υπ.

προμικίς -ίδα η, Φυσιολ. (Legr.) 5, 45 (έκδ. προμη· διορθωσι.), Φυσιολ. (Sbord.) 158^α, 167^α *προμικίς -ίδα*, Φυσιολ. (Zur.) III 229-30.

Από το μεσν. λατ. *promiscida/promiscida* (Meyer-Lübke, Rom. Etym. Wört., λ. *promiscida*, Du Cange, Lat., λ. *promiscida*; βλ. όμως και Κορηή, Ατ. Ε^α 315, λ. *προμικίδα*). Η λ. *προμικίδα* στο Du Cange (γρ. *προμικίδα*): βλ. και LBC, λ. *προμικίς, προμικίς*.

Προμοσκίδα ελέφαντα: Εστιν ο ελεφας παμμέγεθες ζώων, προμυχίδα δε έχει εν αυτώ του διαφθηναι παντα τα ζώα Φυσιολ. (Zur.) III 2^α.

προμυκτήρ ο και η, Φυσιολ. (Zur.) VI 3^a 12, Φυσιολ. (Sbord.) 192¹, 194¹.

Από την προθ. προ και το ουσ. μυκτήρ.

α) (Προκ. για ελέφαντα) προβοσκίδα: *ερχεται ελέφας μικρός και υποβαλλει την προμυκτηρα αυτου, και ... δια πειρας και τεχνης εγειρει τον πεπτωκότα Φυσιολ. (Zur.) III 2°. β)* (προκ. για πουλι) ράμφος: *Ουτος μεν (ενν. ο αετός) ζησας ετη εκατον γηρασκειται, αυξει δε ο προμυκτηρ αυτου και οι οφθαλμοι αυτου αμβλύνονται του μη οραν, και ουκ ισχυει κινηθησαι Φυσιολ. (Zur.) VI 3^a. Ουτος μεν (ενν. ο αετός) ζει ετη ικατον και γηρασκει, αυξει δι και η προμυκτηρ αυτου, και αμβλύνονται οι οφθαλμοι αυτου του μη οραν, και ουκ ισχυει κινηθησαι Φυσιολ. (Sbord.) 192¹.*

προμυκτηρα η, Φυσιολ. (Legt.) XXXI.

Από το ουσ. προμυκτήρ η με μι ταπλ.

(Προκ. για πουλι) ράμφος: *Ουτος μεν (ενν. ο αετός) ζησας ετη εκατον γηρα, αυξει δε και η προμυκτηρα αυτου και αμβλύνεται τους οφθαλμούς αυτου του μη οραν, και ουκ ισχυει κινηθησαι αυτ. XXXI.*

προμυκτίς —ίδα η.

Πιθ. από το ουσ. προμυκτηρ η με επιδρ. του ουσ. προβοσκίς.

(Προκ. για πουλι) ράμφος: *Ζει δε (ενν. ο αετός) ετη ρ' και γηρα, και αυξαιει η προμυκτίς αυτου, και αλλοιουνται οι οφθαλμοι αυτου, και ουκ ισχυει κινηθησαι Φυσιολ. B 6⁴. Πασιδων ην τη ηλικια ωσπερ οπινα ...' προμυκτιδα μισηρη και μικρη (έκδ. μαυροι και μικρη διορθωντ.) ομοίως και ποδας Φυσιολ. (Sbord.) 323^u.*

πρόμυτα, επίρρ., βλ. μπρομυτα.

προμυτίς η, Διηγ. παιδ. (Τσιουσι) 940, Φυσιολ. B 6^u.

Από το ουσ. προμυκίς (βλ. α. προμυκίς -ίδα) με επιδρ. του ουσ. μυτή πβ. και ουσ. προβοσκίς, προμυκτηρ. Η λ. στο LBG.

α) (Προκ. για ελέφαντα) προβοσκίδα: *τον ελεφαν λέγει (ενν. η μαϊμον): «Ηλθεσ και συ, μακριμυτε, μετα της προμυτιδος! ινι καθισθεις, να επαρθεις, παράσημον των ζων; ...» Διηγ. παιδ. (Τσιουσι) 936. β)* (προκ. για πουλι) ράμφος: *Ο δε ενδροκόλοψ ην τη ηλικια ... τοις οφθαλμοις και τη προμυτιδι παρομοιον τω μαυροπιλω Φυσιολ. (Sbord.) 323^u.*

προμυχία η.

Από το ουσ. προμυχίς (βλ. α. προμυκίς -ίδα) και την κατάλ. -ια.

Προβοσκίδα ελεφαντα: μεγαθεστατος πεφυκει, και προμυχιαν εχωνι μακράν εξω της φυνίως παρα των ζωνων ολων Φυσιολ. (Legt.) 3 (έκδ. προμη-).

προμυχίς -ίδα η, βλ. προμυκίς.

πρόνασον το.

Το μτγν. ουσ. προνασον. Πβ. σημερ. πρόνασος ο.

Προνασος (εδώ χριστιανικού ναού): *εποιησε καλόν του μοναστηρίου (ενν. ο γέ-*

ρων) ... , ότι εκτίσσε τον προνασον και εοτηλώσε τον ναον και στήκεται Χείλα, Χρον. 354.

προνοητής ο, Ημερολ. 18, Βενετιάς, Δαμασκ. Βαρλαάμ 128^α.

Το μγν. ουσ. *προνοητής*, *Τ. προνοετής* στο L-S Κων/νίδη Συμπλ. II Α. σε παπυρ. (L-S Suppl.), σε έγγρ. του 11. (Act. Lavr. I 51^α, Act. Vat. I 10^α, Act. Xer. 7^α), 12. (Act. Ivir. II 50^α, 51^α, 49^α) και 16. αι. (Γρηγορόπ., Έγγρ. 28^α), στο Βλαχ., στο Βλαυτού, Ευνών.² και το ΑΑΝΕ.

Αυτός που προνοεί και φροντίζει για κάπ. ή κ.: φύλακας, προστάτης: απειτείλε (ενν. ο Αλεξάνδρος) τον Κρατερόν προς την Ελλάδα φθάσαι! και τη μητρι προνοητην και βοηθον προσειναι Βίος ΑΑ. 5900: ασπασίως εδέξαντο οι Βενετικοί τους Ρωμιούς, τον βασιλέα ως δεύτερον μοναρχην και προνοητην της των ψυχών σωτηρίας, ομοίως και τον πατριάρχην Δούκ. 265^α. Ο κουρατωρ, ο φροντιστής και επιμελητής και προνοητής, είναι μεγαλύτερος του επιτρόπου Zygomas, Synopsis 216 K 62: (προκ. για το χριστιανικό Θεό και το Χριστό βλ. και Lampe, Lex., στη λ. 2, 3): εού' αι (ενν. Κυριε) πάντων ποιητής, προνοητής, προγνωστής Ιστ. Βλαχ. 2487 [= Γέν. Ρωμ. 109]: λυτρωω τον κτίστην και προνοητήν των υπαντων, όστις ι καταδι χθι νι σαρκωθεί, δια νι μας λυτρωσει από τον θανατον Αγαπ., Δαμασκ. Βαρλαάμ 194^α.

προνοητικός, επίθ.

Το αρχ. επίθ. *προνοητικός*. II Α. και σήμ.

(Προκ. για το Θεό) που προνοεί: που φροντίζει για κάπ. ή κ.: (σε σχ. υπαλλαγή): τον προνοητικού όμματος του μεγάλου ηρων Θεον Βελλερ., Επιστ. 54^α.

πρόνοια η, Σπαν. Ο 244, Βίος ΑΑ. 11, 1727, 4458, 4722, ΑΑ. Κων/π. (Matzukis) 96, Ιστ. Ηπειρ. XII^α, XXIII^α, ΝτελΑλαπ., Ερωτήμ. 541, Τζαμπλικ. (Λαμπ.) 86, Διαθ. ΑΑ. 255^α, Δουκ. 14^α, 215^α, Διύγ. ΑΑ. G 276^α, Zygomas, Synopsis 260 Π 6, Δωκ. Μον. XXI, Σεβήρ., Διαθ. 189^α, Χίκα, Μινωθ. 174, Βελλερ., Επειτ. 53^α, 54^α, Ιστ. Βλαχ. 1209: προνοία, Χρον. Μωρ. II 1644, 1650, 1920, 2060, κ.α., Χρον. Μορ. I' 1644, 1650, 1920, 1973, 2651, κ.α., Χρον. Τόκκων 140.

Τι αρχ. ουσ. *πρόνοια*. Για τον τ. βλ. Χατζίδ., ΜΝΕ Β' 101-2. II Α. και σήμ.

1α) Έγκαιρη σκέψη και φροντίδα για τα μέλλον προνοητικότητα: Βίος ΑΑ. 687, Κορων., Μπούας 61: β) φροντίδα, επιμέλεια: Πένθ. θαν.² 604, Σοφιν., Παιδείγ. 103, Zygomas, Synopsis 156 Γ 18: γ) (θεολ.) η φροντίδα του Θεού για τα εγκόσμια η θείκη νόηση: Διγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 988, Σφρ., Χρον. (Maisano) 134^α, Πιλαμηδ., Βοηβ. 94: γκφρ. ανω/ανωθεν πρόνοια = Θεία Πρόνοια: Κατεδουλωσαμεν Ινδούς και βασιλείς τούτων (παραλ. 1 στ.) ητήσαμεν, της αιωθεν προνοίας ουμμάχουσης Βίος ΑΑ. 5473: Διδως την ανω προνοίαν, δεν ερχονται τα' ανθρωπους! τοσα μεγαλα πραγματα Συμμ., Πιστ. φιδ. Δ' [1327]. 2) Έκταση γης που απέφερε ανάλογο εισόδημα και η οποία παραχωρόνταν συν. σε στρατιωτικούς ως ανταμοιβή για τις υπηρεσίες τους: τιμάριον, φέουδο (για το παράγμα βλ. Λραγ., Αθ. 26, 1914, 31, Ahrweiler, Byz. et Mer 213, Kahane, ΙΧΟΡ 36, 1982, 137): εκεινοι οπου ειχαν τες προνοιες, όπερ ταις επρονουσαν, I δια να βασταίνουν αρματα, τον τόπον να φυλαττουν Χρον. Μορ. Η 1973: Πολλά τον ευεργέτησεν ο δούκας ο αφεντης! τον Φράγκον οπου εκαμε το πραγμα όπω

ακουεις· ἡ ενεργειος του ἔδωκεν, κράτημα και προνοίης Χρον. Τόκκων 935· (προκ. για εκκλησιαστικὲς προνοίης): ουδεν ηθι λησεν (ενν. ο πριγκιπας) ποσιός τίποτε γαρ να επαρείῃ από τα δικαία των προνοίων όλων των εκκλησιών Χρον. Μορ. Η 2651.

προνοιάζω, Χρον. Μορ. Η 1964, 1973, 2020, 2076, 2955, 7795, Χρον. Μορ. Ρ 1964, 1973, 2076, 7795.

Από το ουσ. προνοίη και την καταλ. -άζω. Η λ. το 13. αι. (LBC).

α) Απονέμω, χορηγώ προνοία (βλ. ά. 2): Τον μιοερ Όταν ντε Ντουρνά επρονοιαοιν ωσαντως ἡ να εχει τα Καλαβρυτι και φιε δεκα και δυο Χρον. Μιχ. Η 1939· β) κατέχω προνοία, εἰμαι προνοιατορας (βλ. α.): Ὅρισεν ο μιοερ Τζεφρές ... ἡ ὅλοι να οικονομηθουν δια να φουοσσει'ψι ἡ ἡ τους τοποις τους επρονοιασαν να τους ἔχουν κερδίσει Χρον. Μιχ. Ρ 2020 (βλ. ομωσ και Lex. Chron. Μορ., στη λ. Β2)· γ) (παθ.) ορίζομαι προνοιατορας (βλ. ά.): ηφεραν το βιβλίον, σπου ητο η μεριοια ἡ γγραφωσ γαρ του καθενοσ ... (πιικαλ. 1 στ.). Εν τούτω ηρεθησαν εκει ὅπου ησαν προνοιαομενοι Χρον. Μορ. Η 1911.

προνοιάσμα τα, Χρον. Μορ. Η 2100, Χρον. Μορ. Ρ 2100, 4573.

Απο το προνοιάζω και την κατάλ. -μα. Η λ. στο Δημητράκ.

Παραχί'ρηση προνοίης (βλ. ιτ. 2): αν καμει χρειν προνοιασματα η ενεργειος νη ποιήεις Χρον. Μιχ. Η 4573.

προνοιατορας ο, Χρον. Μορ. Η 2001, Χρον. Μορ. Ρ 2001· προνοιατόρος, Χρον. Μορ. Η 1999, 2009, 2700, Χρον. Μορ. Ρ 1999, 2009, 2700.

Απο το ουσι, προνοία και την κατάλ. -τορας. Ο τ. από μι ταπλ. Η λ. στο Δημητράκ.

Κάτοχοσ προνοίης (βλ. ά.), φειν'θαρχης: οι προνοιατόροι να είναι ομοίως εις παοιν ανακραζιν δια φύλαζιν τοι αφεντόσ Δι.φ. Μον. XXII.

προνοίζω. — Βλ. και προνοίη.

Απι το προνωσ αναλογ. με τι ρ. σε -ίζω. Μέσ. προνοίζομαι στο Σομαν. Η λ. στο Βλαχ.

Προβλεπω' πρωαισθανομι: εις το παρον τωρα προνοίζω και αγροικω εις την και ρδιει' μου μιαν αρχην της βιωσι'οσ ζωης Χριστ. διδάσκ. 244.

προνομαία η.

Η λ. στο Θεοφραστο (TLC).

Προβοσκίδα: ομοίωσ δε την βρωσιν και την πόσι'ν διά της προνομιας αιτουσ κυβερνεται (ενν. ο ελεφασ) Φυσιολ. (Sbord.) 159^ο κριτ. υπ.

προνομευτής ο.

Το μεγν. ουσ. προνομευτης βλ. και LBC.

Αιτός ποι' διαπραττει λεηλασία (σε καιροσ πολέμου): θέλει γεννησει (ενν. η προφητ'ισσα) παιδι αρσεικον και το ὄνομα του θελει καλεσει σκυλευτην και προνο-

μευτην Σκορδύλης, Λόγ. Θεοτ. 456⁹⁰.

προνομία η.

Το πιβ. ηρχ. ουσ. προνομια (TLC). Η Α. και σήμ.

Απικλειστικό δικαίωμα, προνόμιο: *Περί προνομίων του καθενός πατριάρχου Βικτ. αρχιερ. (Ακανθ.) 1281 δ' 1.*

προνόμιον το, Χρησμ. (Λάμπρ.) 116, Zygomalas, Synopsis 122 A 10, 148 B 35, 160 Γ 38, Γ 40, 173 E 5, Βικτ. αρχιερ. (Ακανθ.) 1281 δ' 2, Λάμπον. 231.

Το μτγν. ουσ. προνόμιον (TLC). Η Α. και σήμ. στον τ. προνομιο.

Δικαίωμα που δίδεται σε κάπ. ή κ. κατ' εξαίρεση και αποκλειστικότητα: *πατριάρχευε επ' ευτυχία ... έχων πωτα τα ση προνομια, ως και οι προ σου πατριαρχαι ειχον Ιστ. πολιτ. 28^ο προνόμια λεγονται τα δικαιο της εκκλησιας οπου εχουν και εις ανθρωπους και εις κτηματι Βικτ. αρχιερ. (Ακανθ.) 1281 δ' 3^ο Προτιμωνται ... τα της Κυριακης προνόμια των προνομίων της γενεθλιου του βασιλευς ημείρας Zygomalas, Synopsis 149 B 40 δις.*

προνοταμεις προνοταριος Διαθ. Νίκωνος 254¹⁰⁷, εσφαλιμ. γρ. αντί πρωτονοταριος: διορθωστ. (βλ. και αυτ., κριτ. υπ.). — Βλ. πρωτονοταριος.

προνοώ, Κορκων., Μποιάς 111, Zygomalas, Synopsis 287 T 12, Βελλιζ., Επιστ. 53^ο β' πρόσ. εν. ενεστ. προνοσας, Ιστ. Βλαχ. 2629.

Το ηρχ. προνοέω. Η Α. και ισημ.

1) Εκέφθημαι, σχεδιάζω κ. εκ των προτέρων: Zygomalas, Synopsis 150 B 44 (πρικ. γη τη Θεία Πρόνοια): *όλα Κυριε, προς το συμφερον κινεις,* και όλα τα οικονομεις και προνοσας και φθάνεις Ιστ. Βλαχ. 2596. 2) (Ένεργ. και μέσ.) φροντίζω, μεριμνώ για κάπ.: Zygomalas, Synopsis 193 E 107, 238 M 68 (πρωθ. με μέσ. σημεισ.): *Αυθεντικής ο Μερκουριος ... Ι πλούτον ουδέν εζήτησεν για τιμωται, ουδε γερας,* αλλά διά τους στρατιώτης του μονον επρονοηθη Κικκων., Μποιάς 117: *ωσαν ήφταξεν (ενν. ο δοσκόπουλος) εις την χωραν του, της επρονοηθην (ενν. της κοπελοπουλας) οσαν εδιετονε και αιτρευσέν την εις τα χέρια Μορεζ., Κλίνη 239^ο.*

πρόντιγκος ο.

Από το ιταλ. *prodigo* (βλ. Assises 35) πβ και γαλλ. *prodigue* (Γιαγκουλάης, Κυπρ. διαλ. 271, Α. πρόντιγγος).

Αυτός που ξεδεύει και σπιταλά ασυλλογιστι την περιουσία του, σπιταλις (πβ. Ασσιζ. 283^ο: *αυωτος: ο πρόντιγκος, τουτέστιν εκεινος ο ανθρωπος οπου παντιζει το εδίκον του και τη πραγματα του, πως ένι δυνατόν να βλεψηει ετέρον πράγματα: Ασσιζ. 34^ο.*

προντούρω.

Από ιταλ. *produrre* - βενετ. *produr*. Τ. προντοურω σήμ. στα Κυθήρα (Κόμης, Κυθηρ. Διξ., Καιομάτης, Βενετ. γλωσσ. στοιχ. Κυθήρ.). Η Α. σε έγγο. του 16. (Κασιμ., Έγγο. 110 (194), 152 (241): *προτούρει*), 269 (373), 275 (379): *εμπροτουραι*), 289 (407)). 17.

αι. (Συμβολ. Αρετ. 29, Κρ. συμβόλ. 49, 109) και σήμ. ιδιωμ. (Ζωή, Λεξ. Ζακ., όπου και τ. προδουρω).

Παράγω: ο ανωθεν κυρ Γεωργηλάς προφεριρει ... τον ανωθεν κυρ Τζανή εις το μισον αμπελι ..., μα αληθινα μετή τοίτη τη σύβαση ... και όχι αλλέως, ηρον απόδυλα, σαν παρει ο ανωθεν κυρ-Γεωργηλάς, ιο μουστο ολον οπού οφετος θελει προντούρει (έκδ. προτούρει) Βαρούχ. (Bakk.-v.Gem.) 144⁶.

προξενεωω προξενεύγω.

Από το προξενω κατά το παντρενω (Ανθρ., Λεξ., Μπαμπιν., Λεξ.) κατά ΔΚΝ από το ουσ. προξενος και την καταλ. -εύω. Ο τ. στο Βλάχ. και σήμ. ιδιωμ. (Πιτικ., Ιδίωμ. Αν. Κρ., Κωστ., Λιξ. τιακαν.). Η λ. και σήμ.

Ι. (Ενεργ.) κάνω προξενια (βλ. ά.) σε καπ., μεσολαβώ για τη συναψη γάμου ανάμεσα σε έναν αντρα και μια γυναικα· Συνηθιν εν των κορασώ, Πανήρετε, να κλαίσι, | οστα τσι προξενιτροισι κι «οχι» ολωνώ να λεισι Ερωφ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Β' 300.

ΙΙ. (Μέτρ.) στέλνω προξενια, προτεινω γαμο σε καπ. με τη μεσολάβημη προξενητη: Σιο Χρωιπιπο τον ποθον της κρατεί, μα εκεινος παλι | γρακω πως προξενιτέ-ιαι κι αγαπηρ έχει αλλη Σταθ. (Martini) Α' 66.

προξενητής ο, Πανώρ.³ Ε' 12, Βενετους, Δαμμασκ. Βαβλαάμ 152⁶, Ερωπόκω, (Α-Λιξ. Στ.) Γ' 882, Ε' 1291· πληθ. προξενηταδής, Ριμ. Απιδάλιω. (Κεχ.) 631, Ερωφ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Α' 541, 547, Β' 405, Ερωπικω. (Αλεξ. Στ.) Α' 2152.

Το μετρ. οισ. προξενητης (L-S Suppl.: βλ. και TLG). Ο πληθ. στο Du Cange. Η λ. και σήμ.

Ι) Αυτός που προκαλεί κ., που γινεται η αιτία για κ· προξενος, δημιουργός: ο Ιωασαφ ... του εγινεν (ενν. του πατρός του) προξενητής της πνευματικής αναγεννη-πews Βενετικω, Δαμμασκ. Βαβλαάμ 143²⁰· ιαρα γινεται εις τον ουρανό, όταν επιστριψι | μαρτωλος προς μετανοια, και τον προξενητού της επιστροφης διδεται μισθος και πολλη ανταποδοσις Αγαπ., Δαμμασκ. Βαβλααμ 186²². 2) Άτομο που αναλαμβάνει ή του ανατιθεται η μεσολάβηση για τη συναψη ενός συνοικισίου (η σημασ. ήδη τον 4. 6. αι., βλ. L-S, στη λ. για το πράγμα βλ. Κουκ., ΒΒΠ Δ' 79-80, καθώς και η. προξενητικα): Κυριε, διξε θαμασμα εις τους προξενηταδες | οπδδωσαν του γέροντος την ναν διά τεξ εντραδες Κακοπ. 111· (συχν. με το ρ. πέμπα): στην κάμερά τση να βρεθεις, ποιος εκ τους βασιλιαδες | για να τση πεις εινοι καλλιά που τσι προξενηταδες | τση πεψαισι Ερωφ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Β' 284· Την Ερωφιλη αφέντης μου θελοντας να παντρέψει, | προξενητή αλλο σημερο δεν ηιρε να τση πεψεί | μονον εμε τον αντρα τση Ερωφ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Β' 436· (μεταφ.): αντρας ας ει ο Παναρετος, σαν τονε θες, δικός σου, | κι ας εινα τ' οχι θε λημα, κι όρεξη το στατισο μου, | προξενητης ο πόθος οας, βουηθος το ριζικο μου Ερωφ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Ε' 364.

προξενητικα τα.

Ο πληθ. ουδ. του επιθ. προξενητικός, που απ. το 4. αι. (L-S Κων/νύδη) και σε σχόλ. (L-S Suppl.). Ο εν. προξενητικόν τον 11-12 αι. (TLG) και στο Somav. Η λ. τον 9-13. αι. (TLG) και σήμ. νομ. (Κριαρ., Λεξ.).

(Νομ.) η αμοιβή του μεσίτη, τα μιστικά η αμοιβή που δίνεται στον προξενήτη (πβ. Βασιλικά LIV, 15, 3, Ατταλ., Πόνημα νομικών 33, 3): Τα προξενήτικα η αούδως ζητούνται η πανυ μετρίως, ηρον πολυ λίγων ό τι αν δοθη. Αν δε γενη συμφωνια, κρατει και ζητείται οσον ουνεφανηθη Zygomalas, Synopsis 266 Π 45.

προξενήτρια η, Μοεζ., Κλίνη φ. 205^α προξενήτρα, Σταθ. (Martini) Α' 49

Από το ουσ. προξενήτης και κατάλ. -τρια. Ο τ. στο Βλάχ. (προξενίτρα) και σήμ. Η λ. σε σχόλ. (TLG), στη Σούδα (αιτ.) και σήμ. (ΑΚΝ, λ. προξενήτης).

1) Αυτή που προκαλεί, προξενεί κ., δημιουργός, αιτιος: η ... γυναικεια φύσις ήτανε πολλά κυταφρονεμένη, έστοντας και να γένει προξενήτρα της απωλείας του γενοους των ανθρωπων Μοεζ., Κλίνη φ. 205^α κριτ. υπ. 2) Γυναίκα που αναλαμβάνει ή της ανατίθεται η μεσολάβηση για τη υπνίαψη ενός συνοικεσία (για το πράγμα βλ. Κοικ., ΒΒΠ Α' 79-80· βλ. και προξενήτης 2): Φροσινη ... (παρ.λ. 2 στ.) ... προξενήτρα εθελωρα κιδλας εσε να καμω, | ανέναι κι είναι ορεχτικός (ενν. ο Γούπιρης) | να καμωμε το γαμο Πανάω.² Ε' 161· Το δακτωλίδι ωσι οτανό το 'πιασεν η Φροσόνη, | μαντατιφοροε εργαίανός και προξενήτρα εγίνη Ερωτόκρ. (Αλεξ., Στ.) Ε' 538.

προξενία η, Πανάω.² Ε' 294, Ερωφ. (Αλεξ., Στ.-Αποσκ.) Α' 639, Β' 82, 173, 187, 257, 292, Γ' 95, 187, 239, 366, Α' 27, Ερωτοκρ. (Αλεξ., Στ.) Γ' 236, 691, 705, 721, 894, 1007, 1011, 1065, Δ' 8, 10, 206, 233, 448, Ε' 224, 376, 827, 852, 1255, 1464, κ.α., Σταθ. (Martini) Β' 261· προξενία, Σαχλ. Β' (Wagn.) ΡΜ 410.

Από το αιχ. οικτ. προξενιη (Ανθρ., Λεξ.). Ο τ. και σήμ. απο ποιν. ιδίωμα (Γαπαδ. Α., Λεξ.). Η λ. και σήμ.

1α) Πρόταση γάμου με μεσολάβηση προξενήτη, προξενιά, συνοικέσιο: Είσαι βαυλίσας παιδί και ρηγα θυγατερα | κι απ' αφεντάδω προξενίες σου φέρνου πασι μέρα Ερωτόκρ. (Αλεξ., Στ.) Γ' 288· Τσι προξενίες τω βασιλιω ιρηνηθη (ενν. η Αρετούσα) και τα πλούτη κι ο κύρης της τω 'οργίστηκε Ερωτόκρ. (Αλεξ., Στ.) Ε' 731· (μι τη γεν. εν. γίδου πλεοναστικά): Ηκραζε (ενν. ο ρήγας) δυο πρωτόγερους ... (παρ.λ. 1 στ.) και διδει τως παραγγελιά είναι 'χονοι να κάμωι κι εις εντη μόδο να της πουν (ενν. της Αρετούσας) την προξενια του γαμου Ερωτόκρ. (Αλεξ., Στ.) Ε' 314· β) (ιυνεκδ.) η ιπποτολή προξενήτη/προξενητών για τη διεκπεραιώση συνοικεσία: Δυο προξενίες για λόγου τση δυο βασιλιώ μεγάλωι και μπορεμένων ηρθασι Ερωφ. (Αλεξ., Στ.-Αποσκ.) Β' 251· εγω ξεύρω καλά πως απε πολλούς τοπουσ | σε γυρευωμ με προξενίες και με παντοίους τρόπους Διγ. Ο 1840^α (συχν. μι το ρ. πέμπω· ηβ. και προξενήτης 2): αφεντη μου, ... (παρ.λ. 1 στ.) ... το παιδί σου | εχει βουλή καλύτερη παρα την εδική σου, | παίρνοντας τον Πανάρετο, κι όχι απ' αυτους κιανένα | από οον 'πέφα προξενίες Ερωφ. (Αλεξ., Στ.-Αποσκ.) Δ' 474· φαίνεται μου να είν' καλά για να την παντρεψω | και θέλω και την προξενια γλήγορα να την πεψω, | εις ενα ρηγαν φρόνιμον οπου εχει εναν υνέε Ευγέν. (Vitti-Spadaro) 214· και προξενίες δεν επεψα κι επήγα εγω απατός μου | και λέγω του: «Γυναικα μου την Αρετουσα δος μου» Ριθολ. (Αποσκ.) Α' 213. 2) (Εδώ μεταφ. και σκαπτ.) μεσολάβηση για (αγοραία) ερωτικό ιυνδιαλλαγή: να εχετε φρόνειον πολλήν, να εχετε μηχανίες | διατί εχουν οι πολιτικές έτοιμες προξενίες | και βανουιν τον άνθρωπον απέσω εις τες γωμεις Σαχλ., Αφήγ. 646.

προξενίζω.

Από τον αρχ. του προξενω. Η λ. πιθ. τον 4 αι. (TLG), σε σχόλ. (αιτ.) και στο Καπιτ., Ιφ. Γ' 556.

Παρέχω, δίνω σε κάπ. κ.: Ο θάνατος σου σήμερα, θάνατον μου χαρίζει, | κι ομάδα μετ' αυτού, ζωννύ μου προξενίζει (παρ. 4 στ.). Θέλω να πεμφώ την ψυχην κι εγώ στον μαυρον Αδην, | σήμερα για να ομιλούσι με την δικην σου ομάδα Σουημ, Πιστ. φιδ. Α' [576].

προξενος, επιθ., Διγ. (Trapp) Gr. 2242, Διγ. Z 1061, 2753, Αεαγ., Κάρολ. Ε' 1322.

Το μτρν. επιθ. προξενος (ως ουστ. ηδη αρχ.). Η λ. και σημ.

α) Που προκαλεί, που γεννά κ.: υπαιτιος, υπεύθυνος: ταῦτα πάντα (ενν. τα σκότους και απώλειας αξία) κατηγορησά ληρους οντα και μυθουσι και πρόξενι υπαρχοντι πυρός του αιωνίου Διγ. (Trapp) Gr. 777· τεθνήκεν η ποθεινοτάτη και ερασιμότητα μου θυγατρη ...: ο δε τιμητε θινάτος εγενετο προξενος ημιν πολλων συμφωρων Νοτιβ. 77· β) που βοηθάει, που βοηθά σε κ.: Μαιος εβαιοίλευσεν εις απαντας τους μηνας (παρ. 3 στ.) ερωτα πνεει καθαρον, προξενον της αγαπης Διγ. Α 2822· εδώ (σε θέητη οιν): Της αληθινής ζωής την προξενον, της οσιτηρας, την αιτιών, ... την ευλογημένην Μωρρι, επικαλούμαι εις βοθηειαν την παρουσης μου πραγματιως Μιχιζ, Κλίη φ. 1'.

προξενω, Σπαν. Α 235, Σπιν. V 143, Σπαν. (Λάμπρ.) Va 153, Γλυκά, Στ. 462, Καλλιμ. 2149, Ασούζ. 399^α, Ιερικκι. 510^α*, Διγ. (Trapp) Gr. 242, Βίος Αλ. 4101, Σαχλ. Αφηγ. 605, Ερωτοπ. 38, Χρον. Τοκκων 1531, Ψευδο-Γεωργηλ., Αλ. Κων/π. 162, Μαχ. 378^α, Σφρ., Χρον. (Maisano) 128^α, Θμη. (Foll.) 1 84, Θηρ. Γ' [71^α], Βουστρ. (Κιχ.) 32^α, Γεωργηλ., Βελ. Α (Bakk.-v. Gem.) 812, Δευτ. Παρουσ. 45, Βεντραμ., Γυν. 38, Κικοπ. 115, Αιτωλ., Βοηβ. 59, Ιστ. πατρ. 146^α, Κυπρ. ερωπ. 152^α, Ερωφ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Γ' 216, Κανον. Διατ. Α 454, Β 9, Ιστ. Βλιχ. 1236, 2131, Κυρμλλ. Κων/π. 374, Ρυδολ. (Απικκ.) Β' 446, Πτωχολ. Α 184, Νομικρι. 72, Πτωχολ. Β 245, κ.α.: γ' εν. ενεστ. προξεναι, Ευγ. Γυνικιλη, Επιστ. 26^α, 162^α· ικχι επροξενεσα, Διγ. Z 780.

Το αρχ. προξενω. Η λ. και σημ.

Ι. Ενεργ. Α' Μτβ. 1) (Με Θετική η αρνητ. σημασι.) γίνομαι η αιτία να συμβεί κ.: προκαλώ, επιφέρω: Χρον. Μορ. Η 8682, Κομητηνης Άνας Μετάφρ. 394, Κανον. διατ. Α 595. **2α)** Φροντίζω να έχει κάπ. κ.: παρέχω, εξασφαλίζω: Κομν., Διδασκ. Δ 178, Βίος Αλ. 1821· β) (μεταφ.) δινω, πιχειδώ: Κι εν αντισ εκείνα ολα τα καλά, σπου επιθεσ, αυτη ηιον η ανταμοιβη σου, να με προξενησεις εις τον θάνατον Διγ. Ανδρ. 33)^α· ικατήρησιν τα παραμυθια των Σαρακηνων, τα σπουι προξενουσι τον άνθρωπον εις την ιωνιον κολασιν Διγ. Ανδρ. 337^α. **3α)** Συνιστώ, συστήνω κάπ. (για μια εργασία): Πρόφρ. (Eideneier) IV 607· β) (μεταφ.) παρουσιάζω σε κάπ. κ. ως κιάλο, υποδεικνύω, συνιστώ: Ω χριστινοι ... | και πασαεντας ν' ακλουθα τον κοσμον δεν τυχαίνει, | διοτι, σιν επιτ' πβουλος και ψευτης και κομπωνει, | 'τι τα κακα μας προξενα και τα καλά μας χωνει Φαλιέρ., Ριμ. (Bakk.-v. Gem.) 314· Τωρα σημαδι βλεπομεν, τό σνκ είδαμεν εις, αλλην, | και προξενουν μας την σπον, πως να στραφουμεν παλιν Δευτ. Παρουσ. 30. **4)** Προξενεω (βλ. α.): πρέπει να προξενουμεν των παιδιων μας γυναικας, σπου να

μηδεν είναι πολλά ευγενικότεραι και πλουσιότεραι, διότι φρόνιμον και καλόν ειναι να υπαινόφρευθεί καθείς κατα την ταξιν του Σοφιαν., Παύλαγ. 122: προξενούν τον βασιλεα | μ' ένα όμορφο κοράσι Πτωχολ. Β 236 (εδώ μεταφ: πβ. α. προμνηστεύομαι 1): γραφομεν και τώρα παλιν της αγάπης σου και της προξενούμεν δια των γραμματων μας τουτων σωτηρίους υποθεσεις Ευγ. Γυαννούλη, Επιστ. 85^α. Β' (Αμτβ.) είμαι ευνοικός (βλ. και ναη Gemert [ιστ.² ο. 157]): Δοξα σοι ο Θεός σκαι ο καιρός και ο τόπος προξενουσι Φαλιέρ., Ιστ.² 413.

II. Μέσ. Α' (Μτβ.) παρέχω, εξασφαλίζω: ήθος ομου δε ταπεινόν και μετριοφροσυνη | αυτα εισί πλουτος αληθής, δόξα μη πληρουμινη | αυτα τον εχοντα ποιει επαινετον εν κισμω, | και ζων και μετά θάνατον χάριτας προξενεται Σπαν. Ρ 78. Β' (Αμτβ.) προκύπτω, δημιουργούμαι: Ο ρηγας γράφει παρεντός εις όλα τα ρηγατα (παρ.αλ. 3 ιτ.) εις τον ερχόμενον καιρον οι παντες υι κινήσιν. | εις τούτο | προξενέθηκεν εμποδος εις τους Φράγκους | κι όλαι ουδέν αρμησαοιν να παν στην Βενιτιαν Χρον. Μικη. Ρ 395: Εμειθε (ενν. ο Ζευς) την υποθεσιν, τι πως επροξενηθη Αιτωλ., Μυθ. (Παράσσογλου) 2^α.

προσδεύω προσεύγω.

Το μιν. προσδεύω. Η λ. και ισημ.

(Εδώ με αρνητ. σημνω.) εξελίσσισομαι προς το χειρότερο: η κακία δεν ήρι μει, διν ηουχάζει, ήμη κιναιτι και προσεύγει εις το κακόν, αν δεν την κοφήεις | σού με το δρεπα: σοι του φόβου του Θεού Πηγί, Χρωσιπ. 305 (2).

προσδηγώ προσήγω.

Από την πρόθ. προ και το οδηγώ. Ο τ. από το ἡγωω (βλ. οδηγώ) και έκπτικη του -γω (βλ. και Συμιων., Ιστ. κυπρ. διαλ. 187, 336). Η λ των 5. ιι. (Π.Γ), ιπιη Ηιπυ. (L-S Suppl.) και στο Steph., Θησ.: βλ. και I.B.G.

Προποικινομαι και δείχνω το δρόμο σε κάπ. κατευθύνω (εδώ σε προσωποπ.): Αμμέ τα ήσπρα, χριστιανοί, κακα που πολομοισαι, | τον ανθρωπον εις το κακον παντα τον προδηοοιν Ιστ. μακρο. Μαρκ. 532.

προοδοποιός η.

Από το προοδοποιέω ποιη απ. στον Αριστοτέλη και την κατάλ. -ος. Η λ. τον 9 αι. (Π.Γ, L.B.C), στο Steph., Θησ. και σε σχολ.

α) Αυτος που παιδιει μπροστά και ανοίγει το δρομο ο οδηγός: υπεταγη υποοχεθεις (ενν. ο Δραγούλιος), οπόταν δέη περαιοι ο Μωιράτ εν τη Ουγγρια ... αυτοσ γενησεται προοδοποιός άχρως οριαν Αλαμανιας τε και Ρωσιας Δουκ. 255^α. β) πρωποσιτής, επικεφαλής: πολλούς των Τουρκων φονευσαντες (ενν. οι Ουγγροι), σπισθωρμησαν έχοντες αεί τον Δραγούλιον προοδοποιον αυτ. 259^α.

πρόδος ο.

Το αρχ. ουσ, πρόδος ο.

α) (Στον πληθ.) η εμπροσθοφυλακή (πβ. και προμαχος β): Κυλλιμ. 867: β) αυτός που προηγείται και δείχνει το δρόμο σε κάπ., οδηγός (πβ. και ή. προβοδος): Αμβλυώ-

πῆσεν ἐκεῖνος (ενν. ὁ Ὀμηρος) ἀπο το πολὺν το γῆρας· ἰ κινικῶς ἀκτῆμονεῖτο ἰ και προσῶ οὐκ ἐχρατο Ἐρμον. Α 107.

προσοδομῶ.

Το μτγν. προσοδομῶ.

(Μεταφ.) φτιαχῶ, δημιουργῶ νικητέρα· προετοιμάζω· και γαρ ἐβούλοντο τα της ἐω προσοδομησαι και ασφαλισαι, ὡς χρῆθ. δια συνθηκῶν και ὄρκων μετα του Καραμαν και τότε· τα της Θρακης ἀκέψασθαι Δοικ. 171^α.

προσοκονομῶ.

Η λ. στον Ἀριστοτελει και σημ. λογ. (ΛΚΝ).

(Μεσ.) τακτοποιῶ, προμηθεύομαι ἐκ των προτερων αἰτά ποι· θα χρειαστώ· ὅσοι ἔχουν να κριθῶσιν ἐνωπιον βασιλευς ... εἶναι πασα ἀναγκη να γίναι προσοκονομημένοι και ἰτοιμασμένοι εις ὅλα Ζυγομαλας, Synopsis 149 Β 39.

Το ἔναρθρ. ἀπιρέμφ. ἐνεστ. ὡς οὐκ. = προπαρασκευῆ, προετοιμασία· Μνηστεια εἶναι ἡ των μελλοντων γάμων υποσχίσις (το γινῆ προσοκονομειν, μνηστεύεσθαι λέγουσιν) Ζυγομαλας, Synopsis 231 Μ 24.

Η μτχ. πιθητ. ααρ. ἡς επιθ. = ποι τον προετοίμασε, ποι τον προμηθεύτηκε και νικητέρα· και υπτιον γαρ καρφωλον (ενν. αι γυναικες) ἰ τον τι δυστυχον ἐκείνον (ενν. τον Πολυμητωρ) μετα παλοικ γαρ ξυλινοικ ἰ των προσοκονομηθεντων ἰ εν ποι γαρ και σπονδυλω Ἐρμον. Ω 228.

προσιμεῶ εμπροσιμενω.

Ἀπο το ουκ. προσιμιον και την καταλ. ἔνω. Ο τ. πιθ. ἀπό την ἀνίπτυξη ενικ προθετ. πικκίφωματος ἡ την επιθρ. του επιχω. ἰ μπρός.

Προπαντώ, υποδέχομαι· να μην ερπει Ἀμμονι και Μωαβι εις τη συνάγωγη του Κυριου ... εις τον αἰῶνα ἰπι υποθιση ὡς δεν ἐμπροσιμεψαν εοας μῆ το ψωμί και με τη νερο εις τη στρατα ὄνταν ἐβγηκετε ἀπό την Αιγύφτο Πιντ. Δευτ. XXIII 5.

προσιμακός, επιθ.

Το μτγν. επιθ. προσιμακός. Η λ. και σημ.

Εισιτηγωγικός· Λογος προσιμακός της παροισης βιβλου προς παντας τους ιραχιερείς πασων των πολεων Βακτ. αρχιφ. (Ακανθ.) ἰ².

προσιμιον το, Καρτάν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνου) 204², 301².

Το αρχ. ουσ. προσιμιον. Η λ. και σημ. στον τ. προσιμιω.

1) Πρόλογος, εισαγωγή· Καλλιμ. Ι, 844² (στον πληθ.)· Σοφιαν., Γραμμ. 86. 2α) (Ρητορικό) επιχειρημα. Κι ἤρχισε να δημηγορει (ενν. ὁ ἀμπασαδόρος) κι εις αυτους ν' ἀναφερνει ἰ προσια αξια, ουνετα, κι εις σικταν να τοικς ἔγερνει Κορων., Μποιίικς 24· β) παραβολή· εοτει λεν (ενν. ὁ Θεος) τον Ναθαν τον προφήτην ἰκς τον Δαυδ λέγοντας ενα προσιμιον Καρτάν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνου) 197². 3α) Προεϊκόνιστ, προαναγγελία· την ὡραν και την στιγμήν ποτε ανεοτη (ενν. ὁ Χριστος) τῆιας δεν την σιδεν ἀνθρωπος, μόνον αὐτός ὁ Θεος οπου την ἤξευρει. Και τοῦτο προσιμιον της Δευτέρας

αυτὸ Παρουσίας Κερτίν, Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πίνουι) 301^α β) προειδοποιητικό σημάδι. Ο Θεός δεν βιάζει τινά να καμει κακά ή καλά, διότι εδωσέ του γνώσιν . και την αιτεξουσιότητα ... Και με όλα τούτα, δίδει του και προομια τινα και ενθυμα του Κερτάν., Π. Ν. Διαθ. (Κικκ.-Πάνου) 382^α, 4) Αρχή· θεμελιώδης κανονας: εντέχεται σι εκ πιστεως και εκ της κρισεως να έχομεν προομίον ολο πρωύτερα, διότι εκ πιστεως και κρισεως εντέχεται να στρέψομεν του καθενου ανθρώπου και της καθημιάς γυναικός το δικαίον της Αιηϊζ., 273^α, 5) (Στον πληθ.) τα ανώτερα αξιώματα ογ μια ιεραρχια: αρχιδιακονατον η έτερον αξίωμα εκ των προομιών εχον ισασμόν ακροασεως κρισιατικωι, ... ο ... Γραίκος αρχιερεός και εε αυτών κατα τους βαθμούς οι υποτακτικη αυτου εγκλητέωσων Διατ. Κυρω. 509^α,

προορατικός, επιθ., Hist. imp. (Rochow) 195^α, Καναν. (Pinto) 215, 223, Χερουμ. (Brokkant) N 28· προρατικός.

Η λ. στον Αριστοτέλη και ιήμ.

Που έχει την ικανότητα να προβλέπει το μέλλον· μαντικός, προφητικός: με πολύν κοπον ευρεν (ενν. ο διακων) εκείνον αποδ εγύρευγεν, τον μακάριον Ιωαννικιον αποδ εσκητι. εν εις το ορας του Ολυμπου, ο οποιος ... με το προρατικόν χάρισμα αποδ είχιν. ε κατεχε ειντα γυρευγει Μικελ., Κλίνη φ. 357^α.

Τα ηρα. ως οισ. = αιτός που έχει την ικανότητα να προβλέπει το μέλλον, μαντικής: Εγώ μεν απεστάλην παρά του μεγαλου προφήτου Ρασουλ Μιχουμιτη, ινα υμιν ειπω του πολέμου την ώραν, ως προρατικός και προφητης, όπως δουλωσωμιν τους Ρωμαιοις Καναν. (Pinto) 244.

Το οιδ. ως οισ. (με παράλ. του οισ. χιρισμα) = η προφητική ικανότητα, το προφητικό χαρισμα: Την θειαν δόξαν κτινις και παντοκρατοριου Τριδος εκατέλαβον, καν εκοτεινον το ιχνος (παράλ. 15 στ.) και αλλι πλείστα θημιματα προρατικόν εχοντες Δαμασκ., Λογ. κεκοιμ. (μεταφρ.)² 288.

προορίζω προρίζω.

Το μεγν. προορίζω. Η λ. και σήμ.

α) Προκαθορίζω, προαποφασίζω (ως τριτοπροσ.): Και ημ ιδειν ..., άνδρας, γιπτικας, ... τόπτοιουη τα στήθη εδέοντο τους εν ταις καιηι του απτιλαβεσθαι αυτων. ΑΛΛ' ουκ ην δυνατον, απιξ επροορισθη του πιειν το ποτήριον το πληρες της οργης Κυριου. Ει γαρ και αι νηαι εβουλοντο, αλλ' ουκ ηδινηιτο Λουκ. 373^β β) (σε ιδιάζ. χρ., με αντικ. τη λ. ψώμα) προαποφασίζω να πω ψέματα (πβ. Cuařini 45: e se la voie lor non é bugiarda): Κι αν κεινο, που μας ελχες προφητευσεις (ενν. αυ. Λογς) | κ' το στομα των περιφημων ειδώλων, | γχι δύο, γαμπρο και νυμφην, αληθειουσ, (παράλ. 3 στ.) κι αν η λαλιε τους ψώμα δεν προρίζει, | ωχου και ποιός το εργον τούτο τ' άγιοι εναντια της βουλης σου τ' αμποδίζει; Σιωμηι., Παστ. φιδ. Χορ. α' [58].

Η μετχ. παρκ. ως επιθ. = α) Που έχει επιλεγεί εκ των προτίρων, εκλεκτός (προκ. για την Παρθένυ Μαρια, βλ. και Lampe, Lex., στη λ. Ισιί): Ο Κυριος παντως με τα σου, χαιρε, χαριτωμενη, | πριν των αιώνων του Χριστου μήτηρ προορισμενη Σκλιντζα, Ποήμ. 7^α β) που η μελλοντική πορεία του έχει προκαθοριστέ, προαποφασιστε: άλλους γιατριεύεις ψυχικά, κι άλλους μ' ελεημεσινη; | κι άλλους με γλυκομίλητα

λόγια και προσούντη. Για ταυτως εις τους ουρανούς ευρισκεσθαι γραμμένους! εις το βιβλιον της ζωης, κι εωαι προοριωμενος Τζάνε Εμμ., Αφ. 142².

προόφισμα το.

Από τον αόφ. του προορίζω και την καταλ. -μα. Η λ. στον Ησύχ. (λ. ούρους) με διαφορ. σημασ.: βλ. και LBC.

Πεπωρμένο: ωχου προόρισμα των δόλιων ανθρώπων! Σουμμ., Παστ. φιδ. Χιχρ. δ' [73].

προορισμός ο.

Η λ. στον Ιπποκρατη και σημ.

(Θεολ.) το θεικό σχέδιο για τον άνθρωπο και τον κόσμο (για τη σημασ. βλ. και Lampe, Lex., στη λ. 2): Η του Θεου βουλή εκ δύο αιτιών, η εκ προορισμού (πάντα τα καλά), η εκ παραχώρησης (και τα κακά). Εκ του πρώτου η πλάσις του ανθρώπου, εκ του δευτερου η πτωσις Lucas, Sermons 101: Πετρος, αποστολος του Ιησου Χριστου, εις τους διαλεμένους τους ξένους της ... Ασίας και Βιθινίας, κατα προγνωσιν, ηγουν προορισμόν, Θεου Πατρός, εν αγιασμο Πνευματος, εις υπακοην και ραντισμόν του αιματος Ιησου Χριστου Μιξιμ. Καλλιουπ., Κ. Διαθ.¹ Πέτρο. Α' α' 2 σημ.

προορίν, επίφρ.

Από τη συνεκφ. της πρόθ. προ και του επίφρ. ουν (Χατζ., Λεξ., λ. προου και μπροού, Γιαγκουλλής, Ασοίτζε, στη λ., Κυπρ. διαλ., λ. προου-μπροου). Τ. προου σε έγγο. του 12. αι (Catacausi, LBC, Μιηνιά, Γλωνισαφ. Ιτ.² 318· κατ' αυτούς απο την πρόθ. προ και τη γεν. της αναφορ. αντων. ουν) και σήμ. στο κυπρ. ιδίωμα (Χατζ., ό.π., Παπαγγέλου, Κυπρ. ιδίωμ.), όπου και τ. μπροού (Σακ., Κυπρ. Β' 670, Γιαγκουλλής, Κυπρ. διυλ. ό.π., Χατζ., ό.π., κ.α.).

Πριν, πρωτότερα: εάν εκείνος (ενν. όπου ευρεθην το πραγμαν επανω του) ημπορει να δειξει με β' μαρτυριες ότι ειχει το ειαν μήναν προορίν παρα τον καιρόν όπου ειπεν ι κείνος (ενν. όπουν εχάσει το πραγμαν) ότι εχασέν το, ουδεν έχει απκει κανέναν δικαίον να τν αναλαβη ι Ασοίτζ, 175¹.

προπαιδεια η.

Από το αρχ. ουσ. προπαιδεία με αναβιβ. του τόνου. Η λ. τον 4. αι. (TLG) και σήμ. με διαφορ. σημασ.: βλ. και LBC.

Προπαιδευτική εκπαίδευση, η βασική παιδεία (για το πραγμα βλ. Κουκ., ΒΒΠ Α' 227, Jemerle, Premier human. 42, 123) (εδω) ποιητικό προγύμνασμα: έγραψε (ενν. ο Όμηρος) ... (παραλ. 12 στ.) και τη Βατραχομαχίαν. Ι την προπαιδειαν της βιβλου. Ι την της Ιλιάδος μαχην Ερμον. Α 93.

προπαίρνω, Μάξιμ. Καλλιουπ., Κ. Διαθ.¹ Ματθ. κ' 31, Παυλ. Κορ. Α' ια' 21· αύφ. πρσαπρην. Σφρ., Χρον. (Máisano) 60¹⁴ κριτ. υπ.

Από την πρόθ. προ και το παίρνω (Ανδρ., Λεξ.· βλ. όμως και Κοραή, Άτ. Δ' 461, λ. προπέρνω). Η λ. στο Σομαν. (προπέρνω) και σήμ. πολλ. ιδίωμ. (Λουκά, Γλωνισαφ., Πασπ., Γλωσσ., Μινησση, Λεξ. μικρον. ιδίωμ., Πανταζ., Κεφαλά-Θιακ., κ.α.).

1) Παιρνω από πριν, ναζήτερα: πασαινας προπαιρνει το εδικόν του δειπνον και το τρώγει και καποιος πεινά και κάποιος είναι χορτάτος Χριστ. διδασκ. 131^{φρ.} προ(ε)παιρνω εις νόμιμον γυναικα = παντρεύομαι πρωτίτερα (βλ. και α. παίρνω 2ε φρ.): ο του πριγκίπου υιός προεπηρην εις νομιμον γυναικα την αδελφήν της βασιλισης κυρας Θεοδώρας Σφρ., Χρον. (Málsano) 60¹⁴. 2) Συναγωνίζομαι κάπ.: Να αγαπάτε από καρδιας, ένας τον άλλον, ωσάν αδελφοί. Εις την τιμήν νι προπαιρνει ενις τον άλλον Μάξιμ. Καλλιουπ., Κ. Διαθ.² Παύλ. Ρωμ. ιβ' 10. 3) Νικώ κυκηνώ: Τι σε κρατούν οι λογισμοί και ο φόβος σε προπαιρνει; Λιβ. Va 760. 4α) Αποπαιρνω, επιπλήττω, μαλώνω κάπ.: Ένα παιδι που σπουδαζεν εκλιψί πινακίδα (παρλαλ. 1 στ.). Την μαννα τον την εδειξε και κείνη το εχαρη, Ι ουδι' το καταρίστηκεν, ουδ' ειχε το προπαρει Λιπωλ., Μύθ. (Παράσογλου) 47⁶. Τότε τον εφεραν (ενν. τον Ιησού) μικρά παιδια να βαλει τα χερια του απανον και να ενχηθι' και οι μαθηταί του τους επροσηραν Μάξιμ. Καλλιουπ., Κ. Διαθ.² Ματθ. ιθ' 13 β) προσβάλλω κάπ.: μην με προπάρεις αύριον, ότι μι τά κλεψις Ι επηρα σε και έφυγον από της σης πατριδος Διγ. Α 2057.

πρόπαλαι, επίφρ.: προπαλαι.

Το αρχ. επίφρ. πρόπαλαι.

Πολύ καιρό πριν, υπό πολύ παλιό: Δούκ. 363¹¹, Νεκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 104.

Έναρθρ. ως επίθ. = πολυ πηλιός: εστέψην τον ρηγα των Γεροσολυμων, κατά την προπαλαι σινηθειαν Μαχ. 308²⁸.

προπάλαιος, επίθ., Πεντ. Λευτ. XXVI 10.

Από την πρόθ. προ και το επίθ. παλαιός, Διάφ. τ. σήμ. σε ιδιωμα. της Κίτω Ιταλί-ας (Andr., Lex. στη λ., Καρναν, Ιστ. Λεξ., Κίτω Ιταλ. λ. προπαλαιο). Η λ. τον 4. αι., στο Πορφύρογ., Προς Ρωμιαν. 50¹ και σήμ. ιδιωμα. (Τσουκνίδας, Νροελλ. Αρχ. 3, 1988, 105).

Πολύ παλιός, παμπάλαιος (εδώ) που πηγαίνει πολύ πίσω στν χρόνο, που κρατάει πολλά χρόνια: ευλιβηθηκαμ ν να μην οκανδιλισομεν την καλήν της προς ημας διαθειαν και την προπάλαιόν της αγαπην (ενν. της τιμιότητος σου) Ευγ. Γιαννουίλη, Επιστ. 201¹¹.

προπαντός, επίφρ.

Από τη συνεκφ. της αρχ. έκφρ. προ παντός. Η λ. και σήμ.

Πριν από κάθε άλλο, πάνω υπό όλα, κυρίως: Λιβ. Va 847.

προπαντώ, βλ. προπαντώ.

προπάντων, επίφρ., Πόλ. Τρωαδ. (Γιαπαθωμ.:Jeffr.) 2519, Περί Ξεν. (Μιυρομ.) 353, 512. — Βλ. και προπαντός.

Από τον πληθ. της αρχ. έκφρ. προ παντός. Η λ. και σήμ.

Πρισσότερο από καθετι άλλο, ιδιαιτέρως, κυρίως: Προπάντων έχε του Θεου τον φοβον εις τον νοιν σου Ι και πρόσεχ', ότι τα κρυπτα γινασκει των ανθρωπων Σπαν. Α 55⁵ ω αδελφέ μου, φυγωμ' την παρνεϊαν και την μοιχειαν και προπαντων την ασεβειαν, ινα μη ... κληρονομήσωμ' την αιώνιον κόλασιν Συναδ., Χρον. Διδαχ. φ. 27¹.

πρόπαππος, Σπαν. Α 113, Σπαν. Β 108, Διγ. Ζ 4163, Δούκ. 199¹⁵ *πρόπαππος* — *προπαππος*, Παραφρ. Μινιασο. 306, Θησ. Ζ [145]: *προπαππος*, Πόλ. Τρωάδ. (Παπαθωμ.-Jeffr.) 4553, Ναθαναήλ Μπερτου, Στιχοπλ. III 13.

Το αρχ. ουσ. *προπαππος*. Ο τ. *προπιππος* και σημ.

Ο πατέρας του παππου η της γιαγιάς κάπ.: Ψευδο-Σφρ. 184¹².

προπάππους ο, Χρον. Τοκκων 3417, Διγ. Αλ. Ε (Konst.) 33³, 203³, Διγ. Αλ. F (Loios) 198¹⁷, Διγ. Αλ. F (Konst.) 32¹⁴, 48¹, 70¹⁴ *προπαππους*, Διγ. Ανδρ. 405²³ αιτιατ. πληθ. *προπαππους*.

Απο την προθ. *προ* και το ινω. *παππος* με αναβιβ. τύνου, II λ. τον 9ο αι. (TLG· βλ. ομικ και LBG), στο Βλαχ. και σήμ. (AKN).

α) Ο πατέρας του παππου η της γιαγιάς κάπ.: *αιοντες λέγονται ο πατήρ μου, ο παππος μου, ο προπαππος μου* Μιλαξος, Νομικ. 292· β) ο πικτός ενός γένους, *προπαπιχας* (συχνοσ. προκ. για τον Αδαμ): *Και ως τον παραδεισον ήλθουμεν, οπου ειχι ν ζήρειν ο προπαππος μετ Αδαμ* Διγ. Αλ. F (Konst.) 202²⁵ (εδώ στον πληθ. προκ. για τους πρ.τόπλαστους): *ο Θς των θεων ... ενα ανθρωπον έπλασε και τον κοσμον ολον υγιόμισεν, απο Αδαμ και Ενας, τους προπαππους μας* Λιγ. Αλ. F (Konst.) 12¹.

προπαρασκειαστικός, επιθ.

Το μτγν. επιθ. *προπαρασκευαστικός*, Η λ. και σημ.

Που αποκκοπει στην προετοιμασία για κ.: *προπαρασκειαστικόν του Προδρόμου* (ενν. το βαπτισμ.), *εξουσιαστικόν του Χριστου, διακοικόν των ιερων* Lucat, Settonis 106.

προπαρέρχομαι.

Το μτγν. *προπαρερχομαι*. Η λ. σε κείμ. των 7, και 10. αι. (LBC). Η μτχ. *προπιρελθων* σε έγγρ. του 12. αι. (TLG *προπιρελθουσαν*, Μηνάς, Γλωσσάρ. Ιτ.² 318 στη λ.) και στο ALNE.

Περνω προηγουμένως· η μτχ. *προπιρελθων* ως επιθ. = *περασμένος*: *Προπαρελθωντων ον αυτοι κόπων επιμηθηεντις* Βιος Αλ. 596f.

προπασσω.

Απο την προθ. *προ* και το αρχ. *πασσω*.

Πασπιλιζώ υπο πρην: *Εάν υπο γερανου πληγει* (ενν. ο ιεραξ), και μάλοστα *περι το σιηθος η τα σαρκοδη του σωματος, ουτως θεραπεισεις: Συμφυτον πρωτον προπασσας εις τον τόπον ραπιτε αυτον ...* Ιερακκω. 483²⁵.

προπατηχτος, επιθ., Τζανε, Κρ. πολ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 158¹¹.

Από τον αοφ. του *προπατω* (βλ. *περιπατω*). Το -χτος από -κτός (με ανομ. κτ > χτ) αναλογ. με τ. όπως *πρόηχτος* (Μάνισης, Λεξ. μυκον. ιδιωμ., λ. *πιρπατητός*), *στραγγιχτος* (Παγκ. Ιδιωμ. Κρ.² Δ' 584, στη λ.), Τ. *προπατηκτός* στο Βλάχ. (γρ. *προπατικτός*). Τ. *πορπατηχτος* σημ. ιδιωμ. (Παπαχριστ., Λεξ. ροδ. ιδιωμ., όπου και τ. *πορπατηξός*, Μανισης, ό.π. όπου και τ. *περπατηχτος*, Ξανθίν., Λεξ. όυτικωφ. ιδιωμ., Μηνάς, Λεξ. ιδιωμ. Κρηπάθου, κ.α.). Τ. *περπατητός* στο Βλαστού, Συνών.² (λ.

περπατιστός), καθως και σπ) ΑΛΛΕ. Η λ. και σήμ. στο κρητ. ιδίωμα (Παγκ., ο.π., κ.α.).

Πεζός, με τα ποδια: προς τα μερη των Χαινω προπατηχτοί εμπηκα· ικι οπιω να των· ακλουθα ολ' η καθαλαρια αυτ. 151¹⁶.

προπάτορις ο, βλ. προπιτωρ.

προπατορικός, επίθ., Νεκταρ, Ιεροκοσμ. Ιστ. 60.

Απο το ουσι. προπάτωρ και την κατάλ. -ικός, Η λ. τον 4·5. αι. (ΤΙΓ), ιστο Σομαν. και σήμ.

Προγονικός; μητε άλλο ετερον αφησαν αυτον (ενν. τον Φιλαρετων), ειμη τον προπατορικόν του οίκου Βιος Φιλαρ. 239.

***Εκφρ.** (θεολ.) προπατορική αμαρτία = το αμάρτημα της παρακοής των πρωτοπλάστον: τα μακρα παιδι, οπου βαπτίζονται, θίλει επειει τινας, οτι αμαρτία δεν εχουν και ινατά εχουν την προπατορικήν, ήτοι την παράβησιν του Αδαμ Μυλαξός, Νομοκ. 254.

προπατώ, βλ. περιπατω.

προπιτωρ ο, Ντιφ. Έγκλ. (Σωτ.) Α' 285²⁸, 286²⁸, Περί Ξεν. (Μαιχομ.) 477, Πλουσιαδ., Θρ. Θεοτ. (Βασιλιου) 119, Καρταν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ·Πάνου) φ. 390⁷, Αρσ., Κοπ. δυιτρ. [1111], Μιτάφρ. Δαμασκ. Βιηλαάμ 139²⁸, Σουμμ., Ριμππλ. 184, Έναδ., Χρον·Διδαχ. φ. 141⁷, Εις Θιστ. 7⁷ προπάτορις, Λισιζ. 364⁷, Διηγ. Αλ. Ε (Κονστ.) 33¹⁴⁻²⁰, 49⁷, 71¹⁵· γεν. εν. προπιτωρ, Περί Ξιν. (Μαιχομ.) 476⁷ πληθ. προπατοροι, Στιθ. (Martini) Α' 252⁷· γεν. πληθ. προπάτωρων.

Το αυχ. ουσ. προπατωρ. Γληθ. προπατοροι σήμ. ιδίωμ. (Κωιτ., Λεξ. τοακων.). Ο τ. και σήμ.

1α) Ο παλαιότεμος πρόγονος ενός γένους, γενάρχησ: Ψευδο·Σφρ. 484²⁸· **β)** (στον πληθ.) πρόγονος Βιος Αλ. 2286. **2)** (θεολ.) α) (προκ. για τους πρωτόπλαστον Αδάμ και Ένα): Και αυτον (ενν. στον παράδεισο) τον προπατορά μας εποισιν (ενν. ο Θεος) οικεία χειρι και εβηλέ τον απέσω Διηγ. Αλ. Ε (Κονστ.) 49²· όλα τα κσκα αρχισαν από την αμαρτιαν των προπάτορον ημων Αδαμ Καρταν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ·Πάνου) φ. 25⁷· εοταθησαν οι προπατορές μας, ο Αδάμ και η Ένα, εβρήθησαν και έκλαυον πολλά Διηγ. Αλ. Ε (Κονστ.) 33¹⁴· **β)** (προκ. για τους πατρώχες της Π.Δ.): Ω Ιακωβ, προπάτορ μου, ... Θρ. Θεοτ. (Βασιλειου) 129· Στου Αβρααμ και Ισαακ εκεί να 'ναι η ψυχη του (ενν. τον κυρ Ιωάννου του Γλυκού) | στους κόλπουσ των προπατορων με την ανάπιψη του Ζηνου, Πρόλ. Πένθ. θιν. 10. **3)** (Προκ. για πόλη) ιδρυτής, Οημιλωτής: Αμη, ιδέ και οκατησε και βάλε εις τον ιονη σου | τους βασιλείσ τους θαυμιστούσ, τους φοβερους ρηγάδεσ | της Ρώμησ, τους προπατορεσ της Κωνσταντινου πόλησ, | τους κητορεσ οπου έκτισαν τα κάσθη τά κρατούμεν Χρον. Τόκων 3415.

προπεμπτής ο.

Από το προπεμπω και την κατάλ. -τής.

Προπομπός: Τίτος, ... ένας αξίος προπεμπτής του Κυρίου εις όπου είχαν να παεί ο Κύριος, να προπορευεται να ορδνιάζει πασαν πόλιν και χωραν εις την εκδοχήν του Κυρίου Μορεζίν, Λογ. 467.

προπέμπω, Γλικά, Αναγ. 73, Δγ. (Trapp) Gr 512, 628, Δγ. Z 2821, Κοιμητής Άννας Μεταφρ. 363, Βίος Αλ. 5388, Σφρ., Χρον. (Maisano) 26¹⁵, Αγαπ., Δαμασκ. Βαβ. Λααμ 146², Δγ. Ο 1159, 1163.

Το αρχ. προπεμπω. Η λ. και σήμ. λογ.

1) Στέλνω από πριν: Αγαπ., Δαμασκ. Βαβ. Λααμ 146². 2α) Ξεπροβοδίζω, κατευοδώνω: Βίος Αλ. 1528. β) (πρόκ. για νεκρο) οδηγώ συνοδεύω στον τάφο/στον Άδη: Ερμον. Υ 362. 3) Εκτοξείω: και οι υπεναντίοι προσωρησαν επισωιοντες τα δόρατα και τοξοβολισμους οι τοξοται προι τιμπον Διόκ. 191²⁶.

Φρ. προπεμπομαι λογον, βλ. λόγος (1) Φρ. 24.

προπεριπατώ.

Το μτγν. προπεριπατω.

Πιρπατώ (κάπου) πριν απο κάπ. άλλον (εδώ σε μεταφ.): η ατράτα οπού υπαγει εις την αρετην είναι δύσκολη ... Δια τουτο εχομεν χρεια πολλούς οπού να μας ... οδηγησουσι και να μας προοκαλεσουσι εις αυτην, με βιους και ιστοριας εκεινών οπού επροπεριπατηουσι Βινετιας, Δαμασκ. Βαβ. Λααμ 30³⁴.

προπερνώ μτχ. παρκ. προπερασμένος· προπερασμένος, Θημ. Α' (30¹), Γ' [69¹].

Απο την πρόθ. πρό και το περνω. Πβ. μτχ. προπερασάντων ήδη μτγν. (Π.Γ) και προπερνω -ω (9-10. αι., ΛΒΓ, Κουμάν., Σιναγ. ν. Λέξ.). Η μτχ. παρκ. προπερασμένος και σήμ.

Αντιπαρέρχομαι, αδιαφορώ για κ.: Τότες ο Αισωπος, όταν ηλθεν ο Ξανθος εις το σπιτιν, επεσεν εις τα ποδαρα του λεγοντας ... Και ο Ξανθος αποκρίθην προπερνωντας τον Βίος Αισώπ. (Παπαθαμ.) Γ' 78².

Ο πληθ. αρσ. τής μτχ. παρκ. ως ουο. * οι ανθρωποι που έζησαν στο παρελθόν, οι προγενέστεροι: Ιδες τι ικατεστησαν οι προππερασμένοι (έκδ. προύπερασμένοι διόρθ. Κακουλίδη),! και πως εκτισαν εκκλησιες και είν' μηημονεμένοι Αλφ. (Μπινμπ.) II 13².

Ο πληθ. ουδ. τής μτχ. παρκ. ως οισσ. = τα συμβάντα του παρελθόντος: οι θεοι... εμάς θελουνε βοηθειν, αν ειπαι δικαιοκριτες! κι ουδέν μας θελουν Ύεριστει εις τα προπερασμένα Θεσ. (Foll.) I 35.

προπερνωσι, επιφρ.: πρόπεροι, Γλικά, Στ. 263, Προφρ. (Eideneier) IV 248-4 χφφ ΡΚ κρη. υπ.

Το αρχ. επιφρ. προπερνωσι. Ο τ. στο Du Cange και σήμ. Η λ. και σήμ.

Πριν απο δυο χρονια: Ευγ. Γιαννουλη, Επιστ. 26⁵.

προπέτεια η, Zygomalas, Synopsis 169 Α 39.

Το αρχ. ουσ. προπέτεια. Η λ. και σήμ.

11 *Αναίδεια*, αυθάδεια: *Zygomaias*, Synopsis 284 Σ 35. **21** Μεροληψία, προκατάληψη: *Ορκίζω σε ομπροστά εις τον Θεόν και τον Κυριον Ιησουν Χριστόν και των εκκλησιων αγγέλων να τα φυλάξεις εταύτα χωρίς ... προπετειαν, να μην κάμεις κανένα πραγμα γέροντας εις κανένα μέρος Μαξιμ. Καλλιουπ., Κ. Διαθ. Τίμοθ. Α' ε' 21 σημ.*

προπετειύω.

Το ενεργ. του μτγν. *προπετεύομαι*. Η λ. σε σχόλ. και τον 12. αι. (LBG, TLG).

Συμπεριφέρομαι αλιζονικά: *ου δοξης προπετεύει (ενν. πας όστις φρόνιμος) Σάχ. ωραιστ. (Spradago) 113.*

προπέτης (I), επίθ., Ερμον. Δ 240. Σταθριν. 534, Συνιδ., Χρον.-Διδαχ. φ. 35^ε, Βακτ. αρχιεμ. (Ακινθ.) 166⁹⁶, 1393 ρέγ' Γ' Θηλ. *προπέτιστα*.

Από το αρχ. επίθ. *πριπι της με ιναβιβ.* τόνου (Georgac. BZ 38, 1938, 104) κατά ΑΚΝ από ουο. *προπέτεια* και την *κατάλ.* -ης με *αναδριμ.* σχηματ. Η λ. τον 12. αι. (TLG, LBG), στη *Κουμαν.*, *Συναγ.* ν. λέξ. και σήμ. (ΑΚΝ· βλ. και ΑΛΝΕ, Βλαστού, Συνών. 45, λ. αφταδής).

Θυαύς, αναϊδής, προκλητικός: *αυτοί αρχίρισαι, ετυντο οι προπετες, | οι αμαθεις και άπρικτοι, απείραστοι παλέμον, | με λόγια να φουσκώνουσι, θραουητες να δείχνουσι.* | *Τόνου επαρηγήλωσαν τον κόντον Λεονάρδο, ότι επαρεκινήσεν, όρμησιν να μαλωναί Χρον. Τόσκων 1710* (τον η μια ονόματι *Καουσι* και η άλλη *Θεοδωρα*, όμοιες εις την *ευμορφίαν* και εις τα *κάλλη* και οι δυο ... *Και ο Βασίλευς ωσαν την ειδη (ενν. την Κιισίαν) προπετισσιν επηρε την Θεοδωρι δια γυνικα του Χρον. βιαιλιέων 937.*

προπέτης (II) ο εμπροπέτης, Ασιζ. 28^ε, 276⁹⁰, 277^ε, 283^ε. — Βλ. και *αβιμπαρλίερης*, *αβοκάτος* και *πρόλαλος*.

Μίτφ. δάν. από το πελαιοίτ. γαλλ. *avant-parlier* (Παδρjοαννου, Med. dial. 203, Συμγων., Ιστ. κυπρ. διαλ. 141) για το σχηματ. πβ. λ. *πρωλαλος*.

Δικηγόρος, συνήγορος: *Εαν γίνεται ότι εις άνθρωπος ιγκλητεύει ετερον αιθρωπων εις την αυλην, τι δικαιοσ ορίζει ότι να έχει προπετην να πει το δικαιοσ και των δυο μεριων αυτ. 349¹⁵* Ομοίος ο *αβοκατος*, *τουτεστιν ο εμπροπετης, ο λεγομενος φαρταλίερος ... αυτ. 34¹².*

προπέτισσα, επίθ. Θηλ., βλ. *πριπετης (I)*.

προπετιύ,

Από το *προπετεύομαι* -ω κατά τα ρ. σε -ώ. Η λ. τον 9. αι. (LBG).

Είμαι *προπετής*: *σπεύδω να κάνω κ. βιαστικά και απερίσκεπτα: Προσηκει μεν, ω δεσποτα, μη προπετων εκτρέχειν! προς άμιλλαν η συμπλοκην δίχα τη ση προστιζει Πρέσβ. ιππ. 26.*

προπετιωσ, επίρρ., Διίγ. παιδ. (Τσιουνί) 457, 570.

Το αρχ. επίρρ. *πριπετώσ*. Η λ. και σημ. λογ. (ΑΚΝ).

(Εδώ για τρόπο ομιλίας) με *αναϊδεια*: *ο πάρδος προπετιωσ εφθεγξατο τουτά ... αυτ. 863.*

προπρω, Αχλλ. (Smith) N 623, 1150, Συναξ. γυν. 562, Συναδ., Χρον.-Δίδαχ. φ. 130^α ε μ προπρω.

Το αρχ. προπρω. Ο τ. πιθ. απο την ανάπτυξη ενός προθετ. προσφύματος ή την επίφ. του επιφρ. εμπρος.

Α' (Μτβ.) προσπρω: η ὄστια, όταν αναφεῖ εἰς ἓνα καστρον, εἰς τόπους καίει τα ὀπίτια ὅλα πανταπασις, εἰς τοπους τα μοα, εἰς τοπους μερικόν μιαν ακράν, εἰς τόπον προπρω ὀσπτι και δεν το καίει ποθες Συναδ., Χρον.-Δίδαχ. φ. 130^α.

Β' Αμτβ. **1α**) Πετιάγομαι μπροστι. Ο δε του αμπελιου οικονόμος, σὸματι Ζηνας, ἐπαραστι κι τους εργατας του αμπελιου, διστις ηῶν και ἄλλοι δουλοι ἐκεῖ σποῦ ἐ-σκαπτεν ο Λισωπας' και ως εἶδεν ο Ζηνας, ἔναν απο τους εργατας στί εοφαλεν εἰς την δουλειαν του παραμικρον, ἔδωκεν τον με το ραβδι. Ο δε Αισωπος ἐπροπρωησε και λι γει παραυτικα. «Ἀνθρωπε, διτι κτυπας τον ανθρωπον...» Βίος Αισώπ. (Γιπι-θωμ.) Α' 4^ο β) (προκ. για πολεμικες επιχειρησει.) επιτιθεμαι, ἰφορμό: Κλινομί νης δι ηρή της ημών παρταξεως, Θεόφιλος, μεν ο Παλαιολόγος και Δημητριος ο Κατακου-Ζηνος, ἀνδρες ἰριστοι, προπρωησαντες νικωσι τους Αγαρηνοῦς Ψειδο-Σφχ. 424^ο. 2) Τινάζομαι, πηδω προς τα πανω του Γατα η καυκα ηραξεν λατινικόν σκουτάριν, ἰ κι εἰς την δεξιαν την χεραν της βαστα καλον κονταριν, ἰ μετα θυμού εμπροπρωησεν και 'κατοι ν εἰς το 'ππαριν' και 'μποδουκλωθη κι ἐπεσεν στον λάμπου στο χορταριν Σαχλ. Β' (Wagn.) FM 687: (ἔδω μι ταφ): Όταν γαρ στα ἰκρα των βοινων και εἰς τας κορφας των δένδρων' η αυγη εμπροπρωησεν ἀπό τας ακρωρειας, ἰ σπκωνονται (ενν. αἱ στρα-τιώται) και λεγουν τον (ενν. τον Βελθανόρσι): «Εγείρωι, δέο ποτα μου, ...» Βελλο. 162.

πρόπια, επιφρ. βλ. προπια.

προπιανω.

Απο την προθ. προ και το πιανω. Τ. προπιανω (Μιχιλαριμ-Βογιατζή), Λεξ. Σύ-μης) και προπιανω (Παπαγγέλιου, Κυπρ. ιδιωμ.) σήμ. ιδιωμ. Η λ. στο Σομαν., οε ἔγγρ. του 11. αι. (Μηνάς, Γλωσσικ. Ιτ.² 318) και σήμ. ιδιωμ. (Κοντομιχης, Λιξ. Λευκ. ιδιωμ.).

Ι. (Ενεργ.) καταλιμβανω προκτις: ἐπροπιασεν ἰ κεινος τον τόπον, σποῦ τον εἶχαν ὀλοι τους κοινος Βακτ. αρχιεφ. (Ακανθ.) 1214 ρμ^ο 5.

ΙΙ. (Μισ.) εντοπιζομαι (να κάνω κ.): Ἀδελφοι, ἰαν και προπιασεται ἄνθρωπος εἰς κανενα σφαλμα, εοεις οἱ πνευματικοἰ φθειάνετε (εκδ. φθειανετε διορθωκ.) τον τοιου-τον με πνευμα πραοητος, Μιλιμ. Καλλιωνη., Κ. Διαθ.² Παῦλ. Γαλ. C' 1.

πρόπιο, επιφρ. προπια. Καρταν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ. Πανου) φ. 374, Ἄλ. Κιπτι. 1715.

Από το βενετ. *proprio* (βλ. Boerio, λ. *proprio*, Battaglia, λ. *proprio*). Επιθ. προπιος σε ἔγγρ. του 12. αι. (Caracausi, Μηνάς, Γλωσσικ. Ιτ.²). Ο τ. και σήμ. ιδιωμ. (Κοντομιχης, Λεξ. Λευκ. ιδιωμ., Λαζαρης, Λεικαδ. 146).

1) Ακριβως, ειδικα, μάλιστα' και εἰς ἐκεινον πρόπια τον καιρόν ἐρχεται ο Σενα-καρης, ο υἱός του βασιλέως της Συριας, και ἐπαιρνει μιαν χωραν σποῦ την ἐκραζαν Σαμαρεια Καρταν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ. Πανου) φ. 208' ἐκείνη την ημίραν προπια η

σαν ... σπου ο Θεος τους έβγαλε από την δούλεψιν και απο τας χειρας του Φαραω
Καιραν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνου) φ. 164^ο 2) Κατευθείαν: αραξεις προπο επανον εις
τον καρθ Πορτολ. Α 331^ο. 3) Κοντά: Το οποίον (ενν. μπαίσι) φαίνεται ακομη εις την
σημερον ... και εναι προπια εις ένα μοναστηρι σπου το λεγουν των Φραρων των μνο-
ρων Καρταν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνου) φ. 117^ο.

πρόποδα τα.

Το μτγν. ουστ. πρόποδα τα (ΠΛΓ). Η λ. σε έγγγ. του 10. (Act. Ivi. I 9^{ος}), 12. (Act
Ivi. II 52^{ος}) και 14. αι. (Act. Lavr. II 97^{ος}, 98^{ος}, Act. Xen. 4^{ος} κ.λ.) και στο ΑΛΝΕ λογοτ.
βλ. και LBG.

Πρόποδες: περιπαιτωντας τα πρόποδα τον βοινού Νικταρ., Ιερικικιμ. Ιστ. 171.

προποιά.

Το αρχ. προποιεω.

Κανω κ. προηγημενωσ, κανω κ. εκ πιν προτέραν: Ψι υδο-Σφρ. 422^{ος}.

Η μητχ. παθ. αικς. ως επίθ. = που έγινε ναοίτερον προηγουμενος: η συμφορα του
πατρός ... δεν στεριζει την προποηθειάν ταισ παισί δοξαι και αξιαν Zygomalas
Synopsis 137 Α 94.

προπολεμιά: γ' εν. υποστ. ενεστ. προπολεμα.

Το αρχ. προπολεμέω.

Πολεμιά προκ. να υπερασπιστώ κάπ. ή κ: προμαχιά: Νεκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ.
382: Μιων ασ μη λειπει (ενν. η πανερωτιτη σου ψυχή) παϊτα ια προπολεμα κατα
των θηριων υπερ της ποιμης Ειγ. Γωννούλι, Επιπτ. 49^ο.

πρόπολις η, Ιερακοκ. 489^{ος}, 500^{ος} γεν. εν. προπόλιος, αιτ. 495^ο.

Το μτγν. ουστ. πρόπολις. Η λ. και σήμ. στον τ. πρόπολη (ΑΚΝ).

Ρητινώδης οικία που παρασκευάζουν οι μέλισσες, μι ποικίλες φαρμακικτικες
χρήσεις: προπολη: Οστρακαν και μάρμαρον και γιψιν εξ ερειπίων και αμμονιακον
και προπολιν ... ταύτα τριψας μείγνυε και χριε τον πασχοντα τοπον αιτ. 495^ο.

προπολλού, επιφρ.

Από τη συνκφ. της ηρθθ. προ και τη γεν. του ιπιθ. πολυς. Η λ. και σήμ. (ΑΚΝ,
Μπαμπ., Λεξ., λ. προ, γφ. προ πολλού).

Ήριν από πολύ καιρό: μονλλάνεται και κρυπτεται, εμέ δ' αφήνει εξω, | ως το γ-
παικει προπολλου, δεσποτα στεφθήφορε, | όταν εστραφην οάβουρος απ' ωδε παρ' ελ-
πίδα Προδο. (Eideneier) I 128.

προπομπείω.

Το μτγν. προπομπείω.

(Εδω) ανακοινώνω: (το όνομα) κάπ.: προσφωιά κάπ.: ο κηρυξ επιφώνησε λεγων
αυτώ «Τις λέγει; | η πολις ποια σοι εστιν, ινα σε προπομπειωσ;» Βιος Αλ. 2428.

προπομπή η, Αγαπ., Αμαρτ. σππ. 413.

Το αρχ. ουσ. *προπομπή*. Η λ. και σήμ. Λόγ. (Κριαρ., Λεξ.).

α) Ξεπροβόδιμα, κατεινόδιε (εδώ σκωπτ.); Σήμερον ο σπανός προπομπην προρενεται της ωραιας πατούδος γενειώδος του Σπανός (Eideneier) A 22: β) γιορτενη πομπή τιμητική συνοδεία; μετα χαρμονης ...! και προπομπής βασιλικής ...! προς τον αυσονοκρατορα συν σοι καταλαμβάνουν (ενν. οι συγγενείς) Επιθαλ. Ανθρ. Β' 552: γ) (προκ. για κηδεία) νεκρική πομπή: Τω στωξθ' ετει ... εκοιμήθη ο μέγας δούξ, Νικήτας; ο Σχολιρις; στε και ο βυσιλένς μεγαλως ελυπήθη επιωτας εν τη προπομπή της εξόδου αυτου Παναρ. 73^α.

προπομπός ο.

Το αρχ. ουσ. *προπομπας*. Η λ. και σήμ.

α) Συννόκος, φυλακας; Πρόδορ. (Eideneier) I 134: β) (στρατ., στον πληθ.) οι στρατιωτες που αποτελούν το προπορευόμενο κλιμάκιο της εμπροσθοφυλακής (πβ. ά. πρόμαχος); Ηλθαν ... οι του φουσοατου πρωτοι. I οι προπομπόι και προδοι και προμαχοι των άλλων Καλλιμ. 867.

προπονήρω.

Από το βενετ. *propone* (Βοοντίο). Η λ. και σήμ. στη Ζακύνθι (Ζάη, Λεξ. Ζακ. 3 Β').

Γροβιλλάω, παρουνισιάω; ουλλογιόμουσ σσους θεσ πιντα να προπονήρω Στάθ. (Martini) Γ' 210.

προπορευομαι.

Η λ. στον Αριπτιτέλη και σήμ.

Προχαχω μπροστά, προηγομιε Ο δε τριτος φίλος, ... ήρουν οι καλές αρετες ... ο οποίος ημπορει να προπορευεται, οτινι θελομεν εξελθει από τούτο το κορμι, να παροκαλει τον Θεον δια λόγον μας Βενετσός, Δαμασκ. Βαριλιαμ 66^α.

προπορσιόν η, Βιρουχ. (Bakk. v. Gem.) 359^α, 637^α, 709^α.

Από το βεν. *a porzion* - ιταλ. *a porzione*.

Στην έκφρ. (α) *προπορσιον* = κατ' αναλογία (Βλ. και Battaglia, λ. *porzione* 5); και οι λεγομενοι του (ενν. του μισερ Νικολό) κομοσριοι να μπορου να μοιράουν το απομοναρι μόμπιλε *προπορσιον*, οξω απου το χαρκωμα τ' Αμαργιανω, ν' απομένει εκεινο στα χέρια του μισερ Φραγκια, τον υιού του, λίμπερο αυτ. 716^α.

προποτιζώ, Ιερακοσ. 391^α, Μαχ. 38^α χφ Ο.

Το μτγν. *προποτιζω*. Το μέσ. και σήμ. ιδιωμ. (Σακ., Κυπρ. Β' 763).

(Ιατρ.)

I. (Ενεργ.) εφαρμόζω φαρμακο υγρής μορφής στην πάσχαυια περσοχή: Αφου δε μαθιοθη (ενν. ο ιεραξ), λαβων οινον οτυφοντια εν τω στόματι σου προποτιζε αυτον εις τοις μιδιασθεντας τοπουσ, ωστε στύψαι αυτοουσ μετα του οινου δια το μήτε αιμορραγησαι μητε ιλιν θειναι Ιερακοσ. 367^α.

II. (Μέσ.) λαμβανω υγρο φαρμακο (εδώ προκ. για αγίασμα): εις το πλευρόν του

βημιτου ... έχει (ενν. το εκκληρούδι) λακκον, όπου πολομα μεγάλες ίσες εις γαρι-
σουραν και εις τας πύρεξες. ... Και εις τον καιρόν του ρε Πιερ του μεγαλον ειχε την
καρταναν και δεν ημπούρει να βρει υγειαν ... ηρτεν και ἔπροποστην (ενν. ο ρε Πιερ)
και παραυθα εγινανεν Μαχ. 38².

πρόπρε, επίθ. άκλ. — Βλ. και πρόπριος.

Από το ιταλ. *proprio*.

Ατομικός, προσωπικός: οι χοντροί άνθρωποι ... επιθυμουν περιτου συχνα το δι-
λιτιν ... τον κορμιού διαπρεζιαζοντα το διλίτιν το νοητικον του νοι αφηνοντα το
μικαλυτερον καλόν ... ως γοιον πρέμα οπού δεν κουριαζει απου άλλον παρον απού το
δικόν του πρόπρε το σωματικον διλίτιν Ανθ. χιτρ. (Κακουλιδη-Πηδώνια) 80.

πρόπριος, επίθ.

Από το λιτ. *proprius*, Τ. πρόπιος (<φιαλι κτ. ιταλ. *proprio*) το 12. αι. (Caracausi). Η Α.
τον 6. αι. (LBC).

Ποη ανήκει σε κάπ., προσωπικός: εν προπριους μπόνις, ηρον εις τι ιδία του καλά
Βιζουχ. 846².

προπούλαιον το. — Πβ. και πρόπυλον.

Το αρχ. ουσ. προπούλαιον. Η Α. και σήμ. στον πληθ. (προπούλαια τα).

(Αρχιτ.) δικυδομική κατασκευή μπροστά απο την κίρια εισοδο κτηριου η κτηρι-
μικόν συγκροτημάτων: πύλη; Ιυτ. πολιτ. 29².

πρόπυλον το, Hisl. imp. 38. — Πβ. και προπυλαιον.

Το αρχ. υιο. πρόπυλον. Η Α. και σήμ. στον τ. πρόπυλο αρχαιολ.

Ο στεγασμένος χώρος μπροστά στην κύρια είσοδο ναού ή μεγάρου, ο οποίος
συν. έχει μπροστά κίονες: επιδικτεν ο προσμοναριος ενθός και εξέβη έσω εις το πρό-
πυλον και βλέπει τον βασιλειον Παραφρ. Μανασι. 286 (προκ. για εισοδο ταφικού
μημείου): ανοίξω σου το πρόπυλον, ανοίξω σου τον τάφον Βυζ. Ιλιάδ. 1149.

προπυρριό.

Το προπυρριον που απ. στην Ιπποκράτη.

Προδιρριμια: ακανθοχοιρον χολήν νεσραν βάλε εις τα ωτα προπυρριάσας αυτην
και θανάσεις Ιατροσοφ. (Οικοπομου) 54².

προρατικός, επίθ., βλ. προρατικός.

προριζω, βλ. προριζω.

?**προρόγα**, επίρρ., Rechenb. 31⁴. — Βλ. και προρογης.

(Πιθ.) από την πρόθ. *pro* και το ουσ. *roga* (βλ. και Hunger-Vogel [Rechenb. σ.
31]) πβ. επίρρ. προρογα σήμ. ιδιωμ. (Ζωη, Λεξ. Ζακ. Β² (γφ. πρόρογα).

Προκαταβολικά: Οι αλικαροι Θεσσαλονικης εσαιρουν προρογης ασπρα δ. εις
τα α... μουζουρια το αλας· επουλήθη γουν όλο και εξέβη μουζουρια γεζςβ' θωμιν, τι
ετι εικος να παρον προρογα; αυτ. 31².

ἢ **προρογής**, επιφρ. — Βλ. και προρογα.

(Πιθ.) από την προθ. *pro* και το οισ. *roga* (βλ. λ. *προρογα*, ετυμολ.) κατά τι επιφρ. σε·ής.

Προκαταβολικά: Οι πλικαροι Θεσσαλονικης επαιρνον προρογής ασπρα δ... εις τα α... μουζουρια το αλιας Rechenb. 31.

πρόρρησις η. Αλ. Κων/π. (Matzukis) 69.

Το αρχ. ουσ. *προρρησις*. Η λ. και σημ. στον τ. *προρρηση*.

Η Μαντεια: Οικ εστι προρρησις ψευδής, αλλ' αληθής υπαρχει Αλ. Κων/π. (Matzukis) μετα στ. 50. 2) Προγνωστη· πρόνοια: δια πρόρρησιν Θεου και χαριμ· γφυλαχθη (ενν. ο Μαννης) Καρταν., Π. Ν. Διαθ. (Κικκ. Πανου) φ. 154°. 3) Προλογος: Του προομιου προρρησις, ως εχει τα του κοσμου Καλλιμ. 1.

πρόρριζος, ι πθ.

Το αρχ. επιθ. *προρριζος*. Η λ. στο ΑΛΝΕ.

Με όλη του τη ρίζα, συρριζός· (ιδω μεταφ.) πληρωσ εκριζωμένος, αποουασμέ·νος από καπου: Γλυκά, Στ. Β' 77, Γλυκα, Αναγ. 46.

προς, προθ., Ιεροζ. (Eideneier) I 234, II 86, Καλλιμ. 36, 919, Αουιζ, 36³, Λιγ. (Γαρρ) Gr. 855, 2122, 3073, Διγ. Ζ 14, 433, 2546, Διγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 1229, 1291, Βέλαθ. 609, 1085, Χρον. Μορ. II 1658, 1826, 1959, Χρον. Μιρ. Ρ 1658, 1826, 1959, Φλώω. 379, 754, Απολλών. (Κεχ.) 756, Λιβ. διασκιση α 184, 3079, 3264, Λιβ. Esc. 937, 2244, Αχιλλ. (Smith) N 160, 248, 311, Αχιλλ. (Smith) O 6, 378, 500, Ιμπ. 420, Μιχ. 4°, Λιβ. Va 673, 1074, Π. Ν. Διαθ. (Πινιγ.) 207, Θησ. Πριλ. (Κακλ.) 49, Αποκοπ. 397, Πεντ. Γέν. XVI 2, XXIII 19, Εξ. VII 23, Κυπρ. ερωτ. 9°, 24°, 37°, Πινιγ. 2° A' 142, Β' 415, Γ' 188, Ερωφ. (Αλεξ. Στ. Αποσκ.) Αφ. τιτλ., Ε' 67, 530, 534, Κατζ. Δ' 29, Ε' 351, Βουκοπ. 257, Ερωτοκρ. (Αλιξ. Στ.) Β' 2187, Γ' 1230, 1489, Σλαθ. (Martini) Β' 278, κ.π.ι.

Η αρχ. προθ. *pros*. Η λ. και σημ.

Α' Με αιτιατ. 1) (Δηλώνει κίνηση ή κατευθίνηση προς πρόσωπο/τόπι) προς, με α) συν. μι ρ. όπως τα υπαγαίνω. *ερχομαι*, κλπ.: Απολλων. (Κεχ.) 670, 692, Χρον. Μορ. Η, Ρ 1564, Ρ 5204, Π. Ν. Διαθ. (Πινιγ.) 146, 2118, Λιβ. Va 179, 2162, 3426· Πανα σου πονος διπλοτριπλος, στρεφεται προς εμιντα Φαλιερ., Θρ. (Bakk. v. Gem.) 49° προς το μιμικωτιρον μι τεπι σεν ο νους τοι! και προς το ληστροκωτερον εσεβην η ψυχή του Λιβ. Va 3095, 3096 (με τω προθ. *εις*ως): ηρη σημερα εις προς τη βρση Πεντ. Γέν. XXIV 42° ως προς την κορη την τερπινη ο νους μετατραπειται Αχιλλ. (Smith) N 852 εκφρ. προς τα δεξια, βλ. Επιτομη δεξιος, 1 εκφρ. φρ. {1} ερχομαι προς (κάπ.) = συνιρισηκομαι ηρην (i vν. ο Αβραμ) προς τη Αγαρ και εγγαστρων Πεντ., Γέν. XVI 4 {2} μετατρεπομαι προς υναιον, βλ. λ. μιτατρεπω Φρ. β1 με ρ. όπως το διδω, πουλω, στέλνω, διχωνω, κλπ. εισαγει το έμμεσο ανι.: την πολιν εχαρισατο τουτοις απελευθεραν, ι φορους αυτους παντελασι προς τινα μη διδουσι Βιος Αλ. 2913° θελεις να το πουλεις (ενν. το καυτελλιν) προς των Ρωμαίων κεφαλην αυτών του βασιλεως Χρον. Μορ. Ρ 8412° Πιττακιν της Ροδαμης· προς Λιβιστρον το πεμπει Λιβ. Va 1547° προς εκεινον αντομα δειξε το δακτυλιδιον Λιβ. Va 2634° (με το ως πλεοναστικά): το πιττακιν ε

στιγμένης προς τον Αχιλλέα Αχιλλ. (Smith) N 958: γ^ο (με ρ. η ουο. που σημαίνουν «πολεμῶν», «πόλεμος», κλπ.) εναντίον (βλ. και Apostolorouios, Καλλιμ. 125): Χρον. Μοχ. P 3411, Δεστ. Παρως. 215^ο προς δρακοντοκαστρον, προς αντιδικους σφεις (παρ. αλ. 1 στ.), παντες απαγορευουσιν, τον πολεμον σκονουσιν Καλλιμ. 1053^ο (εδῶ με παρ. αλ. του ρ.): προς έναν εκατόν η απανταχή κακη ἐναι Δεστ. Παρως. 76^ο γ^ο (με την αυτων. αλλος για να δηλωθει αλληλαση Θια): ολοι ης καρβαλιγουσιν! και εις προς τον ἄλλον ὄρειο και ας δώσουν κονταρεας Λιβ. Va 2972^ο δ) με ρ. που δηλώνουν υπακοη, ιπποταγή: «Ο Ποθος εἶμαι», λεγει με. «και κλινε προς εμένα» Λιβ. Va 341^ο μη γνώψετε προς τι ειδωλα και θεους χυτοῖς μη καρμετε εσας Πεντ. Δεστ. XIX 4^ο υιος αγνευτης και ηντάρτης, δεν ακουει εις τη φωνή τοι πατρος του και εις τη φωνή της μανιας του και να παιδέψουν ηυτον και να μην ακουσει προς αυτονοισ Πεντ. Δεστ. XXI 18^ο ε) με το εναλλασω {«ιλλάσω»}: με λαν να φορέουσιν και προς το σχημαν τοιτοί ... παντες εναλλαγῶσι Καλλιμ. 1519^ο στ) με ρ. ὅπως λεγω, λαλω, απιλογουμαι, κλπ. (ή ουο. ὅπως απιλογια, κλπ. βλ. και Κριτω, EMA 1, 1939, 42, Πηδῶνια Κομν., Χιχτάτζης 282-3) ή γράφω (ουο. γραφή), κλπ.: Χρον. Μοχ. P 20, 6761, 11, P 3440, Απολλών. (Κε.χ.) 239, Λιβ. Va 665, Δεστ. Παρως. 145, Αχιλλ. (Smith) N 338, 927, Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.) Γ^ο 1203^ο (με το ως πλεοναστικά): λογους εδημηγορησεν ως προς τους ἄρχοντάς τοι Λιβ. Va 2178^ο ζ) (με ουο. ή ρ. ποι σημαίνουν δέμητ, παρικληση, ευχή κλπ.): τον πριγκιτωι παρακαλῶν και δονται προς αυτον Χρον. Μοχ. P 5699^ο Η πρωτευή προς τοι Θεῶν μεγάλιωσ οικειῶνει Κομν., Διδαικ. Δ 159^ο Ευηη πατῶς προ, Αχιλλεα Αχιλλ. (Smith) N 349^ο ι) (πρικ. για ορκο): Χρον. Μοχ. Η, P 8515, Λιβ. Va 2099^ο θ) (πρικ. για αφιέρωση, βλ. και Πηδῶνια Κομν., ὅ.π., 281-2): Προς τον εκλαμπερατον και ηρινεστατον κυριο Μαρκαντωνιοσ θιάρο Πηνιαρ^ο Αφ. τιλ. ι) (με ρ. που σημαίνουν «κατάζει, βλῆται»): Χρον. Μοχ. Η, P 4807, Αχιλλ. (Smith) N 1062^ο ια) (με τα σημγία του οριζοντα διίχνει κατευθυνη): Χρον. Μοχ. P 5047, Δῖοντ., Διν. (Brokkaar) Ο Γ^ο ειρικιεται προς μεσημβριαν εκεινοσ... τον κάστρον! σκατι εια βοιωπλαγον Χρον. Μοχ. P 2803. 2) Δηλωνει α) (πιθ.) θεση κατα προσέγγιση: επεξευσει προς την Λεμεσό Μοχ. 4th (πρικ. για λόγο, ομιλη): φαίνεται μου ο,τι θη λεις επι ιν προς το τι λωσ της μανταφοριας σου, θέ λεις το πενυ καλα και κρεπαμινα Μοχ. 472th β) (εγγύτητα εις τόποι) κοντά, δίπλα: εκαθιοι εν εφ' ικαιον προς την του κηπου θυραν Καλλιμ. 1620^ο ηλθεν, εσταθην προς ι μεν Λιβ. Esc. 3694. 3) (Τέρμα) μέχων, ἔως: πολύ ... τουτο του βοουνοῦ το ἴψωσ ανιβαινει! αν ειποις, και προς ουραιον η κορυφη τω φθαει Καλλιμ. 85. 4α) (Στιση σε τόπο) σε (βλ. και Trapp, JÖBG 14, 1965, 32): ης μινει Απολλωνιοσ ημερες προς τ' ασπιτιν Απολλων. (Κε.χ.) 259^ο β) μεσα σε (κάτ.κ.): δια το ολιγῶσιχον τό εθωροιν προς εκεινον ... Λιβ. Va 3437^ο ουδεν γαρ λειπι το καλον και το τερπνον εκ λητης (παρ. αλ. 1 στ.). Προς δοσαι, προς λαμπρότητα, προς τε τιμην και πλοικτον, | προς καλλωσ και προς φρόνηση, προς γνωσιν, προς ανδρειαν, | προς ερωταν, προς καλλονην, προς ειδωσ ευπρεπια., | Απερ προσφερουσιν χαραν ..., | εν τουτοις ιδης κινδουον, | μεσον τουτοις και ψογον Καλλιμ. 9, 10, 11. 5) (Πρικ. για διηγηση) στη συνεχεια, ακολουθως (προς τμήμα της διηγητης που προηγηθηκε): Ας παραδραμω τα πολλα ... (παρ. αλ. 6 στ.) Λοιπον προς την διηγησιν την πρωτην διηγαμμαι Λιβ. Va 2206. 6) (Δηλώνει γενικά σύνδεση, σχέση συν. μεταξύ προσωπων, φιλική η εχθρική διαθεση προς κάτ.κ. (Κριτω, Πεπρ. Β' ΔΚρΣ 4, 274)) προς, σε (βλ. και Lex.

Chron. Mor., στη λ. 2b, Bauer, Wört., στη λ. III4, Πηδώντων Κομν., ό.π., 280-1): *έφταισεν και έσφαλεν προς αυτον Χρον. Μορ. Η 3317: αρμόζει να ειπαι προς εμέν αληθινός εις παντα Χρον. Μορ. Η 1871: να ειπαι πιστοί προς αύτον Χρον. Μορ. Η 5477: εθαυμασιν...! την εκ ψυχης μου καθαραν φιλιαν προς εκίνον Λιβ. Va 3787: α) προς, σε σχέση με: ουδέν μετεχω προς αυτον εις τιποτε συγγένειαν Χρον. Μορ. Η 4156: β) (με ουσ. όπως βοθηθεια, ευεργετια, κ.α.): βοθηθειαν και πρόβλεψιν να ποισει προς εκείνον Χρον. Μορ. Ρ 1551: τι τιμην κι ευεργεσιαν να ποιησαμεν προς αυτον Χρον. Μορ. Η 6740: γ) (με τα ουσ. πωθος, ερωτας): ειπα την τα πασχω, τον πωθον και τον ερωτα τον έχω προς εκεινην Λιβ. Va 3205: δ) (με το ρ. βαραινω, κ.τ.ό.: βλ. Αλεξίου Στ. [Βοσκαπ.² ο. 33]) εναντίον, προς: βαραινει προς το ριζικον οπου τονε πειραζει Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.γ' Α' 1538: προς τη Μοιρα εμаниζε και προς το ριζικό του Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.γ' Β' 2269: ε) (με το συνηθίζω): Οπου χαρεί τα ευφροσυνα του κόσμου, την αγαπην! και συνηθισει προς αυτα και καταλυκαθει τα... Λιβ. Va 908: στ) (με το ουσ. εξουσία) πάνω ιιε: Περι της εξουσίας την έχει ο ρηγας προς τους ανθρωπους του Αισιζ. 285⁴ ζ) με το ρ. πρεπω «ταυριαζω»: τι λογον να αρξομαι να πρεπει προς εκεινην Λιβ. Va 2010: η) για (κάπ.) (βλ. και Bakkei-v. Gemert [Φαλιέρ., Θρ. σ. 186, 234]): ήτον κι ετουν το προς εμπας χρειαζόμενο μντατο! Φαλιέρ., Θρ. (Bakk.-v. Gem.) 238: ι) προς χαριν κάπ., για κάπ.: να γυλιηνωσαν προς εμεν οι χρόνοι Κυπρι. εκρωτ. 107¹⁴: ι) μι' το προσκαρτερω: Χρονον προσεκριτερινιν παλιιν προς ερωτά μου! ώστε να ελθω εις θελημι, ξένε μου, το δικον του Λιβ. Va 2942. 7) Δηλώνει χρονο α) (με νουσ. που δηλώνουν χρονικό σημείο) χρονικη προσογγιση ή συγκεκριμένο χρονο, κατά: Απολλών. (Κεχ.) 248, 533, Λιβ. Va 673, Πουλολ. (Τσιβαρή) 180, Περι ξεν. (Μαικρη.) 30⁴ (με το άρθρι): ανάστηθι το προς πρω λιαν ορθρον βαθεος Παισ., Ιστ. Σινά 1611: β) (με ουσ. που δηλώνουν χρονικό διαστημα) για: μικραι: ανάπαυσιν ευρηκα...! προς ωραν, προς αισημονήν Καλλιμ. 2368: εκφρ. (1) προς βραχυ = για λίγο (χρόνος): τωταν προσεκύουν! φεροντις δακρυα και χαραι, σθεν ου προσεδόκουν, και προς βραχύ θμηνησιντες χυράν ειχον μεγαλην Δεγ. Ζ 973: (2) προς μικραν ωραν, βλ. ά. μικρος Εκφρ. 5: (3) προς ολιγον η ολιγον / προς ωραν = (ι) για λίγο, για συντομο χρονικό διάστημα: βλ. λ. ολιγον Εκφρ. 9, Επιτομη Εκφρ. 10⁴ πβ. επίρω, προσώρας σήμ. (βλ. και Καψ., ΕΕΦΣΠΘ 7, 1957, 356, βλ. και L-S, στη λ. CIII4): Ημεις επαιηπαυθημεν προς ολιγον, προς ωραν Καλλιμ. 2418: προς ωραν έχει δυναμιν, προς ωραν φλαμμουλιζει, η η προσκοπη προσωρινή, προς ωραν η χαρα τοι Γλυκα, Στ. 351, 352: (β) οι λιγο: προς ολιγον έφην Καλλιμ. 1499: (4) προς ολιγας ημερας = για λιγες μέρες (βλ. και Καψ., ό.π.): Η αγαπη... με αναγκασεν, προς ολιγας ημερας, της ταπιηης μου της μητρος και όλων των συγγινων μου, θελω να παω να τους ιδω και παλι να υποστρέψω Δεγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 373: (5) προς μακρον χρονον = για μεγάλο χρονικό διάστημα: κρατησει προς μακρόν... χρονον Λεοντ., Αιν. (Brokkaar) Ο VIII⁴: (6) προς καιρον = για λίγο χρόνο, προσκαυρα, προκωρα, δεν ησαν και αι (ενν. αι θυσιαι), ειμη προς καιρόν, διά και καταγγηθησαν Νεκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 59: Βλέπεις τον κόσμον, ανθρωπε, τροχος εν' και γυριζει: τοις μεν αναγει προς καιρόν, τους δε αλλους καταβαζει, και τους αναγει σήμερον πάλε κλωθγουριζει Αλφ. 14³: γ) (εδώ) ταυτόχρονα με: Εκείνη λέγει: «Κηπουρέ, τον μισθαργον σου πεμφει και δωσ' τον ροδα περισσα...».! Και παρευθός ο μισθαργός ευρευθη με τα ροδα: εις θεσιν γαρ και λογιόμιν και ακοήν και γυνωσιν!*

προς την φωνήν ηντρεπισεν ο μισθαργος Καλλιμ. 1904. **8)** (Προκ. για κατασκευή, περίπτωση) κατα, σε: *Προς δε τον πολέμον αυτον οσαι σφαγιασθωσιν, | αυτας τιμώνεν ως θεας Βίος Αλ. 5530.* **9)** (Με αριθμητ.) **α)** (προκ. για διανομή, επιμερισμό) απο: *οι δυο κονταδες του εδωκαν προς έναν καθαλαρην Χρον. Μοχ. Η 220· της Βελιγοστης (ενν. ο επισκοπος) κι εκεινος του Αμυκλιου | ολοι προς τεσσαρα ειχασιν (ενν. φιε) Χρον. Μοχ. Η 1961· β)* περίπτωση: *προς χιλιάδας εε επτά μετρομενας Λέοντ., Λιν. (Brokkaar) Ο VIII²· γ)* δηλώνει προσθήκη: *ερχεται προς Βραχμανους, | τους μακροβιους τε φημ· ζωσι γαρ ούτοι παντες, | εν ετει πινηκοντα προς εκατον Βίος Αλ. 4700.* **10α)** (Για τη δόλ. σκουπού ή ιπιτελείματος) προς, για (βλ. και Κριαρ., Αι Ξ., στη λ. 6, Τζάρτζ., Νιζελλ. συντ. Α' 141, 5): *Χρον. Μοχ. Ρ 3951, Μιχ. 154*, Δευτ. Παρουσ. 144, Αχιλλ. (Smith) Ν 443· «Ο ποπος ούτος», λέγει των, «ας γένηται κυτουνα. | Χειρ δυνδρά και ποταμόν, ... | εχει και δάσωμα καλόν προς το να σκεπαστουσιν ...» Καλλιμ. 877· ηλλοτριωθην συγγεναν, γονέων εχωρισθην | προς το κερδύθοι φιλιτατον, όν και απεστερηθην Λιγ. Ζ 2599· εδιωκε τιχην τον ικετόν προς να τον τοξευσει Λιβ. διαικητή η 2833· παντες ιοναχθροαν ... | παρετοιμια προς κινημα και ουμπλοκην πολεμου Αχιλλ. (Smith) Ν 363, Λέοντ., Αιν. (Brokkaar) Ο III² με ρ. όπως τα αρκα, συντελω: στομα μικρόν και ενήθονον ωσαν το δακτυλίδην | όσον αρκει προς φίληνη ερωτικης καρδιαις Λιβ. Va 2233· *Προς ορισμους και συμβουλας και πατρικάς θελήσεις | και προς Ελπίδι στέμματος ... | ου συντελούσι χάριτες ουδέ τερπνότης τόπων Καλλιμ. 164, 165· φρ. ειμυ προς, βλ. Επιτιμηή ειμυ | Φρ. 12· β)* με το αφηνω: *τινάν ουκ εφηκιν προς το να τον σμύσσει | η να τον αφεται ποσώς Καλλιμ. 1783.* **11)** (Ατία) εξαιτίας· χάρη ιτε (βλ. και Apostoloroulos, Καλλιμ. 125, 126 και σημ. 1): *αγανακταν προς τον καιρον το μηκος Κυλλιμ. 1202· «... εξελθε συντομυ, γοργα ...» | Εκεινος ούν προς την φωνήν εξήλθει· μετα φοβον Κυλλιμ. 558· Ουκ έχω την ανευρεσιν της κόρης προς την εσενιν, | προς την φιλιυν σου την ορθην και το ευνοληητον σου; Λιβ. διαικητή α 3899, 3900.* **12α)** (Αναφορά) ως προς, σχετικά με, όσον αφορά ...· για: *Εξμαν. Δ 295· Ουκ ημπορεί μου ο λογισμός να αφηγηθω την κόρην. | αλλ' όσα γράψω προς αυτην, παλιν να με νικησει Αχιλλ. (Smith) Ν 855· Ει και δημώδες το ρητόν όλον της παροιμιας, | και προς την φράσιν εντελες και αυμπεπατημένον, | αλλ' έσω φλεβα θυημαστήν χρωσιτιδα συγκρηπτε; Γλυκά, Ανηγ. 111· (με το ως όπως και σημ.: βλ. Τζάρτζ., Νεοελλ. συντ. Α' 141, 6, Κριαρ., Λεξ., λ. ως Η 2): *Τον Μήνον εις είδα ... | καλόν εις είδος, εις κοπην, καλόν ως προς το οχημα Λιβ. Va 903· Ητον ιωραια (ενν. η κορη). ... | παρεικαζειν ... τον κυκλον της σελήνης (παρ.αλ. 1 στ.) ως προς την στοργγυλοτητα του ξενου της προσωπου Λιβ. Va 2218· έκφρ. προς το παρόν, βλ. παρών, Το ουδ. ως ουσ. α) εκφρ. (2) φ) κρινοντας από, με βάση ... (βλ. και Bakker-v. Gemeit [Φαλιέρ., Ριμ. σ. 161]): *κρίμεται (ενν ο λιπρωτής) εις τον σταυρόν ... | με δίχως φταισιμον ... προς τα καταλιμβανω Φαλιέρ., Ριμ. (Bakk.-v. Gem.) 282· γ)* ως, για: *Προς δε παραδειγμ' άκουσον αρχαίας ιστοριας Επαν. (Λάμπρ.) Va 442· δ)* (σύγκριση, αναφορά) σε σχέση, σύγκριση με (Lex. Chron. Μορ., στη λ. 2): *Χρον. Μορ. Η 3843· (με το ως): ουδενας δεν εφάνηκεν ως προς εσε άνδρειος Λιγ. Ζ 3159· ε)* (συμφωνία· αντιστοιχία) σύμφωνα με, κατά (Lex. Chron. Μορ., στη λ. 2ε): *Χρον. Μορ. Η 1022, Χρον. Μορ. Η 7412· (με το ως): ως προς αυταν τι σχηματα ητασιν και οι λόγοι Λιβ. Va 886.* **13)** (Προσθήκη) κοντά σε, ικετός από: *προς τα πρωτα βασανα αλλα παλι μ' ευρήκα Θυσ. (Bakk.-v. Gem.) 204, 14)* (Εδω, αντίθεση,***

ιναντίωση) παρά την ... σε αντίθεση προς ...: *θαυμάζομαι προς την καλή σου γνώση*, | να παίρνεις *δίχως διαφορά κατηγορία τούση Φαλιέρ.*, Ριμ. (Bakk.-v. Gem.) 73. 15α) Με *τις* λ. *ένας* και *κομματι(ν)* (Κριαρ., Λεξ., στη λ. 8. Κριαρ., EMA 1, 1939, 42, ΑΚΝ, στη λ. Α14- βλ. και L-S, στη λ. CIII4. Σομαν. (ένα) *Πρω. ένα*; πβ. *έκφο. λόγος προς λόγο* (17. αλ., Έγγρ. Συρω Α' 21): *αποβλέπω εις ένα προς ένα πατέρα Σοφίαν., Παιδαγ. 118: σημερο να μας ηβανιν ένα προς ένα χώρια Ερωτοκο.* (Αλεξ. Στ.β' Β' 2187: *Να τα παρουν ουλα (ενν. τα πραγματα) ανταμα ... κομματιν προ. κομματιν!* Βουσιρ. (Κεχ.) 274¹⁰- β) *έκφο. χρόνον προς χρόνον = καθε χρόνο* (πβ. και νεοελλ. *έκφο. χρόνο με το χρόνο*): *χρόνον προς χρόνον ιχνηλατουντες ουκ εωσιν αυτην* (ενν. την πόλιν) *ροοδια-ζιν χρονους τρεις* Ιστ. Ηπειρ. XIII.

Β' Με γεν **1)** Δηλώνει **α)** κατεύθυνση προς τόπο/πρόσω, προς, σε: με ρ. όπως το μιλώ κλπ.: *Παντες ομου προσερχονται, προς του δεσποτου λεγων Αχιλλ.* (Smith) Ο 96- **β)** κατεύθυνση με *έχθρική* ή *φιλική* διάθεση (βλ. και Α' 6): *αντεπληνουν τους Ιππους! προς αλληλων εν τη μαχη Ερμον.* Λ 175- **γ)** *Γεροπολιμα ...*, | *τούτο το μέγα φταίσιμο το ποικες προς του υιου μου.. Φαλιέρ., Θρ.* (Bakk.-v. Gem.) 74: *Τις ημπορι να διηγηθει καταλεπτον ικεινην την ευθυμιαν και την χαραν την ειχαν προς αλληλων Λιβ. Va 3846.* **2)** *Προσεγγιση σε τοπο, δίπλα, κοντα:* Χρον. Μορ. Η 9162. **3)** *Στάση σε τόπο* (βλ. και Apostolopoulos, Καλλιμ. 125: *ιδώ η γεν. πιθ. για μετρο. λόγους*) σε: *ειδον τον Καλλιμηχον εις τον καιρον εκεινον! αψυχον, κειμενον (νικρον) προς του μερονησιου Καλλιμ. 1794.* **4)** *Εκ μέρους, από:* Διγ. (Trapp) Γτ. 2785. **5)** *(Για τη δήλωση γεν. διακριτικής, Christensen, BZ 7, 1898, 382) από: προς ... των ημι τέρων!* *απέθινον ως εκατόν εξηκοντα και πλειον Βίος Αλ. 4201.* **6)** *(Εδώ για να δηλωθεί η υλη, Christensen, ό.π.): ποτηρια πολλα προς του σαυφειρου! τετορνευμενα Βίος Αλ. 5657.* **7)** *Διαμέσου:* *σωμα γαρ επεφανετο τοιτου προς της μελου Βίος Αλ. 3764.* **8)** *(Με αριθμ. πιθ.) πανω από: πλειστους σιναθροιασι! προς χιλιαν επικεινα δοκιμους στρατιωτας Διγ. (Trapp) Γτ. 2774.*

Γ' Με δοτ **1)** (Με ρ. που δηλώνει κίνηση προς τόπο, L-S, στη λ. Β13) δηλώνει κατεύθυνση, προς, σε: Βίος Αλ. 3449. Βίος Αλ. 1091- (με το ουκ. χρεος) προς (βλ. και Trapp, JÖBG 14, 1965, 33). *τουτους γαρ απέστειλα, ... εις τους γουεις μας!* | και προ-σκνημητα πολλα προποντως, αρμοζοιτως, | *κατα τοις τεκνους οφειλη και χρεος προς γουεισιν Αχιλλ.* (Smith) Ν 1469. **2)** *Δηλώνει στάση σε τοπο (ισοδυναμεί με την εν, Christensen, BZ 7, 1898, 380): παντες προς τοις όρειοι φουρκη προστανψωσω Βίος Αλ. 1735.* **3)** *(Εδώ προκ. για κατασταση) κατά, σε: Κεκαμηται δ' Αλέξανδρος και προς τοις υπναις βλεπει αυτον Ερμην τον Αμμανα θιου φορουντα σχημα Βίος Αλ. 3354.* **4)** *Δηλώνει προσηκη (και σε έγγρ. του 16. αι., Γρηγοροπ., Έγγρ. 11Ρ): Βίος Αλ. 3754 (με αριθμητ.): Διγ. (Trapp) Γτ. 2462.* **5)** *(Με αριθμητ.): (εδώ) δηλώνει χρόνο, κατά: Εγραφή δε προς ετεσι τοις εξακισχιλίοις! εξ συν τοις ενενηκοντα και τοις οκτακοσίσις Βίος Αλ. 6118.*

Δ' Με επιρω. **1)** (Τοπ.) δηλώνει κατεύθυνση: *οκατι ολιγον προς εκει ενι η Καλαματα Χρον. Μορ. Η 1664: το λαηνι ... προς χαμαι να γυρισει Ερωτοκο.* (Αλεξ. Στ.β' Γ' 594. **2)** *Εδώ με το επιρω. μικρόν = για μικρό χρονικό διάστημα, για λίγο χρόνο* (βλ. λ. μικρον 4γ πβ. *έκφο. προ. ολιγον η ολιγον, λ. προς Α' 7β*): *ευρέθη προς μικρόν ανα-*

πανούς της Λυπής Καλλιμ. 2348· *Ναούς ειδωλων προς μικρόν ανεγειρεϊς Λέοντ., Αιν. (Brökkaar) Ο VI^β.*

Ε' (Απολ. ως επίφρ.) παραπανω, περισσότερο: Σφρ. Χρον. (Maisano) 174^α, 132^α, Πανάο. 73^α.

Εκφρ. 1) *Προς απομέσα*, βλ. λ. απομέσα 1 Φρ., Επιτομή 1β έκφρ. 2) *Προς δευτερον*, βλ. Επιτομή δευτερον 4 Έκφρ.

3) *Προς θάνατον* (πβ. νεοελλ. *δεν είναι κ. για θάνιτο / προς θανατον*, ΛΚΝ λ. θανατος 1 έκφρ., (κ.) *δεν είναι προς θάνατον*, Μπαμπιν., Λιξ., λ. θανατος): έτσι την συντημννει: «Ω ψυχή μου ... *Μι γάλη θλίψιν έχω ...*». *Ωνιν ήκουσεν η κορη ντοια τα λύγια ... είπεν: «... Εάν και θάνατος με έλθει, αυθέντα μου, να μην αρνηθω την αγαπην σου.»* Ο δε αμράς επικρίθη: «*Οχι προς θάνατον, αγάπη μου ...*» Διγ. Ανθρ. 329^α. 4) *Προς ιούστηαν*, βλ. Επιτομή ιούστη· τητα 4 Έκφρ. 5) *Προς την καρδια μου* = στην καρδια μου, μέσα μου, κατίβαθα: *εμτάνιωσεν ο Κύριος ότι ι καμιν τον αθρωπο εις την ηγη και υχολομάντην προς την καρδια του Ιεντ. Γέν. VI 6.* 6) *Προς κατα μικρον* = λιγο, κατ' ολίγιν (βλ. Μιακ., Έκλ. Α', 521): *νπι γινοντο πλησιον! προς κατα μικρον της κλινης Εξμιν. Ω 215.* 7) *Προς τον νουν μου*, βλ. λ. νους, ι κφρ. 1. 8) *Προσωπια προς προσωπια*, βλ. λ. πρόσωπον, Εκφρ. 9. Φρ. *Ιστιμια ποδα προς ποδα*, βλ. λ. πόδας Φρ. 5.

προσάββατον το.

Το μτγν. ουσ. προσάββατον. Η λ. στο Du Cangn.

Η προηγούμενη του Σαββατω ημέρα, η Παρασκευή (εδώ) ή Μεγάλη Πεντη-σπεκή: *έλυγεν ο αγιος Μαρκος ο Ευαγγελιστης την Μεγαλην Παρασκευην προσάββατον, διοτι είναι ομπρος παρι το Σαββατο Κυριών.* Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνου) φ. 262^α.

προσαγγέλλω, λυτ. Ηπιφρ. IV^β.

Το αρχ. προσυγγέλλω.

1) *Αναγγέλλω*, ηνακοινώνω σε κάπ. κ.: Βικ. Αλ. 393^α. 2) *Φινερκίνω*, καπιγγέλλω: *να χωρίζεται (ενν. το σινοικέσιον) ... Όταν ... ουνηξεύρει (ενν. το ιν από τι δυο μερη) την επιφυλήν και κρύπτει υιτήν και υιτιφανει ουνγινωσκον και μη προσαγγέλλει Zygumalas, Synopsis 154 Γ 12.*

προσαγορεύω, Βίος Αλ. 2176, 3288, Διούκ. 403^α.

Το αρχ. προσαγορευω. Η λ. και σήμ.

1α) *Προσφονών*, χαιρετιζω: Διούκ. 133^α. β) *απευθίνομαι σε κάπ. ως ...*, τον μεταχειρίζομαι ως ...: *τοις θεοίς ευχόμεθα, χρόνος αναριθμητοίς ου βασιλευοίς επι γης και πασης ταυτης άρξεις! ου γαρ ως ικχμαλωτιδας ημάς προσαγορεύεις! τας πεπτωκωίς υπό σην μέγιστον εξουσίαν Βίος Αλ. 4078.* 2) *Καλώ* κει/κ. με κάπ. όνομα ονομάζω: Αλ. Κων/π. (Matzukis) 498.

προσάγω.

Το αρχ. προσαγω. Η λ. και σήμ. λόγ.

1) *Φέρνω* κ. κοντά σε κάπ.: *προσάγω: Χούμνου, Κοσμογ. 1285.* 2) (Μεταφ. προκ. για συμβουλή) *παρουσιάζω, ειπιζώ, προτεινω: Ην τοις γενερχαις καταρχας οσάργη*

τις προς τον οφιν (παραλ. 3 στ.): *κάντευθεν ο παμπονηρο, οργανω χρηται τουτω¹ και την χειριστην συμβουλην εμπνεει πρωτως τουτω¹,¹ οπως αυτην προσαγαγων, ως εύνους τοις γεναρχαις,¹ υθακουσθει Γλυκα, Αναγ. 184.*

προσαγωγή η.

Το αρχ. ουσ. *προσαγωγή*. Η λ. και σημ.

α) Η πράξη και το αποτέλεσμα του προσαγω, προσκόμισης προσφορά: *Ειδέ η προς τους πτωχούς ελεημοσύνη πιτωμαι πασης καλής αντιδόσεως, εκείνος σπον καμνει την αυτην προσαγωγήν προς τον κεκοιμημένον, τουτίστιν σπού μνημονεύγει τον αποθαμμένον, ας είναι ο σκοπος του, ώσπερ ένιν σπού έχει παιδιον μικρόν Διαμασκ., Λόγ. κεκοιμ. (μετάφρ.) 405 β¹ (προκ. για φάρμακο) παροχή: ύδατι ολίγω χρησθω δια την των βοηθημάτων προσαγωγήν Ιερικου. 424².*

προσαθυρω.

Το μτγν. *προσαθιρω*. Η λ. στον Ησύχ.

Πιύω με κάπ., διασκεδαζω μαζί του, αυτεΐζομαι επί πασιν ο γλυκύς και φίλος νροσκόμος, (παραλ. 2 στ.) προσπιυζων μοι και προσγελων και φίλε προσαθυριω Πρωδρ., Δι ητ. 46.

προσαιτης ο, Rechenb. (Vog.) 89⁰.

Το μτγν. ουσ. *προσαιτης*.

Επιτίτης, ζητιανός: *Των προσαιτων τις ήτει τινά αυτ. 89¹.*

προσαιτώ.

Το αρχ. *προσαιτεω*.

(Απολ.) Ζητιανεύω: Πρωδρ. (Eideneier) IV 554.

Η μτχ. αψσ. ενειπ. ως ουσ. = επιτίτης, Ζητιάνος: *Αδειαν έχουσιν όλοι οι άνθρωποι να εξετάζουν τους προσαιτουιντας, τους ζητιάνους Zygomas, Synopsis 293 Υ 7.*

προσακούω.

Το ηρχ. *προσακουω*.

Ακουω, δέχομαι, ακολουθώ συμβουλή, υποδείξη κάπ.: *ου βούλομαι τα παρ' υμων λεχθεντα προσακουσαι Βιος Αλ. 1795.*

προσαναβρύω.

Από την προθ. προς και το μτγν. *αναβρυω*. Η λ. στο LBG.

Αναβλυζω (σε πηγη): Βλέψων πηγήν την ιεράν, εξ ης αι αργυραιοι νόμφοι προσαναβρυουσιν, αυτας δε τας λιθάδας, εν αις χρονν εφαιδρυνιν Αρτεμις κατι Άθουσα Βιος Αλ. 2338.

προσαναγι(γ)νήωσκω.

Το μτγν. (αν όχι ήδη αρχ., βλ. L-S) *προσαναγιγνωσκω* βλ. και LBG (*προσαναγινωσκω*), TLG.

Διαβαζω επιπροσθετως: υβρις κατ' Αλεξανδρου¹ και λαιδουριας εχεσιν (ενν. οι

Αθηναίοι) ...1. Αυτός δ' Αλέξανδρος αυτοίς έγγραφε τα τοιαυτα: (παραλ. 35 στ.). Αυτην δε την επιστολην ουτοι προσαναγγοντες| αυτεγραψαν επιστολην Αλέξανδρον τοιαυτην: ... Βίος Αλ. 2541.

προσανάγγναντις, επίρρ., Πέντ. Εξ. XXVI 9, XXVIII 37, XXXIX 18, Αρ. VIII 2, 3.

Από την πρόθ. προς και το επίρρ. ανάγγναντις.

α) (Με το ουο. προσωπα) αντίκρυ, μπροστά: τις δυο ακρες των δυο γαϊτανιών να δώσεις επι τα δυο ουμπιαστα, και να δώσεις επι νωμονς του απαναφοριον προσαναγγνατις τα προσωπά του αυτ. Εξ. XXVIII 25· β) κοντά, πλησίον: υπητά το ποιμνιο και το βουκόλιο να μη βοσκουν προσανάγγναντις το ορος εκεινο αυτ. XXXIV 3.

προσανάγω.

Το μτγν. προσανάγω.

Ανεβάζω προς τι πίνω: ειπον ... φίλοις τοις εμοίς: «Ταυτης (ενν. της αλιουου) προσταραχθείσης,| σφραγίτες άπαντες αυτήν προσαταγαγετέ με ...» Βίος Αλ. 4371.

προσανακλίνω.

Το μτγν. προσανακλίνω.

Ακουμπώ κάπ. πίνω σε κ., ξαπλώνω: Ελθε εις το μετόχιον ινι εστιαθηρη (παραλ. 1 στ.), και μετα την εστιασιν μικρόν τι κοιμηθηναί| σευιτασ προσανακλίνον και επαναπαυθήναι Πλάω., Ιστ. Σενά 1660.

προσαναμανθάνω.

Από την πρόθ. προς και το αναμανθανω. Η λ. στο LBG.

Μαθεινώ, πληροφροούμαι επιπροσθέτως: Εις Αιγυπτον ερχομιτος συν παση μου δυναμει|, κατέμαθον μέσση οδου των αρετων ενειναί| βωμόν εν τοποις τοις υμιν, ...| ωσαύτως προσανέμαθον ειναί θεου μημητιών| εν πεδισοιν ινδικαις, μεγιστον ηρωιων Βίος Αλ. 5023.

προσαναρτάω.

Το μτγν. προσναρτάω. Βλ. και LBG, TLG.

Κρεμάω πάνω σε κ.: (πρόκ. για τον Ιησού) καθηλώνω (στο σταυρό): Ιησουν τον ικακον σταυρώω προσαναρτάτε (ενν. Ιουδαίοι)| Πλουσιαδ., Θρ. Θιστ. 35.

προσαναστρέφω.

Από την πρόθ. προς και το αναστρέφω. Η λ. στο LBG.

Γυρίζω ξανά πίσω: Χωραν πατις, Αλεξανδρε, την του θεου και μονον| δειλαει, προσαναστρεφε, πατειν γαρ ου δυνήση| μακάρων τοπους τους καλούς των μεμακαρισμενων Βίος Αλ. 4448.

προσαναφώνω.

Πιθ. από την πρόθ. προς και το αναφώνω. Η λ. πιθ. τον 4. η 5. αι. (TLG, Lampe, Lex.) αν όχι ήδη μτγν. (Lampe, ό.π., λ. προσαναφώνω).

Αιτιυθόνομαι με επισιμότητα σε κάπ.: τον απευθύνω σύντομο λόγο καλωσφρ-

ζωντάς, τον: *Μετα ... την διγησιν προσανεφώνησεν τον (ενν. τον Βελαθάνδρον ο ρήγας):* ἰ «Ἐπαρε μισσον εἰς ἡμῶν, τούτο σχολούμαι σε το» Βέλθ. 797.

προσανεγείρω.

Από την προθ. προς και το ανεγείρω. Η λ. στον Πυρφικρογέννητο (TLG, LBG).

Ανεγείρω (ναο): *εν τῷ ναῷ τῷ φεραυγεί ...* ἰ σὺν προσανηγεῖρε νεῶν γενέτης Ἀνδρονίκου Ἀλ. Κων/π. (Matzukis) 146.

προσανθίσταμαι, Δγ. Ζ 3515.

Από την προθ. προς και το αρχ. ανθίσταμαι.

Προβάλλω αντίστασι: Ἀλέξανδρος σὺν πασῇ τῇ δυναμεί ἤλθεν εἰς Λακεδαιμόνα· ὅθεν Λακεδαιμόνοιο γενναίως προσαντεοτήσαν, θελοντες τὸ γενναῖον ἐνδείξασθαι στερρῶς αὐτῶν Βίος Ἀλ. 2868· ἄλλοι ... φεύγειν θελοντες, κατελάμβανον τοὺς ἰ και μὴ δυναμενοι ποσὼς ἰ μὴ προσαντιστηναί ἐπέζευον τοὺς ἵππους τῶν, ἐριπτον τὰ ἄρματα τῶν Δγ. (Trapp) Gr. 3040.

προσανίστημι.

Το μτγν. προσανίστημι.

(Μέσ.) σηκώνομαι, αναστηκννομαι: *αὐτὸν κινουμένον τὸν ἐπὶ κλίνης εἶδον, ἰ και σχῆμα δεῖξαι πρὸς ἡμᾶς προσανιστήναι τούτον Βίος Ἀλ. 5648.*

προσανοηταίνω.

Από την προθ. προς και το αρχ. ανοηταίνω. 11 λ. στο IBC.

Γίνομαι ομοίως ἰφρων: *Ἐὰν δ' Ἀλεξάνδρος αὐτὸς τῇ μεγαλοφροσυνῇ τυχερὴν και πολεμιστῆς και θελῆ καταλυοσθί τοὺς τῶν βαρβαρῶν ἅπαντας σατρίπας ...* ἰ τι προσανοηταινομεν ἡμεῖς ἀκολουθοῦντες; Βίος Ἀλ. 4487.

προσανοίγω.

Από την προθ. προς και το ανοίγω ἂν οχι το μτγν. τῆς προσανοίγω (Sophocl.: βλ. ὁμοίως και I.-S. λ. προσανοίγωμι).

(Ἐδῶντε μεταφ. με αντικ. τῆ λ. στόμα) ανοίγω κι αποπανω, τολμῶ να ανοίξω (το στόμα μου) (βλ. Κεχαγιόγλου [Πτωχολ. α σ. 518, 450]): *δέλεαρ εἰς τούτον εοχον, ἰ μάγλιπον τὸν εἰδικόν μου, ἰ σὺ δε' ἔρωτος τὸν τροπον, ἰ ἀλλὰ διὰ τεκνογονίαν, ἰ να μὴ χασῶ βιαιλείαν ἰ εκ τοῦ γενους τοῦ πατρος σου ἰ και εἰς τούτο ὅλωσ ἔχεις ἰ στόμα προσανοίξει δε μοι; Πτωχολ. α 772.*

προσαντιγράφω.

Από την προθ. προς και το αντιγράφω. Η λ. τον 9. αι. (LBG).

Γραφῶ (επιστολή) ὡς ἀπάντησι πρὸς κάπ.: *Μαθῶν δε Πῶρος ἅπαντα τὰ παρα τῶν Δαρειου ἰ τούτῳ γραφέντα δυστυχῶς, πληροῖται λυτῆ πλείστη, ἰ αὐτῷ δε προσαντεγραψεν ἐπιστολῆν τουνδε ... Βίος Ἀλ. 3286.*

προσαντίπνευσις η.

Από την προθ. προς και το ουσ. αντιπνευσις (4. αι. μ.Χ.).

Το αντίθετο ρεύμα, φύσημα αέρα: οι παγοί διελύοντο νότον προσαντιπνευσει Βι-
ος ΑΛ. 3548.

προσαντίφημι, Ερμον. Ω 172, Βίος ΑΛ. 4870, 5866.

Από την προθ. προς και το αντίφημι. Η λ. στο LBG.

Απαντώ, αποκρίνομαι: ταυτα μεν εφθεγγατο Δαρείος τοις σατράπαις, | ταυτα δε
προσαντεφηεν ορμαιων Οξυδάρκης: ... Βίος ΑΛ. 2941.

προσαντλώ.

Το μτγν. προσαντλέω.

Αντλώ και (επι)χύνω (επι)βρέχω: Φούσκαν μετα γλήκωνος ουμμίξας επι ταις
ρισι προσάντλει Κυνωσ, 599¹¹.

προσανιψώ, Βίος ΑΛ. 1735.

Από την προθ. προς και το μτγν. ανιψώ. 11 λ. το 10. αι. (LBC, Α. προσανιψώ).

Κριμώ (βλ. και LBG, ό.π.): Κυκίστως γράφεις θάνατον σταυρού προσεγκύνει
μοι, | εμούς δε φίλους ισχυρούς, καλλίους Μακεδόνας, | πιντας αυτούς εν άρει
φουρκη προσανιψώσαι αυτ. 1835.

προσαπαγγέλλω.

Το αρχ. προσαπωγγέλλω.

Ανακοινώνω, γνωστοποιώ κ. (επιπλέον): φημι (ενν. ο Νίκτης)βω), «βασίλισσα,
τι μοι προσπαγγέλλεις;» Βίος ΑΛ. 331· Εν πύλω ... προνεπιβάς (ενν. ο Αλέξανδρος)
ωχετο μετω τούτου, | προσπαγγείλους υπαντα τα παρ' αυτου προχθέντα αυτ. 3570.

προσαπίρω.

Από την προθ. προς και το αρχ. απαιρω. Η λ. το 12-13. αι. (LBC).

Φεύγω από καποι, προχωρώ πιο πίσω: Εκείσε ψύλλας ιδιμεν ηρώσας ως βα-
τραχούς, | Οθεν και προσάπارانτες υπηλθσμεν εις τοπον, | εν ψ πηγη κατεμρε Βίος
ΑΛ. 4230.

προσπαιτώ.

Το προσπαιτέω που απ. στο Θεόφραστο.

1) Απαιτώ, αξιώ επιπλέον έκφρ. λόγων προσπαιτομαι = δίνω λόγο, τιμωρου-
μι επιπροσθέτως, κι αποπίνω: Δαρείος ... έγραψε τούτοις ταυτι: (παρσλ. 2 στ.)
«Μη προσδοκάτε παρ' εμού λαβέσθαι συμμαχίαν' | ειπερ δ' εκβητε των υμών τοπων
και των οριων, | πικράν μεγαλήν έξετε την τιμωριαν παιτες, | λόγων προσπαιτομε-
νοι των αιχμαλωτισθέντων' | και των φθαρέντων αμελως ...» Βίος ΑΛ. 1928. 2) Απαιτώ
κι αποπίνω, τολμώ να απαιτώ: οι θεοί πάντες | ως δωρεαν πάοιν ημίν τοις ουσι εν
τω κόσμω | αυτα προεδωρήσαντο, και πώς υμεις αδικώς | θεων μεγιστων δωρεαν
κακώς προσοπαιτετε ... | αυτ. 1043.

προσπάντησις η.

Από την προθ. προς και το ουν. απαντησις πβ. προσπαντώ. Η λ. τον 7. αι.
(LBC).

Συνάντηση: *Η προσάπαντῆρος του Αχιλλέως εις τον πενθερο του* (παράλ. 3 στ.). *Οι δώδεκα ... το πρωι εοιβησαν θαρρωντα! και λεγουν τον: «Αυθεντη μου, ερχεται ο πεθερος σου! και ας υπαμε και ημεις εις συναπαντησιν του,! να τον δεξαμεθι και ημεις μετα χαρας μεγαλης.» Αχιλλ. (Smith) Ο μετα στ. 600.*

προσάπαντώ, Βίος ΑΛ. 1226. — ΒΛ. και προουπαντω.

Το μτγν. προσάπανταω. Η λ. στο ΑΛΝΕ.

1) Εξέρχομαι, πικνευμαι προς συνάντηση κατ. *Μη φοβον σχουσαι ... εξελθετε της νησιου! ημας προσιπαντηροσαι, χαιρουσαι γηθασίνως!* κακοποιησαι γαρ υμας ούποτε βουληθωμεν Βίος ΑΛ. 5483. 2) Αντιμετωπίζω (σε μάχη, πολεμικά ιγώνια), αντικρυω: προς *Μαξιμουμ εντεχνως απηρχομη,! η δε, ως προητηρέπιστο, προσιπαντησαν δραμουσι!* κονταρεαν μοι δεδωκεν ενιστην εις το λουρίκι' Διγ. (Γραρρ) Gr. 2917.

προσαπλώ.

Απο την προθ. προς και το αρχ. α τλώω. Η λ. τον 6.-7. αι. (Lampe, Lex., προσιπλώω): βλ. και Π, G, LBG.

Απλώνω, εκτείνω (το χέρι) προς, κάπ.: *βληθεντος ουν εμού σοφως εν τω πιθω τουτω! και τις θαλασσης τω βυθω ουν τουτω κατελθοντος,! ανοιξας μοι τρυμαλια! και χείρα προσαπλώσας!* αρπασω το παρενυρεθεν τη ψαμμω του πυθμενος Βίος ΑΛ. 4364 (εδώ ικι τευτικά): *Την χείρα προσαπλώσας ... μετα πολλών δακρύων,! ήρξατο ψιλλειν ... τω βασιλιι αυτ. 2272.*

προσαποβλέπω.

Το μτγν. προσαποβλεπω.

Προσβλέπω, ιτρήφω το βλέμμα μου (μεταφ.), ελπίζω σε κάπ.: *Ερχόμεναι δε εις τον Μορειαν, τον μεν ισηρχον τελειως υποχιτριος, ..., προς δε τον αγαπη και ελπίδι προσαπεβλίπον Σίχη, Χρον. (Maisano) 36^α.*

προσαποθνήσκω.

Το μτγν. προσαποθνησκω.

Πεθαίνω μαζί (με κάπ.): *Όσα ... βουλη ον (ενν. Δαρσειε), σαφηνισόν μοι τιχει! πασαι γαρ αι δυναμεις μου και τα στρατιεγματα μου! και τα μακροθεν εθνη μου οσι προσαποθναιουνται Βίος ΑΛ. 3301.*

προσαποκομίζω.

Από την προθ. προς και το (αρχ.) αποκομίζω. Η λ. στο LBG.

Κομίζω, φέρνω κ. σε κάπ. *Ιχθυας ... αρχειόντες εκ της θαλασσης τουτων! ημι! προσαπεκομιζον πληρεις μεγεθεσιτάτους Βίος ΑΛ. 4318.*

προσαποκτεννώ.

Απο την προθ. προς και το αποκτεννώ (βλ. λ.). ΒΛ. και LBG (προσαποκτενώ).

1) Σκοτινώ επιπλέον: *της μαχης γενομενης ... οστρειωτέρας,! πολλους προσα*

ποκτένοσθαι αυτοί των Μακεδόνων Βίος Αλ. 1543. 2) Σκοτώνας, ισχυρίζω: Οι δύο γονι, ... Λατίνοι κατελήθοντες, | προς πυργον τον προς θαλασσαν ..., | πολλους προσαποκτενοσσι των δυστυχων Ρωμαίων Αλ. Κιν/π. (Matzukis) 252.

προσαπολείπω.

Το μτγν. προσαπολείπω (L-S Suppl.). Η λ. σε έγγρ. του 13. αι. (Act. Kutl.² 2^a, LBG).

(Μέσ., προκ. για περιουσία) «μένω», καταλείπομαι: θαινοίτος ουν του αμυρα, πατρος τοιουτου, λεγω, | ουσια τουτου άπασα υω προσαπελειφθή Διγ. Ζ 4008.

προσαποστέλλω, Βίος Αλ. 1903· γ' πληθ. προσαποστελλούν.

Το αρχ. προσαποστέλλω.

α) Απιστέλλω, στέλλω κάπ. σε κάπ.: Το Μακεδόνων έθνος ... παιτη κτεπηρμενον | επεβη χωριν την ημών κακάς καταλήζον | οθει ημεις ζωρησαντες κρυφίως τινάς τουτων | προηπιστείλαμεν αιτους σου τω μεγιστω κράτει Βίος Αλ. 1916· β) ιπέλλω πίσω: Ο ... Κανδανλης έφησεν: «Ουτως ειπεν λαμβανω | οον προσβευτην Αιτιγορον | ωπερ τον βασιλέα | ... και ταιλι ακανδίνως | σω κρατει προσαποστελω βασιλικός εν διαροις» Βίος Αλ. 5191· γ) (με εννοουμένο αντικ. όπως μήνυμα, κλπ.) μηνύω γνιμποκούδ: Απατητικώς ... | προσαποστελλουν κρυφίως, | μηδμως μία της άλλης | μη γινωσκουσα τι πράττει. | Κιτά πρωτον μεν η Ηρα | μηνυει τοιυτι τοιυτι ... Εθρον. Α 274

προσαποιστρέφωμαι.

Από το μτγν. προσαποστρέφω.

Αποστρέφωμαι κάπ.: ος μηδέν κατεχοντις αξιον θεωρίας | βασιλικής η γινωσεως, μη άλλον δ' αχρειον έθνος, | προσαποστραφημεν υμάς, μη που και μιηθαιμει | το κρειττον πικ επιθυμει και σπευδει συλλαβέσθαι Βίος Αλ. 4547.

προσάπτω προσάπτω.

Το αρχ. προιάπτω. Ο τ. (για τιν οσαιο πβ. τ. αφτω, βλ. λ. απτω), όπως και τ. προσάπτου (Ανδρ., Lex., στη λ., Σπιντιος, Δαρνακ. γλωσσ.), και σήμ. ιδιωμ. (Σακ., Κυπρ. Β' 764, Χατζ., Γριμμ. κυπρ. διαλ. 138, Χατζ., Λεξ., όπου και τ. προσάπκω, Πιπαχριστ., Λεξ. ροδ. ιδιωμ., όπου και λ. προσέπτω). Η λ. και σήμ. λογ.

1) Αγγίζω ερωτικά (κάπ.): «... βλέπε τον αυθεντη μου να μη μου τον εγγισεις». | Τιτοιον απιλογηθικεν η Φαιδροκάζα λογον: | «Εγω μεν, το φαινομενον, δεσποινα, να τον εχω, (παραλ. 1 στ.), η βασιλεια δε η ση εχεις την εξουσιαν | ον γαρ προσήψω, δεσποινα, τον ιδικόν μου αυθεντην Βέλθ. 990. 2α) (Αμτβ.) αναβα, παιρων φωτια, κειομαι: η φώτη τ' ανικτεναγμου μπορεί το φυλλον ν' απει, | αμμε τι δάκρυα δεν φηνινου την υλην να προσάπει Κυπρ. ερωτ. 158^b· β) (μέσ., προκ. για τη φωτιά) κειω: δεν είναι ποσιμπλε να κρατήσσει τινάς την γλωσσαν του λαμπρού εσόντα προσαμμένον εις το αχερον Άνθ. χαρ. (Κακαυλιδη-Πηδώνια) 146.

προσαργα, επίρρ., Θαιμία αγ. Νικ. 262, 264, Παλαμήδ., Βοηβ. 280 (έκδ. πρως αργιν διορθώσ. κατα Κριαρ., ΕΕΦΣΠΘ 8, 1960, 215)

Από τη συνεκφ. προς αργα με αναβιβ. τόνου πβ. ιταλ. *sul tardi*, verso il *tardo*, κ.ά. (βλ. Κριαρ., ΕΕΦΣΠΘ 8, 1960, 215), πβ. *Soman.*, It.-gr., λ. *tardū* βλ. και Θαβώρ, Προοδισμ. ημερον. 91-2. Η λ. πιθ. το 12. αι. (LBC? βλ. όμως και ΤΛΓ) και σήμ. ιδιωμ. (Πν-τυκ., Ιδωμ. αν. Κρ., Andr., Lex., Χυτήρης, Κερκυρ. γλωσσαρ.), όπως και ουσ. πρόσ-αργα το (Πλαγκ. Δ' 586, Andr., ό.π., Ιλ, λ. αργά Θαβώρ., ό.π. 92, όπου και υποκορ. το πρόσ-αργακι) και κοιν. λιτάκ. (Κριαρ., Λεξ.), καθώς και στο Βλαστού, Σινών.² και στο ΑΛΝΕ.

Προς το βράδιν αργα: *Εις το καστελλι ... εκαμαν ολη μέρα, | η Μαρθα και η Μαγδαληνη και του Χριστού η μητέρα, | και πρόσ-αργα εμωΐσασι κι ηρθα στη βηθνια Π. Ν. Δωθ. (Παναγ.)¹ 2796: ρούχα να ντυθεις σα να 'σουν διακονιαρχς, | και πρόσ-αργα στην πορτα τση οζω να πα σταλαρεις Φορτιουν. (Vinc.) Γ' 762: με το εοτί: Πορεύουν εν τους δεξιώς μέρεσι του βορεωσ, | ειδε και εοτι πρόσ-αργα, βαδιζε και δρομαίως Παισ, | οτ. Σινά 198.*

προσατενίζω

Από την προθ. προς και το ατι ιζω (πιθ. αρχ., ΤΛΓ). Η λ. τον 4. αι. (LBC, ΤΛΓ). Λ. προσυτένιος, προσατενισμος στη Κουμαν., Συναγ. v. Λέξ.

Κοιταζω έντονα κάπ.: (εδώ με αντικ. το αλληλους ιτον πληθ.) αλληλοσκοιτάζομαι: προσατενισαυτες αλληλους παραχημαί και δειπνον κατυλωσαντες εκθαμβοι παντες ησαν Βιος Αλ. 5972.

προσαυξανω προσ αυξυνω.

Το μγν. *προσαυξανω* το μέν. ήδη τον στο Θεοκκιστο (ΤΛΓ). Ο ι. από την προθ. προς και το αυξυνω (βλ. λ. αυξανω αυρ. ηξυνθημ μγν. ή πιθ. ήδη αρχ. βλ. L-S, λ. αυξνω, ΤΛΓ). Η λ. και σήμ.

(Μέσ.) αυξανω περιουσιτερο, επιπλεον: φλόγα καθαπερ εις εμην εωσήθη την καρδιαν, | εζηητε τε τον έρωτα παρανομον τε μεζι (παρ. λ. 3 στ.). Ως ταυτην δι στήγαγον εν τω ιδω ιππω) και της οδού αιχομεθα ... | ουκ ειχον, οστις γενωμαι πυρ ολος εφλεγομην! του ερωτος αλοσχι ροκ εμοί προσ αυξυνθεντος! και πασις μου κατάλαβων μελει τας ισοθησεις Διγ. Ζ 2699.

προσαφαρπαζω.

Από την προθ. προς και το αφαρπαζω. Η λ. πιθ. τον 7.-8. αι. (Lampe, Lex.) και σε εγγρ. του 12. αι. (Miklos-Müller, Acta 6, 107) βλ. και LBG.

Αρπαζω κ. επιπλεον, αρπάζω και κ.: προσερρψεν (ενν. ο ίππος αυτικά) τον επβατην εις την γην, θεου τη συμμαχια, | οθεν λοιπον Αλεξανδρος χόρτον προσαφαρπαζας! τουτου χειροί τον της ξηρας εζηληθεν ακινδύνως Βιος Αλ. 3555.

προσαφίστημι.

Το αρχ. προσαφιστημι.

(Εδώ μεσ.) απεχω απο τη μάχη, δεν πολεμω: «... κατελεων υμας πασι κελεύω ταχος, | εκοντες προσαπεισθητε παντων υμων ηρωων, | ινα μη παρανάλωμα γένησθη πυρος παντες.» | Αυτοι δε (ενν. οι Λακεδαιμονιοι) την επιστολην ιδόντες Αλεξανδρουί όλως ου προσπεισθησαν, αλλ' ορμησαν εις μαχην Βιος Αλ. 2889.

προσάφτω, βλ. προσάπτω.

προσβάλλω, Χρησμ. Ι 256, Παράφρ. Χων. (ν. Dieten) Ι 17.

Το αρχ. προσβάλλω. Η λ. και σήμ.

1) Επιτιθεμαι εναντιον κάπ.: Παράφρ. Χων. (ν. Dieten) ΙΙΙ 99: *Βουλομεις δε (ενν. ο βασιλεύς) και τους κατά το θέμα των Αρμενιακών προσβάλλειν. άμμ δε και Κωνσταντίνον τον Γαβραν κρατήσαι ...* Παράφρ. Χων. (ν. Dieten) Ι 164. 2) Επιχειρίτω, κτυπώ, επιτιθεμαι εναντιον κάπ. με κ. (μεταφ.): *Όταν ... ο δολιος δαιμων σου προσβάλλει λογισμούς υψηλόφρονας να σου ενθυμίσει την βασιλείαν ... οπου εγκατελιπες, αντιστηθί Αγαπ., Διμιακ. Βαρλαάμ 230²⁷.* 3) Επιθέτω, θέτω (το βλέμμα σε κ.): *Ιων. ΙΙ 5.* 4) Τοποθετώ, βάζω (κ.) σε κ.: *βέλος ται τόξω προσβιλιων απέρριψεν εις όρνιν, Ι και τον ... όρνιν θανατοί Βίος Αλ. 1680.* 5) (Πιθ.) θέτω, προβάλλω επικροηθείτως: *προσθέτω (δικηολογία, επιχειρημα): Πολλά ενδιαφεντεγνονταν οι μαντατοφόροι, άμμμ διν ημπορησαν να ποιοουν τιποτες: άμμμ εμήνυσε ο παπας χαρτιν, και το αγκαλειμαι του ρηγός της Φραγκιας, ... και απόφυι εψηφίσαν β' μμιατιφοροικς καθάλλαρηδες, ..., οι προι ... πολλικς αφορμές επρσβαλαν και δεν εφελέσαν Μαχ. 96⁸.* 6) Βάζω κ. επιπλέον, πικνιδέτω (συνισιατικό σε φυγητό): *όταν ψήνουσιν ποτί το εδικό σας κριας, Ι προσβαλλουσιν εκ το εμόν όπως να το αρτίουσιν Λιγυ. παιδ. (Τσιουρι) 382.* 7) (Είδη πικκ. για δάκρυα) χύνω: *Όμού θλίψιν υπέφερον, τα δάκρυα και πόνους Ι και χαραν την παιθαιμιουσαν την τότε γεγαμενιν. Ι Ες δε ταυτην ηοπαζοιτο μετα περιχιριτας, Ι και δακρυα προέβαλλοι ποιουντες μέγα θρήνον Διγ. (Τραρρ) Γρ. 293.*

προσβαστάζω.

Απο την πρόθ. προς και το βαστάζω, βλ. και LBG.

Βασιτάζω φέρω, μεταφέρω (κ. προς κάπ. κατεΐθυνση): Πέριαις εμπροσθεν, οπισθει Μακεδόνας Ι προσειταζεν επειγυθαι ... Ι Του δ' ωμον ουν Αλέξανδρος καθυποθεις τον τουτου Ι ηρε ... το σώμμι του Δαρτίου (παρ.λ. Ι στ.). Επειθησαν γυρ απαντίς αν μοιαι τον Διρείον, Ι Αλλά και τον Αλέξανδρον ως ομπαθως θρηγνοντι Ι και σωμα προσβαστάζοντα ταυτον το του Δαρειου Βίος Αλ. 3925.

προσβιβαιώ.

Απα την πρόθ. προς και το βεβιωώ. Η λ. την 4. αι. (Montanari, TLG) λ. προσβεβιωώω στο ΑΛΝΕ.

Βεβιτώνω, επιβεβαιώνω κ.: *Όσαντας και ο Κινναμος ταυτα προσεβεβαιου, Ι «Όντως τα παντα» έφησε «γένοντο, καθως είπας» Διγ. Ζ 3370.*

προσβιάζομαι.

Το αρχ. προσβιάζομαι. Για το ενεργ. προσβιάζω βλ. LBG.

Αναγκάζω (κάπ. ντ κάνει κ.): ο νον επικείμενος ... Ταυταλειος λιθος προσβιάζεται ημας ενοχλείν σου την καλοκαγαθίαν Ευγ. Γιαννούλη, Επιστ. 205³⁴.

προσβλέπω, Μανασσ., Πισίημ. ηθ. 328, Βίος Αλ. 4598.

Το αρχ. προσβλεπω. Η λ. και σήμ.

1) Βλέπω, κοιτάζω καπ. (ή κ.) παρατηρώ: Διγ. Ζ 1731, Διγ. Ζ 4139. 2) Βλέπω, παρατηρώ διαπιστώνω: Αλέξανδρος εκαθισε ... ἄντικρυς τουταν, ... Ἰ Οι και προσβλεποντες αυτου ο μικροτατον το σώμα ἰ παρηλλαγμαμένους οφθαλμούς, ἦσαν τεθναμακότες Βίος ΑΛ. 3464.

προσβολή η, Διγ. Ζ 3480, Βίος ΑΛ. 2227, Ψευδο-Σφρ. 238^α, 242^β.

Το αρχ. ουσ. προσβολή. Η λ. και σημ.

1α) Επίθεση, έφοδος: Βίος ΑΛ. 2980, Ψευδο-Σφρ. 238¹¹⁻². **β)** βολή: ει τύχη εμπεισει εν οιδηροφορω σωματι, και την ασπιδα και το σωμα διατηρησας εξέρχεται και εις άλλα μεταπηδα, ει τυχη ειτα εξ αυτού εις ετερον, ... και δια μιας προσβολης δυναται ζημωσαι δυο και τρεις Δουκ. 331²⁴. **2)** (Μεταφ.) **α)** επίθεση, προσβολή (προκ. για επιθυμία βλ. και Du Cange, στη λ., Lampe, Lex., στη λ. 6): ο δρακων ητον δυναμωμένος με δεκα κερατα των οποίων το πρωτον τον το εδωκε η προσβολή της επιθυμίας οπου ήλθε του ανθρώπου να γενει Θεός Χικα, Μονωδ. 120^β (μετων.) το υπερέναι ακρο του όπλου με το οποίο γίνεται η επίθεση (βλ. και L-S, στη λ. III), η «αιχμή του δορατικής»: και ου ... άνθρωπε, ότι πολλά αμαρτησεις. ... ριψον σεαιτον κατά την πέτραν της πιστεως και θλασιν σου την προμκτηραν, την προσβολην της αμαρτίας Φικτιολ. (Legt.) XXXI.

προσβόρειος, επιθ.

Η λ. στον Αριστοτέλη.

Που κίτην στο βορηνό μέρος βορινός: ... εν εκαστω μέρει κτισας πόλιν, την Κνωσον εν τω καταντικρυ της Πελοποννησου, και αυτή δε εστι προσβόρειος Ψευδο-Σφρ. 240¹⁹.

προσβουλευόμαι, Βίος ΑΛ. 4509.

Απο την προθ. προς και το βουλευομαι. Η λ. το 12. αι. (LBC).

Απικανίως φοβήθεις Αλεξάνδρος ηβελησε τω ξίφι ἰ αυτον διαχειρίσασθαι και την Κανδακην αμα ἰ ητις και προς αυτον φησιν: «Αλεξάνδρε, και τοιτο ἰ γεννησιον και βασιλικον κακως προσβουλευσω ἰ αλλα μηδεν αγωνίας ...» αυτ. 5309.

προσγελω.

Το αρχ. προσγελω. Η λ. και σημ. ύψωμ. (Λουκα, Γλωσσόφ., στη λ., Σακ., Κυτρ. Β' 764, Χατζ., Λέξ., Πασπ., Γλωσσ.).

Χαμογελω: προσγελων (ενν. ο Ζευς) ειπε τοιαυτα, ἰ προς ... την Αφροδίτην: ... Λουκανη Όμηρ. ΙΑ. Ε' [486].

προσγενής επιθ., Λοικ. 43¹², 47²⁰, 305⁴.

Το μεγν. επιθ. προσγενής. Η λ. σε έγγο. του 13. αι (Cod. Mon. Prodr. A 5¹²) βλ. και LBC.

Συγγενής (εξ αιματος η γαγγιστίας): παντες, οσοι επικρατωσι κτηματα ... ορισμο της βασιλειας μου, είτε της περιποθητου μου Αυγουστης ἰιονι οιτοι, είτε του ερασιμωπατου μου νιου ..., είτε των προσγενών αρχοντων της βασιλειας μου ..., ουδέ αυτοι οφείλωσι χαριν μαγειρίας ... η άλλων τιος, ζητηματος απαιτείν τι εξ αυτων Ψευδο-

Σφρ. 542⁵³ (προκ. για ανθρώπους με κοινή φυλετική καταγωγή): *Ω παιδες Αθηναίων, ἰσφωταται και προσγενεις, φιλοι και συμπολιται! καλως συμβουλευομεθα τα προποντα τη πόλει Βιος Αλ. 2660* (ως ονο.): *Οντος ... συλλαβών απαντας προσγενεις τε και φίλους (ενν. του Καίτακουζηνού), εν τω φρουριω του Μεγαλου Παλατιου απέκλεισε Δουκ. 43*².

προσγέννω· προσεγένω.

Από την προθ. προς και το γέρνω.

Μέσ. α) *Υποκλίνομαι σε κάπ.: ικιλαδουσα τε πουλιά, τα σπηλι' αντιλιλουσα, ἰ τα ζα τση προσεγέννοντα κι οι πέτρες την τιμούσα Πινύφ. Α' 320* β) (μιτοφ.) *αναγνωρίζω την υπεροχή κάπ.: Είχε θυγατηρ μοναχήν, την λέγαν Μαργαρινα. ἰ όλες την προσεγέννοντα και την εκαμαρινα ἱμπ. (Legr.) 880*.

πρόσγειμα το, βλ. πρόγευμα.

προιγεύομαι.

Από την προθ. προς και το γεύομαι. Το ινιφγ. προσγέω τον 8-9. αι. (TLG). Η λ. το 12-13. αι. (TLG)· βλ. και Ι.ΒΓ. λ. προσγεύω.

(Μτβ. και μιτβ.) *τρῶω ἤ πινω: Η δε Πυθια των Δελφών νάμιστος Κασταλιου ἰ προσγευσάμενη τον χρησμόν φωνεῖ δια χθονιον Βιος Αλ. 696* *είσελθε εις την τραπέζην την του γρηκιμειου ἰ και αν πεινάς προσγευθητι Παισα ἰστ. Σίνα 1166*.

προσγεωμετρώ.

Από την προθ. προς και το ιμρχ. γεωμετρεω (Π.Γ). Η λ. στο Ι.ΒΓ (προσγεωμετρώ).

Μιτρώ με ακρίβεια (εδώ προσδιορίζω επικριβως τις διαταξεις ινις τόπου: Αλέξανδρον ηξίωσαν τον διαρηθηναι τουτοις ἰ χωραν εκεισε κατοικειν προσγεωμετρηθειαν Βιος Αλ. 3789.

προσγράφω, Βιος Αλ. 1882, 2875, 3258, 3741, 4134.

Το αρχ. προσγράφω. Η λ. και σημ.

1) (Με αντικ. τις λ. γραμματια, γραφή, επιστολή) *γράφω: επιστολήν προσγραφει (ενν. ο Αλέξανδρος) ἰ Δαριω τω κακόφρονι Βιος Αλ. 1803* *Αλέξανδρος αιταις άλλην γραφήν προσγράφει Βιος Αλ. 4097* *Τη δε Ρωζαίη γραμματια προσεγραψι τοιαυτα (ινν. ο Αλέξανδρος) Βιος Αλ. 4103*. 2) *Κηρύσσω. έρχεται προς χωραν της Ασίας ἰ και δορι πηξας εν αυτη δορικτητον προσγραφει Βιος Αλ. 1186*. 3) *Αποδίδω: την αιτίην (ενν. της ατεκνίας) εαυτού προσγραφει αμιρτια Διγ. Ζ 4035*.

προσδιπανω, Βιος Αλ. 1523.

Το μτγν. προσδαπαναω.

1) *Δαπανώ επιπλέον, ξεδεύω περισσότερο, οπατικώς: Επικείμενα είναι όσα επιθεσει ο αρπαξ και ανακτίσει ... ἰ καλλωπισει και προσδαπανήσει Zygomas, Synopsis 142 B 12*. 2) (Μεταφ.) *φθείρω, καταστρεφω, κατατροφω επιπλέον (πβ. δαπανω 3): ωμοις, βραχιονας χαλκούς και σιδήρους γενναious ἰ οι σκωληκες μιραυνοσι κακως προσδαπανώντες, Διγ. Ζ 4480*.

προδελιῶ, Βίος Αλ. 4504, Αλ. Κων/π. (Matzukis) 170, 726.

Απο την προθ. προς και το δελιω. Μτχ. προσδελιασας στο Κουμαν., Συναγ. Α. Η λ. στο LBG (προδελιῶ).

Φοβούμαι κ. η καπ. Τι πολεμειν Αλεξανδρον ὄλων προσδιλιωμεν; Βίος Αλ. 2602: Ο βασιλευων δ' Ἰταλος εν πολει Βυλδουνης, Ι την των Ρωμαιων ἐφοδον μεγα προσδι-
λιασας, Ι εκλεισε πυλας πολεως Αλ. Κων/π. (Matzukis) 387.

προσδέμω προσεδειμε Βίος, Αλ. 2316, εσφαλμ. γρ. αντί τιθ. προσέτεκε διορ-
θικτ. κατά το κριτ. υπ.

προσδέρνω, Λιβ. διασκευή α 971, 3124 κριτ. υπ.: προσδερω, Λιβ. διασκευή α
3124. — Βλ. και προδερνω.

Από την προθ. προς και το δερνω.

α) Προκβαλλω, χτυπω (εδώ σε μεταφ.): ο σταλαγμός του πόθου μου την πέτραν
της ψυχης σου χαρβαλον να την εποικει αποτα την προσδερει, Ι οπου έχει αντι στα-
λαγματος πιττικα τοουστα, Ι γραφας μου πανεξαιρετα, λογους ερωτικούς μου Λιβ.
διασκευή α 1750 β) (μεταφ.) βασανίζω: Λέγω τιν' «Τι κλονιζεσαι, τι σε προσδερνει ο
φοβος;» Λιβ. Esc. 2995.

προσδεσμω.

Το μτγν. προσδεσμεω (Π.Γ.) Η λ. σε σχολ.

Δίνω κ. πίνω σε κατι άλλο: Συμβαίνει λιθιαν τους ιερακας ... διά το τινας προσ-
δεσμειν τυ κρεα εν τη εγκλειστρα και οντως ποιειν τους ιερακας εσθιειν Ιερακου.
466⁴.

προσδέχομαι, Γλκκα, Στ. 240, Λιγ. Ζ 1140, Χρηστμ. (Brokaar) Ν 116, Παλαμηδ.,
Βοηθ 1320, Λιμπιν. Αφ. 64: ἀφ. (ε)προσ(ε)δεκτην, Απολλών. (Κεχ.) 843, Μαχ.
108^α, 162^β, 166^α, 178^α, 188^α, 224^α, 326^{α,β}, 360^α, 414^α, 444^α, 446^{α,β} (έκδ. εμπροσδεκτην),
456^α, 526^α, 596^α, 620^α, 654^α, 670^α, Δαμασκ., Λογ. κεκοιμ. (μετάφ.)² 442, 582: επροσ-
δέχτην, Βουστρ. (Κεχ.) 172: 'προσδεχτην', Μαχ. 100^α: προσεδέκτηχα, Γλδ.
διηγ. (Βασιλ.) 306: α παρέμφ. σοφ. προσδεκτειν', Μαχ. 280^{α,β}.

Το αρχ. προσδεχομαι. Η λ. στο ΑΛΝΕ.

1α) Δεχομαι αποδέχομαι: Ιεπ. πατρ. 138^α, Χριστ. διδασκ. 140^α (με ιωνητ. ση-
μασ.): ονειδιμους προσδεχεται (ενν. ο ξενος) και υβρεις υπομνει Περί Ξεν. (Μαι-
ρομ.) 61: β) αποδεχομαι κ. ευμενωσ συμφωνά: Ζηω τη φαμελια μου αυτεινος να μου
δωσει, Ι αυτεινος δεν προσδεχεται να μου την παραδώσει Αλεξ.² 131θ: ηκουσε, προσ-
δεχθη το και ολοπροθιμησέ το (ενν. ο Βερβεριχος το βαβαλικευμα) Λιβ. διασκευή α
3350 κριτ. υπ.: γ) (νομ., παθητ.) γινομαι δεκτός (πβ. και Αρμεν., Εξάβ. Α' 4^ο σχολ.):
Οστις κατεκριθη δια πτασιον τιποτε και εζητησει εκκλήθον, δευτεραν κρισιν, και
σιμβει ξανακρινομενος, και αποθανει, δεν στερίζεται τα οσα εχει ... Και το αυτό γινε-
ται και οταν δεν επροσδεχθη η δευτερα του κρισις Zygomalas, Synopsis 186 Ε 62. 2α)
Υποδέχομαι καλωσορίζω: Μαχ. 114^α, Βουστρ. (Κεχ.) 8^α, Βενετούς, Δαμασκ. Βαρ-
λαάμ 139^{α,β} (σε μεταφ.): οτηννιμεν την τραπεζαν και προσδεχόμεθα εκεινους οπου
βουλονται να διορθωθουν Δαμασκ., Λογ. κεκοιμ. (μετάφ.)² 46: β) φιλοξενά: Και εις

τον εκραζαν *λωτ* επροσδέκτην τους (ενν. τους δυο αγγέλους) εις το σπιτιν του Ανθ. χαρ. (Κακουλίδη-Πηδώνια) 123. 3) (Απρσο.) ταιριάζει, πέτρι (πβ. ά. ενδεχομαι 3): Οκαπ, ως προσεδέχεται, ορέγεται να μαθη (ενν. ο ρηξ) Λιβ. διασκευή α 2761: οργισθη ο πατηρ της. | και λόγους δικαιοματος δθην και νουθεσιας | ειπει, ως τον προσεδεχεται, προς την εξηρημειση Λιβ. διασκευή α 2790 κριτ. υπ.

προσδηλώ, Βιος ΑΛ. 4068, 5032.

Η λ. στον Αριμτοτέλη.

α Δηλώνω, φανερώω: Τι ό ησαν τα πραττόμενα, ο λογος προσδηλώσει Βιος ΑΛ. 55- β) Λέω, εκθέτω: οι καθόνηλοι στραφέντες προς την Ρωμην | παντα τα γινομενα τω παπα προσδηλοουσιν ΑΛ. Κων/π. (Matzukis) 689.

προσδιαβάζω, Διηγ. ΑΛ. Ε (Lolos) 287⁴⁴⁵, Διηγ. ΑΛ. F (Lolos) 286⁴⁵⁴⁶,

Από την προθ. προς και το διαβαζω.

Α' (Μτβ.) παμπλανιά: Αυτοι τον απεκριθησαν (ενν. τον δουκι) λόγια χωρις εργον, | συγκλύζουσιν, προσδιαβιζουσιν τον με λόγους ψεματενους Χρον. Τικκιων. 1626.

Β' (Αμτβ.) Ξεφύγω, διαφειγω (σε αλλο μέρος): Ειδετε με πόσην πονηριαν ε- προσδιαβιαμεν ο υιός του Φιλίππου Διηγ. ΑΛ. G 278⁴⁶.

προσδιαβαίνω, Διηγ. ΑΛ. F (Konst.) 16²¹ αιχ. επρωσδιεβεν, Ερμον. I 207.

Από την προθ. προς και το διαβαινω.

1) Περνώ, διέχομαι: Και απ' υιτον τον τοπον εδύβη ημερες ρ', και τασον μελι και ουποιρα επηρε το φουσαιτον ηπ' αυτοινοις, ... και επροσδιάβη (ενν. ο Αλέξανδρος) τον τόπον των Πιθιακών Διηγ. ΑΛ. Ε (Konst.) 17⁴⁶ (αμτβ.): ειδεν τους από τόπον εις τοπον επροσδιβιβαιναι Διηγ. ΑΛ. Ε (Konst.) 21¹. **2)** Πρωσπιρνω: Τον Φιλίππον προσδιαβαινοντας (ενν. ο Αλι ξιηδρος) ... ετζάκισεν τον Ναζιτμον εις τόπον λιγόμενον Μισοποστημιν Διηγ. ΑΛ. Ε (Lolos) 137⁴⁶ (αμτβ.): την κεφαλην ... κλινας (ενν. ο Αχιλλευς) | επρωσδιεβην η λογχη | κι εις την γην εκατεσπηχηθη | μι χρι σπιθαμων γαρ εδει Ερμον. Υ 232.

προσδιακομίζω.

Από την προθ. προς και το αρχ. διακομίζω βλ. και I.B.C.

Μεταφέρα κ. επιπλέον, επιπροσθέτως: όπλα πανουργικά δε | αλλοι προσδι κομίζον μηχανικων δαρατων Βιος ΑΛ. 3613.

προσδιακόπτω.

Από την προθ. προς και το αρχ. διακόπτω βλ. και I.B.C.

(Εδώ) διέχομαι μείον ηπό τις τάξεις του εχθρού: Ουκ εία γουν Αλέξανδρος Περσας επιστρατεύσαι ού διηπειουσαι τους αυτούς ουδε προσδιακοφαι | ιτις της τωτων φαλαγγος εμπροσθεν επιβαίνων Βιος ΑΛ. 2014.

προσδιάξιμον το, Ασιζ, 39⁴. — Βλ. και προδιάξιμον.

Πιθ. από την προθ. προς, τον αόφ. του διαζω (βλ. ή. διαγω) και την κατάλ. -ιμον.

(Νομ.) δικαιοδική διεκδίκηση ιδιοκτησίας: *Ανίσως στί εις άνθρωπος αγαρασει απού ετερον άνθρωπον μιαν κληρονομίαν ... και εαν εγενετο ότι εκράτησέν το έναν χρόνον και μιαν ημεραν οδιχως προσδιάξιμον, η ισοτητα και το δίκαιον και η ασούζα ορίζον των Ιερουσαλυμων, στί ουδεν ημπορει πλειον να το πάρει δια κανέναν άνθρωπον αυτ. 39^ο11.*

προσδιαφθείρω.

Το αρχ. προσδιαφθείρω.

Καταστρέφω: τα τουτων αρματα (ενν. των Περσών) παρα των Μακεδόνων! κίως προσδιεφθι ιρηντο τη των βελων ι κτρωσει Βίος Αλ. 2017.

προσδιορισμός ο, Zygomalas, Synopsis 204 K 10, 292 Y 2.

Το μτγν. ουσ. προσδιορισμός. Η λ. και σήμ.

(Νομ.) ορος, προηπόθεση: *Η καιωνια ... γίνεται ... η προς καιρόν, η υπό αιρεσιν, η από καιρον. ... Υπο αιρισιν σταν μετα διαταγμων και προσδιορισμου τινος την συντροφιαν παιήσωσιν: σιν δώσω σοι τούδε, εαν και σι ποιησεις μοι τούδε, και του ενός χρεωσταντος να δώσει η να κίμει τούδε εαν και του άλλου η υπόσχεσις τελειωθεί και τελειώσει ασον έτι ξε μ υτ. 203 K 1.*

προσδιοριστικός, επίθ.

Από το προσδιορίζω η την προθ. προς και τι ουσ. διορισμ αναλογ. με επίθ. σι. -τικός, αν δι ν προκ. για ι σφαλμ. γρ. αντί προσδιοριστικός (LBC, λ. προσδιοριστικός).

(Προκ. για απνθηκη ειρηνης) ποι έχει συγκεκριμένη χρονική διάρκεια: *Εχων δε (ενν. ο λιγκος) ορκους μετα του Μεχεμετ αγαπης προσδιοριστικης τριων ετών, ηδη πληρωθεντος του ενός και ημίσεος, εμηνυσε τω Μεχεμετ λεγων ως ... Δούκ. 34^ο.*

προσδοκώ, Γλυκα, Στ. Β' 371, Προδω. (Eideneier) 1 101, II 102, Διγ. (Trapp) Gr. 967, 1416, Διγ. Z 1875, Ερμον. Α 316, Καναν. (Pinto) 68, Λευτ. Παρουσι. 84.

Το αρχ. προσδοκίω. Η λ. και σήμ.

1) Περιμένω, ελπίζω (να συμβεί) κ.: Προδω. (Eideneier) 1 263, Καναν. (Pinto) 100.
2) Νομίζω, θεωρώ υποθετω: Διγ. Z 2492· (μτβ.): *Δεξον, και λαβε, αδελφι μου, θρήνους των αδελφων σου (παρ.λ. 2 στ.). Ως προσδοκαμεν, εθανες ... (παρ.λ. 1 στ.) Τότε πολλά αναγκασθησαν, κλαιοντες την αδελφην τους, ι και ψηλαφαντες ακριβος σικ ημπορουσ την ευρειν Διγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 121.*

προσδουλώνω, Βίος Αλ. 1230, 2871.

Από την προθ. προς και το δουλώνω.

Υποδουλώνω: ι κοσιν εθνη βαρβαρα και δυο προσδουλωσας (ενν. Αλέξανδρος) αυτ. 6096.

προσδρομή.

Το μτγν. ουσ. προσδρομή.

(Προκ. για νερό) η ροή: *εαν πεππει ο σταλαγμος απανου εις λιθαρην, ι δαμι δαμι*

το δια παντος τρυπα το το λιθαρην| δια του νερού την προσδρομήν ην εχει απαιρητητως λιθ. Va 1502.

προσδωρούμαι.

Το μεγν. προσδωρουμαι.

Δαριζώ: οι θεοί πάντες| ως δωρεάν πασιν ημιν τοις σούιν εν τω κοσμω| αυτα προσεδωρησαντο (ενν. την γην και τον ηλιον) Βίος Αλ. 1042.

προσεγγιζαίνω.

Από το προσεγγίζω κιττί πι ρ. σε. -αινω (βλ. Schmitt |Χρον. Μιχ. σ. 616, λ. προσεγγίζομαι| καθώς και Lex. Chron. Mor., λ. προσεγγιζαινομι).

(Μέσ.) σκέφτομαι υποψιάζομαι, φοβούμαι: και πάλι επροσεγγιζαινομον, μη πιστά και σκοπησεις| ότι ήθελα να λειπείσαι από την συντροφίαν μου Χρον. Μιχ. Η 6104.

προσεγγίζω, Διγ. Z 467, Καρτάν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνου) 145, Πτωχολ. ιι 168.

Το μεγν. προσεγγίζω. Η λ. και σήμ.

1α) Πλησιάζω σε κ.: ειδόν βαρεις εξεταστας υλασσοντας ως κίνας,| του φυλακιστον την ψυχήν καταπιέν αρμάνας,| ει προσεγγίσει πώποτε τολμησει τω πυλώνι Γλυκά, Στ. 452: Εις του τόπου, εις οι ηρησμαιη εχει, βδελλας ειπιθες προς ολιγον, και με τα ταυτα κόμιδας συντριψίς μετα ξυλαριον τω τωπω προσέγγισον, και ευθέως η βδέλλα αφιησιν Οχρεισι. αγι. 566¹⁶ (αμτβ.): Βήσσοσ σιν, Αριόβαρζος, σατραπαι του Διρειου,| ως εγνωσαν Αλι ξυιθρον πλησίον προσεγγίσειν,| παματραπέτες ταις φρεσί, βουλήν κιτι Δαρείου| κακήν συνενκευίασαντο, θελοτες τούτου κτείναι Βίος Αλ. 3840: β) κύθουμι κοντά σε κίπ.: Οι δε τούτον βιζιάρης, Σιαχη σ ευνουχος και Ιπραημ, ησαν προσεγγίζοτες αυτώ καιτε την σινηθειαν Διικ. 283²⁰: γ) (μεταφ.) έχω προσήμιση σε κ.: έχω δικαίωμα σε κ.: οι προκουρατορις ... ησιόντο ... μη έχιη τόπον και διαφεντεύου αυτόν ται Γερμανόν μηδόλας εις την Κύπρον δικαιο ιρχιεπισκόπου προεγγίσει Διατ. Κυπρ. 505⁹. 2) (Για τη δηλ. χρόνιου) επίκειμαι, κοντινώ: αποτεμνοετο μητέρες| (παρ.αλ. Ι ιτ.) του τεκειν πλησιον σούσαι| προσεγγίζουσαι προς τόκον Ερμον. X 267. 3) Φτινώ κάπου: Τω κρατει μου προσήγγισαν γραμμαται των χειρων σας Κιλλίμ. 2302. 4) Πλησιάζω ερωτικά κάπ.: έχω σεξουαλικές σχέσεις με κάπ.: ει δ' εν μιτοίς τοίς έτερον σόπω συλλαβεί (ενν. η γνη) σπέρμα,| ταιτην η ταυτης συνειρισ ουκετι προσεγγίζει,| αλλ' εκτοτ' εγκρατευονται ζώντες εν ωσφραμση Βίος Αλ. 4835. 5) Πλησιάζω εχθρικά κάπ.: κάνω κακό, βλάπτω: κι εκ την κεφαλήν του (ενν. του Διομηδους) απανω| ήλθεν ειίκαιρον το δουρ| δίχως να τον προσεγγίξει Δουκάνη, Ομιχ. ΙΑ. Ε' [28] τον επροοκίλησεν (ενν. οι αποκρισιαιμοι τον σουλτανον) ως εκ προωπου του βασιλεως αυτών, δια να κιμουν αγυπην ... και τον λαον να μηδεν προσεγγισουν η να κουρσευσουν η να αιχμαλωτισουν Ιστ. πατρ. 167⁹.

προσεγγίνομαι.

Το μεγν. προσεγγινομι (TLG): βλ. και LBG.

Γίνομαι, συμβαίνω σε (βαρος) κάπ.: Ολυμπίας, κατά γαστρος εχεις παιδιον αρ-
ρενί εκδικον σου γενόμενον παντων αμαρτηματωνί Φιλίππου του συνεινου σου σοι
προεγγινομεναι Βίος ΑΑ. 263.

προσεγείρομαι, Διγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 1205. — Πβ. και επεγείρομαι.

Το μτγν. προσεγεωρομαι (ΠΛΓ) βλ. και LBG.

(Μτβ.) σηκώνομαι απο τη θέση μου σε ενδειξη σεβαιμού προς κάπ. (πβ. και ά.
προσηκωνομαι 1): μετα μικρον δε ηρχετο και η καλλιστη μητηρ! του Διγενους του
θαυμαστου ...! και προσεγειροντο (ενν. Ακριτης και η κορη) αυτην πανευλαβώς τιμω-
ντες Διγ. Ζ 4061: τον κυρην της; (ενν. η θυγατερα) προσκίνησεν μετα τη συντροφιαν
του! και ολοι της προσεγέβησαν και διδουσι της τοπον Ριμ. Απολλων. (Κεχ.) 481.

προεγερω, βλ. προσγερω.

προειδήσις η, Λόγ. παρηγ. Ο 110.

Απο το αρχ. προσοιδα (θ. -ειδ-) και την κατάλ. -σις. Η Α. τον 11. αι. (I BC).

Φρ. δίδωμι προσειδθην = (πιθ.) βεβαιώνω, πιστοποιώ (πως είναι ποιος); η-
δε λφε μοι, μαθε τα, δι' εσεν ηρώτησα την (ι νν. την Τυχην)! αποτε την προσειδηση μ'
εδωκε των ανθρωπων Λόγ. παρηγ. L 118.

προσεκτικά, επιφρ. προσεχτικά. Χρον. Μιχ. Η 4072, 4933, Χρον. Μορ. Ρ 4072, 4933.

Από το επιθ. προσικτικός. Ο τ. στο Soman, και ιτήμ. Η Α. στο Βλάχ. και σημ.

Με πρικοχή: με συνεση: πιασαι ις το σκουταριν του προσεκτικα ας φυλάγει! Πόλ.
Τιχαϊδ. (Γιαπαθωμ.· Jeffr.) 8304.

προσεκτικός, επιθ., Λιβ. Va 822, 2411.

Το αρχ. επιθ. προσεκτικός. Η Α. και σημ.

α) Που ενεργεί με προσοχή: Σοφμαν., Παιδαγ. 110 β) (ιπνεκδ.) συνετός, φρόνι-
μος: Η Πιστις ...! συνους, δεινφ. προσεκτικη, ... εις το εναν της το χεριν! ειχεν σταυ-
ρόν και εις το αλλον της χαρτιν μετα γραμματων Λιβ. διαικευή α 1043.

προσεκτικώς, επιφρ., Παισ., Ιστ. Σινά 760.

Το μτγν. επιφρ. προσεκτικώς. Η Α. στο ΑΑΝΕ.

Με πρικοχή: δια τουτο, παιδιν μοι. της βουλης προσεχε τιον γροντιων,! και όταν
λαλουν υποθεσιν μη περικόπτεις τοιτους,! αλλ' ακουε προσεκτικως πολλά και ωφε-
λεισαι Σπαν. Ρ 243.

προσεκφευγω.

Από την προθ. προς και το εκφευγω. Η Α. στο LBG.

Καταφεύγω σε κ.: προς το τειχος! Αδρατος προσεξεφυγει Βίος ΑΑ. 2344.

προσεκφοβώ.

Το μτγν. προσεκφοβω βλ. και LBG (Α. προσε κφοβίω).

Φοβίζω επιπλέον, τρομάζω περισσότερο κάπ.: *προεῖπον σοι, βασίλισσα, μη σε προσεκφάβησιν!* ὁ ουριγμός του δράκοντος φαίνεται τούτω μάλλον! *εὐπρόσitos και προσήτης δειλίαν μη προσχουσα Βίος ΑΛ. 297.*

προσεμβλέπω.

Το μτγν. *προσεμβλέπω.*

Κοιτάζω προς κάπ. κατευθυνση και βλέπω κ.: οἵτινες Περσαι φάται πάμπολλα *προσεμβλεψάντες και πανυ φοβηθεντες!* *νῶτα δεδώλασιν ἡμιν Βίος ΑΛ. 4148.*

προσεμμένω.

Από την πρόθ. *προς και το αρχ. εμμένω.* Η Α. τον 4μκ. (L.G.), στο L-S Κων/νίδη και το Steph., Θησ.: βλ. και LBG.

Η Παραμίνω κάπου: *Εαν μεν ουν ασάλευτος ὄρης ενθάδε μεινει, ἰ ουμφέρει πάσαν στρατιαν τοις ὡδε προσεμμενει Βίος ΑΛ. 1676. 21* (Μτβ.) διάγω, περιῶ κάπ. χρονικό δικιτήρια: *Τον ακμαίωτατον λοιπον χειμωνα προσεμείνας, ἰ θεοῖς τοις εχθωρισι δε ποιήους τας θυσίας, ἰ προσέταξεν Αλέξανδρος ανικτορα του Ξερσου! κατεμπυρίζεσθαι αιπ. 3746.*

προσεμπιζίω.

Από την πρόθ. *προς και το αρχ. εμπιζίω.* Η Α. το 13. αι. (L.B.G.) και στο Κινυμαν., Σινναχ., v. Αίξ.

Επιπρόσθετι περιγελάω, εμπιζίω καιπ.: *Ὅθεν και φευγων (ενν. ο Αλέξανδρος) ὡς ἡσθηρ εφινετο τοις Πέρσαις, ἰ σχεδόν ειπειν κρημημενις από της γης εις ὕψος, ἰ αυτις ουδεν γησόμενος μάλλον δε προσεμπιζίων Βίος ΑΛ. 3535.*

προσενεργώ.

Από την πρόθ. *προς και το ενεργω.* Η Α. το 13. αι. (L.B.G., λ. *προσενεργώ.*)

Προσθίτω τις δικές μου ενέργειες (ώστε να γίνει κ.) συμπράττω, ιμυβαλλω: *Το μειζον γαρ τοι δεδοικα μη ταπεινον φαιρείη! και τυχρηως το ταπεινόν ημας κατατροπώσει! αυτης προνοίας ανωθεν τουτο προσενεργούσης Βίος ΑΛ. 2935.*

προσεξία η.

Από το ουσ. *προσεξίς* (βλ. ά.) μη επιδρ. του ουσ. *απροσεξία.* Η Α. τον 11-12. αι. (L.B.G.).

Διανοητική συγκέντρωση, προσοχή: *Πάλιν ευθους τον εδωκεν ετερον άλλον ειδός! με τεχνην αυτοκιμητων! λέγει τον: «Ἐπαρέ το! ἄμα τους βοας να ιδεις, δραμε γοργον εις αυτους! ... και χύσε το εμπροσθεν τους! επαναι τοι προσωπου τους με πασαν προσεξίαν Πόλ. Τρωαδ. (Παπαθωμ. Jeffr.) 566.*

πρόσεξις η, Gesprächb. 43⁵.

Το αρχ. οισ. *πρόσεξις.* Κατα Χατζιδ., ΕΦΣΠΘ 1, 1932, 19, πιθ. νεοσ. οχημητ.

Προσοχή, περίσκεψη: *Και παλι την αποφασιν, τήν ἰδωκοι προς αυτους, ἰ ουχι γαρ χωρις προσεξιν, ἐποικα τέτοικαν κρίσιν Θησ. Ζ' [3¹].*

προσεπακολουθῶ.

Από την προθ. προς και το επακολουθω (βλ. ἄ.).

Ακολουθῶ κατ. από κοντά, παρακολουθῶ: μη φοβηθῆς συν αὐτῶς· ἰ ἀγγελοσ αν πορευθητι· Θεοῦ γαρ βοηθουντος· ἰ ουδεις εχθρος η πονηρος προσεπακολουθησει Βιος Αλ. 3364.

προσεπακούω. — Πβ. και προσυπακουω.

Από την προθ. προς και το αρχ. εποκούω. Η λ. στον Ευστάθιο (LBG, στη λ.)

Ακούω κ. μαζί με κατ. αλλά: η γαρ τλημονος Εκαβη (παρὰ λ. 3 στ.) ... καινώσα-σθαι γαρ θέλει ἰ κεκρυμμενην γαρ βουλην γεῖ με πασων γαρ των φιλτατων ἰ και παμποθητων τεκνίων, ἰ ὅπως γαρ προσεπακούουσιν ἰ παρ' αὐτῆς τα λελεγμένα Ερμιον. Ω 98.

προσεπαυξάνω προσεπαυξένω.

Το μγν. προσεπαυξάνω. Ο τ. με επίφ. του αυξένω (βλ. α. αυξάνω). Η λ. στο ΑΛΝΕ.

Αυξάνω κ. ακόμα περυσσιτρο· (εδῶ) επιμηκίνω: Σωμα πιχίνων (ενν. ο δρα-κων), κεφαλας εις ἐν επισυναγωγῃ, ἰ οπιοθεν οξυνούμενος, ουραν προσεπαυξένων, ἰ πολυς μιν ἰ ξαπλώμιμος εδεικνυτο φρικώδης, ἰ επανω μου την άπασαν ορμήν προσε-ποιειτο Διγ. Ζ 2834.

προσεπερχομαι, Βιος Αλ. 3278.

Από την προθ. προς και το επερχομαι. Η λ. το 10. αι. (TLG, LBG).

α) Εφορμῶ, επιτιθεμαι: Ταχυνον συν μετα σποδῆς ελθηναι προς τοις ὠδε, ἰ ωστε μη τουτον (ενν. τον Αλέξανδρον) πρότερον κακως προσεπελθιν οσι αυτ. 3174· β) φθάνω, πηγαινω κοντα σε κίπ.: Απαισιυρώ ταιυν υμιας (ενν. τους γραφοφόρους) ἰ μοι προσι πελθοντας ἰ ανδρι ληστή τυγαχονται και κακοτροπω φύσει αυτ. 1769.

προσεπιβαίνω.

Το μγν. προσεπιβαίνω (TLG). Η λ. στο I-S Κων/νική και στο LBG.

α) Ανεβιβάνω πάνω σε κ· (εδῶ) καθολικι ὡς: Προσεπιβας συν ιππω τε τουτον τω κατα τυχη, ἰ εσπουδαζεν οπως ρυσθη του προφανούς κινδυνου Βιος Αλ. 3514· Εν πωλω δε προσεπιβας· ὡχετο μετά τουτου, ἰ προσαπαγγελιας άπαντι τα παρ' αυτου πραχθειτα αυτ. 3569· β) περνῶ από πάνω, διαβαίνω: Εκειθεν δε παραλαβων (ενν. ο Αλέξανδρος) παντας τοις επιλεκτοις ἰ τω ποταμῳ τῳ Γρανικῳ ταχει προσεπιβαινει αυτ. 1188· (μὴ μίφ.): προς τουτοις γενη ἰ πολλων ιχθυων ισχυρων πυρι γαρ ουχ ο-πτουντο ἰ ουτοι προσεπιβαινοντες, υδατι ψυχρῳ μαλλον ἰ πηγαιω προσεψενοντο και κατοπτούντο τοχει αυτ. 4281.

προσεπιγίγνομαι.

Η λ. στον Ιπποκράτη, στον Ευστάθιο και σε σχόλ. (TLG).

Προστίθεμαι σε μια σειρά γεγονότων, συμβαίνω επιπλέον: μη πτηθησ, ω γύν-ναι ἰ το πραγμα το συμβαν εν σοι ξένον και παρα γνωμην ἰ προσεπεγένετο την σή· Βιος Αλ. 424

προσεπιγράφω.

Η λ. στο Θεοφραστο, στο Steph., Θησ. και τον Ευστάθιο: βλ. και LBG.

Γράφω κ. επιπλέον προσθέτω κάπ. στοιχείο (σε ένα γραπτό κείμενο) (πβ. ά. επιγραφω 2): *Μετα των άλλων των πολλών κακών των γινομένων! παρ' Ιταλών των δυοσεβαν, ενός επιμνησθήναι! βουλομαι και τοις θέλουσι τούτο προσπιγραψαι Αλ. Κων/π. (Matzukis) 288.*

προσεπιδίδωμι.

Το αρχ. προσεπιδίδωμι. Η λ. σε έγγρ. του 11. αι. (Act. Vat. I 510.19).

Δίνω πίσω, επιστρέφω σε κάπ. κ. (πβ. ά. επιδίδω 3): *εφησεν (ενν. ο Παπας) αυτους ελθειν συν παση τη δυναμει! μετ' Αλεξίου του παιδός προς Κωνσταντινον πολιν! και την βασιλείων αρχην αυτω προσεπιδούναι,! αυτην την αδικίαν δι πατρός διεκδικησαι Αλ. Κων/π. (Matzukis) 173.*

προσεπιθυμώ.

Από την προϊθ. προς και το επιθυμώ. Η λ. στο I.BG.

Επιθυμιά έντονα, επικφθαλμιά κ.: *Αυτοί δε ... οι κακούργα (παραλ. 1 στ.) προσεπιτηρουν τον καιρον Αλεξανδρον φονευσαι (παραλ. 4 ιτ.): προσεπιθυμουν γαρ λαβειν τα πραγματ' Αλεξανδρου! και προς τον φόνον σπλιζον Ιούλω τω κακιστω Βίωσ Αλ. 5952.*

προσεπιλέγω.

Η λ. στον Αριστοτέλη (ΠΓ) και το ΛΑΝΕ.

Λεω κ. πιχαπανώ, μιλώ για κ. περισσότερα (σε κάπ.): *Και τότε μι ν προς αριστον ητηλθον οι παμφαγοι (ενν. πριυβίτεροι Ιουδαιοι)! μη προς ελληλους την αυτων βουλην προσεπειπόντες Σαω. 17.*

προσεπιμένω.

Απο την προθ. προς και το αρχ. επιμένω. Η λ. τον 9. αι. (I.BG).

Σταματώ, στέκομαι για περισσότερο χρόνοσ παχαμένω κάπου: *Οι βαρβαροι λειψθιντε, ουν την χρειν των αιτιων,! προς χώρην την Βικτριανην την συστροφην ιποιουν.! Ο δε στερρός Αλέξανδρος ι και προσεπιμενας! καλλιστως επεκράτησε παντος εκείσε τύπου Βίωσ Αλ. 3147.*

προσεπινοώ.

Το μτγν. προσεπινοω.

Σκέφτομαι κ. σοφίζομαι (με είδος σύστ. αντικ.): *Τοιαύτας συν ο αμρας βουλας προσεπενεσι! εν τω ιδίω λογισμώ και φανερωσ ουδόλωσ Διγ. Ζ 705.*

προσεπιρρίπτω.

Το μτγν. προσεπιρρίπτω (ΠΓ).

Ρίχνω επιπλέον: *Είτα προσέταξεν (ενν. ο Φιλιππος) αυτους παντας παρηνομούτας, (παραλ. 1 στ.) οδστινας νόμωσ προσφώνει κακιστως αποθησκειν.! Θηράν τε*

παραναλωμι και βρωσιι γεγενησθαι, | ιππω τω κακογνωμονι προσεπιρριπτειν του-
τους Βίος Αλ. 620· φρ. προσεπιρριπτω βλεμμα προς κάπ. (πβ. νεοελλ. φρ. ρίχνω το
βλεμμα/τα ματια σε κάπ.) = κοιταζω κάπ: Τουσαυτ' ειπων μετά κλαυθμού και θρηνον
Ισμηριας | εν Αλεξανδρον τοις ποσιν ουκ ετυχε συγγνωμης, | αλλ' εις οργην μάλλον
αυτας Αλεξανδρος ανηφθη, | ως μηδε βλεμμα προς αυτον σικτου προσεπιρριψας αυτ.
2349.

προσεπισημος, επιθ.

Από την προθ. προς και το επιθ. επισημος. Η λ. στο LBG.

(Εδώ προκ. για τοπο) εξαιρετικά ξεχωριστός· που προοιζιεται για γιορτινές πε-
ριουταίες: Οθιι· και στας (ενν. ο Ιαδδιος) εφ' υψηλόδ τόπον προσειπισημον (πιρριψα, |
στ.), οπου ναου και προσωποι· εφαιετο καλλιστου, | Αλεξανδρον ησπαζετο πρω κωνη-
σιν δους τούτω Βιος Αλ. 1616.

προσεπιτασσω -ττω

Το μτγν. προειπιτασσω.

Επιβάλλω επιτυκτικά κ. σε κάπ., προκτάζω· ανεδραμε (ενν. ο Αλέξανδρος) προς
ιερόν και θυει μεν θυσια· | Θι ω, καθως αρχιερείς αυτώ προσεπιταττει Βίος Αλ. 1661.

προσεπιτηρώ.

Απο την προθ. προς και το επιτηρω. Η λ. στο LBG.

Στη φρ. προειπιτηρω τον καιρον = περιμενω την καταλληλότερη ευκαιρια για
κ., κακιουλατω: Αυτοι δε το παρανομον ανόμως οι κακοιργοι | κακώς κατασκευάσθη-
ντες μεθ' όρκων προς αλλήλους, | προσιτετηρουν τον καιρον Αλεξανδρον φονεύσαι
Βιος Αλ. 5947.

προσεπιτρέχω.

Απο την προθ. προς και το επιτρέχω. Η λ. τον 9. αι. (TLG)· βλ. και LBG.

Τρέχω, ορμώ· αρμοστα πλείστα δμεποιησφορα | εκ λίθου πορφυριτου τε παντα τι-
ταρνευμένα (ενν. ησαν), | ωστε δοκειν Αλεξανδρον αυτα προσεπιτρέχειν Βίος Αλ.
5247.

προσεπιφθεγγομαι.

Τη μτγν. προσεπιφθεγγομαι βλ. και LBG.

Λέω, ανακοινωνω, δηλώνω επιπλέον· και Θήβας μει εκ των ριζων κακίως κα-
τακαψω, | αυτον δε κρατιστοτατον φημι τον Ισμηριαν, | τον αυλητήν... | προσεπιφ-
θεγγομαι ταχυ κακος καταφλεχθησαι Βίος Αλ. 2374· Υμων ουν τα υπαρχοντα κατε-
χειν ως δεσποτας | υμιν προσεπιφθεγγομαι πλην του χρυσοαργυρου· | χρυσόν γαρ και
τον αργυρον εκφερεσθαι προστάσσω | εκ τι χωρων και πόλεων εμοις τισς ταμιτιος
αυτ. 3953.

προσεπιφωνώ.

Το μτγν. προσεπιφωνέω βλ. και LBG (λ. προσεπιφωνέω).

1α) Μιλῶ, λέω: ταυτ' ακουσαντες (ενν. στρατος και σατραπαι) εαχον πολλην δειλιαν, | σπερ και γινους Αλεξανδρος πασι προσπειφῶνει Βιος ΑΛ. 1739· Ηλιου δ' ουτος μερὸς Αιθιοψ καθαματο (παρ.αλ. 1 στ.), βαρβαρική τη λέξει τε πάντας προσεπεφῶνει | αναχωρείν ημας ταχυ προς των εκεισε τόπων αυτ. 5609· **β)** Λέω ικόμα, προσθέτω: Και πάλιν ο Νεκτενιβω προσεπεφῶνει ταυτη' | «προεπειπον σοι, βασιλισσα, μη σε προσεκφοβῆσῃ | ο ουριγμος του δρακοντος ...» αυτ. 296. **2)** Μιλῶ δυνατα, φωνάζω: Και γαρ προσπειφῶνησεν (ενν. ο θεός) εκ των αυτων ισω | Ηράκλειος Αλεξανδρε. ταυτο σοι προμηνηών, | ως δυνατόν σε πινταχού ταις πραξεσι γενεῦθη αυτ. 2177.

προσεπυφάινω.

Απο την πρόθ. προς και το *επυφάινω. Η λ. στο LBC.

Υφαίνω: Εισηλθεν αυν Αλεξανδρος εις τον βωμόν της κορης, | ευρε δε την ιερειαν εντός αυτου τεμινοῦς | προσεπυφαινουσαν ιστον αυτων των ιερειών Βιος ΑΛ. 2456.

προσερέγομαι, βλ. προσορεγομαι.

προσερεθίζω.

Το μτγν. προσερεθίζω.

α) Γνωκαλιώ οι κάπ. έντονη ιρωτική επιθυμία, διεγίρω ερωτικά: Ειθ' ούτως προσεκέλιψα γυναικαι εκδοθησαι, | αχθῆναι ταυτω δε γυμνη, σπως εις μίξιν ταυτον | αιτη προσερεθισει και προς επιθυμιαν Βιος ΑΛ. 4243· **β)** προκαλιώ την επιθυμια για φαγητό, ανοίγει την όρεξη σε κάπ. Οι γλυκόμυστες τροφές, τα δικάτα και τιμια φαγια ... πολλές φορές ουρνοῦσαι εις όρεξιν φαγιου όχι μονον τους πεινισμενους, αλλά και καμιαν φαραν και τους τελειως χορτασμένους προσερεθίζωσιν Δαιμικκ. Λογ. κι κοιμ. (μι ταφρ.)² 4.

προσερινώς, επίθ., βλ. προσαιρινώς.

προσέρχομαι, Διγ. (Γραρρ) Gr. 1751, 1971· γ' πληθ. ενεστ. προσερχονται. Αχιλλ. (Smith) N 53· γ' πληθ. πιρατ. προσέρχονται.

Το αρχ. προσέρχομαι. Οι τ. του γ' πληθ. ενεστ. και πιρατ. με ου αντί ο απο αναλογ. επίθρ. της ενεργ. κατάλ. -σιν (Ανδρ., Λεξ., λ. -ομαι) ή λόγω ουδετεροποίησης των δύο φωνημάτων (Apostolopoulos, Καλλιμ. 15). Η Α. και σήμ. Λόγ.

Β) Μτβ. α) πιγινω κοντά σε κάπ., πλησιάζω κάπ.: Σινάγονται οι πάντες, | προσερχονται τω βασιλει και λεγουν προς εκεινον Κυλλιμ. 1027 (με εμπροθ. αντικ.): Και τότε ωσαν εγένετο (ενν. ο Ακρίτης) δώδεκα ετων και μόνη, | προσήλθε εις τον πατεραν του, τοιαυτη τον ουντυχαινει Διγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 743· παντες αμον προσέρχονται προς τον αυτου πατέρα, | τον βασιλέα λεγοσιν μετα χιρας μεγάλης Αχιλλ. (Smith) N 160· (με αρνητ. σημασ.): όταν δε υπό των κυνηγων διωκῆται (ενν. ο κάστωρ), και γνοιή ότι καταλαμβάνεται, τα αναγκαια αυτου κοψας, ριπτει τω κυνηγῶ ... Και ου ου, παλι εντά, δος τά του κυνηγου αυτου, και αυκε τι προσέρχεται σοι. Ο κυνηγος εστιν ο διαβολος Φυσιαλ. 3567· (αμτβ.): Βιος ΑΛ. 1573· παντες αμου προσέρχονται, προς τον δεσπόταν λέγουν Αχιλλ. (Smith) O 96· **β)** βγαίνω να προσπαντήσω καπ.: τον Αλυν ποταμόν διαβάντες (ενν. οι Φραγκοι) ... εις καστέλλιόν τι κατέλαβον,

ὅπερ οἱ Ῥωμαῖοι κατεῖχον. Θαρρησαντες οὖν οἱ ἐποίκοι τούτου και σταυρόν και ευαγγέλιον λαβόντες και τας μερας στολας οἱ κερεις αλλαξαντες τούτοις προσήλθον Κομνηνής Ἀνας Μεταφρ. 26. 2) (Με εμπροθ. αντικ.) προχυχω, προβαίνω σε κ. (πβ. και Lampe, Lex., στη λ. 5): *ει τις τολμηση προς τεταρτον η τριτον γαμον προσελθειν, ου μνον ο τούτουτος γαμος λογιθησεται εις ουδεν, αλλα και τα παιδια ... ου λογιζονται νομιμοι παιδες Ἑλλην. νόμ. 557^α.*

Φρ. 1) Προσέρχεται μοι/με τι = αποκτώ κ.: *Αν σοι προσέλθει τιποτε εξ αδικιαις πραγμα., ἢ μη το χαριαιεις φιλον σου, επει καν φιλος εστι, ἢ πλειστον ινα σε μέμψεται παρὸν να σε επαινεσει Σπαν. (Λαμπρ.) Va 392: Αν σε προσελθει τιποτε πράγμα εξ αδικιαις, ἢ μη το χαριαιεις φιλον σου Σπαν. (Μαυρ.) Ρ 107 κρη. υπ. 2) Προσέρχεται μοι πειρασμός = δοκιμαζομαι τω κυρ Γεωργιω προσηλθε πειρασμός, και ινα δεηθωμεν της Θεοτόκου υπερ εκεινου Σφρ., Χρον. (Maisano) 52^β. 3) Προσέρχεται μοι ποθος τινός = καταλαμβανομαι από ερωτική επιθυμία για καπ.: Πυθος εις την καρδια μου της κόρης με επροηλθε, ἢ και ετρωγι το η καρδια μου, εφθειρα την ζωη μου, ἢ τον νου μου εκατέφθειρα και την ψυχη μου ιχασα Λιβ. Va 2413.*

προσιρώτησις η προσορωτησις.

Απο το προσερωτω και την καταλ. -σις. Ο τ. με αφοιμ. βλ. όμως και Lex. Chron. Μοι., λ. προσορωτησις.

Ερωτησῆ στη φρ. έχω εις προσορωτησιν τινα = ρωτώ, ζητώ τη γνώμη καποιου που εκτιμώ (βλ. Χρον. Μορ. Egea 42^β βλ. όμως και Γγκ. Chron. Μοι., ό.π.): *Εγώ θεωρώ οφθαλμοφανώς, ο ρηγας αγαπι σοι. ἢ κι έχει σας εις προνορωτήσιν κι εις την βούλην του πρωτους Χρον. Μορ. Η 8518.*

προσερωτώ.

Το αρχ. προπερωταω.

Ρωτώ: εις θρονον αξιολογον οριζει (ενν. ο βασιλευς) να καθιουν (ενν. οι πρισβευται), ἢ ει εχουν τιποτες να ειπούν και παλι να ερωτησουν. ἢ Προσερωτουν οι αρχοντες: *«Που εναι ο Βελισαρης (παραλ. 1 στ.), ον εχομεν εξακουστον πιστον της βασιλειας.» Ριμ. Βελ. ρ (Bakk.-v. Gem.) 895.*

προσέτι, επίφρ.

Το αρχ. επίφρ. προσετι. Η λ. και σήμ. λόγ.

Επιπλέον, ακόμα, επιπροσθέτως: Παισ., Ιστ. Σενι 1135.

προσευκή η, βλ. προσευχη.

προσευχαριστώ.

Από την προθ. προς και το ευχαριστω. Η λ. τον 4. αι. (Lampe, Lex., TLG).

Απευθυνω επιπλέον ευχαριστιες σε καπ.: *Η δε τούτο ακούσασα Χριστώ προσηχαριστηει Δγ. Ζ 545.*

προσευχη η, Σπαν. Α 130, 131, Μανασσ., Ποήμ. ηθ. 223, 224, 227, Χρον. Μορ. Ρ 977, Κομνηνης Ἀνας Μεταφρ. 299, Λιβ. Va μετα στ. 853, 854, Δουκ. 375^{α, 21}, Θηρ. Β^α

[94^η], Απόκοπ.⁷ 399, Βίος αγ. Νικ. (Κακλ.) 22, Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.)⁷ 5188, Αιτωλ., Μύθ. (Παρασόγλου) 131⁴, Σανκταμαύρας, Πράξ. Αποστόλ. (Κακ. Πάνου) φ. 60, Πανωρ.² Δ' 270, 408, Ιστ. Βλαχ. 1403, 1840, 2416, Δυναρούς.(Κακλ.) 110, 302, 772, 1035, 1298⁸ προσευχή, Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.)⁷ 855, 1712, 1715, 1756, 1804, 1881, 2960, 2966, 2968, 88α. (Βακκ.-ν. Γεμ.) 73, 100, 105, Αποκ. Θεοτ. II 80, 194, 195, 198, 202.

Το μτγν. ουσ. προσευχή. Ο τ. και σήμ. ιδιωμ. (Παπαδ. Α., Λεξ., στη λ. Σακ., Κιτρο. Β' 764, Μηνάς, Λεξ. ιδιωμ. Καρπάθου). Η λ. και σήμ.

Προσιυχή: *κιμε προσιυχη, δέση στο Θεο μας Θεο.* (Βακκ.-ν. Γεμ.) 495 (οι προσιυποπ.): *Είδα απαντων την Προσιυχην, γυναικα εις την ύψιν,* καταλιμμένη και διυνη, ειχεν εις γην το βλέμμαν,*Ι και εις το χιρτιν τό εβασταζε τούτοι έγγραφαι οι λόγαι: ... Λιβ. διασκυή α 1071.*

προσευχητής ο.

Από τον αόφ. του προσεύχομαι και την κατάλ. -τής. Η λ. στο Κρούμιν., Συναγ. ν. Λίξ.: πβ. προσευχίτης, I.BG.

Αυτός που προσεύχεται βλέπω πολλούς από εμεις ... σπουί ... Λεγομιν ψάλλους και κομπολόγια, και όμως η καρδιά μας λογιάζει το εναντίον ι κεινον σπουι λέγομεν ... Λιπυκαζομαι να πυρομοιασω τέτοιας λογιής προσευχητάδες εις το ψόφωιν εκεινο λιωταρι του ανδρειοιμέμιν Σαμφών Ροδινοσ, (Βαλ.) 69.

πρσιεύχομαι, Σπαν. Α 134, 137, Κομν., Διδυσκ. Δ 163, Ερμον. Προλ. 84 Sprachlehre 146 δις, Π. Ν. Διαθ. (Γίνιγ.)⁷ 1668, 1681, Καρσίν., Π. Ν. Διαθ. (Κικ. Πάνου) φ. 344⁷, 353⁷, Αγφ., Σοκί. 325, Μιχελ., Κλίνη φ. 77⁷, Μιτάφρ. Δαμασκ. Βαβλιανι 137^α, Δικρούσ. (Κικλ.) 118⁷ ενεργ. ενστ. προσεύχω, Ναθαναήλ Μπέρτου, Στιχοπλ. IV 338, Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.)⁷ 5199⁷ μτχ. ενεργ. ενστ. άκλ., προσευχόντας, Μοριζ., Κλίνη φ. 77⁷, 182⁷, 215⁷ υποστ. α' εν. αορ.: να προσιυχω, Απυλλών. (Κεχ.) 729⁷ υποστ. α' πληθ. αιχ.: να πρσιευκουμε, Φορτουν. (Vinc.) Ιντ. γ' 60.

Το ιτρχ. προσιυχομαι. Το ενεργ. τον 9. αι. και με σχόλ. (LBC, TLG) για την υποστ. πρσιευχω βλ. Κεχαγιόγλου [Απολλών, 709]. Τ. πρσιυκουμιν (Παπαδ. Α., Λίξ.) και πρσιεύκομαι (Σακ., Κιτρο. Β' 64, Μηνάς, Λεξ. ιδιωμ. Κυρπάθου) σήμ. ιδιωμ. Η λ. και σήμ.

Α' (Μτβ.) προσεύχομαι α) στο Θεό/στους Θεους: Μιχ. 30⁷, Μιτάφρ. «Χαρακτ.» Θεοφρ. 128⁷ τον Κύριο να πρσιεύχομε, να τον ήικαλιστουμει να μας δωσει φωτιση στο νου κι εις την καρδι, Ι να λειψομε απ' τα κακα κι απού την αμαρτια Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.)⁷ 5199⁷ β) υπέρ κάπ./για κ.: εποιησαν παράκλησιν (ενν. οι ιερεις), όλοι ενδογρσάν τον, Ι να παγει και να άθει καλα επροσευχηθηκάν τον, Ι εχθρούσ υπυ τους ποδας του να βαλει, να ικησει, Ι τροπαιοφόρος να γειεί, με δόξαν να γυρσει Ιστ. Βλαχ. 154⁷ Πως υπερ ιτερον πρσιευχεις ... ο δόλους συρριπτιαν και μάχιαιρα ακοων, και μυρία κακα κιτεργαζόμενος: Ναθαναήλ Μπέρτου, Στιχοπλ. IV 338.

Β' (Αμτβ.) προσεύχομαι Κομν., Διδασκ. Δ 166⁷ Σιμωσε, αφέντρα μου, λοιπο, κλιει τα γονατα σου Ι με τα λόγον μου κλιτα να πρσιευκουμε στασιν Φορτουν. (Vinc.) Ιντ. γ' 60.

Φφ. προσεύχομαι από καρδιάς, βλ. απο 17 Φφ.

προσεφαπλω

Απο την προθ. προς και το εφπλω. Η Α. το 10. αι. (PLG, LBG).

(Μεσ.) σωριαζομαι, πέφτω κάτω. *Επιπτον τειχη δυστυχως και πόλιωμα Θηβαιων, Ι Θηβαιων δε τα σωματα τη γη προσεφαπλουντο Βίος Αλ. 2382.*

προσεχή η, βλ. προσοχη.**προσεχης, επιθ.**

Το αρχ. επιθ. προσι χης. Η Α. κπι ισημ.

Συναφής, κοντινός: το πνευμι πιπιτιχον χωρει και επι των αδελων τάρων της γης κπι επι των σωματων, κη μετα πασων των υγροτητων εστι μιμιγμενον' διστι συγγενες και προσι χες υπιρχει το πνευμα μετα των υδάτων Μαρκ., Βουλκ. 349^α.

προσεχτικά, ι πιρ., βλ. προσεκτικά.

προσεχω, Στπφ., Ιατροσ. 14^α, Σπαν. Α 56, Σπιαν. Β 54, Σπαν. (Ζώφ.) V 225, Κορν., Δίδοσκ. Δ 65, Διδ. Σολ. Ρ 101, Σπαν. Ρ 58, Σπαν. (Λαμπρ.) Va 576, Λόγ. παρηγ. L 178, Ηρώδφ. (Eideneier) II 23, Κιλλιμ. 219, Παλ. Τρινάδ. (Παπαθωμ. Jeffr.) 603, Ερμον. Β 6, Χρον. Μιχ. Η 1125, 2400 κ.α., Χρον. Μιχ. Ρ 1125, 2400 κ.α., Ορημ. Μισιέ. 96', Κομηνητής Άννας Μετάφρ. 258, Περί Ξεν. (Μαιρημ.) 66, Αιβ. Esc. 179 κ.α., Αιβ. δωικειπή σ 454, 708, κ.π.α., Αχλλ. (Smith) N 1253, Αλφ. (Μπουμπ.) I 12, Φαλιέρ. Λόγ. (Bakk.-v. Cem.) 222, Ψευδο-Γεωργηλ., Αλ. Κων/π. 519, Δοσκ. 333^α 23, Αλφ. 14^β, Αιβ. Va 204, 357 κ.α., Ευναλ. γυν. 138, II. Ν. Διωθ. (Παναγ.) 1794, Σοφιστ., Γραμμ. 40, Πορταλ. Β 30^β, Μαλαζέξ, Νομικ. 186, Ηρωκικιν. Ιβήρ. 845 233^α, Σπυριν. 1260, Ιπτ. Βλαχ. 1967, Διγ. Ανδρ. 330^α, Φορτουν. (Vinc.) Ιντ. β' 48, Γειργιουο ρήπικος, Στιχ. π' 45, Τζινέ, Κρ. πολ. (Αλεξ. Στ. Αποσκ.) 564', κ.π.ε.

Το αρχ. προσεχω. Η Α. κπι σήμ.

Ι. Ενιργ. Α' Μτβ. (πννηθέστ. σε προστ., ως πρωειδοποίημ, απειλή ή προτροπή)
 1) Πίτινω τι μέτρα μοι φυλαγομαι απο κ., ι μιμι επιφιλικτικός, απέναντι σε κάπ/κ: βλέπε μη ι μπεις εις τον βυθον απεσω της αγαρης. Ι μη σε φλογισει προσι χε τον πόθου το καμινι. Ι βλιπε καλά μη ποντωσθεις εις θαλασσουν του ποθου Αιβ. διασκευη α 1545· Και τε ενι αυτο που κανετε, συντροφοι κι αδελφοι μου; Ι Προσεχιτι μη ποιηροτε πραγμα της απωτιας Χρον. Μορ. Η 5441· Πρόσι χε από πονηρων ανθρωπων· κακοτροπων Σπιπν. Α 164· Τα γαρ φουσαατα, ερωτικη και οι αγονοροι του πατρος σου. Ι σι μη τοληήσουσσι, θαρρώ, σταθησαι εμπροσθεν μου. Ι διατι και πρώτα ξεροιν με και θέλουν με προσεχειν· Αχλλ. (Smith) N 1009· Προσεχι από διαβολών, φύλαττε τον εαυτον σου Σπιν. Β 165· Τοις δε πελαργους, τους γηταινρους, τον τοικνέαν, την αυθιαν και τα τοιαυτα οφειλεις ... ινα προσι χης αυτα, ινα μηδέν πολυ παραβαλης ορνι-ον εξ αυτων· βλαβεραι γαρ λεγονται αι σαρκες αυτων Ορνεοσ. 577^α, 2α) Διακρίνω, υποπιπτει κ. στην αντιληψη μου. Και εγω, διατι σε πρόσεξα πολλα δυστυχισμινον Ι και ολοπικροκατάδαρτον απο την δυστι χιαν. Ι διαυτό σε καθοδηγησα και παρηγόρησα σε Λόγ. παρηγ. Ο 184· β) παρατηρω κοιτιζω κ. προσεκτικά: Ως δε επρόσεξέ τον (ενν. τον Πατροκλον) ο Εκτωρ, από τους αναγυρωμοις του και την ορμην του κατελαβεν ότι δεν εναι ο Αχιλλευσ και εξεβη και εοκοτωσέ τον Τρωικά 529^α· Βλέπω της

κορής το κελλιν, προσέχω το κουβούκλιν! και μέσα εις τον ήλιμκον θωρω τις ωραιό-
 μινας Λιβ. Va 1107: Και εϋθός το ιδειν ο Διγενής, την κορην μιν τυχαινει: | «Βάγπει,
 κολη, Σαρακηνόν πως μας καταδιωκει| Αρτι, κυρα μου, πρόσεξε το τι τον θελω ποι-
 σει» Διγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 936: γ) εξετάζω, ελέγχω: Σκοπήσε, δεσποτειν μου, το όνειρον
 το εφηντισθης| και το δια τιναν σε ελεγεν ιδε και πρόσεξε το Λιβ. διαικευη α 1614:
 Ω κατελλανε αρχοντα, κοικόν μηδεν με ποωεις,| μηδε ύβριν, μηδε αναοχινητιαν
 πραξεις ποτε εις εμενα. | Πρωτον καταψηληφησε, πρόσεξε την αληθειν, μηθε το
 ποθειν ανθρωπος ειμι και τι γυρεύω Φλώρ, 1399. 3α) Ασχολούμαι με επιμέλεια,
 δειχνω ενδιαφέρον: Λιβ. Va 1004: Φαλιέρ., Λόγ. (Bakk.-v. Gem.) 292: (εδω προκ. για
 ερωτικό ενδιαφέρον): Ος (ενν. ο Ιωαννης ο Παλιολογος) εχων γυναικα πλουσιον απο
 Λοιμπαρίας ουδάλως ηγάτησεν αυτην, άλλις προσέχων Ιστ. πολιτ. 6^ο β) επιτηρώ,
 φυλαγω κ.: Κιμνητής Αννας Μετιφω, 273, Δειτ. Πιζουρι, 340. 4) Φροντίζω να κινω
 κ.: πρόσεξε να ποίοεις| όλια τα σ' επαραγγελια, να μη σε λαθει πραγμαιν Λόγ. παρηγ.
 L 187 προσεχε όλια να σ' αγιπούσιν Ψλώρ, 1129, ποιήσε αφορμην ότι θεωρεις πουλιν
 εις το κουβουκλιν,| και τοξευόε το, αλλά μη ριριν, και πρόσεξε να πέσει| απέσω εις το
 κουβουκλιν της της κόρης η μαγίτα Λιβ. διαικευη α 1278. 5α) Δίνω σημασι, λιμ-
 βανω υποψή μου, υπολογίζω κάπ./κ.: παιδιν μου, της βουλης προεχε των γερόντων
 Σπιν. P 241: Ουτως γιν γινετι η λαλον προθυμις εις το λεγιν,| αν βλεπει ότι προ-
 ηχις χεις τον κε ένε ο νους σου εις αυτον Σπιν. B 252: Προηες, παιδι μου, ακριβις, τως
 γινρ εταχθης φιλος:| έχε τιμην κι ασχολιων και καθαρήν αγαπην Σπιν. A 96: β)
 τηρω, τιμώ: Πικύτ., Ιστ. Σινά 51, Νιθωνιηά Μπέρτου, Ομιλια IX 128, Φαλιέρ., Λογ.
 (Bakk.-v. Gem.) 19, 22. Β' Αριτβ. 1) Εντεινω την προκοχη μου: κοτιάζω η κικίω προ-
 κηκτικα: Ο δε Αισωπος ηλθε υπό την υπηρεσιαν οπου τον εστειλων και ηλθεν εις το
 τοικικι και επρουγξε και κινιδεωκε με το χουλιари και εβλέπει και λειπει το ενα πο-
 δάρι (ενν. του χοίρου) και εννοησε την επιβουλήν οπου ηθελει να τον κινωσιν Βιος
 Αισωπ. (Πηλαθωμ.) Α' 17^ο: εμεις εκυ ταλεγαμεν και επροσεχαν εκεινες| και εκρεμα-
 ντο οι ορωτικες απε το καταλόγιν Λιβ. Esc. 1921. 2α) Έχω το νου μου, συμπεριφερό-
 μι με περισκεψη και προσοχή (συντηείν. σε προστ. ή υποτ. ως προειδοποιηση,
 προτροπη ή απειλή): Σπιν. P 245, Χρον. Μορ. P 8302: (με αρν.). Με τιβιλλίττι δε εις
 ληθην και το παντιμον κτήμα της φιλις και της αρετης, εις εκεινους μαλιστα οπου
 δει προσεχουσιν Ευγ. Γιαννουλι, Επιστ. 181^ο. β) καταδοκώ: Την όλην γαρ επρόσιχι
 την παρελθούσαν νκταιν| και τιούτην (ενν. την κορην) ειδον μετ' αυτον (ενν. τον
 μοιθιγορ) συμπαίζουον, φιλοσου: Καλλιμ. 2215.

II. Μέσ. Α' Μτβ. 1) Παίρνω τα μέτρα μου, προφυλάγομαι από κ.: ο φρονιμος αν-
 θρωπος, όταν γλώσει από ένιν κινδυνο, τότε προσεχεται να μην πεισει εις άλλον
 Νουκ., Μυθ. (Παράσουλου) 31: (ιπυχνοτ. σε προστ./υποτ. ως προειδοποιηση η προ-
 τροπη): Φυλαχθειτε λοιπον και προσεχεθε και από τες μικρες αφορμες του κακου
 Χρωτ. διδασκ. 420^ο ο γέρος ως προσέχεται την δευτερογαμιν Γιωργηλ., Θαν. 412: Το
 λιονταρι στον Διγενή απανω κιτηβαινει | ο ημιρας φοβηριμενος στον Διγενη κουντε-
 ει. | λέ': του: «ιέ Βασιλεια, προσεχου το λιονταρι» Λγ. O 1361. 2) Τηρώ κ.: Ηδωκε
 (ενν. ο Πλαστις) στρατια καθαρα του ανθρωπου να γνωρισει,| το δαιμονα να καταρην
 και να τον νικησει, (παρ.α. I στ.) το νομο να προσέχεται, το χαρισμα να πηρει Π. Ν.
 Διαθ. (Παναγ.) 4713. 3) Ασχολούμαι με κ., επικεντρωνομαι πι κ.: ειπε της να προσε-

χεται ομορφα τη δουλειά της Αλεξ. 162. **Β'** (Αμτβ.) έχω το νου μου, ενεργώ με περισκεψή και προσοχή: *Κι αν σε αγαπά (ενν. η γυναίκα σου) εβλέπεται οδία να μη σου σφαλεί και α σκοταφει μιαν φοράν προσεχεται την άλλη Φαλίρ., Λόγ. (Bakk.-v. Gem.) 182 (συχν. σι προστ./υποτ. ως προειδοποίηση ή προτροπή): Τότε του λέγει ο πατήρ του (ενν. του Ιωσήφ): «Το λοιπόν εσύ θέλεις να γένεις βασιλεύς και εγώ και η μητέρα σου με τα αδελφία σου να σε προσκινούμεν; Αμψ προσίχου, μην το λειγισ τινός πλέον! Οτι, ακουόντες το, οι αδελφοί σου θυμωνούνται κατά σου!» Βίος Ιωσήφ 270 αλλά και οις προσέχεσθε, ω αρχόντες Ρωμαίοι, όσοι στην κοίτην βρίσκισθε και όσοι αγοραίοι Ιστ. Βλαχ. 423.*

προσεχώς, επίφρ., Ιερακόσι, 482^α.

Το μτγν. επίφρ. προσεχώς. Η Α. και σήμ.

1) (Χρον.) συντομα, εντος ολίγου: *Ανθρώπων γουν να στείλωμι ν κρυφίως, και ας υπαγει εις την Νοβαράν προσεχώς με Εβιτίλους να φταγει, και μ' αυτούς να ομμβισθθεί να μην πολιμησουν, ι αλλά τον δούκα μοναχον πάντες να τον αφησουν Κορων., Μπιαίας 47. 2)* (Τροπ.) προσικτικά: *Ανοιγέτω ετέρος μεν το του ιερακος στομα προσεχώς, ετέρος δε τη βελόνη ταυτας (ινν. τας φουκας) εκκεντέτω Ιερακιτι, 435^β.*

προσζεύγνυμαι.

Η Α. στον Αριστοτελη.

Ζινω: ιππους προσζεύγνυτο αμιζαίς τετρακιχλοίς Διγ. Ζ 262.

προσηγορία η, Μιρκ., Βουλκ. 343^α, Επιστ. κλήρου Καλλιπ. 158.

Το αρχ. ουσ. προσηγορι. Η Α. και σήμ. (Λόγ.).

α) Ονομασία, όνομα: *Ηαγια Σοφία α 448^β βι προσυνημια: Αγία Ζωνη πέφυκεν εκ της προσηγορίας ι κληρις αν της θεοπαιδος και παρθενου Μαρίας Ηαίσ., Ιστ. Σίνα 203.*

προσηκόντως, επίφρ.

Το αρχ. επίφρ. προσηκόντως. Η Α. και σήμ. Λόγ. (Μπαμπιν., Λεξ.).

Όπως ταιριάζει, όπως αρμόζει: Βίος ΑΑ. 2858.

προσηκω.

Το αρχ. προσηκω. Η Α. (στο γ' εν.) και η μτχ. και σήμ. Λόγ. (ΑΚΝ, Μπαμπιν., ΛΙΞ.).

1) *Ταιριάζω, αρμόζω: Διγ. (Γραρρ.) Gr 1814. 2)* *Έχω σχέση με: (εδώ μι άρν.): Βίος ΑΑ. 4483. 3)* *(Εδώ η μτχ. ως επίθ.) που αρμόζει, ανάλογος; Θεολ., Τζιρ. 354^α.*

προσηκωνομαι, Χρον. Μιχρ. 11 5317, 5485, 5787, 6155, 8906, Χρον. Μορ. Ρ 5485, 5787, 6029, 6155, Λιβ. διασκευή α 526, Βησσ., Επιστ. 26¹, Θησ. (Foll.) 1 98, Χούμνου, Κοσμογ. 747, Βνζ. Ιλιάδ. 644, Αιτωλ., Ρίμ. Α Καντ. 44, Θαν. Μ. Καντ. 15, Ψευδο-Σφρ. 560^β, Εγκ. αγ. Δημ. 107^β, Συναδ., Χρον. Δίδαχ. φ 135^α, Νεκταρ., Ιεροκοσι. Ιστ. 270. — Βλ. και επεγείρομαι.

Από την προθ. προ και το σηκωνομαι. Η Α. στο LBG και σήμ. Λαϊκ. (Κριαρ., Λεξ., Μπαμπιν., ΛΙΞ.).

1) Σηκώνομαι από τη θέση μου α) σε ένδειξη σεβασμού ή θαυμασμού προς κάπ.: οι μοναστάι και κοσμικοί πάντες προσηκωθειτέ! επαράτε τις χειρις σας εις αιρανον απανω! και ικετεύσατε Θεον Παιστ., Ιστ. Σινά 16· Όλοι τους ησαν σε βουλή τ' αποιν και το 'ποίκαν! και ταμον ήλθ' Αλεξάνδρος, όλοι προσηκωθηκαν Αλεξ.,² 2756· απο να την δούσιν να διαβεί (ενν. την Ελέην), σηκώνονται ολόρθοι (ενν. οι άρχοντες της Τρώας)! όλοι προσηκωθησαν, άπαντες προσκυνουσιν, | στρεφονται, βλέπουν το φως την Αφροδιτην τ' αυτρον Βυζ. Ιλιαδ. 914· με αιπιατ. ή γεν. προκωπ.: να τιμας τον πατριέρχη, τον αρχιερέα, τον ιερομοναχον και τον ιερέυν και να φίλας το χεριν τους και να τους προσηκωνεσαι Σινάδ., Χρον. Διδάχ. φ. 135· Όλοι σον προσηκωνονται, μικροί τε και μεγαλοι, | σταυρώνουσι τα χέρια τους, κλινουν και το κεφαλι Αιτωλ., Ριμ. Α. Καντ. 13· β) για να καλωσορίσω εγκάρδια κάπ.: ωσαν ηρχετον η γερόντισσα, προσηκωνονταν ο τε Ακρίτης και η κόρη και ετιμουσαν την και έβανίν την εις θρονον και εκυθίζεν Διγ. Ανδρ. 402³⁶ με αιτιατ. ή γεν. προσωπ.: Το ιδειν τους γαρ ο πριγκιπις επροσηκωθηκέ τους! «Καλώς ηλθαν οι τούρκοι μου, καλώς οι αδελφοι μου» Χρον. Μοχ. Ρ 5317· Το ιδεί την ότι έρχετον, επροσηκώθησαν της! εκάθισαν γαρ ενομοί, ως το εχουν οι γυναικες Χρον Μοχ. Η 6029· 2) Σηκώνομαι από τη θέση μου, γι να καθίσω κάπ. ιλλού: Εκείνη απο της κλινης της ωσαν επροσηκωθη! και υποκατον εκάθισεν στην ρίζαν του πλατανου Αχιλλ. (Smith) Ο 423.

προσηλύτος, επίθ., Χειλά, Χρον. 346, Καρτιν., Π. Ν. Διαθ. (Κυκ. Πάνου) 270^φ (τρεις).

Το μτγν. επίθ. προσήλυτος, Η Α. και σήμ.

1) Ίου ήρθε πρόδικτην σε εναν τόπο, ξένικ, παροικος; ουτε εκεινος πολεμα τον συγγενη, η συγγενηριαν τον μιας γυναικός ξεινης, η ενού ηιθροπου προσηλυτου Αιπι. 140³⁶ ως οικι.: Αλία δε η αμοιβη της δόξης του σου κρατοεις! ηγυπιν προσηλυτους τε και ελγειν πεινωστικς Διγ. Ζ 2351. 2) (ως οικι.) αυτός που αιπάστηκε τον Ιουδαϊσμό: Λεγει τους ο Ηιλάτος: Τι έρχεται να ειπει προσηλυτος; και αυτοι του ειπαι ότι είναι υιοί των εχθρών και γίνονται Εβραιοι Καρτιν., Π. Ν. Διαθ. (Κυκ. Πάνου) 270^φ.

προσηλώ -ώνω, Εκθ. Χρον. 46¹⁸, Ιστ. πατρ. 130¹⁴.

Το αιχ. προσηλω. Η Α. προσηλωνω και σήμ.

1. Ενεργ. 1) Καρφωνω: Δουκ. 377¹⁹ παθ.: Πλαουσιάδ., Θρ. Θεστ. (Βησιλειου) 24. 2) Αφεκωνω, χαρίζω, προσφέρω: να προσηλώσι αυτος εκεί εις το μοναστήριον και τα νοστιτια τα ειχεν εις το βουργον Χειλά, Χρον. 351· Τούτος ο πατριαρχης ... και σκενη ... επροσηλωσε, χρυσα και ηργυρά ... δια τροφην των καλογηρων Ιστ. πατρ. 169²²· βουληθη να γραψω εις ριμάδι, (παραλ. 4 στ.) και αντισ κανοικισιν εκλεκτόν αυτό να προσηλωσω! προς τον ημετερον ημών δεσποτήν και πατέρα Βιος Δημ. Μοσχ. 38· εδώ μφ.: ο' τουτες τες λαρες το λοιπον με θαρρος προσηλωνω τους κόπους τουτους Σουμμ. Παστ. φίδ. προκφ. 43.

11. Μέσ. 1) Παραμένω στερεωμένος, αμετακίνητος: χρυσος καλειται ο ιχθύς ο βασιλευς των παντων, | εν πετρα γαρ προσηλωται το πλέον της ζωής του! και κυματα ον δυνονται αυτόν να τον σαλευσουν Φυσιολ. (Legr.) 121. 2) (Μτφ.) αφιερώνομαι,

αφοσιωνομαι: Πιε (ενν. Θεα της Εκδίκησης) απ' ετοτο τ' άπταιτον αιμα του νου που 'δοθη! θυσια θεληματικη σ' εσε και προσηλωθη Σουμμ., Πιστ. φιδ. Ε' 456.

προσήλωμα το.

Από το αρχ. προσήλω και την καταλ. -μα. Η λ. το 12. αι. (LBC), οι έγγρ. του 15. αι. (LBC), του 17. αι. [Κωδ. Παναγ. Σπηλιωτ., ΔΙΕΕΕ 23, 1980, 517] και σημ. με διαφορ. σημαο, (Κρωρ, Λεξ.).

Αφιγρωμα, αναθημα: Εκτισε δε και ιμαρτιον, εν ω επισησε και προσηλωματα εν αυτω κάστηρη και χωρας Εκθ. Χρον. 83^ο.

προσημαίνω, Νεκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 65.

Το αρχ. προσημαινω. Η λ. και σήμ. (Μπαμπιν, Λεξ.).

1α) Αποκαλιπτω εκ των προτέρων, προημίνω: Νεκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 326^ο βί συμβολίζω τι επροσημαισεν η σταμιος ι κείνη τον μαννα μετά ταύτα θελωμν το επει Νεκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 43^ο οτι μεν ο μεγας η' ρεις εκεινος, ..., επροσημαινε τον μεγαν αρχιερέα τον Χριστον, φανιρόν είναι Νεκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 59. 2) Ανακινώνω: Δουκ. 237^ο.

προσηνής, επιθ.

Το αρχ. επιθ. προσηνης, Η λ. και σήμ.

Πρώτος, φιλικός: Βιηκ Αλ. 299, 1178, 2155, Διηκ. 293^ο.

προσηνως, επιφρ., Διγ. (Ταπρ) Γε. 2724.

Το μτην. επιφρ. προσηνωσ (αν όχι ήδη αρχ., ΤΙΓ). Η λ. και σήμ. λόγ. (Μπαμπιν, Λιξ.).

1) Με προικητα, ημερικητα: παντας ημας υπηρτον (παρκαλ. 2 στ.) ... θηρια παμπολλα σχοντι μορφην οναγων (παρκαλ. 2 στ.). Ουκ ησαν ταυτα μαχημα μαλλον αλλ' ως ησια' οθεν και τοξα βαλλοντες αυτοις οι στρατιωται χαμαί προσέπιπτον αυτά, και προσηνωσ εωρων Βιος Αλ. 4302. 2) Φιλικά: Προσ ταυτην (ενν. την Μαξιμά) ο Φιλοπαππος γεινομινος, ..., ησπαζετο τε προσηνωσ, «Πώς εχεις», επερωτα Διγ. Ζ 3266. 3) Ταπεινα: Ως ειδον συν τους θαιμαστους και σκληροτατους τόπους, την ανω θιαν Πρόνοιαν εξ ολης της καρδιας! εξελιπαροιη προσηνωσ, όπως θεια δύναμι! την των ορεων εισδον εμφραξη παραιτικα Βιος Αλ. 5755.

προσθαρω.

Από την προθ. προς και το θαρω. Η λ. τον 6. αι. (L-S, προσθαρωσώ) βλ. και LBC (προσθαρρώω).

1. (Ένεργ.) εχω εμπιστοσυνη σε κάπ.: Αλεξάνδρος (παρκαλ. 1 στ.), εκειτο σοθι ιησας' εχων φιλον δ' ιατρών, ι φαρμακον υγειειόνι κατεσκευασεν αυτώ, ι ουν διέβαλον εχθροί ι ως φθαρτικον τυχαειν. Ι Αυτος δε την του φιλουι καλωσ γινώσκων γνώμη, ι το φαρμακον παρευθης ι λαβών μεν εξεπιεν' ι επειτα την κακωτην ι σκευωριαν δεικνυοι, ι λέγων «ορα ποσον σοι της αγαπης προσθαρω ...» Αναγν., Ημιώμβ. 40.

11. (Μεσ.) εμπιστευομαι κ. απορρητο σε κάπ.: δειματει Βέλθανδρος, κλωνεται

τη καρδία. (παραλ. 1 στ.) και προσθαρρείται την βουλὴν αὐτοῦ πρὸς τὴν Χρυσαντζά Βελθ. 1062.

πρόσθεν, επιφρ.

Το αρχ. επιφρ. πρόσθιν. Τ. πρόσθεν σε ἔγγρ. του 12. αι. (Caracausi, στη λ.). Η λ. και σημ. λόγ. (Μπαμπιν., Λεξ.).

1) (Χρον.) πρώτα: *Αίας δι' ἔκρουσε παλιν, | τὴν του Ἐκτορος ἀσπίδα. | Καὶ ὁ αἰδηρός περικεῖ | προσθεν ὅλην τὴν ἀσπίδα, | καὶ ἤλθε κι εὖως τὸν λαιμόν του! | καὶ ἰκοφὲ τον ἐπ' ὀλίγον Δουκάνη, Ὀμήρ. ΙΑ. Η' [247]. 2) (Τοπ.) μπροστά: *ὡς ἀστραπὴ... (παρὰλ. 1 στ.), τὸ αὐτοτρόπως ὄρμησε μετὰ τὴν συντροφίαν του, | Μερκουριος ὁ θηυμαστός... | Καὶ μὲς ἀπ' τοῦ στρατοπέδου του Φραντζῆ το φουουσατο, | ἐκεῖ ὅσους προσθεν ἤρρισκε ἄλους ἐρριπτε κάτω Κοκκῶν., Μπούας 50.**

Εναῖθο. ἰος οὐστ. = το μπροστινὸ μέρος, ἡ πρῶτὴ γραμμὴ: *μετ' ἐπιθυμίας | ἐπιρρομηῖ στο πρόσθιν' (ἐνν. ὁ Ἐκτωρ), | ν' ἀποδιώξει τοὺς Ἀργεῖους! | καὶ πολλὰν ζῶμην να παμεῖ Λακκανη, Ὀμήρ. ΙΑ. Ε' [733].*

προσθίνω, Χριστ. διδασκ. 17, 126, 225, 232, 333, 358, 395. — Βλ. και *πρὸσθινω*.

Πίθ. ἀπὸ τὸν αἰφρ. του προσθέτω. Η λ. με κι ἰμ. τιν 15. αι. (I.B.C, λ. προσθετω) και στο Βλάχ.

1) Προσθέτω το παλιον τυπικόν... ὁ μέγας Δαμασκηνός... μετρήθησε, προσθηνοντας εἰς αὐτὸ τοὺς κινόντες και ἰδιόμελα, ἵπερ αὐτὸς ἔγραψε και ὁ Κοσμάς Νεκταρ., Ἱεροκικμ. Ἰστ. 175. 2) (Μετθμ.) ἐκτελιῶ τὴν ἀριθμητικὴν πρῶτὴν πρὸσθινης: *Εἰ τις οὖν θέλει να εἶρει και τὸ ἔτος των παλαι τῆς Λιγύπτου βασιλείων, ας προσθενεῖ εἰς τὸ ἔτος των Λατίνων τὰ ἰσθμ', και ἰς τὰ σομμερὶ, και εὐρήσει τὸ ἔτος οπου γραφίμην ἡμεῖς οἱ Γραῖκοὶ Νεκταρ., Ἱεροκικμ. Ἰστ. 252.*

προσθι ριπτεία,

Ἀπο τὴν πρῶθ. πρὸς και τὸ οὐστ. θεραπεία (πβ. *προσθεραπενω* ἰστο I.B.C) ἡ ἀπο τὴν αὐστ. *προθεραπεῖν* (Londari [Λιβ. Va σ. 405]).

(Μεταφ.) (επιπλεων) θιμαπειά ἢ προκαταρκτικὴ θεραπεία: *Λιβιστρε, τιποτα μὴ φοβῶσαι! και ὅσα ἱκακοπιθήσεις τὴς παροπιαου χρόνους, | ἀπὸ τὸν οὖν ἐπιτυχίς προσθεραπειάν στο πηθος Λιβ. Va 2718.*

πρόσθετος, ἀπὸ προσθέτω Φυσιολ. (Legr.) 698,

πίθ. εἰφαλμ. γρ. ἀντ' ἀπ' ὄπροσθε τὸν διχοδωσ. (πβ. τ. ὄμπροστε, ἂ. ἔμπροσθιν).

προσθέτω, Rechenb. 37^a, Ροδινός (Βαλ.) 103, Hagia Sophia ω 532² κριτ ὑπ' *προσθέττω* αἰφρ. *επρὸσέθεκα*, Gesprächb. 58^a. — Βλ. και *προσθεινω*, *προσθιθημι*.

Ἀπο τὸ προσθιθημι ἀναλογ. με τὸ θετω <τιθημι. Ὁ τ. *προσθεττω* σε ἔγγρ. του 14. αι. (Caracausi). Τ. *προσθῆττω* τον 11. αι. (I.B.C). Αἰφρ. *επρὸσθησα* σε ἔγγρ. του 11. και 14. αι. και *επρὸσθησα* σε ἔγγρ. του 12. αι. (Caracausi, λ. *προσθιθημι*). Η λ. σε ἔγγρ. του 12. (Act. Lavr. 157^a γ) και 14. αι. (Caracausi), στο Meursius (*προσθεττειν*) και σημ.

Η Προσθήκη: *Συ δ' όταν τιποτε καλον κατορθωμα ποιησεις, | μη παιρουν, μη κενοδοξεις, μηδε καυχασαι τουτο, | αλλ' υποκλινου, μολιστα και ταπεινωου πλειον (παρ.αλ. 1 στ.). Εις ενα γαρ προτερημα προσθεται, αλλο ενα, | εις την ανδρειαν ταπεινωσιν, και που καλλιον εις κοιμον; Σπαν. (Λαμπρ.) Va 514. 2) (Εδω) προσφέρω, παραθετω: τα δικακια και τιμια φαγια, σπον προσθεττονται εις τας τραπέζας των αρχοντων, πολλες φορές ούρνονοιν εις ορεξιν φαγιού όχι μόνον τους πεινασμενους, αλλα και καμιαν φοραν και τους τελειως χορτασμενους; προσερεθίζωσιν Δαμιασκ., Λόγ. κικοφι. (μετάφρ.) 1-2.*

προσθήκη η, Δγ. (Trapp) Gr. 2671, Ερμον. Ψ 198, Δοικ. 269^α, Εκθ. χρον. 28^α, 56^β, Ιστ. πατρ. 103^α, Σανκταμυρασ, Πράξ. Αποστόλ. (Κακ.-Γιανου) φ 42, Ιστ. Βλαχ. 10, Ψευδο-Σφρ. 460^α.

Το αρχ. ουσ. προσθήκη. Η λ. και σημ.

α) Σιμπληρωμα κ. που προστιθεται σε κ άλλο: Δγ. Z 3201: (πικρα, για καταβλητή επιπλέον χρηματικόν ποσόν): *εποίησε γαρ τις Ήλυβριας μητροπολιτης, ανηρ πονηρος, και φιυλοβιος, ... προσθηκην εν τω χαρατσιω φλωρια χίλια Ιστ. πολιτ. 69^α (θιολ., πικκ. για τον οχο που προστίθηκε στω Συμβολο της Πίστεως από τη ρωμαιοκαθολική εκκλησία, το *filioque*): το σχίσμα των εκκλησιων εποίησιν ο πάπας Στεφανος ο Συρφριαν, ος και πρωτος τοις Ιταλοις μετα αξύμων παρέδωκεν επιτελειν την αγιαν ιερουργιαν και την προσθηκην εις το Σύμβολον το αγιον φανερωσ εκήρυξε και τας τριχας του παγωνος πικτος απεθριξε Ψευδο-Σφρ. 460^β. Οι δε Λατινοι αυτελιγον: «Ειχει το βλασφημον η προσθήκη δειξον» και απαλείψωμεν αυτό και από του αγίου Συμβολου και απο παντων βιβλων, αν εθεολογησαν οι πατέρες ... Και γαρ ημεις ον προσθηκην ταυτην καλουμεν, αλλα σαφηνειαν και αιτιατιζιν» Διακ. 269^α β) επανέληση, συσσωρευση: *Τοις τραυμασι μου τραυματα τι πλειονα προστιθης; | Και συμφοριας μον συμφορας ετερας; τι συμπλεκεις; | Στησον την αλληπαλληλον των οδινων προσθηκην, | ναι, στησον τας οδυνας μου, ναι, παυσον μου τας λυπας Προδρ., Δεητ. 59.**

προσθηνω, Βιος Αλ. 3537, 3915.

Απο την προθ. προς και το θρηνω.

Θρηνω, κλαίω: *Το σωμα τουτου (ενν. του Δαρειου) δε λοιπόν σκεπάσας (ενν. ο Αλέξανδρος) τη χλαμίδι ηπλάσσε χείρας τας αυτου τω τοι Δαρειου στήθει ελεις λόγους γέμοντας λι ελας και προσθηρησας αυτ. 3881.*

προσθνω, Βιος Αλ. 1415.

Απο την προθ. προς και το αρχ. θνω. Η λ. τον 4. αι. (Lampe, Lex.).

Προσφέρω θυσία: *Ουτως αποφηνάμενος (ενν. ο Αλέξανδρος), και Λακεδαιμονίαν | τους στρατηγούς παραλαβων και τοις θεοίς προσθυσας, | την πολιν εχαρισάτο τουτοις απελευθεραν αυτ. 2911.*

?πρόσισις προσφεις... αιματων Λιοντ., Αιν. (Κηδ) 179, ισφαλμ. γρ. αντι προχυσεις δίαθ. Κομίνης, ΕΕΒΣ 30, <1960-61>, 1961, 410. — Βλ. προχυσεις.

προσίστημι.

Το αρχ. *προσίστημι*. Ο πλθθ. του ουδ. της μτχ. παρκ. ως ουσ. τον 6. και 10. αι. (TLG) και οι έγγρ. του 13. αι. (Act. Lavr. II 72^α).

Ο πλθθ. του ουδ. της μτχ. παρκ. ως ουσ. = τα εμπόδια, τα προβλήματα: φαίνεται μοι καλλίων ... το εκείνης (ενν. της εξαδέλφης του βασιλώς της αμυρσώσας) ..., να το πράξεις παρά από τα ενταύθα. Τέσσαρα γαρ και μόνον τυρίοικω τα προσισταμένα: το ελαιτον του γινους, το της εκκλησίας δια την συγγένειαν, το ότι ειχεν άνδρα, και τεταρτον, ότι ενι χρονου πλιίννος Σφρ., Χρον. (Maisano) 110^α ΕΛθουσης δε της γραφης σου, ίδου και σε και την γνωριην σου έγνωκα, και τά ειχομεν και ημεις προσισταμίνα φρονιμώς και καλώς ελυσας ηντ. 118^β.

προσίχαρος, επίθ., βλ. πυσίχαρος.**προσκαθέζομαι.**

Το αρχ. *προσκαθέζομαι*. Η λ. σε έγγρ. του 11. αι. (Act. Ivir. II 32^{α 4α}).

Κάθομαι: προσελθών τοις ένδοθεν Αλέξανδρος αντικυ, | προσκαθεζόμενον ορηθρονω μεγεθεσιτω | θινόν αυτόν τον Σάραπιν, σμιχλην τν και φλόγα Βίος Αλ. 5428: εν αρμητι κεκαθικε Δαρειος τω μεγίστω, | επί όρεπανηφύρων τε σατραπιοι των αρμηταν^α | παντες προσεκαθεσθησαν αυτ. 3612.

προσκαθορώ, Βίος Αλ. 4067.

Το αρχ. *προσκαθορώ*.

1) Βλέπω (μεταφ.): προς ημρητήματα πάντα προσκαθορώντες | έχντε γνώμην ου κελήν, δεινήν δε την δειλιαν αυτ. 2836: 2) (Ιλικ. γινι επιτυλή) διαβείλω: αυται τα γραμματα παλιν προσκατιδούσσι | αντέγραψιν: «Αλέξανδρε, σι νυν παραχωρούμεν ...» αια. 5562.

πρόσκαιρα, επίφρ.

Απυ το επίθ. *πρόσκαιρος*. Η λ. στο Soman. και σήμ.

Για μικρο χρονικό διάστημα, για λίγο καιρο: πρόσκαινά: αν βασιλι έσιν (ενν. οι εχθροι) πρόσκαιρα εις τούτων τον άώνα, | η κόλασις τους καρτηρι νη λάβειν των κούνα Ιστ. Βλαχ. 2695.

πρόσκαιρινός, επίθ., Αλφ. (Μπουμπ.) III 23, Ευγέν. (Vitti-Spadaro) 921, Ροδινός (Βαλ.) 93, 127.

Από το επίθ. *πρόσκαιρος* και την κατάλ. -ινός. Η λ. στο Βλάχ. και σήμ. Λαικ. (Μπαμπιν., Λεξ.).

Εφήμερος: παροδικός: πρόσκαιρινός: η χαρα του κοσμου ειναι πρόσκαιρη. Σήμερη, και οχι αυρινή Ροδινός (Βαλ.) 79.

πρόσκαιρος, επίθ., Σπαν. Ρ 159, Σπαν. (Λαμπρ.) Va 314, Αλφ. (Μπουμπ.) I 73, Πένθ. θιν. 524, Αλφ. 14^α, Μετάφρ. Λαμασκ. Βαρλαάμ 127^α, Αγάπ. (Κωστούλα Δ.) 88, Δωρ. Μον. XXXIV, Κυπρ. ερωτ. 153^α, Ιστ. Βλαχ. 1206, 2620, Βενετοός, Λαμασκ. Βαρλααμ 33^α, Νεκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 66, 88, Διωκρούσ. (Κακλ.) 918, 1014, Μάξιμ

Καλλιούπ, Κ. Διαθ.² Παύλ. Κορ. Β' γ' 7 σμμ.: προσκαιρος, Καρτάν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ. Πανου) φ. 346^v κριτ. υπ., Αχέλ. 1073, Βενετσός, Δαμασκ. Βαβλαάμ 73².

Το μτγν. επίθ. πρόσκαιρος. Η λ. και σήμ.

Που διαρκεί λίγο χρονικό διάστημα προσωρινός, παροδικός: Ο ... σουλτάνος Μπαριαζίτης έποιησε μάχην πρόσκαιρον μετα των Τζιντίδων Ιστ. πωλιτ. 60^{2b} «ΑΛΛ' ουκ εστιν, ος ζήρεται» φησιν ο θεοπατρι «και οικ οφεται θιναιτον» πρόσκαιρος γαρ ο βιος Διγ. (Trapp) Gr. 3655 η χαρα 'ναι προσκαιρος και γλήγορα υπαγαινει Πένθ. θαν.² 250^v έκφρ. προσκαιρος ζωη = η επίγεια ζωή (σε αντίδιαστολή με την αιώνια): αυτοί οι άρχοντες δια πλεονεξίαν! έχασαν πρόσκαιρον ζωην, έχασαν και την θειαν, Ι σι τους ιυρε θιναιτος απανω εις την στρατα, Ι δια ια χυσοιν αιματα έρχοντιν με φουορατα Ιστ. Βλαχ. 606.

Το ουδ. ως ουσ. = 1) (Εν.) βρωχύτητα, σνντομία: Το σταζον μελι το γλυκυ του Βιου παραφι ρνει, Ι γνω του Βιου προσκαιρον (έκδ. προσχαρον διορθίω.) παλιν την δυοτυχίαν Λογ. παρηγ. L 534. 2) (Πληθ.) α) ο επιγι ως βίος: οι αποκαλύσεις της ζωής: να 'φραιθίς τα προσκαιρα, αιωνια να κι ρθίσεις Σπαν. Ο 206^v Τυφλωνουν οι τα προσκαιρα και ου παραβλέπεις δοζαν, Ι ουκ ι χεις λογιασόν ποσως πως θε λεις απυθαινει, Ι πως θε λεις απιλογηθει στην φοβεραν την κρισιν Αλφ. 14^{2b} β) πράγματα ή υποθέσεις του επίγιου βίου: ει μιν γαρ ιδη (ενν. ο δαιμων) τον ανθρωπον ... φρονοιντα τα γήινα και τα πρόσκαιρα του βιου τουτοι, τοτε πλησιάζει αυτώ δια των αισχρων λογιασων Φουσιωλ. (Ζυρ.) I, VIII^{2b} των επιγειων! και των προσκαιρων, Διοποτα, μέριμαν ου ποιουμαι Πενθ. θαν.² 437.

προσκαίριως, επίφρ.

Το μτγν. επίφρ. προσκαίριως. Η λ. και σήμ. (Μπιμπιν., Λεξ.).

Γι μικρό χρονικό διάστημα παροδικά προσωρινά: τις ... των της Ηόλεως αρχόντων η αρχοντισσων κυριαν και διοποιναν κατεδεξάτο Βενετικου θιγατερα (ενδόξω μιν ιους και δονκος, αλλά προσκαιριως) ... Σφρ., Χρον. (Maisano) 138^v.

προσκαίω το προσκηνοντα Νικταρ., Ιερικισμ. Ιστ. 63, ευφαλμ. γρ. αντί προσκλαιστά διορθωο. — Βλ. προσκλίω.

προσκαλώ, Διγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 1387, Ντελλαπ., Ερωτήμ. 222, Hagia Sophia n 442¹¹, Εκθ. χρον. 2¹⁰, Αιτωλ., Μυθ. (Παρασούλου) 8^v, 84^v, Ιστ. πατρ. 111²¹⁰, 141¹⁰, Hagia Sophia k 475¹⁷, Χρησμ. (Brokkaar) N 16-7, Hagia Sophia ω 515²⁴, Hagia Sophia v 547¹¹, Πανωρ.¹ Α' 206, 424, Ερωφ. (Αλεξ. Στ. Αποσκ.) Αφ. 17, Χορηπίση, Ελευθ. Ιερουσ. Γ' 56, Hagia Sophia φ² 495^v, Βενετσός, Δαμασκ. Βαβλαάμ 58¹⁵, Ερωτήμκ. (Αλεξ. Στ.) Β' 1255, Ροδαλ. (Απικκ.) Ε' 280, Σουμμ., Παιτ. φιδ. Γ' [611], Ληλ. Παοικ. Αφ. 3, Διγ. Ο 1372, Μαρτυρ. αγ. Βλασ. 247 προσκαλιεμαι, Πηγά, Χρυσοπ. 91 (19), 125 (54), 144 (52) (δισ), 155 (20), 323 (4) παθητ. αόφ. (ε) προσκαλεθηκα, Αιτωλ., Μυθ. (Παρασούλου) 98^v, Πηγα. Χρυσοπ. 126 (3).

Το αρχ. προσκαλέω. Η λ. και σήμ.

Ι. Ενεργ. 1) Φωνάζω, καλώ κάπ. α) να έρθει κοντά μου ή να παρευρεθεί σε κάποιο μέρος: Σαχλ. Β' (Wagn.) ΡΜ 356, Χρον. Τύκκων μετά στ. 1340, Ιστ. πατρ. 119^{22b}

(μεταφ.): Ω δυναμис θεϊτικῆ, σπαῶ σε προσκαλοῦσι! εἰσε βοήθεια των πτωτων, όταν παρακαλοῦσι Τζάνε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ. Αποκκ.) 370^α: προσκαλώ την απειρον και εξακουστην σας γνώση, | αν εἶται στίχοι χαμηλοί, συμπαθιο να μου δώσει Τζάνε, Καταν. Αφ. 83· β) να αναλάβει κάποιον αξίωμα: ουνουδον γινομενης, περί ποῖον να καμουν πατριαρχην, ομοφώνως επροσκαλεσαν τούτων (ενν. τον Νήφωνα) Ιστ. πατρι. 134^β, 2) Προκιοαγορεύω, ονομαίζω: πυρασόν ... και αιγλην! προσεκαλει των ομμάτων (ενν. ο Αλεξάνδρος την Ελενην) Ερμον. Β 334. 3) (Μεταφ.) α) διεγείρω, προκαλώ: διηγηθη εις ωφέλειαν ούσαν! πολλων και εις ευλάβειαν μεγίστην προσκαλουσαν Πάισ., Ιστ. Σινά 8· οι θωριες οι σπλαχνικες τει πεθυμιές γενοῦσι, | κι εις τει καρδιές αιργουλιστά τον ποθο προσκαλοῦσι Ερωφ. (Αλι ξ. Στ. Αποκκ.) Α' 196· β) αποτελώ την αιτια, δημιουργώ: καλή καρδιά και φαητό καλό σε πάσα τόποι την ομορφια καθα κορμιον διδου και πρωσκαλουσι Φορταν. (Vinc.) Δ' 371.

Π. (Μέν., μτβ.) φρονάζω, καλώ κλπ. α) νη έρθει κοντα μοι ή να παρευθι θει σε κάποιον μέρος: Διγ. Ζ 41, Ιστ. Ηπειύ. XXXV^α, Σφρ., Χρον. (Μαίσανο) 18^α (πρωκ. για το κωλειμα του Χριστιού προς τον άνθρωπο): πολλήν παρηγορίην σου διδεις, άνθρωπε, ο Κυριός σου πτός του να σε προσκαλιηται, ... και γα σου λεγει «οστις θέλει οπιω μου ακολουθειν» Πηγά, Χριστοπ. 71 (11)· β) να αναλάβει κάποιον αξίωμα: η θειη και ιερα σιναδος ... προσκαλούνται την αρχιεροσύνη σου από τον θμόνον της αγιοτατης μητροπολεως Λαριόης εις τινι υψηλότατην και μεγαν θρονον τον πατριαρχικον Ιστ. πατρι. 192^α· γ) σε μνημιχία (για τη ισημια. βλ. και Lampe, Lex., λ. προσκαλω 3): Τουτα λεγεν (ινν. ο Διγενής) και ήπισεν την ραβδο και οκουτάρι! και τους επρωσκαλουτον (ενν. τους υπελατας) σαν που τον παλληκρη Διγ. Ο 2572.

προσκαρτερία η.

Το μτγν. οικτ. προσκαρτερια. Η λ. στο Βλάχ. και στο Κουμιν., Συναγ.

Ανιμονή προκιομή: (Η γραυς κατασκευασασα το μιγεμενον μήλο!) λέγει και συμβουλεύεται τισ βασιλει τοιαύτα.) (παρ.αλ. 1 στ.) ...: «Φουοσάτον περιουον ου θέλω το να σπρνεϊς! ανθρωπους μόνους γκατοι έπαρε μετ' εοάναν! ου μίχης ειη γαρ καιρος, αλλά προσκαρτεριας! εμων χειρών γεροντικων, εμων κατιπλασμάτων» Καλλιμ 1220.

προσκαρτερώ, Σπαν. Β 235, Λόγ. παρηγ. Ο 402, Καλλιμ. 1144, Διγ. Ζ 696, Βελθ. Ι, 1225, Κομνηνής Αννις Μετάφρ. 154, 299, Ιστ. Ηπειύ. VII^α, Λιβ. δικαικειη α 3333, Δουκ. 201^α, Σφρ., Χρον. (Μαίσανο) 188^α, Λιβ. Va 2630, 2942, Γεωφρηλ., Βελ. Α (Bakk.-v. Geni.) 417, Παράφρ. Χιων. (v. Dieten) Ι 155, ΙΙΙ 30, Ψευδο-Σφρ. 584^α, Βακτ. αρχιερ. (Ακινθ.) 132^α. — Βλ. και προκαρτερώ.

Το αρχ. προσκαρτερέω. Η λ. στο Βλάχ. και στο ΑΑΝΕ.

Α' Μτβ. Ι) Περιμένει αναμένω κάπ. ή κ.: πιρευθυς επρόσταξεν (ενν. ο Βεθλιμ-δρος) τα τρια παιδοπαλά του! ... «Πεξεύσατε, ακαρτεριασατε με! και όσας ωρας αν αρχω, σας και αν ποιήσω (παρ.αλ. 2 στ.) ωδε με περιμένιατε, προσκαρτερησατε με ...» Βελθ. 280· Σήμερον εγεννηθημεν, σημερον τελευτάμεν, | σημερον Αδης και νεκροί ημάς προσκαρτερούοι! και εκείνοι οπού μας είχασιν νυν αποχαιρετούοι Ριμ. Βελ. ρ (Bakk.-v. Geni.) 333· ειη ουκ αρκέση αυτη της ιδίας γαστρός ο τόκος, εκτρέχουσα (ενν.

η περιδείξ) και εις ετέρας φύλας και κλεπτουσα ωα αποκομίζει αυτα εν τη ιδια φύλα. Εαν δε ευρη την τεκουσαν εν τη ιδια φύλα, μένει προσκαρτερούσα την αποδημιαν αυτης Φυσιολ. Β 11^α Περι λαικών, οπου δεν προσκαρτερουν εως τέλους να τελειωθεί η ακολουθια Μαλαξός, Νομοκ. 277. 2) Υπομένω κάπ. ή κ.: Έλληνες, ακουσατε μου, | τους μεν ορκους ουκ αφήκειν | ο θεος γαρ πληρωθηναί | ίνα λαβετε την Τροιαν | ως ομοσετε γαρ παντες, | κι ενεκεν του ορκου τουτου | παντα γαρ προσκαρτερειτε Ερμον. Α 287^α Προς παντας γίνου ενόμιλος και ταπεινος και πραος | ανθρωπον γαρ κενόδοξον τις να τον αγαπήσει, | ώστε και οι δούλοι βιαστικως προσκαρτερουν με τούτον Σπαν. (Λαμπρ.) Va 252.

Β' Αιτβ. 1) Εμμένω, επιμένω σε μια ηκκοπάθεια μου: Αίβ. διασκευή α 3308, Λιβ. διασκευή α 988 κριτ. υπ. 2) Δαπανώ ικανό χρόνο σε κάπ. μέρος: οσοι εδεχθησαν ... τον λογον του Πετρου εβαπτισθησιν ... Και πασα ημέραν επροσκαρτερούσαν όλοι ... εις την ιεκλήριαν κοπιοντας εις πασα σπιτιν ψωμίν και ελαμβαναν φαγίν με ευφροσύνην Σανκτιμαύρας, Ιερών. Αποστολ. (Κακ. Πανου) φ. 47^α χωρας πολλης ευύρισε (ενν. ο Βέλλουδρος) και τοπαρχιας και κάστρα. | Τοπος αυτον ουκ ηρεσεν το να προσκαρτερησει Βέλλθ. 217. 3) Περιμένω α) παραμένω κάπου περιμένοντας υπομονητικά: Οι Αχαιοί δι πανθεινως | Έκτοραν επτοημενοι, | και τοις ΰλοις ουγκλείσθειτες | ακοντες προσκαρτερουσιν Ερμον. Ο 282^α ημεις γαρ εις την Αντιόχειαν ελθοντες και τρεις μηνας κακοπαθησαντες πολεμιζοντες ταυτην και πειναν τοσαυτην υπομειναντες, ως και τωος πλειονας ημων φαγειν, απερ ο νόμος ουκ άριζε, και εκεισε προσκαρτερησαντες ... Κομνηνης Αννας Μεταφρ. 47^β β) ιναμένω τρέφοντας προσκόκιες για κ. επιθυμητο: ηκκομένω: Ευθως εις το μονοξυλον μετα χαρας εμπαινει, | τον Δουνηβην επέρασε, και προς αυτην παγαινει | με ολους ανταμωθηκε και προσκαρτερουσεν, | εις την Βλαχίαν να ερπει παλιν το εθαρρουσεν Ιηρ. Βλαχ. 1093^α απέξω ετεντασασι, κι εκεί προσκαρτερουσιν, | την χωραν να παρθησουσι | γιατι παντα θαρρουσιαν Κοκων., Μπουας 108^γ γ) παραμένω στη θέση μου: Ταυτα ειπων (ενν. ο Φιλοπαππος), μεθ' αυτου λαβων τον Μελεμεντζην | ... ηρχοντο προς με τάχος, | τοις ιελλοις προτεινόμενοι προσκαρτερειν εκεισε, | αχρισ αν μηνθη αυτοις εκεί παραγενεσθαι Διγ. Ζ 3348^α Εκδειξασθε, τί φευγετε; Μικρον προσκαρτερειτε | ου γαρ ενδέχεται ιμάς φειγειν γυναιους όντας, | ω στρατιωται εκλεκτοι, περιφημοι εν πταινι, | αλλ' | τιπιμίνα καρτερωσ την του πολέμου πειραν Διγ. Ζ 3560.

προσκατάβασις η.

Από την προθ. προς και το ουσ. κατάβασις. Πβ. το μτυν. προσκαταβαίνω.

Καθοδοι: Τοποι γαρ ησαν ενιοι πετρωδεϊς και κρημνωδεϊς | προσκαταβάσεις έχοτες, φόβον πολυ ποιούντες Βιος Αλ. 5208.

προσκαταντες, επιρω.

Από τη συνεκφ. της προθ. προς και του επιρω. καταντες (ουδ. του επιθ. κατά) ιτης ως επιρω: η επιρω. χρ. του ουδ. ηδη στον Αριστοτέλη (L.S)).

Προς τα κάτω: ρευματος τινος ανωθεν ωσπερ οχετου προσκαταντες καταρρευτος Ιερακοσ. 496^α-497^α.

προσκατανύσσομαι.

Απο την πρόθ. προς και το κατανύσσομαι.

Σιγκινούμαι. Ταύτ' αναγνούς τα γράμματα μάλλον προσκατενυγη| και προς αυτούς ειμηνικάς Αλέξανδρος εισήλθεν Βίος ΑΛ. 4724.

προσκαταξιώνω.

Από την πρόθ. προς και το καταξιώνω.

(Εδώ μίεο.) αξιώνομαι ηθέλησεν Αλέξανδρος ...| μαθεῖν ... πάντα μελλοντι ...| .. επρωτων, όπως μητέρα τοῦτου| ιδειν προσκαταξιωθη και γην των Μακεδόνων Βίος ΑΛ. 4980.

προσκαιτασκάπτω, Βίος ΑΛ. 2291.

Το μγν. προκαιτασκάπτω.

Γκριμιζω εντελώς (προκ. για ισοπέδαση πόλης από τους εχθρικούς): Εαν ουν πασιν την Θηβων πολιν προσκατασκάψω,| πυρι κατατεφρωσω τε, ...| ... των γενειρχών εξέκοψι την ριζαν αυτ. 2357.

πρόσκειμαι.

Το αγκ. πρόσκειμαι. Η Λ. και σήμ.

1) Βρίσκειται κοντά σε (ιδιῦ προκ. για κείμενο): Εως, τιτλ. 2) Είμι προσκολλημένος, ιδεολογικά σε κ.: Σφρ. Χρον. (Μαίσαρη) 116²⁴.

προσκελεύω.

Απο την πρόθ. προς και το κελεύω. Η Λ. τον 5. αι. (ΤΛΓ).

Διτιπίζω: πρωι κέλευσα γυνικα εκδυθῆναι,| αχθῆναι τουτιρ (ενν. τω υνδρι) δι γιμηνη ... (παραλ. 1 στ.). Ο δ' αναρπάσας την αυτην ...| ωμως αυτην κατηροβεν Βίος ΑΛ. 4241.

προσκευάζω.

Από την πρόθ. προ και το σκευάζω. Η Λ. το 12. αι. (ΙΒΓ, Κουμιν., Συναγ.).

Προετοιμαζώ, φτιαχνώ κ.: προς την δολοφονιαν| Αντιπατρος εσπουδασε καιτ' Αλεξανδρον ...| δηλητηριων θανάτου προσκευασας ... Βίος ΑΛ. 5911.

προσκεφαλάδα η, Ολοκαίλος 1²⁰, 7¹, 11², 13³, 34³, 49¹, 50³, 67⁶, 74¹⁰, 88¹¹, 124¹⁰, 137¹², 145¹⁴, 163⁷, 177¹⁴, 202²⁰, κ.α., Διαθ. 17. αι. 10²⁰.

Από το ουκ. προσκεφαλιδι(ιν) και την κατάλ. -α (Μιμνός, Μορφολ. μεγεθ. 61). Τ. π' ακιφαλιδα σήμ. ιδωμ. (Δημητρίου, Λεξ. Σάμ.). Η Λ. σε έγγραφ. του 16. αι. (Βαγιακ., ΕΜΑ 3, 1950, 153, Κασίμ., Έγγρ. 51 (131), Μαράς, Καταστικχο 149 Β' 239⁷, Γ' 349^{14.26}, Μνήμ. Καλοκαιρινού 141, Βακκ.-ν. Γερμ., Κρητολ. 6, 1978, 35, Γρηγοροπ., Έγγρ. 14², 23³, 29¹⁶, 37²⁶, 50¹⁴⁻⁵³⁻⁵⁴, 50^{24.32}, κ.π.α.) του 17. αι. (Έγγρ. Σαντωρ. 8⁶⁰, Κωνσταντουδακη, Θησαυρ. 12, 1975, 123, Μαυρομάτης, Θησαυρ. 20, 1990, 482, Βισβίτς, ΕΚΦΙΕΔ 12, 1965, <1968>, 78, κ.α.) και σήμ. ιδωμ. (Αλιπράντης, Λεξ. Παρου, Ζωη, Λεξ. Ζακ Β'?, Κόμης, Κυθηρ. Λεξ., Κοντομίχης, Λεξ. Λευκ. ιδωμ., κ.α.).

Μεγάλο επίμηκες μαξιλιαρι που εκτείνεται σε ολό το πλάτος του κρεβατιού, μιξιλιαρα (για τη σημασ. βλ. Ζώνη, ό.π., Κοντομήιχης, ό.π., Αλιπράντης, ό.π.): *Εσυναξαν* (ενν. οι στρατιωτες), *επηρασιι αρχοντες κεφαλαδες* και *ρουχα και παπλωματα με τες προσκεφαλαδες* Ριμ. Βελ. ρ (Bakk.-v. Gem.) 414 (σε διαθ. και προικοσύμφωνα ως μέρος της λινουσκεής): *προικιον ... σεντονια ζευγαριν α' ... παπλωμα α' ... προσκεφαλαδι α'* Ολοκαλος 91^a *ενα παπλωμα και μια προσκεφαλαδα κι ενα ζευγαρι οιντόνια* Διαθ. 17. αι. 6^α-^α.

προσκεφαλαδιον, το *προσκεφαλαδι*, Πιρι Ξεν. (Μαυρομ.) 92, Ριμ. κόρ. Α 146, Ολοκαλος 137¹², Ερωτοκρ. (Αλεξ. Στ.)¹ Γ' 1649, Δ' 583 *προσκεφαλιτιν*, Δεγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 648, Πιρι Ξεν. (Μαυρομ.) 91 κριτ.υπ., Ολοκαλος 42¹², 64¹², Επιστ. Βαροζζι 360 *προσκεφαλαδι(ο)ιν*, Ολοκαλος 1³⁰, 3¹, 5¹⁷, 6¹, 7¹⁰, 9¹⁰, 13¹, 66¹, 74¹⁰, 82¹, 83¹², 88¹², 113¹⁰, 145¹⁰, 199¹, 200¹⁷, 202²⁰⁻²², 220¹, 223¹, 237¹⁰, κ.π.α.

Το μτρν. ουσ. *προσκεφαλιδιον* (Rohlf's, Et. Wört: βλ. και Pteisigke-Kiessling Suppl. 1, L-S Suppl. και TLG). Ο τ. *προσκεφαλαδι* στο LBG, στη Λ., σε έγγρ. του 16. (Bakk.-v. Gem., Κρητολ. 6, 1978, 35) και 17. αι. (Μαυρομάτης, Θησαυρ. 12, 1990, 482, Έγγρ. Σαντοκ. 8⁷⁰), στο Βλαχ. (Α. *προσκεφαλαν*) και σημ. λαϊκ. (Κριωρ., Λεξ., Α. *προσκεφιλι*): πολλά ιδίωμ. (Andr., Lex., στη Λ., Πιγκ., Ιδίωμ. Κρ.² Δ' 582, Πιτικ., Ιδίωμ. Αν. Κρ., Μιχαηλ·Νουαρ., Λεξ., Α. *προσκεφαλο*, Σύρκου, Μεγαρ. ιδίωμ.). Ο τ. *προσκεφαλαδι* στο LBG, στη Λ., σε έγγρ. του 11. αι. (Act. Lavr. 22¹²) και σημ. ιδίωμ. (Μηνιας, Λεξ. ιδίωμ. Καρπιθου, Α. *προσκεφαλαδιν*). Ο τ. *προσκεφαλαδι(ο)ιν* σε έγγρ. του 15. (Act. Doct. 60¹²⁻²⁸). 16. (Σαθ., MB C' 688¹⁸, Γρηγοροπ., Έγγρ. 11¹⁰, 50¹, 52¹⁰⁻¹², Κασιμ., Έγγρ. 24 (102-03), 132 (219), 157(246), 238 (334), 261, Μιράς Κυπρίστιχο 149 Α' 61¹, 170¹², Β' 12¹⁰, 96¹, Γ' 210¹, κ.π.α.) και 17. αι. (Κωνσταντουδακι, Θησαυρ. 12, 1975, 123). Διαθ. τ. σημ. ιδίωμ. (Andr., Lex., στη Λ., Καζαν., Ιστ. Λεξ. Κατω Ηιελ, Α. *πορκιλιφαδιν*). Η Α. *προσκεφαλαδιον* στον Εικτάθιμ (TLG), σε έγγρ. του 11. αι. (Μηνιας, Γλωσσαρ. Ιτ.⁷ Casacausi, όπου και τ. *προσκεφαλαδιον* σε έγγρ. του 12. αι.) και του 16. αι. (Γρηγοροπ., Έγγρ. 14¹⁷) και στο Du Cange, App., Α. *προσκεφαλαδιον*.

α) Προσκεφαλο (γι νικ.) μαξιλιαρι (βλ. Κοικ., ΒΒΠ Β' 2, 73-74, ΕΦΚΣ 3, 1940, 36): *Η Μιργιρωνα ακουπησεν στα γονατι τον Ιμπερηλ μη ι' ανισσαινι ολιγοσόν, νι κοιμηθι κιμποσον. Ι Έβγαιει* (ενν. ο Ιμπεριος) *το ποδαριν του, προσκεφαλαδιν βανει* Ιμπ. 533 *ειχε* (ενν. τα νηπιον) *προσκεφαλαδιον ατιμητον μεγαλον* μετα σιπφειρον και οαρδού και ομαργουμριγαραν Βιζ. Λιαδ. 147 *Λουλαδι μον παμπλουμιστο και δροσερό λιβαδι*, Ι τα δυο να ξεψυχρομε σ' ενα προσκεφαλαδι Ch. ρορ. 523 *βγαίνουσιν εζι κορμισίδες και η μια βαοτα ενα ταπεδο κι η άλλη προσκεφιλαδιν και ξεπλωνουν τι χορεύγοντας εις τη σειρα Χιχτατοσης*, Ελειθ. Η ρουσ. Β' μετά στ. 62 (μετιφ.) *οι-ιτροφο; με το οιντροφο να ξεψυχουν αμαδι*, Ι τα αιμα εναι η κλιη τως κι η γη προσκεφαλαδι Ερωτοκρ. (Αλεξ. Στ.)¹ Δ' 1082 (σε προικοσύμφωνα και διαθ. ως μέρος της λινουσκεής: βλ. Αλιπράντης, Λεξ. Παρου, Α. *προσκεφαλαδι* πβ. ά. *προσκεφαλιδι*): *Αθηνω τη Ζαμπετα; τη μαστορισά; μον χιλια περπυρα κι ενα στωματσο, ενα παπλωμα, ενα ζευγαρι οιντόνια, δυο προσκεφαλαδια με τα ψιδια τως* Διαθ. 17. αι. 9¹⁰ *παραλαμβανει ... προικιον ... δυο προσκεφαλαδια γεματα* Ολοκαλος 11¹ β) καθι-τί που χρησιμοποιείται σαν προσκέφαλο: ο βεν Βασιλειος έπεσεν και εκοιμάτον εις

έναν πεζούλιν μαρμαρον ούτως έρημος και ειχεν πετραν προσκεφαλαδιν Χρονογρ. (Λαμψ.) 232.

προσκεφαλία η προσκεφαλίη.

Από το αρχ. ουσ. προσκεφαλιον. Η λ. τον 9. αι. (TLG).

Μαξιλιαρι, προσκεφαλο: εις το να φτιασουν το κριβάτιον οπού εκεινος ειχε συνηθιαν να κοιμαται, ηρταν αποκατω εις την προσκεφαλιαν ενα φαγόττον υπο ξεοκισματα και γριφές Μπερτόλδος 80· Διαθήκη του Μπερτόλδου οπου ηρεθη αποκατω εις την προσκεφαλιαν (εκδ. προσκεφαλεον διορθωσ.) του κρεβατιου του αυτ.

προσκεφιλέον εις την προσκεφαλέον του κρεβατιου του, Μπερτόλδος 80, τυπογρ. λάθος, αντι προσκεφαλιαν διορθώσ. — Βλ. προσκεφαλια.

προσκεφαλιά η, βλ. προσκεφαλια.

προσκέφιλον τι, Στιφ. Ιατροσ. 11¹⁵, Καλλιμ. 571, 577, Διγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 1707, Σπανίς (Eideneier) B 123, Αιγγ. ιεβαστ. Θωμά 220, Κρασοπ. (Eideneier) ΑΟ 106, 1.72, Ριμ. κόρ. Α 150, V 132, Ριμ. Απυλλιον. (Κεχ.) V 328, Βυζ. Ιαυδ. 305· προσκεφαλον, Κρασοπ. (Eideneier) Ο 106 (βλ. Eideneier [Κρασοπ. σ. 155]): προσκεφιλο, Εβρ. ελεγ. 162, Λιξ. μικεδ. 138, Πανύρ.² Β' 212, Γ' 580, Ερωτικρ. (Αλεξ. Στ.) Α' 994, Β' 71, Ε' 1045· προσκεφιλον, Αχιλλ. (Smith) N 1858, Ιητροκτόφ. (Οικονομυ) 35^α 7, Πεντ. Γέν. XXVIII Π, Μπερτόλδος 64· προσκεφαλον, Μάξιμ. Καλλιοπ., Κ. Δι. α0: Μαρκ. δ' 38.

Το μτρν. ιουσ. προσκεφιλον. Ο τ. προσκέφιλο και σήμ. Η λ. στο Βλαχ. και σήμ. ιδιωμ. (Γιηλιδ. Α., Λεξ., Α. προσκεφαλιη, Μηνίς, Λεξ. ιδιωμ. Καρπαθου, Παπαχριστ., Λεξ. ροδ. ιδιωμ., Α. προσκεφαλον) (με διαφ. σημεισ.) Γλασπ., Γλωσσ.).

1α) Προσκέφαλο, μιλιαρι (ύπνου): Ει δι' και εχεις εις τα σμμάτια αυθενειαν, μη κοιμηθεις πρίμυτα ..., αλλις βαλε ενα προσκεφιλον ελαφρον και λεπτον εις το στηθος σου Αγι. π., Γεωπον. (Κακτουλιτ) 178· ήτοι και το προσκεφιλο τα δικρνα τοη γιματο, 1 οπού εφοβατο κι ήκλιτιζε στον ιππο που εκοιματο Ερωτικρ. (Αλεξ. Στ.)² Δ' 89· γριψον τινος ψαλμουσ ημέραν Κυριακην· μετα μοσχον και ροδοσταμύτος και κροκου, και θις το εις το προσκεφαλον του και θέλει κοιμηθει Ιατροσ. 24¹⁶· φρ. πιτω εις προσκεφαλον = ξαπλώνω, πλαγιαζω: Εις οτήνωιν, όταν δεν ησπορει να πύσει εις προσκέφιλον ήη προσ. κωδ. φκς' (σε μεταφ.): Χιλιδουακι να γενω, στην κλινην σου να ελθω, 1 ιη κτισω την φωλιτσα μου εις τα προσκεφιλά σου Ch. ρορ. 242· ο ανθρωπος που περπατει τα ξενα, (παρην, 1 στ.) πάντα θλιμμενος περπατει και πιαραπονεμενος (παρην, 1 στ.) και βρεχει το προσκεφιλον, ποτέ δεν ανιαινει ΑΔφ. ξι ν. Αθ. (Μηηρομ.) 9· (μετιφ.): Ωχον, και κειτονδι ομορφα κορμια στους καμπινς εσπλωμενα (παρην, 2 στ.). Ωχον, κι ειχην τη πλακα προσκέφιλο τα γνίφη για σενδόνια Εβρ. ελεγ. 160· Ατυχε Απολλωνιε, ... (παρην, 1 στ.) Που 'ναι το στραμωι τ' ομορφον, οπου 'σου μαθημινος (παρην, 1 στ.) κι έχεις το βραχος συντροφια, τη θαλασσα κοντα σου. 1 προσκεφαλο να κειτεσαι απανω στα μπλληι οιν; Ριμ. Απολλων. (Κεχ.) 328· βι καθετι που λορησιμοποιείται σαν προσκέφαλο: ν Ιακωβ ενυκτωσε εις την στραται' και όταν λοκοτεινωσεν καλά και έγινε νυκταν, ήπεσεν εις έναν καμπον εμορφον διά να κοιμη-

βεί και βανει μίαν πετραν δια προσκεφαλον Καρβάν., Π. Ν. Διαθ. φ. 144^ο ο Αλέξανδρος ενδυθη την φορεοιαν του και την μπερεττα του, οπού ειχειν ωσαν προσκέφαλον ταχα οτι εκοιματον Διην. Αλ. V 76^ο (εδω οε υπερβολή): και κλινη έποισα ληνον και παπλωμαν τη οκαρη.Ι πωσαοκιν το προσκεφαλον, εγκολπισον πιθάρι Κρασσο. (Eideneier) V 102. 2) (Με τοπ. χρ.) α) (προκ. να δηλωθεί το τμήμα που βροκεται στην περιοχη του κεφαλού): Δυο αγγελους εκλαμπτους εοκαστηκες καθαρια.Ι έναν εις τα προσκέφαλα, άλλον εις τα ποδαρια Σκλεντζα, Ποιημ. 1⁶⁰. β) (προκ. για δήλ. εγγύτητας): ο Ηλίας, ο ένδοξος προφητης, ... εξιπνηθεις, ευρε το ψωμι ... και το καινι το νερον εις το προσκεφαλον του Νεκταρ, Γεροκωσμ. Ιστ. 113.

προσκήνιον το. — Πβ. και προθυροι, πρόπιλον.

Το μτγν. ουσ. προσκήνιον. Η Α. και σημ. στον τ. προσκήνιο, αρχαιολ.

Ο χωκος μπροστα στην εισοδη κτηριου πυλη, προθάλαμος, είσοδος οικοδομηματος: εκιυθη ... και η μεγαλη εκκλησια ... και το Αυγουσταϊον και το προσκήνιον της βασιλικης και η Χαλλη του παλατιου Byz. Kleinchron. Α' 42^ο.

προσκλαίω.

Το μτγν. προσκλαίω. Τ. προσκλαιικουμαι σήμ. στο ποντ. ιδίωμα (Πιητιδ. Α., Λεξ.). Το μέσ. προσκλαιομαι σήμ. ιδιωμ. (Μιμνάς, Λεξ. ιδιωμ. Καρπάθου).

(Εκκλ., προκ. για τους μετάνοιουντες πρώτου βαθμού) κλαίω μετανικίνυις για τις αμαρτίες μου μηρκκια στην πόρτα της εκκλησίας (για τη σημασι. βλ. και Lampe, Lex., λ. προσκλαίω 2): (εδω η μτχ. ενιστ. ως επιθ.): Τόπους μετάνοιας παλαιη η Εκκλησια μας ειχε τρεις, τον συνωταμενον, τον επακρωόμενον και τον προσκλαίοντα (έκδ. το προσκλιοντα διορθώει.) Νεκταρ, Ιεροκωσμ. Ιστ. 63.

προσκλείω.

Το μτγν. προσκλείω. Τ. προσκλείω σήμ. ιδιωμ. (Τσιτσελη, Κεφαλλ. Σύμμ. 418).

(Μέπ.) κλεινομαι μέσα (εδω προκ. για πολιορκια πόλης): αρωταν γαρ εστιν ανδρων έλω συναπτειν μαχη.Ι και γυναικιων δε μαλιστα τειχει προσκκλείοθαι.Ι ως γένος απθενέστερον Βιος Αλ. 2201.

προσκλίνω.

Το αρχ. προσκλινω. Το μέσ. προσκλινομαι στο Σομαν.

Στρέφω ή γερνω κ. προς καπ. ή κ.: φρ. προσκλινω την καραν τιη = υποτασσομαι (πβ. Επιτομή: κλίνω Φρ. 2 και φρ. προσκλινω την κεφαλην τον 4.5. και 13. αι. λόγ. (Π.Γ)): ενδείξασθε (ενν. Λακεδαιμόνιοι) το σθένος υμων πασι Ι τοις Αθηναίοις, τοις έμοι προσκλινασι την καραν Βιος Αλ. 2885.

προσκοιμουμαι.

Από την προθ. προς και το κοιμούμαι.

Κοιμαμαι καπου, καταλύω του Ηρακλέως τεμενος ην αίτη Θηβαίν πόλις.Ι Πρωτος του Αμφικτιωνος οικος υπηρχεν αυτή Ι ες ύστερον Θεός δε Ζεύς ταύτη προσκοιμήθη Βιος Αλ. 2320.

προσκολλώ.

Η λ. στον Ιπποκράτη και σήμ.

(Μέσ.) συνδέομαι (εδώ προκ. για τη συναναστροφή και συνεργασία με καπ.):

Αμ. παράκλ. 10.

προσκομιδή η, Gesprächb. 32²⁵, Καρτάν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πανου) φ. 397⁸-398⁸; Μαλατζας, Νομοκ. 275, Νομοκ. Αγ. Γεωργ. 126, 145 δις, 146.

Το μτγν. ουσ. προσκομιδή. Η λ. και σήμ. εκκλ..

Προσφικία (εδώ ι εκκλ.) η τελετή της προετοιμασίας των Τιμίων Δώρων για το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας: ο ιερέυς σκοπών θ' αϊ να αρχίσει να κερει την προσκομιδήν λαμβάνει την μίαν προσφοράν και αρχεται και θυει τον Αμνον εις τυπον του Χριστου Καρτάν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πανου) φ. 397⁸.

προσκομιζω, Γ' Αλγν. νόμ. 502⁴, 517³, 518¹⁶⁻¹⁹, 532¹⁰, Χρον. Μικρ. Η 231, 1840, 6347, 7080, 7696, 8828, Χρον. Μικρ. Ρ 1840, 6347, 7080, 7696, 8828, Θησ. Ζ' [83], Κανον. διατ. Β 913.

Το μτχ. προσκομιζω. Η λ. και σήμ.

1) Φέρνει, παρουσιάζει (κ. ιπ κλπ.: έγγραφο, μάφτυρα σι δίκη, υποψήφιο κ.α.): *εγραψουσιν τες συμφωνίες ... | κι επαίηον (ενν. ο βασιλέας) ορκωστικην κι εχριστοβιλλωσέ το (παράκλ. 3 στ.) του πριγκιπας το ηφισαιον κι επροσκομισαιέ το Χρον. Μικρ. Η 8774* Κατι του Λιβιλλου του προσκομισθεντος ... κατ' εμου ... απολογομμαι Ελλην. νόμ. 517³ *μυριβρωι προσκομισθεντων, δι' ορκων σι νευθεντων και τα λαληθειτα παρ' αυτών πιστιώς γραφεντα ...* Ελλην. νόμ. 549²⁻⁵ *επισκοποι των Γραικων του ... ρηγάτων της Κυπρου την ινιτων χηρευουσαν μητροπολιν προσκομιπιτες αυτοι τον Γερμανον ... εις αρχιπιοκοπον εκλεθθήναι ...* Ελλην. νόμ. 501⁶. 2) (Θρησκ.) φίλων κς προσφορά, αφιέρωμα: *τες προσφορες, οπού 'σαν τεταγμένες, | να προσκομισουν το ταχιν εις τους νιους θησ. ΙΒ' [77'] τους αιωνιους τους νιους, πολλα να τους απολοσιω, | (παράκλ. 4 στ.) τα γενια μου τα μαλλιν νι σε τα προσκομιώ (παράκλ. 1 στ.) αν ποισι να 'μνι νικητής θησ. Ζ' [34']*.

Η μτχ. παρκ. ικς επιθ. = (εκκλ.): προκ. για τον άρτο που προκιδέγγει στο μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας που έχει ευλογηθεί κατά την προσκομιδή (βλ. α.): *Ον χρη τον ιερεαν να ρίπτει προσκομισμένας προσφορις ζωων Κανον. διατ. Α 1586*.

προσκομια τι.

Το μτγν. ουσ. προσκομια. Η λ. και σήμ.

Εμπόδιο (εδώ προκ. για τα προβλήματα της ζωής): *έζοιν, ετρέφουν απειρα, έ θαλλου, εσπατάλουιν | διχα τινός προσκομιατις, διχα τινός αναγκης Λιβ. Να 2251*.

προσκόπτω.

Το αρχ. προσκοπτω. Η λ. και σήμ.

Χτυπώ σε εμπόδιο: Λιγ. Βελ. Ν² 390.

προσκοσμάω.

Η λ. στον Αριστοτέλη.

Προσθέτω ως διακοσμήση (παιητ.): τοις δαιμόροις ... δορα πολλών θηρίων | πλειωτη προσεκεκοσμητο Βιος Αλ. 4936.

προσκρέμαμαι.

Η Α στον Ιπποκράτη.

Κρεμομαι (εδώ μεταφ. προσκ. για τις ψηλές βουνοκοκφές): Οι παρρηθέντες δι βουνοι των νεφελων επανω | των ουρανοι προσκρεμανται, μέγα δεικνόντες ύφος Βιος Αλ. 5745.

προσκρουιμα το, βλ. προσκρουσμα.

προσκρουσις η.

Το μτυν. οιστ. προσκρουσις. Η Α. στον τ. προσκρουση και σήμη.

Στηγκρουση (εδώ προσκ. για πολιορκητικό κριό): Κριοι γαρ ειοιν όργανα διατροχα ... | συν βιη προσωθουμενα παρ' ισχυρών ανθρωπων, | και ταυτα δ' αφικμενα τρέχουσι προς τα τειχη | όθεν λοιπον εκ της στερρας προσκρουσεως της τούτων | τα τειχη ... εκριζοντι Βιος Αλ. 2219.

προσκρουσμα το, Διγ. Ζ 2586, Διγ. Α 2630, Λιβ. Esc. 2443· πρόσκρουσμη

Η Α. στον Αριστοτιλι και στο Βλάχ. Ο τ. μτυν.

1) Χτύπημα. εμου δε ήδη των ποδων απαρτι αποκαμόντων | τοις των πετρών προσκρουμαι παντοθεν ιμαχθεντων ... Διγ. (Γιαρρ) Gr. 2180. 2) Εμποδια, αντιμεκτικότητα: εζουσι, ετρίψουσι, εχαιρουσι, εθαλλουσι, ισοπιταλιν | διχα τινοσ προσκρουαματος, διχα τινός ιναρκης Λιβ. δικασκειη α 2576· Χιρω και λιπη συμμεικτα, αλλα και κεκραμενα (παρ. Αλ. 3 ιπ.) προς καλλος και προς φρονησιν, ... (παρ. Αλ. 1 στ.) απερ προσφερουσιν λαρήν ... | εν τουτοις ιώσ κιωδιων, μεσση τουτοις και ψοιμ, | ελιπτιωμα και προσκρουμαι, τα προξί νοιητι λυπην Κιλ. Αλ. 14.

προσκραυω, Οχνηκτ. αγρ. 529⁴⁻¹², 530³, 531^{11-18, 22}, Διγ. (Γιαρρ) Gr. 131, Διγ. Ζ 3147.

Το αγχ. προσκρουω. Η Α. και σήμη.

1) Χτυπω (πέφτω με ορημη, ικοντάφτω) πανω σε κ.: Γλυκα, Στ. 154· (σε μεταφ.): Βλιπετε, όταν τρεχητε της ευτυχιας το ομαλιν, (παρ. Αλ. 2 στ.) να μη εις λιθαριν πουπιτες προσκρουσιτ' ατυχιας Λόγ. παρηγ. Ι. 735· βλιπετε, οταν τρεχετε της ευτυχιας, τ' ομαλι, (παρ. Αλ. 2 στ.) να μη λιθαριν πουπετε προσκρουσητε ατυχιας, Λόγ. παρηγ. Ο 746. 2) Πληγωνομαι απο χτυπημα: ειθε προσκρουσις (ιν. ο ιεροξ) τον υφθιλοιμολ αγει και δικρυμοσει, αλας Καππαδοκιον μιωφρας καλωσ, προσφουσα τον σφθιλοιμολ αυτου Ιερακοσ. 393¹⁶· Εαν ο ιεροξ προσκρουση το στήθιοσ, ούτωσ αυτόν νοησεισ. Οταν ιώσ την κεφιλην κλιουσιτα και κημμουσιτα, ιωσι οτι το στήθιοσ προσεκρουσε. Οχνησοσ. αγρ. 528¹¹, 529¹. 3) Χτυπώ κατ.: Του Κωνσταντινου τύχαιεν ταχυτεροσ ο μαυροσ (παρ. Αλ. 1 στ.) ραβδεαν δε τον αμυραν προσεκρουσεν μεγάλην Διγ. Ζ 341. 4) Επιτιθεμαι: Τι συνεβη σοι, τεκνο μου, ... | μη θηριον προσεκραυσε και ετάραξε φόβοσ; Διγ. (Γιαρρ) Gr. 1339· ο τυραννοσ εκειλεισει, ωσ, ει μη δοθή το χρεοσ ... και την Χιον αυτην προσκρουση και αφαινηση Δούκ. 405¹⁷. 5) (Μεταφ.) μαλινωσ κατ.: Η δε γυνη αυτου

πολλά επικρανήθη... και επρόσκρουνεν αυτόν πάντα, μερα και νυκτα Βιος Φιλαρ. 240.

προσκυτάμαι, Σουρούμης, Ιωάνν. Ξέν. C 91, 97, 112-3 ενεργ. προσκτώ. — Βλ. και κτώ, κτάμαι.

Το αρχ. προσκταομαι, Ενεργ. υποστ. προσκτηση και μηχ. προσκτωσα στο Κουμαν., Ευναγ. ν. Λέξ. (Λ. προσκτηση). Η λ. και σημ. Λόγ.

1. (Μέσ.) αποκτώ επιπλέον: αυτ. C 124.

II. (Ενεργ.) προσκάρπω (εδώ προσκ. για την ακίνητη περιουσία μονής): εκει εκτισεν (ενν. ο άγιος) εκκλησιαν ... με κελλία και περιτειχισμα, ... προεκτησε και τραγυρο της μονης ταύτης χωραφια μοδίων σαράντα αυτ. K 113-114.

προσκυβερνώ.

Από την πρῶθ. προς και το κυβερνώ.

Διωκώς προβύττεροι... δυο των Ιουδαίων| σιτινες προσεκριθῶνιν κρεται της γενοουσαι| του κρινειν και προσκυβερναν πάντας Μωσῆως νομα| Σωσ. 10.

προσκύνημα το, Χρῆν. Μοϋ. Η 121, 3028, 7733, Χρῆν. Μοϋ. Ρ 121, 3028, 7733, Αχίλλ. L 1064, Αχίλλ. (Smith) N 1468, Π. Ν. Λιαθ. (Παναγ.)² 470, Κάθ. Χρονογρ. (Κοσμάς) 18, Παισ., Ιστ. Σινά 2073, Νικτιαρ., Ιεροκοιμ. Ιστ. 324 προσκυνημαν. — Βλ. και προσκύνημα.

Το μτγν. ου. προσκύνημαι, Ο τ. και σήμ. υπο ποιντ. ιδιωμια, όπου και αλλιυ τ. (Παπιδ. Α., Λι Ξ., ιτη Α.). Η λ. και σήμ.

1) Επικειψη, μγτάβιση πιστού/προσκυνητή σε ιερό τοπο με στόχο τη λατρευτική υπακοή τιμής (με γυνυκλιωία, υποκλιση, ασπασμό κλπ.): ελειψεν η φιλαδελφια ... επαρκατήβη η πρωτις, προσευχη και τάμιτα προς τον Θῆον, εψιφαν τα προσκυνημιτυ των εκκλησιων Δαμασκ., Λόγ. κκοιμ. (μγτάφρ.)² 530 απην ο αρχων εγυμσεν ολαις τους Αγίους Τόπους και ψκαμε τα προσκυνηματα απού επιθυμα, ιθυμηθη να ιτριψει εις τον τόπον του Μωρεζ., Κλίνη φ. 70^ο. 2) Ο ιερός τόπος στον οποίο μγταβινουν οι προσκυνητές για να προσκυνήσουν: Μια σουλάτανα ηθελῆσε να πα να προικνησει (πιριυλ. 5 στ.) μεγα καράβι εφόρτωων ολο προσκυνητάδες, | φαγια και φόρεματα, ασπρα και καρουαάδες, | ν' αφήσει στο προσκυνημα Λαικρούς. (Κακλ.) 25-τωτων (ενν. του θουλου) δ' αροτιρόθεν| υπαρχει το προσκυνημα δυολεβῶν της σμαγιδας Πάισ., Ιστ. Σινά 1259^ο (προκ. για τους Αγίους Τόπους): στα προσκυνήματα του Ιεροσολυματου| εκει όπου επέρισυ και τόπως επιρπάτω Διωκῆς, Προσκυν. [159]^ο ελητησεν ο αποκριάριος ... να μβεν αφῆνον να καταφρονου και να δέρνον και να οχλωσι τους κατα καιρον ερχομένους εις το αυτό άγιον προσκύνημα Οριωμ. Μαιμλ. 97^ο. 3) (Συν. στον πληθ.) α) υρά προσκυνηματικά αντικείμενα λατρικῆς (εικόνες, σταυροι κλπ.): η αγια Ελενη με το θέλημαν του Θεου εφηλεν πολλά προσκυνηματα εις το νησόν, τον σταυρον τον μέγαν και τον μικρόν εις την Τογνη, ο ποιος επολόμαν πολλά θαυματα και πολλές ιατρείεις Μαχ. 62^ο εικονη συνθεμεναι, | σιτινες προσκυνηματα υπάρχουν των αγίων, | προφητων αποστολων τε μαρτυρων και οικων, | υπερ φερουν και προσκυνούν ... όταν ελθει η εορτή του καθενός | Ικίσι., Ιστ. Σινά 477^ο β) προσκυνηματικά αφιερωματα: ταματα κάμνον (ενν. οι πλοισιοί) χιλιο και μυρια, |

παρακαλούν και τους αγίους, τασσονται λειτουργίες, Ἱ λαμπάδες, προσκυνήματα, να γενεὶ ακριβεία, Ἱ να γάδρουν τελεω τους πτωχοῦς Ναθαναήλ Μπέρτου, Στιχοπλ. Ἱ 381. 4) Δωρα που προσφέρονται σε κλπ. ὡς ἔνδειξη τιμῆς, σε βασιμῶ, ἀφοσιωσῶ, ὑποταγῆς: Ὑπαγετε, ἀδελφία μου, Ἱ κει εἰς τους γονεῖς μα; Ἱ με προσκυνήματα πολλὰ τα πρέποιν και ἀρμόζον' Ἱ ας ἐρχωνται ἐγγλησραν να ποιησωμεν τους γάμους Α-χὺλλ. (Smith) Ν 1449 τον ἐπροσκύνησαν (ἐνν οἱ Βαβυλωνιαῖοι) και οὕτως τον ἐφουμισαν τον Ἀλεξάνδρον μεγαλῆ φωνῆ βασιλέα των βασιλέων ... και ἤφεραν ἱον προσκυνήματα, δωρα πολλὰ πανθαυμαστα Βιος ΑΛ. 107. 5) (Ἐκ)δῆλωκη ὑποταγῆς, ἀποδοχῆ ὑποτελειας- φρ. δίδω προσκυνήμα, βλ. δίδω ΙΑ'14 φρ. 6) Ἐθιμιστυκῶ τελεστικῶ ὑπικῶ σχήμα κχιρι τισμου (συν. σε ἐξέχοντα προσωπα) ὑποκλιση (ὡς ἔνδειξη ὑποταγῆς, τιμῆς και σέβαιμου): το να τον ἴδει ο Διγενης, εδνοσε τα χέρια! και χαμηλά ἐπροσκυνη τον κυρην και πενθερόν του! και μετα το προσκυνήμιν ἀκο Ἱα τι του λέγει ... Διγ. (Ἀλεξ. Στ.) Esc. 981: Προσκυνησαν δουλοπρεπῶς παρα των μι γιοιωνων! προς δεσποινιν την χρυσαυγην, κορην την Χρυσορροπην Καλλιμ. 2010 Γραφει ο σουλιανος γραμματι, της Βενετίας Ἱι στέλλει, Ἱ ἐπιμνω εγω τα γραμματα, ἀποχαιρίτησῶί του! με δουλικῶν προσκυνήμιν, ὡς ἤμουν ἀριστοιμοῖς Ντελλαπ., Ἐρωτήμ. 1281. 7) (Στον πληθ., Ἱι ἐπιστ.) χαιρετισματα (βλ. Κοικ., Εἰστ. Λαογρ. Β' 205-6): εὐχιν και προσκυνήματα εἰς τον αἰθεντην ἐκ ἱων τον Μαχοιμετ Ορισμ. Μιμιελ. 99.

προσκύνθησ ὠση η, Λογ. παρηγ. 1. 585, Ορισμ. Μαμελ. 96²⁴, Βιος ΑΛ. 1619, θιολ. Τζιρ 356¹⁹, Πανιρ. 77⁷, Δουκ 125², 215²², Σφρ. Χρον. (Maisano) 22¹³, 74²⁴, Byz. Kleinchron. Α' 430⁴, Σελθ. χρον. 75¹, 81^{12 17}, Αἴλαγ., Κάρολ. Ε' 1052, Ψυδο-Σφρ. 304², Μπερτολδινος 93, 163 προσκυνηση, Ἀλεξ. 12155.

Το ἀρχ. ουσ. προσκυνητής. Η Α. προσκυνηση και στήμ.

Ια) Ἐπισκεψη, μεταβαιη (προσκυνητή) σε κερῶ τοπο με ὑποχῶ την ἱπόδοχη λατρευτικῆς τιμῆς (με γονυκλιση, ὑποκλιση, ἀσπασμο κλπ.): το ἅγιον σπῆλαιον την στήμρον το κριτοῖν Φραγκο, ἀμῆ δεν ἤμπορουν να Ἱμποδιουν τίνος την προσκυνῆσιν Πρωσκυν. Κουτλ. 394) 148²² β) ἀποδοση προσκυνητωτικῆς λατρευτικῆς τιμῆς σε κερῶ τόπο: ἐπηγμε εἰς το ἅγιον ὄρος χερῶν προσκυνησεως Συναδ., Χρον.-Διδασ. φ. 36¹ Ἡβουληθη δε (ἐνν. ο πατριάρχης Ἱερεμίας) να ὑπαγει εἰς τα Ἱεροσόλυμα εἰς προσκυνῆσιν του ζωδόχου ταφου του κυριου ἤμων Ἱησοῦ Χριστου Ἱστ. πατρ. 153^{12 13}, 2α) Τελιτικῶ ὑπικῶ παρανοσιασῶς και χαιρετισμου (με γονυκλιση, ἀφοσιωσῶ, ὑπόκλιση ἢ ἀσπασμο) ὡς ἔνδειξη σέβασμου, τιμῆς, ὑποτιγῆς, ἀφοσιωσῶς: ἐξῆπιθρον η διοποινα και την κινχισαν λεγει: Ἱ «Ας ἔλθωσιν οἱ θελοντες εἰς την προσκύνῆσῶν μου ...» (παρὰλ. 3 στ.) και δουλικῶς εἰσερχοντι και προσκυνῶσῶι παντες. Ἱ (Προσκυνησαν δουλοπρεπῶς παρα των μεγαστανω! προς διοποινα την χρυσαυγην, κορην την Χρυσορροπην) Καλλιμ. 2005¹ κελινει με εἰς προσκυνῆσιν να ἐμπω της Δυστοχίας. Ἱ Εὐβην γων κχι εἰδα την κυθῆμενην εἰς θρονον (παρὰλ. 9 στ.) δνω τα χερια μου σφικτά, πιτω εἰς γην ὀμπρος της Λόγ. παρηγ. Ο 604¹ (ὡς ουστ. αντικ.): προσκυνῆσμεν προσκυνῆσῶι φοβερας: εἰδαμεν και τον βασιλεα κυρ Ἱωαννην τον Παλαιολογον και τον βασιλέα κυρ Ἱωασαφ μοναχον τον Κατακουζηνόν, τον ποττριαρχην κυρ Καλλιστον ... Ἱαννάφ. 74²⁷ (εἰδῶ προκ. γα πάνδημη τιμητικῆ συγκέντρικῆ ὑποδοχῆς): Ὀλος ο κόσμος ο πολὺς της γης Ἀργυροκαστρου! εφτασειν εἰς προσκύνῆσιν της δεσποινίας Ροδαμνης, Ἱ κοσμον

πολὺν λαμπρύνουσιν, στολιζουσιν τὴν στρατὰν | μαργαριταρὶν καὶ βλατίν, χρυσαφιν
καὶ λίθαρην λιβ. Esc. 4318^b) (συνεκδ.) τυπικὸ σῆμα χαριετισμοῦ· υποκλίση (βλ.
Κουκ., Ευστ. Λαογρ. Β' 204-5, ΒΒΙΙ Α' 114) (σε εὐέχοντα πρόσωπα): Ἦλθε λοιπὸν ὁ
στελέμενος ὀμπροσθα, καὶ κανοντας τὴν πρεπουσαν προσκυνῆσιν του βασιλεως ἤφε-
ρεν του το χαρτιον εἰς το χερσι του Μπερτολδος 35· φθανοντας (ενν. ἡ Μικρόκολρα)
ὀμπροσθὰ εἰς τὴν βασιλιουσαν, εκαμεν της τὴν πρεπουσαν προσκυνῆσιν Μπερτολδίνικ,
137. 3α1 Υποπαγή· υπηρεσία: ταυτα λέγει προς αυτον ὁ ρήγας μετα πόθου·! «Εδα ας
εἰσι, Βελλανδρε, με τους οικειους μου ανθρώπους, | ... εἰς προσκυνῆσιν της εμης
βασιλειας» Βέλλθ. 802· Οριζω σε εγω νι ἄθις ἕς προσκύνηση μου, | να ἴσαι στην δου-
λουνη μου κι εἰς τὴν υπακοή μου Αλεξ. 2155^b) ἡ φθοσώκη, σεβασμός: οσαι ἦσαν
δουλοι κηι ελευθερώθησαν λέγονται απελευθεροι και χρεωσταισι προσκυνῆσιν, τι-
μην και ευχαριστιάν εκι ινον που τους ελευθερωσεν Zygomalas, Synopsis 121 Α 1.

προσκυνητά, ἐπίχρ.

Από το επίθ. προσκυνητός.

1) Κινοντας υπόκλιση: ἀφέντης ὀρισε νι κάμει ὅτι ὀριζει· | κη εν τω αμα ἴπο-
δι κει προσκυνητά γυριζει Τζίνε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.·Απικ.) 452^α. 21 Με ἡ βωπιμό
κηι υπακίη: ἡ γινικια ὀσον θωρεί κηι εἶνι προσκυνημένη, | θεά του Αδους γίνετα κηι
τις ψυχές μαρμειει (παριλ. 4 στ.) Κηι τόσον περισσοτερο ψηλωνει κηι κηιυατιη, | ὀσ'
απ' ἐσέ τον ταπεινον προσκυνητα τιμιτιη Σουμμ, Παιτ. φιδ. Α' [1250].

προσκυνητάριον το, Πρωσκυν. Ἰβ. 535 τίτλ., Πρωσκυν. Μπεν. 54 153^α, Πρωσκυν.
α' 110^α· προσκυνητάρη, Πρωσκυν. Δαυρ. 874 94^α.

Από το ουσ. προσκυνητήριον. Ο τ. προσκυνητῆρι και σήμ., ὀπως κηι τ. προσκυνη-
ταριον (Κριθρ., Λεξ., λ. προσκυνητῆριος). Η Α. και ηε κείμ. του 18. αι. (Πρωσκυν. Αγ.
Α0. 169^α).

Κείμενο πιν περιλαμβάνει τὴν περιγραφὴ (σε πεζό λόγο και σπανιότερα σι
πιχρος) τῶν Αγίων Τόπων και τῶν διαφόρων κυρίως χριστιανικῶν μνημιῶν (προ-
σκυνημάτων) που βρῦλκονται σ' αὐτους και το ὀποἴο χρησιμοποιεἶται ὀς (τελειδιω-
τικος) ὀδηγός τῶν προσκυνητῶν (για το εἶδος τῶν κειμένων ἑντων, το περι χόμι νο
κηι τὴ ἡκόπο συγγραφῆς τους βλ. Καδας [Πρωσκυν. Κουτλ. 156 α. 40-51], ODB, λ.
proskynetation): Προσκυνητῆριον της αγίας πόλεως Ιερουσαλημ και τῶν περιχωρῶν
αυτής Πρωσκυν. Κηιπλ. 390 124^α Προσκυνητῆριον περιέχον πάντα τα ὑπό του Σωτη-
ρος ἡμῶν τερατουργηθέντα Θεουσημία εν τη αγία πόλει Ιερουσαλημ και τας τοποθί-
αις Πρωσκυν. Ἰβ. 845 τίτλ. Προσκυνητῆριον συν Θεῷ αγίω. Τοις ανιγινώσκουσι χηι-
ρειν και εὐχεσθῆν υπερ ἡμῶν, της ἡμιλιας και διηγήσεως κηι εξηγησεως περι του
αγιου τοπου της επαγγελιας, ἤγον των ἡεροσολυμῶν Πρωσκυν. Μεταμ. 50 109^α.

προσκυνητήριον το.

Το μτγν. ουσ. προσκυνητήριον, Η Α. στον τ. προσκυνητήριο και σήμ. (Μπαμπιν.
Λεξ.).

Ο χώρος προσκύνησης και προσευχῆς τῶν πιστῶν (ODB, λ. proskynetation). Η
σπιυδη μου προς το προσκυνητήριον. Σπούδασε ἵνα φτασης τὴν συναβροισιν. Αρα
επισσημχου; Sprachlehre 146.

προσκυνητής ο. Προσκυν. Μπεν. 54 155¹¹, Νεκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 270¹ πληθ. προσκυνηταδες, Προσκυν. Ιβ. 535 1255, Προσκυν. Ιβ. 845 1355, Μηλ., Οδοιπ. 635, Προσκυν. Κουτλ. 390 128, Νεκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 80, 437, 438, Διακρούς. (Κακλ.) 23, Προσκυν. α' 112¹¹.

Το μτγν. ουσ. προσκυνητης. Η λ. και σήμ.

1) Αιτός που μεταβαίνει σ' έναν ιερό χωρο (που βρίσκεται μακριά από τον τόπο διαμονής του) για προσκύνημα (βλ. α.): *ωσαν προσκυνητης του Θεού, ηθελησα να υπαγω και εις μεγαλην Αραβιαν και εως τον ταφον προφητου Μεμετ να προσκυνήσω* Νεκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 347: *έρχονται γαρ κατά καιρον Φραγκοι προσκυνηταδες ι και λειτουργοι και αυτι, φραροι και παπαδες Παισ., Ιστ. Σινα 1323* (προκ. για πιστούς που συμμετέχουν σε σμαδικό προσκυνηματικό ταξίδι): *να φυλλαττονται εις αυτά τα καστέλια ... διαφορα τροφιματα δια ανθρωπους και ζωα, να αγοραζουσιν οι διαβαινοντες απ' εκει πραγματευταδες, και μαλιστα οι προσκυνηται Τούρκου του Κιαμπε Νεκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 6* Μια σουλτάνα θέλησε να πάει να προσκυνήσει στη Μεκκα, που 'χε ταοσιμο, και παλι να γυρίσει (παρ. 2 στ.) *μεγα καράβι φόρτισε όλο προσκυνηταδες ... Τζανε, Κρ. πολ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 146¹⁶* (προκ. για ταξιδιωτες προσκυνητές των Αγίων Τοπων): *κτίσε κονακια, να κοινοουσιν οι προσκυνηταδες οπου ερχονται εις προσκυνησιν του Ζωοδοχου και Αγίου Ταφου Νεκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 144* αυτοι είναι ο γιαλός *όπου ερχονται τα καίκια με τους προκυνηταδες και απεχει της αγιης πολεως Ιερουσαλημ ιλια Α' Προσκυν. α' 127¹⁶* να κτισουσιν εις την *Ιερουσαλημ ... ξενοδοχειον δια τους προσκυνηταδες Νεκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 145. 2)* (Συνεκδ.) πιστός: *Τι τοις λογις προσκυνηταδες ομοιαζουν ζωγραφισμένους ανθρωπους, οι οποιοι φαινονται εις την ζωγραφιαν να κρατουν επανω εις τα χερια τως ένα βιον ... αμη κατα αληθειαν ουτε βάρος κρατων ουτε κόπον κάμνουσιν Ροδινός (Βαλ.) 70* δριμιτε, προσκυνησете, αν θελετε οωθειτε ι και να ονομαζεοθε καλοι προσκυνηταδες Προσκυν. Μπεν. 54 168¹.

προσκυνητός, επιθ., Ροδινός (Βαλ.) 61, 200.

Το μτγν επιθ. προσκυνητος (TLG· βλ. και L-S Suppl.). Η λ. στο Somav., στο Βλαντιού, Σινών. 12 (λ. αγαπητός), 197 (λ. σκυφτός), καθώς και στο ΑΛΝΕ.

1) (Θεολ.) που αποτελεί αντικειμενο προσκυνησης και λατρείας (βλ. Lampe, Lex., στη λ. 1a, b): *η προσκυνητη του Πατρος ... υποστασις Ιστ. πατρ. 147¹⁶* η προσκυνητη Τριάς Ενγ. Γιαννουλη, Επιστ. 149¹⁶. 2) Που του οφείλεται σιβασμός και τιμή, αξιωσεύβαστος: *το τιμιον και προσκυνητο γράμμα το πατριαρχικον Ιστ. πατρ. 145¹*. 3) Ποι του αποδίδεται τιμη και δοξα: *ένδοξος, σπουδαιικ., τρανός: μεγάλως και ετιμησαν, εδοξωσαι (ενν. Αλεξιος ετι και Πετρολεφας) Ρωμαιοις ι ηθελησεν αυτους τους δύο να τους αντιδοξασει (παρ. 3 στ.) καθαλαριους τους έκαμεν, προσκυνητους αιθεντας Γεωφγηλ., Βελ. Α (Bakk.-v. Gem.) 344.*

προσκυνητός, επιρρ.

Από το επιθ. προσκυνητος. Η λ. τον 4. (Lampe, Lex., TLG), σε έγγρ. του 17. (Δρουλια-Μαλτεζου, Σύμμ. 2, 1979, 384), 18. (TLG) και 19. αι. (Τωμ.-Παπαδάκη Α. Κρητ. έγγρ. Α' 33).

1) Κάνοντας υπόκλιση: φθινόσσα (ενν. η Μαρκολφα) ομπροσθα εις την βασιλεισαν προσκυνητως την εχαιρητησεν Μπερτολδίνος 146. 2) (Προκ. για θερμή παράκληση, ικεαία) γανιτωτά: όλαι προσκυνητώσ παρακαλουσι την πανιερωτητα σου να καμεις ελεημοσσην δια τους οικτιρμούσ του Θεου, να τας ελευθερωεις από τέτοιαν οκλαβιαν Επιστ. Ηγουμε. 175.

προσκύνισμα το. — Βλ. και προσκύνημι.

Από τον αϊχ. τιμ προσκύνω κατά τα ουα. ιε -ισμα· πβ. και προσκυνίζω (Γιαννουλέλλις, Πλωμάρι 118) και προσκυνισμός σε έγγρ. του 19. αι. (Τσιμ. Παπαδακη Α., Κρητ. έγγρ. Α' 25, 39). Π Α. και σήμ. ιδίωμ. (Ζέη, Λεξ. Ζακ.¹, γρ. προσκυνησμα, Ψάλτ., Θρακικα 199, Α. προσκυνισματα) και στο Βλαστού, Συνων.¹ (Α. προσκύνημα).

1) Μετάβαση προκυνητών ιε ηρό τόπα με στόχο την απιδοση λατρευτικής τιμής: τα οποία κιοτρη στεκονται κοντά εις τον δρομον, οπού πηγασιουσι εις το προσκυνισμα τους εις το Μεκκέ Χρον. σπιλτ. 125². 2α) Ο ιηρός τόπος μετάβασης των προσκυνητών: μεγα καράβι εφόρτωσε όλο προσκυνητάδες, / φορέματα ολόχροσα βελούδα, καμοικάδες, / ν' αφήσει στο προκυνισμα και άλλα να χιρισσι Τζάνγ, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 146¹⁷. β) ιερα, ναίς: έγινε ντερβισης ο Μιυρατης ως εταξε. και εκαλεζετον εισέ έναν τόπον, εισέ προσκυνισμα Χρον. σπιλτ. 76²⁰. 3) Δώκη που προσφέρεται σε κάπ. ως ένδειξη τιμής, σεβασμιά, αφισωκτη: ήλθαν από την Ιερουσαλήμ Εβραίοι και... ήφιραν του προκύνισμα τενα μεγάλη Δήγ. Αλ. F (Konst.) 190¹⁸.

προσκύνω, Κυλλίμ. 1115, Βέλοθ. 144. Χρον. Μαρ. Η 1640, 2082, 8442, Φλακρ. 1115, Πιπιω. 273²², Περί Ξεν. (Μαιουμ.) 337, Απολλαν. (Κεχ.) 802, Λιβ. Va 3866, 3868, Λίβ. δικευη α 274, 4357, Ιμπ. 240, 631, Θησ. ΣΤ' [34²], Χούμνου, Κιχημγ. 631, Γιωργηλ. Βηλ. Α (Bakk.-v. Gem.) 43, 62, Διήγ. Αλ. G 286²⁰, Καρτιάν, Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάντιν) 324, Πτωχα. Α 955, Ιπτ. πατρ. 86³¹, Παΐσ., Ιστ. Σινά 1000, Πανώρ.¹ Δ' 199, Ε' 340, 353, Διγ. Άνδρ. 39,³¹ Ερατήκρ. (Αλεξ. Στ.)¹ Α' 1388, Β' 157, 482, 783, Γ' 889, Δ' 1445, Σουμμ., Πιστ. φιδ. Α' [1243], Β' [556], Ε' [1618], Νγκταρ., Ιερικισμ. Ιστ. 415, Φορτουν. (Vinc.) Ε' 315, Τζανε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 224¹², Π. Ν. Λιαθ. (Παντινγ.)¹ 1340, κ.π.α.: μτχ. παρκ. προσκυνισμένος, Νεκτιφ., Ιεροκοσμ. Ιπτ. 436.

Το αρχ. προσκύνω. Η μτχ. παρκ. αναλγ. με τις μτχ. ιε -ισμένος· πβ. και ουσ. προσκυνισμα. Η Α. και σήμ.

1α) Αποδίδω λατρευτική τιμή σε ιερω πρόσωπο, αντικείμενο, τόπο (με γονυκλισία, υπόκλιση, ασπασμός): Πισί., Ιστ. Σινά 865, Π. Ν. Διαθ. (Παντινγ.)² 2210¹ (αμβ.): μελλίτις βλέψαι τον ναον... (παρ.αλ. 5 στ.) και τον σταυρον σου ποιήσον, προσκυνει εις κατω ευχαριστων Κυρω Παιύ., Ιπτ. Σινά 371· τους ιερεϊς εουναξαι δερην να ποιησουν' (παρ.αλ. 6 στ.) και τοτες επροσκυνησε (ενν. ο Πρεδας) και πηρει ευλογίαν Ιστ. Βλαχ. 159¹ (προκ. για ιερά προσκυνηματικά αντικείμενα, λειψανα αγίων κλπ.): ήφιραν το (ενν. το ακιητρον του αγίου Λουκα) ομπρος εις τον δεσποτην· / δεσποτης το ι προσκυνησεν Χρον. Τόκκαν 2528· εουνάχθη ο λαός πολός, ... και επροσκύνησαν τα λειψαιτη των αγίων Μετάφρ. Δαρμασκ. Βαρθολιμ 163²⁰· εχομι τες εικονες μης, γνι να τσι προσκυνοίμε Τζανε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 224²⁰. β) (προκ. για θρησκευτι-

κή πιστή) λατρεύω, πιστεύω: Ζήν. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Δ' 168, Φυσιαλ. (Legr.) 152, Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.) 2356 (υποτιμ. με το ουσ. είδωλα): πώς προσκυνα τα είδωλα να δου και να γνωρίσου Ζήν. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Γ' 214 Τα είδωλα επροσκύνησα τώρα στα γηρατεία μου! Με τ' άσπρα γενία ηβέλησα να βγω οχ τα λογικά μου! Ζήν. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Δ' 278 (μεταφ., προκ. για αγαπημένο προσώπο): Εκείνη μόνο προσκυνα και ως είδωλο λατρεύει Φορτυν. Ιντ. α' 91 Είσαι ... τόσ' άσπλαχνος σε μια που σ' αγαπάει, | ... κι ωσπί: Θεον, Σιλβιε, σε προσκυνάει Σοιημ., Παστ. φίδ. Β' [470]: γ) επισκέπτομαι ως προσκυνήτης καπ. ιερο χωρο: Ως γοιον έρχετον ο ρήγας εις την θι λαιωσαν. ήρτεν του μια φοιρταινα μεγαλη, και επηρειν ταμιν, οντι να 'ρτει με το κλον εις την Κυπρον να γυρέψι όλα τα μοναστηρια της χώρας να τα προσκυνησαι Μαχ. 226* είδοσιν διαβινοντας Ρωμαιοις πελεγρινουσι, | ανθρώπουσ όλουσ ενσβεβυ, χριστιανουσ την πιστιν. | ολοι να υπαγαίνουσιν δια να προσκυνησουσ τον Αγιον Ιακωβον Φλωρ. 38* (προκ. για προσκυνημα στους Αγίους Τόπουσ): ενεβην του μεγαλη αγαπη να παγει εις τα Ιεροσολυμα εις τον ταφον του Χριστου, δια να προσκυνησαι ολην την γην του Κυριου Μαχ. 648* (αμτβ.): Ταοισμο ετακτηκασι (ενν. ο Ιωακειμ και η Αινυ) να πα να προσκυνησουσι| εις το νιό του Σολομό, παιδι για να γεννησασ Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.) 1544 λέγουσ να προσκυνησουσιν εκει στα μοναστηρια Χρον. Μελ. Ρ 5755 απηρχόμησ προσκυνησαι εις την Παναγιασ την Οδηγήτριασ Notizb. 55. 2a) Τελω υπικο χαιρετισμον προς ανωτερι ιεραρχικα (μι γονκλεκτια, υποκλιση, ασπασιό, πέφτοντι, στο εδαφος, κλπ.): Διακρουσ. (Κακλ.) 108, Χρον. Μορ. Π 6854, Λετλ. Παροικ. 339* β) χαιρετώ (με εθιμοτυπικη υποκλιση): ήρχετον η παράλευσ και εγω συναπαταιώ την, | ... να βουλευομαι πως να την χαιρετησω (παραλ. 1 στ.) Τραχιλο κλιω, προσκυνω και ι κλινη προς εμενα Λιβ. Να 2017 Η κοιρητη όλη εγεμεν απο ψηλοσ ιουθιντι, (παραλ. 7 στ.) Μεσθ σε τουτον τον λαον εξηλθεισ ο Θητοσ, | με στέμητοσ βασιλειου ... | Ολοι τον απεδεχθησαν μετα τιμησ μεγαλησ | και κεινοσ ... | ολουσ τουσ επροσκυνησεν Θησ. Ζ' [106'] (σε επιστολη): ο Δαρειουσ ο της Περιοισ ... γράφωσ και προσκυνω της βασιλειασ σου Διηγ. Αλ. Γ 279* γ) υποκλίνομαι ως ένδειξη συμφωνησ, σεβισμου, αφοσιώκησ, υπιπαγήσ, ευχαριστιασ: Κι όσον επαιαγνωστησαν τα εγγραφι εκεινι, | σκωνεται ο μοιρ Ντζεφρεσ, ... | και χαμηλά επροσκυνησαι τουσ ορισμουσ του κοιτουσ Χρον. Μορ. Η 2339 Δενει τα χερια του (ενν. ο Αχιλλευσ), προσκινει πατερα και μητέρα, | ... ως επρεπεν αξιασ | γλυκεια καταφιλοδουσ τον ... | Αχιλλ. (Smith) Ν 385 πατερα, ως δουλοσ σου σκυτιω και προσκυνω σε | και την ι υλην σου ... παρακαλω σε όωσε Ευγέν. (Vitti-Spadaro) 1291. 3) Υποδέχομαι, πιχιάπαντω, καλωσορίζω καπ: Εφθουαμεν ιις Αιγυπτου, ... | συναπνιτωσ μασ άνθρωπωσ μεγαλοσ, συγγειις του | πεζουον, προσκυνουσ τον και εμεναν μετ' εκεινισ Λιβ. διασκενήσ 3428* (προκ. για τιμητικη υποδοχή εξέχοντοσ προσώπου): Ηγγισαν εις το καστρεν τουσ, | ξέβηνσ ο λαόσ του (παραλ. 1 στ.) και προσκυνουσιν άπαντεσ, μεγαλώσ ευφημουσιν | τον βοσιλεα, τη δεσποινια, τον νέον βοσιλεα Αχιλλ. (Smith) Ν 747 Μόλισ ποτε εφθαουεσ εις το Αργυρον τα Κάστρου, | ενθυσ το γενουσ έδραμεν, οι πάντεσ προσκυνου τουσ | μι τι χρασ, μετα τιμησ Λιβ. Να 3950. 4a) Δηλώνω υποταγή, υποτάσσομαι «Εγω 'μαι ο Ποθου», λέγει με και είπα τον: «Προσκυνω σε, | τρέμα την εξουσιαν σου, φρίτω την δύναμη σου, | δουλωσμαι εις τον Έρωταν Λιβ. διασκενήσ 373* (αμτβ.): ο Καρπανεουσ όρισεν, διαλαλημόν εποιησαν, | ότι όσοι εκ τα περίγυρα των χώρων της

κορινθού θέλουν να προσκινήθουν, να τον δεχτούν δι' αφεντην, | να έχουν τιμήν και ευεργεσίαν, αναδόχην μεγάλην Χρον. Μοφ. Η 1493· (προκ. για αναγκαστική αποδοχή διψφορετικής θρησκευτικής πίστης): να προσκυνήσετε, να γενητε και εσεις Μουσουλμάνοι Νεκταρ, Ιεροκικτι. Ιστ. 281· β) (αμτζβ.) παραδίδομαι: Κι άλλα χωρία εθελαιοι. ... | μήπως κι ευροιν αναπαψη σαν παν να προσκυνήσου. | Κι οι γέροντες ελέγαιο ποτε να μηδέν πασι | στον Τούρκο να παραδθου, γιατί θα του χαλάσει Τζάνε, Κρ. πολ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 249^α· ανευ οπαθίου και πόλεμον θέλουσιν προσκυνήσαι Χρον. Μοφ. Η 1450 με πολεμον το επήρασιν (ενν. το κάυτρα), ολίγοι επροσκυνήσαν Χρον. Μοφ. Η 2026. 5) Υπακούω, αποδέχομαι: λέγουν τον (ενν. αρχοντες τον Ιμπερην) ... | «Ο ρηγας σε παρι καλεί, χάρισε την ζωην του (ενν. του Αλαμάνου) (παρ. 2 στ.)» Κι ο Ιμπεριος ... απιλογηθην (παρ. 2 στ.) τὸ ορίζει ο ρηγας ο λαμπρος και ημεεις τον προσκυνόμεν Μπ. 441· ως το διακρινον (ενν. το δικιον) και ειπουν με του Θεου τον φόβον, | εκείνος γαρ να το δεχτει και να το προσκυνήσαι Χρον. Μοφ. Η 2369· Ακαούσων τ' αὐτη η' αρχοντες, ὅλοι το επρωσκυνησαν Χρον. Μοφ. Η 1631. 6) Εξέβομαι, τιμῶ, υπολογίζω: ὅλον το πλήθος αγαπουν, τον Βελιούριον θελουν, | εκείνον τιμουν και προσκυνουῶν πιρῶ την βασιλειαν Λιγγ. Βελ. χ 322· ελπίδι κάνει και ται ηιοις τες κόρες ν' αγαποῦσι, | ποιά να τως δουλευουσαι, και να τες προσκυνουῶι Εραφ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Α' 290· ας πάρει τη Μιρην γυνικαν εδικην του (παρ. 2 στ.) ηι την τιμά, να προσκινά, | να τρε βλέπει ως πρέπει Π. Ν. Διαθ. (Ιβναγ.) 1837. 7) Πιρκαλιῶ, ικετεύω: Οι αρχοντες του τοπου σου, ὅλοι οι φιλιμουμάρτι, (παρ. 2 στ.) παρακαλῶν και προσκυνῶν σύντομα εκεί να απελεύθεις Χρον. Μοφ. Η 1802· ἔτσι ελπιζω στον Θεόν, ἔτσι παρικιῶ τον, | γιη τον κακόν σου θανατον οκῶπτω και προσκυνω τον Ιστ. Βλαχ. 144· το Μορεζη να προκινωῖ (ενν. πλῆουσι, φτωχοι) ... | για ηι τους πιρει υποδεκεί ... | μοναχίς των Αγρητων τα πρόσωπα μη δουσι Τζάνε, Κρ. πολ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 556^α.

Η μτχ. παρκ. ως επίθ. = α) ιστιναγμένος, υποτελής: Δεκα φορές ομόσετε, ... | ηι ειοτε στον Ιμπεριον ὅλοι προσκυνημενοι Σταυριν. 1200· β) τιμημένος, σαι αυθεντισσα και βασιλίσσα θέλει να είναι ... τιμημενη και προσκυνημενη (ενν. απο ὅλες τις άλλες γυνικες) σαν το δικαϊον θελει Μπιρτολδίνος 118· Η Χριστιανθη, ακουοιτις το προσκυνημενο ὄνομα του Καβαλιερη του Ερωτος ... ειπε «Ω Ουρανέ!» Κιλουνοδ. (Κι χ.) 408· στη φχ. (προκ. γιη εκκλησία) είναι προσκυνημενη = εκτιζει: ηταν πρωτη 'ς τυ' εκκλησιές εκεινη του Ρεθυμου, (παρ. 5 στ.). Η Θεοτόκος ηταν, υπερευλογημενη. | και το δεκαπενταῖγοστο ηταν προσκυνημένη Τζάνε, Κρ. πολ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 199^α.

προσκύπτω, Χρον. Μοφ. Η 1482, Αιβ. Va 1042, 1062· προσκυφτω, Πιντ. Γεν. XXVI 8, Εξ. XIV 24, Δευτ. XXVI 15. — Βλ. και προσκντω.

Το αρχ. προσκίπτω.

1α) Γέρνω, εκθῶν από κάπου ψηλά για να δω: ἔβλεπα οτι προσκῶπτισιν απέσω απε το κάπτρι | ἄνδρες, γυναικες, γέροντες Λιβ. Esc. 1173· εις τα παρθιρα επροσκνπιαν πολλές κορασιδες και εβλεπαν τον Ιωησαφ Μεταφρ. Δαμασκ. Βαρλαάμ 85^α· β) (μεταφ.) δεσποζω: επηρην ο Βαλακ το Βιλεαμ εις κορφή του Πευρ οπου προσκῶπτει ηι πρόσωπα του Ιεσιμον Πεντ. Αφ. XXIII 28. 2) Προβαλλω, ξεπροβαλλω: αρχισαν ν'

ανθρακωδώνι το ανήφορον Μακρυπλαγιον κι ηλθαν ατον Φονεμένον. | Κι ως επροσκύψαν κι εωσαν απανω εις την ραχην| επήδησαν τα εγκυρμματα εκείνα των Ρωμαίων Χρον. Μορ. Η 5374: το ... καθαδιον της ητοιωσαν αραχνιασμενον, τα μέλη της ητορπατταν ... και τα βυζια της προσκυπα ωσαν τα νωπι τα μηλα Διγ. Ανδρ. 396'.

προσκυρώ -ωνω.

Το μτγν. προσκυρώ (L-S Suppl.). Η λ. προσκυρώνω τον 11. αι. (TLG) και σημ.

(Νομ.) παραχωρώ μεταβιβάζω: ορισεν έτι, ιηα οι καλόγηροι αποθηήσκοντες τα κληνονσι διαθηκην εις τα πράγματα ταυς, εις οσο δεν εφθασαν να προσκυρώσουν ... και τελειωκ να τα αφιερωσουν εις το μοναατηριον που ησαν Zygomas, Synopsis 248 N 28.

προσκυφτω, βλ. προσκύπτω.

προσκυψις η.

Απο το προσκνπτω και την καταλ. -σις.

Εξωστης, μπαλκόνι: Μικρόν δι' αιωτερω πυραθυριδες τετορνευμένηι ... και ανωθεν τουτων πρόσκυψις ωραιστατη Ψειδο-Σφρ. 330¹⁴.

προσκωλίω.

Από την προθ. προς και το κωλιω.

(Επιτ.) θετω επιπλέιν εμπόδια: βλέπειν καθ' υνυον ονειρον πολλοι εκ των κτεργων| ... τον μιγχι Αχιλλία, προς τουτους προσκωλιει Βυθ. Ιλιάδ. 1117 (βλ. όμως και Kambylis, JÖB 29, 1980, 272 σημ. 26).

προσλαλώ, Διγ. Α 763, Κρισοσπ. (Eideneier) ΑΟ 87.

Το αρχ. προσλαλεω.

Μύλω, απευθινομαι σε καπ. Λεω σε καπ.: Διγ. Ζ 1693' (εδώ με επιστολή): Παρος Ιδων ο βασιλευς τω βασιλει Δαρειω| Περωών, προσιγορεώ σοι και προσλαλω σοι χαιρειν Βιος, Αλ. 3288.

προσλαμβάνω, Διγ. Ζ 2851.

Το αρχ. προσλημβανω. Η λ. και σημ.

1α) Παιώνω η δέχομαι κ. επιπλέον: Ρημ. Βελ. ρ (Bakk.-v. Gem.) 915' (Θεολ.): ου προσλαβεν η ανθρωπότης τον Χριστον την θεοτητα, αλλ' η θεοτης του Λόγου του Θεου προσελαβε την ανθρωπειαν φυσιν, εν αυτω τω προσληφθηται συστασιη| Ιστ. πατρ. 89⁷ * (σε μεταφ.): τοσαύτην την επίδοσιν εχων εις τα βελτιω| και προσλαμβανων αυλησιν τοσον εις ευκαρτιαν,| οσον ευρινεις μοι τας υας φλεβας της ευπορίας Γλυκα, Στ. Β' 94' β) ιδιοποιούμαι: ανδρα προσηθ γενεσθαι| φρόνημα τέλειον ανδρος τουτον (ενν. τον Αλέξανδρον) μη προσλαμβάνειν Βιος Αλ. 1900. 2) (Μαθ.) αφαιρώ (για την αντίθετη σημασι. βλ. L-S, στη λ. 2): κρητησον τα ξεδ' εξαγια, ελ αν προσλαβων τα ηθ' εξαγια της ειωσεως, καταλειπονται ε' Rechenb. (Vog.) 4'. 3) Παιώνω, σηκώνω (ένυ παιδί) στην αγκαλια μου (για τη σημασι. βλ. και Lampe, Lex., στη λ. 11): Αι γυναικες γον τους παιδα;| εν χειροι γαρ προσλαβούσαι (έκδ. προσλαβούσαι· διορθώσ.),| ασπαζόμεναι γαρ δήθει (παρ. λ. 1 στ.)| περιγίνοντο πληριον| ... της κλίτης Ερμον. Ω 211.

προσλέγω, Προδρ. (Eideneier) IV 357, Διγ. Z 239, 2686, Βιος ΑΛ. 493, 2737, 2962, 5017.

Το μγν. προσλέγω. Μέσ. προσλέγομαι ήδη αρχ.

α) Προσθίτω σ' αυτά που έχω ήδη πει, λέω επιπλέον: *Λοιπόν παλι, ω φίλτατε, προσλέξω σοι και ταυτα, | στ' εν ει κεινω τω καιρω ... Διγ. Z 1637*· πάλιν προς αυτούς ο Δημοσθένης εφη· | «Τοις Αθηναίοις άπασι τα πρεποντι προσείπω ...» Βιος ΑΛ. 2739· β) υπαγορευω, υποδεικνύω σε κάπ. κ.: Αριστας δε τις ιατρος ... (παραλ. 1 στ.) φαρμακόν καταπότιον πιείν αυτω προσείπει | και του νοσηματος ευθύς παντος απαλλαγηναι Βιος ΑΛ. 3004· γ) λέω, δηλώνω: Ψευδαμνος το πρότιρον ... (παραλ. 1 στ.) ως Αλέξισου του παιδος κρατος ζωήν τε τιούτου | καλωσ φυλάξει προσειπων ΑΛ. Κιν/π. (Matzukis) 32.

πρόσλημμα το, Κανον. διατ. Α 674, Β 162.

Το αρχ. οισ. πρόσλημμα.

Επιπλέον απόκτημα, προσθήκη (θεολ., προκ. για την ενθρόνιστη φύση του Χριστού, η οποία προστέθηκε στη θεϊκή με την ενιάρκισή Του): *το μεν αγιον αυτου σωμα ετέθη εν νημιώ ... η δε θεία υπόστασις, αχωριστως τω προσλήμματι ηνωμενη κατήλθιν εις Αδου συν τη θεία ψυχή Ψευδο-Σφρ. 314^β.*

προσλογίζομαι.

Το αρχ. προσλογίζομαι. Το ενεργ. τον 4. αι. (LBG).

Σκίφτομαι, λογιζομαι κάπ. επιπλέον: *ουδει γιρ ειχον δυνατον τω πόθω δουλωθίσθαι τι παρ' αυτου λεγόμενα μη ιγαγειν εις εργον, | δι' ον γονείς και συγγενίς σιδην προσελογίσθην Διγ. Z 2689.*

προσλοΐω.

Από την πρόθ. προς και το λουω. Η λ. στο LBG.

Πλένω. Απύζω: *ισπιθεις (ενν. ο Αλέξανδρος) τον θωρακα, σφογγισας τον ιδρωτα, | πρηνελοισε την κεφαλην τοις ινιμικι του Κυδισου Βιος ΑΛ. 1991.*

προσμαλάσσω.

Από την πρόθ. προς και το μαλάσσω. Η λ. το 13-14. αι. (LBG).

(Μείν.) (προκ. για πρόσωπο) καταπραΰνομαι, ηρεμιώ· *μιλιακώνω: Ακοίσις συν Αλεξιάνδρος πάντα τα γεγονότα | κη πως εφαινεσεν αυτός τον ίδιον πατέρα, | προσμαλαχθη την ψυχην και τούτον (ενν. τον Νεκτεϊναβώ) εκ του βοθρου | ανημεργκε Βιος ΑΛ. 672.*

προσμαντεύομαι.

Το μγν. προσμιντεύομαι (PLG)· βλ. και LBG.

Δίνω μαντεία, χρησιμδοτώ: *εις τοπους επεισέρχεται (ενν. ο Αλέξανδρος) των Ακραγαντινείων, | οίς προσυπήρχεν ιερόν Απόλλωνος εκεινου. | Ελεγε δε Φοιβηλαλον αυτό προσμαντεύθηται Βιος ΑΛ. 2160.*

προσμαρτυρώ.

Το αρχ. προσμαρτυρειω. Η λ. και σήμ. λόγ. (Μπαμπιν., Λεξ.).

α) Δίνω επιπλέον μαρτυρία: επιβιβάζω και γαρ ουκ επεμφεν (ενν. ο Δαρειός) νμας, πρέσβεις προς βασιλεα. | αλλ' εις αιταρτην και ληστην κακότροπον φονέα. | καθώς τα τουτου γραμματα σαφώς προσμαρτυρουσιν Βίος Αλ. 176β' β) φανερώνα, μαρτυρω: καν μεν ου· σκότει κρύπτονται πολλοι, δηλούνται μάλλον! παρα γε ταύτης της φωνής αυτοίς προσμαρτυροησ; αι.π. 3501.

προσμεγεθής, επιβ. υπερθ. προσμεγεθίστατος.

Από την προθ. προς και το επιθ. μεγεθής. Η λ. στο LBC.

Μεγάλικ, στο μέγεθος (εδώ μεταφ.) πολύ ιππούδαίος, σημαντικός: Αιγύπτιος σπορα του τοκετου τυγχανει | ου ταπεινη, μαλλον λαμπρα και προσμεγεθεστάτη Βίος Αλ. 403.

προσμελέτω.

Από την προθ. προς και το μελετω. Η λ. τον 9·10. αι. (LBC, λ. προσμιλιταω).

α) Προετοιμάζομαι για κ. με μελέτη και ασκηση: Οπως δε το βασιλειον λαβειν προσμελετω (ινν. ο Αλεξάνδρος) | ως διδασκομενος αυτος παρα Θεού μεγίστου! εν πινη παιδων τη σχολη προσαπεδεικνω τουτο Βίος Αλ. 585· β) εξεταζω, σκέφτιμαι: Τι κηριτριρονεν, αδελφοί, και τι προσμελετώμεν; | Σήμερον εγεννήθημεν, σήμερον τελευτώμεν, | σήμερον Αθήσ και νίχροι ημας προσκαρτερουσιν Ριμ. Βελ. ρ (Βακκ.ν. Gem.) 331.

προσμελωδω.

Το μετρ. προσμελωδω.

Συνόδευι κ. με μουσική και τραγοιδι των τειχων αναικροδομοιμενων! και πληρουμενων των Θηβων, Αμφίωνος ην λυρα! προσμελωδουσα καλλίστα τη ανακτισει ταυτης Βίος Αλ. 2386· Τα γουν παρα τ' Αμφίωνος του μελουργου κτισθεντι | κατεστριψε προσμελωδων εις τέλος Ισμηνιας αι.π. 2389.

προσμένω, Διγ. (Trapp) Gr. 755, Βίος Αλ. 4203, Gesprächb. 65¹⁰, Ιητ. Ηπειρ. XXXVI¹, Σφρ., Χρον. (Maisano) 98², 166², Λωφ. Μον. XXVII, Ψευδο-Σφρ. 374²⁰ β' προσι. προσι. προσεμενε, Καλλιμ. 2183.

Το αρχ. προσμενω. Η λ. και σήμ.

Α' Μτβ. 1) Περιμένω κ.: Σφρ., Χρον. (Maisano) 52², Βακτ. αρχιερ. (Ακανθ.) 71¹⁰. 2) (Μι δοκ) | μνω σταθερός, μένω πιστός σε κ.: Εμου δ' επιστριψαντος εις την Πόλιν και προσημενοτος ορισμω του βασιλεως προς το επιστρεψαι εις τον αυθίτην μου ... Σφρ., Χρον. (Maisano) 90¹. 3) Περισενω, απομένω σε κάπ.: τους μεν δουλους ολονσ επώλησεν τους (ενν. ο πραγματευτής) με κέρδος, επροσμεινάν τον δε και τρις γρηματικός, ψαλτης και ο Αισωπος Βίος Αισώπ. (Παπαθωμ.) Α' 7¹.

Β' Αμτβ. 1) Περιμένω: Λιβ. Va 1928, Σφρ., Χρον. (Maisano) 126²⁰. 2α) Βρίσκομαι σε ενιν τόπο για καποιο χρονικο διαστημα, παραμενω καπ.: ηλθον δια της ευθιώς οδου εις τον Αγκωνα. Και μικρόν τι προσμείνας δια θαλάσσης εις την Βενετιαν απήλθον Σφρ., Χρον. (Maisano) 176²⁰ κινούμενος (ενν. ο αγιος Ελευθέριος) από θεικην αγαπην των αιωνων και αφθαρτων πραγματων ... | εδιαλεξε πλέα σγληγορτερα ια

παρριπτεται εις τες αυλες του Κυριου, παρα να προσμενει εις τα σκηνωματα των μαρτωλων Μαργουν., Βιορ² 273 β) (προκ. για στρατό) στρατοπεδείου: μεγαλας εοχε τας τιμας (ενν. ο Αλεξάνδρος) παρα του στρατοπέδου, και παντες ορμησαν ευθυς εις ποταμιν ουν τούτων¹ οθεν σκηνας ποιησαντες προσεμενον εκεισε Βιος Αλ. 3118 γ) (προκ. για πλοιο) αγκυροβαλά: όσον δε ην ναυτικών και πλίν εν εν τη θαλασση εν τη Θεσσαλονικη προσεμενον Παραφρ. Χων. (ν. Dieten) II 42. 3. 31 Απομένω, περισσεύω: ορίζει ο παρων βασιλικος νόμος, ... να διδεται η πρώτη προικα και μετά ταύτα, η δευτέρα, εαν προσμείνουν πραγματα Μυλαξός, Νομοκ. 361.

προσμεσοική, επίφρ. — Γβ. και ισομεσοβιο, μεσοβιο.

Από συνεκφ. της πρόθ. προς και του επίφρ. μεσοβιο.

Στη μέση αναμεσα: ανήρ ος να μην είναι καθάριος ... να μην έρτει προσμεσοβιο το φουσοάτο Πεντ. Δευτ. XXIII 11.

προσμηνώω.

Από την πρόθ. προς και τη μηννώ. Α. προσμηνώω ιδιωμ. (Τσιτσάλη, Κεφίλλ. Συμμ. 418, Παντιζ., Κεφελ.-θιακ.). II Λ. τον 5. με (ΠΛΓ) βλ. και I.B.C.

Στίλνω μίνιμιμα σε κάπ. επιπλέον/ικόμι. ο γηραιός το συνθημα τοις φίλοις προσμηνώει I πυριόν εξήπτε τη νυκτι τοις περι Ιωαννικην Διγ. (Τταρρ) Gr. 2782.

προσμίγω, Πεντ. Γέν. IV 2, VIII 12, 21 δις, XVIII 29, XI IV 23, Έξ. VIII 25, IX 28, X 28, 29, XI 6, XIV 13, Λευιτ. V 16, XXVII 13, 19, Αφ. V 7, XXXVI 3, Διουτ. III 26, V 19, XIII 1, XVII 16, XIX 9, 20, XX 8, και: απαρέμφ. ενεστ. προσμίγει.

Το μτγν. προσμίγω (ΠΛΓ) βλ. και I.B.C.

1) Πιηγκινω κοντά, πληρούζω: Εις όλη τα συνέδρια θελουσι προσμίγει ομια ο τον πρσιστώτα γραμμητικον (ενν. εκεινοι σπού στέλνουνται εις καμίαν συναγωγην) Χριστ. διδαικ. 475. 2α) Δινω κ. επιπλέον, προσθέτω: εκραξεν το όνομι του Ιωσεφ του ειπει νη προσμιξει ο Κύριος εμέν ιπόν άλλων Πεντ. Γέν. XXX 24 ανηρ οτι να φατι αγιο με λιθασια και νη προσμιξει το πέντατό του απάνου του και νη δωσει του μεριά το αμο Πεντ. Δευιτ. XXII 14 μη προσμιξετε ιπι τοπραμα ος εγω πυριγγίλινω εοάς και μη ολιγοστιψετε από αυτό Πεντ. Δευιτ. IV 2 (μέσ.): να φρονεθώμε αντοινοι (ενν. τον Ισραηλ), πρόσποτε να πληθουνη ... και νη προσμιχτει αυτός ιπι τους μισωτίς μας και να πολεμηόι εις εμάς Πεντ. Έξ. I 10 (ιπ μεταφ.: πβ. και Π.Δ. Δευιτ. 29, 18) πρόσποτε να είναι εις εοάς ανηρ γή γεναικα ... νη βλογηθει εις τη καρδια του του ειπει ερηνη νη είναι εμέν, οτι με την ισιώτητα της καρδιας μου να πιγω, για να προσμιξει τη δροισμειη με την διψασμένη Πεντ. Δευιτ. XXIX 18 β) αυξάνω, πολλαπλασιάζω: να φυτεψετε παν δέντρο φικηομινο ... και εις το χρόνο τον πέντατο να φατε τον καρπο του, γη να προσμιζω εοας την εσοδιά του Πεντ. Δευιτ. XIX 25 Ο Κυριος Θεός των γονεών ος: να προσμιξει απάνου οας οαν εοάς χιλίες φορές και να βλογήσει εοας Πεντ. Δευιτ. I 11 φρ. προσμίγω απανου κάπ. δαρμό εφτα/προσμιγω νη πιμίδεψω καιπ. εφτα = ε-πιπλασιάζω την τιμοφι κάπ.: και αν να πάτε μετα μεν οινάντισομα, και να προσμιζω απανου οας δαρμό εφτα οαν τα φταισιματι οας Πεντ. Δευιτ. XXVI 21 και αν ος ετουτα να μη ακούσετε εμεν, και να προσμιζω να παιδέψω εοας εφτα ιπι τα φταισι-

μοτα οας Πεντ. Λευτ. XXVI 18. 3) Εβραϊσμός: οε υποτακτική ή παρατακτική σύνδεση με άλλο ρήμα αποκτά επιφρ. σημιοσ. και δηλώνει συνέχεια, επίταξη ή επαναλήψη της ενεργείας του (για το πράγμα πβ. Bauer, Wört., λ. προστιθημι 1c) α) ακόμα, επιπλέον, περισσότερο: και προσμιξεν ο Αβρααμ και επηρην γεναικα και το όνομα της Κετουρα Πεντ. Γέν. XXV 1' και σπειρευτην ο Ιωσεφ σπειρο' και αναγγελεν τα αδερφια του, και ιπρόσμιξαν ακομη να μοιρουν αυτον Πεντ. Γέν. XXXVII 5' να στραφείτε απο καταποδου του και να προσμιξει ακομη να τον αφήσει εις την έρημο (ενν. ο Θεος τον Ισραηλ) Πεντ. Αρ. XXXII 15' β) πάλι, ξανά: και απαντεξεν ακομη εφτα μερις ολες και προσμιξεν ν' απεστειλει τη περιωτιρα από το κιβωτο Πεντ. Γέν. VIII 10' και επρόσμιξεν ο αγγελος του Κυριου να περασει και εσταθην εις τοπο στενό, ος δεν είναι οτράτινα κλινει δεξια η ζερβα Πεντ. Αρ. XXII 26' γ) (σε ικνητ. προταση) πωτ πλέον: οτι να δουλειφει την ηγη τα μηδετ προσμιξει να δωσει τη δυναμη της εσέν Πεντ. Γέν. IV 12' μη προσμιξετε να δωσετε εχερο του λαου' να πλιθασουν τους πλιθους οαν ιχτες προχιτ' αιτοι τα παν' και να μωλωξουν αυτωναν αχερο Πεντ. Ήξ. V 7. 4) Με ζέουμα από φοβη, ζακωνω (πβ. Π.Δ. Λευτ. 1, 29: μη πτηξητε): και ειπα προς εουσ: μη προμιξετε και μη φουβι θειτε από ετωτουνοός Πεντ. Δευτ. 1 29.

Ήπροσμολω.

Απο τον αορ. προσεμολον (απαρίμφ. προσμολειν στο L-S): πβ. Steph., Θησ., λ. προσμολέω αμάστ. το προσβλωσκω.

Προσείρχομαι έρχομαι, φθάνω (σι κλπ. μέρος): ο νεκρος ο πατριωτης Ι απο νοτου της θαλασσης: εντελωσ προσεμοληοιτ: βασιλιδα και κυρινι δειξει σε παντος του κοσμου Χρησμ. V 4

προσμοναριος ο, Παριφρ. Μανασσ. 286, Hist. imp. 35. — Γιβ. και παραμοναριος.

Από το ονο. πετραμοναριος μι επιφρ. της προθ. προς. Η λ. τον 5. αι. (Lampe, Lex.) και στο Meursius.

Θυροκός και φύλακας ναου ή μονης (για το πράγμα βλ. ODB, λ. *prosmonarios*, καθώς και Μαργαφού, Τίτλ. επαγγελμ. ονομ. γυν. 183 σημ.): ο προσμονάριος της εκκλησίας, ούτως ως εκομισσιν, ειδεν ονειρον Πιραφρ. Μανιακ. 286' (σε οχ. υπεβολής): εχις μι προσμοναριον ομοι και εκκλησιάρχη, και κανονάρχησιν συν αυτοις Προδρ. (Eideneier) 198.

προσμονή η.

Απο το προσμενω και την κατάλ. η. Η λ. τον 4. αι. (TLG) και σήμ. με διαφωρ. σημασ.: βλ. και LBG.

Χρονοτριβή, καθυστηρηση: καθισας εγραφα προς τον αυθεντην μου τον βασιλεα, οσι και εις την Ιβηριαν επραξα και οσα εις την Τραπεζούντα υποπτενω ότι μέλλω πραξειν, και την αιτιαν της εκείσε προσμονής Σφρ., Χρον. (Maisano) 108¹⁹⁴.

προσμορφώ.

Από την προθ. προς. και το αρχ. μορφωω. Η λ. στον Ευστ. Β' 119²⁷ (TLG), στο Κουμαν., Συναγ. και Κουμαν., Συναγ. v. λ.: βλ. και LBG.

(Μεσ.) μεταμορφώνομαι ο γαρ θεός ερχόμενος προς σε κατα το πρωτόνι γινε τα δρικων επι γης ερπων και ουριγγίζων· ειθ' ουτως εις τον κεραον Αμμωνα προσμορφονται Βιος ΛΑ. 285.

προσμουχίς η, Φυσιολ. Β 3⁵ 32. — Πβ. και προμυκίς -ίδα.

Απο το ουστ. προμυκίς (βλ. ά. προμυκίς -ίδα) με επιδρ. της πρόθ. προς.

α) (Προκ. για ελέφαντα) προβοκκίδι: βοα φωνας μγίσιας και οδονηρας (ινν. ο ελεφας), και υπό της φωνης αυτού έρχεται ελεφας μεγας, και αυτός μοχθι δια της προσμουχίδος αυτού, και ου δύναται εγείρει αυτον αυτ. 3^ο. β) (προκ. για πουλί) ραμφος: διερχεται ... εις το υψος (ενν. ο αετος), και βαλλει αυτόν επί την πέτραν κάτω, και τσικίζει την προσμουχίδα αυτού αυτ. 6^ο.

προσνέμω προσένημεν να πάγει! Ειρηνην την βιηλιωσαν Αρα., Κόπ. διατθ. [1341] πιθ. επιβαλμ. γρ. αντί προσκίνημαν διορθώσ.; πβ. και αυτ. [1354-6]. — Βλ. και προσκίνημα.

προσνευμία το.

Από το μτγν. προσνεύω και την κατάλ. -μία. Η λ. στο Steph., Θησ.; βλ. και LBG.

Χαιρετισμός: Ως δ' ου φωνής ακήκοα ουδε τινος λαλιας, ουδε ψιλού προσνευμιατος, ου ομικροτιτου λόγου, ι πωλιη σπισθοποδηση και εστραφην εξοπισω Προδφ. (Eideneier) I 231.

προσουδιάζω προσουδιαζω, Μιχ. 562^ο χφ Ο (βλ. Dawkins [Μιχ. II σ. 264]) προσουδιαζω.

Από τιν ουστ. προσοδιο(ν) και την κατάλ. -ζω. Ουσιαυτικη. μιχ. προσοδιοθε-ιτα τα ήθη μιγν. Η λ. στον Ευιτιάθιο, στο Steph., Θησ. και σε έγγο. του 10. αι. (Act. Lavr. I 6^ο) βλ. και LBG.

Κεφίδω, απικτώ προσοδιο(ν) (βλ. ά. α); ο σιρ Τιπατ ... μήπως κι εχει κικόν θέ-λημαν και 'ννομιζεται νι σου ποίσει παραβουλιαν, και γυρευγει να 'χει τοπον να προσουδιασει αυτ. 562^ο.

προσοδιάριος ο πληθ. προσοδιαροι.

Από το ουστ. προσοδιο(ν) και την κατάλ. -αριος. Η λ. στο Du Cange (προσοδιαροι), σε έγγο. του 10. αι. (Act. Ivir. 2^ο, Act. Lavr. I 6^ο) και στο Κοραή, Ατ. Δ' 463, Ε' 321, με διαφορε. σημαίε; βλ. και LBG. -

Μισθοφόρος τούρκος στρατιώτης (βλ. και Βαζταν [Ταξ. Πόρτ. σ. 16]; πβ. και ά. αλοιφατζής): Τρίτη τάξις, έχει αλοφάτζηδες, ήγουν προσοδιαροι επτακόσιοι, και αυτοι καθαλαροι Τάξ. Πόρτ. 11.

προσοδιαστής ο. — Βλ. και προσοδιαριος.

Απο τον αόφ. τοι προσοδιαζω και την καταλ. -της.

Μισθοφόρος τούρκος στρατιωτης: η τρίτη τάξις έχει αλοφάτζηδας επτακοσίους, ήγουν προσοδιαστάς, εφίππουε και αυτούς Τάξ. Θυρ. 15.

προσόδιο(ν) το.

Το μγν. ουσ. προσόδιον (L-S Suppl., λ. προσόδιος). Η λ. προσόδιον σε επιγρ. (PHI 7) και σε έγγρ. του 10. (Act. Ivir. I 8¹³), 11. (Act. Lavr. I 36¹⁵⁻¹⁷, 38¹⁷, Act. Ivir. II 41²², κ.α.), 14. (Cod. Mon. Prodr. A 154²⁸, 208⁸) και 15. α. (Μήνας, Γλωσσάρ. It.² 319) βλ. και LBG. Ασχ. το αρχ. ουσ. προσόδιον (L-S, λ. προσόδιος).

α) Εισόδημα από την πρόνοια (βλ. ά. 2) που έχει παραχωρηθεί σε κάπ. και το οποίο αποτελείται από το σύνολο των φορών που κανονικά πληρώνουν οι πάροικοι (βλ. ά. 3) στο κράτος (για το πράγμα βλ. Act. Lavr. I 209 σημ.); κρατήμα του εδωσει (ενν. ο δεσπότης τον Καρούλον) προσόδια να έχει! και να αναπαύεται εκεί με την αρχόντισσα του Χρον. Τόσκων 2913· β) πληρωμή για υπηρεσία που προσφέρει κάπ., μισθός; από του προσόδιου, σπερ με ευηργέτησεν ο αυθειτής ημών ο βασιλεύς ... λαμβανειν απο της δουλειας του Κουκκομετρον μηκικως έλαβον ... νομίματα δέκα Notizb. 59.

προσόδος η, Σφρ., Χρον. (Maisano) 180¹⁵, Ψευδο-Σφρ. 566²⁷⁻³⁰, - 11β. και προσόδιο(ν).

Το αρχ. οισ. προσόδος. Η λ. και σήμ. λόγ.

α) Έσοδο, εισόδημα. Metrol.² 60⁸, Διγ. Z 4006· β) εισόδημα που χορηγείται από τα βιτυλιά/αυτοκράτορα σε ανώτερους αξιωματούχους από τα δημικά έσοδα (πβ. ά. πρόνοια 2): πάντες οι σατραπεί ... προς τον Αλεξάνδρον προσέφισρον κακίσταις (πιρφαλ. I στ.), σχοντες και προσοδον πολλήν· αυτοι παρ' Αλεξάνδρον Βίος Αλ. 3271· να μηνύσει (ενν. ο βιοιλεύς) τον μέγαν δοικαν τον Νοταράι, ότι το μεσαστίκιον ... να το αφησει ι κεινος, να έχει δε και το πρωτιον της στάσεως και της βουλής και πρόσσον τινι δι' άλλον τροπου Σφρ., Χρον. (Maisano) 120¹⁷· γ) (εδώ) φόρος υποτέλειας; απεπεμφε και ο δεσποτης την του αμιρά προς αυτον προσοδον και το χρέος της δουλειης εις τα φουσατι Σφρ., Χρον. (Maisano) 180¹⁶.

προσοικειώ.

Το μγν. προσοικειω. Η λ. σε έγγρ. του 14. α. (Act. Saint-Pantél. 12¹⁵, Act. Vat. II 130⁴) και σήμ στον τ. προσοικειωνω (λόγ.).

(Μείν.) κάνω κ. δικό μου (εδώ αποκτώ μερίδιο από κ.: Εβουλόμην αυν και ηβελον είναι σε κύριον πασης της οικουμένης και δεσπόζειν τα πάντα, ότι και εμοι προσωκειωτοιν μερις και κληρος Δουκ. 217⁴)

Η μετχ. παθητ. παρκ. στον πληθ. ως ουσ. = οι κοντινότεροι συγγενείς (εδώ με-ταφ.): η τρωσις ημιν και ο πτερνισμος ... παρα των οικείων περών και των ημιν προσωκειωμένων τη πιστει Ευγ. Γιαννούλη, Επιστ. 141²⁵.

προσομιλώ, Γλυκα, Στ. Β' 46, Διγ. Z 4001, Βίος Αλ. 1547, Διβ. Va 2607, Ψευδο-Σφρ. 506¹, 514²².

Το αρχ. προσομιλέω.

1) Απευθύνω το λόγο, μιλώ σε κάπ.: συνομιλώ με κάπ.: Καλλιμή, 2454, Βίος Αλ. 3505. 2) Έρχομαι σε επαφή με κ.: Εν τη Φωκίδι τη κατά την Ιωνίαν πλησιον όρος ην. εν ω μεταλλων στυπτηρίας υπάρχει· και ο λιθος απας της ακρωρειας πυρι προσομιλή-

σας, εἴτα ἐν ὕδατι ὡς ψάμμος γίνεται Δουκ. 205^α (ἐδῶ προκ. γὰρ προκοβλή ἀπο α-σθενεία): καὶ γὰρ ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν τῇ Ἀδριανοῦ ἐντος τοῖς παρ' αὐτοῦ δομηθεῖσι παλατίοις ἰσῶα μικρὰ προσμιλήσας ἐξέψυξεν (ἐνν. ὁ Μαχουμετ) Δουκ. 163²².

προσομοιάζω.

Ἀπὸ τὴν πρόθ. πρὸς καὶ τὸ ομοιάζω. Ἡ λ. στα Γεωπονικά καὶ σήμ.

1) Μοιάζω, εἶμαι παρόμοιος με κάπ. ἢ κ.: τὸ προσωπὸν του (ἐνν. του ἱμπέρη) ἐκλαμπρον χιόνιν προσομοιάζει ἱμπ. 82. 2) Αναγνωρίζω: καθίρια ὁ Πιλιμσον τὸ βλέπει (ἐνν. τὸ πρόσωπον τ' Ἀρκίτα), | καὶ πλιά οὐ δειλοσκοπίζει γὰρ νὰ του προσομοιάζει Ἔθσ. Ε' [35⁴].

προσομοιά.

Τὸ αρχ. προσομοιά. Ἀ. προσομοιάω σήμ. (Μπαμπιν., ΛεΞ.).

Παρομοιάζω, παραβάλλω: Τῆς Πόλεως γὰρ νὰ σε ἔχω εἶπει τὸ πῶς κίττι η χωρα' | ὡς ἄρμενον τὴν προσομοιά, τρίγωνος γὰρ υπαρχί, | τὰ δύο μερῆ στήν θαλασσὸν, τὸ τρίτον στήν στερέαν Χρον. Μακ. Η 533.

προσομοιάω.

Τὸ μτγν. προσομοιάω. Τ. προσομοιάω σήμ. ἰδιωμ. (Παπαδ. Α., Λι Ξ.).

Κοροϊδεύω, ψήγιω: Εἶδα τὸν Φεβρουάριον, καὶ ἰκνίνον εἰς τὸ ὄλημα | αἰθρῶπον ὄσον γρηαῖον τὴν τρίχα καὶ τὴν ὄφιν, | γούνην ἀπὼν νὰ φορεῖ καὶ ὀμπρὸς του νὰ ἵπτει φλογα | τάχι διὰ νὰ θερμαίνεται διὰ τοῦ καιροῦ τὴν ψιμίον, | καὶ ὀμπρὸς του ἐκίπει τὸν χαρτίν καὶ ἐγραψαν τούτοι οἱ λόγοι: | «Διὰ τοῦ καιροῦ θι' ῥημινομὴ τὴν βιμυ-χι ἰμῶνιαν, | καὶ ὁποῦ με βλέπει γερῶντα μὴ με προσομοιάσει» Λιβ. διαικευή α 1192.

προσονομάζω.

Τὸ αρχ. προσονομάζω. Ἡ λ. καὶ σήμ. (Μπαμπιν., ΛεΞ.).

Δίνω σε κάπ. ὄνομα· καλιὸ κάπ. με ἓνα ὄνομα: Διγ. Ζ 66.

προσορηγίζομαι, βίος ΑΛ. 5277, Χουμνου, Κοσμυγ. 843.

Ἡ λ. στὸν Ἀριστοτέλη (L-S Suppl.).

Ορηγίζομαι, θυμῶνιο: κὶ εἰσιμὸν μου καμνεῖ (ἐνν. ὁ βασιλεὺς) ὀρισμὸν με ὄλην τὴν μάλεαν, | νὰ πα νὰ φέρω πρόβατα ἀπὸ τὴν Γαλιλαίαν, | νὰ θωσιῖσι στοὺς θεοὺς, διὰ νὰ τὴν ἀγαπήσων, | διὰ νὰ μὴν προσορηγιοτουν, νὰ του καταποντισοῖν Χουμνου, Κοσμυγ. 848.

προσορέγομαι· προσερέγομαι. Ριμ. Ἀπολλων. (Κεχ.) 1615, Φορτου. (Vinc.) Β' 367, Δ' 67.

Ἀπὸ τὴν πρόθ. πρὸς καὶ τὸ ορεγομαι. Αρχ. τὸ αρχ. προσορεγω-ομαι. Ο τ. με τροπή ὁ ε' ἄλογω ἐπίδρ. του ἔρρινιου (βλ. Μωυσιαδης, Ετυμ. 94-96).

1) Ἐπιθυμῶ, ποθῶ, λαχταρῶ: τὸ δένδρον προσερεχθη (ἐνν. ἡ Ἐνα), | καὶ ἀπλῶναι, πᾶναι ἐκ τὸν καρπὸν, ὀντόμα ανεμπαιχθη Χούμνου, Κοσμυγ. 73. 2α) Θαυμάζω, καμαρώνω: καλὴ καρδιά καὶ φαῖτο καλὸ οἱ πασα τόπο | τὴν ὀμορφία καθὰ κορμιου

δίδου και προσκαλούει, ἢ και ὅλοι το προσίρρειονται ὅσοι και ἂν το θωροσε Φορτου. (Vinc.) Δ' 372· β1 (σε ερωτησή, με γεν. προσιωπ. αντων.) εκτεμῶ ιδιαίτερα ἓνα προσόν που πωτεῖω ὅτι διαθέτει καπ: Και δὲν εντρεπεται ἡ λαβή (ενν. ἡ μαννα τση) νούς γεροζετι ὁμμενου, ἢ ἀνημπορον και ἰναιτολον και ξίτραχηλισμενου, ἢ μια κορασιδι ὡσαν αυτη στα χερια του να βαλει; ἢ Εἴτα του προσερέγεται το κούφιο τση κεφαλι; Φορτουλ. (Vinc.) Β' 264.

προσορμῶ, Διγ. Ζ 2039, Βίος ΑΛ 2949, 4198.

Από την προθ. προς και το ορμω. Ἠ λ. τον 7. αι. (I.BC): βλ. και λ. προσορμω στο ΑΛΝΕ.

Ορμῶ επιτίθεμι: οι ἰπτεῖαι τιοι προσορμησαν επισειοντες τα δόρατα και τοξοβολισμούς οι τοξοται προεπεμπον Δοικ. 191²⁷.

προσορνηθεομαι.

Από την προθ. προς και τα μετγν. ορνηθῖνομαι (πβ. αρχ. ορνηθεω).

Μινητι ἰνω, προβλέπι το μελλον παρατηρωντις τη συμπεριφορὰ των πιπύλων: του στρατου βυδιζοντες επι την Βιβυλωνια, ἢ και μαιτεως τινος αυτοις προσορνηθεομιτον! και παντις κατεπεχοντες, ἠρωτι την αιτιην ἢ παραμονης της του λαου Μεσομαχος μηθεοθαι. ἢ Αυτος δ' ο μαιτις προς αυτον δικνωων ορνη εφη ἢ «Εαν μεν ον ἰσαλευτος ορις ενθαδι μινει, ἢ ομφρει πασαι στρατιαν τοις ὡδι προσεμμενιν' ...» Βίος ΑΛ 1671.

προσορωτησις η, βλ. προσερωτησις.

προσουδιαζω, βλ. προιοδιαζω.

προσοχή η, Σπαν. Α 36, Σπιν. Β 38, Σπαν. (Λιμπρ.) Va 135, Διγ. Ζ 641, ΒιΑ0 436, Ωρκος. 41; Χρον. Μοχ. Η 977, Ι024, 2392, 7504, Φλεψ. 1314, Κανιν. (Pinto) 485, Πτωχολ. α 263, Πικτωλ. Β 28², Βουσιρ. Μεταφρ. 255· προσεχη, Χρον. Μοχ. Ρ 1024, 2372, 2392, 7504

Το μετγν. ουσ. προσοχη. Ἠ λ. και σθη.

1α) Σιγκεντρικη του νου σε κ., πνευματικη προσηλωση: Ακουσων ταυτα οι ἡρχειρις κι ὅλοι οι βαβαλοι, ἢ επισπαι κι αναγνωσαν τα εγγραφι εκεινα ἢ εξαρχης γαρ λεπτομερως, με προσοχης μεγαλης Χρον. Μοχ. Η 2372: Απαντων τον Οκτωβριου, ἰνθρωπων εις το σχημα, ἢ ἰδια τον και ἦτον κυνηγος ... ἢ εις το εναν του χερην το κλοιβιν με το πουλιν εκρατει, ἢ ειχεν εις αερα προσοχην, και εις το αλλον ται το χερην ἢ ειχε χαρτιν λιβ. διασκευη α 1160. **21** Φροντιδα, εγνοια: το ποιην δ' ειχες προσοχην και φόβον εις εμε γελ ουδε κι αιτο λαιθαιει με, πληροφορηθησε το Σπαν. (Λιμπρ.) Va 39· **3α)** Προνοια για αποφυγη ανεπιθυμητης η επικίνδυνης καταστάταις, επαγρύπνηση: Ον φερω γαρ, ὡ δεσποτα, ... ἢ τους κι θημεραν χλευασμοις και τας σνεθιας, ἢ το «κύρη, ουκ εχεις προσοχην», το «κύρη πως το λέγεις» Προδορ. (Eideneit) 144· Κανστηριαν ποιησον μετα λιγνου σιδηρου, πλην ἰνα εχης παντοια προσοχην ἰνα μη κι υος; νευρον Ορνεσο. 580¹⁵· β) περιοκεζη, σῖνεση: Αποκρινεται ο γέρων ἢ προς τον βοσιλευ αυτικα μετα προσοχης μεγαλης ἢ ἀπερ ἠρμωζεν ὡς ξένος Πτωχολ. α 358.

4) Φιλίξη, φροσίρησι: Οπισθεν δε ταυτης (ενν. της παστίας) εθεοπισεν (ενν. ο δεσποτης των Τυρρκων) ινα ιστανται στρατιώται εκ πασων γενεων του στρατευματος τουτου τονωλμηροί και ανδρείοι ... εις προσοχήν της παστίας Καναν. (Pinto) 88.

πρόσοψη η, βλ. προσοψίς.

προσόψι το, Gesprächsb. 32^{II}· προσόψιν· προσοψί(οι).

Απο την πρόθ. προς, το ουκ. όψις (Μπαμπιν., Ετυμ., ΔΚΝ, στη Α.) η απο το ουδ. του επιθ. προσοψίος (Θαβώζ., Ουσιαστ. 132, Ανθιμ., Λεξ.). Ο τ. προσόψιν και ιτήμ ιδιωμ. (Σακ., Κυπρ. Β' 764). Τ. προσόψις και στήμ. (Κριμικ., Λιξ., λ. προσοψί, Μπαμπιν., Λεξ., λ. προσοψί). Ο τ. προσόψιον τον 7. αι. (TLC, LBG) και ιστο Meursius, Η λ. στο Sotay, και στήμ.

α) Πεινέτα προσώποι: Τα γυρ των γυναικων χρυσα ιμάτια ουχι δια χρηνιν αλλά δια γελωτα φυρούντις περιηρχοντο τας ρύμας, και τα χρυσοίματτα οι ιτιονια, οιβαντα και προσοψια εις τας κεφαλάς των αδελγων αυτων τιθείτες ... άλλος άλλωθεν περιετρεχεν Παράφο. Χαν. (Νικιτζ. Χαν., Βόνν., 786 κριτ. υπ.). β) (εδω) υψάιμι που τοποθετείται προσπιτευτικά ιπταν ώμο κατά το κυβάλημα φορτηιου (πβ. η. προσωμιν): εκβαλε τα παπαδικα και γίνου προσυριάρης! φορει και το προσοψιν σου και τον ηηλον κουβαλει Προδο. (Hideneier) III 211 χφφ ΡΚ κριτ. υπ.

πρόσοψις η, Σταφ., Ιατρικ. 14⁸⁸, Θησ. Δ' [19⁹], Θ' [33⁹], Αλεξ., Κιρσλ. Ε' 206, 808· προοψη, Θησ. Β' [6⁹], Γ' [21⁹], [50⁹], Π. Ν. Λιμθ. (Παναγ.) 2625, 4545, 4562, Επιστ. Βαροζζι 361, Τριβ., Ρε 147, Πανώρ. Γ' 574, Ερωκφ. (Αλιξ. Στ.-Αποσκ.) Α' 605, Χιρτιτιπη, Ελιγιδ. Ιερουσι. Α' 70, Ερωτόκρ. (ΑΛΓΕ. Στ.) Α' 894, Ροδολ. (Αποσκ.) Ι' 279, Φοχτουμ. (Vinc.) Ιντ. α' 98, 108, Ζήν. (ΑΛΓΕ. Στ.-Αποσκ.) Β' 49, Κοντιράτος, Στιχ. πολιτ. 331· προσοψίς - ψη, Πολ. Τριχιδ. (ΙΙαπειθωμ.-Jeffer.) 7329, Χριαν. Μιρ. Η 1374, 4189, Χριαν. Μιρ. Ρ' 2260, 4189, Αχιλλ. L 138, Θησ. Πράλ. (Κακλ.) 19, Θηρ. Γ' [14⁷], C [15⁷], Θ' [46⁷], ΙΒ' [43⁷], Νεκρ. βιουλ. 90.

Το κριχ. ουκ. πρόσοψις. Η λ. προσοψη και στήμ.

α) (Γιντ πρόσωπα και πράγματα) εξωτερική εμφάνιση, μικρή: Θησ. Ε' [99⁹]: Ερωται ... (πιρσλ. 16 στ.) και την καρδια του Ζεν την ίδια οφαζις! και τση παιδιωμη και τση Χαλη! του διδεις, απ' αφηνει τιν θρυλι του! κι ερχεται ι δια σση γη με πρόσοψη άλλη Ερωκφ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Χορ. α' 605 (σε ιδιάζ. σύντ.): Υηρχε δουξ των Σαμψων· διοικητης μεγαλος, Ι άνθρωπος γυμνωγειής και πρόσοψις και κι άλλος Αξιγ., Κιρσλ. Ε' 808 (μεταφ.): Αλλάξε πρόσοψη κειρος, αερας ι θολωθη! και όλος δάκρυα γενετον. όλος κατιβρεμενος Θησ. Γ' [44⁷]: β) (περιφραστικώς, προκ. για συγκεκριμένο άτομο η χρ. ήδη αρχ.): Γιαζόνε μου, ...! ... από την καρδια την εδική μ' εβρηκα, Ι γαι να μπορώ τση πρόσοψις ν' αρξω το' ομορφής σου Ιντ. κρ. θεατρ. Γ' 25· γ) (ιδιωμ.) πρόσωπο: Η πρόσοψις του (ενν. τιν Υιου του Θεού) αστραπη και το κορμίν του λαμψη. Ι οι οφθαλμοι μ' αγριότητα, η γη θελει τρομίζει Ριμ. θαν. 81· Ετοι καρπόσο καρτερε ι απόκει αναντρανίζει (ενν. η Αρετουσα), Ι την προσοψη τση σπλαχνικα στη νεια τση γυριει Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.) Α' 1510 (εδω προκ. για την αποτυπωση του προσωπου του Χριστου στην Ιερά Σινδόνη): εβγανει (ενν. η Βερνικα) την αγια προσοψη και δειχνει τον την, και ο Κλαυδιος έπεσε ολοψύχας και μετά δακρυων προς

την αγίαν ουτην τυπώσεν και επροσκόνα την Καρταν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πονου) φ. 333.

προσπάθεια η.

Το αρχ. ουσ. προσπαθεια. Η λ. και σήμ.

1) Παθιασμένη προσκόλληση σε κ., αφοσίωση σε κ.: Αγαπ., Δαμασκ. Βιολάκμ 140^α. 2) Παθος, αμαρτωλή επιθυμία: Θαλαττα, είπον, ο παρων βίος υπάρχει, φιλε.1 ως πανν κρηματούμειος εκ συμφορων τον βιον·! ιχθνες οι γλυκυτατοι νηχομεία εν τουτω! ανθρωποι οι ενάρετοι, λιαν κεκαβαρμένοι ρηπου παντός και μολυσμον και πάσης προσπιθειος Γλυκά, Ανο γ. 394. 3) Ευνοια, στήμη: τότε της τύχης την αρχήν είχα την μετ' εμένα! και τώρα την προσπαθειαν της επήρα και υπαρινω Λιβ. διασκευή α 4330. 4) Καταβολή σωματικών ή πνευματικών δυνάμεων για την επίτευξη ενός σκοπού· (εδώ) δημιουργία, κατασκευή: ως ενεργεσθαι ηρούμεθα τουτου του ναού την προσπαθειαν, και την αιμακτιον και την ουσασιν Χιλιά, Χρον. 348.

προσπαθω, Προφρ., Στ. δεητ. 56, 60. Συναξ. γυν. 1130, Σουμμ., Ρεμπελ. 164, 168 δις, 187, Σουμμ., Παστ. φιδ. Υπόθ. [18], Α' [47], Α' [53], [1480], Ε' [1619].

Το μργν. προσπαθώ. Η λ. και σήμ.

1α) Λιάκειμαι ευνοίω απεναντι σε κάπ: φροντίζω ευημερώ κάπ.: Εχε του (ενν. δεσποτα, τον Προδρομοι) και προσπαθει τον και ας ενι ως ιδίκος σου Προφρ., Στ. δεητ. 57· β) βοηθώ, συμπαριστι κομμι σε κάπ.: ποιος μου 'θελε βοηθησει,! τώρα σ' εουτην μον την χρεια, και να μου προσπαθησι,! μιαν στρατα τόσ' αληθινη, και βεβαια να τελειωσω,! τον λογιον μου τον σκοπον, κι εις τό ποθω να οωσω; Σουμμ., Πιστ. φιδ. Β' [720]. 2) Μιμνήσκω, φροντίζω για κ.: ποιτα του επροσπαθησε (ενν. ο Μιχαηλ) να είχαν παρηγοριαν! οι υπηρετες του ιουου με μισθαποδοσιαν Λίμπιν, 179. 3) Καταβάλλω προσπάθεια για να πετυχω κ., επιχειρώ να κάνω κ: με τον τρόπον ετουτον επροσπαθει (ενν. ο πρεβεδουρος) να φτιγασει τα παιοισματι του λαου Σουμμ., Ρεμπελ. 168· Τώρα, Μυρτιν·ε, το λοιπον, ειρηνευσε τον ιουον σου,! κι αναπαιοη προσπαθησι να δικλις του 'μαντού σου Σουμμ., Παστ. φιδ. Γ' [472].

προσπαιζω, Φυσιολ. 365^α, Φυσιολ. Β 3^α.

Το αρχ. προσπαιζω. Η λ. στο Σομαν. και λογοτ. στο ΑΛΝΕ.

Χαριεντίζομαι, εκροστορωπώ: Εαν δε ο ανηρ ιδει την γυναικα του ονομιλουσαν μετ' αλλου τινός ή και ινη προσπαιζει, και ειπει προς τον ανδρα και προς την γυναικα του να απεχουν ενας απο τον αλλον, ειτα παλιν αν τους ευρει να κάμνουσι τα ομοια, αδειαν εχει ο ανδρας να τους φονευσει και τους δυο Zygomas, Synopsis 235 M 45.

προσπαιώ.

Από την προθ. προς και το παιώ. Η λ. τον 4. αι. (ΠΓ) και σε σχόλ.: βλ. και L-S.

Α' (Μτβ.) χτυπώ κάπ.: Και ο Χασανης μαχόμενος προσπαισθεις πετρα τινί κατεπεσει Ψευδο-Σφρ. 426^{β-γ}.

Β' (Αμτβ.) εφορμάω, κάνω επίθεση: Ετυχεν ουν Αλέξανδρος εκ δεξιων προσπαιειν! μετα παντος στρατευματος και των αρμάτων παντων,! αυτο δε στρατευμα Πίρρων εξ ενουνημων είναι Βιος ΑΑ. 2018.

προσπαντός, επιφρ.

Από τη συνεκφ. της πρόθ. *προς* και της γεν. εν. παντός της αντων. πας, κατά το αρχ. *προ παντός*. Πβ. όμως και Apostoloroulos, Καλλίμ. 125.

Οπωσδήποτε, *αναμφίβολα*: *Αν γουν με κάστρον ειχαμεν ανθρωπινον την μάχην, ἴδιναται το φουσσάτο μας να καταπολεμησεί και να νικήσει προσπαντός, χωρίς αιτιολογία· ἴ προς δε δρικοντων πολεμον η των δαιμονων μαχην ἴ αδινατεί πας αιθρωπας ἴα καταπολεμησει* Καλλίμ. 1039.

προσπιράσσω.

Από την πρόθ. *προ* και το *σπάρσσω*. Η λ. το 12. αι. (LBC).

(Μέσ.) αισθάνομαι μεγάλη ψυχική ιδύνη, υποφέρω: *Αυτην δε την επιστολην πασαν ἴδων Δαρίους ἴ εδάκρυσεν ανιμηθηεις μητρος, ουζύγου, τεκνων, ἴ ομου προσπαρισσομινος ψυχην τε και καρδιαν* Βίος Αλ. 3322.

προσπάσχι, λ.

Το αρχ. *πρωσπασχιω*.

Πιθάνω, υφίσταμαι κ.: *Παλιν δ' εγω προσεταξα κατω (ενν. εν πυθμειν) καταγαγειν με ἴ ος κατελθων προσεπιθον ἴσα τε των προτερην* Βίος Αλ. 4383.

πρόσπεινος, επίθ., Βίος Αλ. 4802, Πάρις., Ιστ. Σινά 1960.

Το μτγν. *επίθ. πρόσπεινος*.

Πενιτωμίως: *έλεγεν ο Μαξιμιλιανός προς τους αλλους: « ... Εν δε, υδεφε λιμβλιχι, υπαγε υγόραων αρτους! Και επιρι περισσοτερος, ότι χθες ηφερις ολιγους, και ελομηθημεν πρόσπεινοι! ...»* Αγαπ., Κιλλοκ. 341.

προσπελάζω, Ψευδο-Σφρ. 422^α.

Το αρχ. *προσπελάζω*, Η λ. και σήμ. λόγ.

Α' (Μτβ.) κίνω κάπ. ή κ. να πλησιάζει καπου φέρνω κοντά σε κ. αλλο: Λοικάκη, Ομήρ. ΙΑ. ΙΑ' [2].

Β' (Αρτβ.) κατεϊθύνομαι, πηγαινώ: *Τι γενήσομαι, βαβαι μοι, (παράλ. 1 στ.) που σταθω, πού πορευθω γαρ, ἴ και προς που νυν προσπελασσω; Ερμον. Ω 253.*

προσπεπτω, βλ. προσπέφτω.**προσπερνῶ.**

Από την πρόθ. *προς* και το *περνω*. Η λ. και σήμ.

(Μέσ.) μεταβαίνω αλλού, φεύγω (πβ. ά. *περνῶ* ΗΘ'Τ'): (εδώ προκ. για τη μετάβαση από τη ζωή στο θινατο): *σε πωρακαλω .. να δωσεις ταφην τούτου μου του λιγίφτιου, ευθεως οπου να ιδεις προσπερασμενην την ψυχην* Καλλιάνδρ. (Κεχ.) 407.

προσπε(τ)ίβα η.

Απο το ιταλ. *prospettiva*. Η λ. *προσπετίβα* και σήμ. ιδιωμ. με διαφορ. σημασ. (Ζωή η. Λεξ. Ζακ? Β', Κονόμ., Ζακιθ. Λεξιλ.) βλ. και ΑΛΝΕ.

(Θεατρ.) το σκηνικό, η σκηνογραφία: *Τότες ανοίγει η προσπετίβα της σενας και φαίνεται ο μάγος και έχει ένα ταβλί εμπροστα του με πολλά λιμπρα απάνω σε δαινο και καθετίει εισε μι καδεκλα και διαβαζει Ζήν.* (Αλεξ. Στ. Αποσκ.) Α' μετά στ. 68.

προσπεύδω.

Από την προθ. *προ* και το *σπι υδω*. Η Α. σε σχόλ. (LBC) και στο Κουμαν., Συνηγ. v. λέξ.

Σπεύδω να συναντησώ κα π.: *εφαι η μοι κατ' αναρ ότι ... εις Κωνσταντινουπολι εφθύσα, και προσπεινας τω βασιλεί ασπασθήναι με τους ποδας αυτου ουκ γίασε με, αλλ' επιλαβων ανεστρε με και κατεφιλησε μου τους οφθαλμους Ψευδο-Σφρ. 360'.*

προσπέφτω, Χρον Μορ. Η 5684, Λιβ. Va 365, Πεντ. Δευτ. IX 18, 25 δις, Lucas, Sermons 103, Διγ. Ανδρ. 383^u *προσπεπτω*, Λιβ. Va 3108' *προσπίπτω*, Σπαν. (Ζωχ.) V 85, Χρον Μορ. Η 5832, Βιοσ Αλ. 4515, Λιβ. διασκευη α 259, 259 κατ. υπ., 506. Πένθ θιν.² 441, Θρ. Θεοτ. 118, Μομεζ, Κλινη φ. 24, Πτωχολ. (Κεχ.) P 339' *προσπεφτω* η *προσπιπτω*, Χρον Μορ. Η 5700, Χρον. Μορ. P 5684, 5700, Λιβ. Esc. 200, Βιοσ Αισώπ. (Πιπιαθωμ.) Γ' 78', Ιστ. Βλαχ. 1580, Διηγ. υφαιστ. 622, Νικτιφ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 144, Μάξιμ. Καλλιμυτ., Κ. Διαθ.² Μαρκ. ε' 33, Διγ. Ο 2833.

Απο το αρχ. *προσπιπτω* (βλ. ΑΚΝ, ιστη Α., Ανδρ., Λεξ., στη Α.). Ο τ. *προσπέπτω* υπό την προθ. *προσ* και το *πέπτω* (βλ. α *πέφτω*). Ο τ. *προσπιπτω* και στήμ. Λύγ. (ΑΚΝ, Μπαμπιν., Λεξ.). Η Α. στα Βλαχ. (γρ. *προσπεπτω*) και ιπήμ.

1) Ορμή εναντιον κα π., επιτίθειμαι: *τον τε Πολιμηστωρ αυνης | επρωσέπειαν (ενν. αι γυναικας) ως θηρες Ερμιον. Ω 217. 2)* Πιφτώ στα ποδια κάποιου, πιφικαλω γονατισπος κα π. (για ενγυχαρηση ή βοηθηεα), ικετιύω: Λιβ. διασκευη α 505, Μιχ. 200', Εκθ. χριν. 75'. **3α)** Πέφτω: *Ουκ ησαν ταυτα (ενν. τα θηρια) μάχιμα μάλλον αλλ' ως ητιμ | σθεν και τοξο βιλλοντες αιτοις οι στρωτιαιται | χαμαι προσεπιπτον αυτα και προσητως ευρων Βιοσ Αλ. 4302' β)* (μετιφ.) δεχομιε συμφωνίω (βλ. όμως και Αλεξίου [Ερωτοκρ. σ. 503]): *Κι αι ει' κι ο γαμος μιληθει, καμομε και προσπέσει (ενν. η φλισκιαμνη) | κι απόκει, γιε μοε, να τη δεις και να μηθε σ' αρίσει (παραελ. 2 στ.), μ' αφηνις βαρος στην καρδια, πληγη πολλά μεγαλη | αι την αφησει, σαι τη δεις, να πω να παρεις άλλη Ερωτοκρ. (Αλεξ. Στ. γ' Ε' 239.*

προσπηγνυμι.

Το αρχ. *προσπηγνυμι*.

α) Στιριωναι κ. σε κ. άλλο, τοποθετώ: *Δουκ. 451^α β)* (προκ. για σκηνη) *στηνω: Οδι νουκ ουν Αλεξαιδρος ερχεται προς τον Στραγγαν | τον προρηθηντα ποτιμοι: σκηνας εκει προσπηγει: Βιοσ Αλ. 3599.*

προσπηδω, Ερμιον. Δ 274, Βιοσ Αλ. 866, 1628.

Το αρχ. *προσπηδωω*.

α) Πηδω, κινουμαι με ορμη προς/ηπο μια κατεύθυνση: Βιοσ Αλ. 4340, Βιοσ Αλ. 4248' β) (για πολερικες επιχειρησεις) *επιτίθειμαι, εφορμών: Τότε σ Ησαυ επισιναζας τους Ζαγοριτας μι'τα και του λοιπου στρατου, κατα του Σπάτα εκβαινει ...' εκεινοι δε*

αι Ζηγορταί εξελθόντες και μικρον προσπλησαντες, εις φυγην ετραπησιν Ιστ. Ηπειρω. XXXV³.

προσπιανω.

Από την πρῶθ. προς και το πιανω.

Λαμβάνω υπόψη μου, λογαριαζω, υπολογίζω (πβ. και α. πιανω ΙΑ'7β): Δεν ακουεις εδώ φανερά ... την δικαιοσυν του αμαρτωλού τελειου, ο οποίος ... προσπιωσε και κριση του Θεού και κατακρινε τον λόγον του; Πηγά, Χρμικαπ. 288 (31).

προσπιπίτω, βλ. προσπέφτω.

προσπιστεύω.

Το μτγν. προπιστευω.

Δέχομαι κ. ως αληθινό, πιστεύω κ.: Πρωτος αυτος επιστολην ειληφθι του φαρμακην. Ι ειθ' ουτως επιον αυτω ταυτην μη προσπιστευμας, Ι και τοτε την επιστολην ιδιειλα σοι τω φίλω Βίος ΑΛ. 3043.

προσπλιττω προσπλισσω ή προσπλιττω ή προσπλαθω.

Το αρχ. προσπλάσσω-τται.

1) Αυξανω και ταυτα πραξας ουτως, Ι κατεφραξα την εισοδον ποτισας παντας λιθων Ι κισσιτερον προς ται χαλκω, ύψος προσπλάσας τούτων Ι αλλεις πηχας εζηκοιτα Βίος ΑΛ. 577⁹. 2) (Εκδύ) ζιμωνω: Οποσων γων διησονται αρτοις εις το ποιηκει, Ι απαντες οι μονάζοντες αθροίζονται εκεισε Ι και πρωτον μιν αναγνωσις προτιθεται μιγιστη (παρ.αλ. 1 στ.) μετέπειτα δε άρχονται προσπλαττειν τα ψωμια Πιου., Ιστ. Σινι 893.

προσπλίκω.

Το μτγν. προπλίκω.

Ι. (Ενί ογ.) ενιμι ενγνιο: Επαρι καρδια ... να τριφθουσι καλα εις γουθι και να εψηθουσι καλά μέσα εις καινούριον τζουκαλι μι γλικόν νερον όλην την ημεραν προσπλεκουτις τίποτι και από κηρίον Νικ. Ιεροπ., Εκδ. ιατρ. 61.

ΙΙ. Μίσ. 1) Επιτιθίμι σε κάπ: ιδόντις (ενν. οι προεσβυτεροι) την καλην Σωσιανην προς τω κηρω (παρ.αλ. 3 στ.) ταχίστως εκπηδήσαντες και τιυτη προσπλακειντες Ι προς τε την γην εκρίψαντες ατιμωσ πολλη βια Ι εσπειδαν οι κικόφρονες κακιστως αμφεθαρηνι Σωσι. 26. 2) Πλησιάζω, εναντιώ κάπ: Ανανωθείς σιν τάχιον Αλέξανδρος της νόσου Ι και τω Φιλιππώ προσπλακεις ειπε: «Γίνωσκείς, φιλε, Ι σιαν αγάπην κεκτημαι προς σε και την φιλιαν ...» Βίος ΑΛ. 3040.

προσπληρώ.

Το αρχ. προσπληρώω.

(Μέσ., προκ. για χρονικό διάστημα) ολοκληρωνομαι εκπνέω, τελειωνω: και χιτρα θεις (ενν. ο Αλέξανδρος) την εαυτου στελίχη τη του δένδρου. Ι αν αμα προσπληρωνται ζωής ετη της τούτου Ι το δένδρον επηρωτησι, θελων μαθειν το πέρας Βίος ΑΛ. 4996.

προσπλουτιζω.

Απο την προθ. προς και το πλουτιζω πβ. λ. προσπλουτέω (10. αι., TLG).

(Μεσ., μιβ.) προσθήτω κ. επιπλέον στην περυσια μου (με συστ. ανιακ.): επιθυμουμεν του λαβειν παντων ημων κρειττόνων, | και συναγαγιζόμεθα την χωραν υμων πασαν | και παντα πλουτον τον υμών καλώς προσπλουτισθήναι βίος ΑΛ. 4577.

πρόσποδα τα. – Πβ. και προποδα.

Απο το ουσ. προποδα τα με επίδη. της προθ. προς. Η λ. σε έγγρ. του 14 αι. (Act. Kuzl. 15³), σήμ. με διαφορ. σημισ. ιδιωμ. (Τσιτσέλη, Κεφαλλ. Σύμμ., λ. προσποδον, Πανταζ., Κεφαλλ.-Θιακ.), καθώς και στο ΑΛΝΕ λογιτ.: πβ. και Steph. Θησ., λ. πρόσπους.

Οι πρόσποδες: και ευρισκεται (ενν. η Ελασσον) στα προσποδα Ολύμπου Αρσ., Κόπ. διατρ. [714].

προσποδού, επιρο.

Από το ουσ. προσποδα τα (βλ. και Λωρεντζάτος, ΑΘ. 25, 1913, 250) ή από την αρχ. συνεκφ. προς ποδας (βλ. Anstl., Lex., λ. προς ποδας) με επίδη. της επιρο. καταλ. -ον πβ. καταπόδον και καταποδον (λ. καταποδίν). Η λ. ως ουσ. σε έγγρ. του 14. αι. (Γραμματια Μετεώρ. 17²) και σημ. ιδιωμ. (Τσιτσέλη, Κεφαλλ. Σύμμ. 418, Πανταζ., Κεφαλλ.-Θιακ., λ. πρόσποδα, Χτηγής, Κεφκυρ. γλωσσολα. ιπη λ., ιε παρωιμ.).

Στη κόψη μίγρω, από την κάτω μεριά: βαρ' το χεριν σου προσποδού (έκδ. πρόσποδων) του κρεβατιου και θέλεις εἶρειν χαρτία Μαχ, 580³.

προσποιώ, Διγ. Z 2784, 2836, 2857, 3800.

Το αρχ. προσποιεω. Το μέσ. και σήμ.

1. (Ενεργ.) τικνοπωω, κανω παιδιά (πβ. α. παιδίον 1α φρ.): Παιδια δε της γυναικός δυ προσποιησαοσι | σικουν σ ταιτης σινενιτος αντιπερα προς ταυτην βίος ΑΛ. 4826.

II. Μεσ. B (Προκ. για προσωπα) αποκτώ, κερδιζω καπ.: Διγ. Z 4279. B Υποκρινομι (ότι κανω ή είμι κ.): Αιτωλ., Μιθ. (Παράσγγελου) 7¹³, Νεκτιρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 228.

Φρ. 1) Προσποιουμαι τομην. βλ. α. τομη 1α φρ. **2)** (Την) ορμήν προσποιούμαι βλ. α. ορμή Φρ. 2.

προσπορεύομαι.

Η λ. στον Αριστοτέλη.

Πορεύομαι, πηγαινω πλησιάζω: Αλέξανδρος εκελευσεν αυτικα | τεθῆναι κλινην την αυτου προς τόπον απλωοιας, | ωστε πασαν την δυναμιν αυτων των στρατευματων | εισερχεσθαι και καθοραν Αλεξανδρον εν κλινη (παρελ. 1 στ.) Περδίκκας ον το προσταχθεν παρ' Αλεξανδρον πραξας, | μονοι προσεπορευοντο παντες οι Μακεδονες, | οραντες τον Αλεξανδρον κειμενον εν τη κλινη βίος ΑΛ. 5997.

προσπορθω.

Απο την προθ. προς και το πορθω.

Καταστρέφω, εξοντώνω: *Θθει λοιπον βουλόμενος τον αφρονα (ενν. τον Αλεξανδρον) συντριψαι (ταραχ. 1 στ.) ετέραι μαχην σιμιστώ παλιν συνάψαι τούτω| όπως | ξολοθρενσαιμι κακιώς και προσπορθήσω Βίος ΑΛ. 3817.*

πρόσπυτε, επιφρ., Πεντ. Γέν. XI 4, XIX 15, XXIV 6, XXVI 7, XXXI 24, 31, XXXVIII 11, 23, XLV 11, Έξ. V 3, XIX 21, XX 19, XXXIV 12, Λευιτ. X 7, Δευτ. IV 9 δις, 23, VI 12, 15, VIII 11, 12, IX 28, XI 16, XII 13, 30 δις, XV 9, XIX 6, XX 5, 6, 7, XXV 3, κ α.

Από τη συνι κφ. της πρόθ. προς και τον επιφρ. ποτι (βλ. και Bellel, REG 3, 1890, 295).

Μι ακόλουθο το συνδ. να **ΙαΙ** (Εκιάγει δευτερογίουσαι ενδοιαστ. πρότωση μετι απι θ. που δηλώνουν φόβα ή δυταγμό και τα συνώνυμά τοις) μη, να μη, μήπως, ηρπεις δεν: *γλύτωσε με ... υπό χερι του Εσαυ, οτι φοβουμαι εγω αυτών προσποτι νι ερπει και να με διίρει μάνα ιπι παιδια αυτ. Γέν. XXXII 12: 'κουμηθειτε να φρονεθώ- με υιτουιού (ενν. του Ισραηλ), πρόσποτε να πληθύνει ... και να πολιμμορει εις εμάς αυτ. Έξ. I 10: β) (ενιοτε εισάγει ανεξάρτητες ενδοιαστ. προτάσεις) μήπως, μη: *επειν ο κυριος ο θεός' ιδού ο αθρισπος ήτοι σαν εινα απο εμης να ξέρει καλό και κακο και τωρι προσποτε ν' απλώσει το χέρι του και να πάρει απατα από το δειτρο της ζωγης αυτ. Γέν. III 22: και τον Βενιαμον αδελφό του Ιωσεφ διν απέστειλεν ο Ιακωβ μετα αδερφι του, οτι επειν' προσποτε να τον υιαντιμισαι κίνδυνος αυτ. Γέν. XLII 4: είπειν ο θεός: προσποτε να μιτανουωσει ο λιος οστιν ειδαν πολεμον και να στριφουν εις την Αιγυφτο ιιπ. Έξ. XIII 17. 21 (Εισάγει ειδος αιτ./αποτελεσματικής πρότασης) γω να (μη) γυατί από κυρτό του δέντρου ος μεσοθμ περιβόλι, επειν ο θεός, μη φατι από εκαιο και να μη 'γγίξετε εις αυτο προσποτε να απιθαιντε αυτ. Γέν. III 3: προς ηγη ρι γωσα γάλα και μέλι, οτι να μη ανίβα μεσοθμό σου ότι λιός σκληροκουφρινός γού, προσποτι να σι ιπολιγώ εις τη στριπτι ιιπ. Έξ. XXXIII 3: να διωξι' ο κύριος ο θιός σου τα εθνη ιτουα ... ολίγο ολίγο: μη να χωρισεις να τους απολέσι ις γοργα, προσπο- τι να πληθύνει απανου σου αγρίμι τον χωραφιού αυτ. Δευτ. VII 22. 3) (Εισάγει ιιπο- τρεπτική ευχή ή ιιπι γόρευική) μικκορι να μη ..., να μη: *Προσποτε να ιδώ εις το κικό ως να ιφρει τον πατέρα μου ιιπ. Γέν. XLIV 34: Προσποτι να διαφτειριτι και να καμι- τι γούς πελι κητό στόριαση αυτ. Δευτ. IV 16: Προσποτε να είναι εις εσας ασηρ γη γε- ναικι γή γεννη ... να δουλεψει τι ειδωλα αυτ. Διυτ. XXIX 17.***

προσράπτω.

Η Α. στον Ιπποκρότη και στο ΑΛΝΕ.

Ριβω επιπλέον, μαζί με κ. άλλοι: *Αξουγγιν χοιρειον και στακτην κληματιδων μέ- ζον και, συρροψας μετά βελόνης, εκ τουτου υπαλειψε. Σκόπει δι' ινα μη συρραπτων των ενδοθεν κρεων προσράψιεις Ορνεοσ. αγρ. 560^α.*

προσρίζω.

Το μετν. προσρίζω.

Κάνω κ. να ριζώω, φυτεύω (μεταφ.) θεμελιώνω: *μέλη συν αυλοίς μετα κιθα- ρας ηλόου, | ηρικα τα θεμελια ταυτα (ενν. της Θηβας) προσερριζούντο| παρα Ζηνός αυτης υιών Βίος ΑΛ. 2306.*

προσρίπτω, Γλκκά, Στ. Β' 281, Δγ. Ζ 2846, Βίος ΑΛ. 2212.

Το μτγν. προσρίπτω.

Ρίχνω (κάτω), πετάω: *Ἴππος δ' αὐτός ... | ... προσέρριψεν αὐτικαί τὸν ἐπιβατήρην εἰς τὴν γῆν Βίος ΑΛ. 3553* (εδώ μεταφ.): *Ταῦτα ἡ κορὴ ὡς ἤκουσεν, οὕτως τὸν ἀπεκρίθη (ἐνν. τὸν νέον): | «Ἰδοὺ, καλέ, μετὰ Θεόν σοι ἐμαυτὸν προσρίπτω· | εἰ τι παῖσις εἰς ἐμε, Θεός με τὴν ψυχὴν σου» Δγ. Ζ 1954.*

προσσηκώνω προσσηκωνοῦντες Αποκ. Θεοτ. (Ρεμπ.) 249, εἰφαλμ. γρ. ἀντι προσσηκωνοῦνται· διορθώσ. — Βλ. προσσηκνομαι.

προσσιμῶνω

Από την προθ. προς και το σιμῶνω.

Πλησιάζω του ἐπροσσιμῶσασιν οἱ Φαρισαιοὶ πειράζοντες τὸν (ἐνν. τὸν Ἰησοῦ) Χριστ. διδάσκ. 389.

προσσυμμαχώ

Από την προθ. προς και το συμμαχώ.

Μάχομαι στο πλευρό καπ., βοηθώ καπ. στον πόλεμο: *συχ ὄπλα κατεχαλκεῖον (ἐνν. ο Νεκτανωβῶ), οὐ πολέμιον σινηπτεν. | οὐδε ὑγᾶς ἐσκεναζε τοῦτω προσσυμμαχουσας Βίος ΑΛ. 48*: *ἐχω και Διόνυσον θεὸν προσσυμμαχούντα αὐτ. 4533.*

προσσυμπαθῶ

Από την προθ. προς και το συμπαθῶ πβ. μτγν. ουσ. προσσυμπαθεια (L-S Κων/δη, Lampe, Lex.): βλ. και LBG (προσσυμπαθεω).

Συμπωνῶ, συμπιασχω: *Ἥλιος σθεν οὖν αὐτός τοῖς γγνωμένοις πασι | προσσυμπαθησας, ὡς εἰκος, τοῖς νεφεοῖς εἰσόδῳ Βίος ΑΛ. 3632.*

προσσυνεργῶ

Το μτγν. προσσυνεργεω βλ. και LBG (προσσυνεργεω).

Βοηθῶ, συντρέχω: *«Ἡ βασιλεια τι εστι» ... «Πλεονεξια, | αδικος πανυ δυνამις ... | τόλμη κακίστη και δεινή καιρού προσσυνεργούντος» Βίος ΑΛ. 4765.*

προστάβραδα, επιφρ.

Από τη συνεκφ. προς το βράδι αναλογ. με τα επιφρ. σε -α.

Προς το βράδυ: *Τελεται και η λειτουργια Μεγαλου Βασιλείου, | γινεται δε προστάβραδα δυνοντος του ηλιου Προσκυν. ββ. 845 206.*

προσταγή η, Συμμμ., Ρεμπ. 161, 189, Τζάνι, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 336^α.

Το μτγν. ουσ. προσταγη. Η λ. και σημ.

α) διαταγή, πρόσταγμα: *ου φέρει ολωσ δυναμαι τας προσταγας εκείνων Προδθ. (Eideneier) IV 47*: *Αι γαρ βασιλικάι προσταγαί τότε έχουσι το κρατος και βέβαιον ... όταν κανέναν νομον και σινηθειαν δεν εναντιωνται Zygomalas, Synopsis 148 B 36*: βλ (νομ.) δικαιοτική εντολή: *Δια νομικης παραγγελιας γινονται οσα μετα προτροπης των*

δικαστῶν εκκλιθύνται, μετα συγχωρήσεως και προσταγῆς αὐτῶν Zygomalas, Synopsis 210 K 30.

πρόσταγμα το, Γλυκά, Στ. 545, Προδρ. (Eideneier) IV 548, Καλλιμ. 1521, Διγ. (Trapp) Z 3314, Διγ. Ζ 1110, Διγ. Α 3411, Χρον. Μορ. II 316, 495, 2324, 7843, 8105, 8818, Χρον. Μορ. Ρ 316, 495, 504, 7993, 8105, 8818, Διηγ. παιδ. (Tsiouni) 706, 723, Φλιόρ. 173, Λιβ. διαπευή α 517, 2531, Δούκ. 295^α, 419^α, Σφρ. Χρον. (Maisano) 120^α, Ριμ. Βιλ. θ (Bakk.-v. Gem.) 199, Zygomalas, Synopsis 199 Θ 4, Ζήν. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Γ' 43, 83, Δ' 396, Μπερτόλλδος 38, 39, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 402^α, 409^α, κ.α.: πρόσταγμα(ν), Διηγ. παιδ. (Tsiouni) 697· πρόσταγμα(ν), Αισιζ. 232^α, 264^α, 271^α, 403^α, 481^α, 15^α, 17^α-18, 482^α, Καλλιμ. 2502, Διηγ. παιδ. (Tsiouni) 699· γεν. εν. προσταγμάτων, Αισιζ. 482^α.

Το αρχ. αυστ. πρόσταγμα. Ο τ. πρόσταγμα(ν) σε έγγρ. του 12. (Caracausi, στη λ.) και 14. αι. (Γράμματι Μιτεώρ. 12^α) καθώς και σήμ. φλωρ. (Παπαδ. Α., Λεξ.) όπως και τ. προσταγμαί (Σακ., Κυρρ. Β' 764, Α. προσταγμα(ν)). Η λ. και σήμ.

1α) Διαταγή, εντολή: Καλλιμ. 2058, Γειουργλ., Βελ. Α (Bakk.-v. Gem.) 255· (προσκ. για εντολές τιμ. θροῦ, το θείο ὄλεγμα, βλ. και Βπυερ, Wört., στη λ.): Κύριε, αξιωσον τους πάντας νι σωθουσι, ἰσοι τι σα προστιγμιτα φυλιτουν και κρατουσι Βιος αγ. Νικ. (Κικλ.) 260· εις αιωνα εοσμενοι μετα του διαβολου ὡς προσταγματων των αυτου (ενν. του Θεού) σπειθείς γεγονότες Αγ. (Trapp) Gr. 819· Οὕτως γαρ ἐν πρόσταγμα και ορισμός Κυριου Πένθ. Θιν. 631· σπεικων τω θειω αυτου (ενν. του Θεού) προσταγματι, προσκωνῶ και δοξάζω την αμετρον ενοπλαγχνιαν και το θειον αυτου ἔλεος Βελλερ., Επιστ. 54^α· β) πιναγγελία, επιθυμία: ἄρομον ἰνδεις, παινεδμορφε, εστιν ο εμποδιζων, ἰ μόνον πατρός και αδελφων των σων περισωθεντων ἰ οη γαρ το προσταγμα το σον ηθίλησ' αθειθσαι Αγ. (Trapp) Gr. 1722· γ) θέληση, επιθυμία (προσκ. για το Θεό): Αιτός (ενν. ο θρος) πλουτιζει πένητης και βασιλείς πτωχίζει (παρλ. ἰ στ.) ουδένι πραγμῖ γίνεται χωρις το θέλημι του, ἰ εις ανθρωπο δε στικεται ἰμη το πρόσταγμα τοπ διακρῖσι. (Κικλ.) 872· δ) φρ. πικτωπέφτω εις το προσταγμα καπ. λειμι τον προστιγμιτις κῆπ. = ἰπικικῆ, (εδῶ) υποδουλιάνομαι (μετιφ.), υποπίστομοι σε καπ.: νι νμοσω εις του Ερωτος το τόξον και την φλόγαν ἰ να ἰμιμι από τωρα δούλος του και του προσταγματος του Λιβ. Va 376· Eda ean peoies εις το πρωταγμα της Ερωτοκρατίας, ἰ χρόνον γλυκῶν επίτυχες και αφιντικας ημέρες Λιβ. Va 346· δ) φρ. ἰμιμι/ερχομαι στο προσταγμα καπ. = ἰμιμι ἰτοιμος να υπακούω στις διαταγές καπ., ἰμιμι στη διάθεσή του τίθεμαι ἰπό τις διαταγές του: Με τον Γιλδση σι κανε κι ἰπον στη συντηρία του, ἰ κῆ πάντα ὄλοι μένασι κι ἰπον στο πρόσταγμα του Τζάνε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 275^α· ἰκραξε (ενν. ο Μορεζινης) κι ὄλους τους Ρωμιούς ἰα ἴρθου στο πρόσταγμα του Τζάνε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 408^α· ε) χροῖς, καθήκον: Εις κεινον οπου σου ζητα και θέλει δικισοινη, ἰ η εξουσι σου πρόσταγμα ἰχει να του την δίνει Σουμμ., Παστ. φιδ. Ε' [606]. 2) Διαταγμα (ἐπίσημο) έγγραφο ανωτερης ἠ ανώτατης αρχής, συν. σύντημο σε ἰκτιση, με το οποίο ρυθμίζονται ζητηματι ἰπωτρικῆς λειτουργίας του κράτους (δικηκτικῆ, οικονομικῆ, νομικῆ, κλπ.), θέματα εκκλησιαστικα, δίδονται τίτλοι, χορηγοῦνται προνομια, κλπ. ἠ ζητήματα εξωτερικῶν σχέσεων (κατοχυρωση, επικύρωση συμφωνιών) κλπ.: βλ. Βογιατζ., ΕΕΒΕ 2, 1925, 150-1, ODB, Α. prostagma, Καραγ., Βυζ. διπλ., 93-4, 222-6, Guillou, Αφ. Σβρο. 349

βλ. και Act. Lavr. 50⁵ (11. αι.), Act. Lavr. 55⁵ (12. αι.), Act. Vat. I 18⁵ (13. αι.), Act. Ivir. 70⁵ (14. αι.), Act. Ivir. 98⁵ (15. αι.), κ.α.: *Εγω δε τα προσταγματα που εχουμε αμφοτερως, | τες συμφωνεις κι ομολογα, κρατω τα αφυρωμένα Χρον. Μορ. P 688⁵ Προσταγματα εσπικασιν, εγραψαν, εβουλλωσαν | ούτως τους αφυρώσασιν με συμφωνίες μεγαλες, | ότι ... Χρον. Μορ. P 364⁵ Αεπτως του αφηγηθηκαν τες συμφωνίες άδες, | όποιος υιός του έποικει | μετα τον πάπα Ρωμης | αν αγαπη κι ορέγεται να τες εστερεωσει, | Ει ταυτα ατος ο βασιλεύς ... | ... απεκριθηκε, ... (πικραλ. 3 στ.) « ... | ποιητε τα προσταγματα κι εγω να τα βαυλλώσω» Χρον. Μορ. P 579⁵ προστάσει και διοριζεται ηδη η βασιλεια μου ..., | να παντες οι Μονεμβασιωται ..., απολαύωσι ... της, ης είχαν προτερας εξουσιας κι η δεφεινδευσεως δια των ρηθειτων χρυσοβούλλων και προσταγμάτων η είχαν οι απο των Πηγών ρηθεντες Μονεμβασιωται Ψιγιδου-Σφρ. 540⁵ [= Πικόστ. Ανθρ. Γ⁵ 19-20] (με τον προσδ. βασιλικον (ηδη μτγν., ΤΛΓ) και ιτον Πικχιμορογέννητο (ΤΛΓ) βλ. και Βογιατζ., ό.π.: σε έγγρ. του 12. (Βραν. Έ., Βιχ., έγγρ. Πάτμου 20⁵ κ.α.), 13. (Act. Ivir. 67⁵) και 14. αι. (Act. Kutl. 21⁴, κ.α.)): βασιλικά προσταγματα, συνοδικας τε κρισεις Πηροδ. (Ειδενειει) IV 277⁵ βασιλευστος του ρηθεντος βασιλεως κυρον Μανουηλ ... δια βασιλικων προσταγμάτων χρυσοβούλλων εδωθη το βραβειον της αγιοτατης επισκοπης Ναυπλιου και Αργους προς τον αγότατον επισκοπον αυτης κυρ Νικηταν Byz. Kleinchron. A⁵ 228⁵ Περὶ οφθικιου του χαρτοφυλακος, προσταγμα βιουλικου, του βασιλεως κυρ Εμμανουηλ Βακτ. αρχιερ. (Ακανθ.) 1255 δ' Ι' Εχει ... διαφορὰν περι τας διατιμησεις κατα τε τα βασιλικά προσταγματα και τα των τόπων έθιμα Metrol⁵ 59⁵ α) γραπτή διαταγή: καθισω, γραφω προς αυτοίς πρόσταγμαν τυς ι υ νουχους, | προσταγμαν με τας χειρας μου και μη γραμματικου μου Καλλιμ. 2297, 2298 αιολειν τα προσταγματα και ανεγνωσαν τα | το πως ο ρήγας όρισεν ... Χρον. Μορ. P 7857⁵ φρ. βγανω προσταγμα, βλ. Α. βγινω 39 β) εντολή παραδοσης πόλης με τη συνουή ηλυθηκης: Ελογιασε (ενν. ο βίωρης) με προσταγματι παλι να δοκιμασει | και το λαό του βασιλιου σπου Ξε να μη χασει | κι άλλους αποκριοαριους να στελει, για να δουσι | του γενεραλε τη βουλη, να πα να του το πουσι, | ..., ουβασες να 'ρδιναίτου Τζιννε Κρ. πολ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 533⁵ γ1 (πιθ. εδώ) και νομιμική κικωσιπον σε περιπικη αετηρης συμκωνιας (Lex Chron. Μορ., στη λ. Β2) εποιησαν σιμβιβασιν | κι εδωκαιιν το καστορον (πικραλ. 3 στ.) μεθ' όρκου και προσταγματα τες σιμφωνίες εποιαν Χρον. Μορ. Η 2874⁵ δ) έγγριφο παροχής ορκιν, ί νορκη γραπτη βι βαιύκτη η υπόσχηση (βλ. λ. ορκωμοτικός πβ. ορκωμοτικον προσταγμα, ODB, ό.π., και οι έγγρ. του 14. αι. (Act. Lavr. 151⁵, 157⁵): επε αυτη ότι ταυτα και μόνον τα ταξίδια να σι συχωρησει να παρησει, και να την ποιησω (ενν. εγω, ο βασιλεύς) ένορκον προσταγμα, ότι πλεον να μηδέν σε ενοχηλωω δια τοιούτων τι Σφρ., Χρον. (Maisano) 120⁵ ε) νομοθετημα: εφειδην κιβι ντισουν το προσταγμαν εις την χωρα το πως να καθαρίσουν τα στεινα, και κανις ανθρωπος ού καμμία γυναικα αποφευγει του αυτου προσταγματου ... Ασσιζ. 482⁵, 11.*

προσταζω, βλ. προστασω-τω.

προστακτικός, επιθ.

Το μτγν. επιθ. προστακτικός. Το ουσιαστικοπ. ουδ. ήδη στον Αριστοτέλη. Η λ. και σημ.

Παι εκφράζει προσταγή (γραμμ., προκ. για το ρ. στην προστ. έγκλιση): Προστακτικά ενεργητικά (ενν. ρηματι) της πρώτης συζυγίας Σοφίαν, Γραμμ. 54.

προστακτικώς, επίρρ.

Το μτγν. επίρρ. *προστακτικώς*. Λ. *προστακτικά* στο Βλάχ. και σήμ. Η λ. σε έγγρ. του 19. αι. (Τιμ. Παπαδάκη Α., Κρητ. έγγρ. Α' 97).

Με τρόπο προστακτικό, με διαταγή: ο καισαρ ...! ... προστακτικός λαλήσις Α-ζαγ., Καρολ. Ε' 834.

πρόταξις η, Hist. imp. (Roxchow) 20 κρητ. υπ., Διγ. Z 1318, Μολιασσηνού, Ενύπνιο 345^α, Ερμον. Πρόλ. 33, Χρησμ. (Λάμπρ.) 105, Σφρ., Χρον. (Maisano) 134', 156^α, Κορων. Μπούας 94, Καράντ., Π. Ν. Διαθ. (Κικ.-Πάνιν) φ. 28^α, 29^α, 46^α, 138^α, Βυζ. Ιαθ. 240, Μιλαξός, Νομοκ. 223, Zygomalas, Synopsis 148 B 36, 202 J 13, 230 M 17, 291 Γ 35, Βιος Αιωπ. (Παπι Όωμ.) Α' 1^α, Ε' 144^α, Σουμμ., Ρεμπελ. 162, Ψευδο-Σφρ. 194^α, Σοίμμ., Πιστ. φιδ. Δ' [522], Ζήν. (Αλεξ. Στ. Απιοκ.) Πρόλ. 143. — Βλ. και *προσταγή, προσταγμα*.

Το αρχ. οισ. *πρόταξις*. Τ. *μπροσταξις* *σι* έγγρ. του 17. αι. (Κωδ. Παναγ. Σπηλιωπ. 505). Η λ. στο Steph., Εθσ., στο Βλάχ. και σε έγγρ. του 11. (Μηνάς, Γλωσσόγ. Ητ' 320, Act. Ερφ. 5^α, Act. Iv. II 31^α, 37^α, Act. Lavr. I 46^α, 52^α, κ.α.), 12. (Caracausi, Μηνάς, ό.π., Act. Iv. II 52^α, Act. Lavr. I 56^α, κ.α.), 13. (Μηνάς, ό.π.), 14. (Act. Lavr. IV 109^α, Act. Pantocr. 5^ο γ, Act. Vat. II 153^α) και 17. (Τιμ., Κρητολ. 9, 1979, 13) αι.

α) Ενταλή, διαταγή: Διγ. (Trapp) Gr. 1006, Ριμ. Βελ. ρ (Bakk.-v. Cem.) 230, Κιζτιν., Π. Ν. Διαθ. (Κικ.-Πάνιν) φ. 42^α (νομ.): *κατα τις περιληψεις των προσταξεων των πικλων βασιλεων Metroλ.² 129^α* Η του βασιλειωσ αντιγραφη, ηνοιη προσταξις, οταν δεν εναιτιοιται νομον γραμμιον, το στεργον *ι χει* Zygomalas, Synopsis 149 B 43 (προκ. για βασιλική διαθήκη): *ου γαρ διαιθιθι τι αι βασιλεις, αλλά προσταττουσιν ... και αναγνωσθειης ταυτης δη της προστάξεωσ πιρ' εμου εμπροσθεν αυτου ... ορισε προς τον υιον αυτου Σφρ., Χρον. (Maisano) 32^α* β) άδειη: Βασίλειος δ' ο θυμιστος ετυχει εν τας ηκρας' ταυτης φυλάσσωσ ακριβως ως μηδενός τολμωντος! ανεη προσταξεωσ αυτου διαπερασαι 'κειθεν Διγ. Z 2310: γ) εξουσία: Η διαταξις κελευει, η βασιλικη προσταξις και ο ορισμός οριζει και υποφασιζει, ουχι μόνον εις τα εγκληματα, αλλά και εις τα χρηματικα Zygomalas, Synopsis 221 Α 13: η *ουσιτάτη μονιχη κερά Μικαρια ... εκραζεν εμεν ... τον νοταριον της αποστολικης και βασιλικης προσταξεωσ Διαθ. ηγουμ. Μικαριας 164^α.*

προσταπεινώ.

Απο την πρόθ. προς και το αρχ. ταπεινώ. *Προσταπεινούμαι* τον 5. αι. (Lampre, Lex. λ. -ομαι).

Ταπεινώνωσ ου γαρ ως αιχμλωτιδας ημασ προσαγορευείσ! τας πεπτωκιάσ υπό σημ μεγιστον εξουσιάν! τα πραγματα δηλοι λοιπόν, ως εις υπεροχης ου (ενν. Αλεξανδρ)! γεγονόςσ συμπαθέστατος ...! Ουκ εις δουλειαν ουν ημεις η προς αιχμλωσιαν! υπαρχομεν, αι πρότερον προσεταπεινωμέναι Βιος Αλ. 4083.

προσπαράσσω, Βίος, Αλ. 4381, 5290.

Το μγν. προσπαράσσω.

1) Κουνώ, τραβώ: *Άλυσον ουν προσέταξα γενέσθαι παμμεγέθη (παράλ. 1 στ.)· είπον δε φίλοις τοίς γμοίς: «Ταυτή; προσπαράχθεισής;| σφραντες άπαντες αυτην προσαναγάγετε με! εγω γαρ μέλλω τον κλωβον σείσαι και προσπαράξαι ...»* αυτ. 4370, 4372. 2) (Μέσ.) αναστατανωμαι ψυχικά: *φρηί δ' αυτώ (ενν. τω Αλεξάνδρῳ) Καν- δεικη: | «Τι τρεμεις, μάλλον τι φοβη και τι προσπαράχθης; ...»* αυτ. 5291.

προσπασία η, Πένθ. θαν.² 613, Δεφ., Λογ. 751, Λίμπον. 497, Διακρούσ. (Κακλ.) 1289.

Το ιαρχ. ουσ. προσπασία. Η Α. και σήμ.

1) Επιστιμια, επιμέλεια: *Πρόσταξον οιν να κτισουν εις αναχωρητικόν τόπον ενα παλατιον, και όταν απεγαλικτισθαι ο υιός σου να τον βάλεις έσω με διδασκαλους και υπηρετας νιου, από ιε' χρονων εως κ'. Και δος την προσπασιαν και έννοιτη ενός αρχοντος οπου να σε αριστα υπηρ τους αλλους Λγαπ., Δαμασκ. Βαρλαάμ 114²⁵. 2) Υπερσπιση, πικρυλαξη· συχ. προκ. για τη θηστοκο: *Σε (ενν. Παρθένε Δείσποινα) βοηθόν κι κτημεθα, σκέπην και προσπασιαν,| και δια σου προς τον Θεόν έχομεν πικρησιαν Διακρουσι. (Κακλ.) 1369**

προσπασσω -τω, Ερμον. Πρόλ. 23, 37, Φυσιολ. (Ζιτ.) XXXXIII 3¹², Σφρ., Χρον. (Maisano) 132¹¹, 156¹⁷, 168¹, Αελαγ., Καρολ. Ε' 73, 270, Ιστ. πολιτ. 25³, Hagia Sophia ω 509¹² προσπαζω, Διγ. Α 2283, Φλωψ. 139, Συμμμ., Ρημπελ. 176 bis, 177, Μπερτολδίνος 136, Πτωχολ. Β 228, 328, 406, Διγ. Ο 73, Διακρούσι. (Κακλ.) 43, 173, μετά στ. 462 τίτλ. 463, 745, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ. Απικκ.) 165², 193¹¹, 463¹ προσπασσω. Καλλιμ. 886, 2402, 2409, Βέλοθ. 275, 1022, Κομνητής Άννας Μιτάφρ. 83, Βίος Αλ. 2538, 2968, 4252, 4356, 4403, Λιβ. διασκευή α 2264, 2502, Λιβ. Esc. 2345, Βενετσά, Λετμασκ. Βαρλαάμ 35⁷, Μιταξια, Επιστ. 47², Συμμμ., Πιστ. φιδ. Δ' [450], Ε' [581], Χορ. α [8], Ροδινός (Βαλ.) 72 προσπασσω -τω ή προσπαζω, Σπιν. Ο 170, Λόγ. παρηγ. Ι 109, Λογ. παρηγ. Ο 301, 308, Χρον Μορ. Η 598, 2507, Χρον. Μορ. Ρ 6279, 6453, Αλ. Κων/π. (Matzukis) 422, Οηγία. 362²⁴, Φλωψ. 352, Κορων., Μπούας 61, 70, 125, Θρ. Κυρη. Μ 182, Μετάφρ. Δαμασκ. Βαρλααμ 139⁴, Σταυριν. 573, 697, 747, Ιστ. Βλαχ. 850, 2285, 2303, 2546, Μιέιμ, Καλλιουπ., Κ. Διαθ.² Ματθ. δ' 6, θ' 30, ιζ' 18, κζ' 58, Μάρκ. ζ' 27, Πρόξ. ιη' 2, Διγ. Ανδρ. 404²⁷, Εγκ. ιγ. Δημ. 112²⁶, Βακτ. ιαρχιεφ. (Ακανθ.) 135²⁶, Λίμπον. 441, Γέν. Ρημ. 136. κ.α. προσπατιω, Φλώψ. 234, 1683, Ρημ. Βελ. ρ (Bakk.-v. Gem.) 279, Μιέιμ. Καλλιουπ., Κ. Διαθ.² Παύλ. Κορ. Α' ζ' 6 αύθ. απρόσταξεν. Μπερτολδίνος 136 εμ προσπαξια. Μπερτολδος, 23.

Το ιαρχ. προσπασσω -τω. Ο τ. προσπαζω στο Σομαν. και σήμ. Η Α. προσπασσω και σήμ. στο κυπρ. ιδίωμα (Λουκά, Γλωσσάρ., Ερωτόκρ., Γλωσσάρ. 227), καθώς και στο ΑΛΝΕ.

1α) Διαπαζω, προσπαζω: Βίος Αλ. 2985, 2408 πρόσταξε ας καθολικεύσουσιν και ας δωσιν κονταρεας! και οιον ινκρησει εις τ' αρματα, άνδρα να τον επαρω Λιβ. Va 2103 Διγ. Ζ 78 εις τες τειτες των εχθρων τους εστειλε να πάσι (παράλ. 1 στ.). Λοιπό ως τους επροσταξεν εκειθεν ελεβηκαν! εις δε τες τειτες των εχθρων μετεπειτα

διαβήκαν Κοριν., Μπουάς 115· Φλώρ. 234· ἐπρόσταξεν (ενν. ο βασιλευς) ι υθεως| να τον δακονειν κικιμα Πτωχολ. Β 119· Η βασιλιουσα εθαύμασεν εις το τιοιουτον εργον και αποκριθη πως εκεινη δεν τον απροσταξεν τιοιουτον εργον Μπερτολδίνος 136· (προκ. για το Θεό και τους αποστόλους); τιοιουτων ... ετων γιουκετο (ενν. ο Μων-σης) οποτε προσεταγη παρα Θεού εξάραι τους μιους Ισραηλ εξ Αιγύπτου Ψευδο-Σφρ. 486^b· ειπεν (ενν. ο Παυλος) εις το πνεύμα: «Προσταζω σε, εν τω ονοματι του Ιησού Χριστού, να εβγεις απ' αυτήν» Μάξιμ. Καλλιουπ., Κ. Διαθ.² Παράξ. ιστ' 18· β') (προκ. για επίσημο διάταγμα: η χα. του τ. προστάσω και οι έγγφ. του 13. (Act. Lavr. 89^{2b}), 14. (Act. Vat. I 31^{2b}, κ.α.) και 15. αι. (Act. Lavr. 155^{1b}, κ.α.) και του τ. προσταττω σε έγγφ. του 14. αι. (Cod. Mon. Pndr. A 192^{2b})· βλ. και Καργ., Βυλ. διπλ.¹ 241 σημ. 5) θεσιζώ, ιχιζώ: προστάσει και διορίζεται ήδη η βασιλεία μου απολύουσι τον παρνοι χρυσόφουλλον λόγονι ..., ινα παιτες οι Μονεμβασιωται ... απολαύουσι ... της, ης ειχον προτέρας εξουσίας και δεφενδύσεως Ψευδο-Σφρ. 540' [= Πρωστ. Ανδρ. Γ' 217'· β') (προκ. γενικά για νόμο φυσικό, ινθιζώπινο ή θησκευτικό) ορίζω, επιβάλλω, διτιζώ: κανεις άλλος δεν ημπαρει να πει πως ν' απεθανι, ι για να γλυτωσει εκεινονε ...| Ετοι προστάσει ο νόμος μας, κι εις τουτο μας ορίζει Σουμμ., Παιτ. φιδ. Ε' [273]· ο ... νόμος, οπού προστάσει, ι τ' ινόςρος της παοαμια γυνή την πίοτιν να φυλάσει Σουμμ., Παιτ. φιδ. Γ' [765]· στον Ξέοκεπ' ουρανον πρέπει να θηοιασουνι ιπειδη κι οι γουμοι αι αγιοι, ετσι τουτο προσταουσιν Σουμμ., Παιτ. φιδ. Ε' [296]. 2) (Προκ. για το Θεό) πιζιχιζώ, ιπιτέπω, ευδοκώ (βλ. και Lex. Chron. Mor., λ. προπιτιτω): αν προσταξει ο Θεός κι επαρομεν το νικος ... Χρον. Μιχ. Η 8924· αφιν επρόσταξε ο Θεος και ηφερε την ωδε, ι επαρε, ιυλογηου την Χκιν. Μορ. Ρ 2507· αν προπιτεγι ο Θεος και προσκνηρησι η Κορινθος, ι όλα τα κωιτρη τα ετερα ... ι απιυ σπιθιον .. θέλοιοιν προσκνησει Χρον. Μιχ. Η 1448. 3) Ζητώ, απαιτώ: Ω οίμε, γιτι μ' επρόσταξες λιγο ια σοι μιλω, ι δεν θες ν' ηκουσει, ισπλαγχνη, τον πόνον μου τον πλησι; Σουμμ., Παιτ. φιδ. Γ' [353].

προστατεύω γ' εν. παραι. επροστατει.

Το αρχ. προτατενω που απ. στο Suman, και σήμ. Ο τ. από μετρ. αν. Αιγοτιρο πιβ. να προκ. για τα ηρχ. προστατειν).

Προστατεωυ προκνηοινη τον Θεοι με κθβαραι κερδιαν (παράλ. 1 στ.) κι ειχαν το' ελπίδες τους ο' αυτόν και όλην τους την αγαπην, ι για τουτο και ο Σηβασιθ αιτοιουις επροστιτει Βεσιάρης, Στιχ. πολιτ. Ελιόζ. 144.

προστατης ο, Διγ. Ζ 2708, Διγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 1804, Ριμ. Βελ. ρ (Bakk.-v. Gem.) 476, Παίσ., Ιστ. Σινά 1826, Αιμπον. Αφ. 20, 47, 273.

Το αρχ. ουο. προστατης. Η λ. και σήμ.

1) Ηγεμόνας, άρχων (εδω προκ. για το Σπανιά) ο αντικειμενος, τον σκοτους ο προσταης, ι ο εχθρος και πολέμιος του ημετέρου γενους Διγ. (Ταρρ) Gr. 2295. 2) Υπερασπιστής, βοηθός: Διγ. Ανδρ. 362¹⁹⁻²⁰, Ιστ. Ηπειρ. ΧΙΧ¹².

προστάτις η.

Το αρχ. ουο. προστατις. Η λ. και σήμ. λόγ. (ΑΚΝ, λ. προστατις).

Αυτή που προστατεύει κάπ' (εδώ προκ. για την Παναγία): *Εν γαρ μου, παναγ. γελική, και βοηθός προστατίς* και *ου γινώσκω, Δεσποίνα, καταφυγήν ετέραν* Εις Θεοτ. 30.

προστεινομαι

Το προστεινομαι που απ. στον Ήποκράτη (TLG): το ενεργ. προστεινω ήδη μτγν. (TLG). Η λ. στο Steph., Θησ. Βλ. και LBG, λ. προστεινω.

(Προκ. για αρχαότητα) επιδεινωνομαι, επιτεινομαι, εντεινομαι: *Το της κορυφής παθος προσταίνεται τω ιερακι, ι αν ισθιν εν οικηματι εχοντι καπνόν Ιερακοσ.* 414⁴.

*προστέλα η, βλ. εμπροστέλα.

προστίθημι Γροδχ. (Eideneier) IV 36, IV 36 χφ Η κριτ. υπ., Metrol.² 104²⁷, 104¹⁹, 105⁵, Διατ. Κυπρ. 513³, Rechenb. (Vog.) 6¹¹, 34¹. — Βλ. και προσθετω.

Το αρχ. προστίθημι. Ο ενεστ., παρατ., αόφ. και η μτχ. παρκ. του προστίθεμαι και σημ. λόγ. (ΛΚΝ, Μπαμπιν., Λεξ., λ. προσθετω).

1) Βάζω κ. ακόμη, προσθέτω ήλθαν τινες σοφοί άνδρες, εις τους οποιους ήταν πρώτος καπιος Γαιος ονομαζόμενος ... και εβαιοίλεισεν αιτός ο Γάιος, και οίτως επροσθεθηκασι και άλλας νομοθεσίας και διαιρεσεις των κρίσεων Βηκτ. αρχηγ. (Α-καίθ.) 237⁶. Λιμπον. 89 (μεστ.) πικυθέτω κ. σε κ. άλλο, πυλάνω κ. για την ικρίλεια καπ.: *Ει δ' ίσως βουλή τον ημιν αναμαθέσθαι βίον, ι έσουν πάντα πόλεμον, δεσιν δε προστιθούι μη προς ημας, άλλ' εις θεόν τον εφορωντα κοσμον Βίος* Λλ. 4718: πολεις πολλας ουνησε (ενν. ο δεσποτης ημιν) και επαρχίας τη των Μουσουλάνων αρχη και ουκ έλιπεν άχρι τελευτης αυτού προστιθι:σθαι και πλεοναζειν δυναμεις και πραγμα:τα Δουκ. 187³¹⁻³². 2) Επιθέτω: Ιερουκισ. 424²⁷. 3) (Μαθημ.) εκτελώ την πράξη της προσθεσης, πικυθετω: Rechenb. (Vog.) 23¹, Metrol.¹ 105^{22, 24}.

Φρ. 1) Προστίθημι τας ακοάς, βλ. ακοή 2 Φρ. 2) Προστίθημι ωτία = πικυθετω Σπονδασω δε ως εφικτόν παντα εν συντομία ι δηλοποιησι σοι σαφώς, ου δε προυθις ωτία Πηισ., Ιστ. Σινα 984.

πρόστιμον το. — 11β. και ιπιτιμιον.

Το αρχ. ουσ. πρόστιμον (TLG). Η λ. και σήμ. στον τ. προστιμο.

1) Ποινή, τιμωρία: Ευγ. Γιαννούλη, Επιστ. 186²⁶ εδώ μεταφ.: *Και τούτο προστιμον ικανον τη ζωη ενιστασκειται τη ημετερα, θεοσεβέστατε δεσποτα, το μη ραδίως απονό:σθαι της εφεσεως ης εσμεν εν επιθυμία Ευγ. Γιαννούλη, Επιστ. 60². 2) (Νημ.) χρημα:τική ποινή, προστιμο: εαν ... επαρει την άνωθεν ρηθεισαν γυναίκα, επιδιδει πρόστιμον προς την ι ξισωιαν δεκα λιτρας χρυσαφισιν και εκβαλλεται της εξουσίας, Ελλην. νομ. 554¹.*

πρόστιχι το.

Απο την προθ. προ και το ουσ. οτιχος. Η λ. και σημ. ιδιωμ. (Χυτήρης, Κερκιν, Γλακισάφ, Ζώη, Λεξ. Ζακ' Β' (γφ. προστυχι) Κοντομίχης, Λεξ. Λευκ. ιδιωμ. (γφ. προστυχι), Τσιτσέλη, Κεφαλά. Συμμ. 418 (γφ. προστύχι), Αραβαντ., Ηπειρωτ. Γλωσσαφ. (γφ. προστυχι): πβ. και σημεφ. ιδιωμ. φ. προστυχιασ και προστυχιζω (Σύρκου, Μεγαφ. ιδιωμ. 122).

Χρηματικό δάνειο με αποπληρωμή σε είδος, συν. σε γεωργικά προϊόντα από την επομένη σοδεία του δανειζόμενου (και συν. με δυσβάσταχτους τοκογλυφικούς ορους γι' αυτόν) για το πράγμα βλ. Χυτήρης, ο.π., Θεοτόκης, ΕΛΛην. 4, 1931, 414 σημ. 3, Κοντομήτης, ό.π.: *Λογαριάζουν οι φιλαργυροί ... και λέγουν: « ... σου εδάνεισα ένα δοικατο και ήθελες να μου δώσεις πευτε μέτρα κρασί και δεν εκαμες τούτον τον χρόνον να μου το δώσεις, και το κρασί τώρα πουλείται το σταμί δεκα άσπρα όπου είναι το μέτρον ασπρα σιραντα. Το λοιπον θέλεις να μου δώσεις πευτε φορές σιραντι. καινού διακοσια άσπρα, όπου είναι τέσσαρα δοικατι. και αυτα παλιν τα τεσοιρα δοικατι επειδή τώρα δεν έχεις να μου δώσεις, αν είναι εις προστιχι (έκδ. προς τύχη διαρθώτ.) σου πάλι απο δεκα ασπρι το μέτρον, όπου θέλεις να μου δώσεις εικοσι μιτρα κρασί από καιρον». Και με το ένα τον φλουρι όπου εδωσε του επτωχου τον παίρνει εικοσι μετρα κρασί, όπου αξίζουσι δεκαπεντε φλουρια Καρτάν., Π. Ν. Διυθ. (Κακ. Πανού) φ. 350.*

΄προστακωίφριν το, βλ. εμπροσθοκοιρβιον.

προουτιύ, επίφω, Μιχ. 456⁴ (έκδ. ἔπος τον διορθωσι).

(Πιθ.) απο το επίφω, προσέτι (Σάθικ, ΜΒ Β', 627, Siarkias-Pitsillidēs [Κιστρ. ε-υπ. σ. 400]) αναλυγ. με τι επιφω. σι -ου.

Πιρσιωτέρο, πιο πολύ: *Παγω λευτεριασ ζιτωντι και προτου σκλαβια με δη-νει Κιστρ. ερωτ. 126⁴ φη. προστου και προστου = ολο και περισιωτέρο: ουδένας ... ποτε εδοκίμαθεν να χαλασει τούτον το πράμαν, αλλά μελλον εκύρνωγει το ο πασιεις προστου και προστου και καθημερινός ... πιριτου αυξανεται το επαινος και πιστωνεται Δαμασκ., Λόγ. κειομι. (μεταφρ.)² 360.*

προστρέχω, Γλακά, Στ. 522, Λιβ. δικαστή α 2689 κριτ. υπ., Νι κη. βασιλ. 115, Καρταν., Π. Ν. Διυθ. (Κακ. Πανου) φ. 357, Σουμμ., Πιστ. φιδ. Β' [1187], Νγκιουρ., Ιεροκοιμ. Ιστ. 67, 270, 376, 411, Φοιτων. (Vinc.) Ιντ. β' 33, Λεηλ. Πιρδικ. Αφ. 4, Διγ. Ο 2416.

Τι επιφω, προστρέχω. Π Α. και σημ.

1α) Τρέχω προς τα μέρος κάπ., πηγινω σι κάπ.: Ριμ. Βελ. φ (Bakk.-v. Gem.) 767, Νεκταρ., Ιεροκοιμ. Ιστ. 198 β) σπινδά (νι κάνω κ.): βλεπομε και παρτες προστρέ-χουσι και καινοσι συμφωνιες με τον λογον σου, να γιναι απείρακτοι απο το γένος σου Νεκταρ., Ιεροκοιμ. Ιστ. 270 γ) δείχνω προθυμία, είμιτι προθυμος (νι καινο κ.): η φουσι των ανθρωπων γαρ προστρέχει | πρακ εκθειασμον τον κάλλους Ερμον. Ψ 201. 2) Ζητώ βνήθεια: βήσιος κατιφύγι: Πλην ότι δυσκοιλον τε λειωσαι ανεει θειας βοη-θιας, προστρέξωμεν προς την κοινην μεοιτριαν, ..., εις την υπεραγίαν Θεοτοκοι Ιω-σαι, Setmons 135: εσένα εχομεν Θεό, εσέν γλυκιν πατερι. | και εις εσεν προστρεχο-μεν νικτα και την ημέραν Ιστ. Βλιχ. 2602.

πριστριβω.

Το αρχ. προστριβω. Η Α. στο ΑΛΝΕ, καθώς και η μιχ. προστριβόμενος ως επίθ. στη γλωσσολογία (ΑΚΝ).

Γριβω κ. πάνω σε κ. αλλο: *Αρξαμένην την της καπνου νοσοο γνωρισεισ στω*

οστιγνον ορων τον ιιρακα και παρα το εθος εις γην κεκωφοτα και πταιρόντα συνε-
χως ... και προστριβοντα εαυτον τω ξυλω η τω ανδρι τω βαστάζοντι Ιερακος. 406²¹.

προστυχάνω.

Το αρχ. προστυχάνω. Οι μετ. αρχ. προστυχων, προστυχούσα σήμ. λόγ. (Μπα-
μπιν., Λεξ.) βλ. και ΑΛΝΕ, λ. προστυχων, προστυχουσα, προστυχον.

Α' (Μιτβ.) συναντά' τυχαία, πέφτω πάνω σε κάπ.: εσπούδαζεν (ενν. Αλέξανδρος)
οπως ρυσθη του προφανους κινδύνου! και προστυχών προ των πυλων Πέτρον τινα
φρουρουντα (παραλ. Ι στ.), ταχει λατεοφαγίασε τον άνδρα μετά Ξιφους Βίος ΑΛ. 3516.

Β' (Αμιτβ.) είμαι βρισκομαι σε μια καταπτωση: Χθες γαρ βασιλις υπήρχον! και
πλουσια και ολβια. Ι ταπεινη σημερον δούλη! προστυχάνω γουν ... Ερμον. Ω 29.

προστυχι το, βλ. προστιχι.

προσυμβιβάζω.

Από την προθ. προ και το αρχ. συμβιβαζω. Η λ. των 5. αι. (Ι-5).

Ερχομαι σε συνεννοηση (για κ.) εκ των προτέρων: ο κριτής, εαν και να το ειχε
προσυμβιβασμένον (ενν. ο Πατριάρχης), όμως ως φρονιμος εγνώρισε ... Αφου δε αλ-
λαξεν ο κριτής, οχι πλέον φανερω, αλλα κρυφως ετελείωσε (ενν. ο Πατριάρχης)
την δουλειαν του και το πεισμα του Νικιταφ., Ιερακοςμ. Ιστ. 220.

προσυντυχαινω, Ψευδο-Σφρ. 344²².

Απο την προθ. προ και το συντυχαινω.

Συναντιεμαι εκ των προτερων: τον Αυγουστον του αυτού ετους εσταλην παλιν
γω εις την Πολιν και δι' αλλας μεν δουλιίας και διά την εις την Τραπεζουντα και την
Γοθθιαν συνοικισιον δια τον αυθεντη μου δουλιίαι, επει προσέντυχαν απεκεισε· εις
α μηρη .. ανθρωποις μου εστι ιλα και εγραψα Σφρ., Χρον. (Maisann) 98¹⁹⁻²⁰.

προσυπακούω. – Βλ. και προσυπακούω.

Το αρχ. προσυπακούω. Πβ. και επίθ. προσυπακουστικός στο LBG.

Ακούω κ. μαζί με κάπ. άλλο, συντηκράμαι: βουλομαι συντυχειν γαρ σοι των
γαρ σαν σπερ ουδενα! βουλομαι μαθειν και όλως! μόνον σου και των τε κίτων! πρεπι
γαρ μαθειν του ταυτα! πεμφε γαρ μακραν γαρ όθινι παρεστηναι τους οικετας, Ι
ώστε μη προσυπακούουσιν των τε λεγομένων ολωσ Ερμον. Ω 131

προσυνπαντώ, Διγ. Ζ 562, 1998, 2044, 3651, Διγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 422, 974, 1173,
1413, Βίος ΑΛ. 4520, Διγ. Ανθρ. 395³.

Το μετγν. προσυπαιταω.

α) Πηγαινω να υποδεχτω κάπ. που έρχεται, προύπαντω: ως ειδεν ο Διγενής τον
πειθηρον τον Δουκα! απομακρα ερχόμενον, επροσυπητησε τον! και τας χειρας
δησας ταχύ επροσικίνησε τον Διγ. Ζ 2050· στην Μαξιμουν υπάγει (ενν. ο Φιλοπαπ-
πος). Ι Και ως τον ειδη η Μαξιμον ... Ι τον Μιλιμιτοην εστειλεν και προσυπητησε
τον: Ι «Καλωσ ηλθεσ, Φιλοπαπποι ...» Διγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 1360· β) ορμω να αντιμε-
τωσίσω κάπ. που μου επιτίθεται: εκβαλικεινσεν (ενν. ο Διγενής), εις αϊτον (ενν. τον

Σαρακηνόν) κατεβαίνει | και επήρεν το κονταριν του και προσπηγήτησεν του (παράλ. 1 στ.). Και κονταριεαν τον έδωκεν ομπρός στο μπροστοκούρβιν | και ευθύς τον εθανάτωσεν αυτόν και το φάρν του Διγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 939 εμεν τα τετοια ελαλησεν (ενν. το καρσιον) βλέποντα το θηριον: | «Βλέπε, αφεντη μου καλέ, τον λέοντα μη μας φάγει». | Και αναπηδώ εκ την κλινην μου, πηδώ εξω της τεντας: | γαργών επήρα το οπαθιν και προσπηγήτησά του Διγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 1133.

προσπουγράφω.

Το μτγν. προσπουγραφω. Η Α. και σήμ.

Γράφω επιπροκίθεταις (εδώ προκ. για αγωνα) δηλώνω συμμετοχή: Ην τις δ' εκεί κλειτομαχος, ... | έχαν ισχύν παραδοξον ος και καθυπεσχήθη | προσπουγραφης: ενωτω παλην, πυγμην νικησαι | άμα τε και παγκρατιων, ενι σταδίω τριη: ποικιλαις ουν παλαισμοι χρησμενος την παλην | παντας κατετροπωσαστα τους αγωνιζομένους Βιος Αλ. 2414.

προσπυφάινω.

Το αρχ. προσπυφάινω, Πβ. σημερ. ιδιωμ. προσπυφίζω (Πιπιπιδ. Α., Λι Ε.).

Εξυφάινω (εννιντίον κάπ.): Είδες το τι επροσύφανε τον Ιωσήφ ο φθόνος; | υφ-κρασον πιλε τι επαθεν διη την συκοφαντιαν Ντελλαπ., Ερωτήμ. 481.

προσφάγιον, το, Παϊν., Ιστ. Σινι 1954, Ψευδο-Σίφρ. 540^α προσφγι. Αλεξ.² 1703, Μιζιμ. Καλλιουπ., Κ. Διαθ.¹ Γω. κα' 5' προσφάγι(σ)(ν). Περσφ. (Eideneier) III 273-5 χφ Ρ Κ κριτ. υπ., Λι.ξ. IV 537, Μωρεξ., Κλινη φ. 481^α.

Το μτγν. ιπιτ. προσφάγιον. Ο τ. προσφαι ιστο Βλίτχ. και σήμ. Λικ. Τ. προσφαι σημ. Λαϊκ. Τ. προσφιν (Παπαχωστ., Λεξ. ροδ. ιδιωμ., Α. προσφά(ν) Σακ., Κυπρ. Β' 764) και προσφαι ι (Αθητηρωσι, Λεξ. Σάμ.) σήμ. ιδιωμ. Η Α. ιπιτ Du Cange.

Ο τι τρώγεται μιζι με τι ψωμι (για το πράγμα βλ. Κικκ., ΒΒΠ Ε' 31-33, Gautier, RFB 32, 1974, 90 σημ. 21): Τότες αιμωει ο Ιησός, στον υποπολοισ παγει | βρισκει την ταβλα σ' ορνινα, ψωμί, κραυ προσφιν Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.)² 2891.

προσφάν το, Προδρ. (Eideneier) III 273-4 χφ Κ κριτ. υπ., Κανυν. δω τ. Α 1588, Β 914. — Βλ. και προσφάγιον.

Από το ουσ. προσφγιμ με αποβολή του γ και έκκρουση του ι (βλ. και Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 530, Hatzid., Einleit. 312). Πβ. σημερ. ιδιωμ. προσφας ο (Παπαχωστ., Λεξ. ροδ. ιδιωμ.) και προσφας ο (Ξεινάς, Γλωσσ. Ίμβρου 145).

Ο τι τρώγεται μιζι με το ψωμί (για το πράγμα βλ. Κικκ., ΒΒΠ Ε' 33): Οπου γαρ λιπει ι το ψωμι, προσφαν οηκ ενθυμούνται Προδρ. (Eideneier) III 273-4 χφ Ρ κριτ. υπ.

προύσφατος, επιθ., Ιερακος. 499^α.

Το ιηρ. επιθ. πρόσφατος. Η Α. και σήμ.

α) Φρέσκος: α¹ (προκ. για κρέας) νωπός: κεφαλὴν πρόσφατον προβατων εαι δωση αυτα (ενν. τω ιερακι), ιαθησεται Ιερακος. 455^α α² (προκ. για φυτό) χλωρος: Λιβών ... ριζαν προσφατον οηκς αγριας θλασον αυτην ... και σακελισας αυτην λιμβανε τον ζωμόν και χριε τωι τόπον, και ιαθησεται (ενν. ο ιεραξ) Ιερακος. 496^α β¹

(προκ. για αίμα) απηκτος: *εμὴ τον εμον τον ταφονί την τιμήν εντιμωσ δοίναί αιματα χλαίρω και νεώ και ζεοντι και προσφάτωι εις τον τάφον μου χεθνηαι ... (παράλ. 3 στ.) εἰ ὑμῶν την Αχάϊανί ουδεεῖς γαρ καταλάβει Ερμον. Ψ 97.*

Το ουδ. στον πληθ. ως ουστ. = οι τιμηνές υποθέσεις: *οι τρέχουσες μέριμνες: ει ... συν εντικτω και καλή πολιτεία ... βωλιθηθιητε βιώσει εις το εἰς, την μετάθεσιν της ζωῆς ὑμῶν εις την του χρόνου φυσικην ἔφοδον ανιθησαντες, τω καιρώ τε και τη τυχη τα προσφητα και αναγκαία παραχωρουντες, ημιν δε τοις λαχούσι ὑμῶν προστατειν την προσηκουσαν τιμήν απονέμοντες ... Θεολ., Τζιρ. 358'.*

προσφάτως, επιρω.

Το αρχ. επιρω. προσφάτως. Π Α. και σήμ.

(Χρον.) αμέσως σε σύντομο χρονικό διάστημα: *Περι του εξερχομενου υφρου εκ των σφθιλιμων του ιερακος: Διιρηρηξον ουκλακα τιθηνονμενον ετι και δος αυτώ (ενν. τω ιερακι) προσφάτως, και εν δυοιν ημερις ιαθησεται Ιερακος. 405'.*

προσφέρειω, Διιτ. Κυπρ. 508³, 509³, Ελλην. νόμ. 575²⁵, Ασισζ. 209^{14, 22}, Δγ. (Τιαρρ) Gr. 2277, Δευτ. Παρουσ. 71, Πεντ. Λευιτ. XXI 6, Πτωχολ. α 563, Ιστ. πολιτ. 23⁹, Μάξιμ Κιλλιουπ., Κ. Λιθ. 2 Πιιπλ. Εβρ. θ' 7, 9, ια' 4, 17 *δως προσφέρίνω*, Ελλην. νομ. 532⁹, 536¹, Χρον. Μικ. Η 1065, 4565, Πεντ. Λευιτ. Ι 2, ΙΙ 14, ΙΙΙ 6, V 8, ΙΧ 15, XVII 4, XXII 18, κ.α., Αρ. V 25, VII 10, ΙΧ 7, XXVI 61, Σουμμ., Ρεμπελ. 164, 180⁹ *προσφέρνω*, Σπαν. (Ζιωρ) V 10, Ελλην. νομ. 562¹⁴, Ντελλαπ., Ερκστημ. 634, 2543, Καρτιν., Π. Ν. Διιθ. (Κικ.-Πάνοι) φ. 82¹, Πεντ. Λευιτ. VII 9, X 19, Αρ. XV 4, Χριστ. διάσκ. 146, 210, 362, 487⁹ γ' εν. ιικρ. *επρσσηφίρεν*, Χρον. Μικ. ΙΙ 3973⁹ *πρσσηφίρε*, Ντελλαπ., Ερωστ. 1212⁹ γ' εν. πιθητ. *αφ. (ε) προσφέρτην*, Ασισζ. 209^{14, 22}, 349⁹, 461^{14, 19}.

Το αρχ. προσφίρω. Ο τ. στο Σομαν. και ιπήμ. ιδιωμα. (Ζιωρ, Λεξ. Ζακ. Β', Παιτωθιν., Γλωσσ. ροιμελ., Τίκτη, Αγραφ., Κοιβέλης, Λεξιλόγιο Ξηρομέρου), καθίως και στο ΑΑΝΕ. Η Α. και σήμ.

Ι. Ενεργ. **Ια)** Δινι κ. σε και π. (ως εκδήλωση φυλικής διάθεσης, ετηναιμοκνης, σεβαιμού κ.τ.ό.) χαρίζω, δωρίζω: Προδρ. (Eideneier) I 1, 2, Γλυκά, Στ. Β' 114⁹ (συχνοτ. πρικ. για θυσιά): *και ο γερίας σπου προσφέρειν ολοκυύτωμα ανηρ το τομαρι τωσ ολικιύτωμασ επρσφερεν του γεριά αντουνού να είναι Πεντ. Λευιτ. VII 8⁹ ο καιν ... επρσφερεν εις τον Θεον διη δωρα ... τι πλέα χειρότερα και ατυχότερη πρηγμητι σπου να ειχεν, εις τροποι ότι ο Θεος τον εβαρεθη Καρτιν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πανου) φ. 82¹ β) (προκ. για συννηθιμη) έχω, τρέφω: *Εις ετουτες τες βιγλες σπου παωσ βράδν γινονται, ιουντρεχαν πολλοι νεοι, ... οι οποιοι επηγαίνανε διά χαράν τους και ι συντροφευανε τον καπιτανιο εκεινης της βραδινης ποιος επήγην' εις τον ενά. και ποιος εις τον αλλα. κατα την αγαπην σπου καθεις ιπρσσφερε η του ενού η του αλλού Σουμμ., Ρεμπελ. 160⁹ γ) (εδώ προκ. για ιπνυοικέσιω) δίνω ως συζυγο: *Ειχεν πολλα πωραξενην ο ρηγας θυγατέριν. Ι αισθητικήν, προσεκτικήν, πάνυ ωραιωμένην· Ι άνδρα την επρσφίρεν εκ χώρας της Περιοδος Λιβ. Va 2412, 2) (Με αρνητ. σημασ.) προκαλώ, προξενω: *Εκει προς το μεσανκτον η έαστεριά εκοκισθην, Ι οι ανεμοι εταραχθήσαν κι η θαλασσα εβρηνυχισθην· Ι εσυχνοβροντι κι ηστραπτεν κι η συννεφιά απώσαν· Ι πως να προσφίρει κινδυνον τοτες οικονομάτων Απόκοπ. 2 348⁹ Γιατι ... τες πρικες****

μας προσφέρνεις; Ζήν. (Αλέξ. Στ.-Αποσκ.) Β' 108. 3) Φέρνω κ. επιπλέον, προσθίτω (μετιφ.): Πολλὰν χρόνῳ δικαιοσμον βλέπε μὴ ἀναφέρεις | μὴ φέρει σε εἰς ἐνθύμῳν πολλῶν χρόνων κακίαν. | Ἀντι τῆς παλαιῆς κακίας, τῆς παλαιᾶς τῆς εχθρας. | προσφέρει και ὁ διαβολὸς και γίνεται και νέα Σπαν. (Ζιωρ.) V 178. 4α) Ὀδηγῶ, φερνῶ κάπ. καπου: τῆς αἰτίας τα παθη. | ἐκεῖνα, όπου προσφέρουσι εἰς τοῦ Ἀδου τον πνθμενα | τον ἀνθρώπον, όπου ποθεῖ τα πρόσκατρα του κόσμου Ντελλαπ., Υπομν. Β-β1 (νημ.) β1) παραδίω κάπ. σε δικαιοτική ἀρχή: κανείς ἀνθρώπος ἀπε την ἐξουσιαν του ου χρῆ σφαζαι τον φονεαν, ουδέ τον παραβουλον, ουδέ τον νιρετικον, ουδέ τον κλεπτην, ἀμμέ εντέχεται να τον προσφέρει εἰς την κρίσιν, και η κρίσις μετα ταυτα ἐν κρατυμένη νι ταν κρίνει Ἀσοιζ, 216^α. β3) ορίζω/προσκομιζῶ μίστυρες: Και εἰ μεν ομιλοῦρηι ὁ ἀνθρώπος, δόξα τῷ θεῷ, εἰδ' ου μὴ γε, προσφέρει η γυναῖκα μαρτυρις και ονομιτίζει τους κρυφῶ, και τασσων αυτους, και εἰς την ημεραν ερχονται Ἕλλην. νομ. 562^α. *Εχεις, ἐπέ μοι, μαρτυρας, ὁ λεγεις νι προστησεις, | τον δολον, την επιβουλην, των πριγματος το δραμα; | Τότε προσφέρει (ενν. εἰς ἀπό τους ἀρχοντας) μαρτυρας πλουτους κατι τῆς ἰρας (παρῆλ. 2 στ.) και μαρτυροῦσιν ἰδικι και Βελισαρίου Γεωργηλ, Βελ. Α (Bakk.-v. Gem.) 92- γ) (μετιφ., προκ. για δέντρο) ἀπλωνῶ, ἰκτινῶ πολὺ γαρ τουτο του βουνον το υψος ἀνιβασει | αν εἰποις, και προς ουρανὸν η κορυφη του φθανει | και τι δένδρα προφερουσι εἰς ουρανὸν τοις κλωνυς Κυλλιμ. 86. 5α) Ἄγω, ἰνακινῶνῶν (σε κά π. κ.): επροσφεραν τῆς Τυρινδας οτι δυο μῆσπουλα ἀποστλμενα ἀπό τον Πολιμητην ερχονταν εἰς την ἰνθεντιαν τῆς Καλωνιδρ. (Δανέ-ζις) 67 (58^γ). β1) παροικιάζω, ἐκθέτω ἀφηγοῦμαι: δεν τους πρεπει αυτουῶνε (ενν. των τυπολαριων) να ἰδουσι τέτοιον ονομα (ενν. του ἀμπασιδῶρου) ἐκεινων όπου ερχοται νι προσφέρουν τες ἀπόθεες τους (ενν. εἰς την ἀφεντην τῆς Βενετίας) Σοιμμ., Ριμπελ. 176 διηγησιν προσφερῶ | του πτωχῷ ἀνδρος ἰκτινησ | Πτωχολ. α 11- γ) δι-βιζῶ μεγαλύνω, ἐκφῶνῶ: σινοδου γεννημενης μετα των τοτε ... μητροπολιτων ... επροφερνι τον εικοστον ἔνατον κανον των αγιων αποστόλων και τον τριμκοστον Ιστ. πατρ. 195. 6) Παγκοσμιάζω: συγκινῶ: Ὁ δε Ἀσιωπος ... εφῆ: «Ὁ βασιλευ, μὴ ουνως ἐκκολας, ως μικρόν βασιλέα, πρόσφερε το ὄνομα Λυκουργου προς την ἰην βιπυλειων. Ἐαν δε Λυκούργος οργυθῆι τι ἰότης τῆς λιμπρωτάτης σου βασιλείης, ἀβεννῆι αυτην παντα γαρ τη μεγαλειότητι διαφέρει» Βιοσ, Ἀνώπ. (Παπαθαμ.) Β' 55^α.

II. (Μέτ.) προθυμοποιῶμαι νι κίνω κ., κίνω κ. εντυβουλις: εἰν ὁ ἀνθρώπος, η η γυνίκα, κράξουν τους εἰς την νιλήν διη κανεναν παρῆπτωμην τό τον βινει κινεῖς επαιω του οτι επικεν, και ἐκεινος απιντα προσφέρειτω να βασταξει το δικαιοσ τλοῖζε με το θελήμῳν του, το δικαιοσ κρινιακει και ορίζει οτι ἐκεινος ουδεν ημπορει πλειον να στραφει να μηδεν την βαστάξει, εφειδη ἐκεινος μόνος του εφερτην Ἀσοιζ, 209^α.

Το ουδ. τῆς μετχ. ενεστ. ως ουσ. = α) δωρο, χαρισμα (σε μεταφ.): Και τι το προσφέρουμον; Αἱ δ' ἀν ὀπῳραι ποιαν | σιγκαταφας μοι χαρισαι μικρον τας ακιας σου | το δωρον γαρ εἰς ἀκοην, ἀλλ' οἱκ εἰς γενουσ τεινει | Ἄλκα, Στ. Β' 122. β1 (στον πληθ.) τα Τίμια Δωρα (ὁ ἄγιος και ὁ οἶνος τῆς Θείας Ευχαριστίας): ὁ ἀξιὸς του ὀματος και του αιματος του δεσποτικῷ εἰς το κοινῶνῳραι μὴ προσελεθῆν τοις τῆς ενωσεως ιερεῶσιν μετ' ἐπιτιμίον βαρέας. «Οὔτε γαρ ιερεῖς εἰσι, ουτε τα προσφερομενα τελειᾶ» Δουκ, 323^α.

Το έναρθρ. ιπαριέμφ. ενεστ. ως ουσ. = (προκ. για δέντρο) καρποφορία: η γης ως κρύσταλλος εκίνησεν να λάμπει. | Εσκόλασεν το χορταριν της το καρπίζει και φωτρωνει, | και το προσφερειν τα δέντρα και ανθει και ξανααναινει Δευτ. Παρουσ. 34.

προσφεύγω, Χρον. Μορ. Η 3754, 5687, Χρον. Μορ. Ρ 3754, Βίος ΑΛ. 2898, 3693, Βακτ. αρχιμρ. (Ακανθ.) 1393 ρζς' 1, 1394 ρζς' 9, 12.

Το μτρν. προσφεύγω. Η Α. και σήμ.

Καταφεύγω σε κάπ. ή κ. (ανααίτωντας ασφάλεια, προστασία, βοήθεια): Γελέλαμος ο κλαρελης λεγόμενος ... την εαυτού ζωην αρεγόμενος ... προσφεύγει εις τον βασιλέα Κομνηνης Αννας μεταφρ. 386 πολλοί τινες αρχιερείς η και λαϊκοί διωγμεισι επρόσφειψην εις το σπιτιν του και τους ειχεν και τους εθρεφεν Συναδ., Χρον. Δίδαχ. φ. 52'.

προσφθέγγομαι, Ερμον. Ω 248.

Το αρχ. προσφθέγγομαι βλ. και LBC, λ. προσφθέγγω.

1) Λέω κ.: η κυλη γων Πολυζένη| προσεφθέγγετο τοιαύτα ... Ερμον. Ψ 176. 2) Παιζω, εκτιλώ (ένα μουσικό κομμάτι): Έρχεται (ενν. τις έθνηβιος άνθρωπος) τουνν προσπεσων εις πόδας Αλεξάνδρου, | γωνυκλινής γενόμενος· ος ηρέατο και μελος | ελεεινον προσφθεγγεσθαι καταθείς και θρήνον | ξενον, παριδόξον, αυτός λεγει μετα κινύρας, | νομίζων, δια των αυλων, μελιδιών και θρηνων, | εις οικτοι τιν Αλεξάνδρον προσαγαγειν ισχυσει Βίος ΑΛ. 2265.

προσφιλής, επίθ., Διγ. Ζ πριν στ. 1, Πόλ. Τρωάδ. (Πάπαθαμ.-Jeffr.) 1383b, Ερμον. Ψ 135.

Το αρχ. επίθ. προσφιλής, Η Α. και σήμ. Λόγ.

Αγαπητός, αγαπημένος: Διγ. Ζ 1.

προσφοβώ.

Από την πρόθ. προς και το αρχ. φοβεω. Η Α. στο LBC (προσφοβέω).

Φυβίζω, τρομάζω κάπ.: τούτους (ενν. τους εχθρούς) ... | τω πλήθει προσφοβήσωμεν ποιφαρτες φυγαδας Βίος ΑΛ. 2978.

προσφοίβασμα το, βλ. προφοίβασμι.

προσφορα η, Σταφρ. Ιατροσ. 10²⁴, 20⁶, Προδρ. (Eideneier) II 26-6, 42-6, Πουλολ. (Τουβαρη)² 490 κριτ. υπ., Ναθαναήλ Μπέρτου, Στιχοπλ. 1 935, Πεντ. Αρ. VII 10, IX 7, 13, XXVIII 2, XXXI 50, Λεντ. I 3, 10, II 7, III 2, κ.α., Μαλαξός, Νομοκ. 451, Νγκταρσ. Ιεροκοσμ. Ιστ. 148, Νομοκ. Αγ. Γεωργ. 126.

Το αρχ. ουσ. προσφορα. Η Α. και σήμ.

1α) Ότι προσφέρει κάπ. στο θεό αφιέρωμα, θυσία (αιματηρή ή αναίμακτη): και τες προσφορές, οπού 'σαν τεταγμένες | να προσκομίσουν το ταχυ, εις τους ναους το γύρο Θημ. ΙΒ' [77']· να φερει ο ανήρ την γεναικα σου προς τον ιερια, και να φέρει την προσφορα της απανου της δέκατο του μοδιού αλεύρι κριθαριών Πεντ. Αρ. V 15 σύντηχε προς τα παιδιμ τον Ισραελ και να πεις προς αυτουνοσύ· αφρωπος ότι να προ-

αφέρει από εσας προσφορά του Κυρίου, από το χτήνη, από το βοικόλοιο και από το παίμιο να προσφέρετε τη προσφορά σας Πεντ. Λευιτ. 12 δις β) (εκκλ.) ο άρτος που προσφέρεται από τους πιστούς για την τέλειση του μυστηρίου της θείας Ευχαριστίας, προσφορά (βλ. ά): την προσφοράν μου μη δεχθον στην εκκλησια να 'σεβω, ι να μεινω και ακοινωνητη χρόνους πέντε η εξι Σπαν. (Ζωφ.) V 535 ο ιερευς κοπτεi την αγιαν προσφοράν και διδει των χριστιανών και μεταλαμβάνουν προς αγιασμόν αυτοίς Κυριαν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνου) φ. 395. 2) Πράγμα χρησιμοι, που δίνει κάπ. κερδος (πβ. L-S, στη λ. II): Και τι τα θελω τα πολλα, φιλε, τα εν τω μεσσω (παραλ. 4 στ.) αφες τα, ουκ ειναι προσφορά το να σε αφηγούμαι Λιβ. δικασκειυ α 2376.

πρόσφορο(ν) τα, Προσκυν. Ιβ. 535 656, Προσκυν. Ιβ. 845 663, Μαλιτζός, Νομικ. 276.

Το αυδ. του αρχ. επιθ. προσφορος. Η λ. και σήμ. στον τ. πρόσφορο.

Ο άρτος που προσφέρεται από τοις χριστιανούς για την τέλειση του μυστηρίου της θείας Ευχαριστίας (Lampe, Lex., ιτη λ. 3 βλ. και ά. προσφορά Ιβ): *Περί μνησικάκου, σπου κρατεί έχθραν, τα προσφοριι αυτου εις την εκκλησιαν να μην τα δεχθεις Βικτ. αρχιερ. (Ακανθ.) 1120 σε' 1.*

προσφυρώ, Διγ. Z 4391.

Από την πρόθ. προς και το φαρω. Δσχ. το αρχ. προσφορέω.

Φικώ κ. επιπλέον (εδώ μεταφ.): *Θεέ μου και παμβασιλευ. ο κτισις τους αιώνας (πικαλ. 5 στ.) και σάρκα προσεφόρησας δι' εμε εκ παρθένου αυτ. 4373.*

πρόσφυγος ο, Κοιμηνης Άννας Μιτικφ. 348.

Από το μγν. ουο. πρόσφυξ με μι ταπλ. λ. πρόσφυγας σήμ. Η λ. τον 4. αι. (LBC).

(Στριτ.) *κυτόμολικ: ουδε τους της βιουλειας υμων προσφυγους δελομαι ποτε, ολλ' αναγκαιω και εξόπισθεν υποπέμψω αυτους Κοιμηνης Άννας Μετάφ. 438 (ως επιθ.): τους Μακεδονας, τους Κομανους, τους προσφύγους Ταυρκους Πιαράφ. Χιν. (v. Dielen) 168-69.*

προσφυλάττω, Ερμιν. B 360.

Από την προθ. προς και το φυλάττω. λ. προσφυλακτας στο Κοιμιαν., Συνιγ. v. λιξ. ΙΙ λ. τον 4. αι. (TLG) βλ. και LBG.

1) Φρυρώ, προστατεύω, υπερασπίζω: *οι Τυρω προσφυλαττοντες νικτός αυτην προδόντες, ι ο βασιλευς Αλέξανδρος ενδον εισήλθε ταχος, ι και ταυτην εξεπορθσε Τυριους κατασφαττων Βίος Αλ. 1592. 2) Υπακούω σε κ., ινταποκρίνομαι σε κ.: ειπον δε φιλις τοις εμοις: «Ταιτης προσταρυχθεισης (ι νν. της αλύσου) ι σφραντες άπαντες αυτην προσαναγάγετε με' ι εγω γαρ μέλλω τον κλωβον σεισαι και προσταράξει' ι σμηιον τούτο γουν υμν κελεύω προσφυλόττειν» Βίος Αλ. 4373.*

προσφυσάω, Ιερακισ. 430¹⁰.

Η λ. στον Αριστοτέλη βλ. και LBG (λ. προσφυσάω).

Φυσω προς κάπ. η κ: (εδώ) φυσωντας ραντίζω με σταγόνες ιηρού, περιβροχω:

ημέρου δε αμπελου καισας κληματα προσφύσσι ανω τω τοπε· και επιπασσε αυτ.
486¹⁰⁻⁹,

προσφύως, επιφω.

Το αρχ. επιφω. προσφύως, Η λ. και ισήμ. λόγ. (Κριαρ., Λεξ., λ. προσφύως, Μπαμπιν., Λεξ., λ. πρωφύως).

Ταριμιστά, καταλλήλα· Byz. Kleinchron. Α' 58².

προσφώνω, Διγ. Ζ 2430, 3034· μτχ. παρκ. προσφώνισμένος.

Το αρχ. προσφώνέω. Η λ. και ισήμ.

1) Λέω κ. σε καπ.: απευθύνω χαιρετισμό: τοις Αθηναίοις προσφώνώ τοις εμόφοις το χαιρεϊ· Βίος Αλ. 2811. 2η) Λέω, γνωστοποιώ κ.: (με συστ. αντικ.): ταυτα μεν προς αδελφους εκεινη προσί φωνή Διγ. Ζ 825· (προκ. για επιστολή): επιστολήν προσγραφέι | πασι σατραπαις τοις αυτου τοιαδε προσφωνουσιν· Βίος Αλ. 1883· β) (αμτβ.) μιλω: πύλιν προσεφώνησι ν ο ρήγας ιχ διυτέρου Βέλθ. 962· γ) λέω κ. φωναχτά, φωνάίω κ.: ενοπλους πεμπασιν (ενν. οι Θηβαίοι) ανδρας τι νιακισιους· | εκ των τειχεων προσφωινειν, «Αλεξανδρε, τι βουλει; | Μιχεσθαι πολιν των Θηβων ουκ ισχυρος υπαρχικ·» Βίος Αλ. 2189. 3) Διατιζω: ο βιοιλευς ... | τους παντας επροσφωνησεν ότι να αρματωθουσιν Αχιλλ. (Smith) Ο 246 (σε πρικτωπιπ.): μοιχαύς, φινέας, απειθείς ... | ουστινας νομος πρροσφωινει και σιςτως αποθνησκειν· Βίος Αλ. 618.

Η μτχ. παρκ. ως επίθ. = (νομ., προκ. για δικαστική ηποφαση) τιμ· έχει ανακοινωθεί (πβ. I-S Suppl., ιστ η λ. 1): αποφασιν εναντιόν του φίλου του προσφώνισομην Καλλίνωδρ. (Δανέζης) 65 (21¹).

πρόσχαίρος (I)· αντι προσχαιρο μου Αιβ. Esc. 1035, εσφαίλω, γρ. εντι μετιπρω· χαμί μου διορθώσ· βλ. όμως και Αγαπητός, Ελλην. 43, 1993, 349-50. — Βλ. η. αντιπροχαιρο και Επιτωμή α. Ζαυτιπροσχαρο.

πρόσχαίρος (II), επίθ., βλ. προσκαιρος.

προσχαιρω·ομαι, Διβ. διασκευή α 1910, Αιβ. Esc. 1795.

Το μτγν. προχαιρω. Η λ. προχαιρωμαι τον 4. αι. (ΠΓΟ).

Χαιρωμαι για κ.: Ηλεγει να ενιπ το χαρτί, κερι μου, το εδικό σου· | τιποτε της κηρδής μου παρηγοριας μαντατο (παρ.αλ. 4 στ.) και τιχα προσεχάρηκα και ανήψω· χην επήρα Αιβ. Va 1662.

προσχαμηλώνω, Πολ. Τρωάδ. (Παπιθαμ·Jeffr.) 1531, 8172, Θησ. Β' [37⁴].

Από την πρόθ. προς και το χαμηλώνω. Η λ. στο ΑΛΝΕ λυγοτ.

1. Ενεργ. Α' Μτβ. (μεταφ.) α) (με αντικ. το ουσ. ματια) στρέφω το βλέμμα προς τα κατω· Αφορ· ετουτο συντυχεν (ενν. ο Παλαμών), τα μάτια δακρυσμένω, | στην γην το προσχαμηλωσε Θησ. 1Β' [29²] β) ελαττώνω, μετριάζω κ.: μεσα του ελογιζετον (ενν. ο Θησευς) κι εσοκα τι να ποιει, | με τι τρόπον και μηχανή την τσση αλαζονειω· | σπον ειχινη τα κορσια ινα την προσχαμηλωσει Θησ. (Foll.) 1 96· γ) ταπεινώω, ντροπιάζω κλπ.: Στρατιώτα, ουκ εισαι φρόνημος, σπόταν την γενεάν μας· | ούτως την θε·

λεις δια κακόν να την προσχαμηλώσεις Πόλ. Τρωάδ. (Παπαθωμ.-Jeffr.) 8169· δι (με εισοτ. αντικ.) πέφτω χαμηλά· καταλήγω, καταντάς: Είπεν (ενν. ο Αντήνωρ) οτι χαμηλωμέν θελουν προσχαμηλώσει (ενν. οι Έλληνες) | μεγαλον ως εξορθώσαν, εποικον την ζημίαν; | οπου ποτέ ουκ έγινεντο ουδέ ύπετερον να γίνει Πόλ. Τρωάδ. (Παπαθωμ.-Jeffr.) 12889. Β' (Αμτβ., μεταφ.) χάνω την ένταση, τη δύναμη μου· ξεπέφτω: Αλωζογεια η πολλή θέλει προσχαμηλώσει | οπου μ' απηλογηθηκες με την μαινω την τόση Θησ. Β' [617]: Αρχοντες ..., τιμήν μεγαλήν ειχονί· οι προ ημων βοδίσαντες ·παπποι, γονεϊς, προπαπποι (παρωλ. 2 στ.) ... Διο τουτο και ημεις παλιν! τυχαιει να φυλαζομεν να μη προσχαμηλώσει Πόλ. Τρωάδ. (Παπαθωμ.-Jeffr.) 4557.

II. (Μέσ., μεταφ.) χάνω την υπήληψη μου, ντροπιαζομαι: Μα τον Θεόν, εγνωριζε, εντροπής πραγμα ενί | αν το ετηρηος καλα. Κύρης μου Αχιλλέα, | πολλα προσχαμηλωνοσαι και εις ιτιμιαν μεγαλήν! εμπαινίς, οπου με βαρει και απο τον νουν μου εβγαίνω Πόλ. Τρωάδ. (Παπαθωμ.-Jeffr.) 8752.

πρόσχαρος (II), επίθ., Σπαν. Ρ 114, Σπαν. (Λάμπρ.) Va 194, Λογ. παρηγ. L 13, 660, 662, Λόγ. παρηγ. O 682, Λιβ. δικασκηνή α 3449, Λιβ. Esc. 2422, 3335, Λιβ. Va 727, 1776, 2225, 3590, Ντελλοπ., Ερωτήμ. 284, Ανθ. χωρ. (Κοκυλιδής-Πηδουνα) 108.

Από το μετρ. επίθ. προσχαρης με μιταπλ. και αναβιβ. του τονισι (Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 105, Ανθρ., Λγξ.). 11 α. το 12. αι. (TLG) και ισμη· βλ. και LBC.

1α) Χαρούμενος, ενδιάθετος, καράτος: παλιν θωρω την την αιγήν, και ήρξατο να χαραιοει, | και παλιν εκ την τιτι μου πρόσχαρος εσηκωθην Λιβ. δικασκηνή α 911· β1 που έχει ευχάριστη έκφραση, γιλαυτος: ορμάτια τά εκολλωπισε με το έννοστιν η φυσικ. | ημερι, μωρα, πρόσχαρι, γοργα πολλο εις το βλέπειν Λιβ. δικασκηνή α 2553· γ) που ισμηπεριφέριται στους άλλους με ευχιριστο τρόπο· ευγενικός, φιλικός: Ας εισι εις πάντος πρόσχαρος, ενυμλος εις όλους Σπιν. Α 181. 2) Που περικυφεί κολή διάθεση και χαρά, χαρμολυγος: Ποτε της κόρης μηνημα δεξομαι πρόσχαρον της; Λιβ. δικασκηνή α 1655· όσοος ελευθέρωσεν απο την δυστυχιν (ενν. η Τύχη), | όσοος έδωκεν πρόσχαρον ημεριν να την τρέχονι δεύτε ... έλθατε μετ' εμίανι! και να σας αφηγήσομαι της δυστυχίας τους πόνοους Λόγ. παρηγ. O 14.

πρόσχαρος (III) του βίου πρόσχαρον Λογ. παρηγ. L 534, εσφαλμ. γρ. εντί πρόσκαιρον· διορθωσ: βλ. και ειστ. κριτ. υπ. — Βλ. και πρόσκαιρος.

προσχαρούμενος, μετχ. επίθ.

Η μετχ. ενιστ. του προσχαρισμαι (<θ. προσχαρ- και την καταλ. -ουμένος· για το σχηματ. βλ. και Χατζιδ., ΜΝΕ Α' 17) ως επίθ.

Χαρούμενος, εντυχιμένος: Εβγαίνω εις τους αγούρους μου, ... (παρωλ. 1 στ.) και παλιν· αφηγούμαι τως του σνειρατος την πλοσιν. | Και οι παντες προσχαρουμενοι εφονησαν την ωραν Λιβ. Va 731.

προσχειρισμός, Hagia Sophia k 476^ο προσχειράρης, Πρόδοξ. (Eideneier) III 210 χφ G κριτ. υπ., 217-1 χφ G κριτ. υπ.: προσχειράριος, Hagia Sophia k 476^ο κριτ. υπ.: προσχειριστής, Πρόδοξ. (Eideneier) III 210, 214, 217-1 χφ M κριτ. υπ.: προσχειριστής, Hagia Sophia k 476^ο κριτ. υπ.: προσχειριστής, Πρόδοξ. (Eideneier) III 210 χφ P

κριτ. υπ., 214 χφ Ρ κριτ. οπ.: *προχειριαρης*, Πρόδορ. (Eideneier) III 210 χφ Κ κριτ. υπ., 214 χφ Κ κριτ. υπ.

Πιθ. από το μτγν. επιθ. *προσχιρος*-*πρόσχερος* (βλ. και Andr., Lex., λ. *προσχερος* για τ. σημ. ιδιωμ.) και την κατάλ. -*αριος*: πβ. ους. *προχειριαριος* που απ. σε Γλωσσαρ. (L-S) και στο Meursius: βλ. και Χατζιδ., ΕΕΦΣΠΘ 1, 1927, 18, Μαυρ., Εκλ. Α' 521. Οι τ. *προχ.*-*πιθ.* με επίδορ. του *πρόχειρος*. Ο τ. *προχειράρης* στο Du Cange. Τ. *προχειριαριος* στο Κιούδ., Παρεκβ. 135¹³ και στο Meursius: πληθ. *προχειριαριοι* στο Du Cange. Πληθ. *προχειριαριοι* στο Du Cange, App. Επών. *Προχειράρης* στο Βιγλιακ., Βίος επών. 144. Η λ. στα Πάτριη Κων/π. 82¹⁴ κριτ. οπ.

Ανεπίδευτας χιζώνακτας ημερομίσθιος εργάτης (για το πράγμα βλ. Κουκ., ΒΒΠ Β' 220, 221 και Κουκ., Ευστ. Λαογρ. Α' 48, 393-94): *Υπήρχον δε τεχνίται μαίστορες εκατόν έχοντες έκαστος αυτών ανι εκατόν προσχειριαριους Hagia Sophia φ¹ 495¹⁵* (εδώ παιγνιώδης): *εκβαλε τα εκκλησιαστικά και γίνου προσχειράρης, | και φοριε το προσάμιν σου και τον πληόν κουβάλιε, | και τα χαλίκια σύνασε, να επάρεις τον μισθον σου Πρόδορ. (Eideneier) III 210.*

προσχειρούμαι.

Από την πρόθ. *προς* και το αρχ. *χειρόσμαι*. Η λ. τον 4.-5. αι. (TLG) βλ. και LBG.

Προσεταιριζόμην: *Αλεξάνδρος απέρχεται πρεσβεύων | και προσχειρουνται βασιλείς τούτου μγνίστη γνωσι Βίος Αλ. 5067.*

προσχειραρης, προσχειράριος, προσχειριάρης ο, βλ. προσχειράριος.

προσχιόνιον ισ, βλ. *προμειχόνιον*).

προσχωρηγώ.

Το μτγν. *προχωρηγω*.

Παρέχω επιπλέον (εδώ) *παριδίδο σε κλπ. κ.: Ειθ' ουτως πλουτον απειρον νηταις προσχωρηγασ, | ον εξ οικειων ηρπασεν η κόρη των γονέων Διγ. Ζ 2729.*

προσχωρώ.

Το αρχ. *προσχωρέω*. Η λ. και σήμ. λόγ.

Μέσ. **1α**) *Προσχωρώ*, πλησιάζω: *Αφήκαν τον (ενν. οι λησται τον Βέλθανδρον), εισβηκεν, ηλθε, προσεχωρηθη | και όταν μικρόν εσεβηκεν, ευθύς, κατάπεσαν τον Βέλθ. 228 β*) *φτάνω εισερχομαι της βασιλείας σου ανθρωποι, ως τους δοξει, | εις περιβόλι αναιδως εμφανιουν ιδικό μου, | καθα απόφα Βέλθανδρος ηλθε, προσεχωρηθη Βελθ. 939. 2*) (Πιθ.) *ιμια τοποθετημένος, βρισκομαι: Την φρονησιν εταμελού, παιδιν μοι, παρα πάντα, | ο νους γαρ μεγας θησαυρός επεκεινα των ολιων, | και εις τόπον ολιγοτισικον ένι προσχωρημενος Σπαν. Ρ 156*

προσψάνω, Διγ. Ζ 2922, Πόλ. Τρωάδ. (Παπαθιωμ.-Jeffr.) 368, Ερμον. Ψ 178.

Το αρχ. *προσψανω*.

1) *Ακουμπώ, αγγίζω: Αγαπ., Δαμασκ. Βαβλαάμ 240²². 2*) (Για όπλα) *χτυπά: με το φρικτόν σπαθιν του, | κόλλπους τους έκρω δυνατούς (ενν. ο Εκτωρ), λαβανει τους*

συχνακίς· Ἴσιοι προσψάουσι το σπαθιν, ποτέ υγιάν ουκ έχει Πόλ. Τρωάδ. (Παπα-
θωμ.-Jeffer.) 3475. 3) Δοκιμάζω· Ο βασιλεύς ως ηκουσεν εκείνα τα μαντατα, ἐτρόμα-
ξεν, ἐξεστηκεν, ἐφόρθην, ἐπαγώθην! και τρεις ημερας εποικε σωστας πεπληρωμε-
νος) μητε φηγιον και ποτον μητε υπνου προσψάουειν Γεωργηλ., Βελ. Α (Bakk.v.
Gem.) 120. 4) (Με ἀρν.) αφαιρώ, οικειοποιούμαι κι· Ο δε Ισραηλ... ἐξήλθε της Σινώ-
πης και προὔπανθηας αυτώ και δουλικώς προσκυνησας, ασπασίως αυτόν ο τύραννος
υπεδέξατο, κελευσας πάντας τους θησραυρούς αυτου λαβειν... και μη προσψάουσι τις
τι των αυτου Δουκ. 429^α.

προσψένω, βλ. προσψήνω.

προσψευδομαι.

Το μετν. προσψευδομαι.

Λέω (επιπλέον) ψέμματα· και προσψευσαμένος (ενν. ο Νεκτενιβω) αυτη (ενν. τη
Ολυμπιάδι) «ψεύδος ουκ ἐστιν», εἶπει! «αλλ' αληθής το λαληθεν, βασιλίσοα, και
προσχες...» Βιος ΑΛ. 219.

προσψήνω προσψένω.

Από την πρῶθ. προς και το ψένω (βλ. ἀ. ψήνω). Ο τ. ιτω LBG.

(Μέι.) ψήνομαι, μιγεφύομαι· Ησαν ἐκι και δρακοντες πλειστοι προς τοιτοις
γένη! πολλων ιχθῶν ισχυρών· πυρί γαρ οιχ σποτούντο! αυτοί προσεπιβαινοντες,
ιδατι ψυχρώ μάλλον! πηγαιω προσεψινοντο και κωποταιησ τάχει Βιος ΑΛ. 4285.

πρόσω, επίρω., Βιος ΑΛ. 4908.

Το αρχ. επίρω. πρόσω. Η Α. και υήμ. Λυγ. (AKN) και νβιτ.

1) (Γοπ., ἀναρθρ. και ἐναρθρ.) εμπρός, προς τα εμπρός· Ψευδο-Σφρ. 234^β Κα-
τοινευσαύτων τῶινυν των στρατευμάτων εξεναντίας και μη τα πρόσω χωρειν ισχυο-
ντα το εν κατα των ετέρου... Δουκ. 215^α προσερχόμενοι παλιν επι τα προσω! την
ερημον οδευσαμεν πλησίον της θαλάσσης Βιος ΑΛ. 4325. 2) (Χρον.) α) (ἀναρθρ. και
ἐναρθρ.) αργότερα, στη συνέχεια· επι μέλλον· Ψευδο-Σφρ. 350^β, Ψευδο-Σφρ. 376^α,
αφες αυτα τα νυν, έως αν ιδεις, τι πραξει αυτός (ενν. ο βασιλεύς).. Εις το προσω
πιτιν, ως ιδεις, ὠτώ και πριξεις Ψευδο-Σφρ. 322^β β) με ἰσθρῶ ουδ. πληθ. ως ουσ. =
τα μελλοῦμενι· Μα τῶρα ποιαν ἀρετην η ποια καλοαυνη! ιχομεν ὄλοι στον Θεόν η
ποιαν δικαιοσυνη! κι ἐλπίζομεν να σηκωθῆι και να μας βοηθησῆι και απο τον Αντίο-
χον εστατον νι μας γλυσει! Καθώς μας ἐπαράδωκεν στον Ναβουχοδοσοῦσρ, ἴ ἐτιν
και τῶρα θεωρῶ! πως ἐρχονται τα πρόσω Βεστάρχηρ, Στήχ. πολιτ. Ελεαζ. 150.

προσωδία η.

Το αρχ. ουν. προσωδία. Η Α. και σήμ. με διαφορ. σημασ.

(Εδω πιθ.) η εμμελής ανάγνωση των ιερών κειμένων· πού εἶν'...! ο ὄμοσ της
αγιας Σοφιάς, οι μρωδιές, θυσίες! Τι ἐγίνετο η ψαλτικη, οι καλές προσωδις; Ψευδο-
Γεωργηλ., ΑΛ. Κων/κ. 149.

προσωθῶ.

Η Α. στον Ἰπποκράτη και στο ΛΑΝΕ.

Επρώχων κ. προς τα εμπρός: *Κριοί γαρ εισίν ὄργανα διάτροχα σὺν τέχνῃ, ἰ σὺν βία προωθούμιν· παρ' ἰσχυρῶν ἀνθρώπων, ἰ και ταυτα δ' ἀφίμιν· να τρεχουσι προς τα τειχη Βίος ΑΛ. 2217.*

προσώμιν το.

Από την πρόθ. προς και το ουστ. *ωμος*. Τ. προσίμι στο ΑΛΝΕ και σήμ. ιδιωμ. (Andr., Lex., Παγκ., Ιδιωμ. Κρ.² Δ' 588, Καφανικόλας, Συμ. 3, 1977, 89, Κουκ., ΒΒΠ Δ' 254 σμ. 5).

Προστατευτικό ύφασμα που τοποθετούσε ο εργάτης ανάμεσα στον ώμο του και το φορτίο, για προστασία και ανακούφιση από το βάρος (για το πράγμα βλ. Κουκ., ὁ.π., Β' 200, Δ' 254 πβ. και ἄ. προσόψη β): *ἐκβαλε τι εκκλησιαστικά και γινου προουχειαρής, ἰ και φοριε το προσώμιν σου και τον πηλόν κουβάλι, ἰ και τα χαλκικια συνισε, να ἐπαρεις τον μισθόν σου Προδρ. (Eidencier) III 211.*

προσωνομία η, Hagia Sophia φ' 498^α 11.

Η Λ. στον Ιπποκράτη και σήμ.

Ονομασία, ὄνομα: *ἐλαβεν ο ναος την τοιαύτην προσωνομίαν και ονομαζετι Αγια Σοφια αυτ. 498^α.*

προσωπάκι το.

Από το ουστ. *προσωπον* και την υψικωρ. *κιταλ. -άκι*. Η Λ. στο Βλάχ. και σήμ.

(Εδώ θωπευτ.) *πρόσωπι: Χαρα σ' αυτούς που βλέπον σου τ' ἄγιον σου προσωπακι, ἰ ω τιμει πατέρα μου, εις τ' ἄγιον σου κορμακι Χαύμνου, Κοσμογ. 1859.*

προσωπίδα η.

Το μτρν. ουστ. *προσωπίς*. Η Λ. στο Σομαν. και ἰσήμ.

(Πιθ.) *προκωπειό, μάσκα: δια ποιον τέλος σε ἐκιμα και εχαμήλωσες την προσωπίδα Κιλοανδρ. (Λανέλης) 65 (17).*

προσωπικός, επίθ., Βακτ. αρχιερ. (Ακανθ.) 63^α, 740 κζ' 1.

Από το ουστ. *προσωπον* και την καταλ. *-ικός*. Η Λ. τον 4·6. αι. (L-S Suppl.), στο Βλάχ. και σήμ.

(Νομ., προκ. γιι αγωγή) που αφορά στην επιδίωξη της κατοχύρωσης ή της ασκήσης ατομικού δικαιώματος: *Τα εγκαιεσματα αλλα είναι πραγματικά και άλλα είναι προσωπικά. Και πραγματικά είναι, όταν έχει να ζητά κανείς το πραγμα του προσωπικά παλιν είναι, όταν εγκαιεί τινας να τον καμει τιποτες ή να τον δώσει Βακτ. αρχιερ. (Ακανθ.) 740 κζ' 4, 5 Αγωγών ... δυο γένη είναι: πραγματικά ή προσωπικά ... Όσοι κινουνται κατα ενεχομένου, που ενέχεται και εχει τις χρέος απαραίτητον να κάμει τίποτι ή να δώσει, λέγονται προσωπικά, ήρουν εις πρόσωπον Zygomalas, Synopsis 135 A 84.*

προσωπικός, επίρρ.

Από το επίθ. *προσωπικός*. Η Λ. τον 7·8. αι. (TLG), στο Σομαν. και σήμ. με διαφορ. σημασι.

(Γραμμ.) σε σχέση με το γραμμ. πρόσ. ενός μέρους του λόγου: Προσωπικώς δε κλίνονται εις τρῶπον ταύτων' ... γραφῶ, γραφεῖς, γραφεῖ Σοφίαν., Γραμμ. 53.

προσωπολήπτισ ο.

Το μτγν. ουσ. *προσωπολήπτης*. Η Α. και σήμ. (Μπαμπιν., Λεξ., Α. *προσωπολήπτω*).

Αυτός που δείχνει μεροληπτική διάθεση, εύνοια προς συγκεκριμένο πρόσωπο: *Συντροφοί μου και αδελφοί και αναναθροφοί μου, | σήμερον καταδέχεσθε να κρίνεσθ' από μένα. | να έχετε το δικαίον χωρίς προσωπολήπτου, | να γίνεται το δικαίον, κανείς να μην αδικείται* Βυζ. *Ιλιάδ.* 204.

προσωπόληψη η, βλ. *προσωπέληψις*.

προσωποληψία η *προσωποληψιά*.

Το μτγν. ουτ. *προσωποληψία*. Η Α. και σήμ.

Η μεροληπτική διάθεση, η εύνοια προς συγκεκριμένο πρόσωπο: την δικήν την δικάζομε κρίνετε την δικαίως, | μη έτι προσωποληψιά σ' εμέν, παρακαλώ σας Φλώρ. 411: *Ην γινρ φαβερότατος ως ουδείς των προ αυτον βασιλέων' ετριμον γαρ οι μινγιτινιες αυτον παντες: ου γαρ ην προσωποληψία εν αυτω* Εκθ. χρον. 38¹³ (εδώ ως αμαρτημα· βλ. και Bauer, *Wört.*, Α. *προσωποληψία*): Προπιέντων δε φυλιζόμεν την πίστιν ημων καθαριν και αμόλυντον, και μη εν προσωποληψία Ναθαναήλ Μπέριτω, Στιχοπλ. IV 1250.

προσωπέληψις η *προσωπέληψη*, Λιβ. Esc. 484.

Από το μτγν. *προσωποληπτέω* (Lampe, Lex.) και την κτιτάλ. -αις. Η Α. τον 4. αι (PLG).

Η μεροληπτική διάθεση, η εύνοια προς συγκεκριμένο πρόσωπο: όπου ισταται εις το κριστερόν λέγουν την Δικαιοσύνην, | σμνει και αυτή τον Έρωτα το δικαίον να φυλάσσει, | να μη δια *προσωπέληψιν* πολλάκις παρακρίνει Λιβ. *διακείη* μ 550.

πρόσωπον το, Σπαν. (Ζώρ.) V 341, Λόγ. παρηγ. I 231, Πρόδρ., Δειτ. 222, Ελλην. νομ. 573¹¹, Λοσιζ. 275⁹, Διγ. (Γάρρ) Gr. 1449, 2848, Διγ. Α 258, Διγ. Ζ 200, 3398, Διγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 83, 192, Βελθ. 613, 634, Χρον. Μορ. Η 1046, Χρον. Μορ. Ρ 1374, Βίος Αλ. 889, Φλώρ. 8, Απολλών. (Κεχ.) 625, Λιβ. διασκευή α 289, 492, Λιβ. Va 458, 739, Λιβ. Esc 836, Ιμπ. 814, Χρον. Τόκκων 1324, Richeb. 87¹⁰, 88⁹, Φαλιέρ., Ιστ.² 212, 405, Μαχ. 162¹⁶, 266²¹, 338³⁵, Διήγ. Βελ. Ν² 207, Ch. pop. 795, Γεωργηλ., Θιν. 594, Βουστρ. (Κεχ.) 26⁹, 50⁶, 76¹⁷, Π. Ν. Διαθ. (Πανυγ.)² 3110, 3133, Κοριν., Μποιίας 129, Αιτωλ., Ριμ. Μ. Κινι. 4, Κωδ. Χρονογρ. 53¹⁰, Hagia Sophia ω 519¹, Κυπρ. ερωτ. 36⁹, 49⁶, Βουστρ. Μεταφρ. 257, Σουμμ. Ρεμπελ. 185, Διγ. Ανδρ. 382⁸, 404¹³, Βενετίας, Δαμασκ. Βιρλααμ 116¹³, Ερωτοκρ. (Αλεξ. Στ.) Β' 1250, Ευγ. Γιαννουλη, Επιστ. 183⁶, Διγ. Ο 2028, 2438, Μαξιμ. Καλλισπ., Κ. Διαθ.² Λουκ. ι' 1, κ.π.α.' *πρόσωπο*, Εβρ. ελεγ. 174 δις, 11. Ν. Διαθ. (Πινυγ.)² 510, 1525, 1927, 2249, 2535, 3417, 3597, 3879, 5319, Πανώρ.² Αφ. 40, Πρόλ. 68, Β' 388, 407, Ερωφ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Α' 246, Ε' 56, Ιντ. κρ. Θεατρ. Β' 122, Δ' 129, Ερωτοκρ. (Αλεξ. Στ.) Γ' 1156, Ε' 24, Σταθ. (Martini) Γ' 332, Ροδολ. (Αποσκ.) Δ' 24.

Ζήν. (Αλιξ. Στ.-Αποσκ.) Πρόλ. 71, Διακρούσ. (Κακλ.) 1113, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 537²⁵ *πρόσωπο(ν)*, Σπαν. Α 166, Σπαν. Β 167, Κοριν., Διδακ. Δ 215, Σπαν. Ρ 91, 104, Αν. άσμ. 28, Μανσοσ., Ποίημ. ηθ. 106, Πόλ. Τρωάδ. (Παπαθωμ. Jeffr.) 566, Ερμον. Δ 116, 149, Η 181, Ψ 291, Αχιλλ. (Smith) Ο 18, Συναξ. γυν. 542, Εκλάβ. 270, Καρτάν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ. Πάνου) φ. 310², Πεντ. Γέν. 12 δις, Π 6, ΧVI 12, Εξ. Χ 28, XX 3, Λευιτ. VI 7, XVII 10, Αρ. VIII 2, XII 3, XIX 4, Δευτ. IV 37, VII 10, XXXI 11, κ.α., Αξλαγ., Κάρολ. Ε' 1004, Διαισκ. Στουδ., Θημαυρ. 194, Βίος Αυλοπ. (Παπαθωμ.) 40², Ψευδο-Σφρ. 222³, Διακρούσ. (Κακλ.) 1097² *γεν. εν. πρόσωπου*, Πεντ. Εξ. XXV 37² *πληθ. πρόσωπα*, Διήγ. Αλ. Ε (Ιολος) 275², Δαρμασκ., Λόγ. κεικαμ. (μετάφρ.)² 679, Μάλαξός, Νομικ. 87, Σκορδύλης, Λογ. Θεοτ. 430¹⁰⁴, Πανώρ.² Β' 463, Μπερτολδίνος 92.

Το αρχ. ουσ. *πρόσωπον*. Ο τ. *πρόσωπα* ήδη ιαχ. και ισημ. Λυικ. (Κριαρ., Λεξ. για τιν πληθ. ισημ. βλ. Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 43-5, αλλά και Προμπινάς, Γ' άσκπ. ομηρ. 42). Ο τ. *προσωπο* και ισημ. Η Α. και σημ. ιδίωμ. (Παπαθ. Α., Λεξ., Παπαχριστ., Λεξ. βοθ. ιδίωμ., Α. *πρόσωπον*), Μηνίς, Λεξ. ιδίωμ. Καρπάθου).

1α) Το μπροστινό μέρος του κεφαλιού του ανθρώπου από το μέτωπο μέχρι το πηγούνι: Διγ. (Γαρρ) Gr. 1149, Περί Ξεν. (Μαυρικμ.) 523, Λίβ. Va 2231, Ch. ρυρ. 232 (εδώ με εβραϊσμό ιτων πληθ.: βλ. και Belleli, REG 3, 1890, 304): *είδε την ο Ιουδα και ελογάριασε την για κούρβα, ότι εσκέπασεν τα πρόσωπι της* Πεντ. Γέν. XXXVIII 15 (ιταλιότ. αρχικ. για ζωο-ή χρ. ήδη αρχ.): Ορνεικ. αγρ. 564¹⁰ β) (ιυνεκδ.) μορφή, σφη φυσική παρουσία: Λίβ. διασκευή α 3450, *Χαρο, και τις αξώθηκε να δει το πρόσωπο σου! να μην τον πάρεις μετα σι εις κατοικητήριο σου*; Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.)² 17, Διηγ. Αλ. Ε (Ιολος) 105²⁵ (εδώ με εβραϊσμό στον πληθ.): *είπερ ο Μωσσε: υλήθεια εσίντινες μη να προσμίξω πλια να ιδώ τα πρόσωπί σου* Πεντ. Εξ. Χ 29² (μετάφ.): *εβαλθην προς εσε ...! με της γραφής το πρόσωπον προθυμερωσ να στείλω! ικείνην την παρηγορια Φαλιούρ, Ρίμ. (Bakk.-v. Civm.) 16, 2) Σινεκδ. α) έκφραση, ύφος: Συναξ. γυν. 403, *χαιραμενο είδα το προσωπο ετων Σταθ. (Martini) 1² 420² ομπρός του ευταλάριανε ...! με προσωπο λυπητερι, τα ματια βουρκωμένα* Τζάνε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 174¹⁴ (εδώ σι εβραϊσμό στον πληθ.): *και εριώτηζεν τοεσ μονουόχουσ τοι Φαρώ ος μετ' αυτόν ... του ειπει γιατί τα πρόσωπα σας κακα σημερη;* Πεντ. Γέν. XL 7² β) ή όραση τα μάτια: *Νεριίδα μιν ομορφότατη ...! θαράπειω του προσωπον μου Φορτουν. (Vinc.) Γ' 464, 3) Αναπαράσταση στην τέχνη της μορφής ανθρωπίου, ζωού ή πράγματος: χχει τριγυρου ο τροχός πρόσωπα ιστορωμένα* Λόγ. παρηγ. L 427² *ειπέτε του ιι με γυρενί όπου είναι τα αμαζία τα χρυσα, όπου είναι αμαζια των λεοντων τα πρόσωπα* Διήγ. Αλ. G 268³¹ (με την πρῶθ. εις): *Ειχεν γραμμένους εις το παλατι του και τους δωδεκα μηνες εις πρόσωπα εμορφα ανθρωπίνα* Διήγ. Αλ. G 288²⁵, 4) (Προκ. για πράγμα) α) μπροστινή πλευρά: πρόσωση: *να καμεις τα λυχνάρια της εφτα και να αναψει τα λυχνάρια της και να φέγγει ιπί μεριά του πρόσωπου της* Πεντ. Εξ. XXV 37² (εδώ σι εβραϊσμό στον πληθ.): *να διπλώσεις τα βηλάμ το εζατο προς αναγννιτικ πρόσωπα της τεντας* Πεντ. Εξ. XXVI 9² (μετάφ.): *αντικρυ του προσωπου μου καστρω έκτισε μεγα Θρ. Κων/π. Β 77² β) εξωτερική πλευρά: Είς πύργου είναι κτισμένος με τουβλα και με ασβήστην ... Και είναι πρόσωπα δ', ηγουν τετραγωνος* Rechenb. 87² γ) (στις εκφρ. *πρόσωπον της γης/του νερού*) επιφάνεια, έκταση: εις του νερού το προ-*

οωπον πάλιν να τ' ανηβασω (ενν. τα ομμάτια) Βέλθ. 634^a Επικαταρατος λοιπον να τρέμεις και να φενγεις, | κι από το πρόσωπον της γης ορη βουνα να οδινγεις Χούμνου, Κοσμογ. 200^a εξολοθρευθήκασιν όλοι κακούς θανατους, | απο το προσωπον της γης εσβροθη τ' όνομα τους Ιστ. Βλαχ. 1324^a (εδώ σε εβραϊσμό στον πληθ.): ίδου, εδιώξετε εμεν σημερα αποπανου τα προσωπι της ηγής Πεντ. Γεν. IV 14^a επορευτην το κιβατο επι προσωπα των νεραν Πεντ. Γέν. VII 18^a γ^a) η εξωτερική επιφάνεια υφάσματος (για το πράγμα βλ. και Κουκ., ΒΒΠ Β² 33): ο υριος ... να ρυτίσιν: εφτα φυρες ομπροστά στο Κύριο εις τα πρόσωπα της κουρτινας Πεντ. Λευτ. IV 17. 5) Ο άνθρωπος ως ξεχωριστή οντότητα, άτομο: εγω γαρ και η εμη αδελφη υπάρχομεν προσωπατι δυο Ελλην. νόμ. 568²⁰: Έρωσ εις την ασχολησιν προσωπα ου διακρινει Λιβ. δικασική α 926: ο δικαιος Κριτής γυρευει να χωρισει | το δικαιο από το αδικο και προσωπον δεν βλεπει Πένθ. Ουν.² 497: (στη θέση ιντων): οι αυτοί νόμοι και οσηθεται να ειπαι οι αυτοί ... και να τους διαφεντιώω, ως καθως διαφεντιώω το προσωπον μου ολον Επιστ. Μωάμ. 67²⁰: πάντα πλούτη και χαρες να 'ναι οτ' αρχοντικό μας | κι όλες του κοσμου τες τιμές να 'χει το προσωπό σας Τζάνε, Κρ. πάλ. (ΑΛεξ. Στ. Αποσκ.) 136¹⁰ (οι περιφρασι): απο ομπροστά γερατιώ να σηλωθεις και να διαπρωσεις προσωπα γερον Πεντ. Λευτ. XIX 32. 6) Το «προσωπο» τω Θεω, ο θεός (για τη σημαί. βλ. και Lampe, Lex., στη Α. IB): Εχομε θάρρος στο Θεό ... | να τωσε δωαι κόλαση, κριση πολλά μεγαλη, | γατι μας ι χωριασαι απω το προσωπον Του | κι επιψυμι μας εδεπα εις τον αφορεσμόν Του Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.)² 239^a (εδώ σε εβραϊσμό στον πληθ.): επιπακυλιουν ο Μωσε τα πρόσωπα του Κυρίου του Θεού του και ειπεν Πεντ. Εξ. XXXII 11: (προς. για το Χριστό): εσειλι (ενν. ο Ιησούς) ματατοφόρους μπρωτω εις το πρόσωπον Του ... και εμπηκαν εις μιαν χωραν των Σαμριτανών δια να τον ετοιμασουν τόπον Μιξιμ, Καλλιουπ., Κ. Διαθ.¹ Λουκ. 0' 52. 7) (Θεολ., προς. για την αγία Τριάδα) υπόσπιση: Πιστευόμεν ότι εισίν εν τω Θεω άλλα τρια ιδιώματα ... Και ταυτα τα τριυ ιδιώματα ονομαζομεν τριυς υποστανεις, ηγονν τρια προσωπα Ιστ. πιτι. 85^a (εδώ προς. για το θεό Έρωτα): λέγει με δια τα πρόσωπα του Έρωτος τα τρία Λιβ. Va 735. 8) Διαθεσι, τρόπος συμπεριφοράς: ο βιακονητης εντέχεται ... με αγαπην και καλον προσωπον να ακουσει το έγκλημα του αγκαλεισιου Ασοιζ, 26²⁰ φρ. δειχνω πρόσωπον (+επιθετ. προκιδ.) = συμπεριφέρομαι (με οριμένο τρόπο): επει λείψον χυμοματα και τα δωρηματά σου, | δειχνει (ενν. η κοπιλα) οι αλλον πρόσωπον και σκυθρωπον και μαυρον Σπαν. (Ζαφ.) V 380^a να δείξει (ενν. η βασίλισσα Ενδικια) προσωπον καλον και αγαπην εις την χώραν Χρον. Τόκκαν 1269^a Διυ καλον προσωπον οπου τους ιδειειν ο κυρης της Τύρου εκομπωσέν τους Μιχ. 42¹⁰ (προς. να δηλωθουν ντροπή ή ενοχές): εις εχαιον επιλικτους ποτέ ουκ εφοβώθην | και εδάρτε εις έναν μοναχον θελω στικειν να εβλεπω | Και με τα ποίον πρόσωπον την Μαξιμού να ιδουμν; Διγ. (ΑΛεξ. Στ.) Esc. 1438. 9) (Γραμμ.) κάθε τύπος αντωνυμίας ή ορήματος, που φανερώνει εκινον που μιλά: η αντωνυμια, διά να γενει τελειος ο λογος, διδι τα πρόσωπα εις τα ρήματα Σοφριαν., Γραμμ. 77.

Εκφρ. Ια) Από πρόσωπον + γεν. = μπροστά από, γνώριον: ηνικα την ι μην ραβδον ι τιαξασην, | εφηνγον ωσει πρόβατα υπο προσάποιν Λυκον Διγ. Z 3093^a β) από προσωπον μου, σου, του ... = δικός μου, σου, του ... (πβ. και Επιτομή, απο II 5a): ετοι του καμνει εκεινη η θαυμαστή Πουλιχερι η αδι λήη αυτού' γραφι τον μιν γραφην ως

απο πρόσωπον του Κατάλ. οικουμ. συν. 98^v. 2) Εἰς πρόσωπον + αιτιατ. = με τη μορφή κάπ.: να σμιχθεῖ (ενν. ο Κτεναβῶ) με την βασιλίωσαν την Ολυμπιάδα εἰς πρόσωπον τον θεόν των Ἑλλήνων ταν Ναβόν Διήγ. Αλ. Ε (Lolos) 103^v. 3α) Εἰς (τοῖτα)στο πρόσωπονία = (α) βλ. α. εἰς Εκφρ. 31' (β) μπροστά, ενώπιον: καθένας εἰς τὸ πρόσωπον του βασιλεως ἐπολέμα προθυμότερον Νεκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 424' β) εἰς πρόσωπον + γεν. = για ἀγαριαμιά, για ὄφιλος κάπ.: το μεν ἄρρεν (ενν. παιδιόν) ἀνδρῶθέν λαμβανομεν ενταυθα! εἰς πρόσωπον αὐτοῦ πατρός, ἐκεῖ δε πρὸς μητέρα! το θηλυ οἰναυλιζέται Βίος Αλ. 4829. 4) Ἰπι (τα) πρόσωπα + γεν. = (α) βλ. ἄ. ἐπὶ Α'1 εκφρ.: (β) μπροστα ἀπέναντι ενώπιον: ἐπλίκεψαν ὑπὸ την Χαβίλα ὡς τη Σουρ ὡς ἰπὶ πρόσωπα της Αιγυφτος ...' ἰπὶ πρόσωπα ὁλωνῶν των ἀδερφίων του ἔπεισιν Πεντ. Γέν. XXV 18 δις: να μην εἶναι εοεν εἰδῶλα ἄλλα ἰπι τα πρόσωπά μου Πεντ. Λευτ. V 7' (με χρον. σημισ.): και ἀπέθανεν ο Αραν ἰπὶ πρόσωπα του Θεραχ, του πατρός του Πεντ. Γέν. XI 28. 5) Ἰπι πρόσωπα + αιτιατ. = εἰς βάρος κάπ.: την ἡμέρα οπου κληρονομορεῖ τα παιδια του το ὄς να εἶναι αὐτουνοῖ, να μη μπορεῖει νυ πρωτοκοκιοει τον υἱόν της αγαπημένης ἰπι προσωπα υἱόν της μισιομένης τον πρωτόκοκο Πεντ. Δευτ. XXI 16. 6) Με πρόσωπον = απο πωλύ κοντα: ουδεις πυρος πολλου την καύσιν διν ἔπομενει! με πρόσωπον να την ἰδει ἄλλα μακρα πηγαίνει Κορακ., Μπωίκις 58. 7) Προς πρόσωπα = μπροστά, ἀπέναντι: να σμιωσκον αὐτήν τα παιδιὰ του Ααρων ὀμπροστά στο Κυριο πρὸς πρόσωπα το θεσιαστρι Πεντ. Λευτ. VI 7. 8) Ἰρόσωπον πρὸς πρόσωπον = (πικικ. να δηλιωθεί ἀμειτη επικαινωνια δυο ἀτόμων) πρόσωπο με πρόσωπο, νυτικησιτά: Των μαρτύρων οἱ λόγοι πῖανονται, οὐχι των ἀνθρώπων ἐκεινων, οπου ἀκουσουν λόγους ἀπὸ τους μωρτυρας ...' προσωπον γαρ πρὸς προσωπον ἐρωτωνται οἱ μάρτυρες Μαλαζός, Νομοκ. 95' τοιούτος (ενν. ο Μωυσης γινεται), ὡστε να μιλεῖ ὀτόμι κατὰ ὀτόμα με τον θεόν και πρόσωπο πρὸς πρόσωπον Νεκταρ., Ιεροκικημ. Ιστ. 48' (ὑτον πληθ.): Και δεν εσηκωθην προφήτης πλια εἰς τον Ισραελ ὡν το Μωκιε, ὅς τὸν ἤξερεν ο Κυριος πρόσωπα πρὸς πρόσωπα Πεντ. Λευτ. XXXIV 10.

Φρ. 1) Βανω τα πρόσωπα μου εἰς, πρὸς ... = στρέφω το πρόσωπί μου πρὸς μι κατεύθυνση κατευθύνομαι: εσηκωθην και ἀπέρασιν το πιταμό (ενν. ο Ισακῶβ), και ἐβαλεν τα πρόσωπα του εἰς το ὄρος του Γελεαδ Πεντ. Γέν. XXX 21' ἐβαλεν πρὸς την ἐρημο τα πρόσωπά του (ενν. ο Βιλαμ) Πεντ. Αρ. XXIV 1. 2) Βγαίνω ἀπὸ τα πρόσωπο της γης, βλ. ἄ. βγαίνω Ιβ φρ. (μ). 3) Βγαίνω ἀπὸ τα προσωπα κάπ. = φεύγω, απομακρύνομαι ἀπο κάπ.: ἐβγωμό ἐβγήκεν ο Ισακῶβ ἀπὸ τα πρόσωπα του Ισχακ τον πατρός του Πεντ. Γέν. XXVII 30. 4) Γελω (μεσαῖομπρός) στο πρόσωπον κάπ. = κικχιδενω, εμπαῖζω φανερά: εου γελας μας φανερά μισα στο πρόσωπόν μας Συναξ. γαδ. (Βασιλ.) 60' εὐὸ γελας μας φανερά ὀμπρός στο πρόσωπόν μας Γαδ. διήγ. (Βασιλ.) 107. 5) Γνωρίζω/θωρώ πρόσωπονία = κάνω διακρίσεις, ξεχωρίζω, μωροληπιώ: μη κλεινέ κρηση, μη γνωρισεις προσωπα και μη πάρεις φιλωδωριά Πεντ. Δευτ. XVI 19' να κριεις (ενν. βασιλευ) την ἀλήθειαν με την δικαιοσύνη, | να μην θωρις εἰς πρόσωπον, μηδε να παίρνεις δωρα Ιστ. Βλαχ. 1389. 6) Δείχνω πρόσωπον, βλ. ἄ. δείχνω ΙΑ'2. 7) Δίδω (τοῖτα) προσωποια, βλ. ἄ. δίδω ΙΑ'7β φρ. 8) Δίδω εἰς προσωπον = μονομαχώ προσωπο με προσωπο: οἱ βούλει, ἀναστήθι και λαβε σου τα ὀπλα! και δώσωμεν εἰς πρόσωπον, ὡς δοκει τοις ἀνδρείους Διγ. (Γαρρ) Gr. 2601. 9) Ἐχω δυο πρόσωπα = εἰμαι ὑποκριτικῶ διπροσωπος: ὡς' εἰχασι δυο πρόσωπα ἀνθρώπους να κομπώνου, | θέλωσι να ἔχουν

κατοικία στο σπίτι του δαιμονίου Τζανε, Κατάν. 429. **10**) Έχω πρόσωπον = (α) έχω το θρώσκος, έχω τα μούτρα να ... έχεις λοιπόν και πρόσωπον και στεχείς και δηγασαί και δε θυμασι τι 'καρες, να τρέμεις να φοβασαί; Ριμ. Απολλών. (ΚΓΧ.) 1703: έχεις πρόσωπον και βλέπεις, | ουδέ χαριτας μοι λέγεις ...; Πτωχολ. α 773: (β) έχω το θάρρος, το κινήριον να ...; κικκορίζικες εμεις, πως έχομεν πλέον πρόσωπον να γυρίσομεν εμπροσθα εις τον βασιλεα ...; Μπερτόλδος 39: (γ) έχω αξία, κύρος: πλέον εις τον βασιλεα δεν έχω πρόσωπον, μόνον εντροπήν και ουειδιμους Δωρ. Μον. XXXVII **11**) Δε θιωρι Θεού πρόσωπο, βλ. ά. θεωρω (I) ΙΑ'Υ φρ. **12**) Κανω πρόσωπον = προσποιούμαι: Ο δε βασιλεύς, κανοντας πρόσωπον πως μανίζει, λεγει ... Βενετιλάς, Δραμικ. Βηφλιαν 90'. **13**) Πεφτονω τι προσωπά μου, βλ. ά. πέφτω Φρ. 10. **14**) Πηραινω στο προσωπο(ν) + γεν. = φθάνω κοντά σε καπ: παρουσιάζομαι: αυτος υπαρχει, γνωριζε, σπου κρατει την κόρην! ας μην πηραινομεν λοιπόν στο πρόσωπον ι κεινον, | αλλα ας ερευνησομεν ένθα την κόρην έχει Διγ. Α 3462: Πουρι να πειψει η χάρη Του, οαν παιει στο προσωπό Του! τούτη η θυσια που μελεται, να πάψει το θυμο Του Θεου. (Bakk.-v. Gem.) 371. **15**) Παιω πρόσωπον = (ισριτ.) πατιμιτισσομαι μετωπικά: πρόσωπον εποικισω κοντά στο παραγιάλι! κι εβλεπαν την αρμαδαν του έξω να μην την βγαλει Θυ. Κυρη. (Πηπαδ. Θ.) 63. **16**) Ποιώ καλον/κακόν πρόσωπον, βλ. η. ποιω Φρ. 83. **17**) Ποιω το προσωπον, βλ. ά. ποιω Α'9β. **18**) Σηκαινω (τι) προσωπα, βλ. ά. σηκαινω. **19**) Φεγγω τι προσωπα μου, βλ. ά. φέγγω.

Η λ. ως υπίρρ. = μετωπικά: στην χωριν ήταν κιταυτου χωσμένοι μες στ' αρχιτιν, | και προσωπον εμπηκισιν σ' όλον το παραγιαλιν Θυ. Κυρη. Μ 21.

προσωποποιία η ?προσωποια.

Το μτγν. ουο. προσωποποια. Ο τ. πιθ. με απλολογία και ανιβιβ. τινου από μετρο. αν. (βλ. και Legend, [Εξιμον. 474]). Η λ. και σήμ.

(Εδω) δραμικαίκες τρόπος ισύνθεσης λογιστ. έργου, κατί τιν ηπισιο ο συγγραφέας θετει φανταστικούς λογους στο στόμα το δικό του ή των προκικπων του: ως ο Ομηρος γαρ λέγει, | και προσώποιν ποιει γαρ! προς θεαν γαρ ερωτωντι! λεγων προσ αυτην τοικντι Εθρον. Η 16.

προσωποποιώ.

Το μτγν. προσωποποιέω. Η λ. και σήμ.

(Μεσ., προκ. για αφηρημένη έννοια) αποδοδομαι με μορφή προσωπου: Η, τιχα θρηπος τις οικτρός ουτος της αμυρτίας, | ωσει τινα λυποούμενον προσωποποιουμενης (ενν. τις αμυρτίας), | ητις εναποτινιγεται δακρυοις μετανοιας Γ'λυκά, Ανγη. 42.

προσωφρινός, επιθ., Διδ. Σολ. Ρ 9, Φαλιέρ, Ριμ. (Bakk.-v. Gem.) 91, Εκλέντζα, Ποιήμ. 1^η, Δευτ. Παρουσ. 89, Κυρη. εκρωτ. 107, Ερωπόκρ. (Αλεξ. Στ.)² Γ' 456, 1193, 1601, Μάξιμ., Καλλιουπ., Κ. Διαθ.² Παύλ. Κορ. Β' 8' 17' προμειρινός, Φαλιέρ, Ριμ. (Bakk.-v. Gem.) 115, 305, 308, Ναθαναήλ Μπέρτου, Στιχοπλ. III 19 κριτ. νπ., Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.)² 545, 606, 645, Χριστ. δίδασκ. 150 (διδ.), 183, 269, 382, 453, Μάξιμ., Κυλιουπ., Κ. Διαθ.² Ματθ. 1^η 21.

Από την έκφρ. προς ώραν (ήδη μτγν., βλ. Montanari, λ. ωρι 4c) και την κατά

-ινος. Ο τ. (με τροπή *σπε* λόγω επιδρ. του έρρινου, βλ. Μωυσιάδης, Ετιμ. 94-96) στο Du Cange και σήμ. ιδίωμ. (Γλαπαχριστ., Λεξ. ροδ. ιδίωμ.) πβ. σημερ. ιδίωμ. προσαιρινός (Γλαγκ., Ιδίωμ. Κρ.² Δ' 586, Πιτυκ., Ιδίωμ. Αν. Κρ.). Η λ. τον 8.-9. αι. (LBC), στο Βλαχ. και σήμ.

Που διαρκεί για μικρό χρονικό διάστημα: προσκαιρος, παροδικός, εφήμερος: ο κόσμος εν' προσωρινός, ημέρες υπαγαινον, | ο πλούτος, το λαγάριον ως ανεμος διβαίνει Επαν. Α 521· προς ώραν έχει δυναμιν (ενν. ο συκοφάντης), προς ωραν φλαμουλιζει, | η προκοπή προσωρινή, προς ώριν η χαρά του, | και τότε ως χορτος φθιρεται, και τότε ως ανθος πιπτει Γλυκά, Στ. 352.

πρόσωρος, επιθ.

Από την εκφρ. προς ώραν (ήδη μτγν., βλ. Μονιανάρ, λ. ωρα 4c) και την καταλ.-ος. Πβ. σημερ. επιφρ. προσωρας.

Καπιλλάλος, που πιωμάζει στην τωρινή στιγμή: και πόου εουνετυχαμεν, και πόσες υποθέσεις, | αφήνω τα, ουκ είναι προσωρα τον νι σε τ' αφηγησμμι Λιβ. Εsc. 2216.

πρότασις η.

Η λ. στον Αριπτοτέλη και σήμ. στην τ. προτανη.

α) Διυτύπικη κρίσιμος για κάποιο ζήτημα, η οποία τίθεται σε φιλική/φική συζήτηση προκ. νη υποδειχθεί ή να καταρριφθεί: Τες ανακάτωσες των Γιλιλαιων ... μην τα φυβασι, ω βασιλευ ... Διατι δεν θελουσιν ημπορσσει να σταθοσιν εις το προσωπον μου η καν ένα λόγον να εβριλουσι εις τας προτασεις και ζητημμιττι οπου θελω τας ειπει Βενι πιας, Δαμιτσκ. Βαχλαχαμ 116¹⁹. β) λογικός συλλογισμός: ΜΑΡΚΟΛΦΑ: Αιτωσος και εκεινος διν ηθελεν φάγει παγωνια, περδικες ... και υλλα όμορφα φαγητα, τα οποια ητον εναντι εις την φύσιν του ... εκεινος ηθελεν εισταιν ζαντανός, οποί τωρα είναι απεθαμνος, ΕΡΜΙΝΙΟΣ: Καλη προτασις, στην πιστιν μου Μπερωλδίνος 96.

προτάσσω -ττω.

Το αρχ. προτασσω. Η λ. και σήμ. λόγ.

Τοποθετώ κ. στην πρώτη θέση, μπροστά: Βιος Αλ. 4417.

προτεινώ.

Το αρχ. προτεινω. Η λ. και σήμ.

Γ. Ενιφρ. α) Απλώνω, ικτίνω κ. προς τα μπρος: Διγ. Ζ 3222 β) (με αντικ. τη λ χείρα) απλώνω το χέρι μου, δίνω το χέρι σε κάπ' (ως εκδήλωση οικειότητας): Ιδουσα γον Ολυμπιάς τον ιδιον νυμφιον! προτέτεινε την δεξιάν χείρα προς το θηριον Βιος Αλ. 454 (ως εκδήλωση παρακλήσης ή ικεσίας): Ηκεις (ενν. βασιλεύ) ημίν αναιμακτον την νικην εμφανιζων! και πού γαρ χυσις αιματος, πού δε πολέμου φύσις, | ένθα το σύμπαν βάρβαρον τας χείρας σοι προτεινι ...; Γλυκά, Στ. Β' 10· Δακρυσας ουν Αλι· ζανδρος προτέτεινε την χείρα! την δεξιάν, ποιωμενος παράκλησιν εκ ταύτης Βιος Αλ. 6026 (ως εκδήλωση συναινετικής διαθεσης): Τυς χείρας γαρ προτέτεινε (ενν. ο Αλε-

Ζανδρός) πασαν ασκων παιδειαν, | οπως φρεινηρης γενηται και συμπαθης προς παντας
Βικς Αλ. 2582: υπηκουσα σοι, φίλε, | και την χείρα μου προτινω! και διηγηρον ηρξαι-
μην! και το ους εηγκον εχε Πτωχολ. α 28.

II. (Μεσ.) υποβάλλω προταση, υποδεικνύω κ.: Διγ. Ζ 3348.

προτελευτατή η.

Το μτγν. ουσ. προτελευτη.

Θάνατις ενος ανθρωπου πριν απο το θάνατο κάπ. άλλοι: Υποβολον λεγεται
τουπι, οτι η γυναικα εδιδε χαριν προικός τοσον πριζμμ· και ο αιηρ υπεβαλλε τόσοι
εις την περιουσιαν αυτών και ηγον κοινη ... Και σημερον τοιούτον υποβολον ο ινηρ ου
διδι· αμη αν συμφωνησουν να δοθει τιποτε μερικου, ... εκ προτελευτης της γυναικός
Μαλιζός, Νομικ. 364.

πρότι ρα, επιρω., Αχέλ. 1029, 1157.

Το μτγν. επιρω. προτερα (TLC). Η λ. ιστο ΑΛΝΕ.

1) Ναυριτερα, προηγουμένως: και ηγον τιμότιρον προτερα να μιαίψουη, | παρα
να τους ειρουσαι εκί, να τους έχουσαι φονέψει Χρον Μικ. Η 9014. 2) Πρωτα-πρωτα
πρότερον σφειλαμν τρέχειν προτερα εις τα παιδιη τους κληρονόμους, και αν ουδει
έχει παιδια η κληρονόμος, να δραμεις εις τους γονεις Ελλην. νομ. 565¹⁴ ορθωθησαν η
Τουρκοι 'ς κίθη πριμα, | το που να κρούκουεν πρότερα συμβουλιον εκαμα Αχέλ. 298.

προτερειύο.

Το μτγν. προτερειω (TLC). Τριτοπχίς. προτερεικει και μέι. προτερεικουμαι
σημ. στο κυπρ. ιδίωμ. (Σικ., Κυπρ. Β' 765, Χιτζ., Δελ.) βλ. και LBC.

Α' (Μτβ.) φτάνω καπιν ή κάνω κ. πριν απί καπ. άλλο, προλαβαινω καπ.: Πλι-
ον υπερ άλλους ι τρεχεν ο Πιτρος και Ιωαννης· | τον Πέτρον προτερειπει αυτος πριν
επιφανεις. | Στον Αγιο Ταφον ήλθιτην τρεχομενοι και εμπικει· | ο νιοτερος προτά-
τιρα Σκλέντζα, Ποίημ. 1⁴⁰ (ειε σχ. υπερβολής): απιτω σε τουτα τα βουη η πεινα
παντα προτερειπει τμ χωνεουη, και η ισκιρς παρικικη την ανωθεν πεινα Μπερ-
τολδινος 98.

Β' Αμτβ. α) Προηγοίμαι, έρχομαι πρώτος: Τουτ' η γυνη (γυν. η Μαρια Μαγδαλη-
νη) επροτερειπειν και ηλθεν εμέ ν' αλειψει· | κραιτωντα πως ο δασκιλος, εγω, της θελω
λειψει Σκλέντζα, Ποίημ. 1³⁰. β) προλαβαινω, προφταινω: Πρι σωσω εγω, ι προτεμε-
δε και ηρχεντο η κφεντια σου Σταθ. (Martini) Γ' 79.

προτέρημα το, Σπαν. Α 490, Σπαν. (Μετωρ.) Ρ 88, Λιβ. Esc. 979, Λιβ. διασκευή α
1058, Χρον. Τόκκων 950, 3700, Λιβ. Va 840· προτερημαν, Σπαν. Α 486, Σπικν. Β 341,
346, 462, 466· προτηρημα.

Το αρχ. ουσ. προτέρημα (TLC). Η λ. και σημ.

1) Ανδραγαθημα, επιτυχία, ιδ. στρατιωτική: Χρον. Τόκκων 2159· Τουτ' ενιας εκ
τινς πομπικός ξεχωριστός απ' άλλου (παρελ. Ι στ.) ... τον υιόν του εκραξε να 'λθει
να πολεμει· και εις τους εχθρους προτήρημα να δειξει και να ποιοει Ζίγνου, Βιτραχ.
414. 2) Θετικό χαρακτηριστικό, θετική ιδιότητα κάπ.: Εις ένα γαρ προτερημα προ-

σθέτει άλλο ένα, | εις την ανδρείαν ταπεινώσει, και πού καλλίον εις κόσμον; Σπαν. (Λαμπρ.) Va 514· δι' αυτά τα προτερήματα σ' αυτήν την Βενετιαν, (παραλ. 5 στ.) στην εξουσιαν την κοσμικήν τον έκλεξαν απανω (ενν. τον Μιχαηλ) | που εις γλώσσασ την ιταλικήν τον λέγουν γουαρδιανο Λίμπον. 165· (εδώ προκ. για πρόσωπο που συγκεντρώνει πληθώρα χαρισματιών): ο δε χρυσός Καλλιμάχος και δυστυχής εκ Τύχης, | εκ γένος το βασιλικόν και μοθαργός εκ Τύχης, | ο θάνατος του δρακόντος, αλλά νεκρός εκ Τύχης, | παντός καλού προτέρημα, | ενν. δε σιδερωμένος, | έλεγε πικραιόμενος, θλιβόμενος και κλαιών... Καλλιμ., 2382. 3) Καλή πράξη, ευεργεσία, εξυπηρέτηση: Καν σε ποιήσει τίποτε προτέρημα ολίγον, | οίος αν ένι, παντοτε έχε τον εις τον νουν σου Σπαν. Β 344.

Φρ. έχω προτερήματα από κάπ. = υπερέχει, ξεχωρίζω από κάπ.: της Ρώμης ο κατάρχων, | εκείνος οπού έφριξεν Ιτάλιαν και Ρωμην, | ο Λατζελαός ο φρικτός, ο δυναίτος, ο μεγας, | όπου ειχεν προτερήματα από όλους τους ρηγάδες Χρον. Τόκκων 3333.

προτέριμος, επίθ.

Από το προτερω και την κατάλ. -μος.

(Προκ. για πρόσωπο) που έρχεται πρώτος (σε συγκριση με άλλους), που υπερέχει: Άκουσα εγώ την αυθεντία σου νύκταν και την ημέραν, | το πως είσαι εύμορφος και φρόνιμος, προτιριμος εις παντις Διήγ. Αλ. Σεμίφ. S 892 (πβ. και Λιήγ. Αλ. Σεμφ. Β 873).

πρότερον, επίφρ., Ελλην. νόμ. 565^ο, Χρον. Μιχρ. 11 865, 2828, 7913, 7930, Χρον. Μοφ. Ρ 2828, 7913, Κομνηνής Άννας Μεταφρ. 18.

Το αρχ. επίφρ. προτερον (L-S, λ. προτερας).

1α) Νωρίτερο, προηγουμένως, παλιότερα: Καλλιμ. 1228, Κομνηνής Άννας Μετάφρ. 256, Θησ. Πρώλ. 69· (με γιν.): Πύλ. Τρωϊδ. (Παπυθωμ.-Jelfr.) 12946· (ένισθρ.): Καρτάν, Π. Ν. Διωθ. (Κακ.-Πάνου) 93^ο β) (με γεν. λ. που δηλώνει ηλικία) μικρότερος από...: Ο βασιλεύς Μενίλαος είχε μίαν θυγατέρα | εκ την Ελινην, πρότερον ετων δύο υπηρχεν, | οποταν Παρις ηρπαξεν Ελένη από Σπάρτης Πύλ. Τρωϊδ. (Παπαθωμ.-Jelfr.) 13573. **2α)** (Προκ. για τη δήλ. χρονικής σειράς) πρώτα-πρώτα, αρχικά: άρχισην ουτως λεγει τον «Παντες παρακαλού σε, | ο κόντος Φλαντρας πρότερον, δευτερον της Τουλούζας, | κι απέκει οι ευγενικοί, οι πρώτοι τον πασιάντζου...» Χρον. Μιχρ. Ρ 234· Αφόν εξεβημεν εκ την δολιαν την Τροϊαν, | ήλθαμεν και αποσώσαμεν προτερον εις την Σμύρνην (παραλ. 2 στ.). Απ' αυτου εκατω λάβαμεν παλιμ εις Λωτοφάγους Πολ. Τρωϊδ. (Παπυθωμ.-Jelfr.) 13616· (με γεν.): του παραδεισου προτερον οίκον εποησε τε | και πυργον μέσον έστησεν πλήρης πολλων εποινων Διγ. Ζ 4091· φρ. προτερον αρχή, βλ. α. αρχη Β'γ φρ. β) (προκ. για τη δήλ. προτίμησης) κατά πρόποτον, πανίμ υπο όλα (βλ. και Lex. Chron. Μοφ., στη λ.): δια τούτο ερωτησα τον γέρο μιοίρ Νικολα (παραλ. 1 στ.): το τι μου εξητει πρότερον κι οργέντον να ποιησω, | καν δικαιον και τε χάριται, το όποιον θέλει εκ τα δύο; Χρον Μιχρ. Η 7710.

πρότερος, επίθ., Καρτάν, Π. Ν. Διωθ. (Κακ.-Πάνου) 345, Βενετσός, Δαμυσκ. Βαρολαίμ 67^ο.

Το αρχ. επίθ. *προτιρος*. Η Α και σήμ. Λόγ.

(Χρον.) α) που προηγείται χρονικά, προηγούμενος: Καλλιμ. 1271: β) που συνέβη η επήρξε πριν από κ. ή καπ., προγενέστερος, παλιότερος: Σαχλ. Α' (Wagn.) PM 37, Βιπιλ. Κεφάλ. Παραιν. 115: γ) πρώτος από όλους: Ορίζει ο Βελισσαριος, ο φρόνιμος, ο μεγας, I να φερουσιν τους αδελφούς, Αλέξιν, Πετραλίφην, I εκείνους οπου εσεβησαν προτέρου εις το κάοιστον Διήγ. Βελ. Ν^ο 255.

Το αρσ. ως ουσ. = αρχηγός, ηγέτης (πβ. ά. προεστος): Χρον Μοφ. Η 5182.

προτέρου, επίρω.

Από το επίρω. *προτερον* (L-S, λ. *προτερος* AIV) ή *προτερα* ανιολογ. με τα επίρω. *τε*·ου.

Προηγουμένως, νωρίτερα: *Ειν γένηται ότι εις ανθρωπος έν ξημερωμενος ημέραν τακτήν ... εαν τον εμπασεν οδύνη η ασθενεια ... εντέχεται να ποισει ιωσην της αυλης το κωλυμάν του μίν ημέραν προτερου παρα την ημέραν του οπου ενι ξημερωμενος Αουσί, 89^ο.*

προτερώ.

Το ιωρ. *προτιρω*. Η Α. σήμ. στο κυпр. ιδίωμα (Χατζ., Λεξ., λ. *προτερενκουμι*, Παπιγγέλου, Κυпр. ιδίωμ.), όπως και γ' εν. ι νεστ. *προτερά* (Σακ., Κυпр. Β' 765).

I. (Ενεργ. ιμτβ.) υπερέχω, υπερετώ: *Του τριτου (ενν. αδι λφού) παιτες εκριων τυω λογους προτερουήτας Καλλιμ. 138.*

II. (Μέσ. ιμτβ.) προσιμα, διαλέγω και τίνιν προτιρησαι (ενν. των τεκιων μου), τινα κει κριω πρωτον I οικ οιδι και του στέμμιτυς τήνιν δεσπότιη· θισω Καλλιμ. 49.

Η ιμχ. παρκ. ως επίθ. = παν υπερέχει, που έχγι πολλά προσιότητα: *φουσσατον έγυμει πολιν, καλον και διαλεγμένον I θέλομιν ουν και ατρατηγόν ανδρι πρατερημιν· Ριμ. Βελ. ρ (Bakk.-v. Gem.) 694 (εδώ σε μεταφ., σκαπτ.): πολλά με εθνημάζονταν (ενν. οι γονείς μου) και συνεχαιραντό μοι, I δωτι εγεννησιν φυτον πολλά προτερημιν· Συναξ. γαδ. (Βισιό.) 155.*

προτεστιάρω, Ευγέν. (Vitti-Spadaro) 1483, Διωθ. 17. αι. 3^ο.

Από το ιταλ. *prolestare*. Μέσ. *προτεσταρουναι* σήμ. στην Ζάκυνθο (Ζωη, Λεξ. Ζακ. Β'). Η Α. σε έγγγ. του 18. (Γκίνης, ΕΕΒΣ 39/40, 1972/73, 228, Σεριμέτης, Ηπειρωτική Εστια, 19, 1970, 34), 19. αι. (Τωμ.-Ήπιπιδάκη Α., Κρητ. έγγγ. Α' 122, 126, Αλιπράντης, Αθ. 75, 1974-75, 146) και σήμ. ιδίωμ. (Κόμης, Κυθηρ. Λεξ., Παντιξ., Κιφαιλ. Διακ., Λορεντζ., Αθ. 16, 1904, 203) καθώς και στο ΑΛΝΕ.

1) Διαβιβαζω εντολή, συμβουλή ή επιθυμία μου σε καπ., παραγγέλνω: για τούτο ορδινιαζω, εξορταρω και προτεστιάρω όλους εκεινους ... να μη βιλθουσιν ουδε να λογιουσιν ποτέ να πανδρέψουσιν παιδεν τωσ εισέ αυγγεινικών τωσ ως το τέταρτο βαθμό Διωθ. 17. αι. 3¹⁶⁵· Λεγω και θέλω και τούτο το καργος να το 'χει ... ο εργουακ μου ... προτεστιάροντας του ... να καμει να 'ναι πληρωμενα τα ανωθεν λεγατα και να κρατεί κοιτο παρτικολάρε εις οτι θελει πληρώνει καθημερο Διωθ. 17. αι. 4²³. 2) Παρακαλώ:

μα προτεσταρω σε, αυγη. Αυγερινο μην πεψεις, ἰ μητε η μερα η φωτεινη ακομη μην χαριζει Ευγεν. (Vitti-Spadaro) 64.

προτεστιάζω, Μαχ. 552^β, 582^γ. – Βλ. και προτεσταρω.

Απο το προβ. *protestar* (βλ. Stanitsas, Act. VIII° Congr. Intern. Neo-hell. fraoc. 80-1, 100, Χατζ., Μεσ. Κύπρ. 216, 289).

Ια) Διαμαρτυρομαι εναντιον κάπ.: εμπηκαν εις το παλατιν και ουλους επροτεστιασαν τους, απο τη μεριαν του θεου και του παπα και απο τη μεριαν της ρηγανας, τα μεν τοις χωρισουν απου τες γυνικες τους και υπο τα παιδια τοις Βουστρ. (Κεχ.) 284^α β) εκφραζω τη διμαρτυρια μου σε κάπ. με απειλητικό τροπο: τον ποιον (ενν. τοποκρατορα) εφοβησαν τον (ενν. οι Γενοβησοι) και επροτεστιασαν τον Μαχ. 528^β-γ) κατα γγέλλιο κάπ.: Και ερισεν (ενν. ο πριντζης) έναν νοταρην και επροτεστιασει τον (ενν. τον ποδιστα) ομπρός ο' ολους και εβαλεν το εις γραψιμην Μαχ. 316^α. 2) Διαφωκιά, εναντιωσομαι σε κάπ.: και οι Κρητικοι εδιαφεντέψαν τους και επροτεστιαμην τους μηδεν παν εις την Βενετιαν, οτι επηραν τοις οι Γενοβησοι Μαχ. 588^β. 3) Πιραγγελνω: Προτεστιαζομεν σε να μας πλερωσεις όλες τες ζημιες οπου να μας γετουν δια τες ημερες οπου να ιστιθούμην αδε διμ τον κοντοσταύλην Μαχ. 528^β.

προτεστο το, Κυρ. χφ. 161.

Από τη ιταλ. *protesto*. Η λ. σε έγγρ. του 18. (Μίτζιος, Μακεδ. 7, 1967, 134) και 19. αι. (Μαλινορακη, Ελλην. 11, 1939, 201, Αλιπραντης, ΑΘ. 75, 1974/75, 175), η το Du Cange (λ. *προτεστω*), σημ. ιδιωμα. (Ζωή, Λεξ. Ζακ.² Β', Κορσαθινιάς, Λεξ. Μυκον. Γωγκουλής, Κιτηρ. διμλ.) και στο ΑΛΝΕ βλ. και Ι.Β.Γ (λ. *πρατεστον*).

Διαμνηστιαζω (νομ.) κιτιγγελια: με το τεστιμεντο του ο μυστός αφέντης Αιθριας διδει ορθινα και παραγγιρνει τον κομμισαριόν του με μεγαλην ορεξιν και οχαζι μη προτεστο να τυχαινει να δούοι ... λογυρισμόν του αιωθεν Ντόρια και νη τονε σφιξουσιν να πλεμωπει Διαθ. 17. αι. 3^η.

προτζεσσοροι οι

Απο το ιταλ. *predecessori*. Η λ. σε έγγρ. του 16 ηι. (Μιράς, Κιτιόστιχο 149 Α' 89^β).

Οι προγενέστεροι, οι προγονοι: Οι δε μεταγενεστεροι ιπληρομνηουντες την γνομην των προτζεσσορων τως, οτι πως, διμ ενθυμηοιν μόνον εκειων οπου εκαμναν τες ανδραγαθιες, τως εκαμαν τες στατουες, ... επροσκύνουν αυτα (ενν. τα ξόανα) ως ιθανατους θεοις Βενετιιάς, Λιμαισκ. Βαρλαάμ 132^α.

πρότζος ο, βλ. μπροντζος.

προτήρημα το, βλ. προτερημα.

προτηρηιτης ο.

Από το μγν. *προτηρω* (TLG) και την κατάλ. της.

Υπεύθυνος, επικεφαλής: φρουρις προτηρηιτης πασων τε και κλειδούχος Αξιαγ. Κάρολ. Ε' 540.

προτιθίμι.

Το αρχ. *προτιθίμι*. Η λ. στο μέσ. ενεστ. *προτιθέμαι* και σήμ. λόγ.

α) (Μέσ.) τοποθετιῶ, βαζω κ. μπροστά (μιταφ.): Αλλά κληροφάλιζα το (ενν. εν τη φυλική) δεσμός, αλλά δυσλυσταί, | *ως εν αγγιωτρω δελεαρ προθεμενοι φιλιανί και βαθρους ουσκευαζοντες κατα των χριστανώνμων* Ύλκα, Στ. 498· β) (προκ. για φαγητό) προσφέρω, σερβίζω: Πρόδορ. (Eideneier) IV 334, Βίος Ασωπ. (Παπαθιωμ.) Δ' 105^α.

Φρ. *προτιθέμαι εις βαρος κάπ.* = φέρνω ανία σε κάπ., κάνω κάπ. να βαρεθεί· Αλλά των λόγων την γραφήν επετείνα εις πλιτος | και τον αιωγινώσκοντα εις βαρις *προθεμένην Καλλιμ.* 1005.

προτιμειω, Συχλ. Β' (Wagn.) P 33· *προτιμειυω*, Φαλιέρ., Ιστ.² 35 κριτ. υπ.

Από το αρχ. *προτιμω* κατά τα ρ. σι· εύω. Ο τ. στο Du Cange (λ. *προτιμειυειν*). Η λ. στο Sotav.

1α) Τιμῶ κάπ. περικυλιότερο υπό άλλους· Και εν *προτιμειυουν γέροντες μικροι και κωδεσποτες*, | *ωσαν επροτιμειυουντα, οντεν εξουμιν τότες* Απόκοπ.¹ 125, 126 (βλ. και Κακριδής, Κρ. Χρον. 7, 1953, 411)· β) διωλ. σι κάπ. τιμητική προτεραιότητα (εδώ ιωνών): *Εις γιδία μου και εις δειπιν μου, ιντάμι τρωμε παντα* (ενν. με το φυλακτορα μου)· | *εμπρός εκείνος ιβγεται, ομπρός καθίζει εις την ταβλα*, | και *παιτα προτιμειυω ται εις τα καλα μπουκουνα* Συχλ., Αθήγ. 576. 2) Επιλέγω, προτιμῶ: Και *επροτιμεινα να αποθιλω εγω*, *πιρου οτι να βλαβείς εσθ* Διγ. Ανθρ. 407^α. 3) (Νομ., μιτβ.) έχω προτεραιότητα στην υπήκοη και ποιου δικαιώματος: *Ενι πραγμα, η και πολλα, εαν ... ιγορασσον ... δυο τινές άνθρωπα ...*, οπότιν μετα την *ιστηγισιν εναν* απο το άλλο μέρος *τραβίζει να το επαρει ... προτιμειει εκείνος οπού τα επαραλαβει*, *νι και τα ασπρα δεν έδωκει*· Νομοκριτ. 81.

προτιμή, η

Το μγν. ουσ. *προτιμή* (I-S Suppl.). Η λ. με διαφυκ. ισημισ. σι έγγρ. του 12 (Μήνας, Γλωσσική. Ιτ.² 320), 17. (Κωδ. Παναγ. Σπηλιώτ., ΔΙΕΕΕ 24, 1981, 470, 490, Βιοβίζ., ΕΑΙΕΔ 1, 1948, 85), 18. αι. (Κωδ. Παναγ. Σπηλιώτ., ΔΙΕΕΕ 27, 1984, 417, 449, Μηνάς, υ.π., Βιοβίζ., ΕΑΙΕΔ 1, 1948, 123, 125), στο Sotav. και σήμ. ιδιωμ. (Ανδρ., Lex., Μηνάς, Λεξ. ιδιωμ. Κερπαθου, Μιχαλιμου-Βουγιατζή, Λεξ. Συμης, Πασιπ., Γλωσσ.), καθώς και Λυγστ. στο ΔΑΝΕ.

1) Υπεροχή, ανωτερότητα: *Πως δε νοάς την προτιμήν τ' αντρός κατα την φυσή | και κατά την συνηθειν, την σαρκικήν την κρίση*· Φαλιέρ., Ιστ.² 499. 2) Προκλή θέση, πρώτητα: *Ω οκυλοι, εκεί που 'τυχανι εν τον αποδικτετε (πιρβιλ, 1 στ.), γιατί τον ανιμένετε, κιδως λαλεί η Γραφή σας*, | *για να σας βαλει ελευθερους παλι στην προτιμή σας*· Φαλιέρ., Θρ. (Bakk.-v. Gem.) 230. 3) Προτίμηση, διάκριση (πλήθ.): *Μα έφυρε ταυτο από μεν κι εχε το παντα θαρρος*, | *πως δε χαρίζι προτιμες στον θανατον ο Χαρος*· Πικατ. (Bakk.-v. Gem.) 310.

προτίμησις η, Τρωικά 526^α, Διγ. Z 2089, Χρον. Μορ. Η 4132, Χρον. Μιχρ. P 2003, 4132, 6678, Συναξ. γαδ. (Βασιλ.) 370, Λιβ. Esc. 852, 859, Λιβ. διασκευή α 932, Χρον.

Τόκκων 465, Λέοντ., Αιν. (Brokkaar) Ο ΧΙV', Θησ. Ε' [74']. Γαδ. διήγ. (Βασιλ.) 118, Zygomas, Synopsis 178 E 26, Σουμμ., Ρεμπ.Λ. 160, Βακτ. αρχιερ. (Ακανθ.) 1310 κ' 1, 1311 κς' 1, Κρασοπ. (Eideneier) S 175, Μάξιμ. Καλλουπ., Κ. Διαιθ. Παύλ. Ρωμ. γ' 9, Χριστ. διδάσκ. 465' προτίμησις, Θησ.Ζ' [25'], Συναξ. γυν. 93.

Το αρχ. ουσ. προτίμησις. Ο τ. προτίμησις και σήμ.

1) Επιλογή του καλύτερου ή σημαντικότερου (πράγματος ή προσώπου) ανάμεσα οι πολλά: (ιδω) η δυνατότητα επιλογής: Δια τοῦτο γαρ ὅπου εἰπαίρι, να δουλεύει (ενν. ο προνοιάτορας) ὅλον τον χρόνον, | ἐνι διὰ την προτίμησιν του ἀφέντη, ὅπερ ἐνι, | ἀπό τους μῆνας ὄδοικα νι ἐπιίρειν ὅποιους θέλει Χρον. Μιχρ. Η 2003' και μαθε, οἱκ ἐν' προτίμησις των ἐρωτοπροσώπων | εἰς τίποτε, νεν ἐγνωρίζε, μα το σπαθιν του Πόθου Λιβ. διασκευη α 938' φρ. δίνω προτίμησιν κάπ. = συμπεριφέρομαι ευννοικά, κάνω διακρίσεις με ὄφελος κάπ.: την ὄδοικν οἱκ ἐντρέπεται (ενν. ο θινάτοσ), το μεγαλειον οὐ βλέπει, | τον ὑψηλόν περιήφανον προτίμησιν δεν ὀδοί, | ὄλους περισσωρενει τους στον οκοτινόν τον Λιδην Βιζ. Ιωίδ. 1163, 2) Τιμή, εκτίμησις, ντεβχομός: Υἱε μου, αν τύχεις ποῦπετε και ιδείς καλλιστερον σου, | δος του προτίμησιν πολλην, δος του τιμην μεγαλην Σπιν. (Ζάφ.) V 165' ψέμαν οὐδέν εἰπιεις ποτε, ἀλήθειαν ἄγε παντα, | νι ἔχεις και προτίμησιν, ἀγαπην παρα παντας Συναξ. γιδ. (Βασιλ.) 67. 3α) Υπεροχή, ανωτερότητα: Οἱ δύο ... μι τι οπαθία στα χερία | ο εἰς τον ἄλλον ἐκρουσι, ὁσον ἡμπορι πλιον (παραλ. 4 στ.). Αληθεια οὐ γνωρίζετον, ο εἰς ἀπὲ τον ἄλλον, | το τις εἶχε προτίμησις στον ὄχλον τον μεγαλον Θημ. Ε' [76'] β) (στρατ.) πλεονέκτημα: Εἰς το βουνί τους ὠρισιν (ενν. ο βουιλάις) νι οτηκουν οἱ Ρωμαῖοι, | τον τόπον να φυλαουσιν ὄλοι με τα ὄδοικα: | οἱ ὄταν εἰθρουσιν τον καιρόν, με μηχανίαν, με τροπον | και ἔχουν την προτίμησιν, νι πολεμουν τους Φριγκκιους Χρον. Μιχρ. Η 6678' ἐγω ντροπή οἱκ ἐχω το προτίμησις νι παίρινω, | και να 'νι πλιό οσπηρια ὄλου μου του φουσσα-τη Θημ. (Foll.) I 112' γ) προβιδιεσιμ: αποθινοντος ἔκειαν (ενν. τιν υἱό του Μιυρατη) ἡθιλιν υπαγειν (ενν. το ὁσπίτιον του βουιλεως) εἰς προτίμησιν μεγάλην Σφρ. Χρον. (Maisano) 108'. 4α) Προκόν, προέφησιμ: Η χάρια ὁμορφότερη και δινιτή ἐέ ὄλες | και ἄλλα χαρίμιμα πολλά (ενν. ἔχει), προτίμησις μεγαλες Χρον. Τόκκων 2116' β) ἀλις: Χαρά σ' εσέν, κυρ γάδαρε, και μι την φρόνησή σου, | γατι με γνωσι ἐφύγες, με την προτίμησιν σου Γαδ. διήγ. (Βιουλ.) 534. 5) (Συνεκδ.) α) μεριδιο που αποδιδεται ηι κάπ. κατὰ προτιχαιότητα και εἶναι μεγαλύτισης ἀξίας: Ποιηω και τους γαμοις σου ακουσοτός εἰς τον κόσμον, | να λαβεις και την προικα σου ἀπ' ἡνιης της ἡμερας, (παραλ. 14 στ.) ὄσωσ οἱ και προτίμησιν των λοιπων μον παιδιαν | πλουτον πολιν και ἀπειρον, κτηματα οἱκ ολιγα Διγ. (Trapp) Gr 1671' Οὐδὲ πρέπον γαρ ὑπάρχει, ἵνα πάντες μετιστρέψουν | το μι μαιραμίνον παλι, ἵνα λαβεις ἀναλογως | την προτίμησιν ἀέιως, ἄλλα πριπει σὺ να πεμψεις | την του Χροου θυγατερα Λουκάνη Ομηρ. Ιλ. Α' [330] β) (πθ.) μεριδιο ἐπὶ των κερδόν: Ανθρωποι πραγματεταδε γ' ἐβαλιν εἰς πραγματεσιαν. Ο μεν πρώτος ἐβαλεν φλουρια ἱε' και εἰπεν ὅτι νι παίριει ἀπό το διάφορον προτίμησιν τρια εἰς τα κ' ο διύτερος ἔβαλεν φλουριά ἱζ', σὶ να παίριει και αὐτος εἰς τα Α' προτίμησιν δ' ... Rechenb. 612'. 6) (Νομ.) ἐμπρόγματο δικαίωμα (για το πράγμα βλ. Οικον. Ιστ. Βυζ. Γ' 267-81, ODB, Α. protimesis' πβ. και ἄ. πρλατοιόν): Η γυναικα ἔχει προτίμησιν ἀπα πάσα ἀνθρωπων οἱού να χρωστωσε ο ἀνδρας αὐτης, να λαβει αὐτή πρώτον την προικαν αὐτῆς Μιλαξός, Νομοκ. 359.

προτιμητέος, επιθ., Καλλιμ. 185.

Το μγν. ι επιθ. προτιμητέος. Το ουδ. ήδη αρχ. Η λ. και σήμ.

Ποι πρέπει, που αξίζει να προτιμηθεί: Ταῦτα δι ἐνικη τῆς σῆς ἀγαπῆς ἐπιου-
μην. ἢς οὐ τὸν κόσμον, οὐ τὸ ζῆν εἶχον προτιμητέον Διγ. (Γραρρ) Gr. 347^ο ἐκτοτε ...
εὐλαβούμενος και προτιμητέος ἦν (ενν. ο Ερτοαρούλης) εκ πάντων δια το εἶναι ἰκανό-
πλοον και θαλαττουργον, διατί μεν ουκ εἰσιν ἀγνοοί το γινος τούτο των Τουρκων εν
τη θαλασση πλεειν Ψευδο-Σφρ. 216^ο.

προτιμότερος, επιθ., Zygomas, Synopsis 173 E 5, Μάξιμ. Καλλιουπ., Κ. Διαθ.¹
Κο. Α' 15 σήμ.

Το αρχ. επιθ. προτιμότερος (συγκρ. του επιθ. προτιμος, βλ. I-S). Η λ. και σήμ.

1α) Ποι επιλέγεται γιατί θεωρείται καλύτερος, ποι τον προτιμούμε απο κάπ. ή
κ. άλλος: Εἰ και λιαν παρμιγομον του εμυτην προδούναι (παρ.αλ. 2 στ.), πόθος γαρ
ομως ἰκραιφνῆς. ἀγαπή σου ἡ βεβια! προτιμότεραν ἐποίησ ἡν καλλίτην ἀγαπήν-
Διγ. (Γραρρ) Gr. 1519^β β) που θεωρείται ανώτερος, που εκτιμάται περισσότερο: Δια
γὰρ του ονόματος των υἰων και αι θυγατέρες δηλούνται. Οπου γὰρ ἐπιει «τις ἑμοις
υἱοις ἀφημι τόδε», καλὰ και δεν ειπε «και τας θυγυτρας», πληρ ἀσγγροικονται και
μυτι. Το γηρ προτιμότερον ονομι των υἰων συμπεριλαμβάνει και των θυγατέρων ως
ελαττον Zygomas, Synopsis 220 Α 6 (οι προσφών.): Ευχαριστω αε διόποτα μέγιστε
πατριάρχα! τῆς Κωνοταντινουπολεως ... (παρ.αλ. 1 στ.) και πάντα προτιμότερε και
μεγιστε των άλλων Αρσ., Κόπ. δυατφ. [924]. 2) (Νομ.) που έχει το εμπράγματο δικαί-
ωμο της προτιμησης (βλ. και α. προτιμησης 6): ο δεινιζομιμος δαινιζεται από πολ-
λους, δαινιζεται δε αιθ ἕναν ἑτσι ρητά και ονομαστικά, όπως διὰ των ασπρων του
παισης τόδετι ... Τούτον κρινει ο νόμος προτιμότερον παντων των άλλων των απλως
και ως ετιχε δαινεισάντων, ἵνα εξικανωθει και πληρωθει το χρέος Zygomas, Synop-
sis 178 E 26^ο Εἰναι τινες που δικαιώνονται εις κληρονομίαν τινός και χωρις διιθηρης.
Και πα λιη, πιντων είναι τα παιδια προτιμότερα Zygomas, Synopsis 264 Π 33.

προτιμώ, Σπαν. A 153, 339, 591, Σπαν. B 154, 156, 419, Σπαν. V 155, 157 Κορν.
Διδαικ. Δ 192, 271, Διδ. Σολ. P 67, Σπαν. P 90, 92, Σπαν. (Λάμπρ.) Va 165, 167, 464,
Γλυκά, Στ. 411, 551, Μανικος. Ποιημ. ηθ. 615, Διγ. (Γραρρ) Gr. 47, ΒεΑθ. 179, Ερμον. A
318, Σαχλ. Β' (Wagn.) P 21, 42, Χρον. Τόκκων 116, Φιλιερ., Λόγ. (Bakk.-v. Gem.) 74,
Μοχ. 656^α, Δουκ. 233^α, Σφρ., Χρον. (Maisano) 66^α, Ριμ. Βελ. ρ (Bakk.-v. Gem.) 327,
Κορσιν., Μπούας 62, Βυζ. Ιλιάδ. 505, Zygomas, Synopsis 215 K 53 ἴς, Βακτ. αρχιμφ.
(Ακανθ.) 1310 κδ' 1, 1355 ρκζ' 1, 6, 1495 μδ' 3, Φορτουν. (Vinc.) Β' 269.

Το αρχ. προτιμω. Η λ. και σήμ.

1) (Ένεργ. και μέο.) α) τιμώ, εκτιμώ, σέβομαι καπ. ή κ. περισσήτορο: Σπαν. O
100, Βενετῆς, Δαμικσ. Βαβαλαρι 126^α β) δίνω σε κάπ. τιμητική προτεραιοτητα, τον
περιποιοίμαι περισσότερο: ο δε Βαλασαρ ... ηπαιρνε τους μεγιστας και τους ἀρ-
χοντάς του ... και εχαιρετο μετ' ουταν και επροτιμάτων τους εις μεγάλας τραπέζας
και χαρισματα Παραφθ. Μανουσο. (Tièche) 344^ο εις γιομα και εις δείπνον μου ομού
ετρώμεν παντα! εμπροτερα μου ενίβγετον, πρωτότερα καθίζεει και πάντα επροτι-
μουν του (ενν. τον φυλακατοραν) εις τα καλά μπουκουίνια Σαχλ. Β' (Wagn.) PM 352

Εκεί *μόνος* καθέζεται *οπότεν* εστιάται (γυν. ο ιεράρχης) | και *para πάντων* καλλίστα *πρεπόντως* προτιμάται Παισι, Ιστ. Σινά 936. 2) (Ενεργ. και μέσ.) διαλέγω κ. ή κάπ. ως καλύτερο, επιλέγω: Σπιν. Ρ 222, Διγ. Α 4436, Βιος Δημ. Μοσχ. 342. 3) (Νομ.) (μέσ. αμτβ.) έχω το εμπράγματο δικαίωμα της προτίμησης (βλ. και ά. προτιμησις 6): Όταν πουλείται είδος τινος ανθρώπου κινήτ^{ον} ή ακινήτ^{ον}, προτιμώνται οι συγγενείς να το αγοράσουν Βακτ. αρχιερ. (Ακανθ.) 1355 ρκζ' 4· Η γυνη προτιμάται παντός δανειστού να επισαιρει την προικα της αρχην, και τότε να δοθουσι του αρχοντος του τόπου τα χρηη Βακτ. αρχιερ. (Ακανθ.) 1310 κδ' 5.

προτοιμάζω, βλ. προετοιμάζω.

προτού, επίρρ., Καλλιμ. 1308, Διγ. Α 2395, 4179, Διγ. Ζ. 1886, Αιβ, διασκευή α 2381, Αχιλλ. (Smith) Ν 1727, Αιβ. Va 1765, 2042, Συνάξ. γυν. 267, Μάξιμ. Καλλιουπ., Κ. Διαθ.² Ιω. ιδ' 29· προτουό, Αλεξ.² 999.

Το μγν. επίρρ. *προτού* (Π.Γ' βλ. και Jannaris, Hist. Gramm. 423). Ο τ. και σήμ. ι-διωμ. (Πασχαλούδης, Τερπν. Νιγριτ., Ευγενιδής, Πιγγ. Γλιγκσ., Καντονάτσου, Διαλεκτ. Λήμν. 381). Η λ. στο Du Cange και σήμ.

Α' (Επίρρ., χρον.) προηγουμένως: Γίνονται δε τα επιρρήματα εις διαφόρους και πολλούς τροπους. Χρονικά ... *προτου*, *πριχού*, *πριν*, *γλήγορα* ... Σικφιν., Γραμμ. 81.

Β' (Ως συνδ., χρον.) πριν (να): *Αμή*, *οταν* *εδιάβη* ο Μπαγιαζίτης *απανω* *των* *γυν*. *του* *Αλεξαντρο*, *αφεντός* *της* *Αρμενίας*, *προτού* *οωσει* *εκεί*, *τον* *είχε* *φθονήσει* *η* *γυν*. *νικι* *του* *και* *ο* *υιός* *του* *και* *τονε* *ικοτάσινε*, *και* *εκάθησε* *στην* *βσιλεία* *του* *ο* *ιμος* *του* *Χρον*. *σουλτ*. 30²⁶· *Λέγει* *τον* *ο* *Ιησούς* (ενν. *τον* *Πέτρον*): «*Βεβασι* *σε* *λεγω*, *οτι* *ε*. *τουτην* *την* *νυκτι*, *προτού* *ιι* *φωνάξει* *ο* *πετειός*, *τριε* *φορές* *θέλις* *με* *αρηθι*»· Μάξιμ. Καλλιουπ., Κ. Διαθ.² Μιτθ. κζ' 34· *Και* *κυκλοθεν* *οικιδία* *ως* *σπηλαια* *τυχα*. *νοιη*, | *ένθα* *ιπήρχον* *ασκητι* *προτού* *μη* *αποθάνουν* *Ιησού*, Ιστ. Σινά 1792· (μη επημ. το συνδ. *para* πλεοναστικά, πβ. και *para* Β' 14β): *εκείνον* *τον* *καιρον* *ητον* *ένας* *άν*. *θρωπος* *εις* *την* *Ιερουσαλημ*, *το* *ονομα* *του* *Συμεών* *και* *ο* *άνθρωπος* *ετουτος* *ητον* *δι*. *καιος* *και* *ευλαβης* ... *Και* *ητον* *εις* *ιυτόν* *προφητευμένον* *από* *το* *Πνευμα* *το* *Αγιον* *ιι* *μη* *ιδει* *θανατον* *προτου* *para* *να* *ιδει* *τον* *Χριστιν*· *Κυρίου* *Μάξιμ*. Καλλιουπ., Κ. Διαθ.² Λουκ. β' 26.

Γ' (Ως πρόθ., χρον.) πριν από: Η Θεοτόκος η Παναγία δεν ήταν ... *γυναικα* *αληθι*. *νή* *και* *απο* *σποραν* *άνθρωπου*, | *μόνον* *σοφια* *θείκη* *προτού* *της* *γης* *και* *τόπου*. | *Και* *ο* *φρυνιμος* *ν* *Σολυμάν*, *ο* *μέγας* *ο* *φωστηρας*, (πιραλ. 1 στ.) *λέγει*: «*Πρώτων* *της* *αρχής* *και* *έμπροσθεν* *τον* *αιώνων* | *την* *Παναγίαν* *εποίησεν* *ο* *Πλαστις* *με* *την* *φρόναν*» Συναξ. γυν. 73.

προτρεπτικός, επιθ., Νεκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 58.

Το αρχ. επιθ. *προτρεπτικός*. Η λ. και σήμ.

Που παρακινεί, ωθεί σε κ.: αυτ. 58.

προτρέπω, Προδρ. (Είδενηίερ) Ι 262, Ιων. ΙV 2, Ορνεοσ. αγρ. 532²⁷, Διγ. Ζ 957, Κομνηνής Άνας Μετάφρ. 270, Βίος Αλ. 1165, Δούκ. 323²⁷, ΑΣαγ., Κάρολ. Ε' 771, 1199, Ευγ. Γιαννουλή, Επιστ. 110¹².

Το αρχ. *προτρεπω*. Η λ. και σήμ.

α) (Εννεγ. και μέσ.) παρακινώ, συμβουλεύω, ωθώ κάπ. να κάνει κ.: Βιος Αλ. 241, Ερμον. Γ 172· β) οριζώ, πιεραγγέλλω, διατάζω: ουκ εστι των τυχόντων Τούρκων ο εν τη αυλή εισελθών του βασιλέως ... ένεκα σωτηρίας ... Εϊδε και των τυχόντων εις, ουδ' αυτοι αν σοι δεδωκα του βασιλέως μη προτρεψάντος Δουκ. 157³³· ουκ ηβουληθη (ενν. ο Παγιαζήτ) δουναι τα νεογνά εν χειρι του βασιλέως, καθως ενδιαθηκως προτρέψει ν ο πατηρ αυτων τω Παγιαζήτ Δουκ. 231⁹.

προτρέφω *προτρέφω* ή *προθρέφω*.

Από την προθ. *προ* και το *τρέφω*. Η λ. τον 6. ικ. (L-S), αν όχι ήδη μεγν. (L-S Suppl.).

Κάνω μετ τροφή πιο θρεπτική, κατάλληλη για θεραπεία, με την προσθήκη υλικών που χρησιμοποιούνται ως φάρμακο: Ουτως ... αυτόν (ενν. ται *ιέρων*) ιατρευσεις: μελι κοχλιαριον έν, κροκον όσον οι δυο σου δικτυλοι λάβωσιν, οινον παλαιον ...' τιμτα μιδας ..., ούτως εξ εκεινης της ιατρειας προθρέψεις την τροφήν αυτου εις ταυτην εγκυλιας Οχιενικ. αγρ. 534⁹.

προτρέχω, Βιος Αισώπ. Α' 12¹¹: αήρ. *επρόδραμα*: προστ. αρχ. *εμπρόδραμε*.

Το ιπρχ. *προτρέχω*. Η πχσστ. αικ. με ελώφ. τινε επικρ. εμπρός. Η λ. και σήμ.

Προλαβίνω κάπ. (τρέχοντας), προφταίνω: Παντως, αγούροι μου, ειδατε ...! όταν εφθάσιν στρατιηγοί και επιηραν σας δεμένους (παριλ. 7 στ.), το πώς τους επροδραμαμεν και επισασαμεν κλεισούρας λιγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 512· πραγμα τι σπου νοεις και χρησιμητ' (ενν. οι φίλοι) ιππο οίνα. | εμπρόδραμε και δος τοις το, πμχού σε το ζητησουν Σπαν. (Μιυφ.) Ρ 367.

πρότριτα, επίκρ., Λιύκ. 363¹¹, Ψευδο-Σφρ. 160⁹.

Το αρχ. *επικρ. πρότριτα*.

Πολιότερα, πριν από καιρό: Προτριτη γαρ του κορικος επανω μου της στεγης | επί κακώ καθίσαντος και κριζειν αρχαμειού! και λεγειν όλως αιαρθρα και παρακεκωμενα, (παρλα. 3 στ.) τρόμος ... κατέλαβε και φόβος την ψυχήν μου Γλυκά, Στ. 46· ειμφ. χθες και πρότριτα = προσιφάτα: Ταυτα και άλλα πλειω ο Χαλιλ-πασιας ακούσης ... ουτως προς τοος αποκριηαριους εφθενξατο: « ... Ανθρωποι μωροί, την χθες και προτριτα γινομένην μεθ' όμων ενορκοι· πραξιν ηδη φερομεν και, ει δυνατόν ειπείν, τα γεγραμμένα ουπω εξήρανται ...» Διύκ. 295¹.

προτροπή η, Λιύτ. Κυπρ. 505¹.

Το αρχ. ουστ. *προτροπη*. Η λ. και σήμ.

Παρακίνηση (εδώ εκκλ.) άδεια, έγκριση, εξουσιοδότηση: Περί εξομολογησεως, οτι δεν πρεπει τινας, ότι, χωρίς προτροπής του κατά τόπον αρχιερεως, να αναδειχεται τινος λογιωμός των ανθρωπων Βακτ. αρχιεφ. (Ακανθ.) 773 ρε' 2.

προτσενδέρω, Βαρούχ. (Bakk.-v. Gem.) 726¹⁴, 727^{15,11}, 736¹²· *προτσεδάρω* η *προτσειντέρω*, Βαρούχ. (Bakk.-v. Gem.) 726¹³, 795^{19,20}.

Από το ιταλ. *procedere* πβ. και βεν. *proceder* (Boerio). Ο τ. *προτοεδάρω* στο Παπαγγέλου, Κυπρ. ιδίωμ., λ. *προτζεδάρω*. Ο τ. *προταεντερω* σε έγγρ. του 17. αι. (Βαρζελιώτη, Θησαυρ. 30, 2000, 333, 335 γρ. *προτζ.*). Τ. *προταεδέρω* σε έγγρ. του 17. (Βαρζελιώτη, Θησαυρ. 30, 2000, 336) και 18. αι. (Βερβιτζ., Πρωτόκ. 91¹²⁻¹⁴ βλ. και Ζωή, Λεξ. Ζακ. 8⁷).

1) Κανω, προσενώ: *Όσα κακα γίνθησαν στην Κύπρον την καμένιν! αυτοι (ενν. οι Τούρκοι) τα επροτοεδάραν οι τρισκαταραμενοι Ιστ. μακαρ. Μαρκ. 486.* 2) (Νομ.) *προβαίνω σε δικαστική ενέργεια: ο αυτός αγοραστής να μπορεί να προτσειδέρει ... εισεϊκαντος Βαρούχ. (Bakk.-v. Gem.) 736¹².*

προτάσσο το, Βαρούχ. (Bakk.-v. Gem.) 745¹¹, Σουμμ., Ρεμπελ. 182: *προτσεοσο(τ)*.

Από το ιταλ. *processo* (Nourmey, Lat. Ital. 123) πβ. και βεν. *processo* (Boerio). Τ. *προτοέσσο* σε έγγρ. του 16. αι. (NE, 6, 1909, 273 γρ. *προτζεσσο*). Η λ. (*προτζέσο*) σε έγγρ. του 16. (Σερμετής, Έγγρ. Ινστ. Βεν. 194), 17. (Κιόδ. Παναγ. Σπηλιώτ., ΔΙ:FE 26, 1983, 497, Βαρζελιώτη, Θησαυρ. 30, 2000, 330, Σερμετής, ό.π. 191, κ.α.), 18. (Βερβιτζ., Πρωτόκ. 91¹²) και σε επιπλ. του 19. αι. (Σταμούλη, Μουσ. Ν. ΕΛΛ. 6, 336) βλ. και Κύμης, Κυθηρ. Λεξ., λ. *προτζεσει*, Λάζαρης, Λευκαδ., λ. *προταέσο*, Ζωή, Λεξ. Ζακ. 8⁷, λ. *προτσεσο*.

(Νομ.) α) *δικαστικό έγγραφο, πρακτικό: τες σκαλες ανεβαινασι κλινντοι κι ηβοκάτοι, Ι κι αθρωπους ήτον η αυλή κάτω κιντογεμάτη, Ι και τα σπαθια σαν είδασι, πλακινει γεις τον άλλο, Ι νι φύγουσι περικολο τέτοιας λογις μεριλο: Ι γραφές, προτσίτσι, οσούπλικες εριέασι στο φυγι Στάθ. (Martini) Γ^o 53: Ακόμη παραγγίγει (ενν. ο κυρ Καρλος Βιρούχας) να μπορούν τα παιδιά του να ρεκουπεράδου τ' αδύφομοριε του ... με ται αρπιτρους σπου έχουν βαλμένους ... απού ται μεριδες σπου το αρπιτρατζο λέγει ... καταπώς φαίνεται εις το προτσεσο γραμμένο δια χειρος εμου του νοτιριου Βαρούχ. (Bakk.-v. Gem.) 745¹⁰.* β) *κατηγορία, καταγγελία: Νι καμι να ιδεί (ινν ο βασιλευς) καλα καλι τα προτσειση, πριν να κουνδανίρει, ήγουν να τιμωρησι Μπερτόλδος 84 (εδώ προκ. για κατηγορητική ανιφορα): ηλθε η ορδινι από το ήψηλότατο Σενατο της Βιεντίας ότι ο αφέντης ετούτος ο Πιζάνης να τους κρινει εις το πταιοιμο της ρεμπελιας σπου ο λαος ετούτος εκαμε, ως φαينوτιη τα πάντα όλα γραμμενα εις το προτιέσο σπου έγραφε καταπίνω τους ο αφεντιη ο Τσιβρινι ο χουμμεσοάριος, εις το σποίο εφαινοτανε καθαροί οι πταισιται και καπουριόνοι σπου ... ήτον η αιτία της ρεμπελιας ετούτης Σουμμ., Ρεμπελ. 186-187: γ) *δικαστική υπόθεση (βλ. και Παναγιωτοπούλου, Θησαυρ. 13, 1976, 137-138): Έδοκα τον Φλαγγινη τοι κενια ... δια να ιδεί το προτσεσσο του επισκόπου της Κυθηρίας Σεβήρ., Τελ. Σημειωμ. 13°.**

προτυπώνω, Καρτάν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πίνου) φ. 55°, 156°, Μορεξ., Κλίνη φ. 91°, Πρόσκυν. Μπεν. 54 160°, Πρόσκυν. α' 118¹²⁻¹³, Νεκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 60, 63.

Το μγγν. *προτυπώ*. Η λ. και σήμ. (Μπαμπιν., Λεξ.).

(Θεολ.) *προεικονίζω: η οτάμνος του μίνα και η ραβδος η βλαστήμασα του Λαρον και η λυχνία η επαφωτος ... και όλα ... τα παλαια και οικωδη της Παλαιάς Διαθήκης, τα οποία όλα εσημαιναν και προετύπωναν την Θεοσκοπον Πρόσκυν. Κουτλ. 390 138¹¹.*

πρου, επίφρ., βλ. πριν.

προυζίνος, επίθ., βλ. μπρουντζίνος.

προυκανάδοχος ο, βλ. προικαναδοχος.

προυκίζω, βλ. προικίζω.

προυκίο, προυκίο(ν), προυκίον, το, βλ. προικίον.

προυκοχάρτι(ν), προυκοχαρτί(ν) το, βλ. προικοχαρτί.

προυμέσα η, βλ. προμεσα.

προύμουτα, επίφρ., βλ. μπρομυτι.

προυμουτάρω, βλ. προμεταρω.

προυμουτιαζώ, Ασσιζ. 183¹, Μαχ. 12⁵, 34⁹, 92¹¹, 182¹⁶, κ.α., Βουστρ. (Κεχ.) 112², 209⁵, 202⁷, 316⁸, Ανθ. χαρ. 298^{6*}, Ανθ. χαρ. (Κακουλίδη-Πηδωνία) 86, 112, 120, 124, 134, Ξομπλιν φ. 128⁷ δις, Λαμιασκ. Λογ. κικοιμ. (μετάφρ.)¹ 102-103, Κυπρ. χφ. 162· προυρμουτιαζω, Βουστρ. (Κεχ.) Μ 133⁶· προυμουτιαζω, Μαχ. 262¹⁷⁻¹⁸. — Πβ. και προμετέρω.

Από το προβ. *promettre* (Stanitsas, Act. VIII Congr. Intern. Neo-hell. franc. 100)-γαλλ. *promettre* (Meyer, Rom. im Kypr. 139). Ο τ. κυρμουτιαζω μι μεταθεση των -ρ-.

Δίνω το λόγο μου· ισχυριμαι: προυμουτιαζω σου ότι παντα να είμαι φίλος σου σπλαγχνικός Μιχ. 20¹⁸· προυμουτιαζομέν σου εις τον Θεόν ότι είναι πολλη κυλον δια λογου σας και δια άλλου μου Μιχ. 328^{17*} (μι είδος σπαστ. αντικ.); με πολλές προυμισες σπου· επρουμουτιασεν ο Μισταχέλης του Πετρου τε Νάβες εστρεψεν τα καυτιλλια του ρε Τζακ Βουστρ. (Κεχ.) 132⁵· εχει ψέματα να μηδέν ατεντιωει ο ανθρωπος ε κεινον τό προυμουτιαζει Ανθ. χαρ. (Κακουλίδη-Πηδωνία) 125.

προυμουτιασμία το, Μαχ. 198¹⁶, 520¹⁰⁻¹¹, 526⁴.

Από τον αόφ. του προυμουτιαζω και την κατάλ. -μα.

(Στον πληθ.) υποχέσεις: τις να 'μπιστευθει του όρκου του πλεον και τα προυμουτιασμάτα του ...; αυτ. 262²³ (ως είδος σπαστ. αντικ.); ταυτα είναι τα προυμουτιασμάτα τα μου επρουμουτιασιν ...; αυτ. 530⁴.

προύμουττα, προύμυτα, επίφρ., βλ. μπρομυτα.

προυνό το, βλ. προυινό(ν).

προυναν το, Σπαινός (Eideneier) Α 61, D 300· πληθ. προυνα. Διγγ. Αλ. F (Lolos) 148¹⁷.

Απο τα λατ. *primum* (O.I.D) <μτγν. ουσ. προύμμοι· βλ. Ανθρ., Λεξ., λ. προυνο. Τ. προυνο (Καλαντζάκος, Λεξ. ρουμελ. και Τάσιος, Γλωσσ. Πολυγ.) και προυνου (Δε-

Λιόπουλος, Ρουμλούκ.) σήμ. ιδωμ. Πβ. και λ. *προυνά* (Θηλ.), *προυνου* (αρσ.: Κολτσι-δας, Λεξ. Κοιτσοβλαχ., Νικολαΐδης, Λεξ. Κοιτσοβλαχ.) βλ. και Προκοβας, Λεξ. Κοιτσοβλαχ., λ. *προυνά* (Θηλ.). Η λ. τον 6. αι. (LBG, TLG) και στο Meursius.

Δαμάσκηνο, κορόμηλο: *νήπιον σποῦ θηλαζει γαλα της μητρος του, ακομη αναξι-ος ει να δουλευει την βασιλειαν σου (ενν. του Αλεξάνδρου), ωσπερ και τα προυνου διην ειναι αγουρα και μουδιαζουν του ανθρωπου τα δόντια* Διήγ. Αλ. Ε (Lolos) 149¹⁹.

Προυνός ο.

Προκωποπ. του ουσ. *προυνον* με αλλαγή γένους: *Ω δέσποτα βασιλεύ Κυδωνι, γνωστόν εστω τη βικολεία σου, ότι ο πρωτοσεβαστος Πιπέριος και μετι Κυμινου του κομητος ... Προικιου τε και Βατινιου ... και των οων προσταγμάτων καταφρονούσιν και κικι της βασιλειας σου ιστοπα επιβουλευουσιν* Πωρικ. (Winterwerb) I 28.

προυντζίνος, προυτζίνος, βλ. *μπρουντζίνος*.

προύπαγω.

Από την πρῶθ. *πρῶ* και το *επαγω* πβ. *μγν.* *προύπαγομαι* και *προυπαου* σημ. ε-διωμ. (Χαντζιάρας, Θεσσαλ. γλωσσικ.).

Πηγαίνω *μπρικτά*: *πηγαίνω νηξίτι(ρι: σε (ενν. αληθία) γαρ γονν πειθαί και στένω, Ι ου γαρ μου προπαλέσθης) και εν τω μόρω προύπηγες* Ερμον. Z 323.

προύπάντησις η, Ψευδο-Σφρ. 438¹³.

Από τον αόφ. του *προύπαντω* και την κατάλ. -σις. Η λ. τον 11-12. αι. (TLG) και σημ. στον τ. *προύπαντησις*.

Υπιδοχή, *καλιμοχισμα*: *Εις δεκα μέρας φθυσαιεν τον Μόσχον τον κειτρον (παρὰλ. 1 στ.). Εις οικους μας εκόνεψαν σπου 'τιν επισκόπου' των κάστρου του ασο-μστου μεγαλου Ραζανιου, με προύπαιτησιν καλην πολλων καλών αρχοντων' με πληθος αναριθμητων εκι ινων των ανθρωπων* Αρσ., Κόπ. διατρ. [106].

προύπαντώ, Δγ. Α 2087, 3152, Δγ. Z 2121, Έκθ. χρον. 25^ο, Αρσ., Κόπ. διατρ. [51], Μι ταφρ. Διμοσκ. Βιχλαάμ 143^α, Lucar, Sermons 128, Στικριν. 543, Δγ. Ανθρ. 359^α, 361^β, 368^γ, 393^δ, Σινικδ., Χρον.-Διδαχ. φ. 37^γ, 77^γ, Δγ. Ο 521, 1387, 1971, 2729^γ *προύπαντω*, Χρον. Τόκκων 1554, 1564, 1662, 2613.

Το *μγν.* *προύπαντω*. Η λ. και σημ.

α) Πηγαίνω να συναντήσω κάπ. που έρχεται υποδέχομαι, *καλιμοχίζω* κάπ.: *Ο δέ αμρας με τους ανθρωπους του και με τους αδελφούς της κόρης με πολλήν λείραν ... περιπατούσαν εις την στραταν. Ωσαν δε εκόνευσαν κατά εις το οσιπιου. εβηκεν λαος πολυς και οι συγγενεις και επρούπαιτησαν τους μαζί με την μητρι της κόρης* Δγ. Ανθρ. 325^α. *Ο ... Χορούθ με τινας αγάδες του ντιβανίου και με μερικους γιαντισαρους εβηκεαν έξω από την Πόλιν και τον επρούπιντηρου ασπαιως (ενν. τον Σελήμ), και εφιληθησαν με αγάπην και συντροφεύοντάς τον τον έφερι δια μίσσης της Πόλεως Νικιαιρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 349^β) ορώ νι αντιμετωπίσω κάπ. που μου επιτίθεται ως αστραπή εξεπήδησεν (ενν. ο Διγενής) από περιστήθιου μηδεν επιφερομενος ειμή λιτόν ραβδίτιν (παρὰλ. 1 στ.). Και πλησίον γερόμενοι, ένθα ησαν*

αι αρκτοι, | προὔπαντα το θηλυκόν φθονοῖν δια τα παιδια | και σφοδρι μυκησαμενον προς ικεινον εζηλθεν Διγ. (Trapp) Gr. 1073· Ο αμιρας απομακρια τον Κωνσταντινο βλέπει, | πως ἤρχονταν απανω του σαν να διωκει κλεπτη. | Βλέπει και την αρματωσια οπωσ' τον φορεμένους (παραλ. 3 στ.). Ειθις εκαβαλικευσεν να τον προυπαντησει, μεσα εκει στην ερημιά για να τον πολεμησει Διγ. Ο 223.

προὔπαρξις η.

Το μτγν. οισ. προὔπαρξις (PLG). Η λ. και σήμ. στον τ. προὔπαρξη.

Η υπαρξη μιας κατάστασης πριν από την εμφάνιση καπ. άλλης· (εδώ) η περιοδος υπό τη σύλληψη μέχρι τη γέννηση του ανθρώπου: Ὡσπερ γαρ η νυξ ἰσχυρῆ | μελαινα και ζοφωμένη, | οὕτως η σπορα του κόσμου | κι η προὔπαρξις ἀνθρώπου Ἐρμον. Ω 272.

προὔπερασμένος· οι προὔπερασμένοι Αλφ. (Μπουμπ.) II 13· εοφάμ, γρ. αντί προαπερασμένοι· διόρθ. Κακουλίδη | Αλφ. σ. 103]. — Βλ. προπερνῶ.

προυσινός, επιθ., Βακτ. αρχιερ. (Ακανθ.) 951 ρη' 11, 15· προουσινος, Ψευδο-Σφρ. 290³ δις.

Απο το μτγν. τοπων. Προὔσα και την καταλ. -ινός. II λ. τον 8·9. αι. (PLG, LBG) πβ. λ. Προυσανός σήμ. ιδωμ. (Μιχαλαριχ-Βογιατζή, Λεξ. Σίμης) και προουιωτικός σήμ. (Μπαμπιν., Λιξ., λ. Προυσι).

Που προέρχεται από την Ηραϊδα, που κατασκευάστηκε ἰστην Προὔσα: σρικον ενδιμα ... κιλόν προὔσιον Ψευδο-Σφρ. 260²· χιμουχάν καλον προουσιον Σφρ., Χρον. (Mansano) 28²² κριτ. υπ.: έκφρ. πηχη προουσιή/προουσιη = μονάδα μέτρησης μήκους (για το πρέγμα βλ. και Schillb., Byz. Metrol. 46): αν τις θέλει να κτισει ἔκει ἡμῖ σπιτι, ας το κτισει πήχες προουσις τρεις ἡμισίαις υπέχει από τον τοίχον του άλλου σπιτιω Βακτ. αρχιερ. (Ακανθ.) 951 ρς' 7.

προουκέφαλον ι, βλ. προουκεφαλον.

προουσουδιάζω, βλ. προσοδιαζω.

προυτού, επωρ., βλ. προτοί.

προύχιων -οντας ο.

Απο το αρχ. προουχων | <προεχων μτχ. ενιστ. του προέχω | (Ανδρ., Λιξ., λ. προὔχοντις). Η λ και σήμ στον τ. προουχόντας.

Εξέχον πρόσωπο, υψηλός αξιωματικός: Αυτό δ' ουκ ην καθ' ἡδονην ρηγι τω Βρετανιας | οὐτ' αν τοις οντας σιν αυτω και προουχοντας του κράτους Πρεσβ. ἰππ. 86· ο φιλοχριστος βασιλιγς Συμφων τους προὔχοντας των Αιτωλῶν δεξιωσαμενος παλιν σπαιθεν ι τι την Βλαχίαν παραγινητι Ιστ. Ηπειρ. V¹⁰.

προφαίνω.

Το αρχ. προφαίνω. Η λ. στο Steph., Θησ.

(Εδώ μεταφ.) φανερώνι, καθιστώ κ. εμφανές, αναδεικνύω· Διγ. (Trapp) Gr 1052

προφανής, επίθ., Καλλίμ, 2115.

Το αρχ. επίθ. *προφανής*. Η λ. και σήμ.

1) Εμφανής, φανερός; Ψευδο-Σφρ. 402²⁶. 2) (Εδώ προκ. για στόμα) ορθάνοιχτος (πβ. I-S, στη λ., σημείο. III): τῷ Θεῷ δεηθώμεν, ἵνα λυτρωθώμεν ἐκ τοῦ προφανοῦς στοματός τοι αἰσθητοῦ τούτου δράκοντος Ψευδο-Σφρ. 406².

προφαντικά, επίρφ.

Από το επίθ. **προφαντικός* (το ουδ. απ. σήμ. σε ιδίωμ. (Ανδρ., Λεξ., Τσιτοειλ), Γλωσσ. Κιφραλλ., Κοντομίχης, Λεξ. Λεγκ. ιδίωμ., Αιζαργ., Λευκαδ., Κωστ., Λεξ. τσακών.) πβ. αρχ. επίθ. πρόφιντος και νεοελλ. επίθ. *προφαντός*).

1) Φανερά και δυνατά μπροστά σε όλους: Εν τούτῳ κράζει πρὸς αὐτὸν μισρ Γκαλεραν ἐκείνον! και λέγει τοῖς προφαντικά ἐνωπιον πάντων ὅλων Χρον. Μιρ. II 6748. 2) Ολοφανερά, σίγουρα: Οἱ Μυζηθιώται οἱ πρῶντες ὁμοίως και οἱ πολιτεῖς! προφαντικά γυρεύουσι να ἐπαρουν την Γλαριντοα Χρον. Τόκκων 3648.

προφανώς, επίρφ., Προδρ. (Eideneier) I 26, Κορινθίας Άνας Μετάφρ. 30, Ψευδο-Σφρ. 340¹⁷, 416⁴.

Το μτγν. επίρφ. *προφανώς*. Η λ. και σήμ.

Φανερά, ξεκαθίρα: Το σώμα μὲν σοι προφανώς το γενος σου στριγγίζει! ως πνευγένοι και καλου, βασιλικου, μεγαλου Κιλλίμ, 621.

προφασίζομαι, Γλωκ., Ανηγ. 23, Νηθανιηλ Μπέρτου, Στιχοπλ. II 44, IV 31-32, Σκοιφ. Φ. 269²⁸, Συναδ., Χρον.-Διδαχ. φ. 91¹, 102⁹, 109¹.

Το αρχ. *προφασίζομαι*. Η λ. και σήμ.

Α' (Μτβ.) (με ητιαι.) προβελλω κ. ως δικαιολογία, προφασίζομαι Ναθανιηλ Μπέρτου, Στιχοπλ. II 28¹ (με ειδική πρόταση): Ιστ. πολιτ. 65² (με σίστ. ιντικ.): Εγγ. Γιαννούλη, Επιστ. 110⁵.

Β' Αμτβ. α) Βρισκω δικαιολογίες/προφάσεις: Ναθανιηλ Μπέρτου, Στιχοπλ. II 32¹ φρ. *προφασίζομαι εν αμαρτίας* = προσιπαθίω και δικαιολογήσω ένα ισοπμη μου/μια πράξη μου: Μη ελπίεις έτσι, αδελφέ μου, και προφασίζεσαι εν αμαρτίας, διότι όταν τραγεις εὐ... τότες δεν εἶσαι ἐπιτωχος Συναδ., Χρον.-Διδαχ. φ. 102² β) (εδώ) χρησιμοποιώ ως πρόκληση/δικαιολογία τη θλίψη μου/λύπη μου για να κάνω κ.: Γυνή τις προφασίζομενη τον άνδρα της έθιψε και υπηγαίνε καθημερινον εις το μνημειον του άνδρος της και εκλαίεν Βίος Αισωπ. (Γιαπαθωμ.) Α' 48¹².

πρόφασις -ση η, Προδρ. (Eideneier) II 19-8 χφ Η κριτ. υπ., Διγ. Z 120, Χρον. Μιρ. II 357, 370, Χρον. Μιρ. P 370, Φυσιολ. (Legr.) 287, Μαχ. 322⁴, Π. Ν. Διτθ. (Παναγ.) 542¹ γεν. εν. *πρόφασος*, Χρον. Μορ. II 3211¹ ητιαιτ. πληθ. *πρόφασες*, Χρον. Μορ. II 2186, 8435, Χρον. Μορ. P 8435.

Το αρχ. ουο. *πρῆφασις*. Η λ. στο Βλάχ. και σήμ. στον τ. *πρόφαση*.

1α) Αφορμή, αιτία, λόγος: Ιστ. πολιτ. 81⁴, Χρον. Σουλτ. 85²⁰, Έκθ. Χρον. 52², Δοικ. 249¹² εδώ με την προθ. εκτος: Άγγελος...! αφήρηπαξέ με ...! και ζώντα με κατηντηεν

εις Αθην παρ' ἐλπίδα| πάσης προφασεως εκτός, οὕτως ανερωτητως Γλυκα, Στ. 66· β) ητκαλία, δυνατότητα: Διγ. Ανδρ. 315' Notizb. 31· φρ. επαίρων προφασί= βροίσκω ητκαλία/αίτφρομή: βλέπει (ενν. η Μαργαρινα) το προσωπον λαμπρόν...|θαυμάζει μονη, μοναχή και πρόφασιν επήρην. | Υπαγει οτω κρεβάτιν του, σπου ητην ο Ιμπερης Ιμπ. 752, 2α) Δικαιολογία, πρόκλημα, πρόκληση: Γλυκα, Στ. Β' 37, Μεταφρ. Διαμιασκ. Βιφλααμ 119', Χρον. Μορ. Ρ 2186· (εδώ με τις προθ. άνευ, χωρίς) χωρίς δικαιολογίες και καθυστερήσεις, χωρίς δικαιολογίες και αμφισβητήσεις: Ως το ηκουσαν οι αρχοντες της Βενετίας οι πρωτοι (παραλ. 2 στ.) μεγαλως το εκάτηκαν, τον δουκι ευχαριστοουν (παρκαλ. 1 ιτ.) ομού τον επροσκύνησαν, ομισαν κι αφιρωσαν| και εστησαν νη πληρωθουν χωρις κυμιας προφασεως Χρον. Μορ. Ρ 357· Ει τε περιπει ο κυμός ...| κι ουδεν υπέλθει από εκείνους ...| να μείνει ο τοπος κι η αφεντία, να ενι ληρηνόμασι| εκείνος ...ο μοίρ Ντζεφρές, άνευ καμιας προφάτης Χρον. Μορ. Η 2350· β) εδω προκ. για το δικαίωμα να προβιάλλει κάπ. δικαιολογίες: Τσσην καλσούτην ...έχουσι αι γυναικες όσον εις όσα ισθ' τες κατηγορείς, όλα είναι άδικα, και αν λάχει και κιμια σφαλει απο ασθενειν, είναι αξια προφασεως Μπιρτωλδος 15, 3) (Εδώ η ριτιαι. ε-πυφ.) προφανώς, χωρίς αμφιβολία: Ουδέν αποξείτελεψε χιρως την εμπλιαν του| πινιτρινίζω και θωρη τον ηλιον την ασκίαν του. | Και προφαιιν οδεψαμε κι ικατσα-με το σώσει Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.)² 932· Εγροκμοες με, φίλε μου, τις ό,τι σου δηγουμαι| Καταλαβάνεις πρόφαση πώς παγω και απο που 'μαι| Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.)² 2307.

Εκφρ. πρόφασις μητιση = άικοπο και ανηφελυ έξοδα: ευρε προφαιιν (ενν. ο σακελλαριος ο Αλμυριώτης) να δώσει εις κομμον τον ευαγγελισμ νορίσματα δ και εις οκαμιοις και εις άλλαις προφαιεις ματαιις Notizb. 31.

προφάτωκω.

Από την προθ. προ και το φιασκω. Η Α. τον 5. αι (TLG) βλ. και Steph., Θησ.

Προτρεπίω, συμβουλιύω: ο παιητης ο θινημιωτος τοιούτως γαρ προφάσκει:| «προσπεσον, κλαυουν, θρηνησου, και ελεος να ευρεις» Σπαν. (Ζώφ) V 84.

προφίξναι, βλ. προφέρω.

προφίξσις η.

Απο το προφέρω και την καταλ. -σις. Η Α. στο LBG.

(Νομ.) προσαγωγή μαρτύρων ενώπιον δικαστικής αρχής: ερωταται (ενν. ο μνη-στος) κεφαλαισι προς κεφαλαιον ενα εκαστον' ... και εαν ομολογησει, δόξα τω Θεω, ειδη αρηθηεί, δίδοι (ενν. ο κριτης) της γυναικας τας αποδειξεις και ημέραιν της πρω-της προφασεως ημερας η Ελλην. νομ. 521⁴.

προφέρω, Προδρ. (Eidensier) I 25, Χρον. Μορ. Ρ 1065, Zygomalas, Synopsis 181 E 38· προφερνω, Σκλίντζα, Πουήμ. 1^η.

Το αρχ. προφερω. Ο τ. στο Du Cange (προφερειν) και στω ΑΑΝΕ. Τ. προφεμον σμη. ιδιωμ. (Χαντζιαρας, Θεσσαλ. γλωσσότρ.). Η Α. στο Αρχμν. Εξάβ. Α' 2^ο, 6' κ.α., και σμη.

1) Οδηγώ, φέρνω κάπ. κάπου: επημα τα φουσοιτι μου κι εσάς τους εδικους μου|

κι ἄλλα εἰς *συμμαχίαν του* (ενν. του Δεσποτη), *του να του βοηθῶω*.¹ Και ὅσον με ε-
 προφέρεν ἔδω εἰς τὴν *Ρουμανίαν*,¹ οὕτως μὲς ἐπαρᾶσκον αὐτος τον ἀδελφου τον¹
 ὡς ο *Ιουδαίος* τον Χριστον *αὐτων των Ιουδαίων Χρον.* Μορ. Ρ 3973. 2) Φέρω, ἔχω ἐπανω
 μου: ο *πλουτηφόρος Ἀμμων* (παραλ. 1 στ.) εἶδος δε μελανδέστερος, χρυσόκομος τρι-
 χαιτην.¹ ἐπι κροταφου κερᾶτα κριῶν χρυσα προφέρων ... Βίος ΑΛ. 236. 3) (Νομ.) α)
 προσκομίζω αποδεικτικὸ ἐγγράφω ἐνώπιον δικαστικῆς ἀρχῆς: *Κανένας δεν πρεπει*
να προφέρει ὅσα βασιλικῶν ἐγγραφῶν ἰποφαστων, και απο τιυτα να δοκιμάζει να
δικαιώνεται, ἀλλ' ἀντα τα αυθεντικα, ἦγον τα πρωτοτυπα, ... εἰς τα ὁποία μέσα εἶναι
και η πλογραφή των βασιλειῶς Ζygomalas, Synopsis 150 Β 45^β β) (για δικαστή) ἰκδῖδω
 ἀποφασῆ: *Ο αρχων προχειρως, ἦγον ετοιμῶς και ευκολως, ας μην προφερει κεφα-*
λικην τιμωριαν, ἦγον εύκολα και ὡς ἔτυχεν ο κριτής ας μην αποφαιόζει να κόπτουσι
κεφαλιν ἀνθρώπου Ζygomalas, Synopsis 132 Α 59.

προφεισιόν η' προφεισιό.

Από το ιταλ. *professione*. Τ. προφεισιόνε σε ἔγγρ. του 17. αι. (Κυρίλλ., *Επιστ.* 141^β).

1) (Εκκλ., προκ. για τη ρωμαιοκαθολική εκκλησία) τελειτή κατά την οποία καπ.
 πιριβάλλεται το μοναχικό σχήμα: *καλα και ο φρα Μπερνιηρδης, ο νατουράλες του ...*
γιου μου, ... να 'ναι γμπισωμένος εἰς το μονιστήρι και νι 'χει βαλμένο και το ἀμπιτο
και νι 'χει καμωμένη και προφεισιόν, θέλω και να παρτιστοιπαρει και εκεινος ὅτι και
τιβοσι από εμενι, και αφήνω του ογια την ψυχην μου ... δουκιτια ... εικιτον Λιυθ. 17.
αι. 4^ο. 2) Επάγγελμα, ασχολία: Ποιος εἰσαι σι κι εἶντα ἀθρωπος, και ποια 'ναι η εδικη
σου! προφεισιό...; Φοριυν. (Vinc.) Α' 250.

προφειτεῦνι, βλ. προφητεῦνι.

πρόφημι, Βίος ΑΛ. 332, 2740, Δοῦκ. 167^α, Ψειδο-Σφρ. 188^α, 524^α.

Το μτγν. προφημι (TLG).

Α' Μτβ. α) Προφητεῖκ: *Ω Σιμεῶν πανθαύμαστε, ἰδου νιν η ρομφαία! ἦν μοι πο-*
τε προφησας εχιν εἰς την καρδίαν Θρ. Θεοτ. 60 β) προαναφέρα: *θέτουν ἱνν. Α-*
χιλλεὺς ουν Παλαμηδί) γουν νευραν εν κωκη, ἰ κι εν ατή γαρ τη σωλήνη, ἰ την προε-
φην γαρ ἐπανω ἱερμον. Ε 276.

Β' (Αμτβ.) Λέω πιο πριν, προαναφέρα: *Ο δε τράννος, καθῶς προεφημεν, οτολον*
απαρτισσας μικρόν ... κατη της Χιου ἐπλεε δοικ. 415^α.

προφητᾶναξ ο.

Απο τα ουσ. προφήτης και αναξ. Η Α. σε ἔγγρ. του 10. αι. (TLG), στο Steph., Θηο.
 και στο Du Cange' πβ. και Κοῦμαν., Συναγ. ν. λέξ., λ. *προφητᾶνακτοδαβιδικῶν* βλ.
 και LBG.

(Προκ. για το Δαβιδ) ο βασιλιάς των προφητων, ο μεγαλύτερος προκήτης: ο κυρ
 Δαβιδ ο μεγας (παραλ. 2 στ.) και θεσπατωρ γεγονεν και μέγας προφήτᾶναξ Χρον.
 Τόκκων 305⁶ (ως ἐπιθ.): ο προφητᾶναξ Δαβιδ λεγει εν τῷ ενενηκσῶτῷ ψάλμῳ ... Φυ-
 σιολ. (Sbord.) 316².

προφητάρχω.

Από το ουσ. *προφήτης* και το *άρχω* βλ. και LBG.

Είμαι πρώτος μεταξύ των προφητών: ο *προφητάρχας* και εις μηδέν *χρησιμείους* Χρησμ. (Brokkaar) 101:2.

προφητεία η, Χρον. Μορ. Η 892, Χρον. Μιχρ. Ρ 883, 892, Δουκ. 343^π, Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.)² 2138, 2176, 2184, 3771, Αιτωλ., Μυθ. (Παράσσηλου) 80^ρ, Χρησμ. (Brokkaar) 39, 101, Σκαρδύλης, Λόγ. Θεοτ. 454^{μμ} *προφητεία*, Παρασπ., Βίβλ. C 252, Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.)² 2190, 2254, 2734, Βειτάρχης, Πρώλ. Θεοτ. 5, 317.

Το μτρν. ουκ. *προφητεία*. Ο τ. στα Somav. Η Α. και σήμ.

1) Η ικανότητα ή το χάρισμα καπ. να προβλέπει τα μέλλοντα: *προρατικός* και *προφητείας μετέχων* και *μεταδιδούς* Χρησμ. (Brokkaar) 28: αν εις το θέλημα μας | ησαν το φως της *προφητείας*, σαν ειν' η πεθυμιά μας, | να *προφητεύει* καθείς ... Σουμμ., Παστ. φιδ. Ε' [1017]: φρ. *εχω προφητείαν* = θειοκρούμαι *προφητικός*: *κουρούνα* 'ναι σπού λαλει και δεν έχει μαντεϊαν, | *μιβε αξίζει, σαν λαλει* *νι* 'χει *προφητείαν* Αιτωλ., Μυθ. (Παράσσηλου) 97^π. **2α**) Αντιγγελία, πρόβλεψη μελλοντικών γεγονότων: *οκίποιος βισιλιέις* — *κυρ Λέων τον ονομάζαν*, | *φιλόσοφος* ητον *φοβερος* και *προφητείες* *εποικεν* Χρον. Μιχρ. Π 883: *τότες παλι* *γμίλησε* (ενν. ο *Ιησους*) και *λέγει*: «*Ετελιώθηκα*, | *ήγου* ο *γραφές* *κι* ο *προφητείες* *σπου* *γι* *με* *επωθήκα*» Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.)² 3701: β) το ίδιο το περιχόμενο της προβλεψης: *μιλλεται*, *να* *την* *επαρχιαν* *αυτων* *υστερηθρονται* *κατά* *την* *προφητείαν* | *ην* *είπεν* *ο* *ανάδοχος* *Φραγκισκος* *τον* *πατρός* *του* *Αξαγ*, Κάρωλ. Ε' 708.

προφητεύω, βλ. *προφητεύω*.

προφήτευμα το, Λόγ. παρηγ. Ο 378. — Βλ. και *προφήτεια*.

Απο το *προφητεύω* και την κωτάλ. -μα Η Α. τον 4. αι. (TLG), στον Ηούχ. (*προφητευματα*, Α. *λόγια*), τη Σούδα (Α. *θισπροπία*) και το Βλάχ. (*προφητευματα*) βλ. και LBG.

Χρησμός, *προφητεία* (εδώ σε υχ. εν δυι δυοίν): *Ευχαριστω* *το* *μαντευμα* *και* *το* *προφητεμα* *σου*, | *τά* *με* *είπες* *η* *παραξενος* *δια* *την* *Ευτεχαιν* *Λόγ*. παρηγ. L 370.

προφητεύω, Πολ. Τρωάδ. (Παπαθωμ.-Jeffr.) 1673, 5390, Βιος ΑΑ. 2462, Δουκ. 223^ρ, Υμν. Παναγ. 21, Αλεξ.² 630, Βεντραμ., Φιλ. 194, Διήγ. ΑΑ. F (Lolos) 186^ι, 224^ρ, 228^ρ, Διήγ. ΑΑ. Ε (Lolos) 225^ρ, 229^ρ, Διήγ. ΑΑ. G 265^ρ, Κιρυνίτ., Π. Ν. Διαθ. (Κικ.-Πανου) φ. 325^ρ, φ. 335^ρ-335^ρ, Αιτωλ., Μιθ. (Παράσσηλου) 80^ρ, Σουμμ., Ρεμπελ. 165, 178, Ψευδο-Σφρ. 488^ρ, Μιξίμ. Καλλιουπ., Κ. Διαθ.¹ Λουκ. β' 26, Σουμμ., Παστ. φιδ. Δ' [997], Δ' [1460], Ε' [125]: *προφτετεω*, Δεφ., Λόγ. 97: *προφητεύω*, Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.)² 2135, Πεντ. Αρ. ΧΙ 25, Πανώρ.¹ Δ' 155, Ερωφ. (Αλεξ. Στ. Αποσκ.) Α' 193, Πιπτ. βοσκ. Η 1, 211, V 2, 25, Σουμμ., Παστ. φιδ. Ε' [1011]: γ' εν. οριστ. αορ. *επροεφητευσεν*, Δγρ. Z 122, Διήγ. ΑΑ. G 266^π-μτχ. μέσ. παρκ. *προφητεμένος*, Π. Ν. Διαθ. (Πανιγ.)² 2971, 3491.

Το αρχ. *προφητευω*. Ο τ. *προφητευω* στο Βλάχ. Τ. *προφητεγγον* στο Κωκτ., Λεξ. τσιγκων. Η Α. και σήμ.

1. Ενεργ. Α' Μτβ. α (Θεολ.) προβλέπω, προλέγω κ. από θεϊκή έμπνευση: Ω Μωσή πεινθύνμιστε, των προφητων η ριζα. | εού μου το προφητευσες νιόν μου να σταυρώσαν Πλωσιαδ., Θρ. Θεοτ. 137' ε προφητευσαν οι προφήται των Ιουδαίων ... τον Ιησουν και όσα εποίησε Ψευδο-Σφρ. 454^α (με σύστ. αντ.): Πάλιν επροφήτευσεν και αλλην προφητειαν η Παρθίος Σκορδυλης, Λογ. Θεοτ. 456^α β) προβλέπω κ., μιντιεύω: Σαν ειδη κι ήρθα (ενν. οι μανιατοφόροι), η Αριετη έγνωια μεγαλην χειρ'ι το θ'λιαν επροφητεψι, δίχως νι το κιτεχει Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.)² Δ' 204' Ειτα κακό μου μελετας (ενν. Ματα μου) κι ιειτα μου προφήτευγεις: Θεο. (Bakk.-v. Gem.) 542. **Β' Αμτβ. Ια** (Θεολ.) προβλέπω, προλέγω τα μέλλοντα από θεϊκή έμπνευση: Περί όπιν επροφητευσεν ο ιερευσ της Ρώμης Διήγ, Αλ. Ε (Lolos) 187' Ομοίως επροφήτευσαν και τα ματεια των Ελλήνων ουχωρησει Θεού και οι αστρονόμοι των Περωάν Ψευδο-Σφρ. 454^α β) προβλέπω, μιντιεύω: ο μαστορας ο ζαριστης θέλει να προφητευεί και μ' αδικιαν ... παντα να μηχανευει Σαχλ. Α' (Wagn.) ΓΜ 172' Μαγάρι, θυγατέρα μου, μη ειχα προφητευεί και το κακόν εις την ιμρην νι το 'θελες γκιτρεψει Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.)² Δ' 675. **2** Αποκαλύπτω τα μιλλούμενα, προκλιανίζομαι: το ένα (ενν. αβγο) εξεπουλιαιε ινα αρνι μικρακι, | και ινα λισνάρη έβγυιλι τι αλλο ιβγουλακι, | τι οποια προφητειήγοσι κι ένα παιδι γκινιτινι, | ωσαν αρνι να 'ναι κλιτό και να δοσολογάται | κι χει νι πιρε θιναιτο, και εις την αναστασιον τω) σιν το λισνιτι να φικει αλο στη δυναμιν των Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.)² 2156. **3** Αικω τα καθήκοντα του προφήτη, κατέχω ιερατικό αξίωμα: ταίτην (ενν. την προφητιν) γαμ ως ιέριεαν ουμιαν των Αθηραιων, | εξωσι (ενν. ο Στιουγορας) κι καθήρησε πάσης της προφητειας, | εγν δε πάλιε την αυτην ιστρησρα προφητευει Βίος Αλ. 2856.

II. Μέσ., ιμτβ. α (Θεολ.) προβλέπω, προλέγω τα μέλλουσα υπό θεϊκή έμπνευση: α πομεικιν δυο ιβρώποι εις το φουσοσι το' ... και απλικεψεν απαιου τους η πνιό .. κι επροφητευτηκαν εις το φουσοσα Πεντ. Αρ. ΧΙ 26' ο Ελδάρ και ο Μεδάδ προφητευοιουντι εις το φουσοσιτο Πεντ. Αρ. ΧΙ 27' β) προβλέπω, μιντιεύω: Ταχτε προφητευοιμι και λέγω τα μεγαλα, ως ει θε λησει, δέοποτα, ... ι να δωσις την εκδικησιν τοις νην ήδικημενοις, | τοις αλλοφυλοις ... θρασος παίσεις | εκ του Χριστου πεπλοπιτωκως, ως εθος, συμμαχιαν Πρδοξ. (Eideneier) IV 280.

Τι ουδ. της μτχ. παρκ. ως ουσ. = η προφητεια: Αυτού (ενν. στον Ιορδάνη πητιμόν) εβαπτισθη ο Χριστος κατα το προφητευμένον Πρκοσκιν. Κουτλ. 390 144^α έλεγετ (ενν. ο Δαβίδ) ι κεινα τα εκει τότε προφητιυμένα Πηγίλ, Χρυσικπ. 167 (50).

Το αρσ. της μτχ. παρκ. ως επιθ. = που προαναγγέλλθηκε από τους προφήτες: Τοτε ο αγγελος επρόβαλε, λέγει «Χαριτωμένε, | Υιέ Θεού, αφουκράσσομ μου, Χριστι προφητεμενε ...» Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.)² 2975.

προφήτης ο, Παράφρ. Μιναυσ. (Tièche) 363² 30, Διγ. Ζ 603, 614, 1098, Σωσ. 5, Αιβ. Esc. 2475, Αιβ. Va 2280, 2786, Καναν. (Pinto) 202, 216, 242, 244, 252, 277-8, 283, Ορισμ. Σινιανταιιας (Rigo) 62^α, Βεν. 21, 22, 72, Ριμ. Βελ. ρ (Bakk.-v. Gem.) 196, Δευτ. Παρουσ. 47, Εκλέντζα, Πουίμ. 1^α, Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.)² 2713, 2887, 3723, 3770, 4177, 4528, 4539, 4826, Πένυθ. Θαν.² 459, Βουστρ. Μεταφρ. 256, Βεντράμ., Γυν. 54, Διήγ. Αλ. Γ 265^α 34, 266^α 17, 26, 271^α, Κασταν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνου) φ. 325^α δις, 349^α, Πεντ. Γεν. XX 7, Δευτ. XIII 4, XVIII 15, Θρ. Κυπρ. Μ 407, Δωρ. Μον. XXXII δις, Κυπρ. ερωτ. 153^α.

Διγ. Ανδρ. 324¹⁷, Εις Θεοτ. 7^ο γεν. πληθ. προφητων, Πιστ. βροκ. IV 3, 148.

Το αρχ. ουσ. προφήτης. Η λ. και σήμ.

1) (Θεολ.) α) (στην Π.Δ.) πρόσωπο των αποκαλύπτει ιτους ανθρώπους τη θέληση ή τα σχέδια του Θεού: Ω Μωσή πανθαυμαστε, των προφητων η ριζι Πλουσι-ιδ., Θρ. Θεοτ. (Βασιλείου) 136^ο Τότες στον κοσμο ήστειλε προφητες κι ελαλουσα! κι ελέγα κι έρχεται ο Χριστός 11. Ν. Διαθ. (Γιανναγ.Υ 1536^ο (προκ. για τον Αδάμ): Λοιπόν παλιν να σας ειπώ τον λόγον του προφητου, Ι τούτον τον λογον ειπεν τον Αδαμ γαρ ο προφήτης Περί Ξεν. (Μαιναχομ.) 476, 477 κριτ. υπ.: β) (στην Κ.Δ.) θεόπνευστος κήρυκας και διδάσκαλος: Ο πιστις ειπεν τον: «Τυντος (ενν. ο Χριστός) ητον ένας ψευματινός προφήτης» Μαχ. 12^ο φανιρα οι ανομοι προφητη σε ανομιζουν (ενν. οι Τουρκοι τον Χριστο) Διτκρούς. (Κακλ.) 793^ο (στον ισλαμισμό): εψηφισε (ενν. ο Μωυσεθ) δώδεκα μαθητας, τους οποιας ιχιροτονησεν να είναι προφηται κι αυτοι οι δωδεκι εδιδαξαν εις το Κιαρπé Νικαυ., Ηροκοσμ. Ιστ. 269^ο γ) (στον ισλαμισμό) Προφήτης = ο Μωυσεθ: ου φίλημα μοι δεδαωκε, μοι τον λιμπρον Προφήτην Διγ. Ζ 499. 2) Ατομο που έχει την ικανότητα να προλέγει τα μελλοιμενι: Οι στιχοι τούτοι ανθρωπων είναι προφήτου και προγνώστον Διβ. διασκευή α 2605^ο εγώ νι φθαω και νι δηλωσω την ωρην της συμπλοχής του πολέμου... Και γινωκω δι τούτο ως προοριτικός και προφήτης Κιαναν. (Pinto) 224. 3) Αυτός που φανερωνει, που αποκυλύπτει κ.: Ηκούγα ξενιτινιθραν πολλοι εκ τα γονικα τους, Ι επαρδειρασιν πολλά, τα βασινα χορτασιν! ουδέν μο εφαινε τον ποτι πλθθεια τή λεγων (πιμιαλ. Ι στ.), τωρα θωρω τα ελεγον ωσαι νι 'σαν προφητες Περί Ξεν. (Μιικωμ.) 127^ο Ως γνωριστης των φαιερων και των κρυπτων προφήτης (ενν. ο Χριστος) Ι τον λογισμον τιν εγρωικησε Σκλέντζα, Πουήμ. 1^ο.

προφητικός, επίθ.: υπερθ. προφητικότητας.

Το μεγν. επίθ. προφητικός. Ο υπερθ. τον 4. αι. (TLG) Η λ. και σήμ.

α) Που ανήκει ή έχει σχέση με προφητινι ή προφητη (εδώ που έχει ειπωθει από προφήτη: Ο λόγος ούτος ουκ εμός, προφητικόν το ρημα: Ι «Εσπερις ηνλισθησεται κλιθιμος...» Γλικά, Στ. 315^ο β) που έχει προφητικες ικανότητες: Ακουσατε τον Μωυθη του προφητικου του Κριστοπ. (Ειδητσειορ) Ι 88.

προφητικός, επίρ.

Το μεγν. επίρ. προφητικώς. Η λ. και σήμ. (Μπαμπιν., Λεξ., λ. προφητικός).

Με προφητικό τρόπο: εκει νι έλθιι στον Ιωσιφάτ να κίτσιι την λαγκάδα, Ι εκει νι γενει ούνιξις και των νεκρών το πληθος, Ι καθως δηλοι του νι γενει προφητικως ο μίθος Δειπ. Πιτρουσ. 108.

προφήτης η, Ερμον. Ψ 35, Ντελλαπ., Ερωτημ. 1920, Καρτάν., Π. Ν. Διαθ. (Κικ. Πανου) φ. 238^ο. — Βλ. και προφήτισσι.

Το αρχ. ουσ. προφητις. Η λ. και σήμ. (Μπαμπιν., Λεξ., λ. προφήτης): βλ. και LBG (λ. προφητις).

Γυναίκα προφήτης, προφήτισσα: Ντελλαπ., Ερωτημ. 1917.

προφήτισσα η, Σκορδύλης, Λόγ. Θεοτ. 456^ο, Μάξιμ. Καλλιουπ., Κ. Διαθ.² Αποκαλ. Ιω. β' 20, Χριστ. διδασκ. 127. — Βλ. και προφητις.

Από το ουσ. προφήτης και την κατάλ. -ισσα. Η Α. στο Steph., Θησ. (*prophetissa*, Α. προφήτις), στο Βλάχ. και σήμ. (ΑΚΝ, Α. προφήτης).

α) Γυναίκα προφήτης: *ἠγήρεν ἡ Μυριαμ ἡ προφητισσα ἀδελφὴ τοῦ Ααρων· τοῦμπανο εἰς τὸ χέρι τῆς Πέντ. Εξ. XV 20* (προκ. για την Παναγία: (λέγει ο Θεός) ... θελω ερθει προς την προφητισσαν, τῆς Παρθένου Μαρίας, ἡ οποία ἤκουε προφητισσα, διατι προφητευσε και ειπεν· «Ἰδοὺ ἀπὸ τοῦ νυν μακαρίζουσι με πάσαι αι γενεαι» Σκορδύλης, Λόγ. Θεοτ. 455^{66, 80}). β) ἡ γυναίκα του προφήτη: *ὡσαν εἶπεν ὁ προφήτης προς τὸ σπῆτιν τοῦ Δαβὶδ τὴν προφητείαν τοῦ σημείου «Ἰδοὺ ἡ παρθένος» και τα λοιπα. ἤρθεν εἰς τὴν προφητισσαν και εγαὼ τρωσέν τῆς Σκορδύλης, Λόγ. Θεοτ. 449⁹⁶.*

προφήτης: προφήτης; Gesprächb. 12²³, πιθ. εσφιλμ. γρ. εντί προφήτης; διορθώσ. – Βλ. προφήτης.

προφθάνω, Μυστ. 61, 62 δις, Γλυκά, Στ. Β' 116, Διγ. Ζ 2924, Διγ. (Αλεξ., Στ.) Esc. 1840 δις, Ερμον. Ω 176, Λουκ. 63³², 203⁷, 217²⁵, Ρημ. Βελ. ρ (Bakk. v. Gein.) 690, Κορων. Μπούας 74, Μυριζ., Κλίην φ. 115, Αλφ. (Μοι.) III 67, Σκορδύλης, Λόγ. Θεοτ. 442⁶³, Πηροσκυν. Ιβ. 535 1017, Ιστ. Βλαχ. 868, 1046, 1904, Πηροσκυν. Εθν. Βιβλ. 2043 947, Διγ. Ανδρ. 378⁹, 378¹⁰, Συνιδ., Χρον.-Διδιχ. φ. 84, 159⁹ δις, Διγ. ωραιότ. 515, Λιμπον. 198· γ' πληθ. *αιφ. επροφθασαν*, Σκορδύλης, Λόγ. Θεοτ. 442⁶³ υποστ. πορ. (να/ας) *προφθαξω*, Ιστ. Βλαχ. 1153, Λιμπον. 70 *προφτανω*, Sprachlehre 160, Αλφ. 10⁷.

Το αρχ. προφθάνω. II υποστ. (ναι) *προφθαξω* ιπτο Σομαν., Α. προφθάνω. Ο τ. στο Σομαν., ό.π., και σήμ. II Α. και σήμ.

Α' Μτβ. 1) Προηγοίμαι χρονικά: Μινατισ, Ποίημ. ηθ. 199. 2) Προλαβαίνω να κάνω κ. (σε παρελθοντικό χρόνο) έχω ήδη κάνει κ.: *ο δι' απελθών και τας γραφας δους και υπαναγούς χωρίς τιμής απεδωκε τους κόμητας απαντας ενεν του Ικοντιφρι· εκεινον γαρ προφθασε πωλησαι προς ταν αδελφόν νυτού Βαλδουινον Κομνηνη Αννας Μιτάφι. Ζ. 3) Καταφθάνω να κάνω κ. εγκαίρως (βλ. και Έζαρετζ., Νεπελλ σήντ. Β' 220, 1): *οληνηατίς εκόπιαζεν (ενν. ο Μιχάλης) όλους κείνους να πιάσει τους τόπους κι εις μιαν κορυφήν ενός βουνου να φτασει, I ὡσαν το έκιμεν λουτόν και προφθιμιν και πινειί τις κλεισουργς, κι εις το βουνόν πολλές μπουμπάρδες βάνει Πιλαμηδ., Βοηβ. 1051. 4) Αντιδρώ εγκαίρως σώζοντας κάπ. από κ. δουλιρετσι: ορκον εκαμαν φρικτόν ... (παρ.αλ. 4 στ.) ανείν και επιχειρισθει (ενν. κανεις αφέντης εκ την Πολη) κανέναν από ταυτους, (παρ.αλ. 1 στ.) να μην αφησουν να χαθει, μόνε να τον προφθαξουν, I από τας χειρας τ' αφεντός γοργά να τον αρπασουν Ιστ. Βλαχ. 1153. 5) Προλαβαίνω, πληρωτάζω κάπ. που προηγείται/υπομακρύνεται πιλαλώντας (ενν. ο Διγενής) επρόφθασι ένα απ' αυτών (ενν. των ανδρών του στρατηγού) και έδωκν του οπαθέαν και τοχηεν τον εις την μεσην μαζί με το αλογον του Διγ. Ανδρ. 359¹⁴ Εβγνόνοντας δε να υπαγει να κρωφθει εις το λογογ (ενν. ο φύλαξ του ιερού βηματος) τον επρόφθασαν οι βάρβαροι και πιανοντας τον τον έδεσαν και επηγαν τον εις την Κρητη αιχμάλωτο Ιπτ. Βατοπ. 40 6) Φθάνω, έρχομαι σ' ένα μέρος: Πότε υπερβησόμεθα τιν; καμπους τους ανήδρους| και τον Ρουχαν προφθασοιμεν, (δωμεν την μητέρα| απαντα δε πληρώσαντες ουν τη μητρι μου πάλιν| έλθωμεν εν τος μέρεσιν καλλιστης Ρωμιανας ... Διγ. Ζ 903.**

Β' Αμφ. 1) Προλαβαίνω ενεργώ εγκαιρώς η πριν από κατ. άλλο: μετακαλιόσμενος (ενν. ο βασιλεύς) τον Κοντοστέφανον Ισαακίαν, μέγαν δούκαν ποιησας αυτόν, μετα τον στόλον προς το Δουρραχίον έπιμψε, φοβερίας αυτον, ει μη προφθάσας καταλαβει εις το Ιλλυρικον προς τον ίνα περαση ο Βαϊμόντος: «στερηθίγαι μέλλεις τοις οφθαλμούς σου» Κομνηνής Άννας Μετάφρ. 257² ωσαν ι ίδεν (ενν. ο Μοσουρ) τον νεον, οπου ήτον καρβαλαρης εις αλογον, ηθέλησεν οτι να υπάγει απανω του να τον δωσει οπαθεαν καταβατικην νι τον οχισει. Και ολίγον εαν δεν ηθελα προφθαιοι εγω, ηθελε θιναταθει εκεινος Διγ. Ανδρ. 367²⁵ (συχνα σε προστ.): Ολοι σις εις τον πολυμον συρτε, 'κονομηθειτε (παριαλ. 1 στ.) παγαινετε, προφθασατε, δεν καρτερει η ωρα Ιστ. Βλαχ. 998 εφώναζε βιρέρως (ενν. ο Ιωνάς): «Απέρριψτε με, δισποτα, παλιν απαγαυ με (παριαλ. 1 στ.) επακουσόν μου, προφθασον, χιωνεις τον Ιωναν σου!» Γλυκα, Στ. 236. 2) Φτάνω πηγαίνω/έρχομαι κάπου: Απέχει και ο ποταμός, λέγω ο Ιορδάνης) από την Ιερουσαλήμ, ιν θες νι καταλάβεις, ι ως μιλια τριακοντα· προφθαιεις εις εκεινον) και λούεσαι και πλέγιοι και φυύγεις απ' εκεινον Προσκυν. Ιβ. 845 1054 η φμμη που 'νι περωπη, με προθυμιά ας πεταξει, ι και μοι στους αντιποδας και αιτίπρεα ας προφθαξει, ι κηρυσσοντας με σαλπιγγι ... ι του Λιμπονα μου τ' ονομα και χάριτις τες τόσες Λίμπον, 70² μετα την Ορηολογιαν ας προφθασωσι οι αρχι-βρις προς τον Πιλάτον λέγοντες αυτω ... Μυστ. 62.

προφθαυτής ο προφταστής.

Από τον αορ. του προφθάνω και την κατάλ. -της. Ιβ. σημειο. ιδιωμ. θηλ. προφταστηρα (Κωστ., Λεξ. παικων.), προφταστηρα (Παιχειλούδης, Τερπν. Νιγριτ., Τάπος, Γλυκιε. Ηισλυ.) και ουδ. προφταστήρ* (Λιάπης, Ιδιωμ. Πηλίου) με διαφορ. σημασι.

Ετην περιφρ. προφταστής εμι = σπεύδιο να ..., Σικινιώ (να κανω κ): Ιδου, προφταστής εμι επί τ' έργον μου Sprachlehre 160.

προφίλι το.

Πιβ. από τα μειν. λιτ. *profilium* (DEI λ. *profilare** βλ. και Battaglia λ. *profilo* σημειο. 2) πβ. ιταλ. *profilo*. Κιτά Andr., Lex. (λ. *προφύλλιον) από την προθ. προ και το οισ. φυλλου. Τ. προφίλλιν (Σακ., Κισπ. Β', λ. προφύλλιν) και προφιλια, τι (Ζαφειριου, Ιδιωμ. Σάμ.) σήμ. ιδιωμ. Η λ. σε έγγο. του 18. (Κωδ. Σισανίμ (Πανταζοπ.) 72⁴, Κυρι-ακ., Μακεδ. 2, 1953, 679, Βιαδοριβέλλης, Μακεδ. 4, 1960, 169, 170) και 19. α. (Κυριακ., ο.π., 680-81, Κεραμόπουλλος, Μακεδ. 3, 1956, 21 (γγ. προφίλ), Τσαρας, Μακεδ. 7, 1967, 247), στα ΑΛΝΕ λογοτ. και σήμ. ιδιωμ. (Andr., ό.π., Αραβαντ., Ηπειρωτ. γλακα-οίω., λ. προφύλλι).

Δυο στενές λαφίδες γούνας ραμμένες πάνω στην ώα γυναικειου ενδυματικ (για το πράγμα βλ. Βυζαντιος, Λεξ., λ. προφύλλι) (εδω) χνούδι, πουπουλα, που χρησιμοποιούνται και ως επενδύτης σε ένδυμα: προφίλι (εκδ. προφύλλι διορθωσι.) Gesprächb. 107².

προφαιβασμα το προφαιβασμαν.

Από τον αορ. του προφαιβάζω (5. αι., L-S Κων/Αιόη) και την κατάλ. -μα. Η λ. το 12. αι. (TLG) και στο Steph., Θησ.: βλ. και LBG.

Προφητεία, χρησμός: *προφαιβασμαν* (έκδ. *προουφαιβασμαν* διορθώσ.) *ερεθη* λέγειν προς αυτήν τοιάδε ἔρμον. Α 41.

προφονεύω.

Από την πρόθ. *προ* και το φονεύω. Η λ. τον 4-5. αι. (Lampe, Lex.) βλ. και LBC.

Σκοτώνω προηγούμενος: και άλλας πληγὰς δίδοντας του (ενν. οι βαρβαροι), ... τον εριψάν (ινν. τον οσιον Παύλον) εις τους ποδας του προμνημονευθέντος και προφονευθέντος οσιου Ιερεμίου Νεκταρ, Ιεροκοσμ. Ιστ. 91.

προφορητικός, επιθ.

110. από το ιαρχ. *προφορέομαι* και την κατάλ. -(η)τικός: πβ. και μετρν. επιθ. διαφορητικός. Ασχ. το μετρν. ι επιθ. *προφορητικός* (TLG).

(Ιατρ.) καθαριστικός (πβ. Assises 537, *mollificative*): *Εάν γίνεται ... ότι έναν μου αμαλτων ειη αστειης υποδ κοιλιακόν, και εις γυιτρος ... διδει τιω βοτανια προφαρητικα, ου πραγματα θερμα δια τι ποια το σκωκτιν του οίπεται, ... και εκείνος επρεπε να του δωσει πραγματα στυφικα και ψυχρα Ασσιζ. 434^α.*

προφόριον τι.

Απο την πρόθ. *προ*, το ουν. φόρος και την κατιλ. -ιον. Α. προσφόριον σε ἔγγρ. των 14. και 15. αι. (Miklos-Müller Acta III 137, 146, 156, κ.α.: βλ. και LBC, TLG) ως τοπιαν. τον 14. αι. (Act. Val. I 30^α, 31^α) και σήμ. (Συμειν., ἔτυμολ. λεξ. νεμελλ. οικων., Α. Προσφοριον). Η λ. στο Du Cange.

Αγχα, τόπος αγραπωλητίας, πθ. μειτριού, εν δεν προκ. για τοπιαν. Προσφοριον (βλ. Schreiner, JÖB 27, 1978, 218 σημ. 25, καιώς και 206 σημ. 15) πβ. και NE 12, 1915, 185-187, Συμειν., ο.π.): *ινεργυτει η βασιλγία μου αυτους κοινώς ολοκ τους Μοι μβασιωτις ... ινι, ιφ' ιεις αν ποιωσι πραγματιας, διδωσιν εις το κομμερκιοι της θεοδοξαστου Κωνοταντινουπολιως ... υπέρ εκβολης αγορας ... πραγματειας ποσοτητος νομισμά των εκατον νομισμα εν, ειτε δηλονότι διη σιτου εν τω προφοριω και αλλαχου, ενθα βουλινται ... Ψευδο-Σφρ. 540^α (αν όχι προσφοριω, βλ. αυτ. κριτ. υπ.).*

προφούρνιόν το προφρονειν, Προδι. (Eideneier) II 26-7 χφ Η κριτ. υπ.

Από την πρόθ. *προ*, το ουσ. φούρνος και την κατιλ. -ιον.

Κομμάτι ζύμης που δεν έχει ζυμωθεί κανονικα, το οποίη ψήνεται στο φούρνο πριν από τους άρτους (για το πράγμα βλ. Κουκ., ΒΒΙΠ Β 183, Ε' 27-28, Σ' 504): *Εαν ημουν παραξιμωτης η δουλειτής μαγκιπου, ι προφούρνια να εχόρταινα και ωσαν εμέναν είχειν αυτ. III 166.*

πρόφρων, επιθ.

Το αρχ. επιθ. *προφρων*. Η λ. σε κείμ. του 19. αι. (Act. Kurl.² App. VII 17^ο) και υπο ΑΛΛΕ.

Ετοιμος, πρόθυμος: ἔρμον. Α 265.

προφτάνω, βλ. προφθίνω.

προφταστής ο, βλ. προφθαστής.

προφυλακή η.

Το αρχ. ουσ. *προφυλακή*. Η λ. και σήμ. με διαφορ. σημασ.

(Ιατρ.) πρόληψη, προφύλαξη: *ακόμη δια προφυλακην αμα και θεραπειαν τιμη και αγαπα την ολιγοτροφιαν και ολιγοποσιαν, εαν θέλεις γινέσθαι πολυχρόνιος*. Ε. πωτ. ιατρ. ποδ. 94.

προφυλακτικός, επιθ., Ιερακος. 390^{16, 21, 27, 29}, 391¹, Ιατροσ. κώδ. τκε'.

Το μτγν. ι επιθ. *προφυλακτικός*. Η λ. και σήμ.

(Ιατρ.) που αποσκοπεί στην προφύλαξη, που προφυλάσσει από κ: *Περι διαχρίσματος προφυλακτικον των ιερακων* Ιερακος. 390²².

προφύλλι το, βλ. *προφίλι*.

προφώνεσις η, βλ. *προφώνησις*.

προφώνεω, Χρον. Μορ. Η 2214, 3611, 3663, Χρον. Μιχ. Ρ 3663.

Απο το αρχ. *προφανέω* αναλογ. με τα ρ. σε -έω.

(Εννεγ. και μέσ.) *διακτημίκαια, διατάζω*: *Το άνωσεν ο βασιλεας κι ουτως το επροφωνηθη' ι εις του Μορέως την περιοχην, εις καρπον, με κονταρια, ι ποτέ Ρωμαιοι μη ειμιξουσιν με Φραγκους να πολιμησουν* Χρον. Μορ. Η 6667· *Οριζει (ενν. ο καπετανος των Κορσίων), προφανιζει τον (ενν. της βαρκας τον αφέντη) απανω εις το κορμιν του, ι να μην περασει κιν ποσώς εκεινον τον Ρομπέρτον* Χρον. Μιχ. Ρ 2214.

Προφωνήσιμος η, Μαλαξός, Νιμοκ. 469.

Το θηλ. τοι επιθ. *προφωνησιμος* (από τιν αόρ. τιν *προφωνω* και την κατάλ. -μος) ως ουσ. **Τ. Προφωνησιμη** σήμ. ιδιωμ. (Μηνάς, Λεξ. ιδιωμ. Καρπαθου, λ. *Προφωνη*)· πβ. και σημερ. ιδιωμ. *Προφωνη* (Τυτικής, Γλωσσ. Χίαι, Κόμης, Κυθηρ. Λεξ., Πιπκ., Ιδιωμ. Αν. Κρ., όπου και τ. *Μπροφωνη*), Παπαχρυτ., Λεξ. ροδ. ιδιωμ., όπου και τ. *Προφωνη*) και *Προφωνές* (Δράκου, Ιδιωμ. Κάλιμιν.). Η λ. τον 8.-9. αι. (LBC· πβ. σιμος και Lampe, Lex.) και στο Meursius.

(Εκκλ.) η *πρώτη εβδομάδα του Τριωδίου*: *Περι του Δωδεκαήμερου, της Προφωνησιμου και της Τυριτης* αιτ. 469.

προφώνησις η *προφώνεσις*, Χρον. Μορ. Η 2453, 3917, Χρον. Μορ. Ρ 3917.

Απο το *προφωνα* και την κατάλ. -σις. Η λ. σε σχόλ. (Π.Γ, LBG), το 10. αι. (TLG, LBG), στο Αρμεν., Εξάβ. Γ' 3¹⁰, 8⁴⁰ και στο Du Cange.

Διακήρυξη, ανακοίνωση: *Οριζει (ενν. ο μισέρ Τζεφρές), με προφωνηθη: γλυκια τους παραγγέλλει, ι τους κεφαλαδες, αρχιερεις και τους καβαλιμους, ι να εχουν το μισερ Τζεφροε αφεντη κληρονομον* Χρον. Μορ. Ρ 2453.

προφωνίζω.

Από το *προφωνα* αναλ. με τα ρ. σε -ίζω.

Ανακοινώνω δημόσια (εδώ ενώπιον του εκκλησιασματος): *δοκιμασμενοι (ενν. οι υπηρεται όπου ... ευρισκουνται εις το κηρυγμα του θειου λογου, όπου κραζουνται εις*

ἀλλην ἐκκλησίῳν) ἀπὸ τῶν ἀρχόντων τῶν τόπων καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν δύο ἐβδομαδες προφανισμένοι ... θέλουσι ἀξιωθεῖ τὸν καλέσματος Χριστ. διδασκ. 462.

προφωνῶ, Γεωργηλ., ΒεΑ. Λ (Bakk.-v. Gem.) 271. Χρον. σουλτ. 144³², Χριστ. διδασκ. 379, 392, 461· μέσ. ἐπροφωνοῦμαι, Λιβ. Esc. 528.

Τὸ ἀρχ. προφωνέω. Η Λ. στο Ἀρμεν., Εξάβ. Α' 13²⁰, Γ' 3¹⁴ κ.α., καὶ ἰνῆμ. ἰδιωμ. (βλ. Andr., Lex., στη λ., ὅπου καὶ τ. προφουνέμι).

(Ἔνεργ. καὶ μέσ.) ἀνακοινῶνω δημόσια, διακηρύσσω: Αχιλλ. (Smith) N 260.

προχαιρετίζω, Σπαν. Α 179, Σπιν. Β 177, Σπαν. Ρ 112, Σπαν. (Μιουρ.) Ρ 218, Σπαν. (Λάμπρ.) Va 192, Λόγ. πιρρηγ. L 292, Αγ. Ζ 2964, Φλώρ. 1183.

Τὸ μγν. προχαιρετίζω (ΠΛΓ, Lampe, Lex.), Λ. προχαιρέτωμα στο ΑΛΝΕ. Η Λ. ἰπτι I.BG, στο Κουμιν., Συναγ. καὶ στο Κουμαν., Συναγ. ν. λέξ.

Χαιρετῶ πρώτως: Τὸν πάντας προχαιρέτιζε μετὰ περιχαρείς| καὶ δι' οὗτο να ἰφέλκεσαι καὶ τὴν ἀγάπην πάντων Σπαν. V 171· Προχαιρετίζειν οὐ δεινόν, οὐ τῶν μεμνημένων,| ἀλλὴ καὶ μάλλον ἐνδύξον καὶ προσήεις καὶ πρᾶον Μανασίω, Γιωμη. ἠθ. 894.

προχαίρομαι

Ἀπὸ τὴν προθ. προ καὶ τὸ χαιρομαι ἵν δὲν πρὸκ. γιναι το ρ. προσχαιρομαι (βλ. λ. προσχαιρω-ομαι)· πβ. καὶ ἀρχ. προχαιρω καὶ προχαιρομαι ἰστο Βλάχ.

Χαίρομαι πολὺ: Μη καμεις φίλους οὐτιμιτα καὶ πάλιν τοὺς ἀφήσεις (παρῆλ. 5 στ.)· ἀφοτου ... εὐρείς τον ἐκείνον σου τον φίλον,| τότε προχαίρων (ἐκδ. πρηνειρον διχθώσ.) με τ' οὐτὸν μετὰ πολλῆς ἀγάπης Σπαν. Α 197.

προχάπτω μ προχάπτω, Σαχλ. Β' (Wagn.) PM 286, 287.

Ἀπὸ τὴν προθ. προ καὶ τὸ χάπτω. Η Λ. στο Du Cange, Α. χάπτειν.

Γεμίζω τὸ στόμα κάπ., μπουκῶνω (μεταφ.) δωροδοκῶ: κὶ εἰσιμάν σ φιλακατορας σταν τον προχάψουν| καὶ δωσουν τον υπέρπυρα καὶ φραξουν τον λαιμόι του| καὶ κησκεψουν τον πολλα, διβινι ἢ μανητά του αυτ. 288.

προχάραγμα το.

Τὸ μγν. οὐσ. προχαραγμα.

Προσχίδισ' (ἐδὴ θεολ.) πρηνεικόνιτη: εἰς ἐκεῖνους τοὺς γάρμους (ἐνν. τῆς Καντ)· φανερώνεται ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖνος οὐδὲν ἦτον, με τὸ μυστηριον ἔκεινον του ὕδατος εἰς οὐνον, των μυστηριων τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς εὐφροσύνης, τῆς μελλούσης, τῆς ἀπὸ τῶν γάρμου, τα προχαραγματα Πηγᾶ, Χρυσοπ. 112 (3).

πρόχειρα, ἐπιφρ.

Ἀπὸ τὸ ἐπίφ. προχειρος. Η Λ. καὶ σῆμ.

Χωρὶς ἰδιαίτερη προσιπάθεια, εὐκόλα: κατα δυομάς ἐπι τὴν ἀυλήν ταυτην (ἐνν. του μοναστηριου)| ὑπάρχουνι δυο κελια δια τον κανδηλαπτην·| ἐκεῖ ὁ κανδηλαπτης γαρ οἰκει δια τον τόπον,| ἵνα σημανη πρόχειρα ἀνευθεν πολλῶν κόπων Παισ., ἰπτι Σίνα 1364.

προχειριάριος ο, βλ. προσχειραρίας.

προχειρίζω, Διαθ. Νικηνοσ 255.

Το αρχ. προχειρίζω. Η λ. και σήμ. εκκλ.

1) Απονέμω (αξίωμα): ταύτας τας τρεις αρετας δει εχειν τον κριτην ... πιστην ορθήν εις Θεόν και εις τον προχειρίζοντα αυτω το αξίωμα και αλήθειαν απο της γλώττης και σωφροσινην από του σώματος Ψευδο-Σφρ. 344¹. 2) (Ένεργ. και μέσ.) διορίζω σε αξίωμα (κυριακικό ή εκκλησιαστικό): προχειρισας (ενν. ο Σελήμ) τον Σιναμ μπασιαν μπεϊλέρμπεην του ανατολικού φουσσάτου, εσηκωθη και ήλθεν εις τους τοπους των Αρμενίων Νεκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 363¹ εν τω μέλλειν αυτον (ενν. τον Μωαμεθ) τελευτάν ... Αβουβικαρ, τον αυτου αδελφιδον, προχειρισάτο αυτ' αυτου. Αμεινωσις δε ουτας ετη δυο ημισυ και τελευτα Ψευδο-Σφρ. 444¹. Οι επισκοποι ... δωρειν και χωρις μισθού προχειρίζεσθωσαν, πρέπει να γινονται χωρις δώματα και ανευ βργυριου ή χρυσιου τινός Zygomalas, Synopsis 174 E 8¹ (με ιπτικ. την Αγία Τριαιδα, το Θεό): ο βιοσιλεύς το δεκανικιον ολιγον υψών έλεγεν· «Η Αγία Τριας, η την εμοι βασιλειαν δωρησάμενη, προχειρίζεται σε εις πυτριάρχην Νέας Ρώμης.» Και ουτως εκ των βιοσικικών χειρών ο πατριαρχης ελαμβινε την εξουσιαν Ψευδο-Σφρ. 448¹: διητι ειημι πιηροί, είναι κακούργοι ανθρώποι, Ι λαος χυδαίος, άνομος, δίχως δικαιοσυνην. Ι Διητοτο προχειριζιται ο Θεός τέτοιους αυθεντας Ι και πέμπει ιην παιμαιουσιν τέτοιους κακούσ ανθραιπους Ντελλαπ., Ερωτημ. 955.

προχειρίον το.

Το μτγν. ουσ. προχείριον. Τ. προχειριν τον 7. αι. (LBB, λ. προχειριμος).

Πουγκί, οικούλι με χρήματα: μετα δε το δίπνον και την χαραν ποιησας ο οικοδιανοτης το προχειριον αυτου πιμέχει αυτοις τον μισθον και το πλήρωμα Ναθανάηλ Μπιφτου, Ομιλίη VI 28.

προχειρίσις η.

Το μτγν. ουσ. προχειρισίς. Η λ. στο Du Cange (προχειρισίς, λ. προχειμιζεσθαι) και σήμ. εκκλ. στον τ. προχειρίση.

Εκλογή, ανάδειξη σε ένα αξίωμα: προχειρισίς: Ι δέξαι το δώρον μη κατόκνει μοι, γεραι· Ι αλλά λαβων, κράτιπτε, του τελος εχου· Ι και προς κυλών ευθυνη την οκηπτουχίαν Λέοντ., Αιν. (Brokkaat) XV 1· Ελέω βασιλικώ και καικιόδηνική προχειρισει ιμηθεις δικτατωρ και αρχιστρατηγος ... δουξ και ανγουσotάλιος ο Κατασμπας ... ταιτην την μετ' αρχής επιστέλλω γραφήν Θεολ., Τζω. 356²⁵.

πρόχειμος, επίθ.

Το αρχ. επίθ. προχειρος. Η λ. και σήμ.

Κοινός, συνηθισμένος: Zygomalas, Synopsis 121 A 1.

Το ουδ. ως ουσ. = η ευκολία να κάνει κάπ. κ., η ροπή σε κ.: ο καλός κάναθός Λοσκανης Νικηφόρος ... και τινες άλλοι Αλβανιτων και Μαραϊτων, ους και αυτους πολλοι πλειον το εις καχίαν εκείνων προχειρον οικονομησεν, έπειωαν τον δεσποτην κυρ Θωμαν, ίνα και κατα τον αμिरα και κατά του αδελφού αυτου επανάστασιν ποιηση Σφρ. Χρον. (Maisano) 152².

προχειρώς, επιφρ.

Το αρχ. επίφρ. *προχειρώς*. Η λ. και σημ. (Κριαρ., Λεξ.).

Εύκολα, βιαστικά, χωρίς να προηγηθεί σκέψη: Zygomalas, Synopsis 132 A 59.

προχειράρης, προχειράρης ο, βλ. *προχειράριος*.

πρόχεςσον το, Σπανός (Eideneier) D 1750· *πρόχεςσον*, αυτ. B 163.

Λ. πλαστή, από την πρόθ. *προ*, τον αόρ. του *χέζω* και την κατάλ. *-όν*.

Πρωκτος: εδώ σκαπτ. πιθ. αντί για τη λ. *πρόσωπον* (βλ. Eideneier [Σπανός σ. 318]): *Ἦλθεν και ο πεθερός του να τον ιχισθει και ειπεν· ο πληός μου εις το προχε-
σόν σου αυτ. A 498.*

προχέω.

Το αρχ. *προχέω*. Πβ. σημερ. ιδίωμ. *προχαι* (Αραβαντ., Ηπερωτ. Γλωσσάρ.).

(Προκ. για υλικά αναμειγνύω (πρώτα): *Το αμμωνιακόν και τον λίβανον πρόχει
μετά όξους, τε δε λοιπα κόψας και τριψας επιβαλε τούτοις, και παλιν λειου, και ανα-
πλαττε τροχίσκους και εχε Ιερακικι. 497^α.*

προχθές, επίφρ., Πρωθρ. (Eideneier) III 167, Καλλιμ. 2044, 2259, Πόλ. Τρωαδ. (Παπαθωμ.-Jeffr.) 2506, 4677, 6473, Φλώρ. 1261, Αιβ. διασκευή α 398, Αιβ. Esc. 334, Αιβ. Va 363, Ερωτοκρ. (Αλεξ. Στ.)² Δ' 1356, Ε' 289· *επροχθές*, Σουμμ., Παιτ. φιδ. Δ' [73], Σιναδ., Χρον.-Λιδιαχ. φ. 93^α· *επροχτές*, Αιτωλ., Βαηβ. 240· *σπροχθές*, Πινυκ.² Α' 50, Ερωτοκρ. (Αλεξ. Στ.)¹ Δ' 1398· *πρόχτες*, Πεντ. Γέν. XXXI 5, Έξ. IV 10, V 7, 8, 14, XXI 29, Δευτ. XIX 4, 6· *προχτις*, Αχιλλ. (Smith) O 397.

Από την πρόθ. *προ* και το επίφρ. *χθες*. Ο τ. *σπροχθές* και σημ. ιδίωμ. (Ξανθιν., Λεξ. δικτικοκρ. ιδίωμ.). Ο τ. *προχτές* και σημ. γ. *πρόχτες* τον 6-7. αι. (TLG). Διαφ. τ. σημ. ιδίωμ. (Πηγκ., Ιδίωμ. Κρ.¹ Δ' 412, λ. *σπροθές*, Πιευκ., Ιδίωμ. Αν. Κρ., λ. *σπροθι*., Αποκτόλου, Λεξ. Νάουσας, λ. *προχτέ*, *προχτές*). Η λ. σι παλυρ. του 4. αι. (L-S) ισο Σομαν. και σημ.

α) Δυο μέρη πριν από σήμερι, την ημέρα πριν από τη χθεσινή: *Ἰντερ, παι-
τοιιν έδοικι προχθές εις τον βιφσα,| ασ δράμω νι το αφέλωμι, ... Πρωθρ. (Eideneier)
IV 448· β)* (συνεκδ.) πριν λίγο καιρό, στο πρόσφατο παρελθόν, τις προάλλες: *Ἦλθεν
η Αγαπη, εσίμωσεν πλησίον με τον Ποθονί και εις λόγους εκινηρασιν και ακουσε τι
ελαλουσαν:| «δια τούτων εθυμανετον προχθες ο Ερωτοκρατωρ:| Διι τούτων ηρον η
φιλονικια και η όχλησις εκεινη:| Και νυν προσπεφτει προς ημάς και δουλοουνην δι-
δει,» Αιβ. Va 363^β (ιδώ ένιψθη): *θελω ο βασιλευς να μάθει το κάθε πραγμα, διατι
εταυτος την επροχθες ακόμη εβάλθηκε τρογύρω εις την γυναικαν μου, και ειχα να
καμω να του την βγάλω από τα χέρια Μπερτολδίνος 160.**

Έναρθρ. α) ως επίθ. = *προχθεσινός*: (Το καταλόγιμ *μανθανε του Ξενου Καλλιμη-
χου*) | «Τόν η προχθίς θλιβομενον, λυπούμενον η άλλη,| ηδε ημί'ρα σημερον ολοχαρον
τον εχει. | Τόν πας ο κηπος εκλιπεν εκ τα στενάγματά του | βλεπει τον τώρα, χαιρε-
ται, μεγάλη έχει τερψην...» Καλλιμ. 2044· β) ως ουσ. = το μακρινό παρελθόν: *Ω πλη-
σα κακορίζικι, και γιαντα δε θωραούσι | τσι μέρες πώς διαβαίνουσι, τοι χρονους πας*

περνοσι!| Τ' οψές ι διαβη, το προχθες πλιό δεν ανιστοράται, | σπιθα μικρή το σημερο
στα σκοτεινά λογάται Ερωφ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Πρόλ. 75.

Έκφθ. εχτίς προχτες = στο παρελθόν, παλιότερα; και είδεν ο Ισαακβ τα προ-
σωπα του Λαβιαν' και ιδού, δεν είναι μετ' αυτόν σαν εχτες προχτες Πεντ. Γέν. XXXI 2:
νι φυγει εκεί ο φονέας ος, να φονεψει το σιντροφό του με διχως ικοπό και αυτος δε
μώσει αυτον από ι χτίς πρόχτες Πιντ. Δευτ. IV 42.

προχθεσινός, επιθ., Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.)² Δ' 1477.

Από το επίρρ. προχθες και την κατάλ. -ινος. Η λ. το 12. αι. (TLG), στο Σομαν. και
ιημ.

Που ανήκει ή αναφέρεται στην προχθεσινή μέρα: Ελάβιμεν κη το προχθεσινόν
γρημμα ... του κυρ Στάμον Ευγ. Γιαννούλη, Επιστ. 25^m.

προχορηγώ. — Βλ. και προσχορηγώ.

Το μτγν. προχορηγέω, Η λ. στο Κωνμαν. Συνηγ. (προχορηγέω).

Παρέχω, δίνω: Είθ' ούτως πλούτον απειρον αυτοίς (ενν. τω νέω και τη κυρη)
προχορηγίφας ... Διγ. Z 2729 κριτ. υπ.

?**πρόχτες, προχτές, επίρρ.,** βλ. προχθίς.

προχωρώ μτχ. παρκ. προχωρεμένος, Σπαν. B 288, Σπαν. (Λιμπρ.) Va 311,
βπ. ιδωμ. 172.

Το αρχ. προχωρίω, Η λ. και σήμ.

I. (Ένεργ.) α) προχωρώ, βαδίζω πρκ. μία κατεύθυνση: Ερμον. X 128' β) (μεταφ.,
πρκ. για αφήγηση) προχωρώ, προκίβη την εξιούρηση κάπ. γεγονότος: Πρωτον
γάρ μοι γοιν' λεκτέον! και τως ηγεμονας τωτων, | προχωρήσωμεν γάρ τότε | τα πρε-
πόιτως προς την μαχην Ερμον. Δ 294.

II. (Μίο: εδώ, πιθ.) ιγκαθιστιμω, κατοικώ: ο νους γαρ μέγας θηαιυρος επεκκει-
τι των όλων! κι εις τοπον ολιγαντισικον είναι προχωρεμενος Σπαν. (Μίυρ.) P 32.

Φρ. 1) Προχωρω εις αύξησιν = πληθύνομαι, πολλαπλασιάζομαι: Και ουτως κατ'
ολιγον εις αύξησιν το ασεβέστατον των Αγαρηνών γενος επροχώρει Ιστ. οθωμ. 173. 2)
Προχωρω εις σπουτασιν = αρχίζω να σφραγίζομαι: της ηγεμονιας αυτου έτι μη παγι-
ωθείσης, αλλ' ακμην εις σίστασιν προχωρησασης, ο ηβουλήθη, ουκ ηδυνατο πραιοι
Δουκ. 289¹. 3) Προχωρω εις τέλος = τελειοφωκώ, πετυχαίνω σε κ.: Ο βασιλιγος ον
ιδωι, οτι εις τέλος προχωροσσι τα του τυραννου βουλγιμιατα, την αλλην ετράπετο
Δουκ. 303¹.

προφές, επίρρ.: επροφέ, Ερωτοπ. 595.

Από την πρόθ, προ και το επίρρ. (ο)φές (βλ. ά. σφέ). Τ. επροφές σήμ. ιδωμ. (Κο-
ντομίχης, Λεξ. Λευκ. ιδωμ.). Ο τ. και σήμ. ιδωμ. (Λαζαρης, Λευκαδ. (επροφές)), Η
λ. και σήμ. Λαικ.

Προχθές: Προφές αργα εις το σπάτιν της, της κούρβας της μαυλιστρας, | πέντε
μεγαλες πολιτικές εμείναν μετ' εκείνην, | καζάρην εκρατίησασιν ένα ημερονηχι
Σαχλ, Αφήγ. 814.

προφειανός, επίθ.

Από το επίρρ. *προψές* και την κατάλ. -ινος. Η λ. και σήμ. λαϊκ.

Προχθειανός: η μητέρα! του έστειλεν (ενν. του αμυρα) μία γραφή την προψειανή μερα Διγ. Ο 878.

προψηφίζω.

Το ενεργ. του ήδη μτγν. *προψηφίζομαι*. Η λ. σε παπυρ.

Υπολογίζω, λογαριάζω, μετρώ πριν: κρατησον τα δύο κεφάλια, τι κζ' δηλοισι και τα λε', και αφηλε εε αμφοτερον τα ιβ' μόρια α και προψηφίσιος και μίνισι ιε' Rechenb. (Vog.) 55¹⁶.

προωθώ πρωθω.

Το μρχ. *προωθιω*. Ο τ. μτγν. (Π.Γ) βλ. και LBG. Η λ. και σήμ.

Σπρώχνω (μυτιαφ.) πιέζω, σπνθλιβω: Εσύ (ενν. Ερωτά) με φθέρνεις παντίλως και πρῶθεις προς εμένα, I για πταισίμον στ' αληθεια συμπάθιοι: ι' απολιβω Θησ. Η' [109¹].

προώστημα το προώστημα.

Από τον παθ. αόρ. του *προωθω* και την κατάλ. -μα' πβ. νι σελλ. ιωσ. *προωση*.

(Ναυτ.) κίνηση του πλοίου προς τι εμπρός, παν προκαλιίται από μηχανική δύναμη: (εδώ πιθ.) η κωπηλισία: Τόσαι έπλευσαν, αρμένισαν ημεραν τε και νύκται, I δι' ολιγον προωστήματος ... I έφθισαν. εκατήλαβον εις της Κολκου τι μέρη Πόλ. Τηκλδ. (Παπυθωμ. Jeffr.) 231.

πρύμη η, βλ. πρυμνη.**πρύμνα, ι πύρρ.**

Από το αρχ. ουσ. *πρυμνα*.

(Ναυτ.) υπαγαίνω πρύμνα = αράζω με την πρύμνη: αν είναι ανεμος εις τον πουντε η εις τον μάστορα, θέλεις να βάλεις τονον καλόν εις οργίς κ' και υπας πρυμνα ότι εις την τρεμουστάνα εμπαιεις και εις το μεσημέρι και εβγύνειεις ωσάν εμπαιεις Πορτολ. Α 50^b.

πρυμνη η, Αλ. Κυπρ. 1199^a *πρυμη*, Θησ. (Foll.) I 52, Ρημ. Βελ. ρ (Bakk.-v. Gem.) 239, Γαδ. διήγ. (Βασιλ.) 142, 438, Πορτολ. Α 149^a, Αχέλ. 1585, Αιτωλ. Μύθ. (Παρασόγλου) 26^{a, b, γ}, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 189²², 242¹⁷, 304²¹, 340², 376², 407², 435¹².

Το αρχ. ουσ. *πρύμνα/η*. Η λ. και ο τ. και σήμ.

(Ναυτ.) το πίσω μέρος του πλοίου: Πορτολ. Α 128^b Ένας στην πρυμνη καθουσαι και άλλος εις την προρη Αιπιλ., Μύθ. (Παρασόγλου) 26^c (προκ. να δηλωθεί η σφοδρότητα μιας ναυμαχίας): Πλώρες με πρύμες έομιξαν, η κοκκα με τες άλλες Χρον. Τόκκιων 1877.

πρύτανις ο.

Το αρχ. ουσ. πρύτανις. Η λ. και σήμ. στον τ. πρύτανης.

α) (Προκ. γινι το Χριστό) αυτός που προκαλεί, που επιφέρει κ. (για τη σημασι. βλ. Lampe, Lex., στη λ. 2): *Αγαπή ... (παρὰλ. 3 στ.) εἰς οὖν πάντας ... ἀγαπά και κήδε-ται και στέργει! τον της ειρήνης πρύτανιν προς τούτον μμουμένη Μανασσ., Ποιημ. ηθ. 111· β) Θεομοφόλοκας: ο αγιοτατος και θειοπρόβλητος ποιημ της Αρτης, ο της χριστοπαριόδοτου ειρήνης πρύτανις Ευγ. Γιαννούλη, Επιστ. 224^β.*

πρώην, επίρρ., Καλλίμ., 2252, Διγ. Ζ 1034, 3078, Χρον. Μικρ. Η 3422, Κορινθίης Αννας Μιτάφρ. 49, 125, 137, Βίκ. ΑΑ. 760, Χρον. Τόκκων 2214, 3106, Φυσιαλ. (I.egr.) 814, Ανακάλ. 59, Δούκ. 143^β, 153^β, 213^β, Αλιξ.² 1174, Λιγγ. ΑΑ. Ε (Lolos) 115^β, Διηγ. ΑΑ. F (Lolos) 114^β, Πτωχολ. α 448, Πορτολ. Β 28^ο, Κυπρ. ερωτ. 140^ο, Ψευδο-Σφρ. 528^ο, Ευναδ., Χρον. Διδαχ. φ. 30^ο, 84^ο, Διηγ. πιναφ. 60, κ.α.

Το αρχ. επίρρ. πρώην. Η λ. και σήμ.

1) (Επίρρ.) προηγουμένος, παλιότερα, στο παρελθόν: *Συμπληρωμένων τουταν δε, πάλι ησαν εις δουλείαν· Ι ο Βέλθανόρις τον ρηγα μεν εδούλευεν ως πρωην, Ι η Φινδρουκαζα εδούλευε την κορην την Χρυσίντζα Βέλου. 1049· Ο δε Τεμηρ αναστάς από τον τόπου, ου ην, ήλθη και εκήρωσεν εν ταις οχθαις τον ποταμον, ουου εκάθητο πρωην ο Παγιαζητ Δούκ. 93^β· την παρρησιάν ... ην ιχις τότε πρωην ... Γιωγγηλ. Βελ. Α (Bakk.-v. Gem.) 194^ο (ένιαθρ.): τότε ευρέθη ο γερανή αληθινός ως το πρωην Πτωχολ. (Κεχ.) Ρ 267· ο Καραμαν ουκ επι ιοθη ινιμησας των πρωην γενομένων ε πιβουλιων εν τω κειρω του Μουσουλμάν Δούκ. 243^β· Και ο πρώην τε μισοιμενος φιλοτιμενος εριγηι και στέμμα και διαδημα της αυτοκρατορίας Βέλου. 18. 2) (Ως επιθ., ένιορρ.) προηγουμενικ, προγενέστερικ, παλαιότερος: *Και ημεις από τους πρωην διδασκάλους εμιαθητε ύθημεν και ηξειυρομεν και ποιούμεν Διηγ. ΑΑ. V 29· ο Αλέξανδρος ηρην κριμμένα κρηματα πολλά, ουου ειχαν εχγι οι πρωην βιαιλεις Διηγ. ΑΑ. F (Lolos) 238^β· ο πρωην μου πι νθερός εστι μεγας κοντοσταυλος Ψευδο-Σφρ. 372^ο· τον τόπον και το στικσιμον και την τιμην την πρωην Ι την τιχα, όταν ήφι ρα τον δεύτιρον Χοορόην .. Ριμ. Βελ. ρ (Bakk.-v. Gem.) 713.**

πρωίθω, βλ. πρωαθώ.

πρωί το, Σταφ., Ιατροσ. 3^ο, Διγ. Α 743, Ερμον. Α 265, Χρον. Μορ. ΙΙ 1479, 3903, 5200, κ.α., Χρον. Μορ. Ρ 1479, 5321, 9051, κ.α., Πανάρ. 66^β, Λιβ. διασκευή α 824, Λ. χιλΑ. (Smith) Ν 281, Αχυλλ. (Smith) Ο 604, Ιμφ. 514, Δούκ. 221^ο, Σφρ. Χρον. (Maisano) 18^ο, Sprachlehre 120, Εκθ. Χρον. 14^ο, 55^ο, Παις., Ιστ. Σινά 1611, Κανον. δυτ. Α 830, 920 κ.α., Β 849, 860 κ.α., Ιστ. Βλαχ. 1779, κ.α· πρωί(ν, Κυπρ. ερωτ. 156^ο.

Το αρχ. επίρρ. πρωί ως ουσ. Η λ. και σήμ.

1) Πρωινό: *Ο Χάρος με τον Ερωταν ειχαν πλικε φεινί εις μιαν μονην και τον βρωδι και ειχαν πεζί φεινι. Εν τω πρωι μην ξεύροντας τι θελει γινει! αλλά ηησαν εις αυτου τους όλα τα βέλη Κυπρ. ερωτ. 156^ο.* 2) (Συχνότ. ως επίρρ.) α) κατά τις πρωινές ώρες: *Νερόν μη πίνει μηδόλωσ, ... μηδέ πρωί τρώγει Σταφ., Ιατροσ. 4^ο· Εαν ιερευς βαπτίσει παιδί και δεν ειπει όλες τις ευχες, επιτιμωθη μήνες γ' εν αρτω και ύδατι*

και μετανοιας, κε' το πρωι και κε' το εσπερας Κανον. διατ. Β 869· β) (ειδικ.) αυξιο/την επομενη μερα κατα τις πρωινες ωρες. Και ο βασιλευς τον ελεγεν εκεινος ο πατηρ του:| «Κοιμησου, τεκνον μου καλον, ... (παρλαλ. 1 στ.) και το πρωι διαταχθησαι ως βουλεσαι και ως θελεις» Αχλα. (Smith) Ν 336· Κραζει (ενν. ο πριγκιπας) τον μισερ Ανοελην τον πρωτοσυμβουλον του,| παρακαλει κι οριζει τον να ορθωσει τα φουσσα-τα! δυα να κινησουν το πρωι να πιασουν την οδον τους Χρον. Μοχ. Η 5289.

Εκφρ. 1) Αμα πρωι, βλ. αμα Β' Φρ. 2) (Το) πρωι πρωι = ναχις κατα τις πρωινες ωρες: μιαν ημερα εουγυρισε και εχασε (ενν. υ Σαουλ) ενε τον γαδουρι και ο πατερας του του λεγει: «Παιδι μου, ασηκωσον το πρωι πρωι και ουρε γυρειψε το γαδουρι να το ευρεις» Καρταν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνινι) φ. 184· Ην δε πρωι πρωι Ιστ. πολιτ. 57°.

πρωια η, Ιατροσ. κωδ. ε', Ιστ. Βλαχ. 1652.

Η λ. στο Θεοφραστο (ΤΛΓ) και σήμ. σε λογ. εκφρ. (ΛΚΝ, Μπαμπιν., Λεξ.).

Πρωι, πρωινο: Αφοτου επεγευτησαν του δειλινοδ την ωραν,| επηρεν την κι εβε-βηκιν μσον του κουβουκλιαν! και χαιρονται αμφοτεροι μεχρι και της πρωιας Α-χλα. (Smith) Ν 1477.

Η γυν. ως επιρω. = (ναχις) το πρωι: Πρωιας ονν το γεννηθεν ο Φιλιππος εμβλε-ψας! ... φησιν Ολυμπιαδι ... Βιοσ Αλ. 546.

πρωια, επιρω: πρωια. Αλφ. (Μοε.) ΙΙΙ 47, ΙV 37.

Απο το επιθ. πρωμος. Ο τ. (<ατ. τ. πρωμος) και σήμ. ιδιωμ. (Λιωνικ., Γλοκισαρ., Σινος, Γλωσθ. Ιμβρου 146). Τ. πρωια (απο αντιμεταθ.) υπο ποντ. ιδιωμα (Παπαδ., Α., στη λ.). Η λ. στον Ιεσυχ. (λ. εωθεν) και σήμ.

Ναχιτερα υπο το κανονικα προκχα: Κλιτω πικρα και δερνομαι, γιατι με παι-νις (ενν. Χαροντι) πρωια Αλφ. 10°. Όταν τρυγημεις περισσα πρωια, πριν να φια-σουν καλα τα σταφιλια, ωφελας το αμπιλιον Αγαπ., Γεωπον. (Κωκτουλα) 145.

πρωιαδα η, Πεντ. Δευτ. XVI 1. - Βλ. και πρωιαδι.

Απο το επιθ. πρωμος και την καταλ. -αδι. Τ. πρωιαδι σήμ. ιστην Κυρια (Για-γκουλλης, Κυπρ. διελ.).

(Στον πληθ.) τα προτα δημοτικα της νεας σοδειας: πρωτογεννηματα, απαρ-χες: και να νηψωι ο ο ιεριας αυτα επι ψωμι των πρωιαδων οψωμα ομπροτα στο Κυριο αυτ. Λευτ. XXIII 20· εκφρ. μηνας των πρωιαδων = ο πρωτος μηνας του εβραικου ημερολογιου (Αβιβ η Νισαν = Μαρτιος/Απριλιος), κατα τον οποιο οι Εβραιοι γορωτι-ζαν το Πασχα (βλ. και α. πρωμος Εκφρ. 2): Φυλαξε τον μηνα των πρωιαδων και να καμεις Πασχα του Κυριου τον Θεου σου αυτ. Δευτ. XVI 1.

πρωιαδι το, Πεντ. Εξ. XXXIV 26, Λευτ. ΙΙ 14.

Απο το ιπιθ. πρωμος και την καταλ. -αδι η απο το πρωιαδα. Η λ. σε εγγρ. του 16./17. αι. (Σκουβαρά, Ολυμπιωτ. 312) και σήμ. λαικ.

(Στον πληθ.) τα προτα δημοτικα της νεας σοδειας: πρωτογεννηματα, απαρ-χες: κανισκι πρωιαδιων του Κυριου αυτ. Λευτ. ΙΙ 14 (με χρον. σημασ.); εορτη εβδο-μαδων να καμεις εοεν πρωιαδα θερος σιταριων και εορτη του μελωμα γυρισμα του

χρώνου αυτ. Εξ. XXXIV 22· έκφρ. ημέρα των πρωιμαδιών = η εβραϊκή γιορτή της Πεντηκοστής (αλλωώς: εορτή των εβδόμηδων), που γιορταζόταν την έκτη μέρα του τρίτου μήνα του εβραϊκού ημερολογίου, Σίβαν (= Μαιος/Ιουνιος) (για το πράγμα βλ. Π.Δ. (ΕΒΕ) Γλωσσάρ., Α. Πεντηκοστή): την ημέρα των πρωιμαδιών όνται προσφέρετε καισικι καινούργιο του Κύριου ... κραγμα αγιο να είναι εσας αυτ. Αρ. XXVIII 26.

πρωιμάρι το.

Από το επίθ. πρώιμος και την κατάλ. -άρι. Τ. πρωιμαρί(ν) σήμ. ιδίωμ. (Σακ., Κιπρ. Β' 765, Φαρμικ., Γλωσσάρ. 426, Μανουσής, Λεξ. μύκων. ιδίωμ., Α. πρωιμαρελί).

Προσφοχά ιντο Θεό φτιαγμένη με αλειρι από τα πικωτα δημητριακα της νέας σοδειάς: να φερετε ψωμι ύψωμα δυο δεκάλιτρα σιμιδαλι να ινινη ανεβατο, να ψήθουν πρωιμάρια του Κύριου Πι ντ. Λευιτ. XXIII 17.

πρωιμοεγγαστρωμένος, μιτχ. επίθ.: πρωιμοεαστρωμένος.

Από το επίθ. πρώιμος και τη μιτχ. παθητ. παρκ. του εγγαστρωνω. Ο τ. από το επίθ. πρωιμος και τη μιτχ. παθητ. πιρκ. του γαστρωνω (βλ. ά. εγγαστρωνω).

Πιμι έχει μινει έγγυος νωχίτερα από το αναμενόμενι: κίθα βιντεμα του μουστον να την έχει (ενν. τη γαϊδάρα) εις την εξουσιαν του ο λεγομενος μισέρ Τζώματζης ημερες δεκι ήμιον — και δεν είναι πρωιμοεαστρωμενη Βιτρούχ. (Balk. v. Gem.) 612°.

πρωίμος, επίθ., Πι ντ. Γέν. XXX 41, Λευιτ. Η 14.

Το αρχ. ιπιθ. πρωιμος. Η Α. και σήμ.

α) (Πρακ. για φυτό ή καρπό) πιω ωριμάζει νωχίτερα από την κανονική επιχη: Πι ντ. Εξ. ΙΧ 31· β) (πρκ. για ζωο) β) πιμι γεννίται νωχίτερα από το πληθυσμένο χρονο: αρνία ε', τα τριμ σήμι και τι δυο πρωιμα Ολόκαλος 221°· β) που πακιστάζει προκίη ανίπτουξη εύρωστος: ητον τα σήμι του Λαβι και τι πρωιμα (ενν. προβατα) του Ιαακωβ Πεντ. Γέν. XXX 42· γ) (πρκ. για την καταλληλη χρονική στιγμή) που συμβινει νωχίτερα από το αναμενόμενο: άλλον λρονον ρινα η κικρός (ενν. τον κιντμοού) πρωιμος και άλλον σήμιος Αγαπ., Γεωπον. (Κισοτουλα) 148.

Έκφρ. 1) Καιρός του πρωιμου = η ανοιξη: ινι δωσω τη βροχη της ηης σις εις τε καιο τον πρωιμου και σήμιον και να μιζώεις το σιταμ σου και το μοιστο σου Πεντ. Δευτ. XI 14. 2) Μηνας των πρωιμων = ο πρώτος μηνας του εβραϊκου ημερολογιου (Αβίβ ή Νισάν = Μάρτιος/Απρίλιος), κατά τον οπιου οι Εβραιοι γιορταζαν το Παιχα (βλ. και α. πρωιμάδα): εφτα μέρες να φας λιπαναβατα ... εις κικρό μηι των πρωιμων, σι εις αυτον εβγηκες από την Αίγυφτο Πεντ. Εξ. XXII 15.

πρωίν το, βλ. πρωί.

πρωινή η' πουρνή· πρωνη, Ασσίζ. 367°· πωρνη, Κυπρ. ερωτ. 112°. — Βλ. και πουρνα.

Το θηλ. του επιθ. πρωινός ως ουσ. Για την προέλ. των τ. βλ. α. πρωινό ετυμολ. Ο τ. πουρνή και σήμ. ιδίωμ. (Παπαδ. Α., Λεξ., Α. πυρνος, Ζαφειριού, Ιδίωμ. Σαμ., Α. πουρη). Ο τ. πωρνή στο Du Cange App. (γρ. πορνή) και σήμ. ιδίωμ. (Χατζ., Λεξ., Σακ., Κυπρ. Β' 767). Τ. πουρρη σήμ. ιδίωμ. (Καραν., Ιπτ. Αγξ. Κίτω Ιταλ., Α. πωρνώ). Η

λ. και σημ. ιδίωμ. (Κόρης, Κιθθρ. Λεξ., Κουριαθανάς, Λεξ. Μυκόν.).

Πρωινό: Τριδιζείται άλλος άγουρος ...! νύκτας, ημέρας και πουργας και δειλινας και όπερας! κακοπιθεί ο παράξενος, πικρως αναστεναζει Λιβ. Esc. 2108.

πρωινό(ν) το πουργο, Αιν. αυμ. 121, Gesprächb. 16⁹, Σαχλ. Β' (Wagn.) PM 346, Σαχλ., Αφηγ. 167, Αχιλλ. (Smith) Ο 192, Φαλιέρ., Ιστ.² 231, 311, Θηητ. Γ' [31⁴], [40⁷], Ch. pop. 12, 851, Κορων., Μπουας 121, 130, Κακοπ. 93, Πεντ. Γέν. XX 8, XXIV 54, Έξ. VIII 16, X 13, XXIII 18, Λευιτ. VI 2, XXIV 3, Αρ. IX 12, XXII 13, Δευτ. XVI 4, 7, XXVIII 67, και . Βιζ. Ιλιάδ. 277, Χρον. σουλτ. 69², 132⁹, Ερωφ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Α' 66, Κατζ. Α' 134, 136, Πιστ. βροσκ. II 2, 14, III 5, 207, Βιος Δημ. Μυσχ. 443, 595, 607, 647, Σουμμ., Παστ. φιδ. Α' [52], Φορτουν. (Vinc.) Α' 36, 280, Γ' 615, Ζήν. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Ηρόλ. 48, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 147², 190², 223², 298⁹, 334², 443², 537¹, και. πουργόν, Σπαν. (Ζωρ.) V 610, Ερμον. Φι 335, Πουλολ. (Τσαβαρη)² 44, Φλάξη, 256, 606, 628, 1232, Ντι.Λαπ., Ερωτήμ. 1740, Αχιλλ. I. 816, Διηγ. Βι. Α. Ν² 334, Σιναξί, γυν. 451, Απόκοπ.¹ 11, 304, Ιμπ. (Legr.) 500, Διηγ. Αλ. Ε (Lolos) 209¹⁵, Διηγ. Αλ. Ε (Konst.) 165⁴, Διηγ. Αλ. F (Konst.) 164⁷, Πιγγα, Χρυσοπ. 119 (27), Βίος Αισώπ. (Παπαθιωμ.) Α' 43², Διφ. Μον. XXIII, XI, Τζανι, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 267⁶, 270⁹, 281² προυεθ, Σιχλ., Αφηγ. 570 πρωνό· πωρεθ, Μιχ. 264², 414¹⁵, Γεωργηλ., Ξυν. 556, Ριμ. Α. πολλων. (Κεχ.) 1633 πωρνόν, Μιχ. 194¹, 256², 302², 364², 492⁴, 654¹⁰, Βοιωτ. (Κεχ.) 40¹, 50², 132¹, 194¹, 202¹, 276², Ιμπ. (Legr.) 575, Θρ. Κύπρ. (Παπαδ. Θ.) 341, 615, Θρ. Κυπρ. Μ 299, 544, Άνωκ., Ιστ. σημ. ρμ¹, Κυπρ. ερωτ. 10¹, 34¹, 60¹, 77², 108², Ιστ. μικρ. Μικρ. 270, και.

Τα μγν. ουστ. πρωιον (Π. G. Muntanari, λ. πρωινός). Ο τ. πουργό (ιπό τον τ. προυνό με μετάθιτη του ρ βλ. και Μανουαδης, Ετιμ. 87) στο Σομαν. και σήμ. λαϊκ. Ο τ. πουργόν στο Σομαν. και σήμ. στο κιπρ. ιδίωμ (Σακ., Κιπρ. Β' 759, Πιπαιγγέλου, Κυπρ. ιδίωμ.) βλ. και LBG. Ο τ. προυνό (απο τον τ. προυνό με τροπή ο> υ) στο Βλάχ. Ο τ. πρωνό με αποβολή τιμ·ι· (βλ. Ανδρ., Ελλην. 29, 1976, 31, Χατζιδ., ΜΝΕ Α' 242, Β' 407). Ο τ. πουργο (ιπό τον τ. πρωνό με μετάθεση του ρ- βλ. Χατζ., Λεξ., λ. πωρνον, Σιμιειον, Ιστ. κυπρ. διαλ. 189) και ιπήμ. ιδίωμ. (Πιπαχριστ., Λιξ. ροθ. ιδίωμ, λ. πωρνότε), Μινεσης, Λεξ. μυκον. ιδίωμ, λ. πρωινός). Ο τ. πωρνον στο Meursius (γγ. πορνόν) και σήμ. ιδίωμ. (Χατζ., ό.π., Φαρμακ., Γλωσσόρ. 35, Πιπαχριστ., ό.π., Μηνις, Λεξ. ιδίωμ. Καρπάθου). Τ. πρωιον στο Du Cange. Η λ. και σήμ.

1) Το χρονικό διάστημα γυρα από την ανατολή του ήλιου, καθώς και απί την ανατολή μέχρι το μεσημέρι πρωί: Μετω χιρας εδιάβησαν όλοι νι αναπαυθουσι. I ως πόλιμψε γαρ το πουργό και φάτιων ημέρα Θησ. I' [9²] Και έκραξεν ο Θεός το φως μέρα και το σκότο έκραξε νυχτα, και ήτον βραδυ και ήτον πουργό, μέρα μια Πεντ. Γεν. I 5 (σε εμπροθ. χρον. προσδιωρ.): κρινει το δίκαιον νι τον βάλουν (ένν. εκεινον οποι εποιηεν την κλειψην) εις την πλιρην απé το πρωνο αχρι το μεσομერი Ασοίξ. 451² επολιμζιαν απο το πωρνον ως τον δειλις Μαχ. 274². 2) Ως επίρ. α) πρωί: Πουργον εμπαινω εις την ιστιά εως το μεσημέρι Π. Ν. Διαθ. (Πιναγ. F 522· (εδώ στον πληθ.): Τριδιζείται άλλος άγουρος ποθασαυηθιομένος! νύκτας, ημέρας και πουργά και δειλινά και εσπίρας! κακοπαθεί ο παράξενος, πικροποθαστεναζει, I η αυγή τον εχει εξυπητον και ακοίμητον η νυχτα Λιβ. διασκευη α 2266· (έναρθρ.): Καθημερίς ψυχο-

μαχώ, πέντε θυρούμαι σένα! μαν το πουργο, μαν το βραδι και τρεις το μεσημεριν
 Ερωτοπ. 219· Το πωρνόν την Παρασκευήν ως τας ε' Ιουλίου αυκς' Χρωτου ηλθεν ο
 ρηγας με ολον του το φουσοσατον εις την Χεροκοικιαν Μιχ. 654¹· Ένα πουργον ταχιον-
 τουα ι γέρθηκεν η κόρη! και τα ξανθή της τα μαλλια στην κεφαλήν της πλέκει Θησ.
 Γ' [10¹] (με τις αντων. κίθε, πάσα βλ. και ά. καθι 2, πασα 3α): Πάσα πουργον εφορ-
 τανε τον γαδάρων εκεινον! κι εις το παζερι επηγυιε κι αυεινος μετά κειων Γαδ.
 δηγγ. (Βασιλ.) 11· να 'χω τα δένδρα συντροφίαν, πουλλια να κιλαδουσιν,! καθε πωρνον
 τον ταπεινον εμένα να ξεπνουσι· Θρ. Κύπρ. (Πιπιυδ. Θ.) 588· β) (ιδικ.) την επόμενη
 μέρα το πρωί, αυριο τα πρωί: Ο καστελλανός τα 'βρηκε, μ' ολη τη ικαρογαίτα,! τα
 δυο υδελφίμ πιασασι σαν ποντικούς η γατα.! Τότες οι νεοι ξεσπαθωσαν και πόλεμον
 εποικαν,! τον καστελλανο ελαβωσαν, 'κ τα χερια τους εβγηκαν.! Πουργό στο σπιτι
 επηγασιν, του κυρη τους το λέγουν Βενιζόμ., Φιλ. 285· (έναρθρ.): Αμετε εις τα σπιτια
 σας καλα και κοιμηθιτε,! και το πουργον, οταν ακουοιτε τας φωνας των βουκωνων,!
 ελγηγορα ολοι δραμετε Αχιλλ. L 178· και την νυκταν ενθυμηθηκεν (ενν. ο βασιλευς)
 του γερον,! νι του δείξει το λιθιριν! πέμπει το πωρνόν και φέρουν! τον πτωχον εις
 το παλιτιν Πτωχολ. (Κι χ.) Ρ 161.

Εκφρ. 1) Καλόν πωρνόν, βλ. καλός, Εκφρ. 2) Πουργό και βραδι = ολημερίς, νυνε-
 χως: Μι κείνη αιπό τον πόλεμο τον εβγαλε (ενν. η Αρμιδα τον Ριναλδο) κι οραδι!
 οτου ποθον τσι ξεφαντωσεσ υπέκου πουργο και βραδι Χοχτάτιη, Ελι υθ. Ινφουα. Α' 48·
 μηδε 'ς τσι κέρπους λούλουδα τωια μπορι βριθουσι,! μηδ'ποτε τωια πουλι στα
 δαση κατοικοι,! ουυ 'χε η δόλιμ μου καρδιμ τότες, πουργο και βραδι,! μι τοουου
 αιουτεναμων βρωσαν πωιτα ομιδη Ερωφ. (Αλιξ, Στ. Απυσκ.) Α' 265. 3) (Το) πουργό
 πουργο, πωρνόν πωρνόν = πωλυ νωρις το πρωί: πουργο πουργο εβγαίνι με κι ετσιμπα
 μ' η κρυαδα,! Εροδισε η ανατολή κι επρόβαλε η μέρα Π. Ν. Διωθ. (Πιπυαγ.)¹ 683· Και η
 'στια πι το θεαλιατήρι... να μη οβφοι και να ξαναφιι απανου της ο χειρις ξνλα τι
 πουργο πουργό και νι ορνίναςει υπάνου της το ολοκαυτωμα Πιντ. Λευπ. V15· ο Κο-
 σταντζας, γλήγορι πηγεν κι ανταμωσεν τον (ενν. τον Μυμκουλήν!) πωρνον πωρνον
 νι τον νοται και εχειρε τιέν τον Ιστ. μικαθ. Μιαρκ. 570.

πρωινός, ι πθ., Αχιλλ. (Smith) N 1207.

Το μγγν. επίθ. πρωινός (για πθ. πρωιμότρη μνεία βλ. TLG). Η λ. και σήμ.

Σχετικώς με το πρωί που συμβαίνει η μικρουιιάζεται το πρωί ο πρωιος υπνος
 ηνυς ην Δοίκ. 363².

πρωίμα, ι πίρε, βλ. πρώιμα.

πρωινή η, βλ. πρωινή.

πρωινό το, βλ. πρωινό(ν).

πρώρη η, βλ. πλώρη.

πρώτα, επίρω, Πόλ. Τρωάδ. (Παπαθωμ.-Jeffr.) 4128, Χρον. Μορ. Η 293, 549, 1230,
 κ.α., Χρον. Μορ. Ρ 703, 4249, Φλώρ. 1003, Αιβ. δικοκυσή α 782, Φαλιερ., Ιστ.¹ 726, 737,
 Αιβ. (Va) 2631, Θησ. Γ' [33²], Θησ. (Foll.) 1 88, Θησ. Πρώλ. (Κακλ.) 52, 158, 159, Καραβ.

500¹⁶, Γεωργηλ., Βελ. Α (Bakk.-v. Gem.) 21, Π. Ν. Διαθ. (Ίτιναγ.)² 1155, Κορών., Μπούας 99, 108, Πεντ. Γέν. XXXIII 2, Δευτ. IX 18, Δαμασκ., Λόγ. κεκοιμ. (μετάφρ.)² 396, Αιτωλ., Μοθ. (Παράσχαλου) 26⁸, 47³, 108²⁸, Χρον. σουλτ. 97²⁸, Μορεζ., Κλίνη φ. 11', Κυπρ. ερωτ. 19¹¹⁻¹², 91²¹, 154³, Ερωφ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Ε' 413, Βοσκοπ.² 340, Παλαμίδ., Βοηθ. 747, Μανολ., Επιστ. 173⁴, Σεβήρ. Μανολ., Επιστ. 171⁴, Σταυριν. 49, Ιστ. Βλαχ. 119, 591, 1746, Διγ. Ανδρ. 405²⁸, Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.)² Δ' 71, Συναδ., Χρον. Λίδαχ. φ. 34², Σουμ., Πιστ. φιδ. Β' [1153], Ε' [340], [796], Φορτουν. (Vinc.) Α' 412, Διακρουσ. (Κακλ.) 195, 363, 587, Τζανε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 403¹⁸, Μάξιμ. Καλλουσιπ., Κ. Διαθ.² Ματθ. ιζ' 10, Ιω. ι' 40, κ.π.α.: πρώταν, Ροδινός, (Βαλ.) 189' πρώτας, Φιλιερ., Ιστ.² 357, Π. Ν. Διαθ. (Ίτιναγ.)² 1864, 2105, 2823, Αχέλ. 2502, Μορεζ., Κλίνη φ. 5', Πανώρ.² Αφ. 30, Α' 369, Ερωφ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Αφ. 72, Β' 362, 394, Βαρουχ. (Bakk.-v. Gem.) 135¹², 149⁹, 329⁹ δις, Πιστ. βοσκ. I 2, 192, II 5, 181, III 6, 77, Φιλλιίδ. (Ίτιναγ.) 59, Βενετιώτ., Λαμαρκ. Βαρλααμ 65¹⁴, 85¹², 149¹⁷, Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.)² Α' 820, 1621, Γ' 436, Στάθ. (Martini) Ιντ. β' 16, Διαθ. 17. αι. 1⁴, Ροδαλ. (Αποσκ.), Πρόλ. Μέλλ. 98, Α' 351, Β' 457, Αποκ. Θεοτ. I 56, Φορτουν. (Vinc.) Α' 51, 374, Ιντ. ιξ' 11, Ζην. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Β' 324, Γ' 115, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 135²¹, 174¹⁸, 302¹⁹, Τζανι, Φιλων. 583¹⁷, Τζάνε, Κιπίν. 19. — Βλ. και πρώτις, πρώταν.

Το αρχ. επίφρ. *πρωτα*. Ο τ. *πρωτας* (με ινάπτυξη τελικού -ς ανιαιλογ. με τα ι-πιχη. σε -ς βλ. και Bakker, *Cretan Studies* I, 1988, 19, Κυντοσότ., Γλωσσολογικ. κρητ. 52-54) στμ *Somav.*, σε έγγρ. του 17. αι. (Βυβίτζ., *ΕΑΙΕΔ* 12, 1965, 110) και σήμ. στο κρητ. ιδίωμα (Ξανθίν., *Λεξ. δυτικοκρ. ιδιώμ.*). Π. Α. και σήμ.

1) Αρχικά, πρώτι *πρωτα* (συχν. με επόμ. τι: *δευτερον* (ή) και *τριστον*, τις λ. υπίκει, έπειτα, ύστερα κλπ.): *Αγ. (Γαρρ) Στ. 2278*, *Χρην. Μορ. Η 231*, *Αρσ., Κόπ. διατρ. [880]: Πρώτας εντυσος κι ιστιμι θλόμι συντιχινι Φιλιέρ, Ιστ.² 69* Εις τρια τον ι λέχομε τον Ιησού, Πιλίτο: I πρώτις το έθνος μας λαλει, ογιά να το χαλίσει, (παράλ. I στ.) Δεύτερο και τον Κιουαρη δεν τον αντηγυρίζει, (παράλ. I στ.) Τρίτο, κει απός τω γίνεται αυτόνος βαπτιός μας Π. Ν. Διαθ. (Ίτιναγ.)² 3260. 2) Προηγουμένως, πριν, παλαιότερα: *άρχισαι παλε και εδινάτωνιν οι σειωμοί ... ειπαν πως να εσηκωιν πλι επειδή ειδον την θαλυσου σπού ι πληθουνε, και το ταχύ εθαυματουργησε η χαρις του αγίου ... και ειδαμν την θαλασσα και εμερωσε και εγινεν ασάν πρωτα Διήγ. πανωφ. 60* Ο δε βασιλεύς Μαξεντιος ήλθι: μετά παρησιας μεγαλης να πολεμήσει τον μέγαν Κωνσταντίνου, λέγοντα ότι θέλει νικήσει αυτόνος ως και πρώτα Χρον. 308: *τι φογουσι τον πόλεμο, την πιυδεψη την πλησαί που πρωτας δεν ηξέυρασι, μα τωτες τη γνωρισα Τζάνε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 210¹⁶* (εδώ) *ιπό πριν, από πιλιά: Τα γιω φουσασι, ερωτικη, και οι αγοουρι των πατρός σου, I ου μη τολμήσουσιν, θαρρώ, στί: θήναι εμπροσθεν μου, I διτσι και πρωτα ξερον με και θελουν με προσέχειν Αχιλλ. (Smith) N 1009. 3) (Στ συγκριση, με επόμ. κυρώς το σύνδ. παρά βλ. και Επιτομη παρα ΠΑ'4β) α) *πρωτύτερα*, πιο μπροστά: *πρωτας ηρθες παρά με Ανέκδ. Ιντ. κρητ. Οεάτρ. Α' 36* (εδώ με την προθ. ιπό): *ηρθα πρώτας! 'π' άλλοι βοσκοί 'βενά, για να μη δουσι! ποια 'μαι Πιστ. βοσκ. IV 2, 221* (εδώ με το πριν πλωναστικά): *το φως εκεινο το μοναχόν, σπου ητονι: πρωτα πριν παρα να βάλει τουτον τον ηλιον, δηλοί τον μουσν Θεόν τον αληθινόν Καρτάν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνου) φ. 51'* β) *καλύτερα*, προτιμότερο: *πρωτα να λαβω θανιτον κι εσεις όλαι μετ' έμου, I παρά να διαβω απεδώ με το**

φουσατα σπου εχω Χρον. Μορ. Η 8396: πρωτα να λαβει θανατον, παρα να σε αφιορ-
κρησι Χρον. Μορ. Η 1251: πρωτα ν' αποθαναν και να τους ακληρησαν, | παρα να τους
εβγαλουν εκ τα συνήθια που εχουν Χρον. Μορ. Η 7904.

Εκφρ. 1) Πρωτα (και) αρχή(ς), βλ. Επιτομή αρχη Β' 1 ι κφκ. (2), 2) Πρωτας απο
ολα = πάνω απ' όλα, κατ' αρχήν; λοιπόν, παρακαλω σε πρωτας από όλα να δεχθεις
μεσα εις την ψυχήν την πίστιν, και ευθός να λάβεις το θειον βαπτισμα Βενεταας,
Δαμασκ. Βηφλάμ 53²⁵. 3) Τα πρωτα, βλ. πρώτος II Γ' Εκφρ. 4α.

πρωταγαπάι.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το αγαπάι. Η λ. στη ΑΛΝΕ.

Αγαπάω πρωτος: Ετσι και ημεις σπου μι την αληθινη πιστιν, εσονται να ευμη-
καμεν ένα κορμί με τον Χριστόν διαμέσον της ιδελφικής αγαπης και του παραδειγ-
ματος του αγιπτου μας Χριστου και σωτήρος ημων, οπού μας επρωταγάπησε τό-
σαν... Χριστ. διδασκ. 373.

πρωτάγγελος ο.

Το μτγν. ουσ. πρωταγγελος (Π.Γ). Η λ. και σήμ. ιδιωμ. (Σακ., Κυρρ. Β' 765).

Ο πρώτος (ιεραρχικη) άγγελος, αρχηγγι λος (προκ. για τον Εωκφορο): Οσοτιν
ο πρωτάγγελος, ο μέγας Εωσφορος, | εξέπεσεν εξ ουρανού, δεν ηται μονιχός του, |
αμέ ειχεν και άλλους περισσοους αγγέλους μετ' αυτουσων Ντελλαπ., Ερωτήμ. 304:
εξεπεσεν κακώς των αγγέλων το πληθος | μετα και τον πρωταγγέλου αυτων τον
Εωσφορον αυτ. 2854.

πρωταδελφος ο.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το ουσ. αδελφός.

Ο μεγαλύτερος αδελφός: τον Αγαμεμνωι την πρωταδελφον εκεινου | του λαώ-
παιτος Ελίην Ερμιν. Γ 164.

πρωταθλητής ο.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το ουσ. αθλητής: πβ. λ. πρωτοαθλητης σι Lampe,
Lex. και Π.Γ. Η λ. μι διαφωρ. σημισ. στο Κοιμιν., Συναγ. ν. λέξ. και σήμ.

(Εκκλ.) πρωτομαρτυρις (προκ. για τον άγιο Στέφανο, βλ. Lampe, ο.π.): Εχει
(ενν. το παρικκλήριον) εικονας και αυτο, εχει και άλλη παλιι εικονα του πρωταθλη-
του ωραιαν εις τα καλλη Παισι., Ιστ. Σινά 1206.

πρωταθλος ο.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το ουσ. αθλον. Τ. πρωταθλος στο LBG, ιπη λ.: βλ.
και Κοιμιν., Συναγ., λ. πρωταθλε. Η λ. τον 6. π. (Π.Γ, LBG).

(Εκκλ.) αιτός που αγωνίστηκε και μαρτύρησε πρωτος για την πίστη του (προκ.
για τον πρωτομαρτυρα άγιο Στέφανο): τον αποστολον και μαρτυρα Κυριου | Στεφα-
νου αρχιδιάκονα, πρώταθλον μαρτυριου Προσκυν. Εθν. Βιβλ. 2043 622: ο αποστολος
και πρώταθλος Κυριου | αρχιδιακων Στέφανος θανατον μαρτυριου | ελαβεν υπερ του
Χριστου υπο των Ιουδαιων Προσκυν. Ιβ. 535 675.

πρωταίος, αριθμητ. επιθ.

Το μγν. αριθμητ. επιθ. *πρωταίος* (θηλ. *πρωταία*, TLG το αρσ. *πρωταίος* τον ό αι., αυτ.).

α) Που είναι πρώτος στη σειρά (εδώ προκ. για την ονομ.): *απλώς τα αρθρα δα-
νονον πτωσευλ των πρωταιων* Λεξ. I 129 β) ο μεγαλύτερος στην ηλικία (ή καλύτε-
ρος: βλ. Κεχαγιόγλου [1]τωχιά, ιτ. 518): *τον υιον του τον πρωταιον Πτωχαλ.* α 234.

πρωταλλαγατωρ ο πρωτολογατωρ.

Από το α' συνθ. *πρωτο-* και το ουσ. *αλλαγατωρ* (13. αι., I.BG, Du Cange (*αλαγα-
τωρ*), λ. *αλαγη*, Guiland, REB 18, 1960, 85-86) <ουσ. *αλλάγιον* (βλ. Α.) και την καταλ.
-ατωρ. Τ. *πρωτοαλλαγατωρ* σε έγγρ. του 13. αι. (Act. Vat. I 152^α, LBG, στη λ.)· βλ. και
Μινδήςλιράς, Αθ. 63, 1959, 347. Λ. *πρωτοαλλιγιτος* του 14. αι. (LBC, στη λ.). Η λ. το
13.-14. αι. (TLG, LBG), σε έγγρ. του 14. αι. (Act. Vat. I 64^α 106, 106, 106, 107, Act. Doch. 23^ο,
Cod. Mon. Prodr. A 80^ο-¹², Διαθ. Θεοδ. Σαρ. 26) και στον Ψευδο-Καθ., Οφθικ. 138^ο,
301^α 15, 305^ο, 307^ο 308^ο, 309^ο, 322^ο, 337^ο 102, 345^ο, κ.π.α. (βλ. και Π.Γ).

Λεωματούχος της αυτοκρατορικής αυλής, ο οποίος κατά τις εκστρατείες ακο-
λουθούσε τη βασιλική εμπροσθοφυλακή προκ. νη συγκινησαντι αυτοίς πιν καιθν-
στερουσαν και νι τους επαναφέρει στη θέση τους (Guiland, ό.π., 86-87, Πλακον-
αννίκης, Τίτλ. αξιόμ. 69, Μιχαηλίου, Τίτλ. επιγγελμ. ονόμ. γυν. 135-6 σημ. 1): *Τα
οφθικια του πιαλιτιου ... ετι' ο κρητης του φουσοάτου, εβ' ο δομειστικος των τειλων.
εγ' ο πρωτοαλλαγατωρ Μιλιξός, Νομοκ. 516 (εκδ. πρωτολογατωρ).*

πρωταμφάς ο, βλ. *πρωταμφας*.

πρώταν, επιφρ., βλ. *πρωτα*.

πρωτανίψι(ον) τ' πρωτανίψι(ο)ν, Βουιστρ. (Κεχ.) Α 34^ο, Β 35^ο, Μ 35^ο.

Από το α' συνθ. *πρωτο-* και το ουσ. *ινίψιν* (βλ. ικ. *ινέψιν*). Για τον τ. πβ. *ινίψιος*
(λ. *ινεψιος*). 11β. λ. *πρωτανίψιος* σημ. ιδίωμ. (Σακ., Κυπρ. Β' 765, Παπικγγέλου, Κυπρ.
ιδίωμ., λ. *πρωτανηψίος*).

Πρώτος ή ξαδελφός (πβ. ικ. *ινεψίος* 1): ο πατερις της *επροξενεσέν την με τον υιον
της δουκεισας της Σαβόγιας, ο ποιος ητον αδελφότεκνος του ρε Τζουάνι, και ηρον
πρωτινίψια με την Τσαρλότταν. Και η ρηηνια, η μητέρα της, δεν εθελειν να το γρο-
κήσει ποττέ να γίνει τιτοιου κακόν Βινιστρ.* (Κεχ.) 34^ο.

πρωταξαδέλφι το, βλ. *πρωταξαδέλφι*.

πρωταποστοιλάριος ο, βλ. *πρωταποστοιλάριος*.

πρωταπόστολος ο.

Από το α' συνθ. *πρωτο-* και το ουσ. *απόστολος*. Τ. *πρωταπόστολος* το 10. αι
(LBC). Η λ. τον 7. αι. (LBC· βλ. και TLG).

Ο πρώτος από τους αποστόλους· (εδώ προκ. για τον απόστολο Πέτρο): *Τις ηθε-
λε πιστευσι ποτε, ότι ο πρωταποστολος Ηέτρος, ο τωσον μεγαλόψυχος, οπου ελεγί*

του Χριστου «καν δέη με ουν σοι αποθανείν, ου μη σε απαρνησομαι» να σκιαχτει την φωνην μιας πτωχης και δουλευτριας γυναικος; Ροδιός (Βαλ.) 121.

πρωτάρικος, επίθ.

Απο το ουκ. πρωταρα (σήμ. πολλ. ιδιωμ., Παπιάδ. Α., Λεξ., Ζωη, Λεξ., Ζακ.), Χατζ., Λεξ., Κόμης, Κυθηρ. Λεξ. κ.α.) <ουκ. πρωταρχς (<α' συνθ. πρωτο- και την κιατελ. -αρχς' απ. και σήμ.) και την κατάλ. -ικος, Η Α. και ισημ.

(Προκ. για ζωο) που γεννήθηκε από πρωτάρα (πρωτόγεννη, ζωο που γενναι για πρώτη φορά), πρωτογέννητος: ο Αβελ πρόσφερε και αυτός θυσία του Θεου από τα πρωταρικά των προβάτων του Χριστ. διδασκ. 102.

πρωταρχής, επίρρ.

Από το η' συνθ. πρωτο- αναλογ. με τα ιπρω. απαρχής, εξαρχής.

Αρχικά, πρωτα: Οποιος θυμήθη πρωταρχής τουτη την υπαιδρεία! που να του φαν τα κριτία του αρκούδες και θηρία! Κικκοπ. 113.

πρωταρχίζω.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το αρχίζω: πβ. και μγν. πρωταρχεω. Η Α. στο Βλάχ. και σήμ., όπως και τ. πρωτοαρχίζω (ΑΚΝ).

Αρχίζω (την αφήγηση, εξιστόρηση γεγονότων από την αρχή ή από κ. κατί προτιμητή): Και τι λοιπόν νη δηγήθω και τι να πρωταρχίσω; Να ειπω και τι επίλοιπα, η παλι να τ' οφθω; Δικροσίο. (Κακλ.) 675.

πρωταρχινώ.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το αρχινω. Υποτ. σοφ. πρωταρχινωω σε ελληνο-βραχικα τριτογούδια των Ιωαννινων το 18. αι. (Schwaitz-Athanasakis, MGSY 3, 1987, 216, 220). Τ. πρωταρχινω ισημ. ιδιωμ. (Μιχαλιτιά-Βογιατζή, Λεξ. Συμης) Η Α. ιπτο Σομαν. (πρωταρχινώ) πβ. και Α. πρωταρχινίζω σήμ.

Αρχίζω κ. πρώτος: (εδώ προκ. για κατασκινη νιοί); η λαρικ του πασγιου Πιευριτος, τον εδειξεν τον Δαβιδ να τον πρωταρχινήσει (ενν. τον ναον του Σολομων), καλα και αυτός δεν τον ετελείωσεν Κιρτάν., ΙΙ. Ν. Λιθ. φ. (Κακ.-Πάνου) 200'.

πρωταρχοντόπουλο το.

Από το η' συνθ. πρωτο- και το ουκ. αρχοντόπουλο (βλ. αρχοντόπουλον).

Γιος αρχιντα από τους πικόναις τη τάξει (Μητοάκη, Εμφύχουν υδαρ, 1983, 382): Το ονομά μου είναι Αβυσσος, από της Περιοίς πρωταρχοντοπουλο, και δια την αγαπη του αφεντας μου του Δαρείου ήλθα σήμερον ... Διήγ. Αλ. Γ 273^π.

πρώταρχος ο, Κομνηνής Αννας Μετάφρ. 219, Πηγια, Χρυσοπ. 116 (16) πρω-τοαρχος.

Το μγν. ουκ. πρώταρχος (ΠΛΓ). Ο τ. το 10. αι. (L-S Κων/νίδη). Τ. πρωταρχος το 19. αι (Μπουμπ., ΕΕΦΣΠΑ Β' 23, 1972/3, 101). Η Α. στο ΑΛΝΕ.

Αρχηγός, επικεφαλής: ρηγαν τον εκλαμπροτατον ...! πρωταρχοι των αυθε-

ντων, των τοπαρχων της Δυσης Ψευδο-Γεωργηλ., Αλ. Κων/π. 332. Τούτου δε εξ αριστερων υπαρχει παρακλήσιν (παραλ. 1 στ.) του πρωτοστάτου Μιχαηλ, πρωτάρχου των αγγελων Παισ., Ιστ. Σινά 73.

πρώτας, επίθ., βλ. πρώτα.

πρωτασηκρήτης ο, βλ. πρωτασηκρητης.

πρωτάτο(ν) το πορτατο.

Από το επίθ. πρώτος και την κατάλ. -άτο(ν) (Γωμ., Αθ. 77, 1978/9, 48). Ο τ. με α-ντιμετάθ. Η λ. σε έγγρ. του 12.-16. αι. (Act. Lavr. I 62²⁹, III 158⁵⁷, Act. Ραντοσι, 14⁹, 29² 10, 15, κ.α.) και σήμ. στον τ. πρωτάτο βλ. και LBG.

Η έδρα του πρώτου (βλ. ά. πρώτος ΗΑ'2) και της κεντρικής διοικητης του Αγίου Όρους: (εδώ συνεκδ.) οι Καρυές (βλ. και Odořico |Συναδ., Χρον. Διδαχ. σ. 373]): Επειτα επήγαμε και εις το Πορτάτο εις το παζάρι των καλογέρων Συναδ., Χρον. Διδαχ. φ. 38¹.

πρωτίτους, επίθ., Θρ. Κύπρ. Μ 390.

Από το επίθ. πρώτος και την κατάλ. -ατος (Γωμ., Αθ. 77, 1978/9, 389).

Που κατίχει την πρικήτη θέση, που έχει τα πρωτιά: Του Κίρκου το εικονισμα, μοιαιοτηρον πρωτατον Θρ. Κύπρ. (Παπαδ. Θ.) 433.

πρωτία η.

Από των πληθ. του ουσ. πρωτειων με αλλαγή γένους, Διάφ. τ. σήμ. ιδιωμι. (Αντί., Ιεχ., Χατζ., Λεξ., λ. πρωκεια). Η λ. τον 4. αι. (ΠΓ) και σήμ. στο ποντ. ιδιωμι (Αντί., Ιεχ., ό.π.) πρ. νεοελλ. ουσ. πρωτιή (ΑΚΝ, Μπαμπιν., Λεξ. σ. 1509).

Πρωτη θέση, υπεροχή (εδώ) ανώτατη αξίωμα: Κληρικός ... δεν δύνεται τον βαθμοι του και την ταξιν του να την αφήνει και να καταδέχεται κοσμικήν τιμην η άλλην υπηρεσίον και πρωτειον Zygomalas, Synopsis 214 Κ 47.

πρωτειόν το, Διάτ. Κυπρ. 508²⁹, Αλ. Κων/π. (Matzukis) 677, 681, Ρμ. Βελ. ρ (Bakk - v. Gem.) 181.

Το αρχ. ουσ. πρωτειων. Η λ. και σήμ. στον τ. πρωτιή και στον πληθ. πρωτεια τα.

1α) Πρικήτη θέση, υπεροχή: πρωτοκιοθεδρία: Σφμ., Χρον. (Μαίσαο) 120¹⁶ β) (εκκλ.) η πρωτοκιοθεδρία του Πάπα: να ομολογούμεν το πρωτειόν του Ρωμιοιων επισκοπου ... σωζομενων και των προνομιοιων των Πιπριαρχιον Ροδινοσ (Βαλ.) 155 γ) (ιδω προκ. για χρονική διαφορά) μεγαλύτερη ηλικία: η μήτηρ και οι αδελφοί και το πρωτειον του χρονου ... τον κυρ Κωνσταντιναι εις βασιλέα κρινουσι Σφμ., Χρον. (Μαίσαο) 100²⁰. 2) (Στον πληθ.) αρχιγοί ηγέτες (για τη σημασ. βλ. Lampe, Ιεχ., στη λ. 2) Ο έχων χρήματι πολλά και φρόνεσιν ουκ εχει (παραλ. 2 στ.) ημοίει γηρ αστράτευσον τινα αγγρεμενον, Ι σπταν και καθήσεται εις φοραν των πρωτειων Σπαν. (Λαμπρ.) Va 235.

πρωτίος, επίθ., Σπαν. Β 218, Ιερακος, 425¹, Διγ. (Γιαρρ) Gr. 1663, 2117, Διγ. Ζ 2521, Διγ. Ανδρ. 360¹⁴³ (έκδ. πρωτία).

Το *μγν. επιθ. πρωτειος/πρωτειος*. Το *αρσ. και ουδ. ως ουσ. στο τσακων. ιδιωμι* (Κισστ., Λεξ. τσακων., λ. *πρωτειε*) πβ. λ. *πρωτεια η στη Χίο* (Αμαντ., Χιακ. Χρον. 6, 1925, 57).

Που είναι πρώτης ποιότητας, ο καλύτερος, εξαιρετικός: *Οπδχει χρήματα πολλά και φρονησιον ουκ έχει* (παρ.λ. 2 στ.) *ομαιάζει γαρ αστράτευσον ανθρωπον του πολεμου. Ι σπον λαθέζεται εις φαρίν παραξενον, πρωτειον, ωσαν απαιθρωπος κακος, ωσαν εγγυαρμένος Σπαν. Α 223 λαμαρου δραχμης ημισυ μετα πρωτειου μέλιτος αναμγνυε και διδου τω τερακι Ιερακοσ. 457¹.*

Το *ουδ. ως ουο. = α)* μεγάλης αξίας, εξαιρετικό άλογο: *κτήματα πολυεισοδα στην εμνη θυγατερα, Ι μετα παντων των επ' αυτων ευρισκομένων ζώων, Ι πρωτεια τετρακοσια, στράτερας ογδοηκοντα Διγ. Ζ 2082· β)* (εδώ πιθ.) *ελαιο εξαγομένο κυτα την πρωτη επεξεργασίη φαρμακεινικου φυτου (για το πραγμα πβ. Κισστ., Λεξ. τσακων, ο.π.): τη τρίτη ημερα δαφνίνου πρωτειου διδου μιαν σταγονι δυι των ριων Ιερακοσ. 435¹⁹.*

πρωτέκδικος ο, Notizb. 148, Μαλιξος, Νομοκ. 517, Κιάδ. Χρονουγρ. (Κοσμος) 17, Ευγ. Γιαννουλι, Επιπ. 17¹, Συναδ., Χρον.-Διδαχ. φ. 36¹.

Από το *α' συνθ. πρωτο-* και το *μγν. ουσ. έκδικος*. Τ. *πρωτεγδικος* το 17. αι. (Cod. Mon. Prodr. B 16¹⁴). Η λ. τον 7. αι. (TLC), στο Steph., Θρη., οι έγγρ. του 11-14. αι. (Act. Lavr. I 35^{19, 22}, II 102²⁵, Act. Ivir. II 39²⁴, Act. Doch. 3¹⁷, Act. Vat. I 28^{18, 20}, κ.α.), στο Meursius και σήμ. εκκλ. και ως *επίων*. (Βαγιακ., Αθ. 63, 1959, 222, Τριαντ., Οικογ. ονόμ. 47) βλ. και LBC.

(Εκκλ.) *αεκοματουχος κληρικος μι δικαστικές εξουσιες, ο οποιος ενεργουει αλλοτε ως επικεφαλής των δικαιοτηριου των εκδικων (= εκδικειν, π.χ. στην Κωνσταντινουπολη) και αλλοτε μόνος του· στη δικαιοδοσία των ανηκαν κυριως η μιπαγγελία κατηγοριών για διάφορα αδικηματα η η υπεράσπιση των (αδικως) κατηγορουμένων, καθώς και οι υπαιθιεις απελευθέρικης δούλων και το δικαίωμα του ασύλλου (γιμ το πραγμα βλ. Dagrouzes, Σχρφικια 323-32, 572, ODB, λ. *protekdikos*: πβ. α. χαρτοφύλαξ): Ο πρωτεκδικος, εις το αντιλαμβινεσθαι τους μιχμηλώτους και κριτης ων των όλων εγκλημτικων υποθεισεων, εχων υπ' αυτόν και τους εκδικους Μαλιξος, Νομοκ. 518· *Τω αυτω χρόνω, τον Μάρτιον μήνι, απέθανε ο Αγγελουδης ο πρωτεκδικος Συναδ., Χρον.-Διδαχ. φ. 68¹-69¹.**

πρωτελάτης ο.

Απο το *α' συνθ. πρωτο-* και το *ουα. ελάτης* (βλ. ά.). Ουδ. *πρωτέλιτον* στο Meursius (*πρωτέλλατον*). Τ. *πρωτολάτης* στο Βλάχ. και σήμ. *λαίκ. με διαφορ. σημασ.* (Κριμαρ., Λεξ., Μπακιμιν., Λεξ.) και ως *επίων*. (Βαγιακ., Βίος *επίων*. 131). Η λ. στον Πορφυρογέννιτο με *διαφορ. σημασ.* και στο Steph., Θρη.: βλ. και LBG.

(Προκ. για πτηνό, επιπ.) *φτερούγα* (πβ. ά. *ελάτης*): *Εκ πώων σημειών γνωρίζεται ο καλός ιέραξ ... εάν τα βασιλιοκαρια μακρά έχη ίσα των πρωτελατων Ιερακοσ. 345¹⁹.*

πρωτεξαδέλφι το· πρωταξαδέλφι.

Από το *ουσ. πρωτεξαδέλφος* και την κατάλ. -ι. Ο τ. απο το *α' συνθ. πρωτο-* και τον τ. *αξαδέλφι* (Somav.), Τ. *πρωτοξαδερφι* και σήμ. (AKN).

Ο πρώτος ξάδερφος ή η πρώτη ξαδέρφη κάπ.: αυτή (ενν. η Άννα) Ιακωβον έκαμε, απόστολο μεγάλο, ή πρωταξαδέλφι του Χριστού Π. Ν. Διαθ. (ΪΠαναγ.)² 2491.

πρωτεξαδέλφος ο. Ιστ. Ηπειύ. ΧΙ², Σφρ., Χρον. (Maisano) 162¹⁰⁻¹¹, 180⁵, Μαλαξός, Νομοκ. 291, 297, Zygomalas, Synopsis 279 Σ 9· *πρωτοξαδέλελφος*, Σταιριν. 569.

Από το α' συνθ. *πρωτο-* και το ουσ. *εξαδέλφος* (βλ. ά.). Ο τ. και σήμ., καθώς και τ. *πρωτοξαδερφος*. Η λ. σε έγγο. του 11. αι. (Act. Xen. 1⁹⁰), στο Steph., Θησ., στο Du Cange και στο ΑΛΝΕ: βλ. και LBG.

Πρώτος ξάδερφος (παιδί του αδερφού ή της αδερφής του πατέρα ή της μητέρας κάπ.): Ούτος γαρ ο πρωτοβεσιτάριος υπήρχεν εγγονος τον Ιλαρην, ομοίως και ο Μαχουμουτ κασιός εκ της άλλης θυγατρός του Ιλαρην... υπήρχον ουν πρωτεξαδελφοι Εκθ. χρον. 26²⁰.

πρωτεργάτης ο.

Από το α' συνθ. *πρωτο-* και το ουσ. *εργάτης*. Η λ. τον 7. αι. (Lampre, Lex.) και σήμ.: βλ. και LBG.

Πρωταίτιος: Θεέ μου ..., ίνα τι μη και αυτόν προεκατέλιπες, των προλεχθέντων κακών πρωτεργατην; Σφρ., Χρον. (Maisano) 162²⁶.

πρωτίτιο-, βλ. *πρωτιτιο-*.

πρωτευρισκω, βλ. *πρωτοευρισκω*.

πρωτινω, Λιβ. διακτικη α 3432, 4546, Αιβ. Esc. 725, 3316, 4354, Λιβ. Va 644, 3058, 3975, Εκθ. χρον. 39¹⁷.

Το αρχ. *πρωτενω*. Η λ. και σήμ.: βλ. και LBG.

Κατέχω την πρώτη θέση προϋπιματι, ιορχηγενω: Σφρ., Χρον. (Maisano) 100⁴. Μαξιμ. Καλλιουπ., Κ. Διαθ.³ Ϊω. Καθολ. Επιστ. Γ' 9° (σε ιδιάλ. σύντ.): Λέγοντας (ενν. οι υιοι του Ισραήλ) προς τον Αιρων: «Καμέ εις εμάς θεός για να πρωτεύουσιν απο εμάς» Σανκταμαύρας, Πράξ. Αποστόλ. (Κακ. Πάνου) 223 φ. 66°.

Το αρσ. της μετ. ινευτ. ως ουσ. 1) (Εκκλ.) ινώτερο ιπέλιχος της Εκκλησίας (πβ. ά. προϊστημι, προεστος 1β) α) ηγούμενος μοναστηριού: Ειν μοναχός ... διασύρει τον πρωτευνοντα, ... κανονίζεται μηνιας έξι Μαλαξός, Νομοκ. 206: β) επικεφαλής ταγματος: ο βασιλείος Σιρισμονδος μετα τον πρωτευνοντος τον σταυρών φορούντος της αδελφότητος Ροδου ... τον Ιστρον επέρασαν και την οωτηριαν εποριοσαντο Ψευδο-Σφρ. 200²⁴. 2) (Στον πληθ.) προυχοντες (πβ. ά. προϊστημι, προεστος 2α: βλ. και Μαργαρου. Τίτλ. επαγγελμ. ονόμ. γυν. 97, λ. *πρωτευουσα*): Ηκουσαν οι πρωτευνοντες, της χωροί μου οι τοπαρχοι Αιβ. διασκευή α 799: Οι δ' εν τη πόλει πρωτευνοντες ... ευφήμιας μεγάλας τον βασιλέα ιδέξαντο Παράφρ. Χων. (ν. Dieten) 1 102.

πρώτι, επίρω., βλ. *πρώτις*.

πρωτινός, επιθ., Λιβ. διασκευή ιι 1484, 1690, Αιβ. Esc. 417, 1393, 1591, 2966, Ιμπ. 321, Διήγ. Βελ. χ 407, Λιβ. Va 1252, 1449, Ξόμπλιν φ. 124°, Βυζ. Ιλιάδ. 877, Πανωρ.² Γ'

306, Ερακφ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Αφ. 24, Ευγέν. (Vitti-Spadaro) 1110, Ροδολ. (Αποσκ.) Α' 589, Διήγ. ωραιότ. 17, 782, Σουμμ., Παστ. φιδ. Ε' [1201], Διγ. Ο 310, Κονταράτος, Στίχ. πολιτ. 946, 1002: θηλ. πρωτιέ. Ροδολ. (Αποσκ.) Β' 17.

Από το αριθμητ. επίθ. πρώτος και την κατάλ. -νός. Για τον τ. του θηλ. σε -ε πβ. Αποσκίτη [Ροδολ. ο. 32] και Κοντοσόπ., Διάλ. και ιδιώμ. 37, Η λ. στο Meursius, σε εγγρ. του 12, 13. (LBG) και 18. ηι. (Βισβίλ., ΕΑΙΕΑ 1, 1948, 117), στον Κιτσοπί. (Ιφ. Δ' 397, 436, Θυ. Γ' 285, Κλ. Γ' 255, 400) και σήμ.

Προηγούμενος, παλαιός, αλλοτινός: Και τώρα ο ίδιος βασιλεύς εγύριον κι εχάθη η πρωτιη μου η χαρά εμεταβαλθ' εις παθη Κοντιράτος, Στίχ. πολιτ. 971: Εις τους καιρούς τους πρωτινούς, ωσαν θωρώ γραμμένικ | ο φίλος δια τον φίλον του θανατον δεν εψήφουν| και ν' αποθάνει ορέγεται δια την τιμήν του φίλου Σαχλ. Β' (Wagn.) Ρ 18: Και πάλι ας αρζώμεθα στον πρωτινό μας λογον, | ωσαν επίτην οι Έλληνες την διουτυχην την Τρώαν Βολ. Ιλιάδ. 1105: (προκ. για το δριγκοντα/διάβολο) αρχέγονος: ετιφλωσαν αυτούς η επαριος των οκότους | την διαιουσιαι και την καρδιαν, τα νοερά τους μίτια, | ο δράκοντας ο πρωτινός, τυν ποισου δουλοι γενηκαι δαμασκ., Λόγ. κεκοιμ. (μετάφρ.)² 312.

Εκφρ. 1) Πρωτινός αδελφός = μεγαλύτερος σε ηλικία αδελφός: Λόγοι και παλιν συμβουλής τινι τριτου προς τους άλλους, | τους πρωτινους τους αδελφους αυτου του Καλλιμαχου Καλλιμ. 159. 2) Πρωτινός άνδρας = ο αρχικός, ο προηγούμενος σύζυγος: ιταν με ότι έναι δυνατιν ότι να την επαρειί εκείνος γουν ο Αιβιωτρος, ο πρωτινός της άνδρας Αιβ. διαικειή α 3094. 3) (Στον πληθ.: και ως υιοι.) πρωτινοι (ιιθρωποι) = οι παλινοί άνδρωποι, οι αρχαίοι: Αυτές τιν οι υπόληψες των πρωτινων ανθρωπων, | σπου εκτιμιν εκκλησιές μετα μεγαλων κόπων Γευχιγλή, Θαν. 606: να θυμηθώ αυτων διαθηκη των πρωτινων ος έβγυλι αυτουυους από την πηγή την Αιγυφτο εις τα μιτια των εθων για να ειμαι αυτιων για Θεός: εγώ ο Κύριος Πιντ. Λειπ. XXVI 45.

Το ουδ. ιταν πληθ. ως υιοι. = τα περασμένα: Άλαφρα Άλιφρα, με τον καιρον παλιν στις πρωτινά σου | θε ν' ερτεεις, μην πικριτωεσαι κι εγω 'μαι η χαρά σου Κονταράτος, Στίχ. πολιτ. 1014: θυμάσαι, ηξεύρεις, λυγερή τα πρωτινι ικεινα, | ότι πολλοι ιβουλεύθησαν του να με θανατώσουν Διγ. (Αλιξ. Στ.) Esc. 1787.

πρώτις, επίφρ., Δεντ. Πιραιο. 200, 249, Κορκον., Μπούας 5, Βιραύχ. (Bakk.-v. Gem.) 181², 207², κ.α.: πρωτι, Αχέλ. 1852, Βαρούχ. (Bakk.-v. Gem.) 295¹, κ.π.

Από το επίφρ. πρώτα υνιλογ. με τι επίφρ. σε -ις.

1α) Πρωτιότερα, προηγούμενως: «Μαρια!» σου 'πεν (ενν. ο Ιησους) ... | ... «Δεν θι λαι να μου εγγίσεις (παραλ. 2 στ.) Αχθρωπον μόνον με σκοπάς και φαινομαι σαν πρώτις | κι ουδέν νοείς την σαρκι μου οκιν είναι της θεότης. | Πιστευεις να 'μαι μετι σε θηητος ωσαν άλλότες | κρατει με τωρα αθανατον κι όχι θνητόν σαν τότες» Σκλέντζα, Ποιήμ. 1¹²: να 'χει καθαρις τη δεκατίμ των χωραφιων οπου ειχειν και πρώτι και ευκοδαριζεν, πρου το βόσκιστρο Βαρούχ. (Bakk.-v. Gem.) 311²: β) άλλοτε, παλιότερα: τιμει σταιυρέ, σπου ησουν πρώτις ξύλον| και τώρα υπαρχεις αγιασμός και σωτηρια του κοσμου Ντελλαπ., Στ. Θρην. 515. 2α) Πρώτα (απ' όλα), κατ' αρχην: όποιος υπα δια συμβουλήν και θέλει να μιληρει, | ο αβουκατος τον θωρει και πρώτις λογαριαιί, | αι' είναι πλουσιος άνθρωπος και αν ι χει νη ξεδιαζει Σαχλ. Αφήγ. 390: ταυτα τα λεγο-

μένα αμα γενοῦσιν πρωτίσι, ἐνδέχει να οικοδομηθῆι να κατεβῆι ο δισπότης Δευτ. Παρ. 103· β) προπαντός, ιδίως: Φίλε, για να 'χεις το λοιπόν πρώτις τον Θιον γιατρο σου! κι εσῖνα και την αρετην βοτανει στο κακο σου, ἄς εἶσαι με τον Θιον καλός, μ' ὄλους και μετά σένα, ἰ και μετ' αυτεῖνο εγίνονταν ὄλα σου γιατριμένα Φαλίρ, Ριμ. (Bakk.·v. Gem.) 287.

Ἐκφρ. ἐξυστερις και πρώτις = ἀπό την αρχή ως το τέλος: Ο Ιουδας ο παρανομος, του Ιησου προδοτης, ἰ ἀπὸν 'το πάντα στο κακο ἐξυστερις και πρώτις Π. Ν. Λιαθ. (Παναγ.)² 2497.

πρωτίστα, ἐπίφρ.

Το αρχ. επιφρ. πρωτίστα. Η λ. και επιμ. (ΑΚΝ, Μπαμπιν., Λεξ. λ. πρωτίστος).

Ναχητερα: Εφθασῖ η βασιλισσα στην χώρα δε την Ωροα, (παρ.αλ. 1 στ.) Εκεί λοιπόν ηντρεπισαν τ' αμιξία τ' ασημενα (παρ.αλ. 1 στ.) ἐκεῖ δε τα ἀπόστειλεν ο αρχος Σαντομίρης, ἰ τέσσαρες μήνες πρωτίστα και της κοπέλας κύρης Βιος Δημ. Μουχ. 426.

πρωτίστος, ἐπιθ., Σπαν. (Μαυρ.) Ρ 197, Καλλίμ. 2122, 2453, Πόλ. Τροιάδ. (Παπαθωμ·Jeffr.) 5302, Βιος Αλ. 78, 3371, 4508, Ριμ. Βελ. ρ (Bakk.·v. Gem.) 641· ονομ. πληθ. αρσ. πρωτίστοι.

Το αρχ. επιθ. πρωτίστος. Η λ. και σήμ. (ΑΚΝ, Μπαμπιν., Λεξ.).

1) Πρώτος, ἀπ' ὄλους: Βιος Αλ. 3076. 2) Πρωταρχικός, ο πιο σημινατικός: Ιστ. Βλαχ. 1601, Ελλην. νομ. 514'. 3) Ἀνώτερος στην ιεραρχία: Ἦκουσεν ο Πολυδαμῖς πως επισοθη ο πατηρ των ἰθθέλησε να αχαμνοσθεῖ, να δράμει να τον σωσει (παρ.αλ. 2 στ.) Ἀλλ' οἱ πρώτιστοι αρχοντες ου θελουν, ουκ αφήνουν Πόλ. Τροιάδ. (Γκαπαθωμ·Jeffr.) 5296.

Το αρσ. του επιθ. ως ουσ. = επκεφαλῆς, ἀρχοντις, αξιωματούχος: Προς βασιλέμ τρεχουσιν ... ἰ οἱ ἀρχοντες, οἱ πρωτιστοι και ο Παλαιολογος (παρ.αλ. 1 στ.) Δουκας ο περιωννομος και Κατακουζηνός τε Ριμ. Βελ. ρ (Bakk.·v. Gem.) 506· Τον Κλιωνα παλιν πιμπουν ἰ των Ελλήνων οἱ πρωτιστοι ἰ περί των νεκρών ὀωμάτων Εθμον. Μ 164· Ηρακλειος και προ αυτου ὁ μεγας Κωνσταντινος ἰ και μεχρι Ιουστινιανου οἱ πρωτιστοι της πόλης Ψευδο·Γεωφρηλ., Αλ. Καν/π. 487.

πρώτο, ἐπίφρ., βλ. πρώτων.

πρωτοαμαρτεῦω.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το αμαρτενω.

Αμαρτανω πρωτος: εστειλε (ενν. ο Θεός) τον Υιον του δια να λάβει εις του λογου του την ανθρωπινην φυσιν, ἐκινην οπου επρωτοαμάρτευσεν Χριστ. διδασκ. 79.

πρωτοαμιράς ο πρωταμιρις, Διγ. Ζ 444.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το ουσ. αμιρας.

Ο πρώτος μεταξύ των αμιραδων (βλ. λ.): Ω αμιρα, πρωταμιρά και πρωτε της Σορίας, ἰ ω αμιρα, δουλε θεου, πλήρωσον ως μας εἰπες Διγ. (Αλιξ. Στ.) Esc. 59· Ω αμιρα, πρωτοαμιρα, και σκύλε της Συρίας ἰ το αδελφιν μας το έρπαξες, μηδεν μας το στερῖψεις Διγ. (ΑΛεξ. Στ.) Esc. 129.

πρωτοαποστολάριος, ο πρωταποστειλάριος.

Από το α' συνθ. *πρωτο-*, το οισ. *απόστολος* (βλ. λ.) και την κατάλ. *-αριος*. Ο τ., πιθαν. με επίδρ. του *αποστέλλω*, σε επιστ. του 16. αι. (Crisius, Turcogr. 304, Τωμ., Κρ. Χρ. 1, 1953, 52). Τ. *πρωταποστολάριος* το 14. αι. (L.BG), στον Ψευδο-Κωδ., Οκρίκ. 194²³ και στο Du Cange, λ. *απόστολος*. Η λ. το 13.-14. αι. (T.L.G, LBG, ο.π.) και στο Meursius (βλ. και Steph., Θησ.).

(Εκκλ.) Λαϊκός οφικιάλιος επιφορτισμένος με την ανάγνωση του Αποστολου στην εκκλησία (για τη σημασ. βλ. και Πατριζιές, Οκρίκ. 289): *Ταυτα (ενν. οφικία) δίδονται εις τους λαϊκούς: του πρωτονοταριου, του λογοθετου, ... του ταβουλαριου, του πρωταποστειλαριου Μιλαζός, Νομοκ. 517 (έκδ. πρωτ' αποσειλαριου διωρθικτ.)*.

πρωτοαρχένω.

Απο το α' συνθ. *πρωτο-* και το αρχένω (βλ. λ.): πβ. μγν. *πρωταρχένω*.

Το ικρ. της μτχ. ενεστ. στον πληθ. ως ουσ. = οι πρώτοι τη τάξει υγιεινείς, ήρχοντες, προύχοντες: *εσεις, οι πρωταρχένοντες, οι πρωτοσυγγενείς μου Αιβ. Esc. 2364*.

πρωτόαρχος ο, βλ. *πρώταρχος*.

πρωτοαιτηκρήτης ο, Μιλαζός, Νομοκ. 516 *πρωτασηκρήτης*, Ιστ. Ππεψ. XXII⁷, Οχισμ. Σινανπισίας (Rigo) 62⁷, Byz. Kleinchron. Α' 135²⁵. *πρωτοσηκρήτης*, Ιστορ. δεσποτιών Ηπειρ. 22⁴.

Από το α' συνθ. *πρωτο-* και το ουσ. *σηκρήτης* (διαφορ. γρ. *αιτηκρήτης*, <λατ. *a secretis*). Τ. *πρωταιη κρήτης* το 14. αι. (Cod. Mon. Prodr. A 146²⁴⁻²⁶). Ο τ. *πρωτοσηκρήτης* τον 9. αι. (T.L.G), σε ιγγρ. τιω 13.-14. αι. (Act. Lavr. III 123¹¹, Act. Vat. 126²³, NE 7, 1910, 43, Cod. Mon. Prodr. A 124⁴) και το Meursius. Ο τ. *πρωτοσηκρήτης* το 10. αι. (L.BG) και στο Meursius. Η λ. τον 8. αι. (ODB, λ. *protasecretis*, Κιωνγ., Βυζ. διπλ.³ 151), στη Σουδα, σε έγγρ. του 11.-12. αι. (Act. Lavr. 144⁴, 68³⁵, Act. Vat. 111²⁶, NE 19, 1925, 15) και το Meursius: βλ. και LBG (λ. *πρωταιηκρήτης*, *πρωτοσηκρήτης*).

Αρχιγραμματέας της αυτοκρατορικής γραμματείας (για το πράγμα βλ. ODB, ο.π.): *Μετα ταυτουσ εβισίλευσιν Αρτεμιος ο πρωτοσηκρήτης, ο οποίος ονομαστη Αναστασιος Χρον. βαυιλέων 821*.

πρωτοβαβα η.

Από το α' συνθ. *πρωτο-* και το ουσ. *βαβα*. Η λ. στο LBG.

Η παραμάνα που κατέχει ιεραρχικά την πρώτη θέση μετεξύ των υπολοίπων: *Είδε πολλakis δοξει την ...! και ορισει τα ψυχάρια της και την πρωτοβαβαν της! και πιασουν και τιυρίσουν με και ουρουν με εις την μέσσην! (πιρκαλ 1 στ.) τις έλθει και εκδικησει με και εκβαλι μι απ' εκείνης (ενν. της γυναίκας): Πηροδ. (Eideneier) 136*.

πρωτοβάνω.

Από το α' συνθ. *πρωτο-* και το βάνω. Πβ. σημειρ. *πρωτοβάνω*. Η λ. στο AANE.

Βάζει κ. πρώτος, για πρώτη φορά: *Και ήτονε (ενν. ο Ιωβηλ) πολλά φρόνιμος και τωτος επρωτόβαλε τι πουλία εις τα κλουβία να τα ημερώνει Καρταν., Π. Ν Διηθ.*

(Κακ.-Πάνου) φ. 86^v (μεταφ.) γνωρίζω κ. για πρώτη φορά: κι ο λογισμός κι η όρεξη παντι 'ναι μετά κινή,| σπου μας επρωτόβαλε 'ς τσ' αγαπης την οδνην Ερωτόκο. (Αλεξ. Στ.)³ Α' 1264.

πρωτοβασιλευω.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το βασιλευω.

Βασιλευω πρωτος: τούτος λέγουν (ενν. ο Κρόνος) επρωτοβασιλευσιν και ηιον ο πρωτος σπου εβασιλευσεν τους Ασουρίους Καρτιάν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνου) φ. 105^v.

πρωτοβγάνω.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το βγάνω. Πβ. σημερ. πρωτοβγάνω.

(Προκ. για εικόνα) περιφέρω εικόνα σε λιτανεία για πρώτη φορά: Τότε επρωτοβγάλασι 'κονισματα οι παπαδες| κι όλοι τις ακολουθήσαμεν οι νίοι και οι γραδες Διήγ. ιωχαιότ. 205.

πρωτοβεστιαράτον το.

Από το α' συνθ. πρωτο-, το ουσ. βεστιάριον και την κατάλ. -άτον. Η λ. στο LBG.

Το αξίωμα του πρωτοβεστιαριου (βλ. λ.): επισήθη ο γινόμενος πρωτοβεστιαριος Λέων ο Καρδοζίτης και ανεβιβάσθη εις το πρωτοβεστιαράτον ο Φιλέλης Πανάρ. 69^α.

πρωτοβστιάριος ο, Πρωκ. (Winterwerb) 15, Ωροσκ. 38^α, Πανάρ. 69^α, 25^α, Ιστ. Ηπείρ. ΧΙ^α, XVI^α, XXIX^α, Byz. Kleinchron. Α' 147^α, Εκθ. χρον. 6^α, 26^α, 27^α, Ιστ. πολίτ. 38^α, Ιστ. πατρ. 96^α, 97^α, 99^α, 100^α, 101^α, Ψευδο-Σφρ. 158^α. πρωτοβ-στιάριος, Πρωκ. (Winterwerb) II 6, III 15· πρωτοβστιάρης, Χρον. Μιχ. II 7936, 8656.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το ουσ. βεστιαριος, Για τους τ. βλ. ά. βεστιάριος. Η λ τον 5. αι. (ODB, λ. protovestiaris), στον Ψευδο-Κωδ., Οφρική. 300^α κ.α., στο Meursius και στο AANE. Βλ. και LBG.

Ανώτερος αξιωματούχος της βυζαντινής αυλής, επικεφαλής των βεστιαριων (για το πράγμα βλ. ODB, ό.π., Πλακογιαννάκης, Τίτλ. αξιόμ. 92-3): Επει δε οι πρωτοι αρχοντες του ζην απεστερηθησαν, ετιμηθη... Κωνσταντίνος ο Δωρικντης πρωτοβεστιάριος και ο υιός αυτου επικέρνης Πανάρ. 67^α. Τα σφρίκια του παλατίου... γ' ο καιωρ, δ' ο πανυπεροβαστος, ε' ο πρωτοβεστιαριος Μαλιξός, Νομοκ. 515· Διη τουτο θελω, αν μ' αγαπης, να κράτεις τον Κολινέτον,| σπον έν' πρωτοβστιαριος όλου του πριγκιπατου Χρον. Μορ. Η 7681· τα σφρίκια όλα άλλαξεν (ενν. ο πρίγκιπας), πρωτι τους καυτελλανους| και τους σιργέντες των καστρών κι έβαλεν ειδικούς του,| Πρωτοβστιαριην εβαλεν ομοίως και τριζουρη ρην Χρον. Μορ. Η 8656.

πρωτοβεστιαρίτης ο, Σφρ., Χρον. (Maisano) 4^α, 118^α, Ψευδο-Σφρ. 296^α, 300^α.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το ουσ. βεστιαρίτης (απ. στο Du Cange λ. βεστιαρι-της). Η λ. σε έγγο. του 12. (Caracasí, Μηνάς, Γλωσσάγ. Γτ.), 13. (Act. Doch. 9^α, 10, 44, 49), 14. αι. (Cod. Mon. Prodr. A 131^α, Act. Doch. 23^α, Act. Pantocr. 12^α, 20^α, 26^α) και στο Meursius. Βλ. και LBG.

Αξιωματούχος της βυζαντινής αυλής, επικεφαλής της αυτοκρατορικής φρουράς των βεστιαριτών, με καθήκοντα τελεταρχη της κεντρικής (για το πραγμα βλ. ODB, λ. *protovestiarites*, λ. *vestiarites*, Μαργαρού, Τίτλ. επαγγελμ. ονόμ. γυν. 99 σημ. 4, Πλακογιαννάκης, Τίτλ. αξιώμ. 257, 279): Ως δε εφθάσα εις την Πόλιν εδοθη μοι συναποκρισιάριος, Μάρκος Παλαιολόγος ο Ίαγρος ο ύστερον πρωτοστατωρ τοτι δε πρωτοβεστιαριτης Σφρ., Χρον. (Maisano) 66³⁻¹⁰. Και τη λα⁷ Ιανουαριου του μ¹⁰⁰ ειτους οριοθείς απήλθον αποκρισιαριος εις τε τον βασιλευ, αφου και το του πρωτοβεστιαριτου τότε οφθικιον ενεργηθην Σφρ., Χρον. (Maisano) 72³.

πρωτοβιστιάρης, πρωτοβιστιάριος ο, βλ. πρωτοβεστιαριος.

πρωτοβρίσκω, βλ. πρωτοερισκω.

πρωτόγαμος, επίθ.

Το πιθ. μτγν. επιθ. πρωτόγαμος (βλ. TLG). Η λ. στο ALNE.

Που έχει παντρευτεί μία φορά: Είν τις αναγνωστης λαβει γυναίκα και στεφανιωθει, οριζει ο νόμος, ινα κρατήσει τα σιφανα αυτου αγαμος ή πρωτογαμος· ειδε διαγamos ή τριγαμος κρατήσει τα στέφανα αυτου, λέγει ο κανων ότι ια μην εισελθει εις ιι ρουσην Μίλαξός, Νομοκ. 181.

πρωτογενής, επίθ., Βίος Αλ. 5874, Ψευδο-Σφρ. 154¹, 188¹¹.

Το δοχ. επίθ. πρωτογενής. Η λ. και ισημ.

Που γεννήθηκε πρώτος, πρωτότοκος: ο δε βασιλεύς ... τον πρωτογενη μιον αυτου τα των Ρωμαίων κυβερνιαν εισοιγ Ψευδο-Σφρ. 192⁷.

πρωτογέννητος, ιπιθ., Ανθ. χιρ. (Κοκουλιώη-Πηδόνια) 107, Καριάν, Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνου) φ. 9¹.

Το μτγν. επιθ. πρωτογέννητος (Lampe, Lex.). Η λ. και ισημ. λακ.

Πρωτότοκος: την νυκτα εκεινην θελω να δωσω θάνατον εις ολα τα πρωτογέννητα παιδια των Αιγυπτίων Νεκταρ, Ιεροκοιμ. Ιστ. 31¹ (ικ. ουσ.): ο Σαμουηλ εβγηκε απο τον Σαουλ οπου ηταν ο πρωτογέννητος του Κις Καριάν, Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνου) φ. 184¹.

πρωτογεννητωρ ο.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το αρχ. ουσ. γεννήτωρ.

Πρόγονος: λεγει αυτου ο πασιός: «Πατριάρχη, φείτιφας εβγήκε και ορισμος του βασιλευας· οτι εσεις οι Ρωμαιοι εδώ εις την Πόλιν, ουδέ εις τα αλλα καστηρ του βασιλευας, οπου τα επήραν οι ολλοι βασιλεις, οι πρωτογεννητωρες αυτου, με το οπαθη τους, ι κκλησια ρωμαίκη να μη δεν εναι ...» Ιστ. πατρ. 161³.

πρωτογεννώ, Καριάν, Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνου) φ. 135¹, 167¹ δις.

Το μτγν. πρωτογεννω. Η λ. και ισημ.

α) (Μέσ.) γεννιέμαι πρώτος: οταν ήθελαν να γεννηθουν (ενν. ο Ησαυ και ο Ιακωβ) εμάλωναν μέσα εις την κοιλιαν της μηνας τους ποιόν ιι πρωτογεννηθει οιτι. φ. 135¹

β) (παθητ.) δημιουργούμαι πρώτος; θέλωμε επεις τες γενεαλογιες σπου εκπορευηταν από τον Αδάμ και από την Εναν σπου επρωτογεννηθησαν εις τον κοσμον αυτ. φ. 83'.

Το ουδ. της μηχ. ακρ. ως ουι. = (για άνθρωπο ή ζωώ) πρωτότοκο: ο Θεός έστειλεν και εσκότωσαν ... πασα πρωτογεννηθιν από όλα τα κτηνη αυτ. φ. 167'· θέλω σκοτώσει όλα τα πρωτογεννηθέντα τόσοσ από τους ανθρώπους όσων και από τα ζωα αυτ. φ. 166'.

πρωτόγερος ο, Βαρούχ. (Bakk.·v. Cep.) 278', Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.)² Β' 1367, Ε' 415, Συναδ., Χρον.·Διδαχ. φ. 38^v, 119, Νομοκριτ. 109, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.·Απισκ.) 365^v, 413^{iv}· πρωτόγγμος· πληθ. πρωτογεροι.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το ουι. γέρος. Ο τ. (με επίδρ. του ουι. καθόγηρος) ιτε έγγρ. του 14. (Act. Vat. I 43^{19v}, II 82^v), Act. Lavr. II 91 III¹⁷, 108¹², κ.α.) και 15. ιι. (Act. Lavr. III 164¹⁶). Η λ. στο Meutisius, στ έγγρ. του 13. (Act. Vat. I 26¹²⁻³) και 14. αι. (Act. Vat. I 36²²) και στήμ. ιστ. (Κρωαρ., Λιξ.)· βλ. και LBG.

1α) Αρχηγός, επικεφαλής μιας κοινότητας ή αδελφότητας: αυτοι δι: οι Γιλατιανοί ιι έχουν άδειαν να βάλουν πρωτογηρον εις το μεσον των διά να διορθωνει τας δουλειας Επιστ. Μαριάμ. 67¹²⁻³· με το ιι τσακωνουται οι πρωτογεροι ποιος να γενει πρωτογερος ... εουνέβαλαι τοις Τουρκους Συναδ., Χρον.·Διδαχ. φ. 43'· δις: **β)** (ιππο πληθ.) οι επικεφαλής (λόγω ηλικιας, πλούτου και κοινωνικής θέσης) άρχοντες, ιι προύχοντες: Οι φρέρδες της Ρόδου με όλους τους πρωτόγερους εμετανώσων παλλο Μιχ. 540^v· Απειτις βαρη αμετρα εις τα νησα εβαλα. | πρωτόγερους ευρηκαν· αποδεικει κι εβγαλα | να πωπιε τον βασιλιού Τζάνε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.·Απισκ.) 462¹⁶. **2)** Ηλικιωμένος σύμβουλος του βασιλιά που διακρίνεται για την πείρα και τη φρόνηση του: Ήκραξε δυο πρωτόγερους από τσι πλια μεγαλους | σπου ιπινε του πιατσιου. πλια φρονιμοι παρ' άλλους Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.)¹ Ε' 311. **3)** (Εδώ) ο αρχαιωτερος και μεγαλίτερος σε ηλικία υπηρέτης, που ιπωπειδει τους υπόλοιπους και έχει την ιπ' θύνη του ιππιωύ: ειπεν ο Αβρααμ προς το σκληβο του, πρωτόγερος του σπιτιου τοι· σπου Ξαυσιαζει εις όλο ος ιππιωινου Πεντ. Γεν. XXIV 2.

πρωτογίνομαι,

Από το α' συνθ. πρωτο- και το γίνομαι. Η λ. ιπο ΑΑΝΕ.

α) Δημιουργούμαι, γεννιέμαι πρώτος: οι άγγελοι ... εμιναν ομπρός παρά να γενει ο κόσμος ... και επρωτογενηκεν ο Εωσφόρος Καριαν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.·Πάνου) φ. 26^v· **β)** υπάρχω, εμφανίζομαι πρώτος: τουτα τι στημενα σπου εκαμε (ενν. ο Νινος) ... ησαι από τα πρωτα στάμενα σπου ειχαν πρωτογένει εις τον κοσμον αυτ. φ. 111'.

πρωτογνώθω.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το γνώθω.

Μαθαίνω, γνωρίζω κ. πρώτος: όλες τις στρατές των αστρώ και την εμπαραση τοις | Αιγυπτιοι επρωτογνώσασι Ροδολ. (Απισκ.) Γ' 340.

πρωτοδεμίστικος ο, βλ. πρωτοδομειστικός.

πρωτοδιάβολος ο.

Απο το α' συνθ. *πρωτο-* και *τω ουσ. διαβολος*. Τ *πρωτουδιαβουλος* (Κοντανό-
τινου, Διάλεκτ. Λήμν. 381) και *πρωτοδιαολος* σήμ. ιδιωμ. (Μανισης, Λεξ. μικρον.
ιδιωμ., στη λ.). Η λ. και σήμ. ιδιωμ. (Μανισης, ό.π.).

Ο αρχηγός των διαβόλων, ο πρώτος ανιμισα ιπτιους διαβόλους: *Εγω δε πωλιν
εκραξι τους πρώτους των δαιμόνων, | ορκίζω, συντεχισνω τους νη με ειποιν βουλην
των* (παραλ. 9 στ.) Ο εις, ο πρωτοδιαβολος, ειπεν φαρην να γενει λιβ. Va 2622.

πρωτοδίδιο.

Απο το α' συνθ. *πρωτο-* και το *διδω*.

Δίνω κ. πρώτα δίνω κ. στην αρχη: *εκρατησες το καλόν κρισί εως τώρα, και το
ατυχή μις επρωτόδωσες* Καρτάν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνου) φ. 258^ο (κατι πλειονα-
σμή): *Τον πατριαρχην πρώττον πρωτεδωκε την χαριν* Αρα., Κοπ. δυιτρ. [1338].

πρωτοδομέστικός ο πρωτοδεμέστικός.

Από τη α' συνθ. *πρωτο-* και το *ουσ. δομεστικός*. Η λ. στον Πικφυρογέννητο
(TLG): βλ. και 1BG.

Επικεφαλής των *δομεστικων* (βλ. ά.): *Απιδιον του πρωτοδεμεστικου* Πικηκ.
(Wintewerb) | 3a κριτ. υπ.

πρωτοι ξεδιαστής ο.

Από το α' συνθ. *πρωτο-* και το *ουσ. ξεδομιστής* (β. ιμ., TLG).

Επικεφαλής των *ξεδομιστων* (βλ. ά. ξεδομιστής): *ξεδομιστηκην χρυσαφι λιτρες
450, ως κωθως τα εφημιωνεν ο πρωτοςξεδομιστης του βιουλιεως* Hagia Sophia v 548^ο.

πρωτουέρχομαι, Κιρτάν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνου) φ. 67^ο.

Από το α' συνθ. *πρωτο-* και το *ερχομαι*. Η λ. στο ΑΛΝΕ.

α) Έρχομαι πρώτη φορά: το κλημα του κρασιου ... *δεγ ηξεύρωμη καλά απο ποι-
θεν επρωταρθεν* Κιρτάν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνου) φ. 101ν β) *έρχομαι, φθινω
πρωτος*: *Ετουντο οπού πρωτόρθισι φθανουν κατι την ωρα | και το μαντατο φερασι
Τζιανι, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 247^ο.*

πρωτουερίσκω πρωτευρίσκω πρωταβρισκω.

Από το α' συνθ. *πρωτο-* και το *ερισκω*. Τ. *πρωτερέχον* στο τσακων. ιδίωμα
(Κωστ., Λιξ. τοικων.). Ο τ. *πρωταβρίσκω* και σήμ. (ΑΚΝ), Η λ. στο Κουμαν., Σινιγγ.
v. Λέξ.

I. (Ένεργ. μτβ.) βρίσκω κ. πρώτα: *ειναι καλόν στο καπελειό νη μουμη, | οπού
πρωταβρει θελομη* Σουμμ., Παστ. φιδ. Ε' [106].

II. (Μέσ. αμτβ.) βρίσκομαι για πρώτη φορά: *εκειθειν οπού επρωτευρικετον και
υψηρετα* Χριμτ. διδάσκ. 465.

πρωτημερώνω πρωτιμερώνω.

Από το α' συνθ. *πρωτο-* και το *ημερώνω*. Ο τ. στο κρητ. ιδίωμα (Παγκ.² Δ' 593)

Δαμαζω, τιθασούμι για πρώτη φορά (εδώ με σεξουαλική σημασι): *Μα τούτο μου μού πονεί, πως θέλει να σε δωσει (γυν. η Πουλίσαινα την Κασσάντρα) | νούς γερου κακοπαδάρου να σε πρωτομερωσει Κατζ. Β' 408.*

πρωτοζαριστής ο.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το ουο. ζαριστής. Ηλ. στο Δημητράκ.

Λριστος στην τέχνη των ζαριών, «μιστοζας» στα ζάρια (για τη σημασι. βλ. Κοραή, Ατ Β' 315): *όλα να τ' εξαχασει (ενν. κεινος οπου εκέρβεσε) | και να βρουν πρωτοζαριστην και να τον εμπρεδέσουν Σαχλ. Α' (Wagn.) ΠΜ 200.*

πρωτοθείος ο.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το ουο. θειος.

Ο αδελφός ενός από τους δυο γονείς: *μα τον ... πρωτοθειάν μου τον Σίνηπα Πωρικ. (Wintewerb) I 65a κριτ. νπ.*

πρωτόθρονος, επιθ., Κυτάλ. οικουμ. συν. 96°, Καρτάν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ. Πινυο) φ. 308°.

Το μτυν. επιθ. πρωτοθρονος. Ηλ. και ισημ. εκκλ.

α) Που κιντέχει τον πρώτο θρόνο, την πρώτη θέση: ο πρώτος τη τάξει: *Βαριναβας. Ο απότολας του Χριστου, πρωτόθρονος αυτης της νήσου και κορυφή των επιλοιπων Κυπρωτων αγιων, ητον απο την Κύπρον Ροδίνος (Βιλ.) 175° (ως επιων. των αποστολων Ηέτρου και Παύλου· γχι τι πράγμα βλ. και Matzukis [Αλ. Κων/π. σ. 197-8]): Ερικός κόμης ετερος Ηαυλου του πρωτοθροναν Αλ. Κων/π. (Matzukis) 7° μεγαυτη: εκκλησια | τον πρωτοθρονου και σεπτου Πέτρου του κορυφαίου Αλ. Κων/π. (Matzukis) 695° β) (εκκλ.) που κατέχει τον πρώτο τη τάξει επισκοπικό ή μητροπολιτικό θρόνο (για το πράγμα βλ. και ODB, Α. *protothronos*): ο ταπεινός μητροπολιτής Καντοριας Ιωάσαφ και πρωτόθρονος πασης Βουλγικιας Ιυτ. ιατρ. 1874° *έδακεν εξουσιω του αυτου επισκοπον (ενν. του θρόνου Ιεροσολύμων) ... να είναι τέταρτος απο των τριων πρωτοθρόνων Hagia Sophia ψ 619°.**

πρωτοίερακάμιος ο πρωτοίερακαρης. — Πβ. και πρωτοκουηγος.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το ουο. ιερακάμιος (6. αι., Π.Γ.). Ο τ. υτυ Κοραή, Ατ. Ε^α 322, Ηλ. το 13. αι. (LBG), σε έγγρ. του 12.-13. (TLG) και 14. αι. (Act. Vat. I 64¹⁰⁷ 8, II, 82¹⁶ α, Act. Doct. 23⁸ 50) και στο Meursius.

Αξιωματούχος της βυζαντινής αυλής, επικριφιλής της υπηρεσιας που φησιοντίε τα αυτοκρατορικά κυνηγιτικά γεράκια και οργανωτής των αυτοκρατορικών κυνηγιών με γεράκια (βλ. και Κοικ., ΒΒΠ F' 390, Μέντζου, Οικον. κινυιν. βίος 149): *Τα σφικια του παλατιου ... νγ' ο πρωτοίερακαρης Μαλαξός, Νομικ. 516.*

Πρωτοούλιος ο Πρωτοούλης, Ολόκαλος 25³, Βαρούχ. (Bakk.-v. Gem.) 19¹, 239⁴ Πρωτοουλιος, Διαθ. Ντεφαίτζ. 76, Κατά ζουρατη 32, Βαρούχ. (Bakk.-v. Gem.) 240⁴ γεν. εν. Πρωτοουλιου, Σκλάβ. 119.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το ουο. Ιούλιος, Τ. Πρωτογούλιος σε έγγρ. του 18. αι

(Κουρσάρ. 16¹). Τ. Πρωτόλης σε έγγρ. του 17. αι. (Βαρζελιωτη, Θησαυρ. 30, 2000, 330) και σήμ. ιδιωμ. (Παγκ., Ιδίωμ. Κρ.² 593, λ. Πρωτόλις, Παπαχρυστ., Λεξ. ροδ. ιδιωμ., Μηνάς, Λεξ. ιδιωμ. Καρπάθου 766). Ο τ. Πρωτούλης στα Σομαν. και σήμ. στην Κάρπαθο (Μηνάς, ό.π.). Ο τ. Πρωτούλιος σε έγγρ. του 18. αι. (Κατιουχ., ΕΕΚικλ. Μ 7, 1968, 217).

Ο μήνας Ιούνιος: αφ' ή', μηνί Πρωτούλη ιη', ινδικτιανος ια' Βηρουχ. (Bakk. v. Gem.) 18¹.

πρωτοῖπποκόμος ο.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το ουσ. ιπποκομος.

Αξιωματουχος υπεύθυνος για τους βιαιλικούς στάβλους, σταβλαρχης: μαθών περι αυτών ο αμρας απηρεν αυτα, δους τω ειρημενω πρωτοῖπποκομω χρηματα πολ- λι Ψευδο-Σφρ. 458¹⁷.

πρωτοκαβαλαρης ο, Διήγ. Αλ. V 39, Διήγ. Αλ. F (Lolos) 148¹⁰, Διήγ. Αλ. E (Lolos) 121¹⁵, 193²⁵ πληθ. πρωτοκαβιλαραίσι, Βίος Αλ.³ 104, 115, 126, Διήγ. Αλ. V 23, 31, 37, 39, Διήγ. Αλ. C 269¹⁶, 283²⁶, Διήγ. Αλ. F (Konst.) 22, 28¹¹, Διήγ. Αλ. F (Lolos) 92¹, 282¹⁶, Διήγ. Αλ. E (Konst.) 23⁵, Διήγ. Αλ. E (Lolos) 95¹¹, 121⁷ 11, 261⁹, 293²⁰, Διήγ. Αλ. Val. 220.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το ουσ. καβιλιάρης.

α) Αξιωματικός, επικεφαλής έφιππης ιππαρατωτικής δυναμης: ελυγωσαν οι πρωτοκαβαλαραίοι της Ρωμης και επροσκυτησαν τον Αλέξανδρον Διήγ. Αλ. E (Lolos) 185⁵. β) ιπχηγός του ιππικου: Ο Ηρακλειος ο βασιλευς και πρωτοκιβαλαρης Διήγ. Αλ. E (Konst.) 29¹¹.

πρωτοκαβαλικεύω.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το καβαλικεύω.

Είμαι η πρώτος που ιππειει γίνομαι ο πρώτος ιππέας (ιπτην ιστορία): Λεγονι οτι τωιτος ο Φεργης ητοιε ο πρώτος άνθρωπος οπου ιππρωτικαβαλικευσε εις την Ρούμη- λην Καρτάν., Π. Ν. Διαθ. (Κικ. Ιδίνου) φ. 134⁴.

πρωτοκαθεδρία η, Μάξιμ. Κυλλιουπ., Κ. Διαθ.² Αουκ. ιδ' 7.

Το μτγν. ουσ. πρωτοκαθεδρια, Ηλ. και ιήμ.

α) Το δικαιουμι καταληψης της πρώτης/τιμητικής θέσης σε μια συγκέντρωση: Εχετε τον νουν σας απο τους γραμματεεις οπου ... αγαποιν τες πρωτοκαθεδρίες εις τα συναγωγή και να προκαθεζονται εις τα δευτενα Μιξιμ. Καλλιουπ., Κ. Διαθ.² Μάγκ. ιδ' 39^β (μεταφ.) τα πρωτεία σε ένα χώρο ή τομεα: ου προτιμαται (ενν. εν τω ετερω κοίμω) πλοόσος, ουκ εχει παρησιαν, ου ταξιν υπερεχουσαν και πρωτοκαθεδριαν Γλικά, Στ. 412^γ) (εκκλ.) τιμητική κατάταξη μεταξύ των ιεραρχών: Τάξις πρωτοκαθεδρίας των οσιοτάτων πατριαρχών Βακτ. αρχιερ. (Ακανθ.) Παράφτ. 1713¹.

πρωτοκαθήμενος ο. — Πβ. και προκαθημένος.

Από το ουσ. προκαθημένος με την επιδρ. του α' συνθ. πρωτο-. Πβ. λ. πρωτοκαθίω στο Βλάχ.

Τίτλος, βυζαντινού αξιωματούχου, που ήταν επικεφαλής σε κάποια υπηρεσία τον ... πρωτοκαθήμενον κυριον Κωνσταντινον έβαλεν εις φυλακήν ως το κλουβι Ιστορ, δεσποτιαν Ηπειρ. 22^ο (ως επιθ.): Σεβαστε Μιρουλιε, πρωτοκαθημενε υπαρχε Χρυσολαχανε, ... ανοιζατε τας βιβλους και κρινατε αυτους Πωρικ. (Wintewerb) III 88.

πρωτοκαλανάρχος ο, βλ. πρωτοκανοναρχος.

πρωτοκάλαφας ο, Hagia Sophia ω 518²².

Από το α' συνθ. πρωτο- και το ους, κάλαφας. Τ. πρωτοκάλαφας σήμ. ιδίωμ. (Κοσμάς, Ιδίωμ. Ιωανν.).

Αρχιτεχνίτης, αρχιμάστορας: Και ειχεν ο πρωτοκαλαφας υιόν και ήτον ως δεκατεσσαρων χρονών και αφησέν του τα εργαλία της κτιστικης απάνου εις τον πατριον του κτισματος, δια να τα φυλάσσει, και αυτός υπήγεν εις του βασιλέως την τράπεζαν αυτ. 518¹⁶⁻¹⁷.

πρωτοκαμινά.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το κάμνω, Μτχ. πρωτοκαμωμένος, στο Βλάχ, Α. πρωτοκάνω στο ΑΛΝΕ.

Κάνω κάτι πρώτος: Εαν γένηται βία παρά τινος και συμβεί και φόνος, ... εκενος υποκειται εις παιδευσιν, ουού επρωτόκαμε την βίαν Ζυγομαλας, Synopsis 151 B 52.

πρωτοκανονάρχης ο.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το ους, κανονάρχης. Η λ. σε έγγρ. του 14. αι. (LBC, TLG), στο Du Cange και στο Δημητριάκ.

(Εκκλ.) ο πρώτος τη τιλεί κανοναρχός (βλ. α.): Ο ανεψιός του πατριάρχου κυρ Δημήτριος, πρωτοκανονάρχης Αρσ., Βυσ. Ρικτών 298.

πρωτοκανονάρχος ο, Μαλαξός, Νομοκ. 517 δις, 519^ο πρωτοκαλαναρχος, Συναδ., Χρον.-Διδαχ. φ. 35^ο.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το ους, κανοναρχος. Ο τ. από το α' συνθ. πρωτο- και το ους, καλαναρχος (με αφομ. απο το ους, κελοναρχος), το οποίο απ. και σήμ. (βλ. Κριαρ, Λεξ., Μπαμπιν, Λεξ., λ. κανοναρχώ). Τ. πρωτοκανοναρχος στον Ψευδο-Κωδ., Οφρικ. 356^ο, στο Meursius και στα Δημητριάκ. (λ. πρωτοκανονάρχης). Η λ. σε έγγρ. του 13. και 14. αι. (LBC).

(Εκκλ.) η πρωτοκανονάρχης (βλ. ά.): Ταύτα (ενν. τα σφάκια) δίδονται εις τους λαίκους: του πρωτονοταρίου, του λογοθέτου, ... του πρωτοκανοναρχου και του ενταξία Μαλαξός, Νομοκ. 517.

πρωτοκάπηλος ο.

Απο το α' συνθ. πρωτο- και το ους, κάπηλος.

Αυτός που έχει διειθύνει πανδοχείο: Πραιτωρια τους δημόσιους έλεγον ουκους ... και εκ τουτου και τα πανδοχεια και καπηλεία καλοσιν πραιτωρια, καταχρηστικότερον. Και την κρίσιν που κληνοσιν κατα των προϊσταμένων αυτών, των πρωτοκαπήλων, πραιτωριαν την ονομαζουσιν Ζυγομαλας, Synopsis 213 K 42.

πρωτοκερνάτορας ο, Δηγ. Αλ. F (Konst.) 186^α.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το ουσ. κερνατορις, Η λ. και σήμ. ιδωμ. (Παπαδ. Α, Αεξ.).

Αρχαιονοχός: ο Βρυονούσης ήτον πρωτοκερνάτορας του βασιλέως του Αλι Ξανδρον· αυτον ιχεν ενεμπιστευμενον οπου τον ικέρνα με τη χερια του Δηγ. Αλ. Ε (Konst.) 187^α.

πρωτοκηρυσσω.

Από το α' συνθ. πρωτο- και τα κηρυσσω.

Κηρύσσω πρώτος: Έπειτα λεγει (ενν. ο ιερεύς) τα αντίφωνα. Και τούτι είντι εις τύπον των φωνών των προφητων, οπου ομπρός εκήρυσαν οι προφήται, έπειτα ισαρκωθη ο Χριστός και αυτοί τον επρωτοκηρυσξαν ότι μέλλει να ελθι να σαρκωθι, ωσπερ και εγινε Καριαν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ. Παινοί) φ. 398^α.

πρωτοκλέπτης ο, Γεωργίου ρήτορος, Αρχιήρωτ. 65.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το ουσ. κλεπτης. Τ. πρωτοκλεφθής στο Meursius. Τ. πρωτοκλέπτης στο Du Cange και σήμ. με διαφορ. σημεισ. Η λ. πε έγγρ. του 18. αι (Καδάς, Αφ. Κριαρ. 200).

Αρχηγός συμμορίας κλεφτων: Τότε ο αρχιήρωτης ... έπεσεν εις τα ποδάρια της ηγουμένης ομολογώντας τον λογον του αμαρτωλον και κλεπτην, και εις όλες τις κηλοργιες έλεγει: « ... εγώ ειμαι πρωτοκλεπτης και ήλθι ιδω μετι δολου να ως πατησω με άλλους δωδεκα συντρόφους μου, οπου φυλάγοιιν εξω της πόρτις τω μοναστηριου καρτυρουντες να τους αιτηξω... » αυτ. 64.

πρωτόκλητος, επίθ., Ψευδο-Γεωργηλ., Αλ. Κων/π. 238, Δηγ. αρχαιπ. 63.

Το μτην. επίθ. πρωτόκλητος, Η λ. και σήμ.

Προτων. του Αποστόλου Ανδρέα, που κλήθηκε πρώτος να γίνει μιθητης του Χριστου: εγω δε ... επωτρειψας εδραν τον αυθεντην μου εν τω τον αγιου Ανδρειου του πρωτοκλητου ναω Σφρι., Χρον. (Μαΐσαπο) 62^α.

πρωτοκοδαραιός ο, βλ. πρωτοκοδαραιός ο.

πρωτοκοκά η, βλ. πρωτοτοκία.

πρωτοκοκίζω, βλ. πρωτοτοκίζω.

πρωτόκοκος, επίθ., βλ. πρωτοτοκος.

πρωτοκοκώ, βλ. πρωτοτοκώ.

πρωτοκόμης ο. — Βλ. και κόμης.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το ουσ. κόμης. Ασχ. Α. πρωτοκομής σε σχολ. (L-S). Η λ. στον Ψευδο-Κωδ., Οξφικ. 188^π κ.α. και στο Meursius.

α) Αξιώματούχος του στόλου (για το πραγμα βλ. Πλυκογιαννάκης, Τίτλ. ιεξωμ. 17, 243, 245): Τα σφύκια του παλατιου: α' ο βασιλεύς, β' ο σεβαστοκρατωρ, γ' ο καισαρ ... σγ' ο πρωτοκόμης Μιλαξός, Νομοκ. 516^β (πιθ.) επικεφαλής της βασιλι-

κής φρονιάς (βλ. ODB, *Komes tes kortes* και Πηλίδης, Αξιώματι 259, λ. Κόμης): *εποιήσεν τον (ενν. τον Βασιλείον) ο βασιλεύς πρωτοκόμην απάνω εις τους κουρπερήςδες, ειτα επίμησεν τον παρακοιμωμενον Παράφρ, Μανασσ, 289.*

πρωτοκονδαράϊος ο πρωτοκοδαράϊος.

Από το α' συνθ. *πρωτο-* και το ουσ. *κονδαρι* και την κατάλ. -αίως, πιθ. με επίθρ. του πληθ. *πρωτοκαβαλαραϊοι* (*πρωτοκονδαράϊοι > πρωτοκονδαράϊος): βλ. ά. *πρωτοκαβαλαρης*. Βλ. και Κριαρ., ΑΟ. 50, 1940, 194.

Πρωτοπαλληκαροσ (εδώ ειρων.): *κιη καθαρέαν τον έδωκεν απανουθί του ολη (ενν. ο Αχιλλέος τον φρικώπλον).| σύσελλον τον επέταξεν σπρός τον πεθερόν του| κιη λέγει τον: «Παράλαβε τούτον τον άνδρειωμένον| και στριτηγόν σου χρισ' τονε (έκδ. κριω 'πνε: διαφθώσ.) και πρωτοκοδαράϊον» Αχιλλ. (Smith) Ο 677.*

πρωτοκορυφαίος επίθ., Πηγά, Χρυσοπ. 114 (12).

Από το α' συνθ. *πρωτο-* και το επίθ. *κορυφαίος*. 11 λ. σε έγγρ. του 13-15. αι. (ΠΓ) και στο Δημητράκ.: βλ. και Lampe, Lex., LBC, στη λ.

Προσκων. των Αποστόλων Πέτρου και Παύλου, θεαχούμιων ως κορυφαιών μεταξύ των Αποστόλων (εδώ προκ. για τον Απόστολο Πέτρο): *Και νυν, ... φιλαθρωπε ... Κυριε, βοηθήσον τον κατακειμενην, άπλωσον την κραταιάν σου χιριμ ως ευεργέτης και σωσον αυτον, ως έωσας τον μαθητην σου και πρωτοκορυφαιον Πετρωι εκ του κινδονου της θηλάσσης Διγ. Ανάκ. 410³.*

πρωτόκουκη, επίθ. θηλ., βλ. πρωτοκοκος.

πρωτοκουρκουσουά η.

Από το α' συνθ. *πρωτο-* και το ουσ. *κουρκουσουά* (η λ. στο Κρκ., Στρατ. 56^ο βλ. και LBC, στη λ. και λ. *κουρκουσουά*). Λ. *κουρκουσουά* σήμ. ιδίωμ. (Κόμης, Κυθηρ. Λεξ.: βλ. και Κοσμάς, Ιδίωμ. Ιωανν., λ. *κουρκουσουά* 'ς, Κωστ., Λεξ. τσακων., λ. *κουρκουσουά*, Σύρκου, Μεγαρ. ιδίωμ., λ. *κουρκουσουά*ρης).

(Σκωπτ.) πολυλογού, αρχικουτσουμπάλα, ανακατωκυούρα: *βση τις άφνω γγειριται και ταριχη μεγάλη| έν και γαρ εκ των παιδων μου έπεσεν εκ του ύφους,| κιη κρουσαν κατω έκειτο ωσπερ νεκρόν, αυτικά| συνήχθησαν αι γείτονεσ ως προς παρηγορίαν,| αι μανδραγούριμ μαλιστα και πρωτοκουρκουσουάρι,| και τότε ας είδες θορυβον και ταραχήν μεγάλην Προδο. (Ειδεοείετ) Ι 211.*

πρωτοκτίζω, Byz. Kleinchron. Α' 290^ο, Καρτάν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ. Πανοί) φ. 322^ο.

Από το α' συνθ. *πρωτο-* και το κτίζω. Μτχ. *πρωτοκτισμένος* σιν Βλάχ. (πβ. επίθ. *πρωτοκτιτωσ* ήδη μτγν.). Η λ. στο Somav. (όπου και λ. *πρωτοκτιζομαι*).

(Εδώ προκ. για πόλη) ίδιωμ, Ξεκανώ πρώτος/για πρώτη φορά την οικοδόμηση: *Οστις ... εξέρχεται και εισέρχεται δια των τειχών και οχι από την πόρταν του καστρων ... κόπητον το κεφάλι του, ωσαν εκοψαν και τον Ρώμον το κεφάλι, που 'τον αδελφος του Ρωμυλου, παν επρωτοκτισαν την Ρώμην την παλαιαν, δια να το λμησει να υπερπηθήσει το τειχίον τοτε της Ρώμης Zygomas, Synopsis 199 Θ 1.*

πρωτοκτίστης ο.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το ουσ. κτίστης. Πβ. και πληθ. πρωτοκτισται με διαφορ. σημασ. στο Du Cange. Η λ. σε παλιω. του 6. αι. με διαφορ. σημασ. (βλ. και Lampe, Lex). Λ. πρωτοκτιστής στο ΑΑΝΕ.

Επικεφιλής ομίδας χτιστών, αρχιμάστορας: Ταυτα ακούσας ο παις δραμαίος επαρείθη καταλιπων εν τω υπερῶν κτισματι τον αγγελιον Κυριον φυλαττειν. Ως δε καταβθεν ο παις, εύρε τον πατερα αυτου, τον πρωτοκτιστην, μετα και των λοιπων και εξηγήσατο πάντα Hagia Sophia α 447^α.

πρωτοκυνηγός ο.

Από το α' ιπνθ. πρωτο- και το ουσ. κυνηγός. Πβ. σημερ. ιδιωμ. λ. πρωτοκινηγης (Μήνιας, Λεξ. ιδιωμ. Καρπάθου). Η λ. το 13. αι. (TLG, LBG), στον Ψευδο-Κωδ. Οφθικ. 182^α κ.α., στο Meursius και στο ΑΑΝΕ.

Αυλικός αξιωματούχος με καθήκοντα επιστάσις στα βασιλικά κινήγια (για το πράγμα βλ. ODB, λ. *protoknyegos*): Τα οφθικία του παλατίου: α' ο βασιλεύς, β' ο σεβαστοκρατορ, γ' ο καισαρ, δ' ο πανυπερσεβαστος, ... μζ' ο πρωτοκυνηγός Μαυλοξυ. Νομοκ. 516.

πρωτόλεια τα, Λέοντ., Αιν. (Κηδός) 171^α, 177^β, Λέοντ., Αιν. (Βροκκααρ) Ο VI^α.

Το αρχ. ουσ. πρωτόλεια, το' ο εν. τον 9. αι. (το επιθ. οιδ. εν. ήδη μγν.). Η λ. και σημ. στον τ. πρωτόλαιο με διαφορ. ισημασ.

Οι πρώτοι κωπτοί (εδώ μεταφ.) οι ντόπιοι ή εκλεκτικότεροι υπό ενι συνολο προσώπων: πέντε πρωτόλεια της μονιρχίας Λέοντ., Αιν. (Βροκκααρ) Ο VIII^α.

πρωτολειτουργώ.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το λειτουργω. Η λ. και σημ., ιπν. στον νόμ. (βλ. Μπαμπιν., Λεξ. σ. 1509).

(Για ιερέα) τελώ τη θεια λειτουργία για πρώτη φορά: Εν έτει αλ'Α', Νοι βριω κα', ημερα Κυριακή ... χειροτονηθήν τελειος ιερτύς ... κοι εις τας κη' του πιροντος Νοεβριου μηνός επρωτολειτούργησα εις την μητρόπολην Byz. Kleinχτην. Α' 325^α.

πρωτοληιτητής ο.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το ουσ. ληιτητής. Η λ. στο Κουμαν., Συνηγ. ν. Λέξ.

Πρωτοπαλλήκαρο των λησιπών, αρχιληιτητής: εστραφην ο πρωτοληιτητής, τον γέροντι υβρίζει Διγ. (ΑΛεξ. Στ.) Esc. 1435.

πρωτολλυγάτωρ ο, βλ. πρωταλλαγάτωρ.

πρωτομύϊστωρ ο, Hagia Sophia ω 524^α, 525^α, 536^α. 10. 15-16, Hagia Sophia f 590^α, Hagia Sophia ψ 609^α, 611^α, 612^α γεν. εν. πρωτομαϊστορου, Hagia Sophia ψ 608^α-32.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το ουσ. μαϊστωρ. Τ. πρωτομαϊστορας σημ. ιδιωμ. (Μπογκα, Γλωσσο. Ηπέξου Β' 57). Η λ. το 12. αι. (LBG, TLG) και σε έγγω. του 14. αι. (Act. Ivir. III 84^α-7.33, Act. Doch. 50^α, Cod. Mon. Prodr. A 117^α).

Επικεφαλής μαστόρων, αρχιτεχνίτης, αρχιμαστορας (για το πράγμα βλ. Κοικ., ΒΒΠ Β' 200, Δ' 256): Ο δε πρωτομαίστωρ οπου εκτιζεν τον ναον ητον πολλά τεχνικός και λεπτός εις την τεχνην Hagia Sophia v 548^b. Ο δε πρωτομαίστωρ ωσαν ηθελεν να υπάγει εις την τραπεζαν με τους τεχνίτας, αφηκε τον υιον αυτού απανω εις τα εργαλεια των μαιότορων να φυλαττει αυτά, εως ου να γυρισουν από την τραπεζαν Hagia Sophia ψ 608^a.

πρωτομάρτυρα η, Απολλων. (Κεχ.) 811.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το ουσ. μαρτυρας, υνιλαογ. με τα Θηλ. σε -α.

(Εκκλ.) η πρώτη που μαρτύρησε για τη χριστιανική πίστη εδώ προκ. για την Αγία Θέκλα (βλ. Lampe, Lex., λ. πρωτομαρτυς 3): η Θέκλα πρωτομάρτυρα Προσκων. Ιβ. 845 494.

πρωτομάρτυρας ο.

Από το ουσ. πρωτομαρτυς. Η λ. και σήμ.

(Εκκλ.) ο πρώτος που μαρτύρησε για τη χριστιανική πίστη εδώ προκ. για το Χριστό (βλ. Lampe, Lex., λ. πρωτομάρτυς 1): Χριστός ο πρωτομαρτυρας φοιήκα του χαρίζει (ενν. του Μιχαήλ), και εις υψηλότατον θρονί με δόξαν τον καθίζει Λιμπον. 395.

πρωτομάρτυς ο, Καρπέν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνου) φ. 305^a, Παΐσ., Ιστ. Σιναί 1191.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το ουσ. μαρτυς. Η λ. τον 4. αι. (Lampe, ό.π.: βλ. όμως και Bauer, Wörl.) και σήμ. λογ.

(Εκκλ.) ο πρώτος των μαρτύρησε για τη χριστιανική πίστη εδώ προκ. για τον άγιο Στέφανο (βλ. Lampe, Lex., στη λ. 2): Λεγουν τινες ιστοριες ... ότι με τι επτα χρονους οπου αναστηθη ο Χριστός, ο αγιος Στεφάνος ο πρωτομάρτυς έλαβε το μαρτύριον οπου τον ελιθοβόλουν Κιρτάν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνου) φ. 305^a.

πρωτομαστόρας ο, Πικράφ. Χων. (Νικητ. Χων., Βονν. 825 κριτ. υπ.), Ηιντ. Γέν. IV 20, Hagia Sophia ω 524^a, 536^a, Νεκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 149, 162, Hagia Sophia v 549²²: πρωτομάστορης, Hagia Sophia ω 516¹⁸⁻¹⁹, 524¹, 528¹⁵, Ευναδ., Χρον.-Διδαχ. φ. 119, 135, Hagia Sophia f 593¹, 595¹, 601¹⁻¹⁰, 602¹¹⁻¹⁶: γεν. εν. πρωτομαστόρου. Μοριζ., Κλίνη φ. 344^a: πληθ. πρωτομαστόροι, Μυχ. 592¹², Κιρτάν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνου) φ. 105^a.

Απο το α' συνθ. πρωτο- και το ουσ. μαστορας (βλ. ά. μαστορας (1)). Ο τ. σε έγγο. του 15. (Miklos-Müller, Acta 3 289 και Τσιρπανλή, Δωδεκαν. 2, 1967, 48) και 16. αι. (Act. Dionys. 40²⁰, Γρηγοροπ., Έγγρ. 73²), στο Σομαν. και σήμ. λαϊκ. λ. πρωτόμαστρως. πρωτομαστωρ ιτα Meursius και πρωτομαστόρης στο Du Cange. Η γεν. εν. πρωτομωστόρου σε έγγο. του 16. αι. (Μαράς, Κατάστιχο 149 Α' 295¹, Μιτζιλιός, Κρ. Χρ. 15-16, τεύχ. β', 1961-62, 281). Ο πληθ. πρωτομαστοροι και σήμ. Η λ. σε έγγο. του 14. (Act. Vat. II 99² 1), 16. (Μαράς, Κατάστιχο 149 Α' 244³, Β' 84¹, Γ' 28¹, κ.α.) και 17. αι. (Κρ. σμ-βόλ. 144), στο Βλαχ. και σήμ.

1) Επικεφαλής μαστορών, αρχιτεχνίτης, αρχιμάστορας: Και ο πρωτομαστορης ητον .. εις το να κτιζει θειους ναους καταπολλά επιτηδαιοποιος Hagia Sophia I 588⁹: ειχεν χρεος το ρουφει το ανυφανταδικο ... Και το ειχαν ριζει ενα δυο βολες ολον το χρεος, και με το να ήταν οι πρωτομαστόροι απρακτοι εμαζουναν τα ασπρα και δεν τα εδιδαν εις το χρέος, αμή τα εσκορπουσαν Συνιδ., Χρον.-Διδαχ. φ. 72⁹ (μετιφ.): Κατα την χραν οπου με εδωκεν ο Θεός, γ'ω υιάν σοφος πρωτομαστορης ιββαλα θεμελιου, και άλλος οικοδομά απανου εις εκείνο Μαξιμ. Καλλιουπ., Κ. Διαθ.¹ Πινυλ. Κοφ. Α' γ' 10. 2) (Μεταφ.) ο πρώτος διδάξας γενναρχης: αυτος (ενν. ο Ιουβάλλ) ητον πρωτομιοτορικω παν οπου κρατει λαβούτο και λύρα Πεντ. Γέν. IV 21.

πρωτομεριά, επίθ. Θηλ.

Πιβ. από το ουσ. πρωτομέρι (απ. σήμ. ιδιωμ., βλ. Πενυκ., Ιδιωμ. Αν. Κρ., Ξυθιν., Λεξ. δυτικοκρ. ιδιωμ.) και την κατάλ. -ιά. Πβ. σημερ. ιδιωμ. πρωτομερωνω (Παγκ., Ιδιωμ. Κρ.² Δ' 593), πρωτομέρωτο (Ξυθιν., ό.π.).

(Πρακ. γαι Θηλ. ζάω) που μπαίνει για πρώτη φορά στο ζυγο (βλ. Βακκείν. Gemert [Βαρούχ. σ. 843]): ο ευλαβέσιμος αφεντης πατερας Θεοφιλος ο Βαρούχας διδει μιαν υγελαιν κόκκινη πρωτομερια ... του κυρ Νικολό Τζανουπουλι Βιρούχ. (Βακκ.-ν. Gem.) 239²³.

πρωτομεριάνω, βλ. πρωτομερωνω.

πρωτομπαίνω.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το μπαίνω. Η λ. και σήμ., σιν, στυν ιαφ. (βλ. Μπαμιν., Λεξ. σ. 1509) βλ. και ΑΛΝΕ.

Μπαίνω κάπου πρώτα (εδώ προκ. γαι πολιμική εισβολή): Στην Αρμό πρωτομπηλασι (ενν. οι Τουρκοι) που 'τον ο γενεράλεσι κι εσερνε τι οσλντιδους του και δευ εψήφα μπαλες Τζάνε, Κρ. πολ. (Αλεξ. Στ.-Απουκ.) 202¹⁵.

πρώτον, επίφ., Καλλιμ. 2309, Πτωχολ. Ρ 103, 357, Χρον. Μορ. II 703, 3253, 3983, Χρον. Μορ. Ρ 69, 3253, 3780, 4500, Βυκ. Αλ. 1918, Απολλων. (Κεχ.) 825, Λιβ. διακικήμ 101, 767, 1283, κ.μ., Αχιλλ. (Smith) Ν 244, Φαλιέρ., Ιστ.² 189 κριτ. υπ., 205, 357 κριτ. υπ., 726 κριτ. υπ., Φαλιέρ., Ριμ. (Βακκ.-ν. Gem.) 287 κριτ. ιστ., Μαχ. 516²⁷, Ριμ. Βελ. ρ (Βακκ.-ν. Gem.) 477 κριτ. υπ., Ανθ. χιρ. (Κακουλιδη-Πηδώνω) 76, Ριμ. Απολλων. (Κεχ.) 1813, Πτωχολ. α 132, Κιόδ. Χρονουγ. 49¹¹, Σεβηρ., Διαθ. 189¹, 191⁹, Ιστ. Βλιχ. 39, Λιυτ. Παρουσ. 324, Λιβ. Βα 105, 616, Μαξιμ. Καλλιουπ., Κ. Διαθ. Υποθ. Ιω., κ.π.α.: πρωτα, Σπαν. Ο 111, Χρον. Μορ. Ρ 69, 231, 293, 2603, Δεφ., Λογ. 404, 476, Ερωτοκρ. (Αλεξ. Στ.)² Γ' 490, Διαθ. 17. αι. 6⁴.

Το αρχ. επιφ. πρωτον (L-S. Α. πρωτερος). Η λ. και σήμ.

1) α') (Σε απαρτίωση προκ. γαι κ. που προηγείται από κ. άλλο) πρώτα, αρχικά: Νομοκριτ. 83, Αγαπ., Γεωπον. (Κικτούλα) 267, Πορτολ. Β 34¹⁶ Πορευόμαστε απο την νησο Κρητη, και πρωτο μεν ευρισκομε την νησο Διακινθο Μηλ., Οδοιπ. 638¹ συχνα με επομ. τα: «δεύτερον» (ή) «τρίτον», «και μετά ταυτα», «απαντων», «απέκει» κλπ.: Ερμον. I 310, 315, Χρον. Μορ. Ρ 6115, Πολ. Τρωϊό. (Παπαθιμ.-Jelfr.) 7233¹ πρωτο ελαλησεν ο αφέντης της Καρταυασι! και δεύτερον από αυτου ο υφεντης της Ακοβου

Χρον. Μικρ. Η 6637: *αν ελθεις γαρ εις πολίμῶν εις τσοῦτα φουσοῦα, | πρωτο ημπο-
ρει απ' αμαρτίας να χασεις το κορμι σου, | και δευτερον, χειρότερον, αν πισεις εις τις
χειρας | του Παλαιολογου βασιλέως ... | Ποτε την Αρτα ουδεν θεωρεις ουδε το Δεσπο-
τατο Χρον. Μικρ. Η 3780: Κατάπιε πρωτον αυτές τες πύρολες και απέκει βανω σου την
γιατριάν Μπερταλδίνος 150' α') (πρωκ. για αυτό που έχει μεγαλύτερη αξία ή σημα-
σία) πρώτα πρώτοι, κυρίως: Φλώκ. 1399, Σφφ., Χρον. (Maisano) 154, Ιστ. Βλαχ. 1396
ποτέ σου μη οργίζεσαι, ιε. χάρις αιτίας. | Πρώτο καλά το μάνθανε και τον θυμόν σου
κρατεί | φρονιμόν το περπατήμα και ταπεινόν το γελος Σπαν. Ο 111' β) για πρώτη
φάκη: Τότε πειραν ο θαυμαστος πρωτον θλίψεως έσχε, | μαθών γαρ νόσον τω πυτρι
περιελθουσιν τότε Διγ. (Trapp) Gr. 3247. 2) Προηγουμένως, παλιότερα: καλά σι,
λεγω, εβασταξα εμένα εις το φάνη μου | βλέποντας πού ηυρίσκομαι και πρωτον ευρι-
σκόμεν Θησ. Πρωλ. (Κικκλ.) 52: Κι εμέ πρώτων εις τα ομμάτια μου ανάψε την αγαπην
(ενν. η Φιμμετα) | και πάντοτε η καρδίτα μου τρεχει να την εβλέπει Θην. Πρωλ.
(Κικκλ.) 37. 3) (Σε συγκρίση) καλύτερα, προτιμότερα: πρώτων να λάβω θάνατον κι
ολοι ισείς με μένα, | παρὸν να διαβαί απεδώ με οσα φουσοῦα έχω Χρον. Μικρ. Ρ 8396
πρώτων να τους ικαψαι ή να τους ακληρήσουν, | παρὸν να ταις εβγάλουσιν εκ τι
σινηθεία Χρον. Μικρ. Ρ 7904.*

Εκφρ. 1) Από πρώτον = απο την αρχή (βλ. και επίσημ. αποπρώτω): ιωνί τι υποδη-
ματα τα εφόριτε απο πρωτον | και το φουστάνιν τό έβηλες, ως ησαν τοπικαρχής |
άλλον ποτι την ράχην σου ουκ ειδα το να αλλαξεις Ιουλοῦλ. (Τιμ βαρη) 310. 2) Πρω-
τον αρχής, πρώτων και αρχήν), βλ. Επιτομή αρχή Β' Ι Εκφρ. (β). 3) Εις (το)ίστο πρω-
τον), βλ. πρώτος Ι Γ' Εκφρ. 2β, 2γ. 4) Εν πρώτοις, βλ. πρώτος Ι Γ' Εκφρ. 5. 5) Κατι
πρωτον = πρώτοι: κατι πρώτων λέγει με τουτι το καταλόγιν Αιβ Va 497. 6) Παρα το
πρωτον, βλ. Επιτομή παρα Εκφρ. 10. 7) Πρωτον πρώτον = πρώτοι απ' ολοι: και πρωτον
πρωτον λι γει μι μίτα ὄρκου από ψυχής του' - (παραλ. 7 στ.) ιδὸν απετίρα γνωρίζε τι
τι εναι τό στενάξω Αιβ. Esc. 71. 8) Το πρωτον), βλ. πρώτος Ι Γ' Εκφρ. 2α.

πρωτονοβελισμῶς ο πρωτονοβελισμῶς, Πρωκ. (Winterwerb) Π 7.

Απο το α' συνθ. πρωτο- και το ουσ. νοβελισμῶς (απ. τον 4, 5. αι. βλ. Lampe, Lex.
λ. *νωβελίσσισμος*, TLG, διάφ. γρ.). Η λ. σε έγγρ. του 11. αι. (LBG, πρωτονω-
βελίσσισμος, Π. C, γρ. πρωτονωβελισμῶς), στον Ψευδο-Κωδ., Οσφρικ. 308¹⁴
(πρωτονωβελισμῶς) και στο Du Cange (πρωτονωβελισμῶς).

Τίτλος πολιτικού αξιωματούχου (για το πριγκιπ βλ. ODB, λ. *nobilissimos*) (εθν.
παιγνιδως): *Δαμασκήνου του πρωτονοβελισμῶν* Πρωκ. (Winterwerb) Ι 7.

πρωτονοταριῶς ο, Πρωσκ. 38¹⁴, Μικρ. 674²⁵, Πρωκ. (Winterwerb) Ι 6 κριτ. υπ.
Μαλαξός, Νορκ. 516, 518 δις, Ζυγομ., Διγ. Ηερζουέ 225' πρωτονοταριῶς, Πανφ.
74²⁵, Μικρ. 674²⁵.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το ουσ. νοταριῶς. Ο τ. (για το σχηματ. βλ. Χατζιδ.
Αθ. 16, 1904, 255-256) και σημ. ιδίωμ. (Μηνάς, Λεξ. ιδίωμ. Καρπάθου). Η λ. τον 6-7.
αι. (Lampe, Lex.), στο Meursius και σήμ. εκκλ.

Αυλικός ή εκκλησιαστικός αξιωματούχος με γραμματειακά κυρίως καθήκοντα.
ο επικεφαλής των νοταριών (για το πράγμα βλ. ODB, λ. *prototonarios*, Dartouzes,

Οφφικια 355 κε.): Και τη Κυριακη, κγ' Νοεμβριου αικς' Χριστου ηρτεν ο βαχλιωτης του παπυ και εφερεν το σκαιδιν του γαρδναλλη και τες βουλλις δια τα ορδυνασσαν τον πρωτοσταριη γαρδναλληη Μαχ. 674²⁴⁻²⁵. Τα οφφικια του παλατιου: α' ο βοιοι- λγυς, β' ο σεβιστοκραταιρ, ... ε' ο πρωτοσταριος ... Μαλαξίς, Νομοκ. 516. Τα των εκκλησιων οφφικια ...: α' ο οικονομος, β' ο σακελαριος, ... ε' ο πρωτοσταριος ... Μι- λιξος, Νομοκ. 517.

πρωτοξάδελφος ο, βλ. πρωτεξαδελφος.

πρωτοοικοδόμος ο, Hagia Sophia φ' 497¹³, 499¹⁶, 505²⁴.

Απο το α' συνθ. πρωτο- και το αρχ. ουσ. οικοδόμος· βλ. και LBG.

Αρχιμάιτρως, επικεφαλής των οικοδόμων: Ην δε και ο πρωτοοικοδομος μηχανικος και πολλής φρονησεως γέμων και εις το ανεγειρειν ναούς επιτηδειος αυτ. 495²⁹.

πρωτοουσιάρχιος ο.

Απο το α' συνθ. πρωτο- και το ουσ. οστιριος, Η λ. στο Du Cange· βλ. και LBG.

Αρχηγός σώματος φρουρών της σουλτανικής αυλής (απίδκτη του τουρκ. *kapici-hasi*· βλ. Du Cange, λ. οστιριος, Zachariadou (Studia turcol.) 595): Είτα ευρών (ενν. ο Μεχεμετ) παιδιον αρρεν τον πατρος αυτου, ως μηνον οκτώ, γεινηθεν εκ της θυγα- τριος του ηγεμόνος Συωπης Σπεντιαρ, νόμιμον γυνικος - και γιηρ ούτος εκ δουλίδος γενετο - ούσης οιν της μητρός του παιδος ... τη ημέρα εκείη εν τω παλατιω ενεκα παραμυθιας του τυρανιου, στείλας ενα των αρχοντων ... Αλλη νόμοιτι, πρωτοουσιάρ- ριος αυ ται τότε καιρω, εν τω οικω της ρηθίσης, το παιδιον επνίξε Διωκ. 287²⁸.

Πρωτοούλης, Πρωτούλης ο, βλ. Πρωτοούλιος.

πρωτοπαγής, ι πιθ.

Το αρχ. επίθ. πρωτοπαγής.

Που κατασκευάστηκε πρώτα: τα πρωτοπαγή θεμελια της Κάδμου· ιτιμααι και τι- βμη χε τι πολλοις, φει, ανθρώπιων Βικς Αλ. 2245.

πρωτοπαλληκάρι(ον) ή πρωτοπαλλήκιρο(ν) το γεν. πληθ. πρωτοπαλ- ληκιμίον. - βλ. και παλληκαριον.

Απο το α' συνθ. πρωτο- και το ουσ. παλληκάριον. Για τη γεν. πληθ. πβ. και γεν. πληθ. παλληκαρέων, παλληκαριών, λ. παλληκιριον. Η λ. και σήμ. στον τ. πρωτο- παλληκαρο.

Διακικριμένος πολεμιστής: ο Αλέξι νδρος όριον τω ιταν τω πρωτοπαλληκαρέ- ων (έκδ. -ραιων· διορθωσ.) και χρυσοπτεριστηρατων να παιζουσι· τες κονταρες, ο- μπροσθεν του να εκτυπα ενις τον άλλον Διγγ. Αλ. F (Konst.) 182¹⁰⁻¹¹.

πρωτοπαπας ο, Σαχλ., Αφηγ. 742, Νεκρολ. φ. 75², 78, 102², Notizb. 148, Βουσοτρ. (Κεχ.) 110¹⁴, Byz. Kleinchron. Α' 231¹⁷, 234¹⁶⁻¹⁸, 324², Μαλαξος, Νομοκ. 518, 519, Κιόδ. Χρονογρ. (Κοσμάς) 17, Σουμμ., Ρεμπελ. 178, Διαιθ. Νίκωνος 252¹²⁻¹⁴⁻¹⁵, Διαιθ. 17. αι. 3¹⁴, Ευγ. Γιαννουλή, Επιστ. 162²⁸⁻³⁰, Ροδινός (Βαλ.) 198, Τζανε, Φιλον. 586¹⁰· πρωτοπα- πας, Βουσοτρ. (Κεχ.) Β 111², Μαλαξός, Νομοκ. 517, Συναδ., Χρον.-Διδαχ. φ. 123²,

Χρον. βασιλέων 247.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το ουσ. παπας (για τον τονισμό βλ. Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 163). Ο τ. (με αναβιβ. τόνου αναλογ. με αλλα σύνθετα) τον 11. αι. (LBC, στη Λ.), σε έγγρ. του 16. (Τολότης, Πράξεις 104^{3,10}, Κασσιμ., Έγγρ. 18 (96) τρις, (97), 252 (348), Μιράς, Κατάστιχο 149 Γ' 30¹), 17. (Βυβίλ., ΕΑΙΕΔ 1, 1948, 99) και 18. αι. (Βλάχου, Επιστ. οικ. πατρ. 7², 8², 10², κ.α., Πλουμίδης, Γενναίκες - Κέρκυρα 9², 10²) και ιτήμ. Γεν. πρωτοπαπα στον Πορφυρογέννητο (Π.Γ.) και σε έγγρ. του 12. αι. (Catacausi, στη Λ., βλ. και LBC, ό.π.) και αιτιατ. πρωτοπαπαν σε έγγρ. του 11. αι. (Catacausi, ό.π.). Η λ. στον Ψευδο-Κυδινίο (Π.Γ.), σε έγγρ. του 9.-18. αι. (Π.Γ., κ.π.α.), στο Meursius και σήμ.

(Εκκλ.) πρωτοπρεσβυτικός, πρωθιερέας (βλ. Τωμ., Αθ. 76, 1976-1977, 3-58, Μανούσ., ΔΙΕΕΕ 15, 1961, 149-233, Λεονταρίτου, Εκκλ. αξ. 483-96): οπίτων... έχεις εξουσιαν ή και ειωαι επιτροπος η πρωτόγερος η πρωτομαστορης η ηγούμενος η πρωτοπαπας η πρώτος εις τους γέροντες ή κριτής η άλλο τι και ιχεις εξουσία, τοτι χωρι, αλλο να εισαι χωροποιός, γλυκος, δια να γενεις ηγαπημένος με όλους Συναδ., Χρον. Διδασχ. φ. 119² Κρατούν τα (ενν. τα γλυπτά δικανίκια) οι επσκοποι και οι μητροπολιται | και οι μεγαλοσύμνοι με τας μικρας γενειάδας | και οι πρωτοπαπαδες γουν και οι αρχιμυνδριται Διηγ. παιδ. (Τσιουσι) 919^α: μη βλι πεις το τρανότερον το μερικων εκεινο, | εκεινος ενι πρωτοπαπας, και ου παρικκλησιάρχης, | εκεινος ενι δομειστικός και ενι κανονάρχας Πιροδρ. (Eideneier) IV 64 (ειδικ.): (1) ο πρῆστῆμιμος πρῆσβυτερως ενός νιού: *έδωκέ μοι ο πρωτοπαπας ο Χαλκεόπουλος από τον κλημον του ιναγους θείου νιού της Αχειροποιήταν νομισματα δύο Notizb. 148*: *έδωκέ μοι ο Καβασιλῆς διι τον πρωτοπιπά τον Αγίου Μηνά νομισματι β'* Notizb. 148: (ειδὸς εικων. σε υπερβαλη): *καμουσιν οι αρχιερις τα ιηγια πιπιδες, | όχι παπαδες μόνον δε, αλλα πρωτυπαπαδες: | κι ιβγανουσιν τους γέροντες και τους γραμματισμενους* | υπο τες ενθιρες των, *ω διαβόλος εργον Ναθαναήλ Μπέριου, Στιχοπλ. I 170*: (2) ο πρώτος τη τιθεί προεσβύτερος μιας περιοχής: *αχλα', Δυκεμβριον ις', εγνι πρωτοπαπας Μονι μβουσι: υπο του δεοστωμ μαν κυρού Νεοφύτων Byz. Kleinchron. Α' 325^β αχκδ' οικοιμηθη ο σοφότατος πρωτοπιπας Χυνιάν Γεωργιος, ιερενς ο Μιραφαράς Byz. Kleinchron. Α' 324^α Τω αιδεοισματω και λογιωτάτω αγία πρωτοπιπά της υγιωτατης εκκλησιαι: Αρτης κυρια Χριστοδουλω Ευγ. Γιαννουλη, Επιστ. 229² (πρακ. για τις φραγκοκρατοιμινες, κυρίως βενετικρατούμινες, περιοχές) ελληνοκυβόδοξος ιερέας με ανώτερα εκκλησιαστικά καθήκοντα που δυκίλι τιμ από τον κοσμικό άρχοντα αντι επισκόπου: ο μεγαλιότατος κύριος Βιντζιλαος ντα Ριπας εποιησε τρίτον πρωτοπιπιν Ναυπλιον τον του πρωτοπαπα αδελφόν πιπάν κυρ Δημήτριον τον Πιγαση Byz. Kleinchron. Α' 237²δισ.*

Εκφρ. 1) Μέγας πρωτοπιπας = ανώτιστος εκκλ. άρχων (για το μέγα πρωτυπαπα του πατριαρχείου βλ. Τωμ., ΕΕΦΣΠΑ 24, περ. β', 1973-74, 311-2' για το μέγμ πρωτοπαπα της Κέρκυρας βλ. Ραλλης, Πρακτ. Ακ. Αθ. 11, 1936, 102 σημ. 6, 104, Βλαχου, Επιστ. οικ. πατρ. 19-24): τότε τον ελαβασι (ενν. τον μητροπολιτην Μοσχουδου) πρωτοπαπας ο μεγας, | και αρχιδίκαν μεγίσιτος μεγάλης εκκλησιαι. | Απανω τον ιφερασαν έμπροσθιν πατριαρχου Αρσ., Κόπ. διατφ. [488]: *ηφεραν τον μέγαν τον πρωτοπαπιν τον κοκκινωκέφαλον Σπανός (Eideneier) B 226-7. 2) Μέγας πρωτοπαπας του παλι του = ο πρώτος στην ιεραρχία προεσβύτερος του παλατιού (βλ. Πλακογιαννάκης, Τηλ.*

αξίωμ. 107): *κηθεζόμενον του βασιλεως επι του βασιλικου διφρον και πασα η συκλητος ισητάμενοι ασκεπέεις και ορθοι, και ο μέγας πρωτοπαπας του παλατιου εποιεί «ευλογητόν», εϊτι και μικραν εκτεινην Ψευδο-Σφρ. 448^ο.*

πρωτοπηγαίνω.

Από το α' συνθετικό πρωτο- και το ηγαίνω. Η Α. και σήμ.

Πηγητίω κάπου πριν από οπουδήποτε αλλού: *Στη Λερο πρωτοπήγαμι για να την πολερησου! ο Φόσκιλος, μ' αποφασιν ογια να τη νικησου, | ογια να παρουν και την Κω Τζάνε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 347^ο.*

πρωτοπιάνω.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το πιάνω. Η Α. και σήμ. (Κριμαρ, Λεξ.).

α) Πιάνω κ. πρώτο: *ορισιν ο βασιλις ότι να βαλουν εις δύο βατωελια εις το ενο λιβαρόπουλα και μπαλασία και έμορφες τζογες και εις το αλλο να βαλουν κηρβουνα αναμμένα και να τα φέρουν να τι πιώσει το παιδι, διο να ιδει ο βασιλευς ποιω θελει πρωτοπιασει, τα κηρβουνα η τα λιβαρόπουλα Καριαν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνου) φ. 155· β) παίρνω κ. πρώτος: *Οπού αφήσει ένα πριύγμα και ειπί δικόν μου δεν εναι του προκαταληβόντος γινεται' σπού το πρωτοπιασει εκείνος και το κυρείει Ζygomalas, Synopsis 189 E 77.**

πρωτοπλαυμένος, μτχ. επίθ., Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.) 1380. — Βλ. και πρωτόπλαστος.

Από το α' συνθ. πρωτο- και τη μτχ. πικρ. του πλαθω (βλ. ά.) ως επίθ. Πβ. Α. πρωτοπλασσω στο Κουμαν, Συνογ. ν. Λέξ.

(Ως ιπνθ. ιπιν πληθ.) οι πρωτόπλαστοι Αδάμ και Εύα: *απή εχλασθήρα οι δυο πρωτοπλασμένοι, | παρυντα εκ την παρτέισο ευρέθησο εβγαλμένοι αιτ. 1222.*

πρωτόπλαστος, επίθ., Γ'λυκα, Στ. Β' 54, Παροφρ. Μονασσ. 277, Ντελλαπ., Ερωτήμ. 2937, Ντελλιπ., Στ. Θρηνητ. 367, Χούμνου, Κισμογ. 59, 122, Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.) 835, 1251, 1257, 1889, 4185, Διήγ. Αλ. Ε (Konst.) 33', Καριάν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πανου) φ. 56', 57', 69', Ιστ. Βλαχ., 1605, Συνοδ., Χρον.-Διδαχ. φ. 163'.

Το μτγν. επίθ. πρωτοπλαστος· και ως ουσ. (σε εν. και πληθ.) ήδη μτγν. (Lampre, Lex.). Η Α. και σήμ. ως επίθ. λογος. (ΔΚΝ) και ως ουσ. στον πληθ.: βλ. όμως και ουσ. πρωτόπλαστος στο ΑΑΝΕ.

(Ως πρκκθ. του Αδάμ) που πλαστήκε πρώτος από το Θεό: *ρομφαια κρατεί στην χεραν του (ενν. ο αγγελος), στην άλλην του κοντάκι! και γροφει την εξορισιν του πρωτοπλαστου ανθρωπου Βεν. 67· Όλοι απο κρεάς και κοκαλον ειμειστε γενναμένοι | και οκ τον πρωτόπλαστον Αδάμ είμασθεν εβγαλμένοι Δεφ., Λόγ. 424.*

Το ορσ. ως ουσ. = η) (στον εν.) ο Αδάμ: *Και τούτο στον πρωτόπλαστο ειπέ (ενν. ο Θεος): «Αδαμ καημένη, | απού 'χες πρώτο την ευκή, τώρα στον Αδη μενε ...» Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.) 1154· β) (στον πληθ.) ο Αδάμ και η Εύα: *Εις τον στουρνόν ανεβηκες, με μου, κι εκαρφώθης (παρφαλ. Ι στ.) έλαβες τόσα βάνανα και ολα τα μαρτυρια, | να βγαλεις τους πρωτοπλαστοις από τα κολαστήρια Θρ. Κύρη. (Παπαδ. Θ.) 118.**

πρωτόπνιν το, βλ. πρωτούπνιν.

πρώτος, αριθμητ. επίθ., Πρόδρ. (Eideneier) IV 179 κριτ. υπ. χφ Η, Καλλιμ. 866, Διγ. (Trapp) Gr. 972, 2761, Διγ. Α 2607, Διγ. Ζ 273, 274, 751, κ.α., Διγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 59, 216, 290, Χρον. Μορ. Η 132, 214, 218, Χρον. Μορ. Ρ 132, 210, 214, Ερωτοπ. 449, Απολλων. (Κεχ.) 556, 566, 579, Λιβ. διασκευή ι 336, 482, 490, Λιβ. Esc. 2362, Hagia Sophia α 443¹, 446¹, 451², Αχιλλ. (Smith) Ν 21, 112, 124, Αχιλλ. (Smith) Ο 254, Ιμπ. 685, Χρον. Τόκκων 162, Λέοντ., Αιν. (Brokkaar) II 6, IV 5, VI 4, Λιβ. Va 245, 802, 966, Μαχ. 252¹, 530², Χούμνου, Κοουμογ. 159, 1655, 1701, 1710, 2662, Απόκοπ.² 305, 418, Αχελ. 422, 879, 1485, 2514, Χρον. σουлт. 58¹, 61², Κυπρ. ερωτ. 76¹, 104², Πανώρ.² Γ¹ 296, 308, Διγ. Ανδρ. 318¹, 330², 349³, Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.) Α¹ 314, 1017, 1048, Διακρουσ. (Κακλ.) 158, 190, 191, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 199¹, 214², κ.π.α.

Το αρχ. αριθμητ. επίθ. πρώτος. Η λ. και σήμ.

1. Επίθ. 1) Που είναι πρώτος στη σειρά (χρονική, τοπική κλπ.): Λιβ. Va 1068, Βιροίχ. (Bakk.-v. Gem.) 727¹ συχνά μι επόμ. τα δευτερος, τρίτος κλπ.: Ψευδο-Γεωργηλ., Αλ. Κων/π. 621¹ συχνά με επόμ. το αντιθ., π.χ. υστερος κλπ.: Πανώρ.² Γ¹ 37, Απόκοπ.² 418. 2α) Που προηγείται χρονικά από όλους τους άλλους: Βιος Αλ. 2957, Πόλ. Τριχιάδ. (Πηλαθωμ.-Jelfr.) 3157, Hagia Sophia ψ 604². β) πρωταρχικός: ως γενεί λοιπόν στον κοσμον η μεγάλη δυστυχία | ως φινει το πρώτον χάος κι ως εσμί-ξουν τα στοιχεία Κυπρ. ερωτ. 145². ω γη 'νομιτιομένη-μαννα πρώτη Κυπρ. ερωτ. 103¹. 3) Αρχικός, προηγούμενος, περαιομένος, παλιότερος: Ηλαψεν ο Ρωτοκριτος βγανοντας το μελάμ. | πάλι την πρώτην ομορφία το πρόσωπο του παινι Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.) Η¹ 1086¹ των αμαξιόν ει τροχοί, οποιοι στραβώνονται με πολύν κόπον, αδυνάτοι είναι να ελθύν εις την πρώτην τάξιν και ισοτητα Σοφιντιν., Παιδιγ. 98¹ Προπάντων τ' αμαρτηματα και τα κακά ν' αφήσοον | και την ακολαστον ζοιήν, τη πρώτην, να περιθήσοον (ιν.νι. οι αμαρτωλοί) Πένθ. θιν.² 404¹ Τινις δεν ειδεν τόσα 'μορφι 'μματι | εις τον καιρην μας η στον πρώτους χρόνους Κυπρ. Ερωτ. 108². 4) Μιγαλιότερος στην ηλικία πρωτοτοκος (με ουσ. όπως αδελφός, αδελφή, γιος, κόρη, κλπ): ο μοιρ Ντζε-φρές αφέντης του Μορεως, | όπου ήταν πρώτος αδελφός του πρίγκιπα Γυλιμου Χρον. Μορ. Η 1193¹ της Φραττας δε η ρηγαινι, η δεύτερη εκείνη. | λέγει της πρώτης αδελ-φής Χρον. Μορ. Ρ 6033¹ έλλαξεν ο ρήγας το 'φικκιον του πρωτου του νιου ι πό κινιτα-του εις κριντζιτον Μαχ. 862². Εσύ ήσουν καρταανα παιδιν ... | (παράλ. 2 στ.) και ηρο-ρισιέν σε, τοσπερου, ως πρωτον τον κοριτόιν, | αυτήν την εμπалаιματούν, τάχι την καμαρώνεις Πουλολ. (Τσοβτηρή)² 334¹ σε σύγκρηση, με επομ. την πρώθ. από, ή γεν. συγκρ.: Αφέντη μας, εγνώρισε, απεθανε ο αδελφος σου, | όπου ήταν πρώτος από σου, ο κόντος της Τζαμπανιας Χρον. Μορ. Ρ 1799¹ σικηθιν ήτονε παντα τση βασιλεία μας, | σαν αποθίνει ο κήρη μας, τ' αδέρφια τα δικα μας | να θανατωνομε ζιμιο, ... (παράλ. 1 στ.) τούτον εγω διν έκαμα σαν πρώτος απ' αυτόνο (ενν. τον αδερφό μου) | μα ζιντανο τον αφκα, και το σινήθι λειώνω Ερωφ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Γ¹ 281¹ γυναικες πρωτες μου Ιντ. κρ. θεατο. δ' 44. 5) Που υπερτερεί ως προς κάποιο χαρακτηριστικό (μεγίθος, ποσότητα, ποιότητα, αξία): Πτωχολ. α 299, Περί Ξεν. (Μιυσομ.) 231, Διγ. Ανδρ. 368², Διηγ. Αλ. G 272², Λιβ. Va 3195¹ σε αναδιπλάσκη με σκοπό την έμφαση: εδορθωσε να επάρει μετ' εκείνον | τους πρώτους και καλλιότερους, το άνθος του Μορέως Χρον.

Μορ. Η 6885· τους πρώτους και καλύτερους Χρον. Μορ. Ρ 6885· οι παιτες ελιγον
 ειπαιν τι και τον Δημωσθενη· και συμβουλεύσαι τοις αυτοίς υπερ τε της πατριδος·
 και ωπηριος της κοινής, ως άριστος και πρώτος Βιος Αλ. 2656· σε συνεκδ.: κονταρι αν
 τον εδωκε με την καρδιαν τον ολην· σουσελλον τον εγπιτασι ν. εμπροσ στον τι θερόν
 του· και στρεφεται ο Αχιλλεύς, λεγει τον πεθερον του· «επαρε, αφεντη βασιλευ, το
 πρωτον σου κονταριν» Αχιλλ. Ι. 1181· Ευρισκει γα τα φουσοα τα τον και εκ τας πιρα-
 ταριος του· πρωτον κονταριν θαιμαστον, φρικτον και ανδρειωμενον Ιμπ. 98· σε συ-
 γκριση: χίλιοι αν αιταμωθούσι· πρώτοι του κοσμου ποταμοι Ερωφ. (Αλεξ. Στ.
 Αποκκ.) Α' 409· ι κείνοι ηι χορτινιωσι· τους πρώτους των ιχθυων, Ι' ημ δι να μη δι-
 δωσι καν θινναν ηι χορτασω Προφρ. (Eideneier) IV 295· την Πολιν ταυτην, ενδοξον
 και τρισολβιαι, πολυάνθρωπον και πρωτην· εις τον κοσμον όλον. Λιγω Πτωχολ. α
 887. 6) Σημαντικότερος, ανώτερος ιπτην ιεριαρχία: Zygomalas, Synopsis 275 Ρ 3, Λιβ.
 Βα 3190, Διατ. Κυρη. 508²³· σε σύγκριση: αν και νυν ποιησεις και τον Σφρανηζήν μέγαν
 λογοθετην, οπού ενι και αιτο πρώτων ηπο το του μεγαλου στρητοπεδάρχου, τι θηλει
 γινειν; Σφμ., Χρον. (Maisano) 124²⁷· ι αν ην και πρωτον του μεγαλου δουκατου, ουδέν
 το θηλας, ηπει τι έχει και άλλος (ενν. το σφφικιων) Σφμ., Χρον (Maisano) 126⁴· αν κα-
 μεις τό σιν θέλω πι, μορσι να σε σφηκωωι και να σε κάμω ανθρωπον τον πρωτιν εις
 τη χωρη Ριμ. Απυλλων. (Κεχ.) 1223.

Εκφθ. 1) Πρωτος ανθρωπος = η προτόπλιπιτος; φαγων ο πρωτος ανθρωπος απο
 του καρπού τον ξύλον της παριακοης, ευθως εξοριστος γινεται Βενεπιας, Λιμνικη.
 Βαχλαιμη 53². 2) Πρωτος βαθμος = υψηλός βαθμός συγγενειας, βλ. και βαθμός 2: ο
 υιος μου πόσον μου εστιν βαθμός; Εγώ εγιννησα τον υιον μου, ιταν βαθμην απειτε λε-
 αι ν, ησουν πρώτων βαθμιου Ελλην. νόμ. 565²³· οι συγγενείς πρωτος βαθμος ιστιν ο
 πατηρ και η μήτηρ Ελλην. νόμ. 564²⁴· ο δουκας γαρ των Αθηρών ... Ι ιχιη ιντιδιόφους
 άλλους τρεις ιι ησαν πρωτοι ι εξαδέλφοι μετα εκεινούς ντε Σαντι Ομήρ, 'ς πρωτον
 βαθμον σε λέγω Χρον. Μιχ. Η 7386. 3) Πρωτος θίνιτος = η οιοματικός θανιτος (σε
 αντιθειη με το «δεύτερο θίνιτο», την αιώνια τιμοχία των αμαρτιολών (Κ.Δ. Αποκ.
 2, 11, 20, 6, 14). Για το πράγμα βλ. Bakker.-v. Gemert [Φαλιέρ., Ριμ. σ. 127]: Φιλε, τον
 πρωτον θίνιτον, κηθις σόχει γνωση· δι ν τον τυχινη να ποιει μη ραθημα τωη
 Φαλιέρ., Ριμ. (Bakk.-v. Gem.) 59. 4) Πρωτο εξαδέλφι = το παιδι του θεϊου ι της θειας·
 που εινη ... Ι οι θείοι σου και αι θεϊν σοι, τι πρώτα σου εξιδίλφια Πιρι Ενν. (Μιυ-
 ρομ.) 289 κρη. υπ.: Έχω (ενν. εγώ, η πιπια) ... Ι τον γλαρον και την οφιαν πρώτα μου
 ι εξαδέλφια Πυλλολ. (Τσαβαρη)² ΑΖ 54. 5) Πρώτο κατοικητηρι(ο), πρωτη κατοικια· ια =
 ο Παρδεισιος· στο Παρδειν ι μπανου (ενν. ο Ιησους και ο Αηοτης), ι στο πρωτο κα-
 τοικητηριο Αδάμ και Εύας γιγιέρνου Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.)² 3753· θελει να γιαγειρει
 (ενν. ο Αδάμ) απώσω οτην Παρδεισο, 'ς πρώτο κατοικητηρι Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.)²
 1399· Αγομη οτην Παρδεισο, οτην πρώτη κητοικια, ι την ειχαμε και ελασαμε ογια την
 περιφινα Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.)² 1332· οτην Παρδεισο, οτην πρωτη κατοικιαν τως Π.
 Ν. Διαθ. (Παναγ.)² 3727. 6) Πρωτος ουρανος = η πρώτη από τις επιλληλες σφαιρες
 του ουρανού που περιβάλλουν τη γη σύμφωνα με τη μισν, αντιληψη (βλ. και ουρα-
 νος 1β): με το Χριστό ενέβηκε οταν ουρανων τη χάρη (ενν. η Δέσποινω). Ι Πιρνοι τον
 πρώτο ουρανό τον λέει αερέα, ι το δεύτερο αιθι ρεο, τον τριτο σιντερεο Π. Ν. Διαθ.
 (Παναγ.)² 4492. 7) Πρωτος σεβαστος = ο πρωτοςέβαστος (βλ. ά. και Winterwerb [Πω-

ρικ. ο. 161, 232]): ο πρωτος οεβαστός Πιπέριος και μετα Κυμινου του κόμητος Πωρικ. (Winterwerb) I 22 κριτ. υτ.

Π. Ως ουσ.

Α' Το αρχ. 1) Επικεφαλής, αρχηγός, αξιωματούχος, άρχοντας; οι πρωτοι του φουσσατου Πόλ. Τρακάδ. (Παπαθωμ.-Jeffr.) 5953: ωσών τον εκαμαν πατριρχην, τον επηραν οι αρχιερεις και οι κληρικοι και οι πρώτοι του λαου, και υπήγε, και επροσκυνησε τον αυτόν ουλλτανον Ιστ. πατρ. 81^β· να γενείε πρώτος εις τους απέλτατα, και όπου ορίζεις να τους έχεις όλους Διγ. Ανθρ. 383^β· Ένας δε από τους πρώτους του βασιλεύς. 1 γενεραλις εις την αξίαν, ... πορευεται κρυφίως εις την έρημον Βενετίας, Διαμασκ. Βαβλαάμ 33^β· να παγει ... εις τους πρώτους του τόπου Zygomalas, Synopsis 127 Α 30^β· εδώ προκ. για τον αρχηγό του στολου· ουκ ερίνωσκεν ουδεις τον πρώτον της αρμάδας Αήγ. Βελ. Ν^ο 100^β· τίταν να βάλαμεν αρχην και πρώτον των κατέργων; Διήγ. Βελ. Ν^ο 110^β· στ αναδίπλωση με εικοπό την έμφουη; αφέντη γενεραλη, η ημίς εσενα υχομεν για πρώτον και κεφάλι Αλ. Κύπρ. 1177. 2) Προϊστάμενος μοναστικής πολιτείας (για το πράγμα βλ. ODB, λ. Protos): Περι πως γράφωσιν οι αρχιερεις προς τον πρωτον του Αγίου Όρους Μολαξος, Νομοκ. 511. 3) Πρώτος μήνας του χρόνου: Και εκαμαν το Πασκα εις τον πρωτο εις τις δεκατεσοειρις μέρες του μηνού Πεντ., Αρ. ΙΧ 5. 4) Πρωκ. για την προκοπλαιστο, τον Αδάμ: Ήρθε η ωρα και ο Κύριος και βασιλιός του κόσμου! Γα κάμνι να σφακελωθεί ο διμνομας οχρος μου! Και τον Αδαμ τον πρωτο μα; να τον ελευτερωσει, 1 προφήτις πατριαρχής, όλως να τους λυτρώσει Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.)^γ 2712.

Β' Το θηλ. 1) Πρώτη ημέρα α) της εβδομάδας (η Κυριακή): Και πολλά ταχυ, απο την πρωτην της εβδομάδος, ήλθισιν εις το μήμημα Μάξιμ. Καλλιουπ., Κ. Διαθ.^β Μαρκ. ικτ^β 2· Και εστοντας νη ανασταθι το ταχύ την πρώτην της εβδομάδος, εφάνη πρωτον εις την Μιριαν την Μαγαλήτην Μάξιμ. Κυλλιουπ., Κ. Διαθ.^β Μαρκ. ικτ^β 9· β) του μηνά: Ετέλειωσα, τό αρχισα με του Θεού την χάρην, 1 σους Χίλιους Πεντακόσιους, του μηνον το Γεναρην, 1 στην Πρωτη, του Βασιλειου, ιγνιου του προβουτη Ριμ. Απολλων. (Κεχ.) 1899· Ο δε καιρός οπου φυτύνουσιν είναι από τις ύστερες Οκτωβριου έως τις πρωτις του Δεκεμβριου Αγαπ., Γεωπον. (Κακτιούλι) 156^γ· μιας εποχής: γιατ' ητοσε Οκτωβριος και πρώτες του χιμώνα Τζάνε, Κρ. Πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 197^α. 2) Βιολίωσα: Ασθινετρια Σεμίριμις, η πρώτη της Συρίας Διηγ. Αλ. Σιμίμ. Β 350. 3) Ηγουμένη μοναστηριού: Οι καλογρις μετα σπουδής δειχνουν το την 'γουμηνην (ινν. το εγκόλιον), 1 την πρώτην του μοναστηριού διδουν το γατανίτοι Ιηπ. 615· Την πρωτην του μοναστηριού λαλει την συμφοράν της (ενν. η Μαργαρώνα), 1 το ξενον πρωγμαν τό έπαθει· πολλυ την συμπονουιν Ιηπ. 575.

Εκφρ. 1) Από την πρώτη; βλ. απο (1) 7α έκφρ. 2) Απο πρώτης = από την πρώτη στιγμή; Χρον. Μορ. Ρ 4618. 3) Πρωτης αρχής = πρώτα πρώτα, στην αρχή: Πρωτης αρχής εγέννησεν τον Κόιν τον ζήλιαρη (παρ.αλ. 1 στ.) Και δεύτερον εγέννησεν Αβελ ευλογημένον Χούμνου, Κοσμογ. 159. 4) Για πρώτη = με την πρώτη φορά: Εγώ κατίχαι το καλά, πως με νικάς για πρώτη· 1 την πεσματιά μου κι από 'δά, μον φαίνεται, θωρω τη Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.)^β Β' 1671. 5) Εκ πρώτης = κατα πρώτο λόγο: Λοιπόν να γραφει (ενν. η κόρη) προς εμέ, τούτο ουδεν αρμόζει· 1 λυιπόν εμέν ενδεχεται εκ πρώτης; να την γράψω (παρ.αλ. 1 στ.) ειδέ και δεν το δέξεται, παλιν να δευτερώσω, 1 να γραψώ

τρια και τεσσερα ωστε αρχήν να ποιω Λιβ. Va 1099. 6) (Επιφρ.) α) Την πρώτη(ν) = την πρώτη φορά (βλ. και Ξανθουδίδης [Ερωτοκρ. σ. 406, 681]: αυτεινὸν τὰ μελή του ε-
τρεμαν κε εδειλιούσα| την πρώτην οποῦ στράφηκε κι ειδε την Αρετονοια Ερωτοκρ.
(Αλεξ. Στ.)³ Α' 2134 Αρχή ἦτονε πολλά μικρή κι αφήφιοτη την πρώτη| κι οὐδ' ἠλιζα
να σκλαβωθεί ἔτοιαι Ἀλογη η νιυτη Ερωτοκρ. (Αλεξ. Στ.) Γ' 225' Τα ματια του απο τη
χειρή ποταρια εκατεβήκα| και μι' τα δακρια, που ἔβγαη την πρώτη, δεν εμοιαζε Ε-
ρωτοκρ. (Αλεξ. Στ.)³ Ε' 1104 β) πρώτην = ευθις (βλ. και Κεχαγιώλου [Πτωχολ. σ.
429 σημ. α, 518, 527]): αλυσον με ποιησον πρώτην, (παρὰλ. 1 στ.) ταυτην γαρ με περι-
θιυτες (πιχαλ. 1 στ.) και καλώς δεοιτε ταυτην Πτωχολ. α 136.

Το θηλ. ως τοπων. = α) το νησί Πρώτη Μεισηνιας: Πορτολ. Α 213¹⁰, 267¹⁴, 268⁷ β) το νησί Πρώτη των Πριγκηπόννησων: Πορτολ. Α 240²⁸.

Γ' Το αὐδ. = αρχή: ωσαν το πρώτο μερδεθει, το δεύτερο ακολουθά του,| το τρίτο και το τέταρτο ξειφαινει και τουρλα του Ερωτοκρ. (Αλεξ. Στ.)³ Α' 1577.

Εκφρ. 1) Με πρώτο (ενν. πασαατζιο) = με την πρώτη ευκαιρια, το γρηγορότερο: Δεοποτά μου, εγραφα σου να μου παρεις πενήντα τάβλες ... και παρικαλω σε, δέσπο-
τα μου, να μου τοι πέψεις με πρωτο και ο,τι διψεις περισσοτερα, θέλω να βτελειει τη
πανιρότη σου Τιηγίγ., Επιστ. 170. 2α) Το πρώτο(ν) = (α) στην αρχή, πριν, προηγου-
μενωσ: Καλλιμ. 2709, Πτωχολ. Ρ 357' (β) πρῶται πρῶτα (με ἐπόμ. τα διυτιρον, το
αλλο, και πάλε, κλπ.): Χρον. Μορ. Η, Ρ 3253, Γειωρηγλ., Θιν. 264' Το πρωτο οριοι
(ενν. ο Κύριος) το φως να λαψει, να ξοιστριαει,| και εκ τη μιρά του Ανατολης να φυ-
γει ως τη Δύση Π. Ν. Διαθ. (Χαναγ.) 1008' β) εις (το)στο πρώτο(ν) (με ἐπόμ. τα υστε-
ρια στο υστερον) = στην αρχή: αγάπη γυνικας ποτέ της δεν ευρεθη,| εις πρωτο η στο
υστερον αι πειριωμων νη μι' ἔρθει Δεφ., Λόγ. 404' ειπαι κι εσυμβουλιψαν νη απι-
θουν εις το Νικλι| οτωσ εις καθωσ το ειχαον ομιβουλεντει εις το πρωτον Χρον. Μορ. Η
6640' Μη θελεισ εκ τον γλινκασμόν νη φυγεισ το παυλακι,| διυτι στο πρωτο εν' υοατι-
μοι κι υοατρι το φαρμακι Δεφ., Λόγ. 476' γ) (στο) πρωτο(ν) (δθ)που = ευθὺσ ως, ιμε-
νωσ μόλις, με το πρώτο που (βλ. και Κριαρ, ΕΜΑ 1, 1934, 26): το πρωτο οποῦ μιλη-
τε, σαν ἄρην, πλιο ὄνν ειδοι Ερωτοκρ. (Αλεξ. Στ.)³ Γ' 490' Στο πρωτον ποι εβαρασααν
επειον εκ τουσ Φρηγκωσ| καλα το τρίτον απ' αυτουσ ὄλοι από τα φηρικ τουσ Χρον.
Μορ. Η 4766' Στο πρώτο ὄποι εβαρησαν ἐπιδοι εκ τουσ Φραγκωσ| καλα το τρίτον
απ' αυτουσ ὄλοι εκ τη φαρια Χρον. Μορ. Ρ 4766. 3) Πρω το πρώτων, βλ. Επιστομη πι-
ρι Εκφρ. 10. 4α) Τα πρωτα = στην αρχή: Παραφρ. Χων. (Νικιη. Χων., Βονν., 156 κρι-
νλ.) Λιβ. Va 3064' β) εις ταῖσται πρωτη = (α) στο αρχικό τμήμα μιας διήγησις, ανα-
φοράς, συζήτησις: Και από τότε εχειρισα το να την αφηγουμι| ειτι εάν με ειπε ο
Λιβιοτροσ ὄλα να της τα δειξω' (πιχαλ. 1 στ.) Εις μιν τα πρωτα εκαθετορ και εφκρα-
τονε με η κορη (παρὰλ. 2 στ.) Όταν δε εις υπόθειν εσεβην του Λιβιοτρον (παρὰλ. 26
στ.) το ονομιν ελαλησα και χωριν του Λιβιοτρον| και ως ηκουσε η πατράξενος Αιγο-
θυμι και πίπτει Λιβ. Va 3318' εις τ' απομοναρι| θέλω ο' ευρει σαν ο' ἄρρηκα στα
πρωτα φοματαρη Σουμμ., Πιστ. φιδ. Ε' [796] κι ας ερθομε στα πρωτα μασ' τρανταξι
μερεσ κάνεισ| οωστει το μήνα κι ωρα μια ποτε σου δεν τη χάνεισ Στπθ. (Martini) Α'
201' (β) στην αρχική (καλή) κατάσταση: να ζητηξομεν την βοηθειαν του Θεού ... να
ελθει πάλι η Κωνοταντινουπόλις εις τα πρωτα της Μορξ., Κλίση φ. 23'. 5) Εν πρω-
τοις = (α) στην αρχή, αρχικά: ειπαι και εσυμβούλεψαν να υπασιν εις το Νικλι| οτωσ

ωσαν το ειχασιν συμβουλευτει εν πρώτοις Χρον. Μορ. Ρ 6640: υψωσαν (ενν. Σν, Τριας) κερας χριστιανων, ως ειχασιν εν πρώτοις Διακροού. (Κακλ.) 1236' (β) πρώτα πρώτα, κατ' αρχην: Ο Ιησους εφειηκε εν πρώτοις στη Μαρια, | στη μαρνα την πολύθλιβη, να 'χει παρηγορια Π. Ν. Διαθ. (Πανινγ.)^ρ 4166' Εν πρώτοις απήρεν μετ' αυτών τον αφέντην της Κυριταινου Χρον. Μορ. Η 6886' Ηως εχθρός της αληθειας | αληθίν 'φθνηεν μ' εν πρώτοις Κυρη. Ερωτ. 142^ρ.

Φρ. Το πρώτον σπού να είναι = το γρηγορότερο, αμέσως: ο περιβολαρης είπεν της Μαρκολάφας, ότι να υπαγει το πρώτον σπού να είναι εις την Βασιλιοσαν Μπεροτλιδίνος 136.

πρωτοσιβαστος ο, Πωρικ. (Winterwerb) I 22, Η 21' πρωτοσεβαστος, Πανινγ. 74^ρ.

Απο το α' συνθ. πρωτο- και το επίθ./ουκ. σεβαστος (ως τίτλ., βλ. Πλιτοκογιαννάκης, Τίτλ. αξιώμ. 33, 36-7, Μαργαρού, Τίτλ. επαγγέλμ. ονόμ. γυν. 125). Ο τ. τον 11. 12. αι. (ΠΓ), στον Ευστάθιο (ΤΓ) και σε έγγρ. του 11. (Act. Lavr. 46¹³, Act. Ivir. II 45¹⁴), 12. (Μηνάς, Γλιγκισίτι. Ιτ.^ρ 321, στη λ., Caracausi, στη λ.), 13. (Βθαν. Ε., Βυζ. έγγρ. Πάτμου Α' 14¹⁶, 27¹⁶) και 14. αι. (NE 7, 1910, 45. Act. Doch. 21¹⁶, Act. Pantocr. 4¹⁴, 5¹, 7. 22¹⁷). Η λ. στον Ψευδο-Κωδ., Ορφικ. 137^ρ, 155²⁰ κ.α. και στο Meursius: βλ. και IBC.

α) Τίτλος αξιωματούχου της βυζαντινής αυλής που αποδιδόταν ηρχικά στα μέλη της αυτοκρατορικής οικογένειας και αργότερα αποτελείε απλώς ένα τιμητικό τίτλο (βλ. και ODB, λ. *protosebastos*, Shtemov, REB 23, 1965, 227, Πλιτοκογιαννάκης, ο.π. 35, 36, 37, Μαργαρού, ό.π. 116, 125): *ιρηγορευθη (ενν. ο κυρ Αλέξιος ο Κομνηνός) βασιλεύς αυτοκράτωρ, και εβασίλευσεν ευσεβως συν τη μητρί αυτου ... εχουση πιραδιναστενοντα τον πρωτοσεβιστον και πρωτοβειτιαριον κυρ Αλέξιον τον Κομνηνον Byz. Kleinchton. Α' 147¹⁶: αποστειλας ο βασιλευς προς τον πρωτοσεβαστον Νικολασ τον Χανιατην και Φραγκοπουλον τον πρωτοστρατομα προς τον αμυριεν ... Ψευδο-Σφρ. 298¹⁶: β)* *ιδω ως αξιωμα, θέση στην ιεραρχία: Τα οφθικια του παλατιου ... ιδ' ο πρωτοσεβαστος, ιε' ο επικερνης ... Μιλιαξός, Νομοκ. 515.*

πρωτοσηκρήτης ο, βλ. πρωτοσηκρητης.

πρωτοσπαθαριος ο, Ιιτροσ. κωδ. 74^η, Πωρικ. (Winterwerb) I 24, 76, III 32, Σταυριν. Εισαγ. 26¹⁷, Βινετσάς, Διμασκ. Βαρλααμ 118¹⁷, Βακτ. αρχιερ. (Ακανθ.) 239¹⁷.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το ουκ. σπαθαριος. Η λ. τον 6-7. αι. (LBC), σε έγγρ. του 10. (Act. Xér. I', Act. Vat. 1¹¹, Act. Lavr. 2¹⁴, 6¹, κ.α.), 11. (Μηνάς, Γλωσσάρ. Ιτ.^ρ 322, Caracausi, Act. Esph. 4¹, 5¹, Act. Ivir. II 31¹⁹, 34¹⁷ κ.α., Act. Lavr. 25¹⁹), 12. αι. (Act. Doch. 3¹⁶), στον Ψευδο-Κωδ., Ορφικ. 138¹⁹ κ.α., στο Meursius και σημ. (ιστ.).

α) Ανώτερος βυζαντινος αξιωματούχος, επικεφαλής των σπαθαριών με ποικίλα καθήκοντα στρατιωτικά, διοικητικά και λειτουργίας της βασιλικής αυλής (για το πράγμα βλ. ODB, λ. *protospatharios*, Μαργαρού, Τίτλ. επαγγέλμ. ονόμ. γυν. 107, Πλιτοκογιαννάκης, Τίτλ. αξιώμ. 26, 51): *Δεν έρχονται δε εις μαρτυριαν και δεν συμφωνται*

από τους κριτας, αρχιερεις, ιερεις, πρωτοσπαθαρῳσι και ουσι εἶναι εις τιμην μι γαλην και εις οφθικια Zygomalas, Synopsis 230 M 13: Ορκίζω εις τον Θεον τον βασιλικον πρωτοσπαθάρῳιον, κη κυρ Δημήτριον πρωτοσπαθάρῳιον σι αυτοι οι δυο να κρατοῦσι την διαθήκην μου Διαθ. Νίκωνος 256^{ms} 154. β) το αντιστοιχο αξίωμα: Τα οφθικια του παλατιου ... λε' ο δομοστικῳς των σχολῳν, ... Αζ' ο πρωτοσπαθαριος ... Μαλαξος, Νομικ. 516.

πρωτοστατης ο

Το αρχ. ουσ. πρωτοστατης. Η λ. και ιημ. λογ. με διαφορ. σημασι.

α) Αυτός που στέκεται στην πρώτη γραμμή της φάλαγγας: Εομιον. Ξ 95 β) ο αγγιλος που κατέχει την πρώτη ιεραρχική θέση (εδω προκ. για το διαβηλο πριν από την πτωση του για τη χρ. πβ. και Lampe, Lex., στη λ.): Ενας δι απο τους προλεγόμενους αγγελους, μιμς στρατιάς πρωτοστατης, εχοντας ὄνομα Εωφορος, να λέγειται και να εἶναι πρώτος του ταγματος ... Βενιτοικς, Λαμιακ. Βαρλααμη 50⁴ (ιδω ως επιθ. για τη χρ. πβ. και Δημητράκ., στη λ. 4): Εξ αριστερών υπαρχει παρακκλησιον, | σπερ προσαγορευουσιν εις την αγίαν κλησιον τον πρωτοστατου Μιχαηλ, πρωτάρχου των αγγελων, | ος πρεσβευτης υπέρ ημων τον Σωτηρα πελωντ ουνηγορι και απαν Παισ., ιητ. Σινά 73.

πρωτοστατω -ορας ο, βλ. πρωτοστράτωρ -ορας.

πρωτοστέκομαι

Από το α' συνθ. πρωτο- και το μέσ. του ενεργ. στεκω (βλ. λ.).

(Για πικραλθοντικό χρινω) συμβιβινω κάποι για πρώτη φορα (για τη σημασι. πβ. Κριαρ., Λεξ., λ. στικω και στεκομαι 9): εἶδην των πραγμάτων οταν θελουν σινι βη η ... οπου επρωτοστέθησαν Χριστ. διδασκ. 12.

πρωτοστρατοράτο(ν) τα, Χρον. Μορ. Η 7377.

Από το ουσ. πρωτοστράτωρ -ορας και την καταλ. -ατο(ν).

(Προκ. για τι περιγίπατο των Μορέως) το κληρονομικό αξίωμα του πρωτοστράτορα (βλ. ά. πρωτοστράτωρ -ορας 1β, κιθως και Lex. Chron. Μορ., στη λ.): Κι ἄφην την ευλογηθηκην (ενν. την νταμι Μαργαριτα) ο μιστρ Τζαν ι κεινος, | το οφθικιο ἐπαράλαβε τον πρωτοστρατορατου | οποῖταν δια γονικῳν της γυναικος του εκεινης Χρον. Μορ. Ρ 7377.

πρωτοστρατορῳσσα η, Χρον. Μορ. Η 7555, 7648, 7703, Χρον. Μορ. Ρ 7555, 7583, 7648. Σφρ., Χρον. (Maisano) 118⁴, Ψευδο-Σφρ. 360¹⁶⁻¹⁹.

Από το ουσ. πρωτοστράτωρ -ορας και την καταλ. -ισσα. Η λ. τον 8-9. αι. (Μαργαρου, Τίτλ. επαγγελμ. νόμ. γυν. 110) και σε ἔγγρ. του 5-15. αι. (Π.Γ. βλ. και Μαργαρου, ὁ.π. 113 σημ. 28).

α) Η σύζυγος του πρωτοστράτορα (για το πραγμα βλ. Μαργηρου, ὁ.π. 109-14): Μανουήλ τον Παλαιολόγου τον αιεψιόν Καντικουζηνης της πρωτοστρατορῳσσης ἐ-στειλεν εις την Σερβιαν Σφρ., Χρον. (Maisano) 112¹⁰ προσήθε μοι ουλλαλῳσσα η πρωτοστρατορῳσσα η συγγενης αυτης (ενν. της ουζόγου του αμρά) περί της τοιαυτης

υποθέσεως Ψευδο-Σφρ. 364^α-β) η θυγατέρα του πρωτοστράτορα, η οποία κληρονομεί το αξίωμα του πρωτοστρατοκίτου από τον πατέρα της και το μεταβιβάζει στο σύζυγό της (βλ. Lex. Chron. Mor., στη λ. Χρον. Μορ. Η Ρ 7376-8, καθώς και ά. πρωτοστρατοράτων, πρωτοστράτωρ -ορας β): *όλοι ... έλεγαν με διακριον μεγάλην* ότι η πρωτοστρατόρισα (ενν. η *νταμα Μαργαριτα*) ετύχαινε να έχει το ιουλικόν, την περιωχήν του κιστρού της Ακίβου Χρον. Μορ. Η 7583.

πρωτοστράτωρ -ορας α, Πλωκ. (Winterwerb) 16 κριτ. υπ., II 8 κριτ. υπ., Δεγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 522, 796, Χρον. Μορ. Η 163, 1652, 3279, 5600, 8982, Χρον. Μορ. Ρ 1604, 3893, 7681, Δουκ. 271^α, 331^α, 363^α, Σφρ., Χρον. (Maisano) 40^α, 66^α, 124^α, Διήγ. Αλ. V 37, Byz. Kleinchron. Α' 82^αβ, Εκθ. Χρον. 6^α, 16^α-27, Διήγ. Αλ. G 269^α, 277^α-27, Διήγ. Αλ. Ε (Lolos) 243^α, 283^α, Διήγ. Αλ. F (Konst.) 186^α, Βιζ. Λιάδ. 642, Ιστ. πολιτ. 60^α, Δαφ. Μον. XX, Ψευδο-Σφρ. 296^α, 530^α, κ.α.: *πρωτοστράτωρ -ορας*, Πλωκ. (Winterwerb) 16, III 9, Δεγ. (Tapp) Gr. 377, 1326, Βίος Αλ.² 99, Οψαρ. 361^α *πρωτοστράτορος*, Χρον. Μορ. Ρ 1786, 8984 *πρωτοστράτορας*, Διήγ. Αλ. V 36, 69^α πληθ. *πρωτοστρατοραίοι*, Διήγ. Αλ. F (Lolos) 284^α.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το ουσ. στρατωρ. Ο τ. *πρωτοστάτωρ -ορας*, με ινδομικτική αποβολή του -ρ, στο ΑΑΝΕ (*πρωτοστάτορας*). Η λ. τον 8·9. αι. (Π.Γ), στην Ξαφρογενήνητα, σε έγγρ. του 12. (Gautier, REB 27, 1969, 239, Βιβλ. Ε., Βιζ. έγγρ. Πάτριου Α' 13^α) και 14. αι. (Act. Vat. II 111^α, 119^α-2, 142^α, Act. Xen. 25^α12, Act. Doct. 45^α, κ.ι.), το Meisius και το ΑΑΝΕ (*πρωτοστρατορας*).

1α) Αξιωματικός της βυζαντινής αυλής, με (κιφώς) στρατιωτικές και λειτουργικές αρμοδιότητες (για το πράγμα και τη σταδιακή ιεραρχική αναβάθμιση των αξιωματών βλ. ODB, λ. *protostrator*, Πλακογιαννάκης, Τ(τ)Α. αξίωμ. 58-61): *Τα σφίκια του παλατίου. α' ο βασιλεύς, β' ο σεβαστοκράτωρ, γ' ο καιωαρ, ... ζ' ο μέγας δομοστικός, η' ο πρωτοστράτωρ, θ' ο μέγας λογοθέτης Μαλαξός, Νομοκ. 515* (ειδικ): (1) αρχιππακόμος, σταβλάρχης (βλ. και ά. στρατωρ): *Στρατορα, πρωτοστράτορα και πρωτε των στρατορων, | απωτρωσε τον μυυρον μου και στρωσε μου τον γριβαν Διγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 797* *Ητον ο Λευκαδουσης πρωτοστρατορας των φαριων του Αλεξανδρον και ο Βρυνουδιης ητον πρωτοκερνατορος του βασιλέως του Αλεξινδρον Διγ. Αλ. Ε (Konst.) 187^α* (2) διοικητής μεγάλων μοναδών του στρατού ξηράς, στραταρχικός και τον γαβρον του εκαμεν αρχήν εις τι φουσσατα, | *πρωτοστράτορα εποιησεν και τω ραβδίν τού εδωκε Χρον. Τόκκων 1593* *έστειλεν εις συνάντην αυτού δη τοι ασιβους ... τον ιαριον άνδρα Δημητριον τον Λεοντάρην ... και Μανουηλ πρωτοστρατορα τον Καντακουζηνον Σφρ., Χρον. (Maisano) 16^α* *εν δε τω πολέμω τούτω απικτιύθη ο χις Μουρατης, ο πρωτοστρατωρ της ανατολης, ο παρ' αυτοις λεγόμενος μεπελιρμπεης, όστις ην υιός Παλαιολογου του Γίδου Ιστ. πολιτ. 43^α* β) (προκ. για το πριγκιπάτο του Μορέως) το κληρονομικό αξίωμα του διοικητή του στρατού και ανώτατου στρατιωτικού δικαστή (βλ. και Lex. Chron. Mor., στη λ.): *ευτός ο πρωτοστρατορος μισέρ Τζεφρές εκεινος! των αρχηγων του ορισε ο πόλεμος να παφει Χρον. Μορ. Ρ 1786* *Οκισπιον άλλον έλεγαν το όνομα μισρ Ιωαννης, | ... οπου ητον και πρωτοστρατωρ! του πριγκιπάτου του Μερεως κι ειχεν το εις γονικόν του Χρον. Μορ. Η 3162* 2) Ανώτερος αξιωματικός επαρχίας ή θέματος (για το πράγμα βλ. ODB, ο.π.): *υσθε*

ιτου πασης δυσσεως, την Σινανπασια ορισμος και χαιρετιμος, εις τον πανιερωτατον μητροπολιτην Ιωαννηνων, και εις τους εντιμοτατους αρχοντες ... και εις τον πρωτοστριτορι τον Μπουηραβον Ορισμ. Σινανπασίας (Rigo) 62^ο. 3) (Εδώ πικρ. για παιδικό παιχνίδι) αρχηγός: και έβαλεν (ενν. ο Αριστοτέλης) αυτον (ενν. τον Αλεξιάνδρον) πρωτοστράτοραν εις διακόσια παιδιά και εις άλλους διακοσίους εβαλε τον Πτολομαιον τον βοιβόντιη Λιήγ. Αλ. Ε (Lolos) 111^α.

πρωτοσύβουλος ο, βλ. πρωτοσύμβουλος.

πρωτοπληγενής ο.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το ουκ. πηγγενής.

Ο στενός, κοντινός συγγενής: *σήμερον άλλον αντ' εμου διδάσας βασιλειαι, | γαμπρόν εμον ...* (παράλ. 1 στ.), *δόκιμος εις την δύναμιν, πρωτος εις την αντρειαν, | το μαρτεροδοιν σήμερον της γης Αργυροκαστρου!* και εοις οι πρωτοαρχιωντες, οι πρωτοσυγγινείς μου Λιβ. Esc. 236^α.

πρωτοσύγκελλος ο, Byz. Kleinchron. Α' 324^α, Σινναδ., Χρον. Διδιχ. φ. 22^ο, 31^ο.

Από το ια' ιονθ. πρωτο- και τι οισ. σύγκελλος. 11 λ. σε έγγο. του 11. και 12. (TLG, Caracausi), καθώς και του 14. αι. (TLG), στην Ψευδο-Κωδ., Ορφικ. 282^α, στη Μιραslus και ιτήμ. Βλ. και LBG.

Το εκκλησιαστικό αξίωμα του πρώτου συγκέλλου (για το πραγματ. βλ. ODB, λ. *synkellos*, LBG, στη λ., Πλακωγιαννίκης, Τίτλ. αξίωμ. 129, Πηλιίης, Αξιώματα 197): *Τι οφίικη, σπαν δίδονται εις ιερομόναχον. Του πρωτοσυγκελλου, του αρχιμαστόριον και του συγκέλλου Μιλαζός, Νιμοκ. 516.*

Εκφρ. *μγας πρωτοσυγκελλος* = (α) ο σύγκελλος του Πητριμαχη (μετά το 1204-βλ. ODB, όπ., Πηλιίης, όπ.): ο *μγας πρωτοσυγκελλος* και *προνμοιος* της σιβισμίας βυβλικης μινης του Πιντοκράτορος ιερομόναχος και πνευματικός Μικτριας ο Μιχρης ονομαζόμενος Σφφ., Χρον. (Maisano) 70^{αβ}. (β) (ιδώ) τίτλος ιερομόναχου της εκκλησίας της Κέρκυρας: *εγώ ο εντελής και ιναξίος Ιωαννίκης ιερομόναχος ο Κιρπιταος και μγας πρωτοσυγκελλος Κερκύρων, από των πολλών μου ημεριών εβιλήθην εις φυλικήν των Βενετιων Καρτάν, Π. Ν. Διαθ. (Κικ. Πάννι) φ. 13^ο.*

πρωτόσυκο(ν) το.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το ουκ. σύκο(ν). Τ. πρωτοσ'κο και πληθ. πρωτόσ'κα σμμ. ιδίωμ. (Μανεσης, Λεξ. μικρον. ιδίωμ., λ. πρωτόσυκο, Κουσιθανάς, Λεξ. Μικρον., λ. πρωτόσ'κα, Αλιπράντης, Λεξ. Πίρροι, λ. πρωτόσ'κο). Η λ. στο LBG (πρωτόσυκον) ο πληθ. πρωτόσυκα στο Δημητράκ., Σταματ. και ΑΛΝΕ.

Το πρώιμο σύκο: *οι αστέρες του ουρανου έπεσαν εις την γην, ωσαν η ουκια πειωμινη υπο μάγλον ανήμον ριχνει τα πρωτόσυκα Μίξιμ. Καλλιόσι, Κ. Διαθ.² Αποκάλ. Ιω. ς' 13 σμμ.*

πρωτοσυμβουλευ.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το συμβουλευ.

Προτίμω, δίνω μια συμβουλή πρώτος: *Εαν πρωτοσυμβούλευσες, λέγων τι-τιο γενεσθαι | συμφέρι υπερ του λαού αυτόνον απολείσθαι Βιστάρχης, Στίχ. πολιτ. Ανάστ. 309.*

πρωτοσύμβουλος ο, Χρον. Μορ. Η 164, 561, 1812, Χρον. Μορ. Ρ 164, 561, 1812, 5287, Διηγ. παιδ. (Τσιουπί) 21, 88, Βενετιάς, Δαμασκ. Βαβλαάμ 71¹¹. 15.18.24.31.39, 72². *πρωτοσυμβουλος*, Χρον. Μορ. Ρ 1844.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το αυτ. ομβουλος, Η λ. τον 7-8. αι. (ΠΓ, LBG), με έγγρ. πω 14.11. (Act. Vat. II 129¹¹) και στο Du Cange, λ. πρωτοσύμβουλοι.

Τίτλος ανώτατου (συν. αλλοεθνους) πολιτικού και στρατιωτικού αξιωματούχου (στο βυζαντινό τυπικό για το πράγμα βλ. Parouliá, S-OF 25, 1966, 391-392, Du Cange, Lat., λ. *protosymbolus*, LBG, 17η λ.) ανώτατος άρχοντας, ιθύμβουλος του πρωτοπρεφραρχία αξιωματούχου κρητικός, βασιλείου κλπ.: *κράζει* (ενν. ο βασιλεύς) τον πρωτοσυμβουλόν τιν, ο οποίος ήταν δευτερος της βασιλείας, το όνομα του Αραχης, αστρολόγος την τεχνην πανν καλός Βενετιάς, Διμυσκ. Βιζλαάμ 85¹⁰ ο Πτολιμαίος δ' εφρησε τάχιστα τω Κανδαυλή (παριτλ. 1 στ.) ... λαβε τον Αντίγονον ως άγγελον, Κανδαυλή | τον μέγαν υπεραριστήν, τον πρωτοσυμβουλόν μου Βίος Αλ. 5184 (προκ. για τις πρώτους συμβούλους του σουλτάνου, βλ. Parouliá, ό.π. 397); ο δε (ενν. ο σουλταν Σουλταϊμιν) συμβουλίην εποίησεν μετά των πρωτοσυμβουλίων αυτου ίνα κόψη τους χριστιανους Byz. Kleinchron. Α' 259¹⁴ (πικακ. για τον στρατηγική): *Κριζει* (ενν. ο πριγκιπας) τον μισάτρ Ανασελην τον πρωτοσύμβουλόν του, | παρικαλει κι οριζει τον να ορθώσει τι φουρσπα Χρον. Μικ. Η 5287 (προκ. για αξιωματούχο της ενετικής δημοκρατίας που εκλεγόταν από τις ευγενείς με θητεία δύο χρόνων: βλ. Κριαφ. Ελλην. 14, 1955, 499); *Μαρτιλλον καπετανιον ... | και δυο πρωτοσυμβούλους, Σοβραντσον και Κυρίνη, | ... βγγύλασιν ... | ασούσσουμους, αγνώριμους, από τον Άδη κυτου Σκλάβ. 102.*

πρωτοσυντεχάινω.

Από τι α' συνθ. πρωτο- και το συντεχάινω.

Μιλώ για πρώτη φορά (προκ. για γλωσσι): *εβασίλευσεν ο Αντίνος ... και τούτος ήτον ο πρώτος οπου επρωτοσύντεχι* λατινικά Καρτάν., 11. Ν. Διθ. (Κακ. Πάνοι) φ. 120².

πρωτότερο, βλ. προκρίτερο.

πρωτοτοκάρι(ν) το.

Από το επίθ. πρωτοτοκος και την κατάλ. -αρι(ν). Τ. πρωτικαρι(ν) σήμ. ιππο ποντ. ιδίωμ. (Παπαδ. Α., Λιξ., όπου και τ. πρωτεκτρι(ν)).

(Προκ. για ζωο) πρωτογέννητος: *Αυτουνος πρωτος εδειξε θυσιαν την καθαρια | ιπο τ' αρια του τα παχιά και τα πρωτοτοκαρια Χούμνου, Κοσμογ. 164.*

πρωτοτόκια τα, Χούμνοι, Κοσμογ. 1339.

Το μγν. ουσ. πρωτοτοκια. Η λ. και σήμ.

Τα δικαιώματα του πρωτότοκου παιδιού: *ήτον πρώτος ο Ησαύ και ο Ιακώβ υστε-*

ρος αδελφός· ἀλλ' ὁμοίως ἐγινε πρῶτος ὁ Ἰακωβ, διότι ὁ Ἰσάου θεληματικῶς του ἐπω-
 λησε τὰ πρωτοκοκία του δια κομματι ψωμί Νεκταρ., Ἰερ. 46· Δός μου τὰ
 πρωτοκοκία σου, ἂ θελεῖς, ἀδελφεαί, ἰ και πῖρε το σκαυτελλίν μου γεματόν το φα-
 κὰκιν Χούμου, Κοσμογ. 1337.

πρωτοκοκία ἢ **πρωτοκοκά**, Πεντ. Γέν. XXV 31, 32, XVII 36, Δευτ. XXI 17 (ἐκδ.
 πρωτοκοκάς· διόρθ. Hesselring [Πεντ. Εισαγ. σ. XVI]).

Το μτγν. ουσ. **πρωτοκοκί**, Ὁ τ. **πρωτοκοκά** με προληπτική ἀφομ. ἀπο τῆ διαδο-
 χη διὰ ὁμοίων συλλαβῶν (βλ. Hesselring [Πεντ. Εισαγ. σ. xxxviii]). Ἡ Ἄ. και σήμ.
 (Μπαρπιν., Λεξ.).

Τι δικαιώματα του πρωτότοκου παιδιοῦ, τὰ **πρωτοκοκία** (βλ. α.): ἐπωλησεῖ
 (ενν. ὁ Ἰσαῦ) τῆ πρωτοκοκί του του Ἰακωβ ἄστ. Γέν. XXV 33· Ἰακωβ ἔδωκεν του
 Ἰσαου ψωμί και μαγερεμα φακῆς και ἐφαγεν και ἤπιεν κι εσκηκωθην κι ἐδιαβην· και
 ἐχρῆμοεν ὁ Ἰσαου τῆ πρωτοκοκά αυτ. Γέν. XXV 34.

πρωτοκοκίζω **πρωτοκοκίζω**. — Πβ. και πρωτοκοκίω.

Ἀπο τον ασρ. τιν **πρωτοκοκά**, Ὁ τ. **πρωτοκοκίζω** με προληπτική ἀφομ. ὑπο τῆ
 διαδοχη διὰ ὁμοίων συλλαβῶν (πβ. Hesselring [Πεντ. Εισαγ. σ. xxviii]). Ἡ Ἄ. στο Κου-
 μαν., Συναγ. ν. Ἄ.

Δίνω τὰ δικαιώματι του πρωτότοκου παιδιοῦ· ἀναγνώριζω ἐνι παιδι μου ὡς
 πρωτοκοκί (για τῆ ἰσημιε. πβ. μτγν. **πρωτοκοκίω**): εἰς ἀνηρ δυο γεναικες, ἡ μια
 ἀγαπημένη και ἡ μια μισομένη, και γεννήσουιν αυτουνου παιδια ... και να εἶναι ὁ υἱός ὁ
 πρωτοκοκοκός τῆς μισομένης ... να ἡ μπορείσει ἰσ πρωτοκοκίσει του υἱόν τῆς ἀγαπη-
 μένης, του ἰπὶ πρόσωπα υἱόν τῆς μισομένης, τον πρωτοκοκά Πεντ. Δευτ. XXI 16.

πρωτότοκος, ἐπίθ., Συναξ. γον. 191, Καρτίν., Π. Ν. Δισθ. (Κικ.-Γινου) φ. 8^ο,
 163^ο δις, Βενετιάς, Λαμιακ. Βαβλαῖμι 56^ο· **πρωτόκοκος**, Πεντ. Γέν. IV 4, XXII 21,
 XLIX 3, Ἐξ. XII 29, Δευτ. XXVII 26, Αρ. III 2, 41, 45, VIII 16, XVIII 17, XXVI 5, XXXIII 4,
 Δι. υτ. XII 17, XIV 23, XV 19, XXV 6· Θηλ. **πρωτόκοκική**, Πεντ. Γέν. XXIX 26.

Το μτγν. ἐπίθ. **πρωτοκοκός** (Ἄ. **πρωτοκοκός** με διαφορ. ἰσημιε. ἤδη ασρ.). Ὁ τ
 πρωτοκοκός με προληπτική ἀφομ. ἀπό τῆ διαδοχη διὰ ὁμοίων συλλαβῶν (Hesselring
 [Πεντ. Εισαγ. σ. xxviii]). Ἡ Ἄ. και σήμ.

Που γεννήθηκε πρῶτος σε μια οικογένεια, ὁ μι γαλιτερος ἀπο ὅλα τὰ ἀδέρφια:
 τῆς Ἀλεξίστιδος ἀρίστης, ἰ τῆς ὤραιης και ὠφρονης, ἰ παις πρωτοκοκός ὑπῆρχεν
 Ἐρμον. Δ 205^ο· εἶπεν ὁ Κύριός προς τον Μωσε· ἀνάγραψε παν πρωτοκοκοκ ἀσενικό εἰς
 τὰ παιδια του Ἰσραῆλ Πεντ. Αρ. III 40· εἰς ἀνηρ δυο γεναικες, ἡ μια ἀγαπημένη και ἡ
 μια μισομένη, και γεννήσουιν αυτουνου παιδια ... και να εἶναι ὁ υἱός ὁ πρωτοκοκοκός τῆς
 μισομένης Πεντ. Δευτ. XXI 16 (μεταφ.): Νυν δε εἰδομεν και πεπιστειακαμεν, σι αυτοι
 εἰσιν (ενν. σι Γραικοι) σι πρωτοκοκί τῆς ἐκκλησίας υἱοι και πνευμα Θεοῦ εἰσὶ το Ἄ-
 λων και ἐνεργούν εν αυτοίς Δοῖκ. 267^ο.

Το αρμ. ὡς ουσ. = 1) Το πρῶτοκοκοκ ἀσενικό παιδί: ὁ Κενιαν ἐγεννησεν τον Ζι-
 δων τον πρωτοκοκά του και τον Χεθ Πεντ. Γέν. X 15· ἰσ ἀπεθαῖνει παν πρωτοκοκοκός εἰς
 τῆν ἡγή τῆν Αἰγυπτῶ Πεντ. Ἐξ. XI 5· 2) Μεταφ. α) (προκ. για το Χριστο ὡς τον πρῶτο-

τοκο της νέας χριστιανικής ανθρωπότητας και της ουράνιας κοινωνίας των αγίων για τη σημα. βλ. Bauer, Wört., στη λ. 2a): ο παντοκράτωρ Θεός, ο Πατήρ των όλων, εξηγείρε των πρωτοτοκων πασης κτίσεως τη τρίτη ημέρα εκ των νεκρων, τον Κύριον ημών Ιησούν Χριστόν Φυσίολ. 339¹² β) (πρωκ. για τους πρώτους χριστιανούς που αγιοποιήθηκαν και έγιναν τα πρώτα μέλη της ουράνιας βασιλείας για τη σημα. βλ. Bauer, Wört., ό.π. 2b): αυτοί μεν (ενν. οι φονευθέντες άγιοι Πατέρες) εν ουρανοίς χαιρονται μετι αγγέλων, πανηγυρίζουσι μετὰ μαρτυρων, χορεύουσι μετὰ οσίων εν τη Εκκλησία των πρωτοτόκων των απογεγραμμενων εν ουρανοίς Νεκτιρ., Γικκοσμ Ιστ. 96.

Το θηλ. ιως ουο. = η πρωτότοκη κόρη μιας οικογένειας, η μεγαλύτεμη σε ηλικία κόρη: και είπεν ο Λαβαν' δε γένηται έτσι εις το τόπο μας του δώσει τη μικρη ομπροστα στη πρωτόκοκη Πεντ. Γέν. XXIX 26' είπεν η πρωτόκοκη προς τη μικρη' ο πατερας μας γέρος ... Πεντ. Γέν. XIX 31.

Το ουδ. ιως οικ. = αιτός που γεννήθηκε πρώτος (εδώ πρωκ. για ζώο): να πιεθαινει πιν πρωτοκοκος εις την ηγή την Αίγυφτο, από πρωτοκοκο του Φαρω ... ως πρωτόκοκο της οκλαβας... και πιν πρωτόκοκο χτηνον Πεντ. ΞΞ, XI 5' να φέρετε εκεί (ενν. στο Θεμισστηρι) τι ολοκαυτωματι σας ... και πρωτόκοκα του βουκολιού σας και του ποιμινιού σας Πεντ. Δευτ. XII 6' (εδώ συνολικά για τα πρωτογέννητα ανθρώπων και ζώων): όταν ήλθιν το μεσονυκτιον ο Θεός απέρασε από την μέση της Αιγύπτου και ελάβωσε όλα τα πρωτότοκα έτσι των ζώων ώσπερ και των ανθρώπων Καρτάν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πίνου) φ. 163'.

πρωτοτοκικῶν πρωτοκοκω. — Πβ. και πρωτοτοκίζω.

Το μτγν. πρωτοτοκῶ. Ο τ. πρωτοκοκῶ με προληπτική αφσμ. από τη διαδοχη δύο όμοιον συλλαβῶν (βλ. Hesseling [Πεντ. Εισαγ. σ. xxviii]).

(Μίσι., πρωκ. για ζώο) γιννιέμαι πρώτος, είμαι πρωτότοκος: πρωτοκοκο σε τα πρωτοκοκίθει του Κυριου εις χτήνη να μην αγιασει ανηρ αυτο Πεντ. Δευτ. XXVII 26.

πρωτότυπος, επιθ., Σφρ., Χρον. (Maisano) 186³²⁴, Καρτάν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πίνου) φ. 369', Zygomas, Synopsis 225 A 36, 231 M 22.

Το μτγν. επιθ. πρωτοτιπος. Η Α. και ισημ.

(Νυμ., πρωκ. για οφειλέτη) πρώτος, βασικός, κύριος: Τινές κυλοοσι και ονομαζουσι τον εγγνητην και χρεώστην δευτεροι, τον δε άνθρωπον δι' ον εγενετο η εγγνη χρεώστην πρωτον ή και χρεώστην πρωτοτιπον Zygomas, Synopsis 179 E 30.

Τη ουδ. ιως οικ. (ήδη μτγν.) = α) αρχέτυπο, πρότυπο: Οιδατε οτι αγωνίζεται η ζωγραφος, εν' ωραιαν τοις χρώμασι καταστηση την εικόνα ... Οίτω κάγω, ίνα την υμετέραν ψυχήν την κατ' εικόνα πλασθειοαν, ωραιαν και ομοίαν τω πρωτοτιπω, ου χρώμασι και ενδύμασι, αλλη τω λόγω του Θεου Lucas, Sermons 148' (πρωκ. για το πρόσωπο που απεικονίζεται στις χριστιανικές λατρευτικές εικόνες): ώσπερ ήφεραν εκείνη (ενν. αι Μυροφοροι γυναικεις) τα αρωματα εις τον Χριστόν να τον αλειψουσι, έτσι και ημεις αλειψομεν την τσπαωιν εκείνου, διότι η τιμη οπού κάνομεν εις τας εικονας αναφαιρεται επί το πρωτότυπον Καρτάν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πίνου) φ. 392' β) (νομ.) το αρχικό, το αυθεντικό επίσημο έγγραφο: Κανένας δεν πρέπει να προφερει

οσα βασιλικῶν εγγραφῶν αποφάσεων ..., ἀλλ' αὐτὰ τα αὐθεντικά, ἦγουν τα πρωτοτυπα ἐν οἷς ἐστίν, εἰς τα οποία μῖσα εἶναι, καὶ ἡ υπογραφή του βασιλεως Zygomalas, Synopsis 150 B 45 Ἐχουσι δὲ χρῆσις ἀπαραίτητον οἱ αὐθεντικοὶ γραμματικοὶ νὰ γραφοῦν ἅτι γένει, καὶ ὅταν εἶναι χρῆσις νὰ δίδουν ὅσα, καὶ νὰ φαῖνονται καὶ τα πρωτοτυποῦσθαι με ταγραφονται Zygomalas, Synopsis 139 A 104.

πρωτοῦπάρχω.

Από το α' συνθ. πρωτο- καὶ το ὑπάρχω.

Πρωτοῦπαρχιο, προηγουμικ: ὁ Μεγάλος Βασίλειος λέγει ..., εἰς ἐπρωτοῦπηρχεν ἡ γεννησις του φωτός, διὰτι λέγεται παλιὸν ὅτι ὁ ἥλιος ἐγένειεν διὰ νὰ φέγγει τὴν ἡμέραν: Κυριάν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ. Πίνου) φ. 47^ο.

πρωτοῦπνιον το πρωτοπνιν.

Από το κ' συνθ. πρωτο- καὶ το ουσ. ὑπνιον (ουσι, ὑπνος καὶ τὴν υποκορ. κατὰ λ. -ισί). Ο τ. καὶ σήμ. στο κυπρ. ἰδιῶμα (Σικ., Κυπρ. Β' 766, Χατζ., Λεξ.). Λ. πρωθυπνιον μτγν. (Lampe, Lex., λ. πρωτοῦπνιον) καὶ πρωθυπνιον τον 5. αἰ. (Π.Γ. Lampe, Lex., ο.π.). Η λ. τον 4.-5. αἰ. (Π.Γ.) καὶ ἰσπρ. σταν τ. πρωτοῦπνι.

(Ἐπιφρ.) το πρώτο χρονικό διάστημα του ὕπνου: ἐβγήκεν μὴτ μεγάλη καὶ καλὴ ἀνετροφία Γενουβήσι ὑπὸ ὄπερας καὶ ἐφθισιῶν ἀπανωθιον τους το πρωτοπνιν, καὶ ἤσαν τους ἀπὸ τον κόπον κοιμημένους Μαχ. 432^ο.

πρωτοῦπνιος ο. -- Πβ. καὶ πρωτοῦπνιος.

Από το α' συνθ. πρωτο- καὶ το οικ. ὑπνος. Η λ. στο ΑΑΝΕ.

(Ἐπιφρ.) τὸ πρώτο χρονικό διάστημα του ὕπνου: εἰμωσεν (ενν. ὁ Μπερτόλδος) το αὐτι του ..., νι ἄγροικησι τινάν, καὶ μὴν ἀκουστικῆς καρμιν ψεχην εἰς ἰκεινικες τες κημιρῆς, (ὁμοίτι ἦτον ὄλοι εἰς τον πρωτοπνιν), αἰσιζε τὴν θύραν ... καὶ ἐβγανει εἰς τὴν αὐλήν Μπερτολδος 64.

πρωτοφαινίνομαι.

Από το ια' συνθ. πρωτο- καὶ το φαίνομαι. Η λ. στο ΑΑΝΕ.

Παρουσιάζομαι, φαινίνομαι γιὰ πρώτη φορά: Μι τουτα ας ἀφησομεν ἰσι πουμειν τι ἐγνη! ἐκει που πρωτοφάνηκε ἰκεινη ἡ γυελίνη Διήγ. αὐαῖτ. 856.

πρωτοφανίστικος, επίθ.

Από το επίθ. πρωτοφάνης καὶ τὴν κατάλ. -ιστικός. Το ουδ. πρωτοφανίστικον στο Βλάχ. Πληθ. ουδ. πρωτοφανιστικά τα στα Κύθηρα (Κόμης, Κύθηρ. Λεξ.). Η λ. στο Σομπαν. (λ. πρωτοφανείσικός) καὶ σήμ. ἰδιομ. (Παγκ., Ἰδιῶμ. Κρ.² Δ' 593, γρ. πρωτοφανηστικός, Μηνάς, Λεξ. ἰδιομ. Καρπάθου, λ. πρωτοφανιστικός).

(Προκ. γιὰ φροῦτο) πρόμιμος: Ἐκεῖ λοιπόν εἰς το χωραφίμ ὅπον τον ἐστειλεν (ενν. ὁ αὐθέντης) εἶχεν ουκιαν, ἡ οποία ἔκαμνε πρωτοφανιστικά ουκα Βίος Αἰσιώπ. (Παπιθιμ.) Γ' 61^ο.

πρωτοφονεύω.

Από το α' συνθ. πρωτο- καὶ το φονεύω.

Σκοτώνω κάπ. πρώτο: Λιονταρι χρυσοπτέρυγο ... (παραλ. 2 στ.) ... όλους γιαμα τους ξέσκιω κι ένα προδότη πλάνο! που βγήκε και τ' αρμήγεψε (ενν. του Οτομανο) τέχνες κι εχάλασε με! κι εκείνο πρωτοφονεψε κι εμένα γβίκησε με Τζανι, Κρ. πολ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 498¹².

πρωτοφταιστής, επίθ.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το ουσ. φταιστής (βλ. ά. πταιστής).

(Προκ. για το ουτανα) πρωταίτιος; Και παρυντα εσηκώθηκην εχθρός της αληθειας, | ο πρωτοφταιστής δαιμονας και υιός της απωλειας Πικατ. (Bakk.-v. Gem.) 451.

πρωτοχαιρετίσω, Λόγ. παρηγ. L 244.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το χαιρετίσω. Λ. πρωτοχαιρετώ σήμ. (Κριαρ., Λεξ.). Η λ. στο L-S Κιονίνιδη, στο Κιουμαν., Συναγ. και το ΑΛΝΕ.

Χαιρετώ κάπ. πρώτος: Έδραμεν όμως, προς αυτήν, ως έλεγεν ο ξένος! και πρωτοχαιρετείται την Λόγ. παρηγ. Ο 249.

πρωτοψάλλω.

Από το α' συνθ. πρωτο- και το ψάλλω.

Ψέλναι για πρώτη φορά κ.: Να τιμησομεν και την Μαριαν την Παρθενον, οπου επρωτόψαλεν αυτόν του υμνον (ενν. τον ύμνον «Μεγαλινει η ψυχή μου τον Κύριον») Ρυθινός (Βαλ.) 75.

πρωτοψάλλης ο, Σπινός (Eideneier) D 1666, Ναθαναήλ Μπέρτου, Στιχουλ. IV 46, Μαλαξός, Νομοκ. 519 δις, Διαθ. 17. πι 3¹, Συναδ., Χρον. Λιδαχ. φ. 90².

Από το α' συνθ. πρωτο- και το ουσ. ψάλλης. Η λ. σε επιγρ., τον 9.-10. αι. (I.B.C. Λεονταρίτιου, Εκκλ. αξιόμ. 497), σε έγγρ. του 11.-16. αι. (TLC, Caracausi, Cod. Mus. Prodr. A 553, κ.α.), στο Meursius και σήμ. εκκλ.

(Εκκλ.) κληρικός ή λαϊκός επικεφαλής και δάσκαλος των χηροί μιας εκκλησίας (για το πραγματ βλ. Ριλλης, Πρακτ. Ακ. ΛΘ. 11, 1936, 66-69, Λεονταρίτου, ό.π., 497-9); Ο γαρδενάλης επεψεν τον Καρσεραν Σουιρέ απανω εις το κάτιργον του ρηγός και ... τον σιρ Κόλιε δι λα Πριντσεσε τον πρωτοψάλλιτην της Αγίας Σοφίης Μαχ. 676¹⁵ Νικηφόρος ευτελης ιερέυς πρωτοψάλλης Συνθήκ. Κιλλ. (Μίριτζ.) 275 Ταύτα (ενν. τα σφβικια) δίδονται εις τους λαϊκούς: Του πρωτονοταριου, του λογοθίτου, του ρητορου, του πρωτοψαλτου Μιλαξός, Νομοκ. 517.

πρωύτερα, επίθ., Ασοίξ, 4^ο, 84¹², 136²¹, Διγ. Α 2505, Σαχλ., Αφήγ. 311, Σαχλ. Ν 295, Λιβ. Esc. 692, Ντελλαπ., Ερωτήμ. 2401, Μαχ. 262¹⁹, Θρη. (Foll.) I 136, Ανθ. χηρ. (Κακουλιδη-Πηδωνια) 145, Διηγ. Αλ. Ε (Konst.) 67²¹, Ξόμπλιν φ. 130², Λοικάνη, Ομηρ. Ιλ. Εξήγ. π, Μαλαξός, Νομοκ. 335, Αχέλ. 1245, 2461, Αιτωλ., Μύθ. (Παρίσογλου) 112², Αιτωλ., Βοηβ. 129, Χρον. σουλι. 57¹⁸, Ιστ. πατρ. 103², Μορεζ., Κλίνη φ. 368², Δηγ. Αλ. Ε (Iolos) 309¹⁴, Μετάφρ. Δαμασκ. Βαβαλάμ 163²⁰, Λαυρ., Οπτασία Ε. 115, Πιναωρ.² Δ' 84, Πιστ. βοσκ. IV 8, 122, Μινολ., Επιστ. 173¹⁶, Ιστ. Βλαχ. 1031, Σουμμ., Ρεμπελ. 158, Διγ. Ανδρ. 367²³, 410², Ερωτοκρ. (Αλεξ. Στ.)² Α' 186, Στάθ. (Martini) Α' 134, Διηγ. ωρειοτ. 662, Νομοκριτ. 83, Σουμμ., Παστ. φιδ. Γ' [1276], Ε' 1223, Φορτσυν. (Vinc.) Α' 286, Β' 198, Ροθινός (Βαλ.) 214, Διακρούσ. (Κικλ.) 1194, Μπερτολδίνος 111,

Μαξιμ. Καλλιουπ., Κ. Διαθ.² Ματθ. ιδ' 22 κ.π.α· εμπρωπυτερα· εμπρωτότερα. Χρον. Τόκκων 706· εμπρωπυτερα. Διηγ. Αλ. F (Iolios) 228°. Καριάν., Π. Ν. Διαθ (Κακ.-Πάνου) φ. 88°, 118°, Κιγαλα, Σύνοψις Ιστοριων νέα', ρξθ', σοβ^o· εμπρωπυτε-
ρας· ομπρωτότερα, Καριαν, Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνου) φ. 120°, 301°· πρωτετε-
ρα, Μπερτόλδος 16· πρωτότερα· πρωύτερας, Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.) 1032, 1168,
3777, Μορεζ., Κλινη φ. 38°, 53°, Παναρ.² Ε' 201, Πωτ. βοσκ. I 1, 300, V 5, 126, Βεντισάς,
Διχιασκ. Βαρλαάμ 30°, 33°, 34°, Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.)² Ε' 1438, Τζάνι, Κρ. πολ. (Α-
λεξ. Στ.-Αποσκ.) 148°, 360°, 449°· πρωτύτερα, Μαχ. 590°· πρωτυτέρα, Βουστρ.
(Κιχ.) Β 185°.

Από το επίθ. πρωύτερας. Ο τ. εμπρωπυτερα από το πρωτοτερο, πιθ. από ανα-
λογ. επίθρ. του συγκρ. εμπροτερα του ερπρος (βλ. ά.). Ο τ. εμπρωτότερο απο το
πρωτύτερα, σε έγγρ. του 17. αι. (Κώδ. Παναγ. Σηπλιώτ., ΔΙΕΕΕ 23, 1980, 514). Ο τ.
ομπρωπυτερο από το πρωτότερο, πιθ. από αναλογ. επίθρ. του ιληγκρ. ομπρότερα του
ομπρος (βλ. ά. εμπρός)· ο τ. ιπο Μeursius (γρ. ομπρωπυτερα). Ο τ. πρωύτερας στο
Βλάχ. (γρ. προητερας), σε έγγρ. του 17. αι. (Ζεφβογιάννης, Αμυλθ. 14, 1983, 99, Κι-
ζανακη, Θησινω. 11, 1974, 274, Μανουμάτης, Θησινω. 16, 1979, 220, Παπαδιάκη, Θη-
σινω. 19, 1982, 145) και σήμ. στο κρητ. ιδίωμα (Ξανθιν., Δελ. δικεικοκ. ιδίωμ.). Τ.
πρωυτιρας ισημ. ιδίωμ. (Ανθν., Ιδ. Μελ.). Ο τ. πρωτύτερα και ισημ. στην Κυπρο
(Χατζ., Γρομμ. κυπρ. διαλ. 151, Ίωπιγγέλου, Κυπρ. ιδίωμ., λ. πρωτήτερα). Τ.
μπρω(τ)τερο σήμ. ιδίωμ. (Μηνάς, Δελ. ιδίωμ. Καρπάθου, λ. μπρωότερο, Μιχαηλ-
Νωιάρ., Δελ., λ. μπρω(τ)τερα). Τ. πρωτοτερω σε έγγρ. του 19. αι. (Αλιφραντίς, Δελ.
Πύρου). Η Α. στο Βλάχ. (γρ. προητερα), σε έγγρ. του 16. αι. (Μοράς, Καπάντιχο 149
Α' 51°, 92°, Β' 220°, Γ' 201°, 34°, Κασημ., Έγγρ. 1 (79), 63 (145), Γρηγιόκπ., Έγγρ. 45°,
78°, 120°, στ. 2°, 11°), του 18. αι. (Αθωνίσιος εξ Αγράφων 89, 95, 130, Σκουβαρά,
Ολυμπιώτ. 463, 465, 467) και σήμ.

1) (Χρον.) α) κρηγοιμένως: Επίσ σου το και πρωύτερας πως ο πωιρας σου ε-
κείνους τους σφούς απον εφιλοσοφουσαν απτω εις τουτο, ... άλλους μεν γθανατω-
σιν, άλλους δε πάλιν εξόρισεν Βενετοάς, Δαριασκ. Βαρλαάμ 47°. Ο μυθος λέγει ότι
πολλοι ανθρωποι δεν φροντίζουν την βλαβην τους, όταν θωρύν και τους εχθρους
τους πως βλαπτονται εμπρωπυτερα Νούκ., Μύθ. (Παρασυγλου) 25· επροσφευσεσεν
(ενν. ο προφήτης Ιερεμίας) τι τον εδειξεν ο Δανήλ πρωυτερα δια τον Αλεξάνδρον
Διηγ. Αλ. Γ 266°-268°. Ο τόπος απού λέγεται τώρι Άγιον Ορος, ελεγετοσεν πρωυτερας
Αίγειον Ορος Μορεζ., Κλινη φ. 135° (εδώ την προηγούμενη φορά: Και με τούτο το
θαρρος εβουλουμαν να ελθω πρωύτερα εις εσας, διά να εχετε και δευτέραν χάρην
Μάξιμ. Καλλιουπ., Κ. Διαθ.² Πύλ. Κορ. Β' α' 15' (εδώ πλεοναστικά): εξόχως έγινε,
καθώς προείπα πρωύτερα, απο γνώμη και βουλή τον αναθεν χόντε Πορταίνιοσ τον
γοβερναδόρορ Σουμ., Ρεμπελ. 166°· ο ασθητός και βλεπόμενος ουτος ήλιος, προ του
να φινει ανατέλλοντας εις την ανατολήν, φαινονται πρωύτερο αι ακτινες του απα-
νω εις τας κορυφας των υψηλων βουνών Νεκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 63' β) νωριτερα, πιο
μπροστα, στο μεταξύ: με τι νη πολεμήσομεν, αφέντη, τους εχθρους σου! Επρεπεν
εμπρωπυτερα να τδθανες στον νου σου Ιστ. Βλάχ. 101°· Ξαν επαραινήςφερε, μέσα της
λογαριαζειι κι εκείνον σπου θε να πει πρωύτερα λογιαζει Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.)² Δ'
260°· ωσαν εις εθε αφέντης της Βλαχίας πως του καμει πολλη ζημιάν, εβαλε ανθρωπους

και έκαμε αγαπηνη με τον σουλταν Μεχεμετη, να του διδει χαρατσι πάσα χρονο, εκεινο σπού έδιδε και πρωτότερα Χρον. σουλτ. 51^{ος}. Όμως εμείς ουδέ ποσως μήςεν τον καρτερομηει, | γιατί το φυγι των Τουρκών πρωτότερα θαρούμεν Αχέλ. 2459^{ος} (εδώ) έγκαϊφα: αν ειχαν αναφανειν πρωτότερα απανω τους Σαρακηνους, δεν εγινισκε του τουτον το κακον και η ζημία απού 'γινην Μαχ. 666^{ος} (εδώ: σε αντιθεση με την εψιθυριτην ωραν εκεινην): ήθεσκε ο Θεός του παιδίου τόσην χάριν, και πρωτότερα εψιθυριζεν τα λόγια, καθώς ψιθυριζουν τα βρεφη, και την ωραν εκεινην ... ομιλει τόσα καθαρια ... απού ολοι 'ξεζίνζουτανε Μομεζ., Κλίνη φ. 378^{ος} (εδώ με το συγκρ. πλίσ για έμφαση): Η αδελφη μου εδεπα να 'ρθω μου 'χε μνήσει (παρ.αλ. 1 στ.) και τουτους πλίσ πρωτότερα ήθελεν εμπει μέσα | ογιά να κλέψει τίβετας, γή πριμα γή τορ'εσα Φορτουν. (Vinc.) Δ' 31^{ος} γ) αρχικα, πρωτα-πρωτα: ετρέξαν ούλο εις το παλυτιν, και πρωτότερα επηγαν εις την αυλήν της ρήγαινας Βοικτη. (Κεχ.) 184^{ος}. Αυτον γουν τονητον, σπού αρχισεν ο βασιλεύς Ιουστιμανός να τονε κτισει, τον ειχεν ο βασιλεύς Κωνσταντινος πρωτότερα κτισμένον Hagia Sophia ω 512^{ος} δ) πλαισιότερα: ο κεραυνος ουι ιφθειρε ωσαν το ξευροιν πάντες, | και άλλους εμπρωτότερα και τους αγριους γιγινυτες Κρουσ., Τουρκγογ. 381^{ος} αγάλια-αγαλια θρέφεται (ενν. η αγαπιη), ουι το καμικι ινάφτει, | κεντά και καιγι δυνατα και το καρμί μας βλαφτι. | Πρωτότερα οντε τ' ακουγα να μου τα λέσιν άλλοι ο' ετοις δουλειές ο λογισμος ήλιζα να μη αφηλι Ερωτόκορ. (Αλεξ. Στ.) Δ' 325^{ος} ο ποιος (ενν. ο Γαβριήλ) και πρωτότερα ητον εδω 'στεμμένος, | με τον Θιού το θέλημα αφέντης καμωμένος Ιπτ. Βλιχ. 771^{ος} εδιάβησαν εις τον σουλταν Μεχεμέτη και εστερωσαν την αγικη σπου ειχανε και πρωτότερα Χρον. σουλτ. 105^{ος} (εδώ σε αντιθίση με το ύστερον): ο Ιωάννης, ο υιός των Ανδρονικου, ... ήποτε πρωτότερα τυφλωμένος και υστέρον ήλθε το φως του Χρον. σουλτ. 29^{ος} (ι δω ισε ιντιθεση με το τωρα): ολιγοι ητιν πρωτότηρι μαζί (ενν. πλουσιοι) και τωρι πλουσιότεροι απ' αυτόν, αλλά δεν έκιμαν τόσα καλά Συναδ., Χρον.-Διδιχ. φ. 80^{ος} (εδώ πλεοναστικα): να ηξεύρεις ότι πρωτότερα, ουι ους επροέγρηψα, το πως επηρι το βασιλειον της Ηερασίας και τον βασιλι αν τους τον Τάρειον εσοκωσα Διηγ. Αλ. Ε (Κοπστ.) 66^{ος} ε) μέχρι τοτε: δια τουτην δε την ακορμον τον τοπον τους αφηκαν | απούσανε πρωτότερα κι εις άλλον εσταθηκαν Αχέλ. 819^{ος} ι πληρανε την Κωνσταντινουπολι απο τον Αλέξιον, βασιλια της Πόλης πρωτότερα Χρον. σουλτ. 54^{ος} σι) εκ των προτεμων: ήλθα να σου το ειπώ πρωτοτερις οδια να μην φοβηθίς οταν ιδεις το μιστήριον Μορεζ., Κλίνη φ. 53^{ος} Εκάλειε (ενν. ο Θεός) το σνομά του και την φυσιν ι τοσ εκάστον ζωον ώσπιρ να τα ειχεν γραμμένα, σπου ουδέ τα εμελέτησι η τα εσιλλυγοθη ομπρωτότερα, αλλά μόνον παρευθός Καρτάν. Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνου) φ. 67^{ος} Σαν κάμεις τωρα, | πρωτότερα να το 'καμες έπρεπ' εις άλλην ωρι Αιτωλ., Μύθ. (Πιρ-όσουλου) 69^{ος} ζ) (με επόμ. γεν.) πριν από: μι τα τον θάνατον της μανιας μου νι τα αφηνει και να τα διδει (ενν. τα χρήματα) της κειρα 'Φιλιππις της αδελφής μου η ινι της φανει (ενν. καλό) να της τα δώσει και πρωτότερα του θανάτου της (ενν. μινικι μου) Διαθ. Πισοχαλίγ. 78^{ος} η) (με επομ. προθ.) η) (με επομ. την προθ. απυ): Περι ληρα, σπου γενήσει πρωτότερα από ... σαραντα ήμέρες Βακτ. αρχιεγ. (Ακανθ.) 201^{ος} τες ήμέρες εκεινες πρωτότερι από τον κατακλυσμόν Μιξίμ. Καλλιουσ., Κ. Διαθ.² Ματθ. κδ' 38^{ος} η) (με επομ. την προθ. παρ.) κανείς ιατρός ξενος ... ουδέν πρεπει να ιατριυσι απού καρουραν τινα, έως σπού να φανερωθεί με έτέρους ιατρους ... ι

μπροσθεν του επισκόπου και πρωτύτερα παρα τούτων να γένη, και αν ηγωνισούσθε ούτος εστιν δικαίος κληρονόμος της κληρονομίας, να ιατρηνάει Ασσίζ. 186^α εκείνη η γυναίκα (ενν. η χήρα) όπου επήρην άνδρα πρωτύτερα παρα το εντεχάμενον, εθεσπιστήν της ετέρας τιμωρίας Ασσίζ. 120^{β-14} Θ) (πριν απο συνδ.) Θ) (με επόμ. το συνδ. παρα πβ. Επιτομή Α. παρα ΙΙΑ'1, 4β) (1) (με επόμ. β' όρο συγκρισης): Και μιανύτα επήρην ο αποστολός πρωτύτερα παρά τιναν, και εποικει όρκον της κυρας, της ριγαίνης, ότι να ζήσει και να πεθανει εις πάσα της ορισμον Βουστρ. (Κεχ.) 44^α το δικαιον κρίνει ότι εκείνος οπου έτι κρατουμένος τειρασμένος ότι έδερν άλλον ... εντέχεται πρωτύτερα να πληρωσει τον δαρμένον παρα την αυλήν Ασσίζ. 480^α Καλα το ειπες πως δεν ηκουσες ποτέ μητε εάρακας τετινον λιθον, μα ειναι δυοκολον να τον ιδεις (ενν. τον λιθον) εού πρωτύτερα παρά τον αυθειτην σου Βι νγίνας, Δαμασκ. Βαβλαάμ 48^{β-14} (2) (με επόμ. χρον. προταμη): ο ένας ειναι και αληθινος Θεός οπου ειναι πρωτύτερα παρα να γενει ο κόσμος Χριστ. διδασκ. 198^α επροβλεπε τις ταραχές και τους χιμηώεις πρωτιτερα πυρά να ελθουσι Χικα, Μονωδ. 66^α Θ) (με επόμ. το συνδ. παρουν πβ. Α. πυρουν ΙΑ'2α): εμπορώ να μοιαιω την βερτον της μεγαλοψυχίας εις το φαρκονιν, ότι ηθελεν φοφήσει πρωτύτερα απέ την πειαν παρουν να εφαγεν κριας απημένον Ανθ. χαρ. (Κακουλίδη-Πηδωνια) 130^α ειχ διαφιντεμένον να μηδεν λιβει κινεις διά γυναικαι εκείνην την έλιβεν εκ των βυθων της κυλυβήθμας ... οπδε ο υιός τοι να μηδιν λαβει εις γάμον την θυγατέραν της θυγιτρός της ... αλλά αυτα τι παιδια τοι να γεννηθσαν πρωτύτερα πυρουν να τιμ βαπτισει Διυίλ. 126^β Θ) (με επόμ. το συνδ. πριχου: ιδι πλευναστικά, για έμφαιτη): ηλθει ο γλικός όμβρος, ο Κίριος ιμμαν Ιησους Χριστός, και εδόθη εις την γην ... και δυναται να βλαστρησι πικη βλασθημα αρετής, τις οπικες αρετες δεν εδυνετον πρωτύτερας η μηθρηπιστος φισας πριχου να κινεβη αυτός ο ουρηνιος όμβρος Μιχεζίν., Κλινη Σολιμ. 407^α ι) (με αιτιωτ. πινυ δηλιωνι χρόνον πβ. και ολιγον καιρον πρωτύτερα στο Ίνυλλ. Αλ. (Βελουδ.) 274^α): Γ' αμμα τι, απον 'χεν ητονε καλύτερ' ογια μένα! πολύ καιρό πρωτύτερα ει 'χα 'σται τιφλωμενι Ροδολ. (Ατικκ.) Β' 194^α ειδαν να κρατει και να χει εκείνοι το κτηνον η εκεινοι παραγιαν εις νομήν 'νιη' μήναν πρωτύτερα του Πασχατου η των Γεινων Ασσίζ. 174^α (εδώ πλεονηυστικά): υιτός εδιηγήθηκην όσα ηκουεν διά λογου μου, ότι απεδω κιη πεντε ημερες πρωτύτερα πως ειδεν παλληκτριον ζανθον, νρον, εις το Βλυτολιφιδι: Διγ. Ανθρ. 370^{β-14} ια) (ως συγκρ., με επόμ. β' όρο συγκρισης) ια) (με γεν.): απιθανε εμπρωτύτερας τοι πατρός του Κιγάλα, Συνοψις ιτιχων υζ' εαν νιηηται ουτως, ότι εκεινος οπου του ιδουθην η χαρις ετελείτηρον πρωτιτερι του ι κεινον οπου εμελλεν να λαβει την δωραν, εντέχεται να το πριλαβουν (ενν. το πραγμα) ο κληρονομοι του τεθνεώτος Ασσίζ. 157^α τέτοιας λογής εδιωζαν τους προφήτας οπου ήταν πρωτύτερα σις Μάξιμ. Καλλιων., Κ. Διαθ.² Ματθ. ε' 12: ια^β) (με ιιπιατ.): Και ταυτο γνωσκε, ότι (ενν. τα δυο κατεργα) εις τα μιλια ερχονται ισαι, αμη εις τας ώρας, ποτέ δεν ημπορει να έρθει ισα, επειδη σηκώνεται (ενν. σχετικα με την αγκυρα) ένα το άλλον πρωτιτερα Rechenb. 78^α ια^β) (με την προθ. απο πβ. Τζάρτζ., Νεοελλ. συντ. Α' 77, 2): καθως πρωτύτερας απο λογου μου εγνώριζες τον Θεον και ελατρενός τον με καθιρόν νουν Βενετοός, Δαμασκ. Βαβλααμ 148^α Απεθανε και η βασιλεια Ζωη μπ' αιτου πρωτύτερα Χρον. βροιλέων 1265^α Αυτα επροσεχτοι ο Θεοδοτος, και ο Θεός ... ο συνιεις εις παντα τα έργα ημών, έστοντας να δεχθει την γνωμην του πρωτιτερα

απο τα έργα, έδωκε τέλος της προσευχής του, και εστειλέ του παραυτα τον θάνατον Ροδινός (Βαλ.) 208. 2) (Τοπ.) πιο μπροστά, πριν από κ. άλλο: *επολέμησε ο Ταμερλάνος ... και επηρε τον σουλταν Μπαγιαζίτη και εχαλασε και το φουσατο του ... ως καθώς τα εγραψαμε πρωτύτερα Χρον. σουλτ. 57^{2α}.* (εδώ σε αντίθεση με το ύστερα): *Επιρρημα εναι μερος λόγου άκλιτον όπου λαμβανεται η πρωτύτερα η ύστερ' απο το ρημα Σοφίαν., Γραμμ. 80. 3) (Προκ. για υψηλότερη προτεραιότητα ή μεγαλύτερη σημασία) α) (για πράγματα) πριν και πάνω απ' όλα, πρώτο και κύριο: *ο βισκουντης ένι κρατούμενος ... να νομέψει όλα τα πραγματα του τεθνεώτος, και να ποιησει πουλησιν ... εως όπου να πλερωθει εκεινον το όφλημαν πρωτύτερα' και έπειτα να μεινει τιπιτες απ' εκεινα Ασοιζ., 388^{1β}.* Αυτού δηλοι πρωτύτερα *περί των κρισιμάτων, και ποταπόσ ανθρωπος εμπορει να εγκλητεύσει εις την αυλήν έτερον ανθρωπον, και ποιον όχι Ασοιζ. 281⁴* (εδώ με επόμ. το συνδ. παρα, βλ. Επιτομή, λ. πικρα ΠΑ'λα); *πρωτύτερα παρά όλα τα πραγματα του κόμοου πρέπει ο ανθρωπος να αγυήσει τον Θεον, τυπισα να αγαπήσει τον εραυτόν του, τυπισα να αγαπήσει τον κύρην του και την μαιναν του Ανθ. χαρ. (Κακουλιδη-Πηδώνια) 75^β* (για πρόσωπα) πριν και πάνω απ' όλους τους άλλους, κατί προτεραιότητι σε σχέση με τους λοιπούς: *ιμόσ ετραμεν παντι' εμπρότερα' μου ενιβεγτοι, πρωτότερα καθίζει! και παντα επροτιμουν τον εις τα καλά μπουκούνια Σαχλ. Β' (Wagn.) P^M 351' εγω διά το δικό μου συμπάθω σου ει τι μου 'ποικες, οτι εγω θέλω πρωτύτερα την αφέντια σου παρά τους λις μου Ανθ. χαρ. (Κακουλιδη-Πηδώνια) 93' Αν έχεις παιδιν ουγγενην να έχει πιωχλειαν μεγαλην, (πικραλ. 3 ιπ.) μη τον αφήσεις κιν ποσως διά ξένο να πεινιμει, | σπλαγχμιοιν αυτόν πρωτύτερα, λέγω, παρα τους ξένους Ντελλαπ., Εικαστήμ. 2401' (εδώ ως κατηγ.); *ο ρήγας ενι όλων πρωτότερι εις τα ήγια του Θεού να στερεωσει τας όποις τους άλλους ρηγάδες Ασοιζ., 36^{2α}. 4) (Ως συγκρ.) προτιμότερο, καλύτερο: πρωτιτετρα ν' υποθάνομεν ολοι μας και πασιεις, παρά ν' αφήσομεν τους Γενουβίσοσ να μποιιν ωδι Μιχ. 456².***

Εκφθ. 1) Όλοσν) πρωτύτερα, βλ. λ. όλον 3 έκφθ. 2) *Πρωτύτερα υπό τον καιρον = πριν υπό την ιναμινομηνη στιγμή, πριν την ωρι (κάπ.); Ιησού, Υιέ τινι Θεου, τι έχεις να καμεις εού μετά μας; ΗΑθεσ εδω να μας βασανίσεις πρωτύτερα απο τον καιρόν; Μαξιμ. Καλλιουπ., Κ. Διπθ.² Μιπθ. η' 29.*

Φθ. *Εχω πρωτιτετρι δικιοιν από κάπ. = έχω προτεραιότητα με κάπ. ζήτημα εναντι κάπ. άλλου προσώπου; εάν ο εις απ' αυτούσ τους δυο (ενν. διαδικουσ) ημπορει να διίξει με β' μαρτυρας άλλουσ, ... ότι ητον πρώτος ο εγκαλόν, δικιοιν ενι οτι αυτόσ να έχει πρωτύτερα δικιοιν απ' εκεινον η απ' εκεινουσ τούσ αγκαλεσεν Ασοιζ., 103⁵.*

πρωτύτερον, επιρω., Φικιολ. (Legr.) 184' *πρωτότερον*, Πόλ. Τρωαδ. (Παπιθαμ.-Jelfr.) 107, Διήγ. Βελ. χ 234.

Το συνδ. του επιθ. πρωτύτερος ως επίχρ. Ο τ. από το επιθ. πρωτότερος (βλ. λ. πρωτύτερος). Η λ. σε κέμ. του 17. αι. (Κριτοπούλ, Γραμματ. 116).

α) *Νωριτερα, προηγουμένως, πιο μπροστά; Η βαγια δε εκ την μορφήν εγνωρισε τον νιοσ' οτι εναι ο παλιπόθητος κόρης της Πλατζιμ-Φλώρας. | Πρωτύτερον γιρ ελεγεν η κορη τας βαγιτσας: (παρκαλ. 1 στ.) Ο Φλώριος έν' ο ποθος μου και η ασχόληοίς μου Φλώρ. 1638' Εχουν τα όρνεα αυτά δεινόν, πικρον φαρμάκιν. | Ει τιναν τυχη να*

ιδουν, ευθύς εξεψυχίζει (παραλ. 1 στ.) Εί δε και βλέποντες ημείς πρωύτερον ι κείνα, | ουδεν μας βλαπτει το πικρόν φαρμακιν, όπου έχουν Φυσιολ. 372^υ· ει τις δωρον εις εοδεν πρωύτερον χαριεσι, | στείλε το εού διπλοτερον, και να σε ευχαριστησθαι Φλωφ. 1185^β (με επόμ. τους συνδ. παρι, παρού): Ο Αχιλλεύς πρωτότερον παρα μίαν εβδομα- δονί εφθασεν, εκατέλαβεν, ευρισκει το φουσσατον Πόλ. Τρωαδ. (Γιαπαθωμ.-Jeffr.) 2795· Η γυναικα η χληρα εαν ορμασθή πρωτυτι ρον παρον να πληρωθει ο χρονος της χληρεις αυτής ατιμούται Ελλην. νόμ. 582^υ· Πιστεω και πρωτότερον παρον να εοπε- ρωσει, | να μιθεις εις τον πόλεμον τι δοθλευσιν ποιούμεν Πολ. Τρωαδ. (Γιαπαθωμ.-Jeffr.) 10986· β) πρώτα-πρώτα, πριν και πικνω από ολα: τι μι ζητει πρωύτερον κι οργεται να ποισω, | καν δικαίον καν χαριτα ηθελεν εκ τε δύο; Χρον. Μοφ. Ρ 7710.

Φορ. προσέρχομαι πρωύτερον = (εδώ προκ. για κληρονομικά δικαιώματα) έχω προτεραιότητα: ταύτα λεγομεν δια τας κληρονομίας, ότι προσέρχονται πρωύτερον υιοί, δεύτερον οι από τον κυρην, η την μανναν, τριτον... οι αδι λφοί Ελλην. νόμ. 564^π.

πρωιτίτερος, επιθ., Διήγ. Αλ. Ε (Lolos) 127², Λιπιθ., Μιθ. (Γλαράσογλου) 5², Ιστ. πατρ. 143⁵⁴, Ιηγιά, Χρυσοπ. 309 (12), Μορεζ., Κλίνη φ. 28², 54², 74², 301², 539², Βε- νι τσιζ., Δαμασκ. Βιρλαάμ 30^{10 745}, 38¹⁷², 67¹³, Νομοκριτ. 97, Χριστ. διδάσκ. 55, Ροβι- νός (Βιθ.) 53, Μαξιμ. Καλλισι., Κ. Διαθ.² κω η' 15, Μπερτολδίνος 107² πρωτέτε- ρος· πρωτότερος, Πόλ. Τρωαδ. (Ι λιπιθωμ.-Jeffr.) 1318, Χρον. Μοφ. Ρ 3056.

Από το επιθ. πρώτος και την κατάλ. -υτιρος, Ο τ. πρωτέτερος με -ε- πιθ. απο εφθονιστ. επίθρ. την γειτονικιου. Τ. πρωτεσσύτερι ισμ. ιπι τιακιν. ιδώμα (Κωκτ., Λιξ. πικικιν., Λ. πρωτεσσύτερε). Ο τ. πρωτότερος, από το επιθ. πρώτος και την κα- τιάλ. -τερος (πβ. Χατζιδ., ΜΝΕ Α' 413), τον 8-9. αι. (Τ.Γ.Κ). Η λ. απο Βλίχ. (γρ. πριμτη- τιμος), στον Κατουίτ. (ίφ. Δ' 429. ΚΑ. Γ' 288), ιτε έγγρ. του 18. αι. (Μπόμπου-Σταμάτη, Ηρακτ. Ε' Παν. Σ. 458) και σήμ.

1) (Χρον. σημνι.) που προηγείται χρονικα, προηγουμενος, προγενέτερος: Τού- τος ι καμε πρώτος βεζιρην να καθεται σιμα του και ιι κρινει αλλοτι, σταν αυτός δεν εινη παρών· διοτι οι πρωτυτεροι αρχηγοί των Τουρκών γραμματικους μόνον ειχασι Νικταρ, Ιεζοκοιμ. Ιστ. 290²· ει δι εκεινος (ενν. ο άνδρας) μετα ταύτα παρει ετερην γυνικιν, το δικιον κι λευει και οριζει οτι οι συγγεινις της άλλης του συμβις της πρωτετερης ημπορούν καλά να του ζητησουν εκεινον το λιγατον τό ται αφηκει η (ινν. πρωτετερη) γυνικα του Αισιζ. 392· Και την ωραν τυν επερινον εγιναι τρεις σιοισμοί από τους πρωτετερος μεγαλυτεροι, όπου ηθελε να γιμίσει το νησι ανω κατω Διηγ. εκρ. Θηρ. 1093²· Και εκανε καθημερνο ωσάν τις περιωμίμεσ' τις μερες τις πρω- τιτερες οπόχομει γραμμενες Διηγ. ωραιος. 940. 2) Μεγαλύτερος ιστην ηλικια, πρω- τοτοκος (με οισ. όπως παις, παιδί κλπ.): Δεκατρεις δε παιδας ειχε, | κι εσοκωθθηον οι πέντε | εις της Τροίς γονη την μαχην' | οι πρωτότεροι των άλλων' | οι δ' οκτω γονη οι εοχάτοι | εις την μηχην ουκ εμβαυαν' | ως αναξιοι πολιμου Ερμον. Ω 108²· Ο Πρια- μος ο κυρης μου μόνιος την αφεντευγει (ενν. την Τρογιαλ) | κι εις ολο το βασιλειο τη Φρυγιας βασιλευγει, | και οπισω τον θανατον του η βασιλεια τυχαίνει | και ωσάν πρωυτερον παιδιού εμίνα ν' υπομενει Φορτουν. (Vinc.) Ιστ. γ' 14· 3) (Σηοκ. για κοι- νωνική τάξη, σειρά, ιεραρχία) ανώτερος, κορυφαίος: ήτον ο πρωυτερος αρχων της Ρωμανίας Χρον. Μοφ. Η 3056.

Το αρσ. ως ουσ. στον πληθ. = α) οι πρόγονοι: Διατι *εδω δεν θελεις ζήσει παντοτινα' αμη, καθως είσαι θνήσας, θελεις αποθανει, καθως και οι πρωτιτεροι σου ολοι Βενετσιάς, Δαμασκ. Βαβλαάμ 112^ο έχω ακουστά από τους πρωτιτερους μου οτι ειναι καλλιον τινάς να αποθανει παρα να παρεβει την αληθειαν Λούκαρ., Διάλογ. 220^ο β) οι επικεφαλής, οι άρχοντες: τον καστελλάνον κραζετε, ομοίως των κοντοσταυλων, I και τους οργεντες μετ' αυτοός, ολους τους πρωτοτερους Χρον. Μορ. Η 8298 ως ουδεν ημύρεσαν, εις Αθηνάς εκριναν! οι παντες οι πρωτότεροι, οι καλλιότερα Ελληνωλ, I ολοι εκεί να συναχθούν βουλην δια να επαρουν Πόλ. Τρωάδ. (Παπαθωμ.-Jeffr.) 13531.*

πρωτύτερα, πρωτιτέρα, επίρρ., βλ. πρωτότερα.

΄πτά, αριθμητ., βλ. επτα.

πταίγω, βλ. πταω.

πταίρω, Ιερακισ. 406^ο, Ορνεοκ. ιγρ. 543^ο.

Το αρχ. πταιρω. Τ. φταιρω σήμ. ιδιωμ. (Παπαδ. Α., Λεξ., Καρλνικόλα Α., Συμ. 3, 1977, 93, Μιχαλαρά-Βογιατζή, Λεξ. Σύμης, γρ. φτέρω βλ. και Andr., Lex., στη Α.).

πταισθής ο, βλ. πταισθής.

πταιύμιον τι, Τρωάκ 522^ο, Ασοσίζ. 160^ο, 402^ο, Διγ. Α 831, Πόλ. Τρωάδ. (Παπαθωμ.-Jeffr.) 602, Διγ. παιδ. (Τσιουλι) 220, Συναξ. γαδ. (Βασιλ.) 108, 275, Φλιώρ. 697, 1782, Εγκυπ. 59, Φαλιέρ., Λόγ. (Bakk.-v. Gem.) 128, 194, Μαχ. 352^ο, 586^ο, Θησ. Β' [60^ο], Ε' [8^ο], Ζ' [7^ο], Θησ. (Foll.) I 9, Πλάμιαδ., Θρ. Θιου. 37, Διγ. Αλ. V 49, Ανθ. χαρ. 289^ο, Διγ. Αλ. Ε (Zolos) 309^ο, Ιστ. πατρ. 118^ο, 5^ο, Μαρτύρ. ιγρ. Νικηφ. 251, Μεταφρ. Δαμασκ. Βαβλιύμ 121^ο, Βικ. Λυβύπ. (Παπαθωμ.) Γ' 62^ο, 73^ο, Ιστ. Βλαχ. 1409, 1416, Διγ. Ανθρ. 330^ο, 333^ο, 336^ο, 364^ο, Ευγέν. (Vitti-Spadaro) 586, Σουμμ., Πιστ. φίδ. Γ' [571], Ε' [1636], Νεκταρ., Ιεροκοιμ. Ιστ. 102 δις, 212, 258, 331, Ρυδινός (Βαλ.) 187, Δυκκροικ. (Κακλ.) 801, 1211, Ιστ. μαικαρ. Μαρκ. 648, κ.α. ?επταισιμον, Βιζ. Ιλιάδ. 364 πταισιμο, Σουμμ., Ρεμπελ. 168 δις, 181, 182, 185 πταισιμ(ν), Αχέλ. 2529 φθαισιμ(ν), Σουμμ., Ρεμπελ. 167 φθαισιμον, Φαλιέρ., Ριμ. (Bakk.-v. Gem.) 282 χφφ (βλ. Bakke-v. Gemert [Φαλιέρ., Ριμ. ο. 139]), Θημ. Η' [101^ο], Ch. ρορ. 395 κριτ. ιστ., Μαλαξός, Νομοκ. 80, Στιουριν. 827, Νομοκριτ. 70, 86 φταιξίμο, Πεντ. Αρ. XXXII 23, Ιντ. κρ. θεατρ. Α' 90, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 486^ο, Hagia Sophia v 545^ο φταιξίμο(ν), Αιτωλ., Μισθ. (Παρασσηλου) 20^ο φταιξιμον, Πηγιμ. Χρυσοπ. 277 (5), Πιστ. βοσκ. IV 5, 98, Hagia Sophia v 545^ο φταιξιμο, Χρον. Μορ. Η 5880, 5910, Φαλιέρ., Θρ. (Bakk.-v. Gem.) 74, Πεντ. Γέν. IV 7, L 17, Έξ. X 17, XXIX 36, XXX 10, Λευ. ιτ. IV 3 δις, 8, 14, 24, 33, 35, VI 18, VIII 2, IX 7, X 19, XXVI 24, Αρ. V 6, VIII 8, XIX 17, XXIX 5, Δευτ. IX 18, XXIII 23, Χρον. σουлт. 26^ο, 113^ο, Πανιόρ.² Ε' 207, Ερωφ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Αφ. 67, Α' 97, 103, 460, Β' 260, Δ' 252, 355, 390, Ε' 74, 372, 627, 628, Χορτατση, Ελευθ. Ιερουσ. Β' 162, Ιντ. κρ. θεατρ. Δ' 7, 10, Πιστ. βοσκ. I 5, 142, 144, Θυσ. (Bakk.-v. Gem.) 837, 970, Σταθ. (Martini) Ιντ. β' 64, Ροδολ. (Αποσκ.) Α' 29, Β' 225, Ε' 480, Νομοκριτ. 110, Σουμμ., Πιστ. φίδ. Α' [1221], [1224], Φορτουν. (Vinc.) Προλ. 15,

κλ. φταισιμό(ν), Πηγά, Χρυσοπ. 172 (2), Πιστ. βουκ. IV 5, 164 φταισιμον, Χρον. Μορ. Η 3398, 5136, 5834, 5866, 5890, 7340, Χρον. Μορ. Ρ 3398, 3420, 5828, 5834, 7340, Φιλίερ., Ρίμ. (Bakk.-v. Gem.) 282, Ch. pop. 395, Βουστρ. (Κεχ.) 190^α, Δεφ., Λόγ. 256, 322, Ερωφ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Δ' 440, 614, Πιστ. βουκ. IV 5, 31, 8, 94, Θυσ. (Bakk.-v. Gem.) 65, Ευγέν. (Vitti-Spadaro) 553, Ροδόλ. (Αποσκ.) Α' 334, Σοιμμ., Πιστ. φιδ. Α' [459], Β' [1189], Γ' [287], Δ' [615], [618], Φορτουν. (Vinc.) Πρώλ. 34, Ροδίνος (Βαλ.) 167.

Από το αρχ. πταιω και την καταλ. -(ο)μιον (Ανδρ., Λεξ., λ. φταιξίμο) πβ. επιθ. πταισιμος ιτο Steph., Θητ. Ο τ. πταισιμο στον Κατσαϊτ., Ιφ. Δ' 197, 287, Θυ. Πρωλ. 46, Α' 69, Γ' 341, 346, καθώς και στο ΑΛΝΕ λογοτ. Ο τ. φθαισιμον αε έγγρ. του 18. αι. (Κωδ. Παναγ. Σηρλιαστ., ΔΙΕΕ 27, 1984, 422). Οι τ. φται- μι- πιδορ. του εφταιξα, αορ. του φταιώ (Ανδρ., Λεξ., ό.π.). Ο τ. φταιξίμο (γινι το σχηματ. των οποίων βλ. και Χατζιδ., ΕΓΦΣΠΘ 1, 1927, 29) και σήμ. Ο τ. φταιξίμον στο Σομαν. (λ. φταισιμα) και σήμ. ιδίωμ. (Παπαχρηστ., Λεξ. ροδ. ιδίωμ., λ. φταιώ). Ο τ. φταισιμο ιπον Κατσαϊτ., Κλ. Β' 138, σε κείμ. του 18. αι. (Δαβιδ 366) καθώς και στο ΑΛΝΕ λογοτ. Ο τ. φταισιμον ιπο Στεφινόνπ., Βιβλ. Στεφινόνπ. 13, σε νυμοκανονικό κείμ. του 15. αι. (Μοπιης, ΕΕΒΣ 34, 1965, 201^α πβ. Βακτ. αρχιερ. (Ακανθ.) 917 π' 62), ιπο Βλαχ (λ. φταισιμα), ιπον Κατπαϊτ., Ιφ. Ε' 220 και σήμ. στο κυπρ. ιδίωμα (Χατζ., Γρημμ. κηπρ. διαλ. 36, 161^α βλ. και Μιναρόδ., Λθ. 8, 1896, 437). Η λ. τον 6. αι. (ΠΛ) καθώς και ιτε έγγρ. του 15. (Έγγρ. Μιλτ. 66) και 17. αι. (Γιούμ., Κρητολ. 9, 1979, 15).

1) Πταισιότητα, ευθύνη, φταιξιμο (βλ. και Bakker-v. Gemert [Φιλίερ., Ρίμ. σ. 139]) με τις προθ. με, ανευ: Ελα και σοι, μα τον Θιον, δι' αυτεινους να λιπαλιη, Ι τις με ιδιο φταισιμον εις καταδικη να 'σαι Φιλίερ., Ρίμ. (Bakk.-v. Gem.) 124 εφυγαμι εκ τον πόλεμον ανευ φταισιμιτός μας Χρον. Μορ. Η 5130 (συχνότη. με ρ. όπως διόω, έχω, ρικτω/ριχίω κ.τ.ό.): μη δίθεις, κορη μ' αππληγχη, το φταισιμον ο' εμενα, Ι μα να το δωσεις ειγ' πριπόν και δικιο προς εσειη Σοιμμ., Πιστ. φιδ. Γ' [287] εις εμένα το φταισιμον μου ριζει, Ι μα ριζε το αε σενα Πιστ. βουκ. III 3, 110^α μαχρινε ... (παρ. 3 στ.), μη λιχει να σε ριζει Ι στο φταισιμον εμένα, Ι να γλυτωσει εκεινη Πιστ. βουκ. IV 4, 43^α διλωσ να 'χω φταισιμα, φταισιτη με ανομιζει Ζήν. (Αλιξ. Στ.-Αποσκ.) Β' 384 διά τους εφται χρόνος ουδίν οια εοσειλα επιστολην ... νι ηξευρετε οτι ουθεν είναι το πταισιμον απο εμένα ουδε απο την αγνωσιαν μου Λίγη. Αλ. F (Lolos) 308^α μη σιειδιζε-τε τον βασιλειαι, ουθεντες, Ι διατι όλον το πταισιμον ιπον εις τους μηηιδες Ι και εις τινες αυθεντες της Φραγκιας Ψευδο-Γεωργηλ., Αλ. Κιν/π. 232. 2^α Παράπτοια, ιφαλμα, λάθος: Ει μεν ήτον παιηαοντα ιδω ο Μιγαζ, Κύρη Ι το ομάντζιον του αφινη τηι, του πριγκιπι Γυλιαρω, Ι και μετά τούτο εβασταξιν αρματα προς εκκείον (παρ. 1 στ.) ο νομος γαρ οριζε το ... Ι να ήτον ακληρομόμητος ... (παρ. 1 στ.). Ως δε το λιγει το εγγραφοι ... (παρ. 1 στ.), ότι ποτέ ουκ έποικιν ομάντζιο ... (παρ. 1 στ.), ουθεν φερνει το φταισιμον εις ακληριαν το πρραγμα Χρον. Μορ. Η 3420^α «... εισαι αφί-ορκος, απιστος στον λιζιον σου αφεντην (παρ. 12 στ.)». Το ακυσει το ο μισοίρ Ντζεφρές ..., Ι το πώς τον απουκίπασεν ο ρηγας ..., Ι και ειπειν του το φταισιμον, το ασφαλαν σπον εποικεν ... Χρον. Μορ. Η 5828^α ο ψηλοτατος αφέντης ο μεγας σουλτα-νος ... πολομά σε να ηξευρεις πως εσυμπαθηρόν σου από το πταισιμον οας, οτι ο πατηρ σου ο ρε Πιερ ήτον η αφορημή τούτης της μιχης Μιχ. 292^α (ως σύστ. αντικ.): έπταισε παιδιν επταισιμον, μη θινει το ο Παρις, Ι μετά οργής οργιστηκιν Βιζ., Ιλιόδ. 364^α ωσαν

ενος μάστορας οπου έχει πέντε ἐξι μαθηταδες, ἐπειτα τον φταιοουν τιποτες με γαλον φταιοσμον και αυτος ομοσει ότι ... να τους δειρει όλους ... Συναδ., Χρον.-Διδαχ. φ. 133^α (πρωκ. για ερωτικό συναίσθημα): είντα γοργό την πλερωμή βρισκω στο φταιοσμο μου. | καλα και φταιοσμο ποτέ γή κρίμα δε μπορούσι | όσοι κι αν το γροικησουσι, μη δικιο να το πούσι. | Χρονοαφι δε μ' εκομπωσε ... (παρ.αλ. 1 στ.), μα σπλαχνος κόρης ομορφης και καλλή πλουσιομενα! τωση φωτιά στα σωθικά μου ριξαν τα καημενα Ερωφ. (Αλεξ. Ετ.-Αποσκ.) Β' 260, 261^α αν της υγάτης φταιοσμον γλυκότ ' έχει μεγάλη. | γιατί να 'χει στενοτητα κι ανάγκη να μην σφαλει; Σουμμ., Παιτ. φιδ. Γ' [557]: (σε προσωποπ.): Η Αγαπη και το Πταισιμον αρχισαν να τον λέγων (ενν. τον Αχιλλεα) Πόλ. Τρωάδ. (Παπαθωμ.-Jeffr.) 9323^β (νομ.) αδικημα, ανόμημα: εφωγαν (ενν. οι καπουριόνοι) ενταμα με όλους τους ετέρους φυλακιμένους, οπου με δαύτους ησαν ανταμωμενοι διὰ ετερα πτωσιματα Σουμμ., Ρεμπελ. 189^α ο αφέντης ετούτος ο Πιζωνης να τους κρινει εις το πταισμο της ρεμπελιώς, οπου ο λαός ε τούτος εκαμε Σουμμ., Ρεμπελ. 186^α Ουδέ δια χρεος ουδέ δι' άλλον πταισιμον, μήτε μιαν γυναικα ουγχορωμέν να βάλωσι εις φυλακήν Βακτ. αρχιερ. (Ακανθ.) 613 μθ' 3^α Οστις καταδικαιθει εις φθαιωσμον και περιωρωνσι τον, δεν διατιθειται Νιμωκρετ. 100^α (με ειδος συστ. αντικ.): Οστις κατηγορησει τινη εγκλημητικόν πταισιμον, ανάμεσα δύο χρονωσ θέλει να πληρωσι την κατηγοριαν, ειδημή, το τέτορον των πραγμάτων αυτου ζημώσι το Βοκτ. αρχιερ. (Ακανθ.) 914 οζ' 3^α γ^α γ^β αμιά(σ)ημο: κανονίζει (ενν. ο πνευματικός) αυτόν κατὸ το πταισιμον ουτου' και ει μεν έχει πολλὰς αμωρτίας κωνονίζει αυτω την μεγαλοτεραν αμωρτιαν ... Νομοκ. Αγ. Γεωργ. 139^α λιγει (ενν. ο Χριστός) «Πιτερ, αφες υντοις» ... δια να τον (ενν. τον Θεόν) κινήσει εις ευσπλαχνιαν, να συμπαθησει το μεγαλο πταισιμον εκεινων, οπου τον εσπιτωρῶσαν Γοδινώς (Βαλ.) 136^α (ως συστ. αντικ.): είπειν ο Μωσι προς τον Λυθ' εσεις εφτωιξετε φταιοσμο μεγάλο και τωρα να ανεβω προν τον Κυριο, αν τυχει να συμπαθησω γιω το φταιοσμο σας Πεντ. Ξξ. XXXII 30^α εοτρηφην ο Μωσέ προς τον Κυριο και ειπεν' πυρακαλώ, εφταιζεν ο λαός ετοιτος φταιοσμο μεγάλο και εκυμεν υιτωνων ειδωλα μαλαματένια Πεντ. Ξξ. XXXII 31^α (εδω πρωκ. γω το «έργο» της αμαρτίας): το φταιοσμο σας, ος εκυμετε το μουσκιρι, επηρα και εκιψα αυτο εις την ιωτια Πεντ. Δευτ. IX 21^α (πρωκ. για το προπατορικό υμωρτημα): επαθεν (ενν. ο Ιησους Χριστος) εις τον κοιμον, διη να λύσει το φταιοσμον του πρωτοπλατου Αδωμ Μετωφρ. Δαμωκ. Βαρολαάμ 99^α (περιληπτ.) τα σφέλιματα, οι αμαρτιες: επαιδενούσας μας, Δέσποτι, δια το πτωλαιμόν μας, | και μας εκατεδικασας εις χειρας των εχθρων μας! | πολλα καλά το εκαρις ως να σωφρονοθωμεν, | σαν τω χρονοφι στην φωτιαν και να λαγαριοθωμεν Ιστ. Βλαχ. 2477 [= Γέν. Ρωμ. 99] εφωλω προς τον Κυριο και ειπη: «... θυμησον τους σκλαβους σου ... και γνήψεις προς τη σκληροτητα του λαού ετουτοινοῦ και προς τη κακοσινη του και προς το φταιοσμο του ...» Πεντ. Δευτ. IX 27^α γ^α (εκκλ.) παραπτωμια που επιφέρει παιύη της ιεροκυνης ή παράπτωμια του ορχιερέως που τιμωρεται από τη συνοδο των ιεραρχών: Ο δε κατος τρίτος ... κανών οριζει ότι οποιος ιερεύς ή διάκων να λεγει ότι ηξένυρει δια τον αρχιερῶσαν αυτου ότι ευρωκεται εις φταιοσμιτη και πριν να γεινει σύννοδος και απόφασις κατὰ του επισκοπου και τολμήσει και κόψει το μνημόσνον αυτου ... Μιλαζός, Νομικ. 150^α (εδω ως συστ. αντικ.): η ν ... εγκυλεσει ιναν από τα προσωπα της εκκλησιας ότι έπταισε πταισιμον, οπου να χασει την κροσσην του, θέλει να μη δεχεται πωσα

ανθρωπον εις κατηγοριαν ιερειωσ, αμη τοιούτων, οποιον λεγει ο κανών, να είναι χριστιανος ορθόδοξος ..., μηδε να είναι απο πταισιμόν του τιπιτες χωρισµενος απο την εκκλησιαν Βακτ. αρχιερ. (Ακανθ.) 917 π' 58· γ') η θυσία εξιλέωσης ιμμεριτών στην Π.Δ.: ετοπη η ορμηνεία εις το ολοκαυτωμα, εις το κανίσι, εις το φταισµο Πεντ. Λευτ. VII 37· έπαρε ... το λαδι του αλειμμα και το δαµηλι του φταισµου και τι δυο κριαρι ... Πεντ. Λευτ. VIII 2· προβατο ένα ... για ολοκαύτωμα, 'ριφι γιδνω ένα για φταισµο Πεντ. Αρ. VII 16' (προκ. για το σφάγιο που προσφέρεται ως θυσία εξιλέωσης ιμαρτωίων): το κρεας του δαµαλιω ... να κάψεις εις την ιστιπ από οξω το φουσσάτο· φταισµο αυτό Πεντ. Έξ. XXIX 14· να ανακουμπισει το χειρι του επί κεφάλι του φταισιμον και να σφάζει το φταισµο εις τον τοπο του ολοκαυτωμα Πεντ. Λευτ. IV 29 δις· να παρει ο γερίας απο το αίμα του φταισιμον με το δάχτυλο του και να δωσει ιπι τις ακρες του θεοισατήριου Πεντ. Λευτ. IV 34· δ) σφάλμα, ελάττωμα σε συγγραφικό έργο: θελω ετοπο το μικρόν μου ποιήμι να το λεγουν Ανθος Χαριτων και, πν τόχει τιποτες πταισιμον, είμαι βέβαιος να ενι εις την συνείδηση εκεινου οπου το αναγιωσκει Ανθ. χειρ. 289¹⁵. 3) Ντροπή, προσβολή (Κακουλιδή-Πηδώνια [Ανθ. χαρ. σ. 195]): Η εκτη (ενν. προδότησα) ένι ολοκαλη και βερτιουζικη απταν τα κορµια θελουιν να 'ναι δυνατά και υπομονητικι δια να μηδέν λάβουιν αντροσην και φταισιμον εις το κορµιν τους ουδέ εις την ψυχην τους εις τα πραµατα τους ου δια την πιτρίδα τους Ανθ. χαρ. (Κακουλιδή-Πηδώνκι) 127.

πταιίς η' φταιίση.

Από το πταιω και την κινταλ.· οίς.

Ενοχή, φταιίση: Μι, αδικο γενος, αγνωρο, επρεπε να κιντιβουνι ολες οι 'πίτες του ουρμητοι και αυτες της γης ν' ανεβουνι και τα σμηχτουν νι κηφουσιν και να οας αφανίσου, | για να 'ν' περιωσι η φταιίση σου κι η κατοδεληση σου Φαλιερ., Έθ. (Bakk.-v. Cem.) 136· ας τους χαλασει η κρηση οας κι ας τους καταφρησει, | για να 'χει ο κοσμος τα θωρηι την αποτον τους φταιίση αιτ. 226.

Ήθ. είμαι της φταιίσης = φταιίς, είμαι ένιχος: θιωρω για χαλοσίση σου νι τονι σερπονουεις, | γιντι, κυθως γνωρίζιµε, δεν έν' αυτος (ενν. ο Χριστος) της φταιίσης αυτ. 326.

πταιίσµα τι, Γλυκι, Στ. 522, Γλυκι, Στ. Β' 30, 43, Μιχ. Ιερημ. II 9, Πρωδρ. (Ειδeneier) IV 287, 348, Μαναση, Ποιημ. ηθ. 791, Διγ. Ζ 419, Πολ. Τρωαδ. (Παπιουμ-jeffr.) 1454, 3456, 3681, Ιστ. Ηπειω. XXI⁹, Λιβ. Va 410, Λιβ. Esc. 400 κριτ. υπ., 448, Δουκ. 317, Θημ. Ε' [100⁹], Εκλέντζα, Ποημ. 1², Έκθ. χρον. 36⁹, Διγ. Άνδρ. 317· πταιίση αν. Ασοίλ. 153⁹, 432², Φλωρ. 432, Λιβ. διασκευη α 466, Μιχ. 362⁹· φταιίση αν. Χρον. Μορ. Ρ 3343· φταιίση αν. Χρον. Μορ. II 4798, Χρον Μορ. Ρ 39· φταιίση αν. Ακτιλ. 325⁹.

Το αρχ. ουκ. πταιίση αν. Ο τ. φταιίση αν. (ςμτην. ανσ. πταιίση αν) στο Σομαν. Ο τ. φταιίση αν. στο Βλαχ. Ο τ. φταιίση αν. στο κυπρ. ιδίση αν. (Σακ., Κυπρ. Β' 848). Η λ. στο Βλάχ. και ισημ.

1α) Λαθος, σφάλμα, παράπτωµα: Μιχ. 166², Ανθ. χαρ. (Κακουλιδή-Πηδώνια) 99, Μορεζ., Κλίνη φ. 117⁹, Λίµπον. Αφ. 70⁹ (εδώ προκ. για λάθος της εκέψης): τα κιντα γνωμην πιτωµατα ουγχαίρησιν παρσοχεινι και μη αργιζοσθαι τινα προ τουτο

ερευνήσαι Διγ. Ζ 2353· (εδώ προκ. για λάθος, που αφορά ερωτική επιθυμία): Σκουληκοί του μεταγνώμον ...! ... που την ψυχή περνούσι | π' ανάπαψη μηδεκισµιά, στο φταίσµα μου το τόσο, | του δολιερού μου λογισµού δεν ηµπρωά να δώσαι Ροδόλ. (Αποσκ.) Α' 303· (ως σύστ. αντικ.): παίδιον πταισµα έπταισεν εις εξ αυτους εκείνους, | και παραστηνοί· οι ετεροι το σφαλάµ εις τον Παριη Βυζ. Ιλιάδ. 213· β) παράλειψη, απερισκεψία, αφέλεια: Λιβ. διασκευή α 466, 513· 2) (Νοµ.) αδικήµα, απιστία, πταισµα: Εµπαλής ... ουδέ ι τεχεται ... να σύρει άνθρωπον έξω του μέτρου, και αν το εποικει και να τον έχουν πισσέµνον, ... εντεχεται να ενι αιοχινόµενος κατα το φταισµαν του Αισίλ. 275^β· Μετά ταυτα γαρ τον ορισεν ενωπιον των κεφαλαδων | ότι διά την ανταµοιβήν του φταισµατος που εποικεν (παρ.αλ. 1 στ.) να απέλθει στον ρήγαν της Φραγκίας κι εκείνος κι τον κρίνει Χρον. Μοχ. Η 3343· Κριτής απροσποληπτος Θεόν παραοιαζει, | καθεναν με το πταισµα του την εκαταδικαζει Ιστ. Βλαχ. 1394· (εδώ µε την προθ. ανεν), και άνεν τινος φταισµατος να τον καταπατήσει | διά λογους ψεµατερινοός και δωριανα µαντατα Χρον. Μοχ. Ρ 4798. 3) Αδικία, ατιµία, προσβολή: Αλήθεια, στον υπήγαµεν εκεί να εκδικηθούµεν, | δια πταισµαν σπού έπακων οι Τρώες των Ελλήνων, | όλοι χαρισµα με εδωκαν, προτιµηοιν, µιαν κορην Πόλ. Τρωϊκ. (Παπαθωµ·Jeffr.) 1406· όλα εργατά τα πνευµατικά ... είναι τούτη: να συµπαθήνειστι πταισµατα τι σου εποικασιν ... Ανθ. χιφ. (Κικουλιδή-Πηδωνια) 96· Μαντάτο από την ατιµον με φερνικ βασιλέα, | όπου ο πατηρ τον υβρισε τους πρώτους εδίκους µας, | σπού κακον ουκ εκιµαι, ζηµην η άλλον πταισµα Πόλ. Τρωϊκ. (Παπαθωµ·Jeffr.) 1464. 4) Ηθικό παραπτωµα, ηµαρτία: Τί 'ποικες αγαθα µισθά τώρη κε τι ρικκλωσου, | ο περιστιτης σιµλαυς ζήτι να τονε σωνου, | να ξεπλυθει τα πταισµατα και σπόθει· έχει κριµα Σκλέντζα, Πουήµ. 54· και τις ανταποδόσεις την φηβεράν ημεραν, | εν η πάντι τι κριφια πταισµατι φανερονται | αγγέλων κατενάσιον και των ανθρώπων πιντων Διγ. Ζ 2712· Αλλ', ω θεέ µακροθυµε, καµε 'λευθερωσέ αυς, | υπό τωσαντι πταισµατα κικα ιπιστριψέ τους, | διоти εξπέσασιν εις πιθη ατιµιας | και εις αδοκιµον τε νουν της αρρενοµαιας Ιστ. Βλαχ. 2742. 5α) Φταιξιµο, ευθύνη, υπαιτιότητα: Λέγεις, κιλέ νιοτερε, εµεναν εν' το πταισµα, | και ρικτεις μου κατηγοριαν και λέγεις επταισοι σου Εξωστοπ. 92· Και με όλον τουτον με πασα ος δικιαν και δικηρικτην παραγγ'λιαν ... κοινητενιούζοµαι αφήνοντα εις εµε οσον είναι χρηση εις την φαλλιαν μου και καθολικόν μου πταισµα Ανθ. χαρ. (Κικουλιδή-Πηδωνια) 74· Ερν έχω όλον το πταισµα, | ιψήν δικώς μου αποθανες Πόλ. Τρωϊκ. (Παπαθωµ·Jeffr.) 4260· ου βλεπετη κιλα πύσα άνθρωπος ποταπου ανθρώπου παραδιδει την εµπαλίην του εσπιστιου του, ότι σι βύλλαιε κακον αιθροσπον, οι λας της χωρας ουδέν ειτέχονται ποτέ να σινοµησασιν την κακοσύνην του, αν ουκ ενι πταισµαν Αισίλ. 411^α· (εδώ προκ. για λαθος/υπαιτιότητα γιδικοί): ατσαλλον πράµαν ένι εις τον µαστρον σιταν το φταισµαν καταγνώνην εκείνον Σόµπλιβ φ. 135^α· το δικιων κρινίσκει ότι εκείνος ο ιατρος ενι κρατηµενος ... να τον ικανώσει (ενν. τον αυθεντην) ετοιµηνι οσον εκείνος ο σκλαβος ... ιτι αξιαζει παρακιτω δια το ενι λαβωµένος διά το πταισµαν του Αισίλ. 180^β· (εδώ µε την προθ. χωρίς): το δικιων οριζει ότι εκείνος ηµπορει να το πωλησει (ενν. το οριων) απεκει και οµπρός ει τινος θελήσει, και πρεπει εκείνη η διατιµησις τι ενι εδική του με το κειµενον χωρις πταισµιν το σµιετον τινός Αισίλ. 201^β· β) (µε τις προθ. δικως, χωρις) αιτία, λόγος: Εσκότωσε τον βασιλέα τοτε τον Λαοµήδην, | την

πολιν κατω ἔρριψε μεχρι των θεμελιων, ἰ διχως μεγαλης αφορμης, διχως μεγαλον πταισµα Π6Α. Τρωαδ. (Πιπιτωαμ. Jeffr.) 11402: Εντειθεν οι δημηγερενοντις ... ετερω των οφθαλµους εξόρουσαν, ει και οι πλειονες χωρις πταισµατος Ιστ. Ηπειρ. ΧΧΓ.

πταισµολογῶν φταισµολογῶ.

Από το ουσ. πταισµα και το β' συνθ. -λογω.

Προσφέρω κ. ως ἐξελαιστήµα θυσια (πβ. και η. πταισιµον 2γ³): κη επηρει το 'ριφι του φταισιµου ος του λαου και εσφαξέν το και εφταισµολόγησι το σαν το πρωτο (ενν. 'ριφι) Πεντ. Λευιτ. ΙΧ 15.

πταιστής ο, Γλυκα, Στ. 277, Μειχ. 572², Ιστ. Βλαχ. 1690, 2273, Σουμμ., Ριµπελ. 166, 185, κ.α., Σιναδ., Χρον. Διδαχ. φ. 136¹, Βηκτ. αρχιεφ. (Ακανθ.) 240¹, 243², 883 κδ' Ι, Σουμμ., Πιστ. φιδ. Δ' [510], [524], [1239], Μάξιμ. Καλλιουπ., Κ. Διαθ.² Παύλ. Κορ. Α' ια' 27¹ πταισθης, Μαχ. 574¹⁰ φταισθης, Κρασοπ. (Eideneier) S 91 κριτ. υπ. φταισθης, Ερωφ. (Αλεξ. Στ. Αποσκ.) Γ' 308, Χορτάση, Ελευθ. Ιερουσ. Γ' 28, Πιστ. βικκ. ΙV, 7, 180, 8, 211, Ευνοδ., Χρον. Διδαχ. φ. 142¹, 147¹, Χριστ. διδασκ. 46, 185, Ζήν. (Αλεξ. Στ. Αποσκ.) Β' 188, 191, 384, Γ' 111, Α' 265, 354, Τζάνε, Καταν. 194

Από τον αόχ. του πταιω και την καταλ. -της. Οι τ. πταισθης και φταισθης με -σθ- απο υπερβάρυνση του απημελέγµετος -στ-. Ο τ. φταιστής στο Βλάχ. και σηµ. στη κωπη. ιδίωμα (Σακ., Κυπρ. Β' 848), καθως και στο ΛΑΝΕ. Τ. φταικτης και φταικτης σηµ. Η Α. πιθ. τον ΙΙ. αι. (ΠΛΟ βλ. και Ι.ΒΓ), στο Κουµαν., Συναγ. ν. λέξ. και σηµ. (Μπιμπιν., Λεξ.).

1α) Αιτωκ. υπεθύβνικ, υπιακίος, φταικτης: κιαις ις να μη με συντηρα, µήδ' και να µπορουσι τ' αµµατι', αποδ' 'ντι φταικτες μοι, κιανενα να θωροσοι Ροδαλ. (Αποσκ.) Β' 192: Ουδ' εγαι δικιον και πριπον, αποκοτιαι να πιαρις, ι τ' αφατες και τον ουρινοι, φταιστες να τους ικαρεις, Ι Γιστι σοις θλιψες και κικα και δυσιτιχίς µας φτανουν, Ι ηµεις χαλκιαδες εµπιστεν, οι ιδιοι ποι τις φταισσην Σουμμ., Πιστ. φιδ. Δ' [672]: ειν' οσι φταισθης μοναχός στο αιµι σπού τριχίε' Ι στη χωρα ολη ξευρεις το, πασειεις το κατεχι Ζην. (Αλεξ. Στ. Αποσκ.) Β' 189: β) ένοχος, υπολαγικ, κλητηγο-φουµενος: Και ο πωδιστας αρχεψεν μοναύτα να διέξει πως δεν εινη πταισθης Μαχ. 316²⁶: και επρεπε να μην φαινυνται (ενν. οι ποπολαροι) εις το προσωπον του κριτη ..., µ ολον τοντι αυτοι επηγαιναν θαρρετα ... να στεκονται κατι μπροσθεν εις το προσωπον του κριτη, ωσιν να μην ηθελε ειναι πταισται Σουμμ., Ρεµπελ. 185: Γυρισετε το, ω στρατηγοι, το φταισθη, κιας µιλησι Ζην. (Αλεξ. Στ. Αποσκ.) Γ' 105 (εδώ προκ. για εραστες): τους υπηρετας της θηις θελω τους πεψει να µπυν' Ι µεσα στο σηηλιον, κη τους δυο τούτους σαι φταιστικς να βρονν Σουμμ., Πιστ. φιδ. Γ' [866]: γ) αυτός που διεπρηξε αδίκηµα και εχει ήδη τιµωρηθεί γι' αυτό παρανοµος, καταδικος: η δικαιοσυνη σπού ειναι γλυκυτάτη ... τους αµαρτωλους και πταιστας βλεποιτας τον καιρον την πολυν σπον εκιµαι: µε τσσαντην παιδευσιν ... ελυτηρηκαι και τους ελευθερωσαι Σουμμ., Ρεµπελ. 192: όσοι εινη σκλαβοι, πταιστες και φονιαδες ας ελθουν με τον ρηγα ... και οι σκλαβοι ελευθεροι απο σκληβιαν και µπου πασα πταισµαι Μαχ. 360³⁵ Αλλά, αφέιτη κράτιστε, συνήθειαν δεν έχουσι εδω στην επαρχιαν σου ... Ι τους πταιστικς να ξεµολογούν και να τους κοινωνουσι, Ι µονον αµετανοητους υπαν και τους

κρεμανσι Ιστ. Βλαχ. 2297. 2) Αμαρτωλός, ηθικά επιλήψιμος: Έτσι και ημεις ειμεσθι ομπρός εις τον Θεόν· φταιστες και είναι πρεπον και δικαιοι να αποφεύγαμε ... την οργήν του την δικαιοιαν Συναδ., Χρον.-Δίδαχ. φ. 134^α και ανθρώποι της Σεδομ κακα και φταιστες τον Κυριον πολλά Πεντ. Γέν. XIII 13^α (εδώ αυτοχαρακτηρισμός, ως εκδήλωσι ταπεινοφροσύνης): ουτως, Θεέ και Κύριε, ζητώ κι εγω ο φταιστής! κι αν ητο μπορεζιμενον νι γένουνται βουτσιοι! η Πρωτη νησος θανυμαστη Κρασοπ. (Eideneier) S 91^α (εδώ προκ. για ειδικολόγησι): Το ειδωλο σε μαρτυρα για φταιστη. Ω αρμιτωμένοι, Ιστες φυλακές τεσ σκοτεινές ούρτε το, ωσάν τυχαίνει Ζήν. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Δ' 187. 3) Ψεύτης, συκοφιντής, ιναξιόπιστος: κι έπεψεν παρακαλητάδες νι προμουτιάσουν να μεν πουν τινός τίποτεσ, ουδέ του ρηγός, όμωσ ανέν και άλλον να γροικησούν να πιν εβγαλουν πταισθην Μαχ. 224^β η εμένα ιγκβαλών από το πρόσωπόν σου η ζητησε άλλον (ενν. υπηρέτην) του πατρός σου, διά να μην φινώ εγώ πταισθης εις του λόγου του Βενετσός, Λαμασκ. Βασιλιάτ 80^α.

πταιστρια η φ τ αι στ ρ α. Σουμμ., Πικτ. φίδ. Γ' [867], Δ' [592], [722], Ε' [182].

Το θηλ. του ουστ. πταιστής πβ. τ. φταιστρια στο Σομαν. (λ. φταιστρα) και φταιστρια σήμ. ιδιωμ. (Μηνάς, Λεξ. ιδιωμ. Κυρπιόθιαι, λ. φταιχτής). Ο τ. στου Σομαν. Τ. φταιχτρα σήμ. Η λ. στο Κουμαν., Σουιγ. ν. Λέξ. και στο Δημητράκ. (λ. πταιστη).

α) Ενιχη: η κακορίζικη σου θυγατερα (παρ.αλ. 7 στ.) ... φταιστρα και θινάτουσ αξια αποφασισμένη Ηιστ. βουσκ. V 2, 9^α (εδώ προκ. για παράνομη ιερωτική συννευρεση): όλους τους 'πηρέτασι θη στείλω να νι πύσσουν μετά κίνονσι και ως φταιστρα να της πάρουσι χωρίς ελεημοσύνην την ζωή της Παιτ. βουσκ. III 5, 325^β β) υπεθύνην Εσέ την ιδιων το λοιπόν, πρέπει να κατακρίνεις, Ι γιατί εκομώθης μοναχή κι εις τούτο φταιστρα εγίγης Σουμμ., Παιτ. φίδ. Δ' [678].

πταιώ, Σπαν. Α 630, 652, Σπαν. (Ζώρ.) V 82, Σπαν. Ο 223, Λιδ. Σολ. Γ 101, Γλωσσ. Στ. 532, 536, Γλωσσ. Στ. Β' 38, 41, Γλωσσ. Ανιγυ. 17, Κιλλίμ. 1677, Λοπιζ. 236^α, 446^β, Διγ. (Γραρ) Gr. 1986, Διγ. Α 239, 245, Φλώρ. 390, Λιβ. διασκευή α 522, Λιβ. Esc. 400, 457, Χρον. Τόκκιον 2992, Διγ. Βελ. χ 141, Χιμίνου, Κικριμυ. 1108, Σκλέντζα, Ποιήμ. 1^α, Γεωργηλ. Βελ. Α (Bakk.-v. Gem.) 201, Ριμ. Βελ. ρ (Bakk.-v. Gem.) 223, Βουλ. Κεφάλ. Παιραιν. 116, Μι ταφρ. Δαμασκ. Βασιλιάμ 111^α, Θυ. Κύπρ. (Παπαδ. Θ.) 89, 183, Θρ. Κύπρ. Μ 47, 142, 484, Μορεζ., Κλινή φ. 127^α, 161^α, Διγ. Ανδρ. 317^α, 332^α, Σουμμ., Πιστ. φίδ. Δ' [637], Μιξίμ., Καλλιων., Κ. Λιαθ.² Ματθ. ιβ' 7 πταιγω, Συναξ. γυν. 101, Συναδ., Χρον.-Δίδαχ. φ. 42, 42^α, 51^α πταιω, Ανθ. χαμ. (Κακουλίδη-Πηρόνι) 98^α φθαιγαι, Βεντράμ., Γιν. 72 φθαιω, Φαλιέρ., Ιστ.¹, 489, Καργάν., Π. Ν. Λιαθ. (Κακ-Πινού) 77^α, 351^α φταιγω, Συναξ. γυν. 959, Πικατ. ((Bakk.-v. Gem.) 341, Κακιπ. 109, Πεντ. Γέν. XL 1, Λευιτ. IV 22, Αμ. V 6, XV 27, 28, Διγυ. XXIV 4, κα., Αχέλ. 1390, Πανώρ.² Ε' 205, Ερωφ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Α' 114, 240, 642, Ιντ. κρ. θεάτρ. Α' 26, 34, 87 δς. 112, 173, 201, Πιστ. βουσκ. IV 3, 273, 5, 139, 163, 301, Σταυριν. 821, Ερωτάκρ. (Αλεξ. Στ.)¹ Α' 1885, Β' 2345, Ε' 1337, 1463, Ευγέν. (Vitti-Spadaro) 1350, Στάθ. (Martini) Β' 122, Γ' 275, Διαθ. 17. αι. 3^α, Ροδολ. (Αποσκ.) Χορ. β' 14, Τζάνε, Κορ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 413^α, 513^α, 535^α, 558^α, Μιχεζ., Κλινή φ. 367^α φταιω, Σπαν. (Λάμπι.) Va 324, Χρον. Μορ. Η 2691, 3317, 5131, 5884, 7441, 7591, Χρον. Μορ. Ρ 2691, 3317, 3336, 4114, Αχίλλ.

(Smith) Ο 333, Φαλιέρ., Ιστ.² 144, 580, Φαλιέρ., Ρίμ. (Bakk.-v. Gem.) 176, Φαλιέρ., Ε-
 νώντ.² (Bakk.-v. Gem.) 123, Χούμου, Κοσμογ. 1054, Πεντ. Γέν. XXXIX 9, Δευτ. XXVIII
 45, Λευιτ. IV 14, 22, Απωλ., Μθθ. (Ιηρώσογλοι) 71⁹, Κυπρ. ερωτ. 90⁹, Ερωτόκρ. (Α-
 λεξ. Στ.) Β' 732, 2200, Γ' 712, 1196, Θυσ. (Bakk.-v. Gem.) 683, Ιεροθ. Αββ. 332, Ζήν.
 (Αλιξ. Στ. Αποσκ.) Β' 221· φταιώ, Κυπρ. ερωτ. 87⁹, 90⁹, 94⁹· αοφ. ηφταισα. Διαθ.
 17. αι. 3⁹· β' πληθ. αοφ. εφταιξετε, Πεντ. Αρ. XXXII 23, Δευτ. IX 16· εφταισετε,
 Πεντ. Δευτ. IX 18· β' εν. υποτ. αοφ. επταισεις, Βιος Αισώπ. (Παπαθωμ.) Α' 20⁹· γ'
 πληθ. υποτ. αοφ. εφταισων, Καρτάν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πανου) 368⁹· μτχ. μέσ.
 ενεστ. φταιγόμενος, Πεντ. Γέν. XLII 21· μτχ. μέσ. παρκ. πταισμένος. Φλωρ.
 390, Θρ. Κύπρ. (Παπαδ. Θ.) 89, 183, Θρ. Κύπρ. Μ 47, 142, Μικελζ., Κλίνη φ. 127⁹
 φταισμένος, Φαλιέρ., Ιστ.² 580, Σκλαβ. 100, Πεντ. Αρ. XXII 14, Κυπρ. ερωτ. 90⁹,
 Πρωτ. βοσκ. V 2, 131, IV 3, 273, Ερωτόκρ. (Αλιξ. Στ.) Α' 1906.

Το αρχ. πταιώ. Ο τ. πταιγώ στο Σομαν. Ο τ. φταιγώ στο Σομαν. και σήμ. ιδίωμ.
 (Σικ., Κυπρ. Β' 848). Η μτχ. παρκ. φταισμένος στο Βλνχ. και ιήμ. ιδίωμ. (Παπα-
 χιωτ., Λεξ. ροδ. ιδίωμ., λ. φταιώ). Ο τ. φταιώ στο Βλάχ. και σήμ. Ο τ. φτω (για το
 σχηματ. βλ. και Ανδρ., Ελλην. 29, 1976, 224) και τ. φκω σήμ. στν κισπρ. ιδίωμα (Χατζ.,
 Λεξ., Φιτμιακ., Γλωσσάρ. 236). Η λ. και ιήμ. στη λογ. φρ. τις πτιωει (Μπαμπιν.,
 Λεξ., λ. φταιώ).

Α' Μτβ. 1α) Πρωκλιώ, κανω κακό υπε κάπ.: βλάπτω, ζημιωνω κάπ.: Επέ με το σε
 εφταισα και τι κακόν σ' εποικα Χρον. Μορ. II 4114· Εμείς φοβουμεθα πολλυ από την
 βυσιλειαν σου! διότι σε επταισμεν και επικραναμέ σε Χρον. Τόκκιαν 2986 (με είδος
 υπότ. αντικ.): Ως πταίωμα οπού επτασεν, διά τούτο τυρμινετνι Λιβ. Va 410· το πρι-
 κον ρικόν μου! ... να θέλει ν' υπορύνει φταιξίμον εδικόν μου! το φτιξεν εις
 άλλος Πιστ. βοσκ. IV 5, 99 (με εμπροθ. προσδ. στ Οίηη αντικ.): προσίπα προς ε-
 μας ... μη φταιξει εις το παιδι Πεντ. Γέν. XLII 22· φρ. τι (+ γιν. ή αιτιατ. προσώπιη)
 φταιώ = αε ερώτηση που εκφράζει δυμημερτυρία για άδικη κατηγορία ή μεταχίτριση:
 Ερω μου, τι σε επταισα και τι κακόν σε εποικα! και την καρδιον μου σιρριζον κιθό-
 λον εξινασπας την; Αχιλλ. (Smith) N 908· Τι σου 'χω εγώ φτωμενι! Δεν ημουν
 πάντα πιστικός, φίλος κυλός για σενα: Ρίμ. Απωλλων. (Κεχ.) 1697· τιμώρησε (ενν.
 Κυριε) τον Αβραμ· το τέκνο τι σου φταιγει; Θυσ. (Bakk.-v. Gem.) 54· β) κανω και να
 υποφέρει, προκλιώ πάνω (ψυχικό ή ωσμιακό) σε κάπ.: σιωωι αγαπωιτα σε και
 φτω σου, | ουχώρα με και δεν εν' αζαυτόν μου Κυπρ. ερωτ. 104⁹· Τονο εναι τα κογ-
 γυζω! οι όλα μου τα μέλη φτιουμ μου Κυπρ. ερωτ. 128⁹. 2α) Ευθύνομαι για κ. κικο,
 ιημι ένοχος για κ.: Με τα κατοιά δικαζεται (ενν. η κορη) μαλωνει με τ' αρνθια
 (παριαλ. I στ.). Και τοντες όλες τις χολές, όλες τις φταιγει ο γιρος! Κακοπ. 109· β)
 θεωρούμαι ένοχος απέναντι σε κάπ.: αν δεν τον φέραι προ; εσέν κιπ να τον στεκω
 (ενν. το Βενιαμν) ομπροστα σου και να φτασω εσεν όλες τις ημέρες Πεντ. Γέν. XLIII
 9. 3α) Δειχνω ανυπακιή σε κάπ., παρακοώ κάπ.: Ω βασιλευ...! τη: βασιλειαν σου
 σκ εφταισα ποτέ εις εναν ρήμην Διηγ. Βελ. N² 145· εσκότωνα (ενν. ο σουλτιν Μουρά-
 της) με το χέρι του πολλους πασαδες ..., όποιος του εφταιγει· αμη ταπεινός εις εκεί-
 νους, οπού τον επροσκυνούσανε Χρον. σουλτ. 28⁹. β) (θρησκ.) παραβάνω τις εντολές
 του Θεού, αμαρτάνω απέναντι στο Θεό: Για μου, ιδές και αν επταισεις του Ποιητήν
 του κοσμου Σπαν. (Ζάιχ.) V 290· Δέσποινα, ... γνωρίζω πως ... μεγαλα επταιου του

γλυκυτάτου σου Υιού Μορζ., Κλίνη φ. 164^ο. Σφαίνω και φταιγω σου πολλά (ενν. Θεέ μου) Θηκ. (Bakk.-v. Gem.) 85^ο (με συστ. αντικ.): εστράφην σ' Μωσε προς τον Κυριο και ειπεν ... εφταισεν ο λαος γ' τουτος φταισιμο μεγαλο Πεντ. Έξ. XXXII 31^ο (με εμπροθ. προσθ. σε θέση αντικ.): οκ την πολλήν φιλαργυρία· εις τον Θεόν εφταισαν Βεντραμ., Φιλ. 240. 4) (Εδώ προκ. για ζευγαρι) γίνομαι μοιχός, ιπατώ καπ.: εμπορω να μοιασω την βετρούνη της κασιτίας εις την φιλικουτούναν, η ποια ποττέ δεν πτε του ακριβού της συντροφου και αιουσις και λάχει και ψοφρησι ... πλιον δεν ομριεται με αλλην Αγθ. χωρ. (Κακουλίδη-Γηρώνια) 146.

Β' Αμτβ. 1α) Πέφτω σε ηθικό παραπτώμα, σφάλλω: Υιέ μου, αν πιση φιλος σου εις εντροπην και πταιση,)... κρυψε την εντροπην του Σπιν. (Μαυρ.) Ρ 258^ο Η ίδια η φύσις τη ζωή ποτέ της δε χαρίζεται τω βασιλιώ που φταίξουσι Ζήν. (Αλεξ. Στ.-Αποκκ.) Γ' 180^ο (με παρομο. φρ.: βλ. Ερωτόκρ. Παρομο. 776): δεν έχει πόδια να σταθει εκείνος οποι φταίσει Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.)² Α' 1908^ο β) παραβαίνω το Θείο νόμο, αμειψίνω: αν είναι η ψυχή φταισιμενη και καταδικασμενη, τριε γυρίζουσι οπισω ... οι πονηροι δαιμονες Αποκ. Θεοτ. II 47^ο Ετούτ' οι καχοριζικοι αμαρτεουσιν κι εφταιψαν Σουμμ., Πιπτ. φιδ. Ε' [294]. **2α)** Ευθύνομαι για κ. κακό, είμαι φταιχτής, είμαι ένοχος: Στραφήτω η αποφαιρις οπισθεν να συντωχω) να ειπω το δικιον της ωριας και αν επταισιν, ας πιθγι Φλωρ. 577^ο δε λογιαζουσι οι λωλοι, πως... η δειλιαση, ...! είναι ηφορμη και στεκουσι ...,! ...φτωχοι ...! μη λεισι, πως το ριζικο τως φταιγει Φοχριστιν. (Vine) Πράλ. 31^ο λέγοντας (ενν. ο Ιουδας): «Ξοφαλα και ι παραδοκα αιμα οπου δεν επται η Μάξιμ. Καλλιουπ., Κ. Διαθ.² Μιτθ. κς' 4^ο β) (ειδικήκ.) είμαι ένοχος για την διάπραξη παρανομης πράξης: σ' τούτη τη φλυκη, που μπαινουν όσοι εφταισα Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.)² Α' 489.

Η μτχ. μέσ. παρκ. ως επιθ. = α) υπειθυνος για κ. κακό, ένοχος, φταιχτής: τιχαιτες δε θεωρουμε απού τι τόσα! σημάδι, πως τυχαίνει ν' αποθανει | τούτη η φταισιμη κόρη: Πιστ. βεκκ. V 2, 131^ο β) ένοχος απέναντι στο Θεό, αμαρτιολός: ιδου εσηκωθηκετε καταθιό τους γενουσι σας αναθρεμμα ανθρωπων φταισιμένων Πεντ. Αφ. XXXII 14^ο (προκ. για τους εκπλεσοντες αγγέλους): μοισης των επταικότων αγγελων εγένετο (ενν. ο Μωαμεθ) Ψιγδο-Σφρ. 514²².

Η μτχ. μέσ. παρκ. ως συστ. = α) αυτός που υπέπεσε σε ηθικό ή νομικό παράπτωμα· ο ένοχος, ο παρανομος: όλους τους πταισιμενους, κικοποιούς, και σκαλβους φευγους, όλοι να είναι ομπιαθημένοι Μαχ. 508^ο έδραμεν εις τις φυλακες, εις τους φυλακισμένους, | όλους τους ελευθερωσε χρώστες και τους φταισιμένους Σκλάβ. 100^ο αν εμπροσουν το κακο και βαρη αλλού να ρίξου (πιραλ. 2 στ.)· νι πουν πως αλλος τι δακει (ενν. τα χαρτιά) στον Ράκριτου τη χερσι (παρალ. 2 στ.) ... να βοηθηθει ο φταισιμενος Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.) Α' 1906^ο β) αμαρτωλός: σήκωσε (ενν. μητηρ του Χριστου) τους περμενους, | της αμαρτίας κωμωμενους στον λακκοι και πταισιμένους Σκλέντζα. Ποημ. 7^ο.

Το αυθ. της μτχ. παθητ. παρκ. στον πληθ. ως συστ. = οι αμαρτίες: να μου δωση ο Θεός ομπιαθιον στα φταισιμένα Διήγ. ωραϊότ. 72.

παρμετικός, επιθ.

Πη. από το επιθ. παρμικός που απ. στον Ιπποκρατη (ΤΛΓ) αναλογ. με επιθ. σε

-(ε)τικός, Πβ. λ. παρnisτική (κονίς) στο Κουμαν., Συναγ. v. Λέξ.

(Με παράλ. του ουσ.) που προκαλεί φτέρνυμα: Έτερον πυρμετικον Ιατρου. κώδ. ρ'.

πελέα η, βλ. φτελία.

πέτηνη η, βλ. φτενη.

πενός, επιθ., βλ. φτενός.

περιάζω.

Από το ουσ. πετρον και την κατάλ. -ιάζω. Η λ. στο Steph., Θημ. και το Du Cange με διψφορ. σημαί. και σήμ. στον τ. φτεριάζω (Μηκαμπιν., Λεξ.).

Βγάζω φτερι: Όταν γηρασουσιν τι δνα, το άρειν και τι θηλυ (ενν. οι εποπτοι), (παρ. λ. 1 στ.) καθίζουσιν στην φωλέαν τους, ερχονται τι πουλία τους. (παρ. λ. 1 στ.) καθίζουσιν και ανασπών πτεριγας παλαιας τε, (πιρ. λ. 2 στ.) και με τις πτεριγας αυτων αυτους κατασκεπιζουσιν, και όταν περιασουσιν, γίνονται παλιν νέα Φυσιώλ. (Legr.) 870.

πτίρνα η, Γλυκά, Στ. 135, Γλυκα, Στ. Β' 190, 280, Πικατ (Bakk.-v. Gem.) 517 φτερινα, Ζήνο, Βατραχ. 83 φτίρινα, Σπανός (Eideneier) Β 147, Πικατ. (Bakk.-v. Gem.) 519, Πεντ. Γέν. III 15, XXV 26, Φορτουν. (Vinc.) Ε' 58, Χρ. μτ. διδουκ. 69.

Η λ. στον Ιπποκρατη (τ. πετρνη ήδη αξ.). Ο τ. φτεριυ στο Meursius και σήμ. Η λ. και σήμ. Λόγ.

α) Το οπίσθιο μέρος του ανθρώπινου πέλματος: φτέρνα: Λε' του: (ενν. ο Θεος του Αβραάμ) «Να πικ στο σπηλαιον, στο όρο: Τοβερυν! ανθρώπος μέσα βρωκεται. αγριος παρα θημων. Τι νιχια του είναι πιχερα, τα γινιμ του εως κάτω, και τα μαλλια του κρεμονται στις πτερινες αποκατω ...» Χουμου, Κοσμογ. 787 β) (πν. νικδ.) το τμήμα του παπουτσιού που καλιπτει τη φτερινα: τα πιδηματίσια της (ενν. της Μαξιμους) χρουσι διικεντισμενα, τα καυκαλα ησαν χυμινα και οι πτέρνες με τους λιθους Δγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 1496 γ) το οπίσθιο τμήμα της υπλής αλογου: οφιός επι μονοπατι σπου δαγκναι φτερινες αλόγου και έπεσεν ο καβαλαρης του σπισου Πεντ. Γέν. XIIX 17.

περιζώ, Δγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 933, Πολ. Τρωιδ. (Παπαθωμ.-Jeff.) 997, 3119, Δγ. Ανδρ. 370', 390²⁵⁻²⁸.

Το μτρν. πετριζώ. Τ. φτεριζώ στο Βλαχ., στο Βλαστού, Σινών. 103 (λ. κεντριζώ) και σήμ. ιδιαιμ. (Παπυδ. Α., Λεξ., Τσιτσέλη, Γλωσσαρ. Κεφαλλ.). Η λ. στο ΑΛΝΕ.

1) (Προκ. για πιπέλι) κεντριζώ το αλογο με τα σιφουόνια για να τρέξει επτέρισε (ενν. ο Σουδάλης) τον μαύρου του, εις τον Ακριτην παγει Δγ. Ζ 1992. 2) Εξαπατάω, ξεγελάω, ανιτρέπω με πονηρια (για τη σημασι. βλ. Lampe, Lex., ιση λ. 4): τις δ' αυ ο φρονιμότατος, τις δ' ο μαθων πετριζειν! και καταπανουργευσθαι τους λογους του Βελιαρ ...; Γλυκά Αναγ. 158.

πτέρνινος, επιθ.

Από το ουσ. *πτερά* και την κατάλ. -ινος με επίδρ. του επιθ. *πτέριος*.

Παιγνιώδης παραφθορά της λ. *πτέριος* (εδώ σε σχ. αδύνατον) φτιαγμένος από σπικούνια (για τη σημασ. και το πράγμα βλ. Eideoneier [Σπανός σ. 318]: πβ. και ά *πτερινίζω* 1): *Διδώ σε ... βαμπακερήν αγελαδα και πλεματιν ξύλα και αλυσοί κπινον, εφάπλωμα πτέρνινον και μολυβένιον προσκύφαλον Σπανός (Eideoneier) B 123.*

πτερνισμός ο, Ευγ. Γιαννούλη, Επιστ. 14^ν, 141^μ.

Το μτγν. ουσ. *πτερνισμός*.

Κλιτικά: (εδώ μεταφ.) υποσκελιομός, ανατροπή (πβ. Π.Δ. Ψαλμ. 40 (41), 10): *οι περ ευηργιτηρας πάλλας ευεργεσίας (παραλ. 1 στ.), εκείνος εμεγαλυθεν αρτιως πτερνισμόν σου! εκείνος εψιθυρισε κρυφιδως ως όφεις! και τον ιόν εξέχεε κατά του ευεργέτου Γλυκά, Στ. 384.*

πτερνιστήρα η· *φτερνιστήρα*, Πρόδρ. (Eideoneier) IV 75 χφ P κριτ. υπ.

Από το ουσ. *πτερνιστήρ* ο (10. ιι., I.BG) με αλλαγή γένους ή υπό το ουσ. *πτερνιστήριον* και την κατάλ. -α (Μηνάς, Μιχαήλ, μεγεθ. 126-127). Ο τ. υπο Στιματ. Γβ. λ. *πτερνιστήρας* σήμ. Λόγ. και λ. *φτερνιστήρας* στο ΑΑΝΕ.

Σπαρούνι: *αντός δε καθαλιριος διπνεκως οδενει! και βουλωμένας δι φορει αντός τις πτερνιστήρας! κι εσν ανατρέχεις τας οδούς πεζός με τα τουγγία αυτ. IV 75.*

πτερνιστήρι τα, βλ. *πτερνιστήριον*.

πτερνιστηρία η, Αρμουφ. (Αλεξ. Στ.) 42, 53, 66, 83, 151· *πτερνιστηρία*: *φτερνιστηριά*, Διγ. Ο 1917.

Από το ουσ. *πτερνιστήριον* και την κατάλ. -ία. Ο τ. *φτερνιστηριε* στο Soman. και σήμ. υπο κυπρ. ιδίωμα (Σακ., Κυπρ. Β' 850, λ. *φτερνιστηρικά*), καθώς και στο ΑΑΝΕ. Τ. *φτερνιστηρία* (Γιαγκουλλής, Κυπρ. διαλ.) και *φτερνιστηρικά* (Σακ., ό.π., Γιαγκουλλής, ό.π., Παπαγγέλου, Κυπρ. ιδίωμ.) σήμ. στο κυπρ. ιδίωμα.

Κέντρισμα του αλόγου με τα σπικούνια για να τρέξει, σπικούνισμα: *Τα ρέπει τ' αλόγου του τότε ιχαμινιόε τα! πτερνιστηριά τού βαρεσε και πω' όλ' αφήσι τα Κορών, Μπούας 51' (η αιτιατ. ως επιρρ.): Ουχι ν' αφήσει καν τα ρούχα του ο νεος, να στεγνωσουν,! πτερνιστηριαν τον μυρον τον εις τον Σαρακηνον πηρανει Αρμουφ. (Αλεξ. Στ.) 55.*

πτερνιστηρίζω μτχ. ενεστ. (ακλ.) *πτερνιστερίζοντα*.

Από το ουσ. *πτερνιστήριον* και την κατάλ. -ίζω. Τ. *φτερνιστηρίζω*, μέσ. *φτερνιστηρίζομαι* και μτχ. *φτερνιστηρισμένος*, στο Soman.

Κεντρίζω το άλογο με τα σπικούνια για να τρέξει, επιρνούζω: *ουχι πτερνιστηρίζων (ενν. ο Καντακουζηνός Θεόδωρος) αυτόν (ενν. τον ίππον) ως πετιω φαυεσθαι Παραφρ. Χων. (Νικαγ. Χων., Βονν., 368 κριτ. υπ.): διαυμαστέ αφεντη Αριστοτελη! σπαύ ήρες την γνωσαν φυσικα και της σοφιας το τέλι! και υστερι σε καθαλίκευεν γυναικα ωσαν κοπέλι! πτερνιατερίζοντα έλεγεν ... Συναξ. γυν. 423.*

πετρινοστήριον το, Διγ. Ανδρ. 347^ο, 358^β πετρινοστηρι, Διγ. Ο 247, 2502, 2805 πετρινοστηριν, Προδρ. (Eideneier) IV 75 χφ Κ κριτ. υπ., Θηρ. Η' [61'] πετρινοστηριον), Διγ. (Trapp) Gr. 1178, Διγ. Z 1513, Πόλ. Τρωάδ. (Παππιδωμ. Jeffr.) 8311, Αχιλλ. L 801, Αχιλλ. (Smith) N 1190, Θηρ. Ε' [65'], Η' [7'], Γεωργηλ., Βελ. Α (Bakk.-v. Gem.) 342 φτερινοστηρι, Θηρ. Ζ' [109'], Ιστ. Βλαχ. 329, Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.) Β' 1617 πληθ. ουδ. πετρινοστηρια, Μίχ. 444^ο πληθ. ουδ. φτερινοστηριu, Μαχ 444¹.

Από τον μορ. του πετρινωζ και την καταλ. -τηριον πβ. και ουσ. πετρινοστήρ (10. αι., LBG). Ο τ. φτερινοστηρι ιντο Meursius και σημ. λαϊκ. Τ. φταρμιστηρι, φταρινοστήριν (Μηνάς, Λεξ. ιδιωμ. Καρπάθου) και φτερινοστήριν (Σακ., Κυπρ. Β' 850, Λουκά, Γλωσσικ., Μηνάς, Λεξ. ιδιωμ. Καρπάθου) σήμ. ιδιωμ. Η λ. ιντο Du Cange (λ. πετρινοστηρα).

α) Σπικριάνη: Έθεκαν τα κονταρια τους και οι δυο (ενν. ο Αλαμανος και ο Ιμπεριος) προς την μάχη. | αναγριωνουν τα φαρία, κρουουν τα πετρινοστηρια | και πιλαλούν τι πλογα με θραοος ανδρειωμενον Ιμπ. 421' β) (μεταφ.) το σκληρο νιχι που βρρίσκεται πινω από το πίσω δάχτυλο του ποδιού ορισμένων πτηνών και που χρησιμεύει ως όπλο (πλήκτηρ): Επέ με, καλογερανε, τι θελεις εις τον γαμον | με το μαχριν τον σφονδυλον, με το σιβιν καπελον | Φορεις και εις την πέτριναν σου ταχα ρομαικόν πετρινοστηριν Πουλολ. (Γιουβαρι)² 64 κριτ. υπ.

πετρινοστής ο.

Τα μετν. ουσ. πετρινοστής.

Αυτός που χρησιμοποει παλαιωτικά τεχνίσιματα (κυπτήματα με τις φτέρες, τρικλυποδιες) (γδα προκ. για την λακίβ) αυτος που παλιέει και νικα τα πάθη και τις ημαρτιες με πονηρι και επινοητικότητα (βλ. Montanari, στη λ.): Ηικωβ, θε λει να ειπει, πετρινοστής, η παλαιστής, ... διοτι εις τον καιμον ετούτον ειναι στραβοποδιαιτα, πλιναι, κοπιη Ριδνις (Βαλ.) 78.

πετρινοστήτρια η.

Από το ουσ. πετρινοστής και την καταλ. -τρια. Η λ. ιντο Κουμαν., Συναγ.

Απατείνισσα: ως ιδη (ενν. η πέτριξ) οτι έχει ευκαιρον δι' άλλα ωα τοπον, | υπάγει άλλην φαλειαν περδίκας, αλλοτριας, | κλέπει τα ωα εξ αυτής, παίρνει τα στην φουλιαν της, | εξού το πέριξ κέκληται πετρινοστρια και κλέπτρια Φινιολ. (Legr.) 692.

πετρον το, Διγ. (Trapp) Gr. 3171, Διγ. Z 2787, 2790, 2886, 3801, 3804, Βέλθ. 266, Πουλολ. (Τσαβαρι)² 380, Βιος Αλ. 4292, Λιβ. διασκευη α 145, 425, 603, 604, 729, 899, 3741, Λιβ. Esc. 361, 534, 650, 3622, Λέοντ., Διν. I 3, Φυσιολ. (Legr.) 698, Λιβ. Va 479, 717, Αιτωλ., Μισθ. (Παράσογλου)² 132^ο, Ιστ. Βλαχ. 167 πετρον, Λιβ. Esc. 820, 3983, Λιβ. Va 3677 πετρονον), Ιερακοκ. 506^β, Σαχλ., Αφήγ. 423, Λιβ. διασκευη α 227, 234, 702, 1430, 2551, 2856, Λιβ. Esc. 2419, 2718, Αχιλλ. (Smith) N 807, Φυσιολ. (Legr.) 1094, Ch. pop. 208, Αρμούφ. (Αλεξ. Στ.) 35, Λιβ. Va 212, 222, 1198, 2498, Κυκριν., Μπουας 32 δις, 44, Αχέλ. 1849, Διγ. Ανδρ. 316^β, 334^ο, Νεκταρ., Ιεροκοουμ. Ιστ. 120, Διγ. Ο 1657 φθερονον), Καρτσν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ. Πάνου) φ. 27^ο φτερον, Gesprächb. 29^ο, Πεντ. Γέν. VII 14, Δευτ. XIV 9, Δευτ. XI 9, Ολοκαλος 7^ο, 50^ο, Βαρουχ. (Bakk.-v. Gem.) 19^ο, 94^ο.

φτερόν). Φαλιερ., Ενυπν.¹ 14, 41, Ανθ. χαρ. (Κακουλίδη-Πηδώνια) 132, Πεντ. Γεν. I 21, Δευτ. IV 17, XXXII 11, Αλφ. 11^α, Ερωφ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Αφ. 69, Ε' 68, Ιστ. Βλαχ 328, 329, 336, Π. Ν. Διαθ. φ. 335α 24, Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.) Α' 1052, 1216, Γ' 253, 255, Ροδολ. (Αποσκ.) Τους αναγν. 21, Ζήν. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Α' 141, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Αλιξ. Στ.-Αποσκ.) 167^β, 179^β φτερόν, Κορων., Μπούας 152, Ολόκαλος 1^ο, 74^ο.

Το αρχ. ουσ. πετερον. Ο τ. πετερο σε έγγρ. του 16. αι. (Μαρας, Καταστιχο 149 Α' 170^β, Β' 239, Γ' 210^γ, 349^η). Ο τ. φτερό στο Meursius και σήμ. Ο τ. φτερον στο Soman. και σήμ. ιδωμ. (Μηνάς, Λεξ. ιδωμ. Καρπαθου, Πιλαβακρης, Κυπρ. Σπ. 30, 1966, 49). Η λ. σε έγγρ. του 16. αι. (Γρηγοροπ., Έγγρ. 15^η, 29^η, 37^η κ.α., Μιράς, ό.π. Β' 12^η, 96^η, Μέριτσικ, Κρ. Χρ. 15-16 (τ. Β'), 1961-62, 270) και στο Βλάχ. (λ. φτερο).

II Φτερό: Πουλολο. (Τσαβαρή)² 162, Ανθ. χιμ. (Κακαυλίδη-Πηδώνια) 97, Διγ. Ανθρ. 375^β (σε παρομοίωκη): Σαν του κοράκου το πετερόν είναι τα δυο σου μάτια Ch. rop. 374^α α) φτέρωμα: (εδώ προκ. για τι φτέρωμα της ουράς του πουλιού): οπως δε και του τοικένε, | τα πουλιά γαρ τωαντα | εκ μικροθεν η ουρά τους | διχαλη και τεθλασμενη, | αμαν έλθει εις την φυσην | του πατρός του, μι γαλινει, | πιπτε το πετερον εικεινσιν Πτωχολ. (Κεχ.) α 817^β β) πουπουλο: η αμαρτία σπου εγινετον εκει ητνε πολλά κακη ... και ενιτια της φυσεως, διότι το νερόν τουτουου του λάκκου την φανερωνι, ότι ... αν ριξον αλαφρόν ώσπερ ίνα φτερόν ή φέλλον παρευθες υπαγι κτω Καρτιάν., Π.Ν. Διαθ. (Κικκ.-Πάνου) φ. 131^γ γ) το γέμισμα από φτερά για σκυόμι η προκκέφαλο και συνικδ. τι πιμπουλένιο ιτρώμι (για το πράγμα βλ. Κουκ., ΕΕΚΕ 3, 1940, 37): τελαρόντιμα ένα με λιγο φτερό Βαρουχ. (Bakk.-v. Gem.) 831^γ Προσκεφαλιότι δ', γι ματα φτερο Ολόκαλις 35^η Στιμα ρουχών και αλλινούπραμίτου τι διότι η κερα παπαδιά ... Και πρώτον: φτερο α', λίτρες μι' ... ένα ζευγρι σεντον ... ειμι ζευγάρι προκεφαλαδι Βυκιών. (Bakk.-v. Gem.) 97^α (εδώ ιπαν πληθ.): Με το παλέτοι το χοντρο και μ' αχρια τοη κανει (ινν. ο ρηγας) | στρώμι ... | δίχως ενιόντι και φτεριί, δίχως προσκεφαλαδι Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.) Δ' 583^δ δ) (προκ. για την ιατρική και τη μουσική) επιξεργασμένο φτερό ως εργαλείο: μελι ακαπων λιθων μετι πτερον τον ουρηνισκον υπαλιφι Ορνεκι. 572^η εγω έκρουι την κιθαριν με το πτερόν τιν ουρνεου, και εουνεριζεν η φωνη της κιθαρις και της κορης ομοίως Διγ. Ανθρ. 377^η ε) δικκομητικό στοιχείο σε πολεμιστή για εντιπωτισμό στη μαχη: φτερα εις το κιφαλι του, φτερι και εις την ραχη | φτερά εις τους αγκωνες του αγίπα παιτα νι 'χι, | ... φτερι εις τ' υ'λογόν του | (παρλα. 2 στ.) να το φοβόνται οι εχθροι Ιστ. Βλαχ 327^α έβαλε ένιν ο Μπαγιαζίτης) ... σκλαβους καθαλαρισους ... Ούτοι ενιαι κωιτά πολλα εύμορφα στολισμένοι, με φακιολια περιχρυσωμενα και πετρα εις τι κιφαλι των Νεκτιε, Ιεροκοκτι. Ιτε. 337^α Ηλθεν Διόνυς ανδρειωμενος | μετά Σερβαν κομπανιατων | και πετερον λαζοφροδώντων, | μ' αλαμαικον σκουτάρι, | έχων βίτοαν σφιριμηνη Χρησι. I 23^{στ} (συνεκδ., πιθ.) το σύμβολο έναρξης του πολέμου: ορων ο Μουσταφας ηδη σαλευόμενον το του πολεμου πετερόν Δουκ. 191^{στ}. 2) (Στον πληθ., συνικδ.) φτερουγα: Αυσιζ. 199^η, Διγ. Ανθρ. 398^η (εδώ σε με ταφ., προκ. για την ταχύτητα): ας ειχα τα φτερά του αετού να φυγω, | τ' αγρια θερια της Αφρικής εκει να πα νι ομιγω Ζήν. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Ε' 227^α (εδώ προκ. για τα φτερά μυθικών πλασμάτων, όπως του Ερωτα και της Μοισσας): Λιβ. διασκευή α 4128, Κυπρ. ερωτ. 18^η, Ροδολ. (Αποσκ.) Τους αναγν. 6^η (εδώ σε φρ. ή έκφρ. προκ. για πουλιά): (I) από πετρού, βλ. Επιτομη Α.

από 17 έκφρ. (C) (2) *χύνω πτερον* = ορμάω πετώντας: ελύσαν το φαλκωνί! και συντομοφάβηκεν ατος ουρανοδρόμος: ή χύνει πτερον επανω του και απηρη το φαλκόνι Βελθ. 772' φρ. (μγτιφ.) (1) *έχω κάπ. εις τα πτερα μου* = προκλιτεύω κάπ.: και τότες ας μου ευχηθεί εμέν (ενν. τον Διγενη) η πεθερα μου! οπού την κόρη της εγώ έχω εις τα πτερα μου Διγ. Ο 2016' (2) *καμνω πλάτες και πτερά εις κάπ.* = ενδυναμώνω, ενισχύω κάπ.: η συμβουλή οας η καλή και η ουγκρότηση οας! να καμει πλατες και πτερι εις όλους τους αυθεντις Ψευδο-Γεωργηλ., Αλ. Κων/π. 899' (3) *βασιλεύω φτερα/πτερά* = είμαι γηήγορος: πολλά 'πίβεξα ανέβηκε (ενν. ο Ρωτοκρητος) ...! Ετσιουνοι ειμαι φησικό κειών οπ' αγαπούσι:! εις έτοιες χρείες οα λαχουσι, πουλιώ φτερα βασιουσι Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.)' Γ' 578' *Να ειπεις πτερα ειχα, φιλε μου, και εις μιαν την ωραν τοτε, Ι ωσού τα τριψεις οφθαλμόν, κατέλαβα εις τον τόπον Διβ. διασκευη α 2324' (4) ριχνω το πτερον εις κ.* = πετώ προς κάποιον (εδώ) στρέφω την προσοχή μου προς κ.: *Μη πας και ρίξεις το πτερόν εις άλλης κόρης γυαπην.!* ... κι εμεν ελθρημοηοις Ερωτοπ. 675. 3) *Φτερωτό βέλος:* Λιβ. διασκευη α 587. 4) (Μεταφ.) α) η δυναμη της ψυχης και την πνεύματος: *Οι λογισμοι επεταλασι, στον ουρανόν εφτασι!* κι εκει εκαιχαν τα φτερα και την εδά μου εκησα Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.)' Γ' 508' εκφρ. (1) τα φτερα της θεωρίας/το πτερον της προσευχης = η δύναμη της θέησης του Θεού/της προκειχής: από των ουρανόν ιναβαινομεν εις την Θεόν με τι φτιρί της θεωρίας Βοισωτρ. Μεταφρ. 257' *αν το πτερόν της προσευχής κουφον προς πολον θελεις! ανέρχεσθαι ... και σώζειν τας αισθησεις, Ι εασον, ανες τις προς σε των άλλων αμηντίας Μηνιαστ. Ποίημ. ηθ. 227' (2) τι πτερα της τυχης = η δυναμη που δινει η τυχη: *Ει γιμ της τυχης τα πτερά διη παντός κιτειχον!* ανθρωποι πολυτάλατοι Εκτροπες επημετοι, Ι ούκουν εσωθη πάσα σαρξ, ουκ αν εταπεινώθη Μανασσή, Ποίημ. ηθ. 350' β) (μεταφ. ιπτον πληθ.) *το θήκρος: ως τωρι επέτουν χαμηλά μα 'θα 'χω τον πτερον μου! μεγαλα, και θι καυχιώθω κι εγώ γιμ ονομά μου Τζάνε, Φιλον. 585¹⁷: γ) (ιιε παρομοιωση) (εδώ προκ. για κοντάρια πουν εδικοντιζονται ελαφρα και γηήγορα): τα κιντάρη επηγα! εις τον αέρα ωσά φτερι, κι ωσον πουλάκιμ εφυγα Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.)' Β' 2138' (εδώ προκ. για την καλή διάθεση πουν επιφέρει ο έρωτας): *Θελω... να χαμω! με άλλον νιον τρυφερόν, Ι να με ποιει ωσον πτερο! 'λαφρικην και γλυκασμένη! την κηρία μου την κημενην Σιναξ. γιν. 768 5) Καθετί που λειτουργει ως φτερό: α) πτερωγω ιπτον τροχό του μιλου, φτερωτή (για το πράγμα του β. Πλατακης, Κρητολ. 4. 1977, 169' πβ. και Δ. περατώδης): *Ερχετιμ Μαρίν εκ τον μύλον! ανυρει και πτερον του μιλου! και βιστάζει και το αλεθρον Χρησμ. Ι 81' β) (εδώ σε μεταφ., προκ. για το λογο) κουπί (για τη σημασι. βλ. Κριαρ., Κρ. Χρ. 12, 1958, 108): Μηνιαστ., Ποίημ. ηθ. 63. 6) Το δεξί η αριστερό μέρος της στρατιωτικής παρηταλης: *Και ουτως εγινε το φουσοσ-τον του Ισμαήλ ωσάν δύο πτερωγες ... Το μεν ουν ένα πτερόν ... επεσεν εις το διξιον μερος των Τουρκων Νεκταρ, Ιερκοικιμ. Ιστ. 366. 7) Το ακρο ενος πράγματος, η προέλιξη: *Νυχτα 'τον κι εκοιμούντανε τα ζωα κι οι ανθρωποι, (παρκαλ. Ι ιτ.) εις τι χαρακία, στα πτερά, στα δειόρη κι οπ' άλλου 'σαν Αχά. 451' ενας λεβεντης βλεποντας το κιάλος, Ι οπού 'χε ο Σταυρωμένος ο μεγαλος, Ι που οτ' Αγιον Βημα απάνω είναι βαλμενος! και όλος 'χε ο χρυσαμένος, Ι και δε μποραντις στα ψηλα να σώσει! και με τα λερια απάνω του ι' απλώσει! εσυρε μια πετρία και εκτύπησεν του! κι απ' το πτερό κομμάτι ετοακισέν του Λειλ. Παροικ. 500.******

πτερορρυία η.

Από το αρχ. πτερορρυέω και την κατάλ. -ια. Η λ. στο LBG πβ. λ. πτερόρροια σήμ.

α) Αποβολή (συν. προσωρινή) του πτερώματος των πτηνών, πτερόρροια: Δει τον τόπον, εν ω ο ιεραξ την πτερορρυίαν παιεί, φωτος δεκτικον είναι Ιερακοι, 368²²: β) (εδώ συνεκδ.) ο χώρος όπου κλείνουν τα κνημητικά γεράκια όταν έχουν πτερόρροια. μη αυτόν (ενν. τον ιερακα) εξαγωγής της πτερορρυίας αχρι ημερών ιε' Οκνεοσ. αγρ. 522'.

πτερούγα η Βενετοίς, Δαμασκ. Βαβλαάμ 31²⁷, Μάξιμ. Καλλιουπ., Κ. Διαθ.³ Μιθθ. κγ' 37, Λουκ. ιγ' 34 φτερούγα, Πανώρ.¹ Α' 428, Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.)² Α' 342, Γ' 338, Στάθ. (Martini) Προλ. 31, Ζήν. (Αλεξ. Στ. Αποσκ.) Προλ. 141· πληθ. φτερούγιες, Πιστ. βόσκ. II 2, 180, Σουμμ., Πιστ. φιδ. Β' [551], Γ' [198].

Από το ουσ. πτεροίρη(ν) και τη μεγεθ. κατάλ. -α (βλ. και Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 99). Ο τ. φτερούγα στο Βλίχ. και σήμ. Η λ. στο Βλίχ.

1) Φτεροίγα, φτερό: Ευστόχως κατι τόξενσε (ενν. ο Βέλθανδρος) τον αετον εις πτερούγαν Βέλοθ, 775· οι συντρόφοι του (ενν. του Μιρκιανού) εξυπνησαν γληγορότερι ... και ηβλέπον αποπίνω του έναν αετόν, και τον είχεν σκεπασμένον με τις πτεροίγες του Καρτάν., II. Ν. Διαθ. (Κακ. Πάνου) φ. 310· Φτερουγις έχω και πετώ (ενν. ο Ερωτάς) κι εις πασα τοπο πημίνω! κι ώρες στι ήψη πετομαι κι ώρες στα βιδη μπαίνω Πιινωχ.¹ Ε' 55' (σε μεταφ.): μη κάποια λίγη πεθιμι: εθήκωσε το ρου μου! και δυο φτερούγες ηκαμε μέσα του λογισμού μου! τούτες την πι θυμιά πετού, στον σιρμνο την πάσι: Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.)² Α' 332' (ως διακριτικό μονιτών του ιππικού του ουγγρικού στρατού): και εδιάβρασ' (ενν. οι Τούρκοι καιβελαρη) υπήνω εις τις Ούγγιρους, α οποιο ητανε ολο: εντυμενοι με αυπρι ποκαμισο ... και απο πίσω από αυτους ακολουθούσανε με πράσινα ποκάμισα και είχανε και φτερούγες από όρνεα, τους υποιους τους λεγουν: ντελήδες Χρον. σουλτ. 72²⁷: (σε ιδιάλ. συντ.): Και την άλλη μερεα ο Λουνναδης έμερασε και αυτός το φουσαπό του εις δυο. Και έβιλε τα αλογι τι ελευτέρα εισέ ένα μέρος και ένα μέρος αλογα με φτερούγιες τοξοτες Χρον. σουλτ. 67¹²: 2) (Στρατ.) πτερούγα στρατιωτικού ιχημητιμιν: ασιν εσιμώσανε εισέ πόλεμον ... εχωρισιουε εισέ δυο φτερούγες δι ζια-ζερβα και εις την μιαν μερεάν της φτερούγας ήτανε ο Ισμηλ, και εις την άλλη φτερούγα ητανε ο Ουστάογλης Χρον. σουλτ. προισθ. 601 τρις: 3) (Αρχιτ.) το ψηλότερο σημείο οικοδομήματος, κορυφή (πβ. και ά. πτερούγων Ζα): Ομοίως και τες πτερούγες του ναού έως έξω της αυλής τες ορθομαρμαρωσες ολο: με χρυσάφι τις εστόλισεν (ενν. ο βασιλευς) Hagia Sophia ω 527²⁷.

πτερουγάτος, επίθ.

Από το ουσ. πτερουγιν και την κατάλ. -ατος.

Φτερωτός (εδώ προκ. για νυχτερίδα): το γαστρι με έκαμε ... να πινω γαλα του πτερουγατου ποντικου Επιστ. Βαροζζι 360.

πτερουγιάζω φτερουγιάζω, Ζήν. (Αλεξ. Στ. Αποσκ.) Β' 327. — Βλ. και πτερουγιζω.

Από το πτερουγίζω κατά τα ρ. οι -ιαζω. Ο τ. στο Σομαν. και σήμ. ιωιμ. (Τσιτσέ-λη, Κεφαλλ. Σύμμ. 500)· πβ. νεοελλ. ουσ. φτερουγισμα (Κριαρ., Λεξ.).

(Προκ. για πτηνά) χτυπώ τα φτερά, φτεροκοπώ: Εγώ την εκαλόδουρνη εκείνην την Καβάκα, | κι εκείνη εφτερουγισει και κραζει «κακα κακα» Γαδ. διήγ. (Βασιλ.) 282.

πτερουγίζω φτερουγίζω, Συναξ. γαδ. (Βασιλ.) 188 κριτ. υπ.

Από το αρχ. πτερυγίζω. Ο τ. και σήμ. Η λ. στο Βλάχ.

(Προκ. για πτηνά) χτυπώ τα φτερά, φτεροκοπώ: Εγώ την εκαλόδουρνη εκείνην την Καβάκα, | κι εκείνη εφτερουγίζε κι έκραζε «κακα κακα» Γαδ. διήγ. (Βασιλ.) 282 κριτ. υπ.

πτερούγιν το, Αχέλ. 1003· φτερουγι, Πεντ. Ήξ. XIX 4, XXV 20, Ερωτοκρ. (Αλεξ. Στ.)³ Β' 542· φτερούδιν, Κυπρ. ερωπ. 112¹. — Πβ. και πτερυγιον.

Από το ουσ. πτερύγιον. Ο τ. φτερούγι και σήμ. (Κριαρ., Λεξ., λ. φτερούγα και φτερούγι, Ανδρ., Λεξ.).

Φτερούγα, φτερά: επέστηεν (ενν. ο Διγινής) ολόχρυσα και ολαργυρα ζωδια, | λεοντας, πάρθους και αετους, περδικας και νεριδεις | και χανουν εκ του στόματος και εκ των πτερουγιων | νερόν καθαρίον, κροστάλλον, ύδωρ μεμυρισμενον Διγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 1654· ανθρωπους ενετράνισι όλαις με τι πτερούγια | να τρέχουσιν, να πηλιλούν εις όλον το λιβαδιν Διβ. Va 208· Την ώρα που ο Αυγερινός παιχαρος προβαίνει (παράλ. 1 ιστ.) και τα παυλιά χαμοπετού κι υνυγίλλιοουσιν ουλα | κι έχουν εις τα φτερουγια τως πάχη από τη δροσοίλα Γρωτόκρ. (Αλεξ. Στ.)¹ Β' 1252· φρ. χυνω το πτερούγι = ορμέω πετώντας (πβ. ά. πτερόν 2): ώσπερ πετρίτης αχρωμος, όταν εμπει εις κυνήγι, | και χύσει το πτερούγι του και τι όρνια αποκτεινει Διγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 1513.

πτεροφόρος, επίθ., Διγ. Ανδρ. 315²².

Το αρχ. επίθ. πτεροφόρος, Πβ. πτεροφορέω (4-5. αι., Lampe, Lex.) βλ. και LBG. Η λ. στο ΛΑΝΕ.

Που έχει φτερά, φτερωτός: Διγ. Ο 109· (προκ. για τον Γρωτά): Διγ. Ζ 164· (με παράλ. του ουσ.): Και μιαν ύδατα 'φαιηκεν στην κλίνην που 'κοιματον (ενν. η κόρη) (παράλ. 1 ιστ.) εις πτεροφόρος και λαμπρος περίσσαι θνωμιένος Διγ. Ο 95.

πτεροφυιά, Φυσιολ. (Καίμ.) 23a², Φυσιολ. 345¹⁶.

Το αρχ. πτεροφυέω. Πβ. ουσ. πτεροφυία σήμ.

Ανιπτύσσει, βγάλω φτερά: Ιερακικ. 376⁴ (μέσ., μεταφ.): Οθεν οι πλειονες δοκώ τος' εκ της υφροούνης | πτεροφυούντ' εκ της χαρας, σχεδον ειπειν, εκείνης Αξαγ., Κάρολ. Ε' 1202.

πτερούγιον το, Παϊσ., Ιστ. Σινά 1161.

Η λ. στον Ιπποκράτη και σήμ. στον τ. πτερύγιο.

1) Φτερούγα: Εάν ο ιεραξ τα εντός αυτού νοσθρει ... Ως κοπρον ορνιθειον αφοδι ύει ...· έχει δε κεχαλασμένα τα πτερούγια και την κεφαλην ορθοτριχισμενην Ορνεοσ.

ιγροικ. 546¹⁸. 2) (Αρχιτ.) α) το πιο ψηλό σημείο ενός κτηρίου: *Εαν είσαι εσύ υιός Θεου ... αλλαχου επί το περρυγιον Καρτάν, Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνου) φ. 344^ν (πβ. Κ.Δ. Ματθ. 4, 5-6) β) εξωτερικό κτίσμα κτισμένο σε γωνία σε μία από τις πλαϊνές πλευρές ενός οικοδομήματος, πτέρυγα' (εδώ προκ. για πλαϊνό περίστυλο): *Ἔστι δε και περρύγιον του ναού τεταμένον! εν δεξιοίς και πρόκειται καμάρουσταμένον! και υποκάτωθεν αυτού καμάρις οκτώ βλεπεί,! ενθα περιφερόμενος την σην καρδιαν τερπεις Παιίο, Ιπ. Σινα 1115.**

πτέρυξ η, Διγ. (Γραφ) Gr. 915, 1103, 2395, Διγ. Α 2857, 2858, Διγ. Ζ 908, 1435, 2786, Διγ. Παρου. 114, Ιστ. Βλάχ. 1900, Διγ. Ανδρ. 345¹⁵ αιτιατ. πληθ. πτερύγες, Κιταλ. οκτουμ. συν. 99^ν.

Το αρχ. ουσ. πτέρυξ. Η Α. και σήμ. ιπτον τ. πτέρυγα (7-11. αι. TLG).

Φτερούγα, φτερό: Διγ. (Γραφ) Gr. 663^ν (μεταφ.): *αλλ' ουν η μητηρ του Χριστου να τα 'χει οκεπασμένα (ενν. τα νήπια),! στην οκέτην των πτερώγων της να τα 'χει φυλιγγμένη Θρ. Κυρη. Μ 487.*

πτέρυξις η.

Από το περρυσω (9. αι., TLG) και την κατάλ. -σις. Η Α. το 12. αι. (TLG) και σε σχόλ.: βλ. και I,BC.

Φτερόμα: *και οτε τελειωθωσιν ο νεοισοι αυτών αποδούντι την πτέρυξιν οι γονείς αυτών και γινονται νεοισοι μη δυναμιοι πετωθήρη. Πώς ιρα ζήσονται; Εξέρχονται τα τεκνα ... και κομίζουσι βρώσιν και διατρέφουσι τους γονείς αυτών Φυσικ. (Ζυρ.) XXXVIII 2^ν.*

πτέρω -ώνω, Δουκ. 107¹⁸, 149^ν, 181²⁰, 373²⁶ φτερώνω· γ' εν. παθητ. ιωρ. φτερωτηκεν.

Το αρχ. πτερω. Ο τ. φτερώνω, με τροπή πω πτ-ιτε φτ-, ιπο Βλάχ. και σήμ. Η Α. πτερώνω στο Βλάχ. και το ΑΛΝΕ.

Α' Μτβ. 1) (Προκ. για τλοίο) α) υψώνω τα κουπιά στην ίδια ευθεία προκ. να αρχίσω να κωπηλατώ: *ελθόντες δε εν Καλλιωνπόλει και περωσαντες τις νηις έτεμον την προς Φωκαιαν θηλασαν Δουκ. 227²⁶ β) ανοίγω πανιά, αποπλέω: Ανέμου δε βορέως πνεύσαντας εισήλθεν εντιμως μετα δόξης η βασιλίς εν αυτη και τα ιωτια περωσαντες εις Ιτιλιαν αφίκοιτο Δουκ. 139^ν. 2) (Μεταφ.) α) ενθαρρύνω, ξεσηκώνω: *Οχι μόνον η φυσίς εδωκε των ορνίθων πτερά, αλλά πολλάκις των φορών πτερώνουσι τους ανθρώπους και τα λογια και τους κανουσι προθυμοτέρους των ορνίθων Ευγ. Γιαννούλη, Επιστ. 81⁴ β) αναθαρρύνω: Η ψυχή —ιχι! τι χαρά!— φτερώτηκεν,! αφου ηρτεν απ' εκει πικρωτηκεν Rebâb-nâmé 12.**

Β' (Αμτβ.) βγάλω, αποκτώ φτερά: *και τα τέκνη, αισθόμενα την ενδειαν των γονέων αυτών, και πορεύονται (τα τεκνα) και διατρέφουσι αυτοός, έως ου περωώσσι και πετασώσι Φυσικ. Β 9¹¹.*

Η μτχ. παθητ. παρκ. ως επίθ. = που έχει φτερά, φτερωτός; (σε παρομοίωση): *το βιβλιον, οποιας λογής και να είναι, ωσαν περωμένον πουλί, υπαγει παντούθεν, ανατολήν και δυσιν Ροδινός (Βαλ.) 162: (εδώ προκ. για τον έρωτα/πόθο): Ως ουν ταυτα*

πεπλήρωντο, ἰδοὺ Ἔρως πτερωμένος, ἢ και λέγει ... Βέλλθ. 662· Ξευρεις γιαι ἔν' ο ποθος φτερωμενος ἢ και με τα πλουμιστα φτερα γυριζει; Κυπρ. ερωτ. 18^ε

πετριωτός, επιθ., Καλλιμ., 265, Βιος ΑΑ. 4444, Λιβ. διασκευή α 219, 1411, Λιβ. Esc. 1321, Λιβ. Va 210, 1178, 3033, Στιχ. ωφαιότ. (Spadaro) 8.

Το αρχ. επιθ. πτερωτός. Το θηλ. ως ουο. σε ἔγγρ. του 16. σπ. (Μαρας, Κατάστιχο 149 Β' 62¹⁶) και στον τ. φτερωτή στο Σομαν. και σήμ. Ουσ. πτερωτο το στο ΑΛΝΕ. Η λ. και σήμ. λόγ. (Μπαμπιν, Λεξ., λ. φτερωτός) και κοιν. στον τ. φτερωτός.

Φτερωτός: Λουκάνη, Ομήρ. Ιλ. Δ' [89]: (σε σχ. υπαλλαγής): το μανθιον (ενν. των μοναχών) και η απλωσις αυτου δείχνει την πτερωτήν των αγγελων μιμησιν Μαλαξός, Νομοκ. 202^ε (προκ. για μυθολογικά πλάσματα): Ἔρως και παλιν πτερωτός τον μιοθωτόν επιαιρει) και φέρει προς την θεοποιαν Καλλιμ. 2163· ο οποίος Κωνσταντός εγεννησεν δύο ιους, τον Γαλλον και τον πτερωτόν όφιν, τον Ιουλιανον τον Παρβατήν Χρον. βασιλευσαν 205· η Φήμη, που είναι πτερωτη, με προθυμια ας πετύξει Αίμιον. 69.

Το θηλ. ως ουο. = πετριώγιο (τροχού): Οιδίος ποτέ συ των τροχόν τας πτερωτάς ας έχει ἢ πώς άνω κάτω φέρονται και στρεφονται κατοπιν! Ούτως ο κόσμος στρέφεται και τα τερπνά τι τούτου ἢ πειρέρονται, μισραινονται, φεύγονουν, ου κρατουνται Σπαν. U 8.

Το ουθ. ως ουο. = πουλί, πετούμενο: Πουλίτοι ἄ α θελει, νε γυρευεις και πτερωτα δωκειν ... Ημερωλ. 55.

πητνοβάτης ο, Μιλαξός, Νομοκ. 222, 427, Σιναδ., Χρον.-Λιδιχ. φ. 101^ε.

Από το ουπ. πτηρόν και τι β' συνθ. βιητης. Η λ. στο Κουμιν., Σιουιγ. v. Λέξ.: πβ. και ουπ. πτηνοβάται (I-S Κων/νιδη, I.BG, Tl.G) και πτηνοβασια (I.BG).

Αυτός που ισυνουσιάζεται με πτηνό: Περι ιερέως παρνον, ζωοφθορου, πτηνοβάτου και ιτρονοκοιτου Μιλαξός, Νομοκ. 146.

πητνοβατώ, Κανον. διατ. Α 2072.

Από το ουσ. πτηνοβάτης· πβ. και ουσ. πτηνοβατια (βλ. α. πτηνοβατης, ετυμολ.).

Συνουσιάζομαι με πτηνο: Ιερευσ πορνεύων ή μοιχεύων ή ζωοφθορων ή πτηνοβατών ... καθιπειρέσθω, κατά τον να' κανόνα των Μεγάλου Βασιλείου Νομοκ. Αγ. Γεωργ. 149.

πητνός, επιθ., Αχιλλ. (Smith) N 806, Δούκ. 105¹⁴, 109¹⁶, Ψευδο-Σφρ. 214^{23-24 28}.

Το αρχ. επιθ. πτηνος. Το ουθ. ως ουο. και σήμ. λόγ.

Που πετά, φτερωτός (προκ. για ζωό) γοργοποδαρος: Πτητην γιαρ παρδάλιν αυτόν (ενν. τον Αλέξανδρον) ο Δαηηλ προλεγει, ἢ τουτου πυρωδες και ταχύ και δυνατόν προφλέπων Βιος ΑΑ. 6049.

Το ουθ. πληθ. ως ουο. = πουλιά (για το πραγμα βλ. και Θιαβύδ., Ουσιαστ. 30, 118): Byz. Kleinchron. Α' 206².

πικίη: πολεμουσιν με πικίην, Διήγ. παιδ. (Τσιουρί) 377 κριτ. υπ., εσφαλιμ. γρ. αντί ηρκτήν· για τη διάφθ. βλ. Κοικ., Λαογρ. 3, <1911-12> 1912, 372 και Nicholas-Baloglou, Quadr. 102, 385.

'πι(ν) το, βλ. αφτιον.

πισάνη η, Νικ. Ιερόπ., Εκδ. ιατρ. 41.

Το αρχ. ουσ. πισαση. Α. φουτζανιν το και φουτζαν' σήμ. στο ποντ. ιδίωμα (Andr., Lex., στη λ.). Η λ. και σήμ. λόγ. (Μπαμπιν., Λεξ.).

α) Αποφλοιωμένο κριθάρι: Κυνος, 592^α β) αφεψημμι υπό αποφλοιωμένο κριθάρι για φαρμακευτική χρήση: Νικ. Ιερόπ., Εκδ. ιατρ. 41.

πιτώ, βλ. πταιώ.

πιτώ, Προδρ. (Eideneier) I 273, Διγ. Z 820, 2876, 2910, Διγ. O 1808, 2048.

Το αρχ. πτωω. Η λ. και σήμ.

Α' (Ενεργ.) φοβίζω κάπ.: Εμέ ποτέ ουκ επτόησαν φουσοατα η θηρία Διγ. Z 489.

Β' Μέσ. 1α) (Αμτβ.) φοβάμαι: Διγ. O 633 β) (μτβ.) φοβάμαι κάπ. ή κ.: βιγλες δεν φαβουμαι (ενν. εγω, ο Διγενής), I αλλ' ουδέ τους ανθρώπους σου ποσώς δεν τους πτοούμαι Διγ. O 1648- Νεοτηι μιζανων τις ... I ως ηδη ουν καπιτολμα του αποχωριθηναι I γονέων τε και οισγγενών ... I θαλασσης μεν μη φειδεοθαι, πυρός δε μη πτεισθαι ... Διγ. Z 1263- Μη αυτοφαντην πτηθεις, αν εχει δρακοντισσειν Γλυκα, Στ. 347- Αν γαρ τινες των εν αρχη, των μη καλως φρονούντων, I το κυθ' ημιας φρονήρωσιν και περιβρασινθωσιν, I και νευοας μονον κατ' αυτων ..., I ιωσηι καπνός πορευσονται πορω του σου πρωσποι, I πτοουμενοι την σύγκυσιον, μονάρχι μονοκρατορ, I τη λάμψι του προσωπου σου μηπως κατικαύσιν Προδρ. (Eideneier) III 33. 2) Ανησυχώ, φαβάμαι για κ.: προταζει ο πατηρ της I πιλιτιον για νι κτιστει ... (παράλ. 2 ιτ.), να βαλει μεσι εις αυτο την κορ' στ' εφοβουντο, I μηπως και πεσει σ' έρωτα πάντοτε επτοούητο Διγ. O 78 3) Συγκινούμαι, ταράζομαι: Διγ. Z 449.

πτελος ο.

Η λ. στην Αριστοτέλη. Α. πτελο το σήμ. ιατρ.

Το υαλιώ (εδώ) σιαλώδεις εκκρίσεις της μητης: Της υγρας κορυζης τα σημεια ει-
σι ταυτα· πρωτον μεν ρίει υδωρ εκ των μυκτηρων αυτου (ενν. τον ιέρακος), επειτα δε υποπτειρει, και εξερχεται των μικτηρων αυτου πτελος και μυξα παχεια Ιερακος. 422^β.

πτύσμα το, βλ. φτύσμα.

?πτύφικο(ν) το.

Αβέβ. ετημ.

Ττο χαλί, ο υπηφτας: Απο Σμύρνης εις Θυρα ... Από Θύρας εις Κουλι. Πολλοι χριστιανοι Ελληνεις· ου γινώσκουν γλωσσα ελληνική· παντες τεχνίτες, ποιούσι ταπέδικα· I Αλφινική γλωττα πτύφικα Μηλ., Οδοιπ. 636.

πτύω, βλ. φτύω.

πτύωμα το, Διγ. (Γεαρρ) Gr. 1712, Βελαθ. 1124, Gesprächb. 70⁴⁰⁶, Φυκιολ. 353⁴, Κορων., Μπούας 79, Διγ. Ανδρ. 391⁵, Συναδ., Χρον.-Διόδοχ. φ. 2Γ, 55^ν, Βεσταρχής, Στιχ.

πολιτ. Ελλάς, 1041, Νεκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 112· πτώμαν, Πουλολ. (Τσαβαρή)² 116, 407, Ανθ. χαρ. (Κακουλίδη-Πηδώνια) 132 δις· φτώμαν, Ανθ. χαρ. (Κακουλίδη-Πηδώνια) 144.

Το αρχ. ουσ. πτώμα. Η λ. και σήμ.

1α) Το πέσιμο (μεταφ.): Χίκα, Μονωδ. 16, Χίκα, Μονωδ. 76· β) ξεπεσμός: *Γελυ της τυχης τον τροχόν περιφρονών και παιζει | και την ασταθμητον φοραν των κοσμων πραγμάτων, | πτώμα του πελας δ' ανθρωπε, βλεπε μη καταπαιξεις·* (παραλ. 1 στ.) κρείσσον γελυν γαρ ευντον ή παιζειν τον πλησίον Μανασσ., Ποιημ. ηθ. 840. **2)** Το νεκρό σώμα: (προκ. για ζώο): της βροχας ... την κεφαλήν απέτεμον ευθέως | και το μεν πτώμα χαλεπώς επί την γην ηνέχθη ... Διγ. Ζ 3488· (προκ. για θήραμα) το ψοφίμ: *Γιρίζει η χρηι με θυμού και λέγει προς τον γλάρου: «(παραλ. 2 στ.) ως ψωμοζήτης τον γιαλον διαβαίνεις και γυρεύεις | πτωμαν να παρηγορηθεις στην πείναν σου την τόσην»* Πουλολ. (Τσαβαρή)² 115· *Ως ουν πετρίτ' ευγενικοί όταν εις υψος πτώνται, | πτώμα να δούσιν εις την γην πάντες ευθως ορμωται ... Κοκκων., Μπουας 70.* **3)** Αμαρτία, παράπτωμα: *στέναξον και δακρυσον απο κυρίας ήδυ | ίν' ο ληστην ...* (παραλ. 1 στ.) *οικτειρας ως φιλόανθρωπος και μόνος ελεημων | των χαλεπων πτωματων σε πωςως ελευθερωση, | και ζυρεις την ανωθεν ζωην την μακαριου Μιχ, ιερμ. II 54· Ω του μεγαλον πτώματος, ω της απανθρωπιας, | άξιον γαρ ικρνασιν τον μοναχόν θαναιτου Προδρ. (Ειδενηίε) IV 346· φρ. πιτω εις πτώμα = σφάλμα, αμαρτινω: κάκεινος (ενν. ο Λωτ) μεθυοθείς εις πτώμα πέπτωκε χαλεπον. Οτε έμελεν δια του τσσουντου φόβου σωφρονειν, τότε ταις θυγατράσιν αυτου εμιγη και γεγονεν ελεεινότερος των Σοδομιτών. Και ταύτια της μέθης τι κατορθωματα Ναθαναηλ Μπέρτου, Στιχολ. IV 1044.*

πτώση η, βλ. πτώσις.

πτώσιμος, επίθ.

Το αρχ. επίθ. πτώσιμος. Βλ. και LBG.

Που πέφτει, που ανατρέπεται (εδώ μεταφ.): *είν' πτώσιμα και ρεοντα τα πραγματα του κόσμου Δίμπον. 321.*

πτώσις η, Γροσκ. 44^{2b}, Βιος Αλ. 2525, Λέοντ., Αιν. (Κηός) 169¹, 179² [=Λέοντ., Αιν. (Brokkaar) X⁴] πτώσις -ση· φτώση. Πιστ. βοσκ. I 2, 354.

Το αρχ. ουσ. πτώσις. Ο τ. φτώση και φκίωση και σήμ. ιδιωμ. (Andr., Lex., στη λ.) Η λ. και σήμ. στον τ. πτώση.

1α) Πέσιμο: Δουκ. 345^{ab}· ο γυψος πτώσις απειλει (χφ απολεν διορθωσ., βλ. ά. απολω), *κραζε τον γυψοπλαστην Προδρ. (Ειδενηίε) II 54-2 χφ Η κριτ. υπ· β)* (προκ. για τείχη, κτήρια κτλ.) γκρέμισμα, κατάρρευση, ισοπέδωξη: *Ο βασιλευς δε ιδων τα τείχη πεσόντα και κακόν σημείον κατά της πόλεως και κατ' αυτον κρινων την πτωσιν, ... απεγνώκει, απήληπισεν Δουκ. 345^{ab}· σεισμοί πολλοί επηλθον διαφορωσ εν τω τοιούτω χρόνω· μαλιστα εν τω Ιουλιω μηρί ιοχυροί και μεγάλοι σχεδόν πτωσιν απειλούντες παυη τη πόλει Θεσσαλονικη Notizb. 79. 2α)* (Πηθ.) ήττα, κατακτηση: *εν δε τω 560' εγένετο έκλειψις ηλίου, ... την πτωσιν, σμαι, δηλοναι των δυστυχων Ρωμαιων*

Byz. Kleinchron. Α' 389^β) (προκ. για αναμέτρηση σε αγώνα) ήττα: μετ' αιοχονης απελθων ρυτιτη την πινωπλιαν, | πρηνης τη κλινη κειμενος, μη φερον το πρακτεον. | Διτωσ και γαρ εταραττον οι λογισμοι τον ανδρα, | χαριν της πτωσιως αυτου και ποθου του της κορης, | μη που και τις ... ταυτην λαβειν ισχυσει Πρέσβ. υπ. 18. 3) (Μετιφ.) ηθική καταπτώση, ξεπισμός: το πραγμα που οας βλάφτει δε σκολάζει, | αν εν' και αγαπη καρδικτην δε καρουι δυο του ουρανού παιδιά να ομιζουν ανταμαί, | και της γυναικας το' απιστης την πτώσην! 'νοός πιστικου βοσκού λήπη δε λειωσι Πιστ. βοικ. V 6, 188· Χαρα στα γερατεια, χαριύ στη νόση, | δαχως την οχθρεμένη αυτή τη φτώση, | γεματη από φαρμακι και πρικότη! Ερωφ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Β' 489.

πτωχά, επίρρ. φτωχά.

Από το επίθ. πτωχός. Ο τ. στο Σομαν. και σήμ. Η λ. στο Σομαν. (λ. φτωχα) και στο Δημητράκ.

Μέσα στη φτώχεια υπό φτώχη γενια: Πόσοι ανθρώποι σήμερο στη χώρα οας ε-
τουτή! βρισκονται εις αείδητες κι εσέ μεγάλα πλούτη! | από 'σανε πολλά φτωχα
και ύτιμα γεννημένοι, | και από αίμα χαμηλό και ταπεινό εβγαμένοι Φορτυων. (Vinc.)
Πρόλ. 123.

πτωχαδάκι το επτωχαδακι, Συναδ., Χρον. Διδαχ. φ. 19^ο.

Από το επίθ. και ουσ. πτωχός και το υποκομ. επίθημα -αδακι. Τ. φτωχαδακι σήμ.

Ταλαίπωρος φτωχός: Απέθινεν ο παπακυρ-Μπατζης ο Ζιχινώτης και ενοριτης
τους Αγίους Θεόδωρους, ανθρωπος ως ν' χρονών, επτωχαδακι, ταπεινός, ησυχος,
πρωσ αυτ. φ. 32^ο.

πτωχάινω, Σπαν. Α 498, Ασιζ. 122^ο, Σαχλ. Ν 213, 381, Σαχλ. Α' (Wagn.) Μ 357,
Χρον. Τόκκων 409, 3715, Μαχ. 652^ο, Νιθωνηήλ Μπέροτου, Στιχοπλ. Ι 91, Συναξ. γυν.
872, 1094, Χρον. σουλτ. 26^ο, Βίος Αυλώπ. (Πεπαθαμ.) Α' 42^ο, λητ. Βλαχ. 2099, Βικτ.
αρχιμ. (Ακανθ.) 56^ο, 1682 ρα' 5, Λεηλ. Παροικ. 603, Τζάνε Εμμ., Μοικολ. 139^ο· ε-
πτωχαινω, Σιναδ., Χρον. Διδαχ. φ. 26^ο, 41^ο, 69^ο, 74^ο, 107^ο, 169^ο, 170^ο· ?επτωχάινω,
Σαχλ. Ν 114· φτωχαινω, Πεντ. Λευτ. XXV 25, 35, 47, Χρον. σουλτ. 53^ο, Γιανώχ.² Δ'
109, Ερωφ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Γ' 215, Α' 563, Ζήν. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Γ' 21, 380· αυρ.
επτωχάνα, Σαχλ. Α' (Wagn.) ΡΜ 184· (ε)πτωχάνα, Σπαν. (Μαυρ.) Ρ 317, Σαχλ. Ν
135, Ναθωνηήλ Μπέροτου Στιχοπλ. Ι 1120· (ε)φτωχάνα, Σαχλ. Α' (Wagn.) ΡΜ 124
(έκδ. πτωχαινε διόρθ. Ξανθ., Βυζαντις Ι, 1909, 346), Σαχλ. Α' (Wagn.) ΡΜ 145 (έκδ.
πτωχαινε διόρθ. Ξανθ., ό.π. 347), Σαχλ., Αφήγ. 83 (έκδ. πτωχαινε διόρθ. Ξανθ., ό.π.
361), Φαλιέρ. Ρήμ. (Bakk.-v. Gem.) 197 χφ Α κριτ. υπ.

Από το επίθ. πτωχός και την κατιλ. -αινω. Ο τ. φτωχαινω στο Βλάχ. και ίσημ. Τ.
εφτεχίνω (Τσοπουριτής, Λεξ. ποντ. 346, λ. φτωχαινω) και εφτωχάινω καθώς και ο
αορ. εφτωχάνα (και στο Σομαν., λ. φτωχάινω) και σήμ. στο ποντ. ιδίωμα (Ιλαπαδ. Α.,
Λεξ., λ. φτωχαινω). Η λ. στο Σομαν. (λ. φτωχάινω) και σήμ. λόγ. (Μπαμπιν., Λεξ., λ.
φτωχαινω).

Α' (Μιβ.) κάνω κάπ. φτωχό: η ακαμασια πολλούς ανθρώπους εχάλυσεν, πολ-
λούς επτωχυνεν Συναδ., Χρον. Διδαχ. φ. 107^ο· (σε παροιμ. χρ.: βλ. Septuaginta, Od.

3.2.1, TLG): *Αυτός γαρ* (ενν. ο Θτός), ... *είναι όπου πλουτίζει και όπου πτωχώνει, αυτός είναι όπου θανατώνει και όπου ζωογονεί* Πηγά Μ., *Περί υοφ.* 683 (μεταφ.): *Οἴμεναν, Ερωφίλη μου, τον Αδη πως πλουτύνεις! με το 'ομορφίες σου τοι πολλές κι ολή τη γη φτωχώνεις!* Ερωφ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Ε' 574.

Β' Αμτβ. Π) Γίνονται φτωχοί: *Ἦλθε δυστυχός ο χρόνος!* και *κουρσεύτηκεν ἡ χώρα!* όπου *ἔτον ο γερωντακῆς!* *ἰ πτώχυναν και τα παιδιά του!* και *ἐπένετον ο γέρον Πτωχοῦ.* Α 9' (σε παροιμ. χρ., βλ. παραπάνω Α'): *αν είναι κι εφτωχίνασι, κι άλλος πολλά πλουτίζει, ἰ ετο 'αποφάσισε ο θεός απ' όλους μας ορίζει Τζάνε, Κρ. πόλ.* (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 146' (σε παροιμ. χρ. για τις μεταπτώσεις στον ανθρωπινο βίο: βλ. και ἄ. πτωχείτ 1α): *εἶδα πτωχον κι ἐπλουτνε κι πλουσο να πτωχαινε* Φαλιόρ, Ριμ. (Bakk.-v. Gem.) 197' (μεταφ.): *την πτωχειαν της ανθρωπίνης φύσεως απον ἐπτώχεναν απού τον πλουτον της χαριτος του Θεού με το οφθαλμα της παρακοῆς, αυτοός να χορτάσω τον ἄρτον τον εκ του ουρανού καταβάντα, ἤρουν την αγιαν κοινωνιαν Μορεζίν, Κλίνη Σολομ. 455. 2* Αδυνατιζώ, ιχναίνω: *Εἰς πτωχίναντα* (ενν. κυνά) *τι παχόναι βε λεις Κυνοσ.* 594'.

πτωχάκι, επιθ. ινδ. φτωχακι.

Από το επιθ. πτωχός και την υποκοχ. κατάλ. -ακι. 11β. λ. φτωχοίκι σημ. ιδιωμ. (Καραν., Ιστ. Λεξ. Κάτω Ιταλ.).

Φτωχικό: *Απάνω ο' όλα βλέπω ενα κλιναρι, ἰ που 'τονε μια χαρα κι ενα καμαρι!* φτωχίκι *μα στραμμένο ἦτον 'πιτηδεία!* *οχι καλές καρδιές και για παιγιδιά* Βοσκοπ.² 175.

πτωχεία η, Σπαν. Ρ 79, Ηροδοτ. (Eidenei'r) III 222, Διατ. Κυρη. 505^u, 510^r, Δργ. Ζ 1056, Πουλολ. (Πιπβιαση)² 338, Θησ. Δ' [45^u], Ολίκαλος 212^u, 239^u, Βεντραμ., Φλ. 183, Αιτωλ. Μυθ. (Παράουγλου) 127', Παισ., Ιστ. Σινά 178, Μιχαελ., Κλίνη φ. 113', Πτωχοῦ. (Κεχ.) Ι' 31' *ἠπτωχειν*, Καρτάν., Π. Ν. Διαθ. (Κικ.-Πανου) φ. 84^r, 338^r, 348^r *ἠπτωχία*, Κινον. διατ. Α 732' *ἠπτωχειν*, Ιστ. Βλαχ. 1005' *πτωχεια*, Σοιμμ., Πιστ. φιδ. Ι' [1111], Ε' [1550] *πτωχειά*, Σπαν. (Μιουρ.) Ρ 272, 421, Σαχλ. Ν 122, Σαχλ., Αφήγ. 79, 162, 262, Χοιμονο, Κοσμογ. 2700, Γεωργηλ., Θαν. 444, Διφ., Λόγ. 173, Δαμασκ., Αύγ. κεκοιμ. (μπίφρ.)² 14, 265, 555, 618, Πιστ. βοσκ. II 5, 46, 47, 66' *φτώχα*, Πεντ. Έξ. III 7, 17, IV 31' *φτώχα*, Πεντ. Γέν. XXIX 32, Διαι. VIII 9' *φτωχία*, Σιμπλιν 127', Πινιόρ.² Β' 30, Ερωφ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Α' 574, Δ' 555, 566, Ερωφ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Χοφ. γ' 397, Ερωφόκρ. (Αλεξ. Στ.)² Ε' 1000, Θυσ. (Bakk.-v. Gem.) 55, Σταθ. (Martini) Γ' 344, Ροδολ. (Αποσκ.) Β' 38, Δ' 37, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 262^r, 405^u, 580^u.

Το αρχ. ινω. πτωχεία. Για τους τ. ε- βλ. Καραντζόλα [Καρτίν., Π. Ν. Διαθ. σ. 512]. Ο τ. πτωχία στον Κατσιΐτ., Ιφ. Α' 37, Θυ. Β' 236, Γ' 126, κ.α. Ο τ. φτωχία στο Βλάχ. και ισμ. στο κρητ. ιδίωμα (Αναγνωστόποιλος, Αθ. 38, 1926, 168). Γ. φτωχία σημ. (γρ. και φτωχία) (<φτωχός, ΑΚΝ, βλ. και Μπαμπιν., Λεξ., λ. φτωχία). Τ. φτωχία στο ποντ. και καταπιναικό ιδίωμα (Παπαδ. Α., λ. φτωχία, όπου και τ. εφτωχία, Καραν., Ιστ. Λεξ. Κάτω Ιταλ., όπου και τ. οφτωχία). Η λ. στο ΑΑΝΕ.

1α) Η στέρηση των απαραίτητων για τη ζωή υλικών αγαθών, ένδεια, ανέχεια:

Ιστ. πατρ. 174^α-175^α τσσην ητον η πτωχεια του οτι εσημάνοικε τες καρπανες εις το οπιτιλλιν και διδοισαν του και ετρωγεν Μιχ. 86^α (στον πληθ): κατα τόπους ... λιμας και στενοχωρια (ενν. ειπονται). Και φανερωθηρονται αι πτωχειαι των ανθρωπων Ωροσκ. 39^α (ως προσωποπ.): φευγε, πτωχεια, στους χωρικούς, υπαγε εις ασφους Προδρ. (Eideneier) III 273-18 χφ Ρ κριτ. υπ. Φτωχειά χαριτωμένη σου κι όσοι μετα σου ζουσι Ροδολ. (Αποσκ.) Δ' 41 (σε παροιμ. χρ. βλ. Ερωτόκορ, Παροιμ. 778, 781): αλλοι το πλουτος πεθυμού και τη φτωχειά μισούσι, ! κι άλλοι ξετρεχουν το κικό, σπονιάζου να το βροϊνι! κι ο κοσμος απο την αρχη ιδεται ιθμελιώθη! και πορπατει καθένα; μας εκει που η Τύχη αμπαθει Ειχτοκόρ. (Αλεξ. Στ.) Γ' 207: όπως σε φτωχεια πολλή ιναβραφει, διν χρηζει! του κυκλου τα γυρισματα, ως θελει, να γυρίσει! μα παντα αγίγνωις πορπατει, κι αν τρώγει η αν κοιμαται, ! του ριζικου την όργητι ποτέ δεν τη φιβηται Ερωτόκορ. (Αλεξ. Στ.) Δ' 617 χφ Χ' Γεις ηπον την πλουσοτητα δεν έχει γνωρισμένη, ! με τη φτωχεια περνα ζωη καλή κι ιναπαρημένη Ερωτ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Β' 306: Μα ποιος ινι πέσει σε φτωχεια στα πλούτι μαθημενος, ! και να μην έχει βασινα πασα καιρο ο καημενος; Ερωτ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Β' 313 (σε παροιμ. χρ. για τις μεπειπόσεις στον ανθρωπίνο βίω. πβ. Κοικ., ΒΒΠ Σ' 359-360 και σημ.: βλ. και ιτ. πτωχάινω Β1); Φέρνει (ι νν. ο τροχός) τον πλούσιον εις πτωχειάν και τον πτωχον εις πλούτον Αλφ. 14^α β) (μεπιφ., πικκ. για μόρφωση, παιδεία ή πνευματικά αγαθα) ένδεικ, ανεπαρκεια: η λιγη πριξη κι η φτωχειη απόχω τω γραμματιω, ! που μου εμποδίζουσι το ' αιτιες να γνώθω των πριμάτω Ροδολ. (Απικκ.) Αφ. 55: βλέπιτες την πτωχειαν του γενους μιν, οπού κινίνις δεν φροντίζει, εκαμαμεν εκεινο οπιω ημπορεσαμιν Μάξιμ. Καλλιουπ., Κ. Διαθ. Πρόλ. 10: γ) προκ. για την ενανθρώπιση του Χριστου πβ. (θεολ.) κένωση βλ. και Lampe, lex., στη λ. C: Θτός ο εν ψήλατοις, ! ο δι' εμέ εκουσιον πτωχειαν υπομεινας! και την εμήν ποθενειν βουληθείς του φοριόμιν Λυγ. (Γαργ) Γρ. 772. 2) (Μιτων.) τα λιγα πριγματα πιου ένει ιπην κατοχη του ένικς φτωχος άνθρωπος: αφήνω του (ενν. των ιεραμοναχου Αρσενίου) τα δύο μου παιδια και ο,τι πτωχειαν κη αν εχει Ολόκκλος 212^α. Επαίρην τα ζευγάρια τως κι όλα τα πρόβατα τως, ! κι ό,τι φτωχεια κι αν ειχησι Τζάνε, Κρ. πώλ. (Αλεξ. Στ.-Απικκ.) 187^α. 3) Ταλιπιαμία, δυτυχεια: ιδου σου γκαστρωμένη και να γεννήθις ιδό ..., ότι ακουσειν η Κυριος προς τη φτωχη σου Πεντ. Γεν. XVI 11: τη φτωχα μου και το κοπο των απαλιμων μου ειδεν ο Θεος Πεντ. Γεν. XXXI 42: ακουσειν ο Κυριος τη φωνή μας και ειδειν τη φτωχα μιν και τη πειριξη μας Πεντ. Δευτ. XXVI 7. 4) Αδυναμία, εξασθένηση (βλ. και α. ολιγωσις 1): Εις ολιγωσιν, ήτοι πτωχειν (ενν. του ιερακος) Ορνεοσ. αγρ. 526^α.

πτύχεμα το μη ΄εριστοις (έκδ. ΄εριστοις: διχθώσ.: βλ. ά. έξοριζομαι, εξερισμοι επιτομή) το πτωχεμά μου Λιβ. Esc. 448 χφ, εοφαλμ. γρ. αντί πταιύμα διόρθ. Lambert (πβ. Λιβ. διασκευή α 513): βλ. και Schreiner, BZ 42, 1943/9, 248. — Βλ. πταιομα.

πτωχεύω, Σαχλ., Αφήγ. 158, Πτωχολ. α 58, Πτωχολ. (Κεχ.) Ρ 42, Βιος Αιωπ. (Παπαθιμ.) Γ' 85^α.

Το αρχ. πτωχειω. Μτχ. πτωχεύόμενος τον 4-5. ιι. (ΠΓ, βλ. και ΛΒΓ). Τ. πτωχεύω στο Βλαχ., στη λ. Τ. φτωδέικω σήμ. στο κυπρ. ιδίωμα (Γιαγκουλλής, Κυπρ. διαλ., βλ. και Σακ., Κυπρ. Β' 851, όπου και μτχ. παρκ. φτωχεμένος). Τ. φτωχειω (και

μχ. φτωχεμένος) στο Soman. (λ. φτωχαιω) και το ALANE. Η λ. και σημ. (με ειδική σημασ.).

Α' (Μτβ.) κάνω κάπ. φτωχό (σε παροιμ. χρ. βλ. Septuaginta, Od. 3.7.1, TLG): *έγνω* (ενν. ο Βαλτάσαρ) και *ομολόγησε τον αληθινόν Θεον εξουσιαν έχοντα πτωχευοί και πλουτισα, ζωώσαι και θανατώσαι Παράφρ. Μανασσ. (Τιέτσε) 360.*

Β' Αμτβ. 1) Γίνομαι φτωχός, φτωχάινω: *ουδέν έχει εξουσιαν* (ενν. μαννα) *να στραφεί να ζητήσει τα έδωκεν του ιου αυτης, εάν μη τα έδωκεν με ουμφωνία, ... αι πτωχεύσει, να τα επάρει Ελλην. νόμ. 581^ο (εδώ προκ. για την εκουσια πτωχεία των χριστιανών· πβ. Lampe, Lex., στη λ. 2): *As πτωχευομεν εδώ με το θελημα μας, δια να πλουτισομεν εκεί* (ενν. οίμα εις τον Θεόν) *αιωνίως Μαξιμου, Συναξ. αγ. Νικολ. 143. 2) (Μεταφ.) κατωτρέφεομαι, ξεπέφτω: Ολοι της Κρητης άρχοντες, μικροι τε και μεγαλοι, κοιως παντες ετρέχασι να εβλεπον την Ελένην, (παρσλ. 1 στ.) δι' ην το άιθος το πολυ Ελλιδος και του κοσμου! απ' ακρον γης εις ακρον γης επτωχευει, κατηλθε Πόλ. Τρωάδ. (Παπαθωμ.-Jeffer.) 13504.**

πτωχίζω, Σπαν. (Μανρ.) Ρ 395, Παράφρ. Μανιω. (Τιέτσε) 361, Χρον. Τόκκων 3051, Δικρούσ. (Κακλ.) 869.

Το μτγν. πτωχίζω. Τ. φτωχίζω στο Βλίχ. και μέσ. φτωχιζομαι στο Soman. Ηβ. λ. πτωχισμός στο Κουμαν., Συναγ. v. Λέξ. Η λ. στο Βλαχ.

Κίνω κάπ. φτωχό: *έζητα* (ενν. ο διαβολος) *πικά Θεού θέλημα να πτωχισί αυτον* (ενν. τον Φιλαρετω) *να κερδισει αυτον Βίος Φιλια. 238 (σε παροιμ. χρ. βλ. Septuaginta, Od. 3.7.1, TLG): Μεγάλη η χαρις του Θεού, οπού ποιει τα παντα, | οπου υψώνει τυπεινους, πτωχιζει και πλουτιζει Χρον. Τόκκων 3712.*

πτωχικά, επίφρ., βίος Αισωπ. (Παπαθωμ.) Α' 317: *φτωχικα, Εγκωικρ. (Αλεξ. Στ.) Δ' 726.*

Από το επίθ. πτωχικός. Ο τ. φτωχική στο Soman. (λ. φτωχί) και σημ. Η λ. στο Βλίχ.

Φτωχικά: *Πρωτος ευθυσ ο Ζιγμοντος, που 'τον Τρανουλβανιας | αυθέντης, υποστηρησεν απο της ομονοιας, | και έφηκεν την αυθεντιαν, και πτωχικα ενούθην Παλατμήδ., Βοηβ. 441.*

πτωχικός, επίθ., Hist. imp. 12, Θησ. 1Β' [57'], Κρασοπ. (Eideneier) ΑΟ 69, V 67, L 41, Γ 115, Μίξμ. Κυλλισυπ., Κ. Διαθ.² Μαρκ. ιβ' 44 σχόλ.² φτωχικός, Πεντ. Δεντ. XVI 3, Γεννώρ.² Α' 390, Βοσκοπ.² 124.

Το αρχ. επίθ. πτωχικός. Ο τ. στο Soman. και σημ. Η λ. και σημ. λόγ. (Μπαμπιν., Λέξ. λ. φτωχικός).

Που ανήκει αναφέρεται ή τιφιάζει σε φτωχί: *Φορσεν* (ενν. οι ιερείς) *σκοντια πτωχικα, οτι δεν έχουν άλλα, | οι άρπαγες τα πήρασι, και τα φουσσατι τ' άλλα Ιστ. Βλαχ. 1753 (εδώ μεταφ. προκ. για στίχους): πολλα 'ναι ιδιωτικοί και κακοσυνθιμενοι* (ενν. οι στίχοι) *! στην γλώσσα των Ρεθυμμιων και Κρητικων γραμμενοι. | Χαρισμα τέτοιον πτωχικών δεν έπρεπε να δωσω | σε τέτοιους μαθηματικούς ούτε να φανερώσω Τζάνι, Κατάν. Αφ. 87.*

Το ουδ. εν. ως ουσ. = 1) Το σπίτι του φτωχού (συνεκδ.) το σπίτι (για τη σημασ. βλ. και Κοραη, Ατ. Δ' 468 τ. φτωχικόν στο Σομαν. και φτωχικό σήμ.); επερμαζωχθη-καοιν οι άνθρωποι του τοπου! καθένας εις το σπίτι του και εις το πτωχικό του Ιστ. Βλαχ. 104. 2) Υστερήμα: όλοι ετοιμοι (ενν. οι πλουσιοι) εβαλαν εις τα δώρα του Θεου από εκεινο σπου τους επι ρισοειν, αμη αυτη (ενν. η χηρα η πτωχή) απο το πτωχικον της -όλον τον βιον, οσον και αν ειχεν, εβαλεν Μάξιμ. Καλλιουπ., Κ. Διαθ.² Λουκ. κα' 4.

Το ουδ. πληθ. ως ουσ. = μέκος των εσόδων των εκκλησιών το οποίο διατιθεται για τους φτωχούς (για το πραγμα βλ. Meursius, λ. πτωχικά, Du Cange, λ. πτωχίον και Κορκ., ΒΒΠ Β' 89): Από δε τα εισοδήματα της εκκλησίας ... τα περισσοτερα, ... να τα δίδει (ενν. ο αρχιερευσ) των πτωχών, οτι «πτωχικά» καλούνται των εκκλησιων Μαλαξός, Νομοκ. 83.

πτωχολογία η, Ιστ. Βλαχ. 139, 1319, Διακρούσ. (Κακλ.) 620 πτωχολογία, Ντελλαπ. Εχρητημ. 1233, Αλφ. (Μποιουμπ.) III Γ' φτωχολογία, Σκλάβ. 25 φτωχολογία. Χρον. Μορ. Η 4087, 7226, Χρον. Μορ. Ρ 4087.

Από το επίθ./ουσ. πτωχός και το -λογία. Ο τ. πτωχολογία σε έγγο. του 19. αι. (Παπιαλ., Επιστ. Χίου 4^ο, 8^ο, 38^ο, 46^ο, 51^ο) και στα ΑΛΝΕ. Για τον τ. φτωχολογία βλ. Καριγιάννη, Διγενής 158. Ο τ. φτωχολογία και σήμ. ιδιωμ. (Παπιδ., Α., Λεξ., σπου και τ. εφτωχολογία, εφτωχολοία). Τ. φτωχολογία στο Σομαν. και σήμ. Η λ. σε έγγο. του 18. (Πουρτόγλου, ΓΚΕΙΕΑ 15, <1968> 1972, 37) και 19. αι. (Παπιαλ., Επιστ. Χίου 4^ο, 8^ο).

(Πιρληπτ.) οι φτωχοί άνθρωποι, ο λαός: έστειλε (ενν. ο βασιλεύς) τον Στέφανου αφεντην στην Μολδοβα. (παπιαλ. Ι ιτ.), εις τους πτωχους πολλά καλόν, ιλλιι στους αρχοντες του! ποτέ καλον δεν έλεγε διατ' αυτους ποτις του! διότι ησαν άδικα εις την πτωχολογία Ιστ. Βλαχ. 535.

πτωχολόγιν τι.

Απο το επίθ./ουσ. πτωχος και το -λόγι. Τ. φτωχολόγιν οι δημ. κυπρ. τραγ. (Κυπρ. άσμ. 2^ο) και φτωχολοι σήμ. κοιν. λαικ.

(Πιρληπτ.) οι φτωχοί άνθρωποι, ο λαός: πικρι ηλθαν οι αρχοντες κι όλον τ' αρχοντολόγιν, Ι μικροι, μεγαλοι, γεροτες, όλον το πτωχολόγιν Διηγ. Αλ. Σεμιά. 5 1245.

πτωχοπαπαδικής ο, Πουλολ. (Τσαβαρή)² με τ' στ. 490 κριτ υπ. χφ. Α.

Απο το επίθ. πτωχος, τον πληθ. τιν ουσ. παπας και την κατάλ. -ικης.

Κακόμοιος, δυστυχημένους παπάς (βλ. και Τσαβαρή {Πουλολ.² σ. 404}): Κατηγοροσν και αναγελούν τον τιπεινόν σου κύρην, Ι δια σε, ... σκοτεινπερπατοσσι που ειτροπιασες τον κύρην σου, τον πτωχοπαπαδικην αυτ. χφ. Ζ.

πτωχοπροδροματον το.

Α. πλαστη από το κυρ. ον. Πτωχοπροδρομος (Προδρ. (Eidensier) Ι 70, ΙΙ τίτλ., ΙV τίτλ.) και την καταλ. -ατον. Ιββ. λ. πτωχοπροδρομικός και πτωχοπροδρομισμός (Κουμαν., Συναγ. ν. Λεξ.) σήμ. Η λ. σπι LBG.

(Σκωπτ. προκ. να δηλωθει φτωχική κατάσταση) το παρουσιαστικό, η ιδιότητα.

το «αξίωμα» του Πτωχοπροδρόμου (για τη σημασ. βλ. Hörandner, BSI 54, 1993, 319, Τωμ., ΑΟ. 77, 1978-9, 23, Πολ. Α., Πριν ΑΑ.² 52 σημ.): *Μη σε πλάνα, πανσεβαστε, το Πτωχοπροδροματόνι και προσδοκάς να τρεφομαι βοτanas ορειτρόφους Πρόδρο. (Eideneier) II 101.*

πτωχός, επιθ. και ουσ., Σπαν. Ο 132, Διδ. Σολ. Ρ 94, Προδρ. (Eideneier) I 257, Καλλιμ. 2192, Κομνηνής Αννας Μετάφρ. 173, Οψαρ. 362^α, Περί Ξεν. (Μαιουρομ.) 263, 481, Απολλών. (Κεχ.) 140, Αιβ. διασκευη α 1091, Φαλιέρ., Ιστ.² 467, Φαλιέρ., Ριμ. (Bakk.-v. Gem.) 92, Διήγ. Βελ. χ 226, Αιβ. Va 876, Ψευδο-Γεωργηλ., Αλ. Κων/π. 186, Χειλά, Χρον. 351, Μιχ. 208⁷, 460⁷, Σφρ., Χρον. (Maisano) Π4¹², Σκλεντζα, Ποίημ. 1^α, Γεωργηλ., Θιν. 22, Γαδ. διήγ. (Βασιλ.) 8, Χρονογρ. (Λαμπ.) 244, Ευναξ. γυν. 29, Απόκοπ.² 216, Ανθ. χαρ. 296^α, Ριμ. Θιν. 97, Πτωχολ. α 292, Αιτωλ., Μοθ. (Πιράσσυλοι) 115², Θρ. Κύπρ. (Παπαδ. Θ.) 377, Καβαλιστας 50, Χρησμ. (Brokkaar) N 1, Μιχρτζ., Κλίνη 137⁷, Μετάφρ. Λαμιακ. Βαρθαμ (Βασιλ.) 143^α, Ιστ. Βλαχ. 91, 2547 (= Γεν. Ρωμ. 137), Διακρούσ. (Κικκλ.) 719, Τζανε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Προλ. 133^α, Μπερτολδός 39, Βίος Αισώπ. (Παπαθωμ.) Β' 58^α, κ.π.α.² επτωχός, Χρον. Τοκκων 3294, Καρτάν., Π. Ν. Λαϊθ. (Κακ.-Πονου) φ. 34⁷, 102⁷, 149⁷, Νουκ. Μύθ. (Παράνογλου) 15, Πρσσκυν. Ιβ. 845 285, Μετάφρ. Λαμιακ. Βαρθαμ (Βασιλ.) 143^α, Παλαμηδ., Βιηβ. 809, 1077, Στιουριν. 51, 56, Ιστ. Βλινχ. 427, 573, Μπερτολδίνος 115 δις, Ευναδ., Χρον.-Διδαχ. φ. 31⁷, 35⁷, 38⁷, Πτωχολ. Α 329, κ.α.² φθιωχός, Βεντράμ., Γιν. 75⁷ φτωχός, Χρον. Μιχρ. Η 5004, Χρον. Μιχρ. Ρ 4522, 8557, Πιντ. Λιuit. XXVII 8, Λειπ. XXVI 5, Καβαλιστας 64, Κυπρ. ερωτ. 132^α, Πινώρ.² Αφ. 55, Β' 91, Γ' 549, Ερωφ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Δ' 308, Ε' 450, Φιλλιδ. (Παναγ.) 46, 70, 109, Βισκοπ.² 354, 427, Μιναλ., Επιστ. 173^α, Σεβήρ.-Μιναλ., Επιστ. 171^α, Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.) Α' 195, Β' 2309, Ε' 720, Στάθ. (Martini) Β' 248, Ροδολ. (Αποσκ.) Δ' 468, Λίμπον. 158, Φορτου. (Vinc.) Β' 181, Ζην. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Β' 200, Τζινε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 180^α, 210^α, 409⁷, Τζινε, Κατάν. 450, κ.π.

Το αρχ. επίθ. πτωχός, τ. εφτωχός στο ποντ. ιδίωμα (Παπαδ. Α., Λεξ., λ. φτωχός). Για τον τ. φθιωχός πβ. Κιραγιάννη, Λιγενής 158. Ο τ. φτωχός στο Βλάχ. κινι ισήμ. Η Α. και σήμ. (λόγ., κυρίως στην αρχαϊστική έκφρ. πτωχός τω πνευρατί).

1) Που στερείται τα αναγκαία για τη ζωή υλικά αγαθά, άπορος: Σπιν. Ο 69, Διδ. Σολ. Ρ 33, Κομνηνής Αννας Μετάφρ. 174, Διγ. Ανθρ. 364¹¹· ο Μαρκιανός ηγονε επτωχός στρατιωτης και η Πουλχερια τον έκαμεν βασιλέα Καρτάν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνου) φ. 310^α ηγον (ενν. ο Ταξιάρχης) των επτωχών ιατρος Ξυναδ., Χρον.-Διδαχ. φ. 43⁷ (σε παροιμ. χρ. βλ. Ερωτόκρ., Παροιμ. 781⁷ πβ. Βενιζέλος, Πιρροίμησι 335): *Φτωχη φτωχον αγαπησε και πόνο δεν εγροικει, μα φτωχικά επερασσει τον πόθον εχαρήκα Ερωτοκρ. (Αλεξ. Στ.) Δ' 725⁷ έκφρ. πτωχός υπερήφανος (πβ. Septuaginta, Sir. 25.2, Tl.G) = ψωροπερήφανος: ηγον πάνω στενος, αλλι και πτωχός υπερήφανος Χειλά, Χρον. 355 (μεταφ.): ιππο τιμές πολλα γδυμνοι, φτωχοι και ρημασμενοι Φορτου. (Vinc.) Προλ. 30. 2) (Για να εκφραστεί συν. συμπθεια σε κάπ. ή κ.) κακόμοιρος, ταλαίπωρος, καημένος: *αμποτε να βλεπα ο πτωχός και ας ήμον δαιμονάρης Ριμ. Βελ. ρ (Bakk.-v. Gem.) 938· ο μούτος ολοζωντανος ηθά και κυματιζει, το δε ελαδι το πτωχον κείτετ' αποθαμενον Κραιοπ. (Eideneier) ΑΟ 73· Βοσκοι φτωχοί,**

οκολασετε το κλασμα και το θρήνο Πανώρ.² Δ' 151' (σε προσφών., για δηλ. συμπάθειας ή ειρωνείας/περιφρονησης): *ἵπαιρεις την (ενν. την αθερίαν) και τρώγεις την ολωμην. | ως έμαθες οτο σπιτιν σου, πτωχή, εις το πατρικόν σου Πουλολ. (Τσαβαρη)² 349: Δε δύνομαι να σε θωρω, φτωχέ, καλά το λέγεις, | γιατί σ' οργίζομαι πολλά Πανώρ.² Β' 393' και σε, πτωχέ, τυχαίνει | να κλαίγεις όντα άλλοι | γελούν Πιστ. βοσκ. III 6, 343. 3α) Αδύναμος, ανήμπορος: ουδένα δεν απεφυγεν το φλογερόν δοξάρι (παραλ. 1 στ.). Κι αν φύγει, φθαίνει τον (ενν. ο Ερωσ) ταχύ με τα πτερά σπόχει (παραλ. 1 στ.), τοξενει τον εις την καρδιαν και ριπτει τον στον άδην' | και αν γενει φιλόανθρωπος ..., | δεομυει και δουλάνει τον, πτωχον τον κατασταταιει Διγ. Ζ 185' β) ισχνός, αδύνατος: ηβλίπει σ Φαρμώ ένα όνειρον πως επτά βοδια παχία έβγαϊναν από τον ποταμον ... και το ομοίως αλλά επτά εβγῆκαν και ησαν πολλά επτωχα Καρτιάν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Γανου) φ. 148'.*

Το οιδ. πληθ. του επιθ. ως ουσ. = (προκ. να δηλωθεί συμπάθεια) οι φτωχοί άνθρωποι: φαγιά εδιδαν ορφανών και τα φτωχά ταγίζαν Λεφ., Σιωτ. 17' Γενού οικτίρμων οτα πτωχά' πεινούσι και διψούσι | κι ελεημιώνην σε ζητούν Αλφ. 15'.

πτωχοσύνη η.

Από το επιθ. πτωχός και την κατάλ. -σύνη.

Φτώχεια: Οποτε πειε τινάς κρασί, γυρίζει σ' ευφροσύνη | και δεν θυμάται λύπη πλια ουδέ την πτωχοσύνη | Γκοκιοφάς, Δράμα γενν. τυφλώ 526.

πτωχότης η/ φτωχότητα.

Το μτγν. ουσ. πτωχότης (Lampe, Lex., TLG) βλ. και I.BG. T. φτωχότη σε παραμύθι ιδίωμα. (Μινώτου, Λαογρ. II, 1934/37, 510).

Φτώχεια, ένδειξι (νδά σε παροχη. χρ., βλ. Ερωτόκρ., Πικροημ. 781): όποιος σε φτωχότητα αναθραφεί, δε γγίζει | του κυκλου τα στρατέματα, ως θέλει, να γυριζει' | μα πάντα ανεγνωώς παρπατει, κι αν τρωγι κι αν κοιμάται, | του ριζικού την όργητα ποτε δεν τη φοβάται Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.)² Δ' 617.

πτωχοτροφείον το.

Από το οικσ. πτωχοτρόφος που απ. τον 4. αι. (Lampe, Lex., TLG) και την κατάλ. -είον. Η λ. τον 4. αι. (Lampe, Lex., T.G.), στο Du Cange (Α. πτωχείον) και Du Cange, App.

Αυλο για τους φτωχούς, πτωχοκομείο (για το πράγμα βλ. Κουκ., ΒΒΠ Β' 131, 164-168 και ODB, λ. *ptochotropheion*): υπηρέτησι γαρ ο Ιουστινιανός ούτος τον Θινόν, κτίζοντας τόσας εκκλησίας και πτωχοτροφεία και μοναστήρια Νεκταρ. Ιεροκοσμ. Ιστ. 186.

πτωχοτροφία η.

Από το ουσ. πτωχοτρόφος που απ. τον 4. αι. (Lampe, Lex., T.G) και την κατάλ. -ία. Η λ. τον 4. (Lampe, Lex., T.G) και το Ι3. αι. (Caracasí, στη λ.) βλ. και T.G.

Φροντίδα, περιθαλψη των φτωχών: Οι αρχιερείς ... όσα υποκλήσωιν αφου λαβουν την μητροπολιν ή την επισκοπην, εις ελευθερίας αιχμαλώτων, εις πτωχοτροφεία, και εις ανακτήσεις εκκλησιών ... να τα εξοδιάζουσιν Zygomas, Synopsis 175 E 12.

πτωχούλης ο.

Από το επιθ. και ουσ. πτωχός και την υποκομ. κατάλ. -ούλης. Τ. φτωχούλης στο Soman. και σήμ. (επιθ. και ουσ.).

(Προκ. να εκφραστεί συμπάθεια σε κάπ.) κακόμοιρος, ταλαίπωρος, καημένος: Διατι πτωχούλη, εβάλληκες σε τουτο το σακκίον; Μπερτόλδος 57.

πτωχούλικος, επιθ.: πτωχούλλικος, Μαχ. 86*, Δαμικσκ., Λόγ. κεκοιμ. (μετάφρ.) 258, 535, 545, 548, 592, 621, Θρ. Κύπρ. (Παπαδ. Θ.) 140.

Από το επίθ. και ουσ. πτωχός και την κατάλ. -ουλικος: πβ. και πτωχούλης. Τ. φτωχούλικος σήμ. (Μπαμπιν., Λιξ.). Η λ. και σήμ. ιδίωμ. (Σακ., Κυπρ. Β' 766).

1) (Θωπευτ.) φτωχός: *οι μεν πλούσιοι νικωμενοι υπο την φειδωλιαν τουκ, ήγαυν μιζεριάν τουκ, εσφικτοκριτούσαν τα πλουτη τουκ, οι δε πτωχούλλικοι στενοχωρημένοι από την πτωχεύην επεθανόσαν απέ την πείναν Λαμικσκ., Λόγ. κεικοιμ. (μετάφρ.): 618.* 2) (Προκ. να εκφραστεί συμπάθεια σε κάπ.) κακόμοιρος, ταλαίπωρος, καημένος: *Δισπότη μου και πλάστη μου εμένα, τον κόσμον σου λυπηθον τον και τι ορφανα τα ξένα! και δέξον παρικαλεσον και ποιησον, υπέ μου,! δια κείνα τι πτωχούλλικα, σπου 'ν' κριματισμένα Θρ. Κύπρ. Μ 98.*

πτωχούτσικος, επιθ., Σπαν. (Ζώρ.) V 142, Συναξ. γαδ. (Βιουλ.) 158, Τριβ., Ρε 351, Μπιμπιλιδίνικ 126, 142, Ροθινός (Βαλ.) 59, Προσφιάς, Δραμα γενν. τυφλού 75: *επτωχούτσικος*, Συναξ., Χρον.-Δίδαχ. φ. 28*.

Από το επίθ. πτωχός και την κατάλ. -ούτσικος. Τ. φτωχούτσικος στο Soman. (λ. φτωχούτσικος) και σήμ. Η λ. τον 11. αι (LBC, λ. πτωχούτσικος).

1) (Θωπευτ.) φτωχός: *Δούλους, δουλιδς περισσές ειχεν (ενν. ο Ιωβ) εις την ζωην του! και ο διαβολος εφθόνησε, επηραν τα ο κρουσαροί! και απτριμειν πτωχουτσικω, ωσπερ και γενηθη Ντελλαπ., Ερωτήμ. 242.* 2) (Προκ. να εκφραστεί συμπάθεια σε κάπ.) κακόμοιρος, ταλαίπωρος, καημένος: *Ω πτωχούτσικη εγω, κακορίζικη Μαρκόφα! Μπερτιλίνος 124.*

πτωχυνίσκω, ιστ. μακαρ. Μιρκ. 207: *πτωχυνίσκω.*

Από τον αόρ. του πτωχαίνω και την κατάλ. -ίσκω (Χατζ., Γραμμ. κυπρ. διαλ. 75-84). Τ. φτωχυνίσκω σήμ. στο κυπρ. ιδίωμα (Γιαγκουλλής, Κυπρ. διαλ., βλ. και Σακ., Κυπρ. Β' 851, Παπιαγγέλου, Κυπρ. ιδίωμ.). Η λ. στο Meursius (λ. πτωχυνίσκω) και σήμ. στο κυπρ. ιδίωμα (Σακ., Κυπρ. Β' 766 γρ. πτωχυνίσκω).

Φτωχαίνω, γίνομαι σιγά σιγά φτωχός (για τη ιημασ. βλ. Χατζ., Γραμμ. κυπρ. διαλ. 78-79): *αν γινεται ότι εις ανθρωπος οπου έχει γυναικαν, αρχευγει να ζαρεύγει και να πίνει και να τρώγει άμετρα και να Ήλιοθρεύγει! και να ποντίζει το εδικόν του, ωστε δια το ποντισμόν του αρχευγει να φτωχυνισκει, το δικιον κελεύει ότι η γυναικα ημπορει καλά να ζητήσει το τουέριν της Ασαίξ, 373*.*

πτωχωπός, επιθ.: φτωχωπός.

Από το επιθ. πτωχός και την κατάλ. -ωπός.

Ταπεινός, μικρός, ασήμαντος: *δειχνει εις την ταπεινοφροσύνην του ο Χριστος,*

οτι δεν καθαικευει μουλαρια και αλογα βασιλικα χρυσοσελωτα και χρυσοχαλινωτη. αμη ενα σναρισον, ενα κτηνο, ενα κτημα φτωχωπο Πηγα, Χρυσου. 167 (50).

πυγματίας ο. — 11β. και πυγμαχος.

Α. πλαστή πιθ. απο το πυγματιζω (LBC, TLG) και την κατάλ. -εας.

Ο πυγμαχος: ο υιός του Ηρακλέως! ο Πηγός ο πυγματίας Ερμον. Σ 59.

πυγμαχος ο.

Το αρχ. ουσ. πυγμαχος. Η λ. και σήμ.

Ο πυγμαχος: Ερμον. Δ 234.

πυγμή η.

Το αρχ. ουσ. πυγμη. Η λ. και σήμ. με διαφορ. σημασ.

1) Η πυγμαχία: Βίος Αλ. 2414. 2) Μονάδα μέτρησης μήκους που ισοδυναμεί με 4 δακτύλους ή με ένα τέταρτο του ποδός (Schilbach [Metrol.² σ. 186], βλ. και Schilb., Byz. Metrol. 18, 20): Χρη γινωσκειν, οτι οφειλει εχει το σχαισιον. μεθ' ου οφειλεις μετρειν, οργιας ι'. η δε οργια οφειλει εχειν σπιθιμας θ' δ', η σπιθαμη πυγμας τρεις Metrol.² 74'.

πυθμίν -ένας ο, Γλυκά, Στ. 504, Βέλοθ. 1341, Ντελλαπ., Στ. Θρηνητ. 718.

Το αρχ. ουσ. πυθμην. Η λ. πυθμένας και σήμ.

1α) Ο πάτις, το κασιονιτο σημείο ενός αντικειμένου: Διόςκ. 205¹⁴ β) (πικρ. για πλοίο) αμπάρι: απασαι γαρ αι ιψη αι ιπό της εώας εις τα εσπερία μέρη πλέουσαι αναγκαιον ησόνται τον φόρτον είναι της υψός την εν τω πυθμίνι στυπηριαν Δουκ. 205²⁰. 2) Η βίωση πάνω στην οποία τοποθετείται κ.: Έκθ. Χρην. 35⁷. 3) (Προκ. για τη βαλκονη) ο πυθμένας, ο βυθος: Ψι υδο-Σφρ. 176²⁴. 4) Τι έγκυα ενός τόπου: ο Αντρωτής εις τον σταυρόν. να μας ελευθερωσει! εκ του θινατου την φθιραν, εκ του αδου τον πυθμίνι Ντελλαπ., Στ. Θρηνητ. 16' όταν δ' ο μειζων ποτήρ ωφθόση μέλας! γιμνός πάλιν οδευσον εις γης πυθμινι Λέοντ., Αιν. (Brokkaar) Ο XII 8.

πυκνά, επίρρ., Ιατροκ. 5¹²⁶, Διγ. Z 316, Αχιλλ. (Smith) N 394, Παρασπ., Βαρν. C 149, Γαδ. Διγ. (Βασίλ.) 454.

Το αρχ. επίρρ. πυκνα (L-S, λ. πυκνός). Η λ. και σήμ.

Συχνα, κάθε τόσο: Ιατροκ. 5¹²⁶ έκφρ. συχνά πυκνα (η έκφρ. και σήμ.): της Πόλης γαρ ο βασιλευς και των Ρωμίων αυθεντης! συχνα πυκνά μηνύματα αντός ημας εμηναι! το πως αι Τούρκοι εφθαρσαν Αργυρ., Βίον. K 140.

πυκναδα η.

Από το επιθ. πυκνός και την κατάλ. -αδα (Andr., Lex., λ. πυκνας). Η λ. στο Σομαν. και σήμ. ιδίωμ. (Andr., ό.π., Παπαδ. Α., Λεξ., Μπόγκα, Γλωσσ. Ηπειρου Α' 322, Χαντζιαρσ Θεσσαλ. γλωσσάρ., Δουγά-Γιαπιδ.-Τζιτζιλής, Γλωσσ. ιδίωμ. ορ. Πιερίας, Παπιθαν., Γλωσσ. ρουμελ., Τάιλιος, Γλωσσ. Πολυγ. κ.α.).

Το ψιλό κόσκινο (βλ. Βαγιακ., ΛΑ 11, 1966-7, 108): πυκναδα Λεξ. Μακεδ. 163.

πυκνερός, επιθ., Πιστ. βοσκ. III 6, 393.

Από το επιθ. πυκνός και την κατάλ. -ερός. Η λ. στο Βλαστού, Συνών. 185 (λ. πυκνός) και στο ΑΑΝΕ.

Πυκνός, δασύς: *θωρώ κι ευρίσκομαι μόνια μου σφαλισμένη, | σε δένδρη, δαση πυκνέρα, | κι αγρία με τριγυρίζου! | θέρια και πως με τρώσινε τιχα με φοβερίζου* Ερωφ. (Αλεξ., Στ.-Αποσκ.) Β' 123.

πυκνοβλαστήμένος, μτχ. επιθ.

Απο το επιθ. πυκνός και τη μτχ. παρκ. του βλαστανώ ως επιθ.

(Προκ. για δέντρα) που είναι φυτρωμένα πολύ κοντά το ένα στο άλλα πυκνωσία και δασερα δεντρια και πυκνοβλαστημενα Κυπρ. ερωστ. II2'.

πυκνογυριζόμενος, μτχ. επιθ.

Από το επίρρ. πυκνά και τη μτχ. μεο. ενεστ. του γυρίζω ως επιθ. Η λ. στο LBG.

Που στριφουγυρίζει συνεχώς: *συχνα περιστρεφόμενος ... | και πυκνογυριζόμενος* Πρωδρ. (Fideneier) IV 236 χφφ ΗΡ και. υπ.

πυκνογύρισμα το.

Από το επιθ. πυκνός και το ουσ. γυρισμα.

Γρήγορος και πυκνός ελιγμός, περιστροφή πολεμιστή (βλ. Αλεξ., Στ., Ακριτ. 58): *εις το κρούειν και εις το δέχεσθαι ήρήκη τον Γιανικην!* και *εις τα πυκνογυρισματα τον Κίναμον τον Λεον Ανγ.* (Αλεξ., Στ.) Esc. 1260.

πυκνοδενδρία η.

Απο το επιθ. πυκνός, το ουσ. δένδρον και την κατάλ. -ια. Η λ. στο Κουμιν., Συνιγ. και στο ΑΑΝΕ. Πβ. LBG λ. πυκνοδενδροφύα.

Δασύδης έκτατη γημάτη δέντρα: *Τοπον πολόν εδράμμεν, χωρας πολλας και κάστηη) και τελος κατηνησαμεν εις το βουνιν εκεινον! το δυσκολωδες και δεμνον από πυκνοδενδρίας Καλλιμ.* 2515.

πυκνοπρασινίζω.

Από το επίρρ. πυκνά και το πρασινίζω.

(Προκ. για φύλλαμα) πρασινίζω όλο και περισσότερο: *Καθως εις τ' ανδρο δεντρο τα φυλλαράκια αρχίζου! να πυκνοπρασινίζουσι και να μωσκομυρίζου, (πασαλ. 2 στ.) οαν το ποτισει το νερό ...* Ερωφ. (Αλεξ., Στ.-Αποσκ.) Α' 344.

πυκνόπυργος, επιθ.

Από το επιθ. πυκνός και το ουσ. πύργος. Η λ. στο LBG και στο Κουμιν., Συνιγ.

(Προκ. για πόλη) που έχει πολλούς πυργους σε πυκνή διαταξη: *Ου πύργος σιδηρόκτιτος, πυκνοπυργος ου πόλις, | ως προσοχή του έχοντα συνεχει και φυλασσει* Μινασσ., Ποίημ. ηθ. 503.

πυκνός, επιθ., Ιερακος. 387², 403⁴, Ουγεοστ. 578⁹, Διγ. Α 2839, Πόλ. Τρωάδ. (Πα-

παθωμ.-Jeffr.) 899, Διήγ. πόλ. Θεοδ. 118, Θησ. IB' [59^α], Μάρκ., Βουλκ. 339^α, 346^α, Σουμμ., Παστ. φιδ. Α' [852], Α' [577], Τζάνε, Κρ. πόλ. (Αλιξ., Στ.-Αποσκ.) 162^α.

Το αρχ. επίθ. πυκνός. Η λ. και σήμ.

α) Πυκνός, δικούς; Ιερακος. 383^α, Σπανός (Eideneier) D 649 (προκ. για δάσος); Πανώρ.² Α' 1, Κυπρ. ερωτ. 112^α (μεταφ.); πυκνόν σκότος της καρδίας μου Βουστρ. Μιταφρ. 255^β) (στρατ.) που είναι σε πυκνή διαταξη, συμπαγής, ισχυρός; Νεκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 389^γ πολυάριθμος; Θησ. Α' [16¹]; δ) συχνός, αλληπάλληλος; Βίος Αλ. 514, Βίος Αλ. 4637^ε (προκ. για βροχή) διπλατός, έντονος; Καλόανδρ. (Λανέλης) 55 (33^γ); στ) εύφορος (βλ. Schilbach [Metrol.] 241); και ει μεν εστι κινυδρον (ενν. το λιβάδιον) και πυκνόν, λογίζεσθαι τούτο ιών του υποπότου Metrol.² 79^α.

Το ουδ. ως επίρρ. = α) συχνά; Ιερακου.438^α β) κοντά; έναί το στόμα του πυκνόν εις το μέτωπον του ανθρώπου Λιβ. διασκευή α 459.

πυκνότερος, επίρρ.

Το μτγν. επίρρ. πυκνότερος (L-S, λ. πυκνός).

Με μεγάλη συχνότητα, αλληπάλληλα; ηρξάτο (ενν. ο Απόλλων) να πέμπει πυκνότερος γαρ τα βέλη, και πικρας σαγίτας πέμπει | μιον στρυγίαις Ελλήνων, | και ηρξάντο πολλοί του θησκειν | και μικροί και μείζονες τε Ερμον. Η 194.

πυκνοφύτευτος, επίθ., Ch. pop. 407.

Από το επίρρ. πυκνα και το φυτεύω. Η λ. και σήμ στο ποιντ. ιδίωμα (Παπαδ. Α., Λεξ.), καθώς και στο ΑΛΝΕ.

(Προκ. για δάσος) πυκνός; Ποιες βρυσες με κρινά νερά, πικα κάμποι με χαρταρι-α, | παιι δαιη πυκνοφυτευτα ... | ν' ακούσσουνε τα βασανα σπονύ 'χω παθωμένα Τζάνε, Κρ. πόλ. (Αλεξ., Στ.-Αποσκ.) 496^α (μιοφ.); δόντια πυκνοφυτευτα ώσπερ μαργαριτι-ριν Λιβ. Va 2237.

πυκνωνώ μτχ. παρκ. πυκνωμενος.

Το αρχ. πυκνώω. Η λ. στο Βλάχ. (λ. πυκνάνω, -ώνω) και σήμ.

I. (Ένεργ.) μειώνω την απόσταση, φέρνω κοντά; Δούκ. 119^α.

II. (Μετ.) α) γίνομαι πυκνός; ώσπερ νέφη φαινόμενα εν αέρι πυκνωμένα | και ανέμον μη πνεόντος | ισταντι προς ατρεμίαν | ούτως Ελληνες και Τρώες | αντιστή-κιν εν τη μαχη Ερμον. T 261^β) (προκ. για σύσπηση αερίου) συμπυκνώνομαι; Νικταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 24.

Η μτχ. παρκ. ως επίθ. = καλυμμένος, γεμάτος; Και ην ιδείν την αγυιάν εκείνην πεπυκνωμένην πλήρης ανθρώπων Δούκ. 365^α.

πυκνός, επίρρ., Ορνεσο. αγρ. 549^α, Διγ. (Trapp) Gr. 1441, Διγ. Z 1902.

Το αρχ. επίρρ. πυκνός. Η λ. και σήμ. (Μπαμπιν., Λεξ.).

Συχνά; Ιερακου. 442^α, Βακτ. αρχιφ. (Ακανθ.) 1135 πα' 3.

πύκνωσις η, Ερμον. Α 49.

Το αρχ. ουσ. πυκνωσις (ΠΛΓ). Η λ. και σήμ στον τ. πύκνωσις.

(Στρατ.) τοποθέτηση σε πυκνή τάξη (η σημασ. ήδη μγν.): *εσκουτάρωσαν οι παντις! εν πυκνώσει των ασπίδων αυτ.* Ο 311.

πυκταρά η.

Από το ουσ. *πυκταρέα <αρχ. πυκτενω/πυκτης και την καταλ. -αρεα (Κριαρ., Μνήμ. Αντωνιάδη, 1974, 281).

Γροθιά, μπουνιά: και διδει τση μιάν πυκταρα εις το κορμί και ηδωκεν κατω κακώς έχοντας Κατί ζωράρη 75.

πύκτης ο.

Το αρχ. ουη. πύκτης.

Ο πυγμάχος (μειψφ.) ο αγωνιστής: *εκείσε γαρ ο πύκτης! (ο συγγραφεύς της Κλίμακος) φωνάει ικαταλήκτοις | νηστειαίς αγρυπνίαίς τε και πάση κακουχία! ημέμιζε τον Αντρωτήν σιν εσχάτη πτωχεία, | φημί δη ο καθηγητής και θεός Ιωάννης Πάϊο, Ιστ. Σινά 1743.*

πυλαίον το, Πρωσκυν. Ιβ. 535 546, Πρωσκυν. Ιβ. 845 807, Πρωσκυν. Εθν. Βιβλ. 2043 502.

Το ινδ. του αρχ. επιθ. πυλαίος (L-S Suppl.) ιος ουσ.

(Αρχιτ.) τύλο, κιμάρα (για τη σημα. βλ. Κιαδας [Πρωσκυν. Ιβ. 535 στ. 301]): *Σχισμη στενό εν ευρίσκειται πλησιον του σπηλαιου, | εξέρχεται δε το νερόν κατωθεν του πυλαιου | και διεξέρχεται λοιπόν κατωθεν ωπερ βρύση Πρωσκυν. Ιβ. 535 804· Κη παλιν διεξέρχεται ενδοθεν του σπηλαιου | βολήν δε λίθου γινώσκει, εγγιστα του πυλαιου περιμικρον διαστημα, ευρίσκεις κολυμβήθρα Πρωσκυν. Ιβ. 845 553.*

πυλαίων η. — βλ. και πυλών· ας.

Το αρχ. οιστ. πυλαίων. Τ. πυλιωνας σήμ. ιδιωμα. (Παπαχριστ., Λεξ. ροδ. ιδιωμα: πβ. και Κουκ., ΒΒΠ Δ' 279).

Μεγάλη είνιτικη θύρα, που αποτελεί την κύρια είσοδο μεγάρου ή ναού (εδώ) εσωτερική είσοδος ναού: *Εν δε τη εισόδω τη πρώτη του λουτήρος επαιμα πυλεωνας ηλέκτρους ... εν δε τω δευτερω νήρθηκι εποίησε ελεφαντινους πυλας και πυλεωνας τρεις Hagia Sophia α 457⁹⁻¹⁰. Το δε αγιον θυσιαστήριον εξ αργύρου λαμπρον εποίησε, τα τε στήθια και τους ευμεγεθεις κίονας αργυρω πιντα περιεκλεισε συν τοις πυλεωσι αυτών πάντα αργυρα και χρυσέμβαφα αυτ. α 454¹⁵.*

πόλη η, Διγ. Ζ 3152, Ερμον. Χ 122, Θρ. Κων/π. Πολλ. 249⁹, Χρησμ. (Brokkaar) 59, 81, 140, Hagia Sophia α 457^{9-10, 11}, Hagia Sophia ω 534²⁰ κ. α.

Το αρχ. ουη. πυλή. Η λ. και ιήμ.

Είσοδος τείχους σε πόλη ή καστρο: Λόγ. παρηγ. Ο 576, Καλλιμ. 367, Χρησμ. (Brokkaar) 79⁹ (συχν. στον πληθ.): Ερμον. Χ 106⁹ (μεταφ.): Διγ. (Trapp) Gr. 2632, Διγ. Ζ 1546.

Εκφρ. Η Βασιλική πυλή = (εκκλ.) η μεσαία είσοδος του νάρθηκα απ' όπου εισερχοταν στον κυρίως ναό ο αυτοκράτορας (βλ. και λ. βασιλικός (Π) 6): *Οποταν σεβεις το λοιπόν την βασιλικην πόλην, | άνωθεν τήρησον ευθυσ και τηρησον κανδήλιν, |*

ὅπερ ἀπτεῖ κατέμπροσθεν τῆς παρθενου Μαρίας Παῖσ, Ἰστ. Σινά 425· (στον πληθ.): Ἐδραμε δε ἀπό των βασιλικων πυλων (ενν. ο βασιλευς) μέχρι του ἀμβωνος και εκτεινας τας χεῖρας αὐτοῦ εἶπε: « ... Νενικήκᾳ σε, Σολομών!» Hagia Sophia κ 485²⁰. 2) Ωραια πύλη = (εκκλ.) (α) βασιλική πύλη: θεωρεῖ ο βασιλεύς μιαν βασίλισσαν ποῦ ἔρχονται ἀπό ἐξω ... και ἐμπηκε μέσα εἰς τον ναον ... Η δε βασίλισσα ἀνοῖξε την ωραιαν πύλην και ἐμπηκε μέσα, και ἐκαθῆσεν εἰς το ἱερόν συνθρονον Θρ. Κων/π. P Suppl. 249²· (στον πληθ.): Ὅτε δε ἦλθεν εἰς τας Ωραιάς Πύλας, ἀποδράς εκ των του Πατριάρχου χειρῶν ἔδραμε μεχρι του ἀμβωνος και εκτείνας τας χεῖρας εἰς τον ουρανόν εἶπεν: « ... Ενικήκᾳ σε Σολομων!» Hagia Sophia φ¹ 504²¹· (β) ἡ μεσαία εἰσοδος του τέμπλου του ναοῦ ἀπ' ὅπου εἰσέρχονται οἱ ἱερεῖς στο ἱερό, ἡ ωραία πύλη: Κηρια και θυμιαμα, και λαδι στο κανδήλι παντα νη καίεται μπροστι εἰς την ωραιαν πύλη Ἰστ. Βλαχ. 1654.

πυλοεκατοντάς, ἐπίθ. θηλ.

Από τα ουσ. πύλη και ἐκίτοντας. Πβ. τα ἐπίθ. ἐκατόμπυλος, ἐκατοντάπυλος (I·S), κινῶς και λ. ἐκίτονταπυλούσα.

Που ἔχει ἑκατό πύλες: λαφύρα πολλα γαρ τούτοι | κειχηλωτιδας γυνικας | ἐπροσπαγον ἐκείσε· (πυραλ. 3 στ.) εκ τε των Θηβων ἐτέραν | την πυλοεκατοντάδα | την ωραιαν γαρ Πλακειαν (παρ.αλ. 1 στ.) Ηετιωνος γυναικα Ερμον. Ε' 391.

πυλών -ας ο, Πρῶδμ. (Eideneiet) IV 59, 437, Hagia Sophia α 457², Δεστ. 1 Μαρτου. 237, Βίος Αισώπ. (ΙΙΙπαθωμ.) Δ' 110²⁵. – Βλ. και πυλών.

Το ουσ. πυλών που ἀπ. ἴπον Αριστοτέλη και σήμ. στον τ. πυλώνας.

α) Μεγάλη εξωτερική θύρα, που ἀποτελεῖ την κύρια εἰσοδὸν (ιδίῳ) μεγάρου: Πυλώνας τε με κισθρον ημφιασε χρυσοι (ενν. ο Ακρίτης), | μετα των λιθων χυμεντις ἐποίησε θυριδας Λγ. Ζ 386²· (ἐδῶ) του Κάτω Κόσμου: Οἱ μιν βοῶσιν: Κύριε, Κυριε, εκ βαθέων | ρησαι ἡμας τῆς ποιηρας δουλειας των ἀθῶν· | οἱ δε πάλι: Ἐξαγγε ἡμας εκ των πυλωνων | του Αδου και τῆς φυλακῆς των πονηρῶν δαιμόνων» Αξ.αγ., Κίρσολ. Ε' 1155· β) μεγάλη εξωτερική πύλη, που ἀποτελεῖ τῆ (συν.) Πυλωστή, ἰνεξάρτητη ὑπό το κεντρικό οικοδομημα κύρια εἰσοδο μονῆς (για το πρόγμα βλ. Ουλάνδος, Μοναστ. 17-21): Ἐάν εἶπω: «δότε μοι πετιν δια τα υποδήματά μου», | Λεγουσι: «μη ἐξερχεσαι ποσῶς εκ των πυλωνων» Ἰρῶδμ. (Eideneiet) IV 145.

πυλωρός ο, Καλλιμ. 905.

Το αρχ. ουσ. πυλωρός. Η λ. και σήμ. ιατρ.

Ο φύλακας τῆς πύλης (βλ. ἄ.)· (ἐδῶ) κάστρου: Καλλιμ. 192· (ἐδῶ) του Κάτω Κόσμου: Γλυκά, Στ. 455.

πυξίνος, ἐπίθ.

Το αρχ. ἐπίθ. πυξίνος. Η λ. στο ΑΛΝΕ.

Που εἶναι κατασκευασμένος ἀπό ξύλο πυξαρίου (βλ. λ. πυξός): Metrol.² 127².

πυξόμηλον το.

Πιθ. ἀπο τα ουσ. πυξός και μήλον. Πβ. και Du Cange, λ. μηξόμηλον.

(Πιθ.) κουτί κατασκευασμένο από ξύλο πυξαρίου (για τη σημασι. βλ. και Holton [Αλεξ.² σ. 274]): *Λεγει τον ο άγιος: «Να σε τευτο το γλυκισμα, και φαγε το και θελεις ιατρευθειῖν». Εφανηκεν γων ωσαν οταν εβγαλεν απο ενα πυξόμηλον γλυκισμα, μιαν φοραν. Και πάλε, ως ειδε μοναχός του ο αγιος οτι είναι ολιγην, επροσθεσε και αλλο και εδωκε του το Ν. Θηραιωρ. 296: Σαν τ' άκουσεν Αντιπατρος, ιγυρευε να ποισει | μέθοδον τον Αλέξανδρον γινι να τον φαρμακισει. | Φαρμικη καμνει ισχυρόν, 'ς πυξόμηλον το βάνει | και του ιουό του το 'δωκε Κασσανδρον ν' αθιβανει Αλεξ.² 2701.*

πυξός ο.

Το αρχ. ουσ. πύξος (η) με μειωτ.πλ. του θηλ. σε αρχ. και καταβιβ. τόνου. Η λ. και σήμ. (ΛΚΝ).

(Βιτ.) αειθαλής θαμνος που φυτρώνει σε ορεινές περιοχές, με ξύλο κατάλληλο για ξυλογλυπτική. πυξάρι (βλ. Καββάδιε, Βοτ. φυτολ. λεξ., λ. βουξος): *Αλλ' ου διαφοντεόθηκεν, εκ το κυκόν κκειον, | οζάα οφονταμου και αστρύα, πυξος στριμός και λέυκη Θημ. ΙΑ' [22].*

πυσοποιός, επιθ.

Το μγν. επιθ. πυσοποιός. Η λ. και σήμ. (Μπαρμιν, Λι ξ.).

(Μιτφ.) που προκαλεί πύον σε θέση ουκ.: *Εις τα οιδήματα (ήγουν τα φουνοκωμια) πρωτον καταπλιτε ωμήν λύσιν (ήγουν χυλόν υλι υρου κριθίνου): εϊτι βαλε πυσοπια (ήγουν ωριμαστικιά) και ωσπίν ωριμάσουν, βινε οπαστικα ή οπάσιον μι το φλεβοτομον Νικ. Ιερικπ., Εκδ. ιατρ. 34.*

πυρ το, Αουιζ. 22¹, 270⁸, Διγ. (Τραρρ) Gr. 613, 777, Διγ. Z 1263, 2695, 2933, 3522, Διγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 705, Σπανός (Eideneier) A 422, Πολ. Τρωιόδ. (Παπιλιουμ-Jeffr.) 358, 643, Ερμον. Β 17, 21, Αβ. διασκευη α 339, 370, Φαλιέρ., Ριμ. (Bakk.-v. Gem.) 158, Λιβ. Va 314, 338, Μιχ. 66⁹, 68¹, Δυόκ. 375⁸, Μάρκ., Βουλκ. 342², 343¹, Π. Ν. Διωθ. (Παναγ.)² 62, 329, 357, 372, 528, 541, κ.α., Εκθ. χρον. 28⁹, 43⁰, Εκλαβ. 250, Κιχων., Μπουας 58, Πτωχολ. α 89, 91, Κυπρ. ερωτ. 144¹, Απκ. Θειπ. (Ρεπ.) 247, Διακρουσ. (Κικκλ.) 878, Γέν. Ρωμ. 129 πύρε.

Το αρχ. ουσ. πυρ. Ο τ. πύρε πιθ. απο μετφ. αν. (βλ. Χατίδ., ΜΝΕ Α' 521) πβ. σήμ. ιδιωμ. τ. πυρέ (Κιωτ., Λεξ. τσακων.). Η λ. και σήμ. λόγ.

1α) Φωτιά: Ασοίξ. 222⁸, Ιερακοσ. 349¹⁶ (σε μιταφ.): *Και γαρ το γειησόμενον και το μεμοιραμένον | αν σχησι φαλαγξ σπλιτών, ουδέ πυρός οι γνίθα, | ουδέ λογισμος ανθρώπιнос Μανασσ., Πόιημ. ηθ. 864¹ (σε πυρομοίωκη): ως γαρ τι ξύλα του πυρος την φλόγαν επιυξάνει, | ουτως και τον θυμώμενον ο λογος ηγριμύει Σπαν. Ρ 131¹ (σε κατίρα): οι τρεις ενούχοι, | ιδόντες τα χρυσοτομενα κιταλεπτόν ως ειχεν, | ως εκ φλογός εκφύγουσι το παρικόν της κόρης, | λέγοντες «Πυρ εις τον κλυθμόν και τους πολλούς τους θρήνους ...!» Καλλίμ. 2244¹ σε φφ. αδύνατον πυρ παραμεινι χορτω = προκ. για πράγματα που είναι αδύνατο λόγω της φύσης τους να αποφευχθούν: ήθελον, ει δυνατόν, φνγειν την αμαρτιαν, | αλλα παιτως αδύνατον πυρ παραμειναι χορτω Διγ. (Τραρρ) Gr. 2280¹ εκφφ. (1) αγγελος πυρός = υ άγγελος του θανάτου (βλ. και Αλεξίου [Διγ. Esc. σ. 150]): *εσκέφθη (ενν. ο Διγενης) αγγελον πυρός απο**

ουρανού επελάθοντα Διγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 1766' (2) στύλος του πυρός = η πόμψηνη στήλη που καθοδηγούσε τους Εβραίους κατά την Εξόδο στη διάρκεια της νύχτας (βλ. και Π.Δ., Ξξ. 13, 21-2); Κύριος ο παντων δυνατός εσάς να ευλογήσει, | ο κτισίας γην και ουρανό και θάλασσαν πεδύσας | και στήσας στυλον του πυρός ανάμεσα πελάγου Διγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 1057' φρ. (1) βάλλω πυρ, βλ. ά. βαλλω 5 (2) βάνω πυρ, βλ. ά. βάνω (1) Α'22α' (3) παραπέμπω κ. πυρι = παραδίδο κ. στη φωτιά, κείω κ.: Τινές δε ... τα ουμιτα αυτών (ενν. των βουλκολακων) μελίζουσι και πολλακισ και πυρι παραπέμπουσι Μάρκ. Βουλκ. 340^α-β) (με των.) αστραπή, κεραυνός; Απολλών. (Κεχ.) 360' στη φρ. να ειχεν πέσει πυρ εξ ουρανού (πβ. νεοελλ. φρ.: να πέσει φωτιά να με κάψει): της ειμαρμένης το δεινον επινω μου απεσώθη, | όταν εοφάγη ο ευγενής ανήρ ο ειδικός μου. | Να ειχεν πέσει εξ ουρανού πυρ και να πορπαλήσει | και κειτικαύσει και εμέν κρείττον υπερ του ζην μι Φλωρ. 89' γ) πυρετός; αδιαθεσία, αρρώστια; αφ' την οπατιλην (δηλ. την εμμειν της γυναικός, τα λουετρά τα καμμένα και την μέθην) γίνεται και Ξάπτει τιτοιον πυρε | μι ρα νυκτα να βρισκεται (ενν. ο ανθρωπος) στο πέσε και το γυρε Γεωργηλ., Θαν. 530. 2) (Προκ. για τη χριστιανική αντίληψη της μεταθανάτις ζωής) η φωτιά της κόλασης; να μη ο' απάξουν, υθλιε, με μαχαιρών και Ξύλων | οι μύροι και οι σκοτεινοί, το πλήθος των δαιμονών | να παρ να ο' εγκρεμνίσουσι ... | στο σκότος το εξωτερικον και εις το πυρ, στην φλόγα Περί Ξεν. (Μεινκμ.) 471' Λοιπό ως ευρεθηκετε (ενν. αμαρτωλοί) αλιπητοι στα Ξενα, | εις τα φτωχά κι εις τα ελεινά κι εις τα αιχημιλωτισμένα (παρκαλ. 1 στ.), γυρίστε στην Κόλαση, στο πυρ και εις την ιστία Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.) 4925' ικφκ. (1) πυρ ιωνιονιτελεότητον/γεννησι/θηριου/τω μελλοντως = η Κόλαση; Ηνικα δε ηυδοκρεν υιός ο τον υψιστου | εκουσιώς γε δι' εμε πτωχειάν υπαμειναι (παρκαλ. 3 στ.), δια τουτο κατήργησα τους Αηρους και τους μυθους, | οι πρόξενοι εγεγοντο πυρος του αιωνιου Διγ. Ζ 1061' γενού μεοίτρια ημών (ενν. Παναγ.) ... | και του πυρός του μελλοντος αυτρωσε και του σκότους Ξφ. Θεοτ. 122' όλοι εκορπιθηκασι (ενν. οι πρότεροι αφεντάδες), πηγαν εις πυρ θηριου, | ότι δεν επεπατησαν στην στραταν του Κυριου Ιστ. Βλαχ. 1989' και τώρα εγινήκασιν υιοι πορος γετένης, | Θεέ μου παιτωδυνιμε, και πως το υπομενεις; Ιστ. Βλαχ. 2539' Κι εσεις που τη διαβαζετε (ενν. ταυτην την ιστορία), δέεσθε καθ' εκιστην | τον βασιλέα του παριτός, τον ποιητη και πλαστην, | ίνα κάγώ ελευθερωθω πυρός ατελευτήτου Διακροσί. (Κακλ.) 1361' (2) πυρ καθαρτήριον = τι Καθατήριον, το οποίο αποτελεί δόγμα της Καθολικής Εκκλησίας (βλ. και α. καθαρτήριος); άλλες αμαρτίες συγχωρούνται δια προσυχης και νηστείας, και άλλες δια το λαμπρον, τό λέγομεν πυρ καθαρτήριον Μιχ. 66^α φρ. λαμβανω δικην πυρος (αιωνίου) = ταμνρούμεν, καταδικάζομεν νι πύω στην Κόλαση (αιώνια): εξάιφνης εκ του ουρανού πυρ πίπει παραχρήμα, | και ηφατο ο οικος του (ενν. του βασιλεως Αντιόχου), κάκεινος και η κόρη, | και δίκην έλαβεν πυρος, πυρος του αιωνίου Απολλων. (Κεχ.) 362. 3) (Θεολ.) η φωτιά ως μορφή του Θεου (για τη σημασ. βλ. και Lampe, Lex., στη λ. ΗΙ); πως η βάτος εβαστασε το πυρ της θεοτητος και δεν εφλεχθη; Μορεζ., Κλινη φ 86'. 4) (Μεταφ.) α) (προκ. για τον έρωτα) α') εντονη ερωτική επιθυμία, πόθος; έρωτα καρδιάσπαστον παντες τον ανομαζουσι, | ουδένα δεν απεφυγεν το φλογερόν δοξάρι' (παρκαλ. 2 στ.) και βινει πυρ και κεραυνον εις την καρδιαν τούτου Διγ. Ζ 182' ουκ είχον, όστις γένωμαι πυρ όλος εφλεγόμεν | τον ερωτος ολωσχερωσ εμοί προσπεξινθέντος Διγ. Ζ 2698' α') η δύναμη του

έρωτα: φρίζω εις το πυρ το μανικον τό εις τα χέρια του βασταζει (ενν. ο Έρωσ), | πως ακόμη ουκ εφλόγισεν την όλην σου καρδιαν Λιβ. Esc. 305· β) (προκ. για Ουμιο) ένταση, σφοδρότητα: εκείνοι (ενν. οι εχθροί σου) το πολύ της υλης των παιωμάτων| καθυποσπασάντες το πυρ οβρωσαι της οργης σου (ενν. βασιλεύ) Γλυκα, Στ. Β' 31· φρ. πυρ πνέω, βλ. ά. πνέω Α'3α φρ. (1)· γ) (στον πληθ.) τα βάσανα: εβγαινει φλόγα, καει με τα μελη μου χωνεούου, (παρ.αλ. 1 στ.) και χωνεμον ουκ εχουοιν, τέλος ποσας δεν εχουν. | Τδε φαρμάκια και πυρα τα εχουοιν οι ξένοι Περί Ξεν. (Ματθ.ομ.) 249· 5) (Πεμλιηπ.) πυροβόλα όπλα: υπήρχον μεν γαρ οι Περσαι δόρασι και βέλειοι χρεϊτους των Οτμανλήδων κατα πολύ ..., οι δε Οσμανλήδες εν πυρι: ειχον δε βομβαρδας και τουφέκια πολλά Ιστ. πολιτ. 73^ο. 6) Εκφρ. υγρον πυρ = εϊφλεκτο μίγμα, μυστικης σύνθεσης, που χρησιμοποιηθηκε ως όπλο από το Βιζαντινο ναυτικό και ειχε την ιδιότητα να μη σβήνει στο νερό: Ο δε βασιλευς τον οτόλον ... εκπιμψας και τας ταχειας ναυς μετά του υγρού πυρος πυριαλωτους εποίησε τις πλείω και φοβιράς ναυς εκείνας Χρονογρ. (Λαμψ.) 250.

πύρα η. — Πβ. και πορα.

Από τα πυράνω και την κατάλ. -α (Χατζιδ., ΜΝΕ Α' 76-8, Β' 137-8). Η λ. και σημ.

1α) Φωτιά: αναψαν εκεί την πύραν| και νυκτερινώς οϊτοιονται Ερμον. Ν 323· β) φωτιά που ανάβει κινείσ σε βαθμό προκ. να προκίφει: Οσοια: Απατω α' όλους δέεται θεαν την Κυθεριαν (παρ.αλ. 1 στ.). Με λιβανα πολυτιμα, αρωματια και μύρα, | εις τον ναόν της δέετον, ανιπτοντα και πυρα Θησ. Ζ' [48^ο]· γ) νικητική πυρά: εκει απανω εις την πύραν (παρ.αλ. 2 στ.) Πάτροκλον απανω βαλλει| κι ανιψι τι παλλα ξυλα Λουκάνη, Ομήρ. Ιλ. Κ1' [75]· δ) φλόγα: Αμη εγω που εμαι 'δω, ετοι ολιγο λιγο, | χωνεύει θελ' ως το κερι που καίγεται 'κ την πυρα Θησ. Γ' [79^ο]. 2α) Ζέστη που εκπέμπεται από κάποιο θετικό σώμα, ακτινοβολία θερμοτήτας: (εδώ προκ. για τον ήλιο): ο διάκος του ήλιου εναι ώσπερ τον ηβλέπετε εις τον ουρανον... Επειτι πέβει προς ημας εις όλον τον κοσμον τες ακτινες του ... και τρίτος εχει τρε πυραυ αυτην όπου πυραυει Καρτάν., Π. Ν. Διαθ. (Κικ-Πανου) φ. 51^ο· β) (στον πληθ.) θεριμαντικό επίθεμα: λαβωοιν... ενουόχον ορχιδια δια πυραυ, γραιας βιλληθρα διά 'πιθι τα και ομου παντα ενωσωοι και θεσωοιν ... ως εμπλακτρον Σπανός (Εϊδεποιερ) D 1737. 3) (Με ταφ., προκ. για έρωτα) ερωτική ζέση, ερωτικό πάθος: φλογιν ειχεν τον ερωτια, φωτια δε την αγαπην, | και απο την πύραν την πολλην ο νους της εοκορπατον Δγ. Α 252.

πυρά η, Καλλίμ. 1128, 1129, Ασοϊζ, 434²⁵, Δγ. (Τιapp) Gr. 3423, Ερμιν. Γ 15, Μιχ. 662²², Κυπρ. ερωτ. 108^ο, Πανώχε² Δ' 69, Κυπρ. χφ. 154, Ερωτόκιρ (Αλεξ. Στ.)² Γ' 347.

Το αρχ. οοσ. πυρά. Η λ. και σημ. λόγ.

1) Φωτιά: ο Μπαρρακ ρεζίζς ..., ερριψε πυρ εν μεσω των καραβων, και ... απετηφρώθησαν εκ της πυρας Εκθ. χρον. 43^ο· αν ένα σπού βαλθει και θέλει να κεντρήσει| πράσινο δασο, και φωτιάς εδω κι εκεί σκορπισει, | κι η δροσπραδα τω δεντρω του δασου δεν τ' αφήνει| ν' άφει ζιμιά, μα πολεμά κι αφτει ωρες κι ωρες σβηνει, | ώστε σπου η χλωρη στην πυρα χαθει Σταθ. (Ματίνι) Β' 207. 2α) Ζέστη που εκπέμπεται από κάποιο θετικό σώμα, ακτινοβολία θερμοτήτας: (εδώ προκ. για τον ήλιο): δεν ηθελεν ο φλωσ πολλήν οκίαν να στίσει| και η πυρά σου φαίνεται ηθελει να ξαναλθει, | που τον

Φαιθοντα 'καμεν κει εις το μνημειον βαλθη Αχέλ. 1788: (προκ. για τη γη): οτέκοντας εις την γην, από την καυσιν της γης καίομαι απο την πυραν της γης Βίος Αιολίη. (Παπαθωμ.) Δ' 99²⁶. β) αύξηση της θερμοκρασίας του ανθρώπινου σώματος εξαιτίας ασθένειας, πυρετός: εαν εις ειδικός μου σκλαβος ητον ασθενής απού πόρεξιν καθημερινην διπλης πυρας και ψυχρότητος και εις ιατρός ... λέγει οτι να τον γιανει ... Ασσί, 183²⁶· εάν γένηται οτι εις ειδικός μου σκλαβος ένι ασθενής απού βραον, ηγον έχει μεγαλην πυραν μίδα εις το κορμίν του ... Ασσί, 182³, 3) (Προκ. για τον καιρό) υπερβολική ζέστη, καύσωνις: Την αυτην ημεραν εγίνην μεγάλη πυρά και υποθαναν ια' ανοματι απο το φουσσατον τον πρίντζη Μαχ. 634⁷· εις τις ζ' του Αυγουστου μηνός ... επι θανασιν (ενν. πολλοι) από την μεγίλην πυραν του καιρού εις το χωριον τους Στυλους Byz. Kleinchron. Α' 208² (εδώ στον πληθ.): Ειτις φοβαται τες πυρές, φοβάται και το θερος, | εις τα υποδροσα ας καθετη Ημερολ. 119, 4) (Μεταφ.) ερωτική επιθυμία, ερωτας: τουτ' η καρδιά που εσυ 'βιλες 'ς τσ' αγαπης το καρμυ | κ εξαναγησιν στην πυρα, την πρωτη φύση εχισε, | η 'ατόρηση μου εχαθηκε και τη δικη σου επιάσε Ερωτοκρ. (Αλεξ. Στ.) Γ' 1439· εκφθ. (1) η πυρι του ποθου = έντιμη ερωτική επιθυμία, πόθος: από του ποθου την πυράν να φλέγομαι τσοουτον λιβ, διασκευη α 3531· (2) σωματική πυρα = σεξουαλική επιθυμία: γι νετησιο ένστοκτο: και 'πέ μου, τις να δυναται χρειαν να δουλευγει (παριλ. 1 στ.) και ταχα να βρεθει κυνεις μπιστά να την δουλέψει | και την σωματικην πυραν να την επαραβλέψει: Γεωργηλ, Θιν. 387, 5) Στην έκφθ. η πυρά της γνώσης = η δύναμη της σύνισης: Μηδέ θυμασαι τραγουδιού, την παιδωμή σου παψε, | μευι 'ς τοη γνώσης την πυραν ό τι κ α μου 'τες καψε Ερωτοκρ. (Αλεξ. Στ.) Α' 712.

πυράγρα η.

Το αρχ. υυσ. πυραγρα. Η λ. και σήμ. λόγ. (ΑΚΝ).

α) Σιδερένια λιβίδα για τη φωτιά, τομπιδα, μασιά: Λουκάνη, Ομήρ. Ιλ. 16' [474]: β) (μεταφ.) αγχικ, στενοχώρια, πιεστική κατάσταση: εις πενιαν την εοχητην (πυριλ. 2 στ.) εκατήτησεν ο γέραν. | Απορήσας τουνν ουτως, | και όπως ζηρειν ουκ ειχεν, | αλλ' ουδ' υπομείναι πλέον | του λιμού τε την πυράγραν | και την συμφοράν ην ειχεν Πτωχολ. α 67.

πυραμίδας -ίδα η, Νεκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 235, 236, 238, 264, 265 τρις· πληθ. πυραμιδες, Εκφθ. (Αλεξ. Στ. Αποσκ.) Προλ. Χάρ. 54, 114, Ροδολ. (Αποσκ.) Δ' 439, Ε' 8.

Το αρχ. υυσ. πυραμίδας. Ο πληθ. από ιταλ. επίδφ. (βλ. Ξανθοουδίδης [Εκφθ. ι. 163], Πηδώνια Κομν., Χορτάτης 107· 8). Η λ. πυραμίδα στο Somav. και σήμ.

Οικοδομημα σε σχήμα πυραμίδας (εδώ προκ. για τα ταφικά μνημεία των Φαράω της Αιγύπτου): Παίσι, Ιστ. Σινά, 2227, Νεκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 240, 266 πολλάκις.

πυραμοειδής, επίθ., Νεκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 255.

Η λ. στο Θεοφριστο και σήμ. λόγ. (ΑΚΝ): πβ. σήμ. κοιν. επίθ. πυραμοειδής.

Που έχει σχήμα πυραμίδας: Το δε σχήμα της εκκλησίας έξωθεν είναι πυραμοειδές Νεκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 160.

πυραυγίζω.

Το μτγν. *πυραυγίζω* (TLG): βλ. και LBG.

Λάμπω, ακτινοβολώ: Ο δε Αισώπος ειπε: «Συ μεν, ω βασιλευ, όμοιος ει τω ηλιω ... οι δε περι οι άρχοντες όμοιοι εισι ταις ικτιαις του ηλιου· ωσπερ γαρ ο ηλιος ο λαμπρός το πρῶν, ω, λαμπρος υπάρχει: οντοι δέ εισιν ωσπερ οι ακτινες του ηλιου πυραυγίζοντες και λαμπροι Βιος Αισώπ. (Παπαθωμ.) Β' 55'.

πυρβιλέας ο. — Πβ. και πυροβολος, πυροβολικη, πυροβολον, πυροβόλος, πυροβωλω.

Πιθ. από το επίθ. *πυρβυλος* (4. αι., αν όχι ήδη μτγν., TLG: πβ. και ρ. *πυρβυλέομαι* πιθ. τον 8.-9. αι. (LBC)) και την κατάλ. -εας (γχι ομοιοκαταληξία). Πβ. και λ. *πυρβολαρχησιον*, *πυρβολαρχησιον*, *πυρβολαρχησιον*, *πυρβολαρχησιον* (στο Κουμαν., Συναγ. ν. λέξ.

Πυροβόλο όπλιη (εδώ συνεκθ.) *πυροβολημος*: Μεσα σ' αυτον τον πολεμον επεσεν ένα βολη | εις του πασια το υλογον και ετρομιξαν ολοι, | διοτι κατω επεσε με τον πασιάν αυταμι, | ιφέντης ο Αλέξανδρος εδριμειν ... | τον πασαιν εσηκωσεν ... | εις το δικόν του τ' αλογον τον βανει κυβαλαρη. | Αυτός, εις ιλλίαν υλογον τοτε κυβηλικε ύει. | από μακρά τω φρουριον στεκει και αγναντευει | να μη του ελθει και αυτον κανενις πυρβυλεσι, | και δεν του ωφελει κανεις, μηδ ι βασιλέας Ιωτ. Βλνιχ. 913.

πυργάκι το.

Από το ουσ. *πυργος* και την υποκκχ. κατάλ. -ικη. Η λ. στο Σομπαν. και υημ. (Μπαμπιν., Λεξ., λ. *πυργος*)

Μικρός πυργος: Πυρικάτω το Πεσκαρδο μιλι β' αλαργο της Κι φαλονιας μιλιν ενα εχει νηόποιυλον μικρόν ωσπροσ και απάνω στεκει πυργικη Πιορτωλ. Α 45'.

πυργιανός, επίθ.

Από το τωπων. *Πυργου* και την κατάλ. -ιανός.

Που σχετίζεται με το χωριο Πυργου (Μαυρομάτης [Διαθ. 17. αι. σ. 144]) (εδώ πρκκ. για βιβλῆι εσόδιων και εξόδιων): Αφηνω και του Γεωργακη του αθρωπου μου να του κάμωσι λογιμισμό ... και ότι φανει και χρωστεί μου του τα αφηνω ογια την ψυχήν μου· και αφηνω του και εικοσιπέντε δοικατά ... και να 'ναι κρατημινος να κοινοειναρει εις το ρεζιντουόν μου όλοι τι λιμπρι, ετσι πυργιανά οσάν και βυθεινιά, σπου κρατεί Διαθ. 17. αι. 7^ο.

πυργοβόλημα το.

Από ρ. **πυργοβωλο* (<ουσ. *πυργος* και το β' συνθ. -βωλω) και την κατάλ. -μα· πβ. λ. *πυργοβολος* (11. αι., LBC). Βλ. όμως και Βελθ. (Egea) 247 (και οελ. 72).

Έπαλη (Κρωιάς [Βέλο, ι. 274]): επανω δε του κτισματος του λαμπροτάτου ε-κεινου (ενν. του καστρου) | αντί πυργοβόληματα ησαν συντιθειμένα! Λεων, δρακο-ντων κεφαλα από χρυσιων ποικιλιων Βέλο, 247.

πυργογύριστος, επίθ.

Από το ουσ. *πύργος* και το γυρίζω. Πβ. μτχ. *πυρκογυρισμένος* σημ. ιδιωμ. (Ερω-

τόκρ., Γλωσσάρ. 99, λ. πυρκο(γ)υριζώ). Η λ. σε δημ. κυπρ. τραγ. του 19. αι. (Παπαδ. Θ., Δημ. κυπρ. άσμ. Α. 11^{ος}) και στο ΑΛΝΕ λογος.

Που περιβάλλεται από πύργους: τίχα κάτεργα εδεπά (ενν. στον Αθήν) πιστεύεις να γυρίζουν! κι οι ναύτες τους να τραγουδούν και να χαροκοπίζουν; | Ή νά βρεις χώρες να χουσαι ...! ... καστρη πυργογύριστα μ' αυλές και μονοπάτια ...; Πικας. (Bakk.-v. Gem.) 159.

πυργόδωμα το.

Απο τα ουσ. πυργος και δώμα (βλ. και Apostolopoulos, Καλλιμ. 201). Η λ. στο L-S Κων/νίδη, το Κοιμαν., Συναγ. (πυργοδώματα) και στο ΑΛΝΕ λογος.

Το δώμα του πύργου (για τη σημασι. βλ. ά. δωμα καθώς και Κριαράς [Καλλιμ. σ. 275], Richard [Καλλιμ. σ. 8, σημ. 6]): Του κάστρου την λαμπρότητα και των πυργοδωμάτων| ως είδον, εξαπλαγισαν, εθαύμασαν εκείναι (ενν. οι τρεις αδελφοί) Καλλιμ. 194.

πυργοθεμελιώνω, Λόγ. παρηγ. L 142.

Από το ουσ. πύργος και το θεμελιώνω. Τ. πυργοθημιλιωνου σήμ. ιδιωμ. (Παχαλουδης, Τερπν. Νιγριτ.). Η λ. στο ΑΛΝΕ.

Θεμελιώνω, χτιζω πύργω (εδώ μεταφ.): εκει εις τον κίμπον τον καλον, εκεινον τον σε λέγω, | Θέλις ιδείν παριξενον της Δυστυχίας το κάστρον | το ανέκτιεν η συμφορα, το αφύρωσαν (εκδ. αφιέρωσαν διωχθίκι, βλ. αφυρωνω (II) τυπολ.) αι ληται | και το πυργοι θεμέλιωσιν οδύνηι των ανθρώπων Λόγ. παρηγ. Ο 138.

πυργομαχώ.

Το αρχ. πυργομαχέω. Η λ. το 13.-14. αι. (TLG).

Επιτιθεμαι, πολεμώ υπό πύργω/εναντιον πύργων (εδώ μεταφ.: βλ. και Lampe, Lex., λ. πυργομαχέω για το παράθ. πβ. Migne, I^o 34, 1860, 1012B· βλ. Lampe, Lex., ό.π., Steph., Θησ., λ. πυργομαχέω): νιν πυργομαχοότι τη γνωμη (ενν. οι προύχοντες) προς πολλούς λογισμούς και διαφόρους τι άρι γένωνται και όπως τον πανοικί πορφύρεον εκφυγωσι θανατον Είνγ. Γιαννούλη, Επιστ. 188^{ος}.

πυργοποιία η, Διήγ. Αλ. F (Lolos) 220¹, Διήγ. Αλ. G 264², Καρζάν., Π. Ν. Διαθ. (Κικ. Πάνου) φ. 69¹, 103¹, 104¹, 106¹, 108¹; Μυλιτζός, Νομοκ. 547, Χρονογρ. (Λαμφ.) 231, Μ. Χρονογρ. 6¹, Μοχελ., Κλινη φ. 31¹, Διήγ. Αλ. E (Lolos) 221^{1,2}, Βενετοάς, Διαμασκ. Βυβλατάμ 126², Ψευδο-Σφρ. 436¹⁰⁸, Ροδινός (Βαλ.) 122.

Το μγν. ουσ. πυργοποιία για πιθ. παλαιότ. μνείο βλ. L-S Suppl., TLG. Η λ. στο ΑΛΝΕ.

1) Κατασκευή πύργου: μέλη συν αυλοίς μετά κιθάρις ηύλουν, | ηνίκα τα θεμέλια ταυτα (ενν. της των Θηβαίων πόλεως) προσεργιζούντο| παρά Ζηρός αυτής υιών ους λάθρ' αποτεκουσαι και πλανηθείσα τη νυκτι νύμφη χοροίς προσηλθεν· | ομαίμον παρείχε τε προς την πυργοποιαν· | δωμα, και προσεπύργωσε κυλωσ τα τείχη παντα Βιος Αλ. 2309 (εδώ προκ. για την κατασκευή του πύργου της Βαβέλ): από του κατακλυσμού εως της πυργοποιίας (ενν. είναι) χρόνοι πεντηκόσιοι εικοσι πέντε Καρζαν.,

Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνου) φ. 69^ο; 2) (Συνεκδ.) πύργος (εδώ της Βαβέλ): *Ο βασιλευς ο Δάρειος όρισεν και έγγραφην χερτία εις όλον τον τοπον, εις όλα τα μέρη του να συναχθούν όλα του τα φουσσατα, όπου σκαποτε οι γλωσσοες αρχέριον να κτίζουν την πυργοποιάν Διήγ. Αλ. V 64.*

πύργος ο, Γλυκά, Στ. 169, Διγ. Z 3849, Ερμον. Δ 138, Χρον. Μορ. 11 1696, 1774, Χρον. Μορ. Ρ 2030, 2058, Βίος Αλ. 1512, Φλωρ. 1377, 1379, Αρμούρ. (Αλεξ. Στ.) 103, Δευτ. Παροιο. 368, Ερωτοπ. 52, Λιβ. διασκευή α 1485, 2261, Λιβ. Esc. 1418, Λιβ. Va 788, 1262, Αχιλλ. (Smith) N 1101, Αχιλλ. (Smith) O 385, Χρον. Τόκων 2703, Rechenb. 17^ο; Διήγ. Βελ. χ 235, Θρ. Κων/π. Β 118, Παρυσπ., Βαρν. C 294, Χείλα, Χρον. 351, Μιχ. 98^ο, 274^ο, Δούκ. 297^ο, 343^ο, Byz. Kleiochron. Α' 83^ο, Ανθ. χαρ. (Κακουλίδη-Πηδονίω) 150, Εκθ. χρον. 66^ο, Σκλάβ. 23, Κορων., Μπούας 50, Διήγ. Αλ. F (Konst.) 12^ο, Διήγ. Αλ. E (Konst.) 13^ο, Πεντ. Γέν. XI 5, Πιχτολ. A 10^ο, B 41^ο, Αεαγ., Καρολ. E' 33, Κώδ. Χρονογρ. 61^ο, Χρον. σουлт. 35^ο, Zygomalas, Synopsis 210 K 32, Χρημι. (Birkkaar) N 98, Δοκ. Μον. XIX, XXVI, Ερωφ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Γ' 217, E' 173, Ιστ. Βλτχ. 744, 749, Γεωργίου ρήτορος, Ετίχ. ι 39, Διγ. Ανθρ. 399^ο, 400^ο, Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.) Β' 2094, Διήγ. ωραιώτ. 623, Ζην. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Β' 292, Γ' 341, Μιρκάδ. 652, Διγ. O 130, Διυκρούσ. (Κακλ.) 237, 464, Τζίνε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 281^ο, 485^ο, 497^ο, κ.α.: πύργος.

Το αρχ. υυστ. πύργος, O τ. με ανιπίξη του -ι- (Μητσακίς, Εμφυχούν ύδαρ 321). Π Α. και σήμ.

1α) Ψηλό και οχυρό οικοδόμημα με περισσότερους ταν ενός ιχοφίως, το οποίο χρησίμευε κυρίως ιπτην άμυνι, καθώς και ως παματηρητήριω α') μιας πόλης, όπου αποτγλίσαιε τμήμα των τειχών της ή στέκοντιν ανεξάρτητοι: Χρον. Μορ. Η 1429, Λιβ. διαικευή ι 1004, Ξικθ. χρον. 11^ο, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 436^ο; α') εκκλησίας ή μοναιτηριού (γιυ το πράγμα βλ. Ορλάνδος, Βασιλική 130, Μονιστ. 134-7): *ινεκαίνων (ενν. ο πατριάρχης Ιεριμίας) εκ βαθρων γης το μνηστηριον του Σταυροικητήα ... και κελλία των καλογήρων εκάμε και πύργους και τράπεζα Ιστ. πατρ. 169^ο; ερραγισεν ο πυργος του μοναστηριου και της εκκλησίας; Ιερθθ. Αββ. 337* (εδώ προκ. για τιν πύργο της Βιβέλ): *κονομηρε να χτισομε εμας κάστρο και πύργο και η κυρφή του εις τον ορανό και να καμομε εμας όνομι Πεντ. Γέν. XI 4* (προκ. για την Παναγία): *Χυίρε (ενν. Παναγία), πύργος εις την τιμήν, πουλικω της σπλαχνιότης Υμν. Παναγ. 3* (προκ. για αντικείμενο με σχήμα παρόμοιο με πύργο): *Είχε κορωναν θαυμαστήν ... (παρ.αλ. 1 στ.) σπόβ' χε πυργους δώδεκα μετά πολλών μαργιραν Αρσ., Κίπ. διαιτ. [982]: τον νουν μου τον άδουλωτον εκατεδουλευσές τον, | τον πύργον της καρδίτσας μου τον υψηλόν και μέγιν Αχιλλ. L 720* (σε παροιμ. φρ.): *μου κτιζει (ενν. η τυχη) πυργους στο γιαλό, περβόλια στον αερα Ερωφ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Αφ. 75* β) ψηλό και οχυρό οικοδόμημα που χρησιμοποιούνταν ως φυλακή: *Χρονους δε τρεις εκάθετον (ενν. ο Βελοσάρης) απέω εις τον πύργον Διηγ. Βελ. χ 65* ο δε βασιλεύς τυφλώσας τον Ανδρονικον εβαλεν αυτόν εν τοις πύργοις τοις λεγομένοις *Ανεμάδες, πλησίον Βλαχέρνας Εκθ. χρον. 1^ο; 2) (Μετιφ., προκ. για πρόσωπο) μεγάλος προστάτης, υπερισπαστής: Πόλ. Τρωάδ. (Παπαθαμ.-Jeffr.) 7177, Χρον. Τόκων 2130. 3) Είδος πολυκρηκτικής μηχανής μεγάλου ύψους, κινούμενης πάνω σε τροχούς,*

η οποία χρησιμοποιούνταν κατά την έφοδο στα τείχη πόλης: Χρον. Ιουλιτ. 79². 4) Οχυρωμένη αρχοντική κατοικία: πύργον μέσον εστησεν πλήρης πολλών επιταίων, | ενδοξον εργον, φοβερόν, λιαν οχυρωμένον Διγ. Z 4092: εξηλθεν ο μέγας δομειστικός ... του πύργου υντου Byz. Kleinchron. Α' 81³⁵. 5α) Οικοδομημα που χρησιμοποιούνταν ως αγροικία η βοηθητικό κτήριο: ο πύργος, καθώς ευρίσκεται, να ένει ... στα χέρια της θυγατερας μου Ολόκαλος 222²⁶: Ωρεια λεγονται τα οικοδομήματα και οι πύργοι που κτισθησιν οι βασιλείς ... δια σιτοδοχία Zygomalas, Synopsis 308 Ω 1· β) το κτίσμα του ανεμόμυλου, μέσα στο οποίο ήταν τοποθετημένες οι μυλόπετρες και οι οδοντωτοί τροχοί: οποταν εβγαίνε (ενν. ο καπνός) εφάνη καθολικά ωσιν πύργος του ανεμόμυλου Διγ. πανωφ. 56. 6) (Προκ. για την ξύλινη κατασκευή που ήταν προσαρμοσμένη στην πλάτη των πολεμικών ελιφάντων): Ο Πώρος ορθωσεν πενήντα χιλιάδες αλέφαντους και εις πησιμ κλέφιντον ορθωσεν ωσιν πύργος απανου Διγ. ΑΑ. G 285⁶.

Η Α. ως τοπιων.: Πορτολ. Α 212 δις.

πυργοφύλακτος, επιθ.

Από το ουσ. πύργος και το φυλάττω. Η Α. στο Κουμαν., Συνηγ. (πυργοφύλακτον ροδον) και το ΑΛΝΕ Λυγοστ..

Που φυλιτσεται εις πύργο: «Ω ρόδον πυργοφύλακτον, καστελλοκκλωμένον, (παρκαλ. 1 στ.) δι' εσεν φοβουμι, διελιά, δι' ενεν πονώ και κλαίω! ...» Φιλίφ. 1748.

πυργώ -ώνω.

Το αρχ. πυργώω. Η Α. πυργωνω και σήμ.

(Μέν.) επιορμιε: Πηγά, Χρυσοπ. 152 (11).

πύργωμα το, Ντελλαπ., Ερωτήμ. 1879: πυργωμαν, Καλλιμ. 2532, Λιβ. Esc. 1276, Λιβ. διασκευή α 830, 1005.

Το αρχ. ουσ. πύργωμα. Η Α. και σήμ. (Μπαμπιν., Δεξ., λ. πυργάωω).

α) Οχυρωματικό τείχος με πύργους/πυργοειδείς απολήξεις (βλ. και Lambert [Λιβ. σ. 489]: πήλας τι κοντάριν του, τινωσεται γενναίως (παρκαλ. 2 στ.). Υπερηγή το πυργωμαν μετά καλής ανδρείας | και πικρευθός εις την αυλήν του κίστρον πιπτει μισα Καλλιμ. 276: Πιττες το κίστρον εκραναν αδούλωτον εις μάχην, | τους τοιχους και το πυργωμαν ιδόντες παρά φύσιν, | το κίστρον απαραδοτον, πανόχυρον και μέγα Κιλλιμ. 958· β) το επανω μέρος του οχυρωματικού τείχους (βλ. και Αγιπτιός [Λιβ. διασκευή α σ. 491]: μετα ώραν ολιγην εξέβην η Ροδείμη, | να παίζει εκείνο το βεργίν, να το συχνασχολεται, | να περιπατεί η πανευγενος το πύργωμαν του κίστρον Λιβ. διασκευή α 1367.

πυργώσις -ση η.

Το πιθ. μτην. ουσ. πύργωσις (SophocL, L-S Κων/νίδη): απ. στον Ηιύχ. και σε οσόλ. (TLG). Η Α. πυργωση στο ΑΛΝΕ.

(Πιθ.) στρατιωτικός σχηματισμός: Το γαρ στρατεύμα τοσούτον | εκ μερών εξαμφοτέρων | και πικνώσεις και πυργώσεις | τόσον ην εις εικασμόν γινί | ως τα νέφη τα μεγάλα Ερμον. Α 49.

πύρε το, βλ. πυρ.

πυρεάζω, βλ. πυριαζω.

πύρεθρον το, Ιερακος. 387^α, 390^β, Ορνεοσ. αγρ. 519¹, 531¹, Νικ. Ιεροσ., Εκδ. ιατρ. 51, 52, 66, 71, 86, 90.

Το μτγν. ουσ. *πύρεθρον*. Η λ. και σήμ. στον τ. *πύρεθρον*.

(Βοτ.) ονομασία γένους φυτών με φαρμακευτικές ιδιότητες (εδώ προκ. για τα είδη *Anacyclus Pyrethrum* και *Parthenium Pyrethrum*: για το πράγματι βλ. Γενναδ., Λεξ. 766, Καββάδας, Βοτ. φυτολ. Λεξ. 401, 3306): *Περι ιερακος τον μη καλωσ ποιουντος πέψιν και εμεσαι θέλοτος ... τρίψας πιντε κοκκουσ πυρέθρον παρεχε αυτώ μετι κρέατος Ιερακος. 456^α. το πύρεθρον τριμμένον παυει τους πόνοσ των δοντιών Νικ. Ιεροσ., Εκδ. ιατρ. 9 βρασον πύρεθρον με λαδι και αλειψον το κεφαλι. Ασπι είναι ωφέλιμα εις την κεφαλαλγיא Νικ. Ιεροσ., Εκδ. ιατρ. 2.*

πυρέξις -η η, Ασοιζ. 183^α+ πληθ. *πυρέξις*, Μιχ. 38^α.

Από τον ιόφι. τιν *πυρεσσω* και την κατάλ. -ις. Η λ. *πυρέξις* τον 11. αι. (I-BG, TLG) και ιπτο Steph., Θησ., και η λ. *πυρέξη* σήμ. στο κυπρ. ιδίωμα (Andr., Lex., Σακ., Κυπρ. Β' 766).

Πυρετός: ευρίσκονται εις το αυτό νησιον αγιοι ... οι πόθοι ειησι: πρωτος ο Σαν Τζουάνης τε Μουφόρτε εις την Λευκωσιαν ... ο ποιός πολομα αξία θαύματα εις τους ασθενείς, και εις πυρέξεις ... Μιχ. 32^α.

πυρέσσω, Πρωιδι. (Eideneier) IV 450.

Το ιαρχ. *πυρέσσω*. Η λ. και σήμ. λόγ. (ΛΚΝ, Μπιμπιν., Λεξ.).

Έχω πυριτό: Γλυκιά, Στ. 268.

πυρετός ο, Στιφ., Ιατροσ. 11^α, Πρωδθ. (Eideneier) IV 473 χφφ ΗΡΚ κριτ. ιπ.

Το αρχ. ουσ. *πυρετός*. Η λ. και σήμ.

Η παθολογική αιτίηση της θερμοκρασίας του σωματος πάνω απο το φυσιολογικό: Ιατροσ. κωδ. Πδγ' (εδώ προκ. για τον διαλείποντα αφημερινο πυρετό): Ιατροσ. κωδ. Πδβ' (εδώ προκ. για τον διαλείποντα τριταίο πυρετό): Στιφ., Ιατροσ. 8^α.

πυρετώνω.

Από το ουσ. *πυρετός* και την κατάλ. -ωνω πβ. λ. *πυρεταίνω*, που απ. στον Ιπποκράτη, Η λ. στο Βλάχ.

(Προκ. για πλήρη) προκαλώ πυρετό λόγω φλεγμονής: *Περι πληγην οπού πυρετώνει. Αλειψε το ζουμίν τον πεντιανευρον Ιατροσοφ. (Οίκονομυ) 86^α.*

πυρία η, Σπανός (Eideneier) A 488.

Το αρχ. ουσ. *πυρία*. Τ. *πυρία* και σήμ. ιδίωμ. (Andr., Lex., Παγκ., Ιδίωμ. Κρ. 2' 595, Παπαχριστ., Λεξ. ροδ. ιδίωμ.).

Θερίο θεραπευτικό επιθεμα, ζιστή κομπρεσα: *γρμιας βιλληθρα να ποιωμεν αποθετόν εις τον κώλον σου και μουνουχον ορχιδιον να σε ποιήσωμεν πυριαν αυτ. Β 152.*

πυριά η, Πεντ. Εξ. XXIX 41, XXX 20, Λευιτ. Ι 9, ΙΙ 3, Χ 12, Αρ. XV 3, 13, 14, Δευτ. XVIII, κ.α.

Από το ουκ. πυρ και την καταλ. ·ιη.

Προσφορά, θυσιά (αιματηρή ή αναίμακτη) που καίγεται πάνω σε βωμό: να καπνίσεις όλο το κριαρι εις τα θειαστήρι· ολοκαύτωμα αυτό Κύριον, μυρωδιά, ανάπαψη, πυρία του Κυριου αυτό αυτ. Εξ. XXIX 18· Και ψυχη οτι να προσφέρει προσφορά κανί· σκι του Κυριου, σιμγάλι να είναι η προσφορά του και να χύσει απάνου της λάδι και να δώσει απανου της λίβανι ... και να χωρίσει ο ιερεις από το κανίσκι ... πυρία, μυρωδιά, ανάπαψη του Κυριου αυτ. Λευιτ. ΙΙ 9· παν ανήρ ως εις αυτόν ψέγος από τη ιπορα του Ααρών τον ιεριά να μη σιμώσει να προσφέρει τις πυριες του Κυριου αυτ. Λευιτ. XXI 21.

πυριάζω, Ιατρουσ. 1^α, 5^{1·2} 13, 7¹⁷, Ιατροσόφ. (Οικονομυ) 49^ο, 53^α β' εν. πρout. αοφ. πυρέασον, Ιατροσόφ. (Οικονομυ) 96¹⁶.

Το μτρν. πυριάζω (TLG). Λιάφ. τ. σήμ. ιδιωμ. (Andr, Lex.).

α) Τοποθιτώ ζεστό επίθεμα σε κάποιου μέλις του σώματος για θεραπεία (βλ. και ά. πυρία, πυριω): Οίνον θερμανας μετά σπόγγον πυριζε τον ιέρακα και υγιής εσται Οννιοσ. αγρ. 561¹⁷⁻¹⁸. Όταν ο άνθρωπος κινώσει και αναί και κάτω χολην μι τι ανάγκης ... βαλε οξιδιη και κρασιν ... και ας βράσουν, και πυριζε τον στόμαχον του τέσσαρις φοράς την ημεραν, κατι φορειν δε ωσει πανια δέκα Ιατρικι. 5¹²³ β) (πικρι, για ιωστικά ζώα) επιμάζω: κάρμουν τη φωλίαν τους (ι νν. η αρμεική και θηλυκη ιτρουβοκαμηλος), δύο αυγά γεννοίσιιν, | καθουνται και πυρώνουν τα μετά τους οφθιλιμους τους· (παραλ. 7 στ.) ει τυχει κι αποκοιμηθουν, σταν τα πυριαζουν, | ευθεις γοιριάζουσιιν, και χανουν τι πουλιά τους Φυσιολ. (Legr.) 239.

πυριαλωτος, επιθ., Ψευδο-Σφρ. 392²⁶.

Το μτρν. επίθ. πυριαλωτος.

Στη φρ. ποιιά πυριαλωτον (κ.) = καταστρέφω κ. με τη φωτιά, πυροπόλω κ.: Ο δε βασιλιγός τον στόλον κατ' αυταιν εκπέμφας ... μετά τον ιγρού πυρός πυριωλώτους εποίησε τας πλειω και φοβερας ναυς εκείνας Χρονογρ. (Λαμψ.) 250· Τους αγρούς ημών και κήπους και παραδισους και οικους πυριαλωτους εποίησε (ενν. ο αμιράς) Ψευδο-Σφρ. 418²¹.

πύργος ο, βλ. πυργος.

πυρίζω. — Πβ. και εμπυρίζω.

Από τον αοφ. του πυρώ. Η λ. τον 4·5. αι. (TLG), στο L-S Κων/νίδη Συμπτλ. και στο Steph., Θησ· βλ. και LBG, λ. πυρριζω.

Βάζω φατιη για να κάψω κ., πυροπόλω: Εαν γίνιται ότι κανεις άνθρωπος .. βανι λαμπρόν εις την χωραν, και εκείνον το λαμπρόν ποιεί κημίαν ζημιαν, τουτέστιν κινύγει κανενα σπιτιν ..., το δικαιον κρίνει και κελεύει ότι καθαπερ ηθέλησεν να πυρίσει τα σπιτια και οι λαs να τον κουροέψου, να τον καψουν Ασιζι, 473².

πυρικάουστος, επιθ., Καλλιμ. 714, Byz. Kleinchron. Α' 534-5²⁸, Χρησμ. (Brokkaat) N 22.

Το αρχ. επιθ. *πυρικαυτός*. Η λ. και σήμ. λογ.

α) Που καίκε από τη φωτιά· αποτεφρωμένος: Παλαμίδ., Βοηθ. 247· β) που μπορεί να καεί, που καίγεται στη φωτιά: Οστις σωρόν αιταριου ..., που 'νι κοντά εις οσπιτιον, κάσσει μετά βουλής ..., να τον δείρουν πρωτον καλώς, εϊτα και πυρικαυστον ει τον κάμινισιν Zygomalas, Synopsis 214 K 52· (σε κατάρα): Ουκ εστι τουτ', αυθεντα μου, βουλήν σου φανερωσαι· Ι ει γαρ αυτο πεποίηκα, πυρικαυτός γενομην, Ι παράδειγμα εν τοις λοιποίς πάσι τοις εν τω κόσμω Αυγ. Ζ 802.

πυριλόχευτος, επιθ.

Από το α' συνθ. *πυρι* και το αρχ. *λοχεύω*. Η λ. στον Ψευδο-Καλλισθένη (L-S Suppl.) και στο Κομμιν., Συναγ.

(Προκ. για το θεό Διώνυσο) που γεννήθηκε μέσα στη φωτιά: Από Σεμέλης και Διός και κφραινας· ύλησ Ι αυτός ο πυριλοχευτος Διώνυσος ετεχθη Βίος Αλ. 2282.

πυρίμορφος, επιθ., Ντελλαμπ., Ερατήμ. 45.

Από τ' α' συνθ. *πυρι* και το ουο. *μορφή*. Η λ. τον 4. αι. (Lampe, Lex.).

Που έχει την όψη της φωτιάς, *πύρινος* (προκ. για τη Θεοτόκυ βλ. και Lampe, ύ.π.): Παρθένε Θεοτόκε, Ι θρόνε πυρίμορφε, λαμπρέ, υπερενοδοστερα Ντελλαμπ., Στ. Θρηνητ. 74· Πυριμορφον παλάτιον και θρόνε του Κυριου, Ι χαιρε (ενν. Μαριμ Θεοτόκε) Αλφ. 8^η.

πύριν· *πύριν*· βρέχει ο οιρηνός Χοίμνις, Κομμινγ. 1132, εσφαλμ. γρ. εντί απυριν· διόρθ. Ξανθ., BEBE 3, 1926, 343· πβ. Π.Α., Γέν. 19, 24. — Βλ. ά. απίριν.

πυρινός, επιθ., ΒέλοΔ. 271, Περί Ξεν. (Μιυρομ.) 238, Αλφ. Ξεν. Αθ. (Μαυρομ.) 66, Θρ. Κων/π. διάλ. 52, Ψευδο-Γεωργηλ. Αλ. Κων/π. 619, 667, Θρο. (Βεν.) ΙΑ' 6', Ριμ. θαν. 132, Θρ. Κύπρ. (Γιλιτ. Θ.) 560, Προσκυν. β. 845 787, Συναδ., Χρον.-Διδαχ. φ. 23, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποκκ.) 188¹⁶· *πυρινός*, Ψευδο-Γεωργηλ., Αλ. Κων/π. (Wagn.) 619, 667· θηλ. *πύρινος*, Δευτ. Παροισ. 64, 296.

Το αρχ. επιθ. *πυρινός*. Για τον τ. βλ. Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 114. Η λ. και σήμ.

α) Που είναι φτιαγμένος από φωτιά· πυρακτωμένος, διάπυρος: Ακουσατε, ι βασιλείς ... (παρ.Αλ. 3 στ.). Της θεϊκής δυναμειωσ η πόρινη ρομφαία Ι θα πέσει για ιι κάψει ασς Ζήν. (Αλεξ. Στ.-Αποκκ.) Α' 296· (μεταφ.): Το σπλον, οπού μ' εκάρην παντι ικαρην (παρ.Αλ. 1 στ.) τον θροαυρον τον πύρινον τον φορμασμενον (πιρ.Αλ. 1 στ.) εχυσα τώρα και υμνω τό δεν μελλά 'βρω Κυρ. εκ.π. 146· (σε μεταφ., προκ. για ερωτικό πόθο): Άλλον *ellettiatio* θε να 'χει υπού θα σβήνει Ι τετοιασ λοςσ αφτουμμενο και πύρινο καμιν· Ι και το δικό σου επαλιωσε και δύναμη δι'ν εχει Φωρτιων. (Vinc.) Γ' 216· (προκ. για το άρμα που οδήγησε τον προφήτη Ηλια στον ουρανό): Ηλιος ο αγώτατος με πυρινον το αμαξιν ... Συναξ. γυν. 141· β) (προκ. για σιδήποτε σχετίζεται με την Κόλαση βλ. και Lampe, Lex., στη λ. 6): Και αυτός ο δρομος καταντεί στον πυρινον τον λακκον, Ι οπόχει εκει ηγουμενον αυτόν τον φιδιον δρακον Δευτ. Παροισ. 157· Και ειδε εκει η Παναγία (ενν. στην Κόλαση) πυρινη νεφέλη και εις την μέσην της φωτιασ στραματι στραμμένα και ιπάνω εκάθουνταν πληθος άντρες και γυναικες, και δρακο-

ντες και θερια, ολο φωτια, τους ετρώγασι Αποκ. Θεοτ. Ι 115 (γενικ. για τον Κατω Κόσμο): Και εις ωραν ολιγουτοικτην πεντε (ενν. υπηρέτες του Χάρου) διαμάς εώσαν! κι έρικταν εκ το στόμαν τους πύρινον εξω γλώσσαν Απόκοτ.¹ 440 γ) (μεταφ., προκ. για δάκρυα) φλογερός, καυτός: ήρχισαν τα ομμάτια μου να κατεβαινουσ ως βρυσει, Ι να τριχουν δακρυα πύρινα και στεγνωμόν να μη έχουν Ντελλαπ., Ερωτήμ. 15.

Εκφρ. πύρινος ποταμός, βλ. ποταμός Εκφρ.

πυρινοφλογισμένος, μτχ. επίθ.

Από το επίθ. πυρινος και τη μτχ. παρκ. του φλογίζω ως επίθ.

(Μεταφ.) που δηλώνει έντονα συναισθήματα: εδώ προκ. για δάκρυα Θλίψης: Με δακρυα σταμμάδια της πυρινοφλογισμένα νύκταν και μεραν έκλαιγεν η μανα εις τα ξινα έθρ. Κύπρ. Μ 516.

πυριόβολος ο, βλ. πυροβολος.

πυριοβολώ, βλ. πυροβολώ.

πυρίπνοος, επίθ., Γλυκά, Ανιγ. 232: πυριπνόος.

Το μτγν. επίθ. πυριπνοος (για πιθ. πρωιμότερη μνεία βλ. TLG). Η λ. στο ΛΑΝΕ.

Που πνέει, φισά φιστιά: Οφισ εστί (ενν. ο φθόνος) θανασιμος, δεινός, ανθρωποφόντης, (παρολ. 2 στ.) και μιτριχώρας αληθώς πυριπνόος, κιτώβλεψ Μανασσ., Πιή-ημι ηθ. 153.

πυρισμός ο.

Από τον αρχ. του πυρίζω και την κατάλ. -μός ή από το πυρω αναλογ. με ουσι. σε -ισμος. Η λ. στο LBC.

Πυρετός: απατα εγώ να κίρω ετουτο εσας και να αιτηγριψω απανου σας χταμπισμι των πυρισμώ και των παροξυμομ ζετελειωνων ματια και πονουν ψυχη και νι υπείριτε ευκαιρα το σπόρο σας και να το φιν οι οχτροί σας Ιεντ. Λευτ. XXVI 16.

πυριφλέγεθος, επίθ. — Πβ. και πυρίφλεκτος.

Από το επίθ. πυριφλεγεθης που απ. στον Ιπποκρατη αναλογ. με τα επίθ. σε -ος. Η λ. στο LBG. βλ. και Χαριτων., Πλάτων 4, 1952, 99.

Που καίγειται αναδίδοντας φλόγες, φλεγόμενος: Ελθών δε (ενν. ο Μεχεμετης) και παλλας πόλεις και κόμας πυριφλεγέθους αναδειξας εφθασεν εις Ικόνιον Δούκ. 155²⁰.

πυρίφλεκτος, επίθ.

Το αρχ. επίθ. πυρίφλεκτος. Η λ. και σήμ. (Μπαμπιν., Λεξ., λ. πυριφλεγής).

Που τυλίγεται στις φλόγες, φλεγόμενος: Βίος Λλ. 2322: φρ. ποιώ πυρίφλεκτον = πυροπόλω: κε λείω δ' απασιν υμιν δούναι μου την γοναικα, Ι πριν ή την πόλιν την ημών πυρίφλεκτον ποιήσω αυτ. 5158.

πυριώ.

Το αρχ. πυριάω. Η λ. και σήμ. ιδιωμ. (Γιαγκ., Ιδίωμ. Κρ.² Δ' 595).

Τοποθετώ ζεστά επιθέματα σε πάσχον μέλος του σώματος για θεραπεία (βλ. και ά. πυρία, πυριάζω α): τους μετ' οφθαλμούς (ενν. του Ιερακος) πυρίαν μετα βενοτικής βοτάνης και ύδατος ομβριου Ιερακος. 467²⁷.

πυρκαϊά η, Βιζ. Ιλιάδ. 388, 391.

Το αρχ. ουσ. *πυρκαϊά*. Τ. *πυρκαϊά* σήμ. Η λ. και σήμ. λόγ. (Μπαμπιν., Λεξ.).

α) Φατιά ανιμμένη, πυρά: Ιερακος. 445¹¹⁻¹² Δοίκ. 351²⁰. (εδώ) πυρά για εκτέλεση ποινή: *Δεσμοσσαντες ουν τούτον (ενν. τον Μιχαήλ) και βασινίσαντες αηλεώς ... υστερον πυρκαϊάν αναψιντες παρέστησαν εν αυτή τον άθλιον και ερωτήσαντες, ει βούλεται εξομόσαι την πίστιν των Χριστιανων, σωθησεται, ει δε μη, το πυρ θαπανησει Δούκ. 235¹⁴* β) *πυρκαϊά* εμπροσμός: Παναρ. 79², Εκθ. χρον. 17², Βυζ. Ιλιάδ. 1023³ γ) (μεταφ.) η *πυρκαϊά* του έρωτι (η χρ. ήδη μτγν.): *επαν... και ταις έρωτος εκκαιοντο καμμοις (ενν. αι γυναίκες), I και ταις εκ τούτων φλέγοντο πυρκαϊαίς τα σπλαχνα. (παραλ. 2 υτ.) τότε και βλέμμα και φωνη... I και κίνημα και αιλημα φιλουσιν υποπινειν Μαναιστ., Ποίημ. ηθ. 372.*

πυρκατακαμένος, μτχ. επίθ.

Από το ουσ. *πυρ* και τη μτχ. *κατακαμένος* ως επίθ. (βλ. ά. *κατακαίω*).

(Εδώ σε κατάρα προκ. γινι την κόλιπη) φλεγόμενος: *Ηλθεν και ο ιδελφός να σε ευχισθεί και ειπεν· ο ποταμός ο πύρινος, I ο πυρκατακαμένος... ψνξη και καταμαρανη τας εβδομηντα δυο ημιον φλεβις του γουργουρου σου Σπανός (Eideneier) B 182.*

πυροβολικά τα, θλιτ. (Balk.-v. Gem.) 267, 275, 745. Βλ. και *πυροβολος*, *πυροβόλος*, *πυροβόλον*.

Το ουδ. του επίθ. *πυροβυλικός* (<*πυροβολος* + κατάλ. -ικός) στον πληθ. ως ουσ. Τ. *πυροβυλικα* στο Du Cange και *πυριγυβυλικά* ιτήμ. ιδιωμ. (Πασχ., Ανδρ. γλωσσ. (πυριγυβυλική)). Τ. *πυρκοβυλική*, *πυρκοβυλικά*, *πυρκοβυλικά* ιτήμ. στο κυπρ. ιδιωμ. (Δουκιά, Γλωσσάρι, λ. *πυρκοβυλικά*, *πυρκοβυλικά*, Σακ., Κυπρ. Β' 766, λ. *πυρκοβυλικά*, Γιωγκουλλής, Κύπρ. διαλ., λ. *πυρκοβυλικά*). Τ. *πυρβυλικά*, *πυρβυλικά* ιτήμ. στο ιδίωμα της Καρπάθου (Μηνάς, Λεξ. ιδιωμ. Καρπάθου). Η λ. στο Βλαχ. II β. λ. *πυροβυλικό* το ιτήμ. με διαφορ. σημασ.

Σύνεργα με τα υποία ανάβει κάπ. φωτιά (για το πρηνγμα βλ. Κυρηή, Ατ. Δ' 469, Χαραλαμπακής (Iεροσηθεύς Πυροφόρος 25, 1981, 267)): δεν παίρνουνι ... τίποτε άλλο, πια δοξάρια και σαίτες και κοντάρια και πυροβυλικά, διότι ταυτα μόνον τως χρειάζονται εις τον δρόμον να ζηρσοσιν, αι μεν σαίται και τα κοντάρια, δια να κυνηγήσουσι κρέας ζώων αγρίων, τα δε πυροβυλικά δια να τα εψηρσοσι Νεκταρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 128.

πυροβόλον το *πυρόβουλο*. — Βλ. και *πυροβολος*, *πυροβόλος*, *πυροβυλικά*.

Το ουδ. του επίθ. *πυροβόλος* ως ουσ.: πβ. μτγν. *επίθ. πυροβόλος* ως ουσ. στον πληθ. ουδ. ήδη μτγν. (L-S, TLG, Θαβάρ., Ουσιαστ. 119) (ουσ. *πυροβόλο* σήμ. με διαφορ. ισημασ.). Τ. *πυριγύβουλον*, *πυριβόλο*, *πυριβόλον* ιτήμ. *πυροβουλον* σήμ. ιδιωμ. (Λιάπης, Ιδίωμ. Πηλίου, λ. *πυριγύβουλου*, Αλιπραντής, Λεξ. Πάρου, λ. *πυριβόλο*, Παπα-

χριστ., Λεξ. ροδ. ιδίωμ., λ. πυρίοσλος, Χαντζιάρας, Θεσσαλ. γλωσσάρ., λ. πυρόβου-
λου) και πυρίοβλο (ΛΚΝ) και πυρίοβυλο (ΑΛΝΕ) κοιν. Η λ. τον 9. και 10. αι. (ΤΛΓ,
πληθ.) και στο Du Cange, App. (βλ. και LBG, λ. πυροβόλων) τ. πυρόβολο το 17. αι. (βλ.
Αλιπραντης, ό.π. 478) και σήμ. ιδίωμ. (Κουσιθανάς, Λεξ. Μυκόν.).

Μεταλλικό εργαλείο για το άναμμα φωτιάς (διά τριβής) με πυριτόλιθο και ίσκα
(για το πρᾶγμα βλ. Κουκ., Ευστ. Λαογρ. Α' 76, Κουκ., ΕΕΒΣ 19, 1949, 87; πυρόβουλο
Gesprächb. 53^π).

πυρόβολος (II) ο πυρίοβοςλος. — βλ. και πυροβολικά, πυροβολον, πυροβόλος,
πυροβόλω.

Το ηρσ. του επιθ. πυρόβολος ως ουσ. Ο τ. (για το σχηματ. του οποίου βλ. Fern.,
Ét. linguist. III 514, λ. πυριωβολικά, και Φαρμακ., Γλωσσάρ. 418, λ. περγυβολώ) και
σήμ. ιδίωμ. (Λομένικος, Κεφ. διηγ. 123, Ζώη, Λεξ. Ζακ. Β², Μιχαηλ.-Νουάρ., Λεξ.,
Μπόγκα, Γλωσσ. Ηπείρου Β' 57, Λάζαρης, Λευκαδ.) και κοιν. (Λαϊκ., Κριμαρ., Λεξ., στη
λ.). Τ. πριοςβολος σήμ. ιδίωμ. (Κοντομίχης, Λεξ. λευκ. ιδίωμ., Κουβέλης, Λεξιλόγιο
Ξηρομέρου) και κοιν. (ΛΚΝ). Διάφ. τ. σήμ. ιδίωμ. (Κικιμας, Ιδίωμ. Ιωανν. (πυροβου-
λους), Μαυρομματης, Λεξ. Καναλ. Κιζήτιοις (λ. πριοςβουλους), Δημητρίου, Λεξ.
Σάμ. (λ. πριοςβουλους, πυριοςβουλους), Λιάπης, Ιδίωμ. Πηλίου (λ. πυργιοςβουλου), Πα-
παχριστ., Λιξ. ροδ. ιδίωμ. (λ. πυριοςβοςλος), Μηνάς, Λεξ. ιδίωμ. Κιζιπάθου (λ. πυρό-
σλος)). Η λ. και σήμ. ιδίωμ. (Κουσιθανάς, Λεξ. Μυκόν., Παγκ., Ιδίωμ. Κρ.² Α' 596,
Πιπικ., Ιδίωμ., Αν. Κρ.) και κοιν. Λιίκ. (Κριμαρ., Λεξ.).

Μεταλλικό εργαλείο για το άναμμα φωτιάς με πυριτόλιθο και ίσκα: (εδώ με-
ταφ.): του λόγου σου κατάκρινε (ενν. Έργαστε), οπού 'θελες σιμισσεις! την ίσκαεν στον
πυροβουλον του πόθου κι απ' ἰκείθεσ! ατος σου επυριοβουλησες κι απέταλες τες σπί-
θεσ! οχ τες οποίες εξάναψε τουτ' η φωτιά η μεγαλη Σουμμ., Πιστ. φιδ. Δ' [315].

πυρόβολος (III), επιθ., βλ. πυροβόλος.

πυροβόλος, επιθ.: πυρόβοςλος.

Το μτγν. επιθ. πυροβοςλος. Ο τ. ήδη μτγν. (ΤΛΓ). Η λ. και σήμ. (Μπαμπιν., Λεξ.).

Ποι εκτοξεύει, παράγει δια τριβής φωτιά· εδώ με τυ ουσ. λίθος (ήδη μτγν.: βλ.
ΤΛΓ, Montanari) = ο πυρίτης λίθος, τοακμικόπετρα πβ. ουσ. πυροβόλος και πυρόβο-
λος (βλ. λ.) σήμ. ιδίωμ. (Παγκ., Ιδίωμ. Κρ.² Α' 596, λ. πυροβοςλος): εισί λίθοι πυρόβολοι
εν τω ανατολικώ μέρει, το αρρεν και το θηλυ· και εν όσω μακραν εισιν απ' ἰλληλαν,
ουάμου πυρ καιεί· εαν δε εγγίση το αρρεν τω θηλει, ανάπτεται πυρ Φυσιαλ. (Zur.)
XXXXVIII 2.

πυροβόλω πυριωβολώ, Βουιτρ. (Κεχ.) Α 314¹⁰⁻¹⁹.

Απο το α' συνθ. πυρο- (<πυρ) και το β' συνθ. -βολώ (<βάλλω) (Μπαμπιν., Λεξ.:
βλ. και Ανδρ., Λεξ., λ. -βολω). Ο τ. (για τον οποίο βλ. Φιρμακ., Γλωσσάρ. 418, λ.
περγυβολώ, βλ. όμως και Fern., Ét. linguist. III 514) στο LBG (πυριωβολέω), στο
Soman. (όπου και λ. πυριωβόλημα) και το ΑΛΝΕ λογοτ.: βλ. και Σακ., Κυπρ. Β' 726, λ.
περγυβολώ· πβ. τ. πυρκολώ σήμ. στο κυπρ. ιδίωμα (Σακ., ό.π. 767). Η λ. τον 8-9. αι.
(ΤΛΓ· βλ. και LBG) και σήμ.

1) Προκαλώ την παραγωγή σπινθήρων για το άναμμα φωτίας (συν. δια κτυπήματος χάλυβα και πυρίτου λίθου για το πράγμα βλ. Χατζιδ., ΕΕΦΣΠΘ, 1, 1927, 19): πυροβόλησε ιωτιά Gesprüchb. 53²⁶ φέρνει ξυλαρακία, | πυροβολα και άφτει φωτια απάνω στα χαρακία Ριμ. Απολλων. (Κεχ.) 338² (εδώ μεταφ.): Άτος σου επιυροβολησις κι απέταξες τες οπίθες Σουμμ., Παστ. φιδ. Δ' [316]. 2) Δίνω σύνθημα με πυροβολισμό (Κεχιγιόγλου [Βουστρ. σ. 485-6]): έπιασαν ... τον Ριτσον και αξαμιασαν τον, και ειπεν τους πως ο Τριωτας ηρτεν εις την Χώραν, και εγδεχεται τον να πα στο Ξύλον, και ειπεν τους πως μέλλει να πα στον γιαλον και να πυροβολησει, και να παν να τον σηκωσουν Βυικωτρ. (Κεχ.) 314²⁶ το σημάδι του Τριατι ητον νι πυριοβολησει εις τον γιαλόν Βουστρ. (Κεχ.) Β 315².

πυρόβουλο το, βλ. πυρόβολον.

πυροδαυλός ο.

Από το α' συνθ. πυρο- και το ουσ. δαυλος.

Δαυλός: είναι ο τόπος όπου εφύτευθεν ο Λωτ τους τρεις πυροδαυλούς και εβλάστησαν και εγένοντο δενδρή και .. μετα καιρον εκοψαν απο αυτα και εποίησαν ... στυιρόν και απάνω αυτού εστυιρωσαν τον Χριστόν Γιωσκυν. Λαύρ. 874 108².

πυροειδής, επίθ. βλ. πυρ(ρ)οειδής.

πυροκαμίνος, μτχ. επίθ., Θρ. Κύπρ. Μ 177.

Από το α' συνθ. πυρο- και τη μτχ. παρσκ. του καίω. Τ. πυροκαβκω, πυροκαφκω και μέσ. πυροκάβκωμαι, πυροκάφκωμαι σήμ. στο κυπρ. ιδίωμα { Παπαγγέλου, Κυπρ. ιδίωμ.}.

Αυτός που έχει καεί από φωτιά, αποτεφρωμένος: Άλλους αφιν τι οπτια τους κι εμείναι καμί νι τα κόκαλά τους βρισκονται ολα πυροκαμί νι Θρ. Κύπρ. (Παπαδ. Θ.) 218.

πυρομαχος ο.

Το αρσ. του επίθ. πυρομάχος, που απ. στο Θεόφραστο, ως ουσ. Τ πυρομάχο σήμ. ιδίωμ. (Κωστ., Λεξ. τσακων., Καραν., Ιστ. Λεξ. Κατω Ιταλ.) και πυρομαχος τον 11. αι (LBC) και σήμ. ιδίωμ. (Ξανθινάκης, Ιδίωμ. Δ. Κρητ., Πιτυκ., Ιδίωμ. Αν. Κρητ., Καλαντζίκος, Λεξ. ρούμελ.) και στο ΑΑΝΕ. Τ. πυρομαχ' η σήμ. ιδίωμ. (δημητρίου, Λεξ. Σάμ., Ζαφειρίου, Ιδίωμ. Σάμ.) και πυρομαχους (Χαντζιαρας, Θεσοιυ. γλωσσαρ., Δουγά-Παπαδ.-Τζιτζιλής, Γλωσσ. ιδίωμ. οφ. Πιερίας). Η λ. τον 11. αι (TLG), σε έγγρ. του 13.-14. αι. { Act. Vat. I 64¹¹, Διαθ., Θεοδ. Σαρ. 23¹⁰⁹, TLG, LBG}, στο Steph., Θηρ. (επίθ.) και σήμ. ιδίωμ. (Περγκ., Ιδίωμ. Κρ.² λ. πυρομάχι, Παπαδ. Α., Λεξ., Μανσης, Λεξ. μυκον. ιδίωμ., Κόμης, Κυθήρ. Λεξ.) και στο ΑΑΝΕ.

Πυρίμαχος πέτρες που βρίσκονται μέσα στο τζάκι /πανω στη φωτιά (ως πυροστιά/ πυροστιάτης) στις οποίες τοποθετούνται τα σκεύη για το μαγειρέμα' εδύ συνεκδ. το φαγητό: Αν εν' και βλεπεις ανθρωπον γυμνήν να δείχνει οάρκα (παραλ. 4 στ.) να μηδέν έχει κελλί, ιστιαν, ή πυρομαχον (παραλ. 1 στ.) κράζε τον εις το μαγειρείον να ζεσταθεί και πάλι δος του να φαιει του ταπεινού Ντελληπ., Ερωτήμ. 2381.

πυροματω *περοματω*, Σπανός (Eiedeneier) B 88.

Από το ουσ. *πυρ* και το αρχ. *ορματω*.

(Μεταφ. προκ. για τα ματια) εκτοξεύω φωτιές (ως έκφραση θυμού): Ακούσας δε ταυτα ο σπανός μεγαλως το εβαρεθην και εθνωμόθη λιαν και ήθελεν αυτην (ενν. την γυναίκαν του) αποκτειναι και επιροματηρεν και εσάθην ο μούστακος του ωσπερ χιοτην γουρουνίου καπρείου και έτρεμεν το κατασαγονόν του αυτ. Α 267.

πυρός (I) ο, *Metrol.* 135⁹².

Το αρχ. ουσ. *πυρός*.

Σιταρι (εδώ) ο κόκκος του σιταριου ως μονάδα μέτρησης βάρους: και από τούτου του λόγου ... ευρησεις και τας συγγίας και τα εσάγια, και ου ταύτα δι' μόνον, αλλά και τα κερατια και τους πυρούς αυτ. 136⁴.

πυρός (II), επιθ., Εραστόκρ. (Αλεξ. Στ.)² Β' 194 (έκδ. *πυρρ-*). — 11β. και *πυρρος*.

Από το ουσ. *πυρ* ή το ουσ. *πυρά* και την καπιλ. -ός (ΑΚΝ) αναλογ. με τα επίθ. σε -ός πβ. και επίθ. *πυρρός* (βλ. λ. πβ. L-S, λ. *πυρρός* I 3 (μτγν. *πυράι* = *πυρραί*), Steph., Θησ., στη λ. και Αλεξ. Στ., *Αμάλλθ.* 8/30, 1977, 86 σημ. 58). Η λ. ιτυ Βλαστού, *Ευνών.* 46 (λ. *αψής*), 80 (Α. *Ζεστός*), καθώς και σήμ. ιδίωμ. (Παισχ., Ανδρ. γλωσσ., Παπαγγέλου, Κυπρ. ιδίωμ., Λωκά, Γλωσσάρ., Τσιτσέλη, Κεφαλα, Σύμμ. 420, Μιχαλιτιά-Βογιτιζή, Λεξ. Σύμμ., Ζαφειρίου, Ιδίωμ. Σάμ., λ. *πυρό*, κ.α.) και λογος. (ΑΚΝ).

1) Που καιει, που βρίσκειται σε πολύ μεγάλη θερμοκρασία, κιντός, πυρακτωμένος: Το σίδερο ονταν ειν' πυρά, ο μισταρος το καινι,1 μα' στερα δε μαλάσσειται ποσως, ωσάν κρυγάνει Πιυνοχι.² Δ' 67' (επιτ., προκ. για φωτιά) αναμμένος: Τον Ισαακ μου ζητηξί (ενν. ο Θεός), κι ορισε διχως αλλοι νι τότε οφαξω και εις πυρη φωτιά νι τινε βαλω θυω. (Bakk. v. Gem.) 158 (έκδ. *πυρρι*) (σε μεταφ.): φωτιά πυρή στει μάτια του ανεβοκατεβαινει,1 καπνος απ' τα ρουθάνια του μαυρος βραστός εβγαίνει Εραστόκρ. (Αλεξ. Στ.)² Δ' 1029' *Θωρειτε τουτη την καρδιά; Ηυρη φωτιά την καίγει,1 οτ' αμον κοπανίζιτσι κι Ερωτας τη δοξεύγει Εραστόκρ. (Αλι ξ. Στ.)² Β' 197 (έκδ. *πυρρι*). 2) (Μεταφ., για εκδηλώσεις έντονου συναισθήματος ή πάθους): ούτε ατες διονυιές! θυσίες επηρα με κυκια και με πυρην καρδιαν! των εδικών μου την ζωην, ως έποιικεν εκκινη Θησ. Γ' [94'] Τότες υπέω στον ναόν στενάγματα μεγαλα! εγροίκησε που στρίγγιζαν με ταραχή μεγαλη! πολλά πυρή κι ολόκαιτη Θησ. Ζ' [65']. 3) (Προκ. για χόρτα) καυτερός, πικάντικος (πβ. Τσιτσέλη, ό.π.): Διάλεγε την τρυφερην ρούκαν και κάρδαμον, ότι αφον κάμου αυτάχυν είναι πολλά πυρά και βλύπτουσι περασώτερον Αγαπ. Γεωπον. (Κιστούλα) 206. 4) (Προκ. για φλεγμονή, όγκο) που έχει υποστεί φλόγωση: όταν δε νι εξ αίματος (ενν. ο ρευματισμος) φλόγώδης ο όγκος και ερυθρός, ήρουν πυρός και κοκκινος Επιστ. ιατρ. ποδ. 66.*

πυροστάτης ο.

Από το ουσ. *πυροστατης* (απ. σε σχόλ., L-S, TLG). Η λ. σε σχόλ. (TLG, LBG), τον 9. αι. (Sophocli., LBG' για πιθ. πρωιμότερη μνεία βλ. TLG), σε έγγο. του 13. αι. (Caracasus), στο Meursius και σήμ.

Μεταλλικός τριποδας για την τοποθέτηση μαγευικού σκεύους πάνω από τη

φαιτιά (για το πράγμα βλ. Κουκ., ΒΒΠ Β² 97, Κουκ., Εποστ., Λαογρ. Α' 88): *εγω ειχον ασημοχρυσοφον, και συ ειχες σκαφοδουγας! και οκαφην του ζυμωματος και μεγαυ πυροστατην* Γροδρ. (Eideneier) Γ 74.

πυροστιά η πυροστέα.

Από το ουσ. *πυροστια* (έγγρ. του 12. (LBC), 14. (Act. Vat. I 64²⁵ II 120³³, Διαθ. Θεοδ. Σαρ. 23³⁶) και 19. αι. (Βισβίτζ., ΕΚΕΙΕΛ 12, 1965, 112), στο Du Cange (Λ. στια) και σήμ. ιδιώμ. (Ζώνη, Λεξ. Ζακ.², Κόμης, Κυθηρ. Λεξ.) < ουσ. *πυρεστια* (που απ. τον 6. αι., 1. Σ' βλ. όμως και Φιλ., Γλακισογν. 3, 216), Διαφ. τ. σήμ. ιδιώμ. (Ξανθίν., Λεξ. δυτικοκρ. ιδιώμ., Λ. *πυροσθια*, Παπαδ. Α., Λεξ., Λ. *πυροστή*, Δημητρίου, Λεξ. Σάμ., Λ. *πυροσστια*, κ.π.κ.). Η Λ. στο Σομαν. (γρ. *πυρωστια*, σε έγγρ. του 13. αι. (Act. Χίτ. 9Α⁴, 98²) και σήμ.

Μεπιλλικός τρίποδας για την τοποθέτηση μαγειρικού σκευους πάνω υπό τη φωτιά (για το πράγμα βλ. Κουκ., ΒΒΠ Β² 97, Δ' 308-9): *πυροστια* Cesprächb. 106¹⁵ (εδώ παιγνιωδώς): *Ἦλθεν και η συμπεθερα του να τον ευχιοθει και ειπεν' ... η ευχη μου πυροστέα εις το κεφάλι σου* Σπανός (Eideneier) Β 176.

πυροφάνι το.

Από το α' συνθ. *πυρο-* και το μτγν. ουσ. *φανίον* (Π.Γ). Η Λ. και σήμ.

Είδος φανού που χρησιμοποιείται στο νυχτερινό ψάρι μιτ (για το πηγάμι βλ. Κουκ., ΒΒΠ Ε' 335, Αλεξίου Στ. [Βοσκυπ. σ. 48]): (εδώ σε παρομοίωση): *Ὡς ἤκουσ' εἶντα τοῦ 'πα, ἀφτεῖ και οβήγειν! ὠνι το σφακούλουδον εγινη! τα ραβί τοῦ ἐπλη-θύναι κι εφάνη! ὠσάν εις το σκοτιδι πυροφάνι* Βοσκοπ.² 208.

πυροφλογοπόταμιν το.

Από το α' συνθ. *πυρο-* και το ουσ. *φλογοποταμον*.

Ποτάμι με φλόγια μέσα στο νερό (για τη σημασ. βλ. Κριωρ. [Βέλθ. σ. 275]): *εμρηκεν (ενν. ο Βέλθινδρος) μικροπόταμιν και εις το νερόν του μένον! να ειπες ουρανόδρομον αατερα έχει εωω! και κείται μεσον του νερού και μετ' εκειω τριχει! Επαινε το αναπόταμον εκεινος και γυρευει! την κιφαλήν του ποταμού επεθμει γνωρίσαι, !την φλόγα μέσον του νερού, πόθεν και κείνον τρέχει (παραλ. 25 στ.) «... Το πυροφλογοπόταμον, το φλογερον ετουτο, ! γυρευω και περιπατω ...» Βέλο. 268.*

πυροχάλκωμα το πυροχαρκωμα.

Από το η' συνθ. *πυρο-* και το ουσ. *χαλκωμα*.

(Πυροκτιμένο) καζάνι (εδώ πρσκ. γχι τι καζάνια της κόλαιης, όπου κατα τη λαική δοξασία βασανίζονται οι αμαρτωλοί μετά θάνατον): *οι δαιμονες 'ς τσι αμαρτωλούς ως σκυλοι θέλου ραξει, (παραλ. 3 στ.) αγρια να τους κρινουσι, στην πίσσι να τσι οδεύου!* κι εις τα *πυροχαρκώματα* να τουςε μαγερευου Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.)² 4961.

πυρπολώ, Καλλιμ. 512, Χρον. Μορ. Ρ 8311, Φλώρ. 461, 546, 1077, 1740, Ψευδο-Γεωργηλ., Αλ. Κων/π. 668, Εκθ. χρον. 14², 80²⁶ γ' εν. ενεστ. *πυρπολη*, Φυσιολ. 373² γ' εν. μέσ. ενεστ. *πυρπολειούται*.

Το αρχ. πυρπολέω. Η λ. και σήμ.

I. Ενεργ. Α' (Μτβ.) α) Βάζω φωτιά σε κ. ή κάπ. καταστρέφω κ./θυνατώνω κάπ. βάζοντας του φωτιά, και: Πόλ. Τρωιάδ. (Παπαθωμ.-Jeffr.) 12103, Φλώρ. 89, Εφρ., Χρον. μ. 52^α (με ενστ. αντ.): *ον μην φορεσω από του νιν στέμμαν στην κεφαλήν μου, (παραλ. Ι στ.) ... εις αυτην (ενν. την Πλατζια Φλωρην) αν ου πραξω θάνατον ανεκλάλητον και πυρ να πυρπολήσω!* και υπολέω παντελώς Φλώρ. 342· β) (μεταφ. προκ. για το ερωτικό πάθος) φλέγω κάπ., κάνω κάπ. να υποφέρει, βασανίζω: Ερμον. Β' 324· Β' (Αμτβ.) *καιω, καταστρέφω βάζοντας φωτιά: Δούκ. 161^α.*

II. (Μέσ.) καίγομαι, αναφλέγομαι: ο φοινίξ εισελθών εις τον βωμόν εμπαινει, | ενθός εξαφτει ο βωμός, αυτοι πυρπολειονται Φυσιολ. (Legend) 768.

πυρρακης, επιθ.

Το μτγν. επιθ. πυρρακης.

Που έχει ξανθοκοκκίνα μαλλιά ή γένια: Ο Αινειας του Αρχίσου! η υιος της Αφροδίτης, | ευσαρκος, κοντός, πυρράκης | και γλυυλός Ερμον. Δ 317.

πυρρίχιος ο, Προδρ. (Eidenprier) III 139.

Το μτγν. ουσ. πυρρίχιος. Η λ. και σήμ.

Μετρικός ποδάς που αποτελείται από δύο βραχίεις συλλαβίς και χρησιμοποιείται στην πυρρίχιο χιρό: Αυτός (ενν. ο ψευδοτομαγγάρης) κοτσώνει το γλυκύν εις το τραίν μοιχροντιν, | και εγώ ζητώ τον ίαμβον, γυρεύω τον σπουδειον, | γυρεύω τον πυρρίχιον και τα λοιπά τα μέτρα αυτ. III 136.

πυρρόγαιος, επιθ.

Από το επιθ. πυρρος και το αρχ. ουσ. γαια. IIβ. και μτγν. επιθ. πυρρόγαιος. IIβ. οια. πυρριν (Γιαγκουλλής, Κυπρ. διαλ.) και πυρόγια (τα) (Παπαγγέλου, Κυπρ. ιδίωμ.) σήμ. ιπο κυπρ. ιδίωμ.

Που έχει κόκκινη γη, κόκκινο χρώμα (για τη σημα. βλ. Fisc. byz. 41 ιπη. II· βλ. όμως και Schübach [Metrol.² II. 200]): της συν ... ποταμιάς (ενν. γης) και πυρρογαίου (έκδ. πυρο-), μαυρογαίου τε και βαθυγαίου ταύτης οφείλεις εν ίω μετρω μετράν και πιπρασκειν ... μοδιου ενός Metrol.² 49^α.

πυρ(ρ)οειδής, επιθ., Φυσιολ. (Zur.) XII 2^α, 2^β, Φυσιολ. Β 10^α 16-18, Φυσιολ. (Sbord.) 112^α 16, 219^α 4.

Το μτγν. επιθ. πυρροειδής (TLG, LBG) < αρχ. επιθ. πυρρός (βλ. λ.) με επίδο. του αρχ. επιθ. πυροειδής.

(Εδώ προκ. για είδος περιστεριών) κοκκινωπός: εισίν γαρ πηγματιστι περιστεραι και πολυχρωμα εισιν, ο ψαρός, ο μελανοειδής, ο χρυσομορφός, ο ολόλευκος, ο πυρροειδής Φυσιολ. (Zur.) XII 1^α· αι περιστεραι, λευκαι και ποικίλι και μαύραι και πυροειδεις Φυσιολ. (Zur.) XII 2^β· γνωθι δε περι της λευκής και πυροειδός περιστερας Φυσιολ. (Sbord.) 218¹⁰· (εδώ μεταφ. προκ. για τον Ιωάννη τον Βαπτιστή): Ούτω και εις την του Σωτήρος έλευσιν ελάλησιν οι προφηται ... και ουκ ίσχυσαν τον λογον βεβαιώσαι, έως ου διήλθεν η πυροειδής περιστερα, τουτέστιν Ιωάννης ο Βαπτιστής και πλειον των άλλων εβεβίωσεν τον λογον Φυσιολ. (Sbord.) 220³.

πυρρός, επίθ. — Πβ. και *πυρος*.

Το αρχ. επίθ. *πυρρός*, Η Α. και σήμ. Λόγ.-Λογοτ.

α) Που έχει το χρώμα της φωτιάς, ερυθρός, ξανθοκόκκινος (εδώ προκ. για χαλκό πβ. και *μγν.* ουσ. *πυρροχιλκος*, Montanari): *λαβών ραφειον αξύ εκ χαλκού πυρρού, και εκπυρώσας αυτό καλώς ... το επανωθεν του οφθαλμου επικειμι νον δέρμα καύσον Ιερακοο*, 399^α; β) *κοκκινότριχης*; Βίος Αλ. 4208.

Το ουδ. ως ουκ. = ερυθρότητα: Βέλλθ. 558.

πυρρότριχος, επίθ.

Το *μγν.* επίθ. *πυρρότριχος*. Η λ. και σήμ. (Μπαμπιν., Λεξ.).

Κοκκινόμυαλλης: *και λεπτοί και γλυκοφθάλμοι (παραλ. 1 στ.) και πυρρότριχες οι ούλοι (ενν. ο Κάτων, ο Πυλαμίδης και ο Τζέτζης) Ερμον. Α 222.*

πυρρώδης, επίθ. — Πβ. και *πυρρός*.

Το *μγν.* επίθ. *πυρρώδης* (Montanari, TLG).

Που έχει το χρώμα της φωτιάς, ξανθοκόκκινος: *Ο δε Σημοσευς εκεινος| ητον όργιλος, θυρώδης,| και κοντος και γλυκοφθαλμων,| και τον πωγωνια πυρρώδης Ερμον. Δ 262.*

πυρρόλευκος, επίθ.

Από τα επίθ. *πυρρός* (αρχ.) και *λευκός*. Η λ. στο Κουμιν., Ξυναγ. ν. Αέξ. πβ. Α. *πυρρόλευκος* στο ΑΑΝΕ.

Που έχει ελιφάρης κόκκινο χρώμα, ροδοκόκκινος: *ισχυσε των πλειων| η τε ψήφος και κυρωτι| την πυρρόλευκον ωραιων (ενν. την Παλουξηνη)| εις τον τυφον του (ενν. του Αχιλλέως) σφαγηνι Ερμον. Ψ 150.*

Το ουδ. ως ουσ. = το ροδοκόκκινο χρώμα: *το πυρρόλευκον μαγουλων,| το της ωραιότης ειδος,| τις δυνησεται γαρ ειπει, (παραλ. 1 στ.) ωραιότηταν την τούτων; ιαντ. Η 240.*

πυρρός υ, Διγ. (Trapp) Gr. 2716, 2773, Διγ. Ζ 3236, Ερμον. Β 333.

Το αρχ. ουσ. *πυρρός*, Η Α. και σήμ.

α) Δάδα αναμμενη, δαυλός: Διγ.(Trapp) Gr. 2695^α (εδώ *ιι* μεταφ., προκ. για την ερωτική επιθυμία η σημασ. ήδη *μγν.*): *Και χείρι μου την δεξιάν ηδως κατεφιλει:| ως δε ανήφθη ο πυρρός ο της επιθυμιας,| ουκ ειχον, όστις γένωμαι, καθολου εφλεγόμεν Διγ. Ζ 3703; β)* φωτεινό ιήμει με δαυλός τη νύχτα για τη μετάδοξη μηνύματος φρυκτωρία: Ερμον. Χ 209.

πυρφλέγων, επίθ.

Από το αρχ. επίθ. *πυριφλεγων* με συγκ. του *-ι*. Η λ. το 12. αι. (LBC) και σε *επιγρ.* (L·S Suppl.): βλ. και LBC.

Που βγάζει φλόγες: *Μνημονευεις, ψυχή εμή, εις το Βλυιττολιβαδι,| όστιν ο δρικών μονηρ σε εν τη πηγή ως εφρε| και αναιδώς πλατησαι σε ο δεινός επεχειρει, (παραλ. 3 στ.) τας κεφαλας ιπιετεμον αυτου τας πυρφλεγουσαι; Διγ. (Trapp) Gr. 3454.*

πυρφλογίζω.

Από το ουσ. πυρ και τό φλογίζω. Λ. πυρφλογίζω στο Steph., Ἑθισ.

Α' (Μτβ.) βαζώ φωτιά, πυρπολώ κ. (μεταφ.): *Τούτη είναι εκίνη η έμαρφη και η ξέλαμπρη Φιαμέτα! που την καρδίτσα μου έσφαξε με την χρυσήν αυτα, η όποια με τον έρωτα, το φως των ορματιων της, αναψεν και πυρφλόγιαει την δύναμιν της νεότης Ἑθισ. Πρωλ. (Κακλ.) 36.*

Β' (Αμτβ.) βγάζω, πετάω φωτιά: *φάντασμά μοι εδεικνυ! φρικώδες τε και φοβερών ...! τρεις ευμεγεθεις κεφαλές πυρφλογιζούσας όλως, εε εκκατέρων επεμπον εξαστραπτουσαν φλογα Διγ. (Γαρρ) Gr. 2398.*

πυρφόρος, επίθ.: Ἑθλ. πυρφόρα, Διγ. Z 3897.

Το αρχ. επίθ. πυρφόρος. Η Α και σήμ. λόγ.

α) Που έχει και μεταφέρει φωτιά (μεταφ., ιε προσφών): *Ἦκει και πάλιν, βασιλευ, μετα λαμπρων τροπαίων (παμυλ. 4 στ.) ηκει παμφαίνων έσπερος, λάμπων εκ της εσπερας, ε εωε παμφαέστατε, πυρφόρε, φαεσφικε Γλωκα, Στ. Β' 7- β) (ως επίθ. της Χίμαιρας) που εκπνέει φωτιά: Αχιλλέως ιστόρησε τους μυθικούς πολέμους (παρωλ. 3 στ.) Βελλερεφόντην κτειναντα Χίμαιραν την πυρφόρον Διγ. (Γαρρ) Gr. 3227- γ) (προκ. για βέλος) που μεταφέρει και μεταδίδει φωτιά: Διγ. Ο 110.*

Το αρχ. ως ουσ. = είδος πολεμικής μηχανής, που εκτόξευε φωτιά: *Πυρφορους δε μεθ' εαντου απείρους και τιεζοτας ε έσχειν (ενν. ο Πάγων) και πάσης τάξεως όπλα και στρατιώτας Αξιγ., Καρωλ. Ε' 501.*

πυριά, Φυσιολ. (Zur.) XVII 2^a, Δούκ. 59¹³, Διγ. Βγλ. Ν¹ 17, Ριμ. Βελ. ρ (Bakk.-v. Gem.) 31, Βενετικός, Δαμασκ. Βαρθιουμ 121²⁶ πυρώνω, Ασσιζ. 184¹⁶, Ημερολ. 69, Ιατρικόφ. (Οικοπομπ) 88¹⁰¹¹, Συναξ. γιν. 448, Καρταν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνου) φ. 21¹, Δαμασκ., Λόγ. κεκοιμ. (μετάφρ.) 477, Σοφριν., Γραμμ. 191, Μάξιμ. Καλλιουπ., Κ. Διαθ.² Αποκλ. Ιω. α' 15, Αγιπ., Γεωπον. (Κιστωόλι) 244 δις, 268, Σαυιμ., Πιστ. φιδ. Α' [1264], Χορ. α' [24], Νεκτιρ., Ιεροκοσμ. Ιστ. 284 πυρώνω.

Το αρχ. πυρωω. Μτχ. πυρούμενος σε κυпр. δημ. τραγ. (Κιτρομηλίδου Μ, Ασηγρ. 33, 1985, 236, Παπαδ. Θ., Δημ. κυпр. ιωμ. 328). Ο τ. πυρωνω στο Βλάιχ. και σήμ. Ο τ. πυρωνω στο Meursius (πυρονειν) και σήμ. στο κυпр. ιδίωμα (Σακ., Κυπρ. Β' 767, Α. πυρωνω).

1. Ενεργ. Α' Μτβ. 1α) Θερμαίνει κ. στη φωτιά μέχρι να γίνει διάπυρο, πυρακτώνω: *πύρωσε το σίδηρον, οπου θελεις να βαιψεις και, όταν το εβγάλεις από την φωτιαν, τριψε το με σαπουνι Αγαπ., Γεωπον. (Κιστωόλι) 256- β) (μεταφ.) προκαλώ πολύ έντονο συναίσθημα, φλέγω: Για τον Μυρτινόν σου μιλω και την Ερωπρικοουα (παρωλ. Ι στ.) τιμρι το πλια κυλόμοιρον εε όσους περικυκλωνει ο ουρανός κι όσους στην γην ο Ερωτας πυρωνει Σουμμ., Πιστ. φιδ. Ε' [1423]. 2α) Θερμαίνω, ζεσταίνω: *αφτει φωτιά (ενν. ο ψάρας) απάνω στα χαρακια, ε εσιμωσέν τονε (ενν. τον Απολλωνιον) κοντά, ογια να τον πυρωσει Ριμ. Απολλων. (Κεχ.) 339 (προκ. για τον ήλιο): έχει (ενν. ο ήλιος) την πυραν αυτην όπου πυρωνει Κυρταν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνου) φ. 51¹ (μεταφ.): το Πνεύμα ... το άγιον όπου ζωογονει και πυρώνει όλους τους ευσεβείς χριστιανούς ..., όπως εναι η καύσις του ηλιού οπου πυρωνει πάντας Καρτάν., Π. Ν. Διαθ.**

(Κακ.-Πάνου) φ. 51* β) μαλακώνω κ. με θερμότητα: Πώς επιγνάψεις ουχα ιέρακος ορθών όντα. Ει θέλεις αυτοί επιγναμψήναι ραδίως, πυρώσον αυτόν πρώτον Ιερακος. 500*. 3) (Προκ. για πτηνα) επωάζω: Ο Μαρχαλαθ ενέθρεφε ένα μικρό πουλλάκι, | όμορφο και παμπλούμιστο, σ' ένα χρυσό κλουβάκι, | τ' όποιο είδε φανερά αβγά και να γεννήσει | μονωρα και ογληγορα ... | Καθίζει και πυρώνει τω Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.)² 2152. Β' Αμτβ. 1) Γίνομαι διαπυρός, λάμπω όπως η φωτιά: Αι δε θυρίδες όλες τραν καθαρόν χρυσίον ... Μαλιστα δε ωπών έλαμπεν ο ήλιος τις ακτινας επυρώνεν το χρυσίον και εκτύπαν εις τας σφεις των ανθρώπων Διγ. Ανθρ. 3997. 2) Παιζνω φωτιά, ανάβω, φουντιώνω: Αμέ τα ξυλα στη φωτια οα 'γγιζουσι καπνίζου, | και σαν πυρώσον ζιφτουσι περισσα και λαβρίζου Τζάνε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 511⁴ (μετιφ., προκ. για συναίσθημα ή ερωτική επιθυμία): να δραμει ο εαγοραστης του αιμα καταπόδου του φοιτά, ότι να πυρώσει η κηρδια του και να τον φτάσει Πεντ. Δεντ. ΧΙΧ 6' ότια επύρωσεν εις το θυμό μου και εξιψεν ως άβυσσο τον κατω Πεντ. Δεντ. XXXII 22: Αντεινοι δυο κακόγεροι δεν βάνουνι σται νουνι τους, | στην 'ενοτι'ρνην μετανοηνι ιχι 'χουν στον λογισμόν τους: | εις την αγάπην επεσαν, και εις την πορνειά πυρώνουν Δεφ., Σωσ. 85.

II. Μέσ. Α' (Μτβ.) καίω κ. στη φωτια (πυρκ. να ζεσταθώ): Ητον χειμωνας και εις την τζιμνιαν κορμια ξυλαλις και καιονιτι αργυρι και ξυλαλιαν επυρώνουντιν Μαχ. 82². Β' Αμτβ. 1) (Μεταφ.) α) νιόθω έντονη επιθυμία για κ., φλογίζομαι από επιθυμία: Φως ήται εκει, εδω μαυρωθηκεν, | παλι επί το φως του Θεου πυρώθηκεν (ενν. η ψυχή). | Κάμποσον κατω στη γη επινοστηκεν, | παλι πηγε στα ψηλά που πλιτ στηκεν Rebáb-námé 14 β) ερεθίζομαι, διεγερίζομαι ερωτικά: εκεινον το βότανι τρω η θηλη ευθός πυρονται, | και ερχεται στην αρρενιη και παιζει μετ' εκεινον (παρ.αλ. 2 στ.), ευθός εκει πυρωνιτι, συγγινεται τη θηλη, | κάκειη εγαστρωνεται Φυσιολ. (Ιεγρ.) 14, 18' δεν είναι γραμμενον ... ότι ο γαμος είναι τιμιος και η κοιτη αμικτος; Και κρειναινι γαμειν ή πυρωσθαι; Αγαπ., Διμιακ. Βιβλιουμι 186⁶. 2) Ζητινίζομαι (στον ήλιο ή πάλι στη φωτιά): Ήσαν ιστινι, πυρώνουντι διά την μεγαλην κρηδαίη Ντελλιπ., Στ. Ορηνητ. 157' ποτε σταν ήτον παιδι (ενν. ο Βασιλειος ο Μακεδών) εστεκε εις τον ήλιον και επυρώνεται και ηλθεν ενας αετος αποπανου του και του εκνιεν ικκιν Κιρτιν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πανου) φ. 319*.

Η μητχ. ενεστ. ως επίθ. = που καίει πολύ, πυρακτιομένος: αυτών (ενν. των θηριών) τα στόματα παρα των πυρουντων | κητακινόμενι σκευων, ουκετι προς ανθρώπους | κατιοχουν επιπηδάν Βιος Αλ. 4628.

Η μητχ. παρκ. ως επίθ. = 1) Διαπυρός: Λαμπρός: Και μιαρ νικτα φανηκεν στην κλίην οπαδ κοιμάτον (ενν. η κορη) (παρ.αλ. 1 στ.) εις πτεροφορος και λαμπρός, περισσια θυμωμένος | αγριος και ωσιν φωτιη ολος πεπυρωμένος Διγ. Ο 96. 2) Μιτιφ. α) (προκ. για δάκρυα) ιφλογερός, καυτός: τι πυρωμενα δάκρυα ποι ασχόλιστα μου τρι χολν (παρ.αλ. 1 στ.), θη σημιδουσι φανερα πόσον πονει η καρδια μου Λίμπον. 59 β) παθιασμένος, ορμητικός: ούτως εκ του Αχιλλίως | του πολλα πεπυρωμένου | εγινωσασι τα ρείθρα | αυτον του βαθεος Ξαιθου! από των ανθράν και ίππων Λουκανη, Ομήρ. ΙΑ. ΚΑ² 22 γ) (προκ. για άλογο) ζωηρός, γυνναίος (βλ. και Bakker-v. Gemert [Βελ. σ. 383]): όσον να δραμει αλογον καλόν, πεπυρωμένον, | ούτως να κτίσεις και εου (ενν. την Κωνσταντινών πόλιν) εις χρόνον πληρωμένον Διήγ. Βελ. χ 17. 3) Που έχει

πυρετο: Καταφυχίζει (ενν. το αντίδιον) το ουκώτι και όλα τα πυρωμένα μέλη, σβήγει την δίψαν, κινεί το ουρος Αγ.π., Γεωπον. (Κωστούλα) 202.

πυρωδάτος, επιθ.

Α πλαιστή από το επιθ. πυρωδής και την κατάλ. -άτος (βλ. και Τωμ., Αθ. 77, 1978/9, 22-3).

Ζητός, καυτός: (εδώ σκαπτ., προκ. για το γεννητικό μόριο του βοδιού): Έχω και νεύρον δυνατόν, μακρόν και πυρωδίον, | όπου το έχουν οι κριταί και μαγκλαβοκοπουσί | τους κλέπτας και τους υβριστας και πάντας κακεργατας Διήγ. παιδ. (Τσιουπί) 635.

πυρώδης, επιθ.

Το αρχ. επιθ. πυρωδής. 11 λ. και σήμ. λόγ. (Μπαμπιν., Λεξ.).

α) Πυρινός, διάπυρος: (μεταφ.): επειτα σταθεντες τριγύρου μας με θυμόν πολιν, πυρωδή και φονικά τα ομμάτια εχοντες... προστάττουσι τον ιερομόναχιν του αγίου εκείνου τόπου να απλώσει τον τράχηλον Νικτιαρ., Ηεροκοσμ. Ιστ. 114 β) που έχει τη λάμψη της φωτις: φωτεινός, λαμπρός: μαλλον δε όταν ηλιος έλαμπε τις ικτινας, | πυρωδεσάτην την αυγήν έπειμπε το χρυσιόν Διγ. Ζ 3835.

πυρωθείς πυρωθέντος νεοσσου Φυσικλ. (Legr.) 835, εσφαλμι, γρ. ιαντί πηρωθέ- ντος: Διόφθ. Στεφινίδης, Αθ. 35, 1930, 229 πβ. και Φυσικλ. (Sbordone) 229⁶.

πύρωμαν το.

Τι μτγν. ουσ. πυρωμα. 11β. νεοελλ. ικσ. ανεμοπύρωμα. Η λ. και σήμ. με διαφορ. σημασι.

(Ιατρ.) τοπική φλεγμονή: Πίρι πυρωμιν. Ροδελαιον μετά οξους σμίξας επίχρεε επί την κεφαλήν ήιπτο Ιατροσόφ. (Οίκοπομπι) 37¹.

πυρωνία η.

Απο το αρχ. ουσ. πυρος και το ωνάσμαι. 14 λ. τον 4. αι. (Lampe, Lex., L-S Κων/νίδης): πβ. το μτγν. επιθ. πυρωνια. Βλ. και LBG.

Αγίαχά, προμήθεια σταγαίου: Οι δε εν ταις χώρησι των Ρωμιαίων εν ειρήνη και ευθηνία έσονται. Γυναικών των θηλαζόντων καλοσύνη, ανθρωπων δε πυρωνια Ωροσκ. 39¹ (βλ. όμως και Mercier, Αίμανας 155 σημ. 3).

πυρώνω, **πυρώννω**, βλ. *πυρω*.

πύρωις η, Διγ. Ανδρ. 314³¹.

Η λ. στον Αριστοτέλη και σήμ. υτον τ. πυρωση με διαφορ. σημασι.

α) Θερμότητα, ζέση: κι απ' έξω κατεσκεδάσεν του παλατιου καμινί και σου- ληνάριν ιυτεσεν ολοχαλκον μεγαλον, | εκ της καμινου έφθασεν εις το λουτρόν δε μισα | κι η πυρωσις ανέβαινεν εκ των σωληναρίων Διγ. Ζ 117 β) εριστική έξαψη: και, όταν δε πορευονται (ενν. οι ιχθύς) εις ύδρωπον να πάσι, | οι αλειεις πορευονται στην στραταν των ιχθυων, | ιχθύς δε, εκ της μέθης της πυρώσεως ήν έχουν. | ευκόλως γαρ

εκπίπτουσιν αλιων τας χείρας Φυσιολ. (Legr.) 134 γ) (μεταφ.) επώδυνη κατάσταση, δεινοπάθημα, δοκιμασία: Οι πιρασμοί προσίρχονται δια τεσσαρων τρόπων! ή παντως προς εξαλειψιν των ήδη πεπραγμενων (παραλ. 2 στ.), προς δοκιμην και πύρωσιν, ιδου ο τέταρτος σοι! Σκόπησε πώς επομεινεν εκεινος ο προφήτης! ο Ησαίας προκριθείς εκεινον να πριονισουν. Ι Ιερειαν και Στέφανον, τούς ελιθβολήσιν ... Ντελαπ., Ερωτημ. 690.

πυρωτός, επίθ.

Το αιχ. επίθ. πυρωτός. Το θηλ. ως ουσ. σήμ. στο ποντ. ιδιώμα (Andr. Lex., Παπαδ. Α., Λεξ., Α. πυρωτή).

Πυρακτωμένος, καυτός (μεταφ.): Ο Καίσαρης ακουγοντας το σφάλμα του Πιλάτου, (παραλ. 1 στ.) πεμπει μαντατι πυρωτι, αγρια και μανισμενι Π. Ν. Διαθ. (Ιβανιγ.) 4584.

πυτιαι η.

Η Α. στον Αριστοτέλη και σήμ. στον τ. πυτιά.

Το γαστροκό υγρό νεογέννητων αρνιών και κίτσικιών, το οποίο περιέχει ένα πηκτικό ένζυμο και χρησιμοποιείται κυρίως στην τυρικήμια για την πήξη του γάλατος και την παρασκευή τυριών ή γαυιουριού, η πυτιά (για τη ισημασ. βλ. Κουκ., ΒΒΙΙ 1' 327-8): Προς την νόσημα Ιερακος, Λιθων σινιπιδών και πυτιαν (εκδ. πιτιαν διορθώσ.) τον γαλακτικς Λευκήν ... δίδου μετα κρέως τω Ιερικι Ιερακιου. 446^β.

πώγος ο.

Από το ουσ. πώγων με μεταπλ. (βλ. Heintich, Κλητ.-γεν. σε -ο II).

Το κάτω τμήμα του σιγνοπιού που προσέχει, πηγουνι: τον δε πωγον (ενν. της Ελένης) τις εξέπει! Γκ παπων γαρ ται γυναιων! των εκ κιλλωνής εν κόσμω! αμωμητως γιρ υπηρχεν Εμμον. Β 236.

πώγων ο.

Το αρχ. ουσ. πώγων. Τ. πωγωνας σήμ. λόγ. (ΑΚΝ). Η Α. και σήμ. λογ. (Μπαμπιν., Λεξ.).

α) Γενειάδα, γένι: Λέοντ., Αιν. (Brokkaar) Ο ΧΙ'. Εμμον. Δ 262 β) το κάτω τμήμα του σιγνοπιού που προσέχει, πηγουνι: αι τρίχες της κεφαλής αυτών και των πωγωνων μακρονόμεναι πλείον παρ' ου ήσαν εις τον κειρόν της θαιής αυτων Μάρκ., Βουλικ. 339^β.

πωγώνιν το, βλ. πηγουνι.

πωλάριον το πωλάρι, Κατά Ζουζάρη 156, Γεωργίου ρήτορος, Στίχ. α 20, Πτωχολ. Α 116, Μάξιμ. Κιλλιουπε, Κ. Διαθ.² Ματθ. κα' 2, Μάρκ. ια' 2, Λουκ. ιθ' 30 πωλάρι(ο)(ν), Αλεξ.² 1651, Διήγ. Αλ. F (Konst.) 50¹⁸⁶, Διήγ. Αλ. E (Konst.) 51¹⁸⁶ πωλάριν. Διγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 1423, 1470, Πουλολ. (Τουβαρή)² 440, Πτωχολ. α 476, 479, Διήγ. Αλ. F (Loios) 118¹²¹², Διήγ. Αλ. E (Loios) 119¹¹ πωλάρι(ν).

Το μτγν. ουσ. πωλάριον. Ο τ. πωλάρι, με τροπή οσον, στο Βλαχ. και σήμ. Ο τ.

πουλαριν στο Meursius και σήμ. ιδιωμ. (Παπαδ. Α., Λεξ., λ. παυλαριν, Σακ., Κυπρ. Β' 757, Λουκά, Γλωσσικρ., λ. πουλαρα, Πιπαχριστ., Λεξ. ροδ. ιδιωμ., λ. πουλάρι(ν), Καραν., Ιστ. Λεξ. Κάτω Ιταλ.). Ο τ. πουλαριον σε έγγρ. τον 12. αι. (Carcassoni, LBG). Ο τ. πουλλάριν τον 8. αι. (LBC, λ. πουληριον) και σήμ. ιδιωμ. (Μηνάς, Λεξ. ιδιωμ. Καρπάθου). Τ. πουλαρι στο Meursius, σε έγγρ. του 16. αι. (πολάρη, Bakk. v. Gem., Κρητολ. 6, 1978, 25) και σήμ. στο ποντ. ιδιώμα (Παπαδ. Α. ό.π.). Τ. πουλαριν και σήμ. στο ποντ. ιδιώμα (Παπαδ. Α., ό.π.).

Το μικρό του αλόγου ή του γαϊδιούρου, νεαρό ήλογο, γαϊδούρι ή μουλάρι *Εγώ είμαι αιμόθυρον, εοθίω γαρ τα ζώα*, (παραλ. 2 στ.) και τα μικρα πουλάρια τα κάμνουν οι φοραδες Διηγ. παιδ. (Τσίουπύ) 819' *επεψέν τον* (ενν. ο ηγούμενος) *εις ένα πανηγύριν κατι γαδαρους να πουλησει τον μοναστηριου, οπού ήτον παλλωί, δια ν' αγοράσει πουλλαρια* Ανθ. χαρ. (Κακουλίδη-Πηδώνια) 124' (σε παρομοίωση): *τόσον εφύλιξεν ο καλός εκινος κομωτής το γράμμα, όσον φυλάττει και το πουλάριον η εγκυμονουσα* (ίπος Ευγ. Γιαννούλη, Επιστ. 26^ο).

πώλημα(ν) το, βλ. πούλημα.

πώλησις η, Κυμνηνης Αννας Μιτιφρ. 72' *πούληση*, Ασσιζ. 52^ο, 37^ο, 38^ο, 106^ο, 150^ο, 250^ο, 250^ο, 402^ο, Σικνταμαύρας, Πράξ. Αποστ. (Κικ. Πάνου) φ. 54' *πούλησις*, Ασσιζ. 91, 91^ο, 241^ο, 351^ο, 451^ο, 63^ο, κ.π.α., Σοφριαν., Παιδιγ. 94, Πηγά, Χριστιπ. 209, Σουμμ., Ρεμπελ. 173, Βακτ. αρχιερ. (Ακανθ.) 1341 4' 1, 1342 4^ο 1, 1342 5ε' 1, 1343 4η' 1, κ.π.α.: *πλήθ. πουλησεις*, Ασσιζ. 250^ο, 286^ο *πούλημας*, Ασσιζ. 284^ο.

Το αρχ. ουσ. *πώλησις*. Ο τ. *πούληση* σε έγγρ. του 18. αι. (Βισβίζ., ΕΑΙΕΔ 1, 1948, 143) και σήμ. λαϊκ. (Κριωρ., Λεξ. λ. *πώληση*, ΑΚΝ). Ο τ. *πούλησις* σε κείμ. του 12. (Αιάλ. Ευθυμ. 126α²⁰², βλ. και LBG) και 17. αι. (Μενάρδ, Τοπων. μελ. 313), σε έγγρ. του 17. αι. (Act. Kul.² 71¹¹), στο Βλάχ. (λ. *πουλημι*) και σε σημείωμα του 19. αι. (Act. Χέρ. σ. 99). Η λ. και σήμ. ιπτον τ. *πούληση*.

Η *πούληση*: Ασσιζ. 104^ο, Βακτ. αρχιερ. (Ακανθ.) 1345 9γ' 1' (εδώ προκ. για την προδοσία του Χριστού από τον Ιουδα με αντίτιμο τριαντα ηργύρια): *Ευλαβούνται να μη μαιθωσι* (ενν. οι Ιουδαίοι)! *Και δεν μετρούσι την πούλημιν, τον διογμόν, την ούληψαν του Χριστου* Πηγά, Χριστοπ. 209.

πωλητικότητα ο, βλ. *πουλητικότητα*.

πωλί(σ)ον το, βλ. *πουλί*.

πωλότροφος, επίθ.

Από το αρχ. ουσ. *πώλος* και το β' συνθ. -*τροφος* (βλ. όμως και Χατζιδ., ΜΝΕ Α' 648). Πβ. λ. *πουλοτροφος* και *πωλοτρόφος* στο LBG και λ. *pullipasta* στο Du Cange, Lat. Η λ. στο Du Cange (λ. *πωλοτροφος*).

(Προκ. για γεράκι) που έχει ανατραφεί από μικρό (σε αιχμαλωσία: σε αντίθεση με τα εξωπιαστα): *Τα φαλκόνια τα εξωπιαστα κρείττονα, παρό τα πωλότροφα* Ορνισσ. 578^ο.

πωλοτρόφος ο.

Το μτγν. ουσ. πωλοτρόφος βλ. και I.BC.

Εκτροφέας πτηνών, πτηνοτρόφος (για τη σημασ. βλ. Hesseling-Pernot [Πρόδρ. σ. 235] βλ. όμως και Eideueier [Πρόδρ. σ. 260], Eideueier, BZ 57, 1964, 334, Πολ. Λ., Πριν ΑΑ.² 53 σημ.): Αφηνω τα τρανοτερα κι εμβαινω εις την λεπτην, | εις τα τσουκι-
λολάγγνα και εις την χουρδουβελιαν· | το δος ειδω, το δος εκει, το δος εις το καικού-
μιν, | δος εις κρησαροόοκινον, δος εις τον πωλοτροφον Πρόδρ. (Eideueier) II 52.

πωλώ, Πρόδρ. (Eideueier) III 176, Ελλην. νόμ. 578^a, Ασσιζ. 197^a, Κομνηνης Αν-
νας Μετάφρ. 71, Ιστ. Ηπειρ. XX, Αχιλλ. (Smith) N 199, Τκθ. χρον. 4^{1a} 27, 33^a, Πτωχιλ.
α 156, 247, 320, 874, Ιστ. πολιτ. 77 15^{1a}, Ψευδο-Σφρ. 540²⁷, Hagia Sophia φ² 585² που-
λω, Ασσιζ. 77^a, 142^{1a}, 196^{2a}, 232^a, 428^a, Διγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 171, Σπανός (Eideueier) A
521, Χρον. Μιχ. Η 8290, Χρον. Μορ. Ρ 8324, Πουλολ. (Τριβαρη)² 333, Φλώρ. 906, 1309,
Περί Ξιν. (Μαιριου.) 150, Ερωτοπ. 609, Χρον. Τόκκων 1138, 3589, Lettres 1453 4^a, Μιχ.
18^a, 504^{1a}, 520¹, Σφρ. Χρον. (Maisano) 68^{2a}, Χοόμου, Κικιομο, 1578, 1620, Βουστρ.
(Κεχ.) 274^{1a}, 278^{1a}, Μ 153^{1a}, Αίβ. Νσ 3017, Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.)² 2832, 3946, Καρτάν., Π
Ν. Διαθ. (Κακ.-Πόνου) φ. 373^a, Πεντ. Γέν. XXXI 15, XLI 56, Έξ. XXI 7, Λευτ. XXV 14,
XXVII 20, Λευτ. XIV 21, XXI 14, XXXII 30, Πτωχιλ. α 471, 878, Σταθ. (Martini) Α' 72,
Συναδ. Χρον. Διδαχ. φ. 19^a, Βοκτ. ιερhier. (Ακανθ.) 29^{1a}, 158^{1a}, Πτωχιλ. Β 86, Hagia
Sophia ω 512^{1a}, κ.π.α.: αιφ. ηπουλήσα, Gesprächb. 57^a γ' εν. παρτα. 'πουλήεν,
Μιχ. 492^{1a} γ' εν. μέσ. ενιπ. πουλείται, Πτωχιλ. Β 195^a πουλείται, Μιχ. 54^{1a}
πουλείται, Νυγομ., Αήγ. Πετζουέ² 225^a γ' εν. μέσ. παρτα. επουλέτον, Βαιστρ.
(Κεχ.) Β 139^a 'πουλιέτον, Κακοπ. 181^a γ' πληθ. μέσ. παρτα. επουλουντασιν,
Πρόδρ. (Eideueier) IV 248-38 χφ Ρ κρη. υπ.: μτχ. μέσ. ενιστ. πουλωμενος, Rechenb.
5^a μτχ. μέσ. παρκ. πωλημένος, Πτωχιλ. α 432.

Το αρχ. πωλέω. Ο τ. πουλώ από αρχ. πώλω με τροπή -ω- νε -ου- πτώ επιφθ. των
γειτονικών συμφώνων (πβ. Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 288, 293 και ΑΚΝ, λ. πουλιω). Ο τ. σε
έγγρ. ται 11. (LBC, λ. πουλέω (sic), Caracausi, λ. πωλέω για πιθ. παλαιστ. μνεία της
λ. βλ. TLG), 12. (LBC και Caracausi ό.π.), 14. (Act. Val. I 34^a), 16. (Βιβλιζ., ΕΑΙΕΔ 4,
1951, 9, 27, 49, 71, 87, 109, Κρ. συμβόλ. 17, κ.α.), 17. (Αμύλαθ. 10, 1979, 162, Δετορακη,
Κρητολ. 16-19, 1983-4, 136, κ.α.), 18. αι (Βιβλιζ., ΕΑΙΕΔ 1, 1948, 128, 133, Δουφοδαιμπά-
κις, Χρ. Κρ. 1, 1912, 483), στο Du Cange (λ. πουλειν) και σημ. Το μέσ. πουλούμαι στο
Somav. Η λ. και σημ. λόγ.

Α' Μτβ. 4) Παραχωρά, μεταβιβάζω την κυριότητα ενός οικονομικού αγαθού σε
κάπ. άλλο έναντι καταβολής αντιτίμου πωλώ α) (προκ. για αντικείμενα και ζώα):
Δεν ειχαμεν να θρέψομεν με τι την φαμελιά μας, | στον φόρον επουλησαμεν ολοι τα
άρματα μας Ιστ. Βλαχ. 1004^a Βουιδάκι ειχε κόκκινο κι επηρε το κι εκείνο, | να το που-
λήσει, ται εξοδες να βγαλει απ' αυτεινο Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.)² 2059^a πουλει (ενν. ο
μιοταργός) τα πάντα του ως δι' εσέν. και βάνει τον εαυτόν του, | και βάνει και την
οάρκων του εις καμινον δι' εσέναν Διδ. Σολ. Ρ 49^a (με δύο αιτιατ.): του Διός το ειδω-
λον ... πωλήσέ με, | αν χρήσεις, ... μαστορη, και την τιμήν επέ με Απωλ., Μυθ. (Πα-
ράσογλου) 90^a (σε σχ. κατά το νοούμενο): αν ευρεθεί άλλο τιποτες μασσαρια του
οπιτιού, ας πουληθούνε με φόβον Θεού Σεβήρ., Διαθ. 192^{1a} (με επιφθ. προσδ. που

δηλώνει αξία): εις εξήκοντα χιλιάδας! επουλήθηκεν ο λίθος! ο πανθαύματος εκεί-
 ρος Πτωχολ. α 312^α εκίνος ... ειχεν πουλήσειν το άλογον ενού Αμμουχουσιανου, του
 Παρπερτου, δια δουκατα δέγκα Βουστρ. 234^β Αυτον λεγει το δικαιον περι εκεινου
 οπου πουλει το αμαχιν, του εγγυτη του δια περιτου παρα τα του χρεωσται (ενν. ο εγγυ-
 της) Αουσιζ. 310^α Ώδε ζηγαται το δικαιον εκεινου οπου πουλει το αμαχιν του εγγυτη
 του περιτου τα παρα των εχρωστων (ενν. ο εγγυτης) Αουσιζ. 60^β β) (προκ. για πρό-
 σωπα): αντισ χαράτοι, τα παιδια παίρνουσι (ενν. οι Τούρκοι) και πουλουν τα, | κ αλ-
 λου ποθεις δεν ετυχεν, ούτ' εγινηκαν ταύτα Τζάνι, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) 232^α
 μη έχοντας να τα αποδώσει, επροσταζεν ο αυθεντης του νι πουληθει και αυτός και η
 γυναικα του και τα παιδια των και όλυ όσα ειχεν και να αποδοθει το χρέος Μάξιμ.
 Καλλιουπ., Κ. Λιθ. 1^α Ματθ. ιη' 25' (με δύο αιτιατ. ή αιτιατ. και εμπρόθ. αιτιατ., βλ.
 Trapp, JÖB 14, 1965, 26): Κάλλιον να την πουλήσωμεν την κόρην Πλαζια-Φλώραν|
 πραγματευταδες Ξενικούσ απο αλλην γην και τόπον Φλωρ. 913^α Κόρην τερπνιν αφήρ-
 παζα, αδελφην ημετέραν! πώλησον ταιτιν προς ημάς, δούλε Θεού υψίστου, | και
 αντ' αυτης σοι δωσομεν πλούτον, οσον κελεύεις Λιγ. (Trapp) Στ. 77' (σε σχ. κατά το
 νοούμενο): Ποιον άλλο γένος σήμεραν ευρισκεται εις τον κοσμον! νι τους πωλούν ως
 προβατα μονον και τους Ρωμαιοσ; Χρον. Μορ. Ρ 1261' (με επιφρ. προσθ. που δηλώνει
 ποσό, αξία): εις τον βασιλέα με υπατε! και πουλήσετέ με τάχα! δια πέντε χιλιαδες
 Πτωχολ. (Κεχ.) Ρ 87' Ποια τον πουλεεις ετούτον (ενν. τον Αισωπον): Βίης Αιωίωπ. (Πη-
 παθωμ.) Γ' 67^α: Γαν λαχει ότι εις ανθρωπος ... πουλει αλλω ανθρωπου ... μίαν σκλά-
 βιν, και έλιχεν ότι ... η σκλαβα με τα ταύτα πέσει αποσ κακην αρμωστιαν ... εκεινος η
 εκεινη οπού την αγορασιν εμποροιν καλί νι του την στρεψουν εκεινου οπού την ε-
 πουλησεν μίασ εις τον χρόνον και την ημέραν, και εκινωσ ένι κρατούμενωσ να την
 παρει και να του στμήσει τα καρταια του όσα την επουλήσεν Αουσιζ. 42^α (με εμπρόθ.
 προκιδ. που δηλώνει σκοπό): σε ομνώω, ως βασιλεύς, και κρατει το εις αληθειαν, | σι
 ποτέ σου απέδω να μη ιβγεις δια δημιρια, | να πουληθεις δια χρήματα, να εξεβης (ενν.
 από την φυλακην μου) διά λογάριν Χρον. Μορ. Η 4314-γ) (προκ. για ακίνητο, εδαφική
 έκταση, πωλη): Επουληρα τα οπίτια μου και εποιήλα τους τόπουσ, | οπού με αφήκαν
 οι γορείς με τους πολλους τους κόπουσ Σαχλ., Αφήγ. 85' Α: το κρατισωμεν (ενν. το
 κάστρο) δι' ημάσ να ένι ειδικο μας, | να ειπομεν ότι θέλωμεν να το έχομεν πουλήσει|
 της κεφαλής του βασιλεωσ εκεινων των Ρωμειων Χρον. Μορ. Ρ 8277' τον Λιβεριν να
 λεγει (ενν. αφεντης ο δεσποτης), | να του πουλει, αν τον φανει, την χώραν την Γλαρέ-
 ιτζα Χρον. Τόκκων 360^α (με δύο αιτιατ.): επώλησεν (ενν. ο Ανδρόνικος) αυτην τους
 Βενετικουσ δια φλωρία χιλιαδες πεντηκοντα, ταύτην την περίφημον και λαμπραν
 πολιν Έκθ. χρον. 5¹⁻² (με επιφρ. προσθ. που δηλώνει αξία): οι Τεμπλιώτες επουλησαν
 το νησιν όλον διά ρ' χιλιαδες δοικάτα Μορ. 518^α Ειπέ με, αν επουλήσετε το χωραφι
 τσσα αοπρα: Μάξιμ. Καλλιουπ., Κ. Λιθ. 1^α Πράξ. ε' 8' (με εμπρόθ. προσθ. που δηλώνει
 σκοπό): γράφων (ενν. ο μισιρ Ντζεφρέσ), παραηλωνοντα νι έλθει (ενν. ο βασιλευσ)
 οπουδαιωσ εκεισει! στο κάστρον όπου επιασε, Ορεόκλοβον το λέγουσι, | να το πουλήσει
 εις υπέρπνμα, να του το παραδώσει Χρον. Μορ. Η 8324. 2α) Λιαθέτω κ. προς πώληση
 (βλ. και Κριαρ., Λεξ., Α. πωλώ 2, ΑΚΝ, Α. πωλάω 1α): ήθελα έχην πολλά να ποιώω
 (ενν. εγω, ο διαλυθητής), αν έβαναν μαρτυριαν εις το καθεναν αμαχιν το μου διδουσι
 να πουλήω Αουσιζ. 197^α: ο παοαις επούλιε το ότι του εφανότανε καταπως του άρε-

σε εις την πούλησιν, χωρίς να παίρνει στίμα απο τον τοιταδούρον, ως γίνεται εις πασα χώρα Σουμμ., Ρεμπελ. 173 β) διαθέτω ένα εμπόριυμα στην αγορά, εμπροξόμοι ένα αγαθό (βλ. και ΑΚΝ, ό.π. 1β): Απο ολους εκείνους οπου πουλουν σιταριν εις τον φούντικαν, κιν τε Φραγλος και τε Συριάνος, κελευει το δίκαιον να λαβουν απε την πούλησιν το δέκατον Ασοζι. 244^β Μια γραία επούλιεν αυγα εις το παζαρι, και ευτυχιν και εβαδισαν δύο ανθρωποι και εχτυπησαν την γραίαν και ετοσκισαν τα αυγά της Rechenb. 86^ε ειχε συνθηθειν Αβραάμ κυτι (ενν. τα γλυπτά) δια να φερει· Ι στον φόρον, διά να τα πουλει και βρώσιν διά να παίρνει Χούμνου, Κοσμογ. 598. 3) (Παθητ., με επιφω. προκδ. του ποσού) κικτίζω, διατιμώμμι εις τους αυξ' εγινην μεγαλον μύρτος. Και το σιταριν πουλετον δέκα τον μόδην Βουσιρ. (Κεχ.) Μ 139^γ εκαμεν (ενν. ο βεζιρης ο Μουσταφά ποιαις) εις όλα τα πραγματα του κόσμου όσα και αν ήταν από μικρόν έως μέγα νάρκι, τόσα να πουλούνται Σιναδ., Χρον. Διδαχ. φ. 73^γ 4α) Πάρι-χωκιά, ένιντι χρημίτιον ή άλλων ανταλλαγιμίτων, κ. που συνήθως δεν αποτελεί αντικείμενο διωπραγματέυσης (βλ. και Μπαμπιν., Λεξ. Α. πουλω 4, ΑΚΝ, ό.π. 2): εκεινοι οπου πωλούν την χάριν του Αγίου Πνεύματος, δια φιλαργυριαν του την πουλει (ενν. ο φιλαργυρος) δια να σινιξει αχρηστω χρήματα Πηγγα, Χρυσοπ. 315 (4) χαροκοπά η πολιτική και διδει το κορμιν της, | έξω πουλει (έκδ. εξωπουλει διάφορ. Ξανθ., Βυζαντίς Α', 1909, 350) τα κυλλάη της και χινει την τιμην της Σαχλ. Α' (Wagn.) ΡΜ 257^γ στοχαζόμιν νοι ... μηπως και είναι κανένας πόρνος ή ασεβής ωσαν ο Ησαυ ο οποίος διά ένα φαγητόν επούλησε τα πρωτοτοκια του Μαξιμ. Καλλιουπ., Κ. Διαθ. Πιλιό. Εβρ. 4^β 16 (εδά μγ εμπρόθ. προκδ. πυν δηλιώνει τη βάση υπωλογισμού): Η δικαιοσύνη εχάθηκε, φίλι' μου, απ' τσι χριτάδες, | με τι δινήρια την πουλου και κεινος σα λησταδες Π. Ν. Λιαθ. (Παναγ.)^γ 42 β) (μεταφ.): Ο Μενέλαος πάντοτε εις αυτόν (ενν. τον Παριν) ουσκοπίζει· | βιγλιζει πάντα εις αυτόν, καλα έχει τον νουν του· | της γυναικός του την χολην θέλει να τον πουλήσει· | αλλά πολλά είναι ακριβόν να το αποπληρωσει Πόλ. Τρωάδ. (Πηπιθιομ.:Jeffr.) 4818 Τ' αγοράσες πολλ' ακριβά (ενν. τα φιλιά), γιατί με τη γλυκύτη, | ο έρωτας σου πούλησε σμιγγμένη την πικρότη Σουμμ., Παιστ. φιδ. Β' [330]^γ επειδή ακριβά την αγοριουσε (ενν. την βασιλειαν) διατ' εοενα, άνθρωπε, ο Υιός του Θεου, με το αίμα του, τώρα φτηνά σου την πουλει, δια ποτήριν ψυχρού ύδατος Πηγγα, Χρυσοπ. 145 (54) (εδά παθητ., με αιτιατ.): Δεν έχει εκει να εύρει έλεος, παρα όπως έχει οημερον έλεος οπαρμένον εδω· μη μου έλπισεις τότε να ειρεις συμπαθειαν, τώρα την γύρεψε. Εκει τότε έλεσον διν σε πουλιεται, μηδ αγοράζεται Πηγγά, Χρυσοπ. 140 (41). 5) Προδίδω, εγκαταλείπω κάπ. (η σημασ. ήδη αρχ. καθώς και σήμ., βλ. ΑΚΝ, ό.π. 2β): πονηρον και δημιον, ομοιον του μαθητοδ του δόλιου, | οπου επούλησεν τον αόρατον Δεσπότην, Αφέντην των απάντων Χρον. Τόκκων 2701: Ω Δεσποινα, τα βάρρη σου στο Γιουδα απιντίχεις; | Επουλησε το τέκνο σου, κι εσύ δεν το κατέχεις! Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.)^γ 2861^γ ο Ιούδας διά φιλαργυριαν πωλει τον διδάσκαλον Πηγγά, Χρυσοπ. 204 (39) (εδά μγ εμπρόθ. προκδ. πυν δηλώνει αξια): τον οποιον (ενν. κακόν) σκοπόν έδειξεν ο Ιούδας πουλώντας τον διδάσκαλον δια τριαντα δηνάρια, τόσα όσα εμελέτησε αν τυχει να κερδισει, κλέπτοντας από την τιμήν εκεινου του μυρου Πηγγά, Χρυσοπ. 161 (34) Τα τριακοντα αργυρια της πουλήσεως του Ιωσήφ δεν είναι φανερόν εικόνησμα και οικιαγραφια της προδοσίας του Ιούδα, οπου επούλησεν απατά δια τρια-

κοντα αργυρια τον Κύριον; Πηγά, Χρυσοπ. 202 (31). 6) (Μεταφ.) εξαπατώ κάπ. (βλ. και Κριαρ., Λεξ., ό.π. 3): Οι άρχοντες λογιαζουνε πλουσοι πως να 'ν' οι ιελλοι, | γή να 'χου βιον να περνουν, να φαίνονται μεγαλοί | και επήραν κι επουλάρην τοι πως θελουσι να φύγου | και τότες, παν τ' ακουσαν, | εβγαίνουσι και σμίγου Τζάνε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Αποικ.) 545². Ευθύς ευμφωνήσασι να μηδέν πολεμήσουν, | αλλά το περισοστρον τον δουκαν να πουλήσουν Κορκων, Μπουασ 49 φρ. πουλώ φόμιτα = λέω ψέμιτα: ξιύρεις και πουλις τα φόματα σου τόο' ακριβα, και κείνες | τις ψεντικες θωριες και τις ελπιδες Πιστ. βοσκ. II 7,14.

Β' (Αριτβ.) μι το ρ. αγοράζω για να δηλωθί ότι κάπ. διεξάγει εμπόριμ, οτι ιμπορευεται: ει δε ο άνδρας της ποιει την ουμβιον του έμπορη, ώπερ να πουλει, ν' αγοραζι ... Αισιζ, 346² κανενας μηδέν ειναι απότομος την Κυριακή να πουλήσει, ιυδε ν' αγορασει, ουδέ καμιαν πραξι | νι ποιισι Μαχ. 630² απ' εκείνο (ενν. το ξύλον) έπεφταν όλο εκινοι οπου επουλουσαν και αγοράζαν έξω υπό τον ναόν (ενν. του Σολομαντος) Κιουραν, Π. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πάνιου) φ. 198².

Φρ. 1) πουλώ δουλγια = παυλάω προΰντα: την ενοριαν του επηραν και αφόρμιαι οτι *... οποιος με συναναστραφεί ή φήρει πριματευτάδης και πουλήσω δουλειά ή όποιος με μετρήσει δια παπά ...» και αλλα πολλα τα τωιαύτα Συναδ., Χρον.-Αιδιχ. φ. 62². **2)** πουλώ κ. με τας φωνας = εκπουά κ. νε πλιιστηριασμά: ενν ένι οτι τι πράγματα εκείνου του τεθνεώτος ήσαν τωιαυτα οπου ουδέν εδόνουνταν να βαστάξουν να 'πυνησοον χρονον και ημεραν να μηδέν ποντιστιών ..., το δικιον οριζιι οτι παρευτός οτι τα πράγματα να έλθων εις την αυλην, οτι ο βισκουίντης με τους β' κριτάδες έχουι καλυ άδγια να ποιουν παρευτις να πουλήθουν με τας φωνάς όλα τα πράγματα εκείνου του απεθαμενου Ασιζ, 138².

Η μηχ. πιρκ. πουλημενος ως επίθ. = (πρκ. για διύλο) παν ιπικτητήθηκε με πώληση (εδώ σε μεταφ.): Άλλοι ... εις κοινόβια ήλθον' ... και θεληματικας έγιναν δουλοι πουλημένοι, λογιαζοντες πως εις τον εαυτόν πως διν ζουσιν πλεον, μα εις τον του Χριστου ποθον, τοι οποιου ηκολουθησαν Βενετσάς, Δαμικκ. Βαρλιούμ 63².

πώμα το Βακτ. αρχιερ. (Ακανθ.) 184² πωμα.

Το αρχ. ουσ. πωμα. Ο τ. και σήμ. ιδιομ. (Παπαχριστ., Λεξ. ροδ. ιδιομ., Πάγκ., Ι-διώμ. Κρ.² Δ' 568, Κικκτ., Λεξ. τσακων. κ.π.α.) Η Α. και σήμ.

1) Καπάκι, σκέπασμα που κλι ίνει το στόμιμο δοχείου, τάπα: ένα σταμί, ινάμισο μισοτατο, ένα πούμα, μια κουτάλα και ένα πανιέρι και 'νι κρασοσούζουρο και δυο παλιολαίτες, υπέρπυρα β' Βαρούχ. (Bakk.-v. Germ.) 847² (εδώ προκ. για το κίλυμμα που φράζει μια είσοδο ή σημασ. ήδη μτγν.): «Ιωαννίτηρ μου, παιδί μου, | που υπαγομεν, ειπέ μου; | Εις ταν ποντικών την τρυπαν; | Τι ποιήσομεν εκεισε; | Η να κριψομιν το πώμα;» Χρησμ. I 112. **2)** (Εκκλ. στον πληθ.) διακομητικά ιτοιχεία ιερατικών αφίών (για τη σημασ. βλ. LBG στη Α.): Τα πώματα, τα μεγαλα και τα μικρα, οπου ειναι εις το μινδον, τον τύπον φέρουσι της παλαιας και της νέας Διαθηκης, ως μεσίτης των δύο Διαθηκών, εις τύπον Χριστού Μαλαξος, Νομοκ. 122.

πωματιζω.

Το μτγν. πωματιζω, αν δεν προκ. για ρ. ποματιζω (βλ. και LBG). Η Α. και σήμ.

(λαϊκ.) εμφράσσω σωματική κοιλότητα ή τραίμα, συν. για να σταματήσει αιμορραγία· εδώ πιθ. προκ. για την εφαρμογή πίεσης, με σκοπό την αποστραγγίση σωματικών υγρών: Ο δε (ενν. Μαχόμετ-πεγ) μέλλων παματίζεσθαι (έκδ. παματίζεσθαι διορθωσ.) παρα των ιατρών του κενώσει των ειτέρων το βαρος και κουφίσει πνεύμονα και ηπαρ, διερραγη καιλιαν και πάσαν την ένδον πλασιν αυτού τη γη παριδεδωκακιν εντός του δωματιου, ου εκειτο· το δε σώμα μύροις αλεξιφαντες και σινδόνι ειλησαντες κατέθηκαν επι στρωμνης ως ασθενη ζωντα Δούκ. 169^α.

‘πώνω, βλ. αμπώθω.

πώπιτε, επίρρ., Πραβδ. (Eidenseier) IV 46 χφ VPK κριτ. ιστ., 434, Διγ. Ζ 1083, 4140, Πόλ. Τριιάδ. (Παπαθιμ.- Jeffr.) 11703, Χρον Μιχ. Η 7786, Χρον Μορ. Ρ 3027, Διηγ. παιδ. (Τσιουπι) 248, Γεωργήλ., Βελ. Α (Bakk.-v. Gem.) 211, Κοκων., Μπούας 86, Αγαπ., Γέωπον. (Κωστούλι) 249, Ιστ. Βλαχ. 1890, Βεσιάρχη, Στ. πολιτ. Ελεάλ. 249, 301, 669, Διακρούσ. (Κακλ.) 1003, Κονταράτος, Στ. τιλιτ. 468.

Το αρχ. επίρρ. πώποτε. Τ. πωποτες με χφ του 17. αι. (Κυδίας, Βυζαντ. 14, 1988, 364) και ιπι Du Cange.

1) (Με άρνηση) η) πιτέ ως τώρα: Ιτωχολ. α 894, Πόλ. Τριιάδ. (Παπαθιμ.- Jeffr.) 2375 β) πιτέ (πι, από τωκα και μετά): τα σπαίν (ενν. φυλλα) βίντε και εις το κρασί και πίντε τα να μη κρυμώσεις πώποτε Αγαπ., Γέωπον. (Κωστούλι) 255· εις εν ομοιοήσαντες Ιταλοί και Γραικοί, ... υπεστρωθη όρος ... ως ουκ ενπιτιολογησουσι πώποτε Δούκ. 267^α. 2) (Χωρίς άρνηση) α) μέχρι τώρα· (με εφρτ. πρόταμη που ιπινοει αφνητ. υπαντημη): Χρον Μιχ. Η 3932· (ένριθρ. με μιχ· βλ. L-S, στη λ. σημασ. 4): Κυμνηνής Άννης Μιτάφρ. 177, Γλυκιά, Αναγ. 358 κριτ. υπ· (μη· έναθρ. μιχ·): φιλαθρομωπότατε πώποτε των κρατουτων! αλλ’ ενεργητικότετε των όλων βασιλιέων Γλυκά, Αναγ. 358· β) κάπιτε, σι· κάποια χρονική στιγμή, τυχόν: Χαραν εν ιβρεις πώποτε, όθεν ουδέν παντέχεις, Ι καλώς την χειρου, ω νιε, καλώς και την ευφραυου Σπιαν. (Ζάφρ.) V 32· (σε θέμη επιθ.): μη τχει πώποτε καιρό και κτεβουσι Τουρκοί και εύρουν τι (ενν. τι ψευδακάτιγρα) και νέβουσι και καμουν του Σημιαν Χρον. Τόκκων 1133.

‘πώρα η, βλ. σπαρα.

Παιρικολόγος ο, Πιωρικ. (Winterwerb) Ι τίτλ. κριτ. υπ.

Από τον τ. ‘παιρικόν του ουσ. σπαιρικόν (βλ. ά. σπωρικός) και το β’ συνθ. -λόγος. Ιβ. τυ μγν. οισ. σπαιρολόγος.

Τίτλος έργου: Τα κα ταλογια ωδε του Πωρικολόγου Πιωρικ. (Winterwerb) Ι τίτλ.

‘πωρικός, ‘πιω’κός, επιθ., βλ. σπωρικός.

παιωνή η, βλ. προωνη.

πωρονό(ν) το, βλ. προνον(ν).

πάρως ο.

Η λ. στον Ιπποκράτη και σήμ. με διαφορ. σημασ.

Το στερεοποιημένο ιγρό πύον σε απόστημα: *Περί καρφίου. Σχίσον αυτο (ενν. το καρφίον) μετα αιδήρου πεπυρωμένου, και εαν εχη πώρον, έκβαλε αυτόν, και βαλε άλας η θηριακήν Ορνεοσ.* 582^β.

πρωότης η.

Από το ουσ. *πρωωσι* αναλογ. με ουσ. σε -ότης.

Φανατισμός: άκριτη ολοκληρωτική αφοσίωση σε κ.: *την επόττωσαν (ενν. οι Ιουδαίοι) την αγίαν Θεστόκον απ' εκείνο το νερόν και ι' τοι ευρέθη καθαρά και αρλόυντος ... ιμη η πρωότης και η τυφλारा τους καϊύ τον προφήτην Ησαΐαν δεν τους άφησεν να πιστεύσουν Προσκυν. Κουτλ. 390 151'.*

πρωόνω.

Από τι ουσ. *πώρος* και την κατάλ. -νω.

(Αμτβ.) αδυνατώ, ισχνάιναι, γίνομαι εύθριπτος σαν πωρή: *Εμπορει ... να ομωθην το βιτσιον της ζήλας εις ένιν πουλλίν τό κραζουν πών η νίμπιο ... το ποιον είναι τόσοσ ζηλλιαρικον, ότι αν ιδει τα παιδιά του να πυχνουοιν εις την φουλλίαν τους, κρου τους με την μουτιην του εις τα πλευρά δια να οσπύνει το κρέυς τους και να παμύνουσιν Ανθ. χαρ. (Κακούλιδη-Πηλιάνια) 87.*

πώρωσις η.

Η λ. υπον Ιπποκρατη και ιημ. στον τ. *πρωωση*.

(Εδώ) ηθική αναισθησία, έλλειψη κάθε ηθικου ενδοιασμοί: εμμονή με φανατισμό σε κ. (η σημαί. ήδη μτγν.): *Ω πρωωσις, ω τυφλωσις, ω θιλία κυταδίκη! αλλά Εου, φιλανθρωπι, δος τους να έχουσ νίκη, δια να νικήσουσ τον εχθρόν αυτόν που τους τυφλώνει, και μίμη εις το τριτυρον παγαίνει και τους χάνει Ιστ. Βλατχ. 2747.*

πώς, σύνδ., *Αουσίζ*, 171^{α, 10β}, κ.α., *Απολλών*. (Κεχ.) 522, *Δηγ.* Βελ. χ 135, *Μυχ.* 112^{β, 5}, κ.α., *Δηγ.* Βελ. Ν² 139, *Λιβ.* Va 1560, 2995, 3588, Π. Ν. *Διαθ.* (Παναγ.)² 14, 823, 1060, κ.α., *Ριμ.* *Απολλων.* (Κεχ.) 1674, *Κορων.*, *Μπούας* 62, 94, *Κώδ. Χρονογρ.* 51⁷, *Ιστ.* *πειρ.* 79¹, *Αλφ.* 14^α, *Μορτζ.*, *Κλίση φ.* 136¹, *Κυπρ.* *ερωτ.* 76¹, *Ιντ.* κρ. *Θιάτρ.* Δ' 104, *Τριμυ.*, *Επιστ.* 168^{α, 20}, *Ιστ.* *Βλαχ.* 131, 320, *Ερωτόκρ.* (Αλιξ, Στ.)² Α' 409, 455, κ.α., *Μεταξ.* *Επιστ.* 47¹, *Διαθ.* *Νικωνος* 251¹⁷, *Νι κτόρ.*, *Γτροκοσμ.* *Ιστ.* 150, *Χριστ. διδασκ.* 233, *Πρόλ.* *εις έπαινον Κιφαλλ.* 45, *Λειλ.* *Παροικ.* 212, *Διγ.* Ο 1233, *Τζάνε, Κρ.* πόλ (Αλεξ, Στ.-Αποσκ.) 431⁷, 446⁵, *Μπερτόλδος* 12, κ.π.α.: το *πώς*, *Αουσίζ*, 331^α, 423^α, *Χρον.* *Μορ.* Π 8125, *Χρον.* *Μορ.* Ρ 3964, *Δηγ.* Βελ. χ 477, *Μαχ.* 378^{α, 7}, 542⁴, *Χούμινου, Κοσμογ.* 1823, *Γιωργηλ.*, Βελ. Α (Bakk.-v. Gem.) 638, *Γαδ.* *διηγ.* (Βασιλ.) 112, 238, Π. Ν. *Διαθ.* (Παναγ.)² 91, κ.α. (έκδ. *τοπώς*) *Πικιτ.* (Bakk.-v. Gem.) 23, *Πανύρ.*² Α' 39, *Σεβήρ.*, *Διαθ.* 192¹, *Φορτουν.* (Vinc.) *Ιντ.* α' 47 (στό *πώς*), Β' 20 (στό *πώς*), Δ' 183 (στό *πώς*), *Λειλ.* *Παροικ.* 215, 313, 550, 661, κ.π.α.

Από το επίρρ. *πώς* (η εξέλιξη ήδη μτγν.: βλ. *Χιτζιδ.*, ΜΝΕ Α' 379, *Γλωσσ. έρ.* Α' 427, Β' 194, 195, *Χόφμαν*, *Ιστ.* *ελλάην.* γλ. Β' 159 για *ετυμ.* και από το *επίρρ./σύνδ.* *σπώς* βλ. *Τζαρτζ.*, *Νεοελλ.* *συντ.* Β 282 ΡΓ' αλλά και *Παπαδ.* Α., *Λεξ.*). Η *συνεκφ.* το *πώς* (για την οποία βλ. *Τσοπανάκης, Κρητολ.* 8, 1979, 59-60 και *Κριαράς, ΕΕΦΣΠΘ*

19, 1980, 131-132) στο *Somav.* και σε έγγρ. του 16. αι. (Έγγρ. Σύρου Α' 20) πβ. και το πώς, λ. πώς. Η Α. στο *Somav.* και σήμ.

1) (Ειδικός) ότι: *μαθε εκ το πιτταλιν μου την θλίψιν ηνπερ έχωλ και της ψυχης μου τον σφάμον, πως είμαι μαριμενος Αχιλλ.* (Smith) N 972: *Αυτοί του αποκριθησαν πως δεν το παραδίδουν (ενν. το καοτελλίν) ώστε μπορούν και δίνονται στεργουν να πολεμίζουν Θρ. Κύπρ. (Παπαδ. Θ.) 649: Και δε λογιαζου στο πως το σκότος τοι ανιμενει. I το πυρ και η φλόγα και η οτια κι η πίσσα η βουλισημενη Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.) 61 (έκδ. στοπώς) με προηγ. (ή επόμ.) το ότι πλεοναστικά (βλ. και ότι (H) 1η, Jannaris, Hist. Gramm. 414, Χατζιδ. MNE Α' 379, Β' 508): Ξεκιθαριζω ότι πως τι σωχωρα ... είναι όλα λιμπερα Διαθ. 17. αι. 10^α ηκουσαν οι αδελφοί της κόρης ότι πως επηραν την αδελφην τους Διγ. Ανθρ. 318^α Πιζανοι γουν κατεχοντας πως σι Φλωρεντινοί έχουσι πλέον δυναμι και δεν έχουσι κεινοι, I απόφηναν να 'ποκλιθούν παντες στην Βενετιαν Κιχων., Μπιούας 18^α με το ια πλεοναστικά και ομοιότ. (βλ. και να (H) ΠΑ'1β): Πιστευόμεν και ομολογούμεν σι πως ο Κύριος ημων Ιησους Χριστός να ενομοθέτησε τον Ιερων του Δείπνοι Χριστ. διδασκ. 150: επεσε ολο το κατιβαρο εις τους αρχοντας το πως να είναι αιτια ατάι τους και η βουλή να γινουνται ειωνι τα καμώματα Σουμμ., Ρεμπελ. 165^α μι το νη και υποτ. προκ. για το αμφίβολο ή ενδεχόμενο (βλ. και να (H) ΠΑ'2β): ειχε πάντοτε υπαψίαν εις του λόγου τως, πως ια μην είναι πιστοί ως έλεγαν Νεκταρ., Ιεροκομ. Ιστ. 395^α πιρνει κρηνο νερόν από τη βρύση I κι έρχετη πρις εμενα να το χύσει I ρίνει κιι λατουρα το προσωπό μου I λογιαζοντας πως να 'ναι γιατικό μοι Βοκκοπ.² 40, 2) (Διτωλ.) επειδή: ο ρήγης, σπτεν ηκουσε αυτό το δεν εβαρει, I εδόξασε τον Κυριον πως ειδεν τέτοιη χιρη Ριμ. Απολλών. (Κεχ.) 175^α εις οσον εμπωρ ητρέφομαι κλιοντα I τ' απομονάδιν της ζωης διδόντα I σ' εσεν, Σωτηρ, όπου τιμά κι ολπιζω, I περιλποσ και τόσοσ πικραμενος I το πως την ζων μου εξόδησιπ σι βρηη Κυπρ. ερωτ. 131^α η πομφυρογέννητος, η ωραια η Μαργαράνι I ... ειχεν μεγάλη λύπη I το πως ουδεν εφινηκεν ο Ιμπεριος εις την ρέντιν Ιμπ. 365^α πλεοναστικά με προηγ. το ότι: μην λυπάσαι ότι πως μισεω ... I γιητί, τάζω σου, γληγορα 'ς τούτων τον τόπο μπαίω Διγ. Ο 938. 3) (Συχν. πλεοναστικά) με επόμ. βουλευτικές και τελικές προτάσεις (βλ. και να (H) ΠΒ'2α και ότι (H) 5β): ο θινατος τα πάθη μου πως να τελειώσει τάσσω Ερωφ. (Αλεξ. Στ. Αποσκ.) Β' 459^α (εδώ και το ότι πλεοναστικά βλ. και σι (H) 1γ): εγώ έλεγα τον ότι φοβούμαι και εκείνος μοι ειδιδεν όρκους φρικτούς ότι πως να μηδέν με αρηνοθεί εις τους πιώνας Διγ. Ανθρ. 369^α Περί απροικου γυναικός, όπου προικα δεν έταξεν, ότι πως τάση να δωσει και χηρευσει Βακτ. ιαχχιρ. 409 4β' 1^α αδελφοι, δεν οας το εγραψι, σι πως να πορνευετε, αμη δια να μην απελπίζεται τινας καν αμαρτωλός πολλά και αν εναι Καρτάν., Π. Ν. Διαθ. (Κακ. Πάνου) φ. 316^α. 4) Στο σχ. μισον πως δεν (βλ. μισον Α'2): μετα πολλου θυμου τον υβρισε και μόνον πως δεν τον έδειρε Νεκταρ., Ιεροκομ. Ιστ. 341.*

πίως, επίχη., Γλυκά, Στ. 256, Καλλιμ. 952, 953, 2280, Διγ. Z 3013, Χρον. Μορ. Η 3564, Βίος Αλ. 2956, Δευτ. Παρουσ. 188, 210, Απολλών. (Κεχ.) 101, Αιβ. διασκευή α 1014, Αιβ. Esc. 1220, 2184, Αχιλλ. (Smith) N 343, 344, 345, κ.α., Αχιλλ. (Smith) O 74, 348, 439, Βεν. 36, Ανακάλ. 26, 27, Μαχ. 20^α, 256^α, Θησ. Πρωλ. [264, 266], Β' Υπόθ. [2], Ch. pop. 65, Γαδ. διήγ. (Βασιλ.) 45, 183, Σοφιαν., Γραμμ. 82, Συναξ. γιν. 956, Αποκόπ.² 79,

80, κ.α., Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.)² 5, 164, 175 κ.α., Εκθ. Χρον. 12³, 65^α, Ρμ. Απολλ. (Κεχ.) 35, 107, 171, κ.α., Κορυν., Μπούας, 137, Θρ. Θεοτ. 53, Πρωχολ. α 346, Ερωφ. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Δ' 47, Ιστ. Βλαχ. 1100, Διγ. Ανδρ. 328^β, Ερωτόκρ. (Αλεξ. Στ.) Γ' 476, Ε' 400, Φορτουν. (Vinc.) Β' 485, Ζήν. (Αλεξ. Στ.-Αποσκ.) Β' 354, Hagia Sophia ω 521^α, κ.π.α.: το πώς, Χρον. Μορ. Η 7606, Λίβ. διασκευή α 1345, Λίβ. Esc. 2247, Αχίλλ. (Smith) Ν 15, 647, 753, Αχίλλ. (Smith) Ο 369, 439, Ιμπ. 57, Βεν. 37, Θηρ. Γρόλ. (Κακλ.) 174, Ρμ. Βελ. ρ (Bakk.-v. Cem.) 859, κ.π.α.

Το αρχ. επίρρ. πώς. Η συνεκφ. το πώς στο Σομιν., Λ. (το) πώς, και σήμ. (ΑΚΝ, στή λ.)· ββ. και το πώς, ά. πώς. Η λ. και σήμ.

Ερωτ. επίρρ. (σε ευθείες και πλάγιες ερωτ.) 1) Με ποιο τρόπο: Ιερακος, 358^α,², Αποκοπ.² 78, Διγ. Ζ 349 χφ. Α κριτ. ιστ., Προδρ. (Pidenier) IV 80· έδε το πώς παρερχονται κατα μικρόν οι παντες Αχίλλ. (Smith) Ν 1922· με τον ειδωκο συνδ. ότι (βλ. και στί 1ε): Περί νηπτείας ... και διατι λέγεται α ποδεκάτωσις και πώς ότι και τας ημέρας αποδεκατούμεν Βακτ. αρχιεφ. (Ακανθ.) 1220 γ' 3· Περί ναυαγίου, όπου ναυαγήσει το καρabi και ριχνουν εις την θαλασσαν τινά ειδος, ότι πώς πέφτει η ζημία. ... ζημιώνονται παντες κατα το πούόν της πραγματείας τους ... Βακτ. αρχιεφ. (Ακανθ.) 1239 κβ' 2· Περί κληρονομιας αδελφου απο άλλον πατέρα ή από άλλην μητέρα, και ανειψόν απο αδελφον ομομητριον και ομοπατριον, ότι πώς κληρονομουν αστόν Βακτ. αρχιεφ. (Ακανθ.) Α' 100^β. 2) Για να διατυπωθεί εκρότηση α) σχετικά με τη μορφή ή την κατάσταση κάπ.: Ειδον εκειτην την καλήν, ερωτικην την κόρην! συμπαίζουσαν μετα τινος, ερωτικά φιλουσαν! και πώς την είδα, μάινα μου, το πώς ειπείν ουκ οίδα!| αισθηριαν, νουν και λογισμόν και γινωιν επαφηκα,| λίθος εγέννη, μάινα μου, ακινητος εσταθη Καλλιμ. 1177· β) για την εξέλιξη κάπ.: τι 'τονε αιτια άνθρωπος και αποθαίνει,| πώς ητον, πώς ερίσκη και απής θαφτεί, που ηρηνει Π. Ν. Λιθ. (Παναγ.)² 977· τον ρωτά το πρμαν πώς εσίβη Ρμ. Απολλων. (Κεχ.) 1087· γ) σχετικά με την άποψη κάπ.: Λεγουν (ενν. ο λυκος και η αλεπού) και του κυρ γάδαρου: «πώς είναι η βουλή σου;» Γαδ. διηγ. (Βασιλ.) 183· Ο τοπος τόν αφεντεψα, φίλε, και πώς σ' αρέσει; Π. Ν. Διαθ. (Παναγ.)² 896. 3) Επιφωνηματικά για έντονη απορία, θαυμασμό, έκπληξη: Λόγ. παρηγ. Ο 633· νεκρον και πώς σε θεωρω, άπναιν και πώς σε βλέπω! Βέλλο. 1159 δις· Πώς γονατίζει η Δέσποινα, του Αδάμ η σωτηρια,| και λέγει την ο άγγελος το «Χαίρε η Μαρία!» Βιν. 28· Πώς απομένο ο ταπεινός και πώς δεν αποθάνει Π. Ν. Λιθ. (Παναγ.)² 3923. 4) (Δυνητικά) πώς μικρότερος κλπ. να, πώς συμβαίνει και: Οικ έμαθες τα ημετερα; Και πώς απεκοιμήθης; (πρωάλ. Ι στ.) Πώς υπομένεις, απορώ, ταυτην την αδικιαν; Γλυκκ Στ. 255, 257· όπου σ' εχόρτασε φιλι, τώρα πώς την αρνείσαι; Ερωτοπ. 439. 5) Τι Για δε πώς έκαμεν αυτος, πώς έκαμεν εκεινος,| έπαρ' κι εσύ παρηγοριά, ως το 'καμεν εκεινος Ρμ. Απολλων. (Κεχ.) 1523· τους ακαρτερουσαν εκεί ... διά να τους φέρουν λογον το πώς απεφασίσθη εις αυτοός Σοιμμ., Ρεμπελ. 179· βουλην απήραν ... Ι το πώς να πράξουν αισθητά περι της βασιλείας Χρον. Μορ. Η 907. 6) Πόσο α) σε ποια τιμη: ερώτησε εις το διαφαν σου επί τους Βενετικους! το πώς πωλιται το τυρν, η χει το κιντήριον Προδρ. (Pidenier) IV 122· β) πόσο πολύ: Ω κύρη νου, να το 'ξευρες πώς είμαι πονεμένη,| να 'σουν ποθε να μ' έβλεπες πού μ' εχουσι βαλμενη Ρμ. Απολλων. (Κεχ.) 1389· να μάθετε δε άπαντες, να πληροφορηθείτε,| το πώς ο ποθος δύναται και ποσα καταφλεγει,| να μάθετε την δύναμιν και την

ισχύν τήν ἔχει Αχιλλ. (Smith) N 15. 7) Με βουλητική, τελική ή συμπερασματική πρόταση (πλευναστικά): Ποιῖν ἀναοχου, δέομαι, ὅπερ ἐγὼ λαλήσω. ἴ ὅτι ἡ ψυχὴ μου ἐτρόμασοι πῶς να το ὀμιλήσω Ριμ. Βελ. ρ (Bakk.-v. Gem.) 88· ἐντυς τους ἐδιάρθωσαν το πῶς δια να πρᾶξουν Χρον. Μορ. P 7020· το ταχύ σηκωθήκεν στο φόρο να γυρισει. ἴ το πως να βρει ἀγοραστή, το ψαρι να πουλήσει Βεντράμ., Φιλ. 162. 8) Γιατι, για ποιο λόγο (βλ. και Lex. Chron. Μορ. πῶς 6): Ἐρηνοῦν και κλαίουν (ενν. ο βισιλεύς με την βισιλοσοῦν), θλίβονται πως οὐκ ἐθανατώθη· ἴ ἡ κόρη ἡ παιεξάιρι τος ἀδικως, διχα αιτίας Φλώφ. 714· ἀρξεται να τον ἐρωτα (ενν. ο ρήγας) το πῶς ἦλθεν ἐντιῦτα. ἴ Κι ἐκεῖνος (ενν. ο μισέρ Τζεφρές) ἀποκριθηκι ν· ἦλθεν να προσκυνήσει ἴ στα μοναστήρια Χρον. Μορ. P 5789· Βαρυ με φαίνεται πολλὰ και παλιν θλιψιν ἐλιω. ἴ το πως οὐδεν προσκλίνισαι εἰς ἐρωτα να ἐρθῆς Αχιλλ. (Smith) O 369. 9) Ὅπως, καθώς, οταν (βλ. και Lex. Chron. Μορ. πῶς 7): πῶς πηγαῖνα στο δρόμον, ἴ απὴν ἐδιαβήκα ἀπὸ δῶ, εἶχα μεγαλὸν τρόμον ἴ και το καράβι ἐβούλησε, κι οἱ ναυτις ἐπινηγκι. ἴ και ἡπ' ὄλους μοναχὸς ἐγὼ ἴξω στη γην ἐβηγκα Ριμ. Απολλων. (Κεχ.) 1091· Τριακόσιοι Φραγκοι ἐκέρδισιν ἐκεῖνα τα φοροῦατα, ἴ το πως το μελλῶ κηγηθῆει ἐμπρός εἰς το βιβλίον μου Χρον. Μορ. H 4683.

Φρ. 1) Δενόυκ ἐχω πῶς = δε μπορῶ να, δεν ξέρω πῶς να (βλ. και Ἐπιτομή ἐχω 5 και Lex. Chron. Μορ. πῶς 8): οὐκ εἶχαν πως νι ποιήσουν Χρον. Μορ. P 2931· οὐκ εἶχεν πῶς το ἀρνηθῆ Χρον. Μορ. H 673· ΜΠΡΑΒΟΣ: Πετροῦτσα, γύρισε ἐδεπά, τ' ἡυτιὰ σιν ἐμένα δῶσι. ἴ ΠΕΤΡΟΥΤΣΟΣ: Ἀν εἶχες πεις τα χέρια μου, ζιμιὸ εἶχα τα ξηπλώσει ἴ να σου τα δῶσω, μα τ' αυτιὰ δεν ἐχω πῶς σου δῶσει Σπίθ. (Martini) Α' 150. 2) Πῶς ἐχεις/ει, πως (τα) πάγεις/ει κλπ. = πῶς εἶπαι/εἶπιν, τι κάνεις/κάνει; κλπ.: ἐρώτησῆ τον: «Πως ἐχει ἡ κόρη ἡ Ταροια;» ἴ Ο δε: «Καλιὸς ἐχει» φησιν Ατυλλων. (Κεχ.) 576· τον ρωτᾶ ... (παρὰλ. 1 στ.) ... πῶς ἐπηγε στον κειρὸν ἐκείνον υποὸ λείπει Ριμ. Απολλων. (Κεχ.) 1089· Τον λέοντα κρητότην (ενν. ἡ ἀλιπού), εἶπεν τον: Πως τι πάγεις! ...; Ατυλλ., Μῦθ. (Παυλίσουλου) 136¹³. 3) Πως ἴκουσ/ει, καλιγισαί/ται, σε λέγουν, σε λέει κλπ. = πως εἶναι το ὄνομά σου/του, της κλπ.: Ἐδω γραφομεν τις τοπικὲς συνᾶσους, ποιῖν εἶναι κηι πῶς καλοῦνται ἐκαστη Βακτ. κηχιερ. (Ακωνθ.) Α' 262· Πῶς λέει τη γενιά σου; Π. Ν. Διαθ. (Γιανιγ.)² 421· «Ποια ἴσαι;» τη λέγω, «Πῶς ἴκουσ; Πως λέει τ' ὄνομά σου;» Π. Ν. Διαθ. (Γιανιγ.)² 420.

πῶσποτε, ἐπιρρ., Προδρ. (Eideneier) IV 46.

Ἀπὸ τῆ συνεκφ. πως ποτε. Η λ. τον 6. αι. ἴτε ἐπιρρ. (I-S Suppl.)

(Αοριστολ.) κάπως κάποτε· Λιγούλικε Εἰ δε πολλακις πλαηθῆει κανεῖς των καλογέραν, ἴ αν μουρμουρίσει πῶσποτε και αναστενάξει ὀλιγοι, (παρὰλ. 1 στ.) οὐδέ οὐμφθάνει ο τιπενίος εἰπειν το «κυριε ἐλέησον» (παρὰλ. 1 στ.) αυτικα γαρ αναρπα στον σηκῶσων τον ἀθλίως αυτ. IV 250.

Ρ

ραβασί(ον) το.

Κιτά Κριαρ. Λεξ. (λ. ραβασακι) από το ροιμαν. *rāvas*: βλ. και Φωτειν. [Νομ. Πρωχ. σ. 663]. Κατά Ανδρ. Λεξ. (λ. ριβασακι) από το ολιβ. *tauvas*: βλ. και ΑΚΝ (λ. ραβασακι). Πβ. σημερ. ραβασικι (<ραβασι και την υποκορρ. κατάλ. -ακι) με διαφορ. σημαί. Η λ. ραβασι σε κείμε. του 18. αι. (Φωτειν., Νομ. Πρωχ. 26, 27) και στο ΑΛΝΕ.

Εύλο για τον υπολογισμό αριθμητικών πράξεων (για τη σημαί. βλ. και Μυχιανόπουλος, Κυπρ. Σπ. 12, 1948, 116, Κουκ., ΒΒΠ Ε' 34): *οι γιγρ Αγαρηνοί ησαν αγραμματοι και αμαθείς πολλά, ωστε κοπτοντες και χειράκια ποιούντες διά ξύλων ηριθμουν ... Λιγουνσι δε τα ξύλα ταύτα, απερ ηριθμουν και αντι αριθμητικής είχον και λογαριθμον, ... ραβασια ήτοι λογιτριστηρων Ιστ. πολιτ. 27^ο.*

ραββί ο, Σκιχδύλης, Λόγ. Θειτ. 428²¹, 428²⁶, 432¹⁵⁹, 433¹⁷³, 442⁴⁹, κ.α.: ραββίς, Σκιχδύλης, Λόγ. Θειτ. 432¹⁵² ραββί, Μυστ. παθ. 41: πληθ. ριββίδεις, Σκορδύλης, Λόγ. Θεστ. 428¹⁵, 433¹⁷³.

Το μγν. ουσ. ριββί. Ο πληθ. ραββίδεις όπως και ραββεις τον 5.-6. αι. (Lampe, Lex. λ. ραββίς): για τον πληθ. βλ. και LBG (λ. ριββίς). Ο τ. ριββίς ταν 11.-12. αι. (LBC, TLG). Η λ. και ισημ. ακλ.

(Εβρ. Οησικ. τίλις) αυτός ποι διδάσκει και ερμηνευει τι μακαϊκό νόμο και τις Γραφές, διπκαλος: *το λέγει ο ραββί Αννα ... πως η προφητεια αυτη εγροικεται διη του Μισοιαν Σκιχδύλης, Λόγ. Θεστ. 464¹⁴⁵ (ως προοφών, του Ιησού από τους μαθητές του): Σίμωνι ο Ιουδαί, προς αυτον (ενν. τον Ιησού), «Χαίρε, Ραββί», του λέγει Ντελαπ., Στ. Οημητ. 137.*

ραβδακι τι, Βικκοπ.² 320: ριβδακιν, Χούμνοι, Κοιμαγ. 2271, 2351.

Από το ουσ. ριββίον και την κατάλ. -άκι, τ. ριββίάκιν (Σακ., Κυπρ. Β' 768) και ραβδα τδίνι (Πιπιχριστ., Λεξ. ροδ. ιδιαι.) ισημ. ιδιαι. Η λ. στο Βλαχ. και σήμ.

Μικρό ραβδί που χρησιμοποιείται για στηριγμα, μπαστούνι: *Εββιλι εις τον νομον μου το ζυλινο διασκιν, | επηρι κι εις το χειρι μου το τριχίνο ραβδακιν Αιν. ήσμ. 54 Μα ρίξε υντονον το ραβδιν ιπτού κρατεις στο χ'ρι, | το ρίμμυ αυταινον του ραβδιού να όδισ το τι θα φερει, | Κι ειωμιόν το ρικτει ο Μωωσης και γινεται σφιδακιν | και παλιυ λε τον «Πιαι το», και γινε τιη ραβδακιν Χούμνοι, Κοσμογ. 2182.*

ραβδακια η.

Από το ουσ. ραβδακίνι) και την κιταλ. -ιέ, πβ. Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 237, τ. ραβδατοία σημ. στη Μάνη (Βαγιακ., Πρωκτ. Β' Συμπ. Γλωσσολ. Βορεισηλ. χιόρου 15). Η λ. στο Σομαν.

Χτύπημα με ραβδί, κυρικως ως τιμωρία: *μπαστούνι: Και αι και εθρεις και νερόν και να 'σαι φορτωμενος, | γυριεις και τον κώλον σου και βρέχεσαι και στέκεις | και*

καμνεις ροικοκυρην σου και σκα 'πό το κακό του) και δούδει σου και ραβδακιές, καινε και αποδαγκάνεις Διήγ. παιδ. (Τσιουρί) 688.

ραβδάτορας ο πληθ. *ραβδατοροι*, Πεντ. Εξ. V 6, 14, 15, 19, Δευτ. XX 5, 9, XXIX 9.

Από το ουσ. *ραβδος* και την κατάλ. -ατορας. Ο πληθ. από μεταπλ. Η λ. και σήμ. ιδιωμ. (Κόμης, Κυθηρ. Λεξ.).

Αυτός που κρατά ράβδο ως διακριτικό αρχής, αξιωματος (1) (προκ. για εργασι-
α) επισήμης: και εβγηκαν οι βιασταδες του λαού και οι ραβδατοροι του και ειπαν προς τον λαο του επει' έτσι ειπει ο Φιρων δεν δίδω εσάς αχειρο αυτ. Έξ. V 10 (2) (στρατ.) αξιωματικός: και να προσμίζουσι οι ραβδατοροι να συντύχουσι προς τον λαο και να πουν' τις ο ανηρ σπού φουβαται ...; Ας πάει και ας στραφεί εις το σπιτι του και να μην αναλίσσει την κερδή των υδερφίων του σαν τη καρδιά του αυτ. Δευτ. XX 8 (3) αξιωματούχος, άρχοντας: κριτάδες και ραβδατορους νι δωσεις εσεν εις όλα τα καστηρη σου ως ο Κύριος ο Θεός σου δίδει εσέν εις τα σκήφτρα σου και να κρίνουν τον λαο κριση δικά αυτ. Δευτ. XVI 18^α μιζώετε προς εμεν όλους τους γεροντες των σκηφτρων σας και τους ραβδατορους αυς, και νι συντυχω εις τα αυτιά τους τα λογιμ ετουτα αυτ. Δευτ. XXXI 28.

ραβδέα η, Περσφ. (Eidencier) IV 258, 518, Διγ. Z 341, 948, 1609, Διγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 44, 692, Εμμιν. E 199, Αχιλλ. (Smith) N 1463, Ο γεννηθείς νεώτερος ... φ. 144^α, 146^α, Διγ. Ανθρ. 320^α, 334^α, κ.α.: *ραβδε*, Τάξ. Πόλιτ. 21, Καρταν, Π. Ν. Διαθ. (Κικκ-Πίνου) φ. 281^α, Χρυν. σουλτ. 85^α, Πανώχ. B' 85, Nextar, Γερκοκρμ. Ιστ. 290, 338^α *ραβδ εα*, Διγ. Z 3028, 3030, 3038, 3120, Αχιλλ. L 1059, Αχιλλ. (Smith) O 565^α *ραβδία*, Φυσικ. 371^α, Zygomas, Synopsis 147 B 34^α *ραβδία*, Διήγ. παιδ. (Τσιουρί) 170, Φυσικ. ολ. (Legr.) 332, Αλεξ.² 2716, Τριβ., Ρε 304, Διγ. Ανθρ. 380^α, 27, Τζανε, Κρ. πόλ. (Αλεξ. Στ.-Απικικ.) 265^α, 266^α, 440^α, Ιστ. μακαρ. Μαρκ. 322^α γεν. πληθ. *ραβδων*, Γαδ. διηγ. (Βασιλ.) 337.

Απο το ιωσ. *ραβδος* και την κατάλ. -εα. Ο τ. *ραβδε* (για το σχηματ. βλ. Χιτζιδ., ΜΝΕ Α' 341) και σήμ. στο κρητ. ιδιωμ. (Ξανθιν., Λεξ. δυτικοκρ. ιδιωμ.). Ο τ. *ραβδία* (<*ραβδεια* με συνιζ.) στο Βλαχ. και σήμ. Διάφ. άλλοι τ. σήμ. ιδιωμ. (Σακ., Κυθηρ. B' 768, Α. ραβτιά, Ερωτοκρ., Γλωσσαρ. 156, Α. ραβκιν, Μηνάς, Ιδιωμ. Καρπάθου, λ. *ραβδεια* *ραβδά*), Η λ. και σήμ. ιδιωμ. (Γκιπιδ. Α., Λεξ., Κόμης, Κυθηρ. Λεξ.).

α) Χτύπημα με ραβδί, ραβδία: Καλην ραβδέαν έδωκα την φιραν στο κεφαλιν! και με τον καβαλιερην της επεσει εμπροσθέν μου Διγ. Z 3112^α Οστις διω ισπρα ομωσει ... και φανει ψευδομενος, ο τοιοτός με ραβδίες σωφρανίζεται Zygomas, Synopsis 255 O 4^α (ως είδος υυστ. αντικ.): εγώ δε εονντόμενα, ραβδεαν τούτον κροναί! και εις το ποταμιν επεσειν αμα ον τω φιρω Διγ. Z 3553^α (με μεταφ.): οι λογοι ταν σου φαινονται εβγαινουσι απο βρυσσι (παρ. 1 (στ.) και δεν τσακίζουν κόκκαλα, μηδε κτιποιμ ραβδιαν Αιτωλ., Ριμ. Α. Καντ. 10^α (σε μεταφ.): Ει δε και ο δονλος φανει καλλίωτερος παρι τον αυθέντη, πάλιν ραβδές θελει χορπινει Βίος Αισώφ. (Παπαθωμ.) Δ' 112^α φρ. *ραβδές* εμπιμπλημφορτωνω κάπ. = Ξυλοφορτώνω, δένωω καπ.: Καλη, ως οση ηρηκα τιναν να με παραπονεσει! και να σταθει εις το πλαγι μου και εμπλησει με

ραβδεις, | πώς ηθίλα να κουρμισθω διχως καμιας ανάγκης; Διγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 1192: ΑΛΛ' οταν σ' ευρουαν (ενν. σκυλε) εις μικρον πταισιμον εις το σπιτι | και κλέψεις τιποτε να φας η τιποτι να εργιοις, | ραβδεις αποπατητας μεγαλας οι φορτώνουν Λιγη, παιδ. (Τσιουσι) 222: β) (συνεκδ.) το τραύμα που προκαλείται από το χτύπημα με ραβδί (βλ. και Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 232, 235, Βαγιακ., Πρακτ. Β' Συμπ. Γλωσσολ. Βορειοιλλ. χίτριαν 15): Και τους επηρεν (ενν. ο διαμοφύλας) εκειτην την ωραν της νυκτας, και τους έλωσεν (ενν. τον Παυλον και τον Σιλαν) από τες ραβδεις, και εβαπτίσθη αυτος και οι εδικοι του ολοι παρενθός Μάξιμ. Καλλιπικ., Κ. Διαθ.² Πράξ. ιστ' 33.

ραβδεσμος ο, βλ. ραβδισμος.

ραβδίτσι, Πουλοα. (Τουβριτη)² 618, Βιοκ. Αλ. 1569, Δουκ. 337¹², 367¹¹, Βουστμ. (Κεχ.) 146⁴, Γαθ. διηγ. (Βιτσιλ.) 334, Αλιξ.² 682, 1612, Μπερτολδίνος 145, Ευγ. Γιαννοιλη, Επιστ. 230⁵, Διγ. Ο 2802, Τζανς, Κρ. πόλ. (Αλιξ. Στ.-Απουκ.) 225¹⁰.

Το αρχ. ραβδίτσω, Ηλ. και σήμ.

α) Χτυπά, δένρω κάπ. μι ραβδί: Ξιλοκοπάω: Αλεξ.² 2714; Μιχαελ., Κλίτη φ. 114⁴, Ιστ. Βλαχ. 2645: β) (ειδικ.) χτυπά με ραβδί τι κλαδια ενός δέντρου για να πίσουν κάτω οι καρποί: Ω δένδρη μοι πανωραια, και τις να σεις αρδευσι; | Τις να ραβδισει τον καρπιαν ωραιον τον δικόν σας; Ανάλ. Αθ. 51: Πλην γινωσκι και τούτο, ότι η καρυά υγοπι το ραβδι εκ φυσσεως και σουν την ραβδίσσεις δυνατά τον ένα χρόνον, τότεν κερπιζι καλύπτρα τον ερχομενον Αγαπ., Γεωπον. (Κωκτούλα) 155.

Η μητ παρκ. ως υισ. = αυτός που έχει χτυπηθεί με ραβδί, που έχει ξιλοκοπηθεί: Οι άνθρωποι ερχόντημιν και ησιν πληγωμίνοι, | και πλέο δεν τα 'γγίζασι αυτιν' οι ραβδισμενοι. | Τους ραβδισμένους βλιπομι και ολοι απορομι, | εκειτους που τους διρνομι να δούμι δεν μοποριμι: Αλεξ.² 1614-15.

ραβδίων το, Διγ. Ζ 1617, 3047, 3525, Διγ. Ανδρ. 344¹⁰, 349¹², 359¹⁵, 380^{2, 3, 11}, 381¹, 392²¹, 411²⁴, Hagia Sophia f 590¹⁶: ραβδί, Αιν. αινμ. 51, 131, Διγ. Ζ 1402, 1610, Χρον. Μιχ. Π 3862, 3863, Χρον. Μιχ. Ρ 3862, 3863, 7537, Θησ. Η' [51⁹], Θ' [35⁵], Αλεξ.² 324, 676, 755, 1821, 2716, Καμνιν., Η. Ν. Διαθ. (Κακ.-Πανση) φ. 190⁵, Πεντ. Γέν. XXX 38, 39, XXXII 11, Έξ. IV 2, 17, 20, IX 23, X 13, XII 11, Αρ. XXIV 17, Πανώρ.² Β' 40, Γ' 317, Δ' 98, Χορτάτση, Ελενθ. Ιεροσυ. Β' 15, 20, Φελλιδ. (Παναγ.) 290, Σταυριν. 1182, Ιστ. Βλαχ. 824, 1291, Διγ. Ανδρ. 344¹⁰, 380¹¹, Αγαπ., Γεωπον. (Κωκτούλι) 153, Σταθ. (Martini) I' 252, Ληηλ. Παροικ. 591, Διγ. Ο 1474, 2450, 2479, 2507, 2508, 2509, κ.α.: ραβδίν, Πιρόδρ. (Eideneier) I 165, I 176, IV 190, Ασίζ, 213⁵, 214⁴, 215⁴, 465¹⁴, 467¹⁰, Διγ. (Trapp) Gr. 707, 1061, Διγ. Ζ 1396, 2044, 2859, 2934, 2997, 3009, 3022, Διγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 433, 693, 698, 700, 765, 1171, 1542, Λιβ. διασκετή α 1174, Χρον. Τόκκων 1593, 2142, Μιχ. 48⁵, 228⁷, Αρμοικ. (Αλεξ. Στ.) 94, 101, Χοιμνου, Κοσμογ. 2179, 2180, 2350, 2389, 2497, Θρ. Κύπρ. (Παπαδ. Θ.) 475, Θρ. Κύπρ. Μ 432, Διγ. Ανδρ. 345^{12, 11}, 358¹⁴, Hagia Sophia ω 525⁵, κ.α.: ραβδί(ο)(ν), Hist. imp. 89, Διγ. Ζ 1607, 1611, 1620, 1622, Σπανός (Eideneier) Α 313, Σαχλ., Αφηγ. 226, 238, Η. Ν. Διαθ. (Παναγ.)² 3414, Πικατ. (Bakk.-v. Gem.) 163, Πιστ. βοσκ. I 1, 316, Διγ. Ανδρ. 349^{12, 7}.

Η λ. στον Αριστοτέλη. Ο τ. ραβδί στο Meursius (γρ. ραυδίη) και σήμ. Ο τ. ραβδίν σήμ. στο ποντ. ιδίωματ (Παπαδ. Α., Λεξ., λ. ραβδίν). Ο τ. ραβδίο και σήμ. λόγ.

1) (Γενικ.) μακρό και λεπτό κομμάτι ξυλου (η άλλου υλικού), βέργα: *ραβδί* να 'βαστας στο χερι σου, όλους τους κορακούς να διαχνεις Σπανός (Eideneier) A 399- Αλειψον ενα ραβδί η άλλο πράγμα ... με ζουγκι τραγου ..., βαλε το εις ενα τόπον να συναχθουν εις αυτό αλοι οι ψυλλοι Αγαπ., Γεωπον. (Κωστούλα) 249. 2α) Κλιδί, κλωνάρι δέντρου: *επληρεν ... ο Ισαακ ραβδί του λιβνε χλωρο και λεπτοκαρμα και καστατιά, και εξεφλουδιση εν εις αυτα ξεφλουδισματα ασπρα Πεντ. Γέν. XXX 37*: (εδώ μεταφ. προκ. για το Χριστο για τη σημαία. βλ. Lampe, Lex., λ. *ραβδος* σημασ. Β): Βλαστός του Δαυίδ (ενν. ο Χριστός) και *ραβδίν* υπό την ριζαν του Ιεσσαί Χριστ. διδασκ. 71- β) κοτσάνι φρούτου: Τα ... οπιδία, *σαν θέλεις να τα φυλαξεις καιρον πολιν ... πισωσσε τους πίτους και τα ραβδία τους Αγιπ., Γεωπον. (Καυτοίλα) 153. 3) Ραβδί βοσκου, ποιμενική ραβδος: παν δεκατισμα βουκολιοι και ποιμίνοι, παν ος νη απερασει κατωθιό το ραβδί το δεκατο να είναι αγιο του Κυριου Λειψτ. XXVII 32*: (μεταφ. προκ. για τη διδασκαλία του Θείου Λόγου): *Η ... διδασκαλία του Θείου Λόγου λέγεται ραβδί οπου βασταται από τους βοσκούς Χριστ. διδασκ. 394. 4α) Το ραβδί που κρατουν μαγοι, μάγισσες κτλ., μαγικό ραβδί: Σύντραφε, ταυτα (ενν. τα θερία) δαιμοσις ενιαι, καθώς θωρούμε, Ι και να τι βλαψομε ποσώς μ' αρμητα δε μπορούμε Ι και γγιζε τωσ με το ραβδί, παριωτας να ψοφήσου Χορτασιη, Ελειφ. Ιερουκ. Β' 97- β) το θαυματουργό ραβδί του Μωυσή/του Αιζών (για τη σημασία βλ. Lampe, Lex., λ. *ράβδος* σημαί. Ας, Β): *εν (ενν. Μοισε) ύψωσε το ραβδί σου και κλίνε το χέρι σου υπί τη θιλιπιοι και οκισε την, και να έρτουν τα παιδι Ισραελ μενωθιό θαλασσα εις την ξερη Πεντ. Έξ. XIV 16*: *εριξεν ο Αιρων το ραβδί του ομπροστά στο Φαρο και ομπροστά στους ακλαβους του, και ητον για φίδι Πεντ. Έξ. VII 10. 5) Ραβδί που κρατούν οι αρχοντες ως σύμβολο εξουσίας: Την βέργαν γαρ και το ραβδί, το εκριττει (ενν. ο πριγκιπας) εις το χέριν, Ι ως το έχουσι οι αρχηγοι κι οι αφγιτες γαρ την κοσμου, Ι του έδωκεν (ενν. του μισερ Λιαρδου) Χρυν. Μιρ. Η 7537*: *παντι ισπρην φορεσιν εφόριεν (ενν. ο βασιλεύς) και μαυήλι ξανθό εκεφιλοδενιτοι και εις το χέριν του έβωιτα κοκκινο ραβδί Παγια Sophia v 549. 6) (Ως οδοπορικό βιήθημα) μιμιστούν, στήριγμα: *είδουιν (ενν. οι αρχοντες) Βελισαριον τυφλόν διακονιαρην Ι μετα καυχίν, μετα ραβδίν, όν έτρεμον οι πιωτες Γεωργηλ, Βελ. Α (Bakk.-v. Gem.) 799* (εδώ μιτιφ.): *Υγιέ, το φως το' ημέρας μου κι ήλιε των αμματιω μου, Ι και τση ζωής μου δυναμις, ραβδί τω γερατιω μου Ροδολ. (Αποικ.) Ε' 402. 7α) (Ως μέσο τιμορίας, σιφρονομιά) Βίττα: *ύσπειλα ραβδί ως διτ υπι σε δερνον, Ι μ' ηπεινο να σε δερνουσι και να σε μαστιγώνουν Αλεξ.² 683- β) (συνεκδ.) τιμορία: παιδεν τα τεκνη σου, ραβδίν μηδέν εβλέπουν Σπιν. Ο 106*: *οργίσθη ο Θεος το γένος των Ρωμαιων, Ι τον Ιωμαήλ εσηκωσεν και ενεπετέρωσεν το, Ι και ένι τοι Θεού ραβδίν διά να μας παιδενει Γεωργηλ, Βελ. Α (Bakk.-v. Gem.) 820*: *Ερωτι, πρέπει ιη σε λε τω σκληροκαρώ χαρό, Ι των κορασιω δικτιω, ραβδί των πεισματαρω Γιανώρ.² Ε' 190. 8) (Συνεκδ.) χτύπημα, τίμιγμα με ραβδί των κλαδιων ενός δέντρου, για να πέσουν οι καρπιά του, ράβδισμα: η καρια αγαπα το ραβδί εκ φιλίεωσ και, όσον την ραβδίοσις δυνατα τον ενα χρονον, τοσση καρπιζει καλύτερα τον ερχόμενον και, αν την μαζώξεις με το χέρι, καμνει τον άλλον χρόνον ολιγοτερα Αγαπ., Γεωπον. (Κωστούλα) 155. 9α) Είδις όπλου των βυζαντινών, ρόπαλο (για το πράγμα βλ. Πολ. Α., Πριν ΑΑ.² 21 σημ. 18, Καλονάρος, [Διγ. Α ο. 92-93 σημ., 173 σημ.], Συγγόπουλος, Ελληγ. 12, 1952, 374 σημ. 1): *σπαθίν διαζωσάμενος λαμβανει το κονταρι, Ι εβα*****

σταξε και το ραβδιν εις το ραβδοβαστακιν Διγ. (Γαρρ) Gr 119: επηρα το ραβδιαν μου εις το χεριν και εσυναπαντησα το θηριον και εδωκα του μιαν απάνω εις την κειφιλην του και εστακωθησαν τα κοκκαλα του Διγ. Ανθρ. 376^{2b}: έκφρ. ραβδί κασιδιολιταιν (βλ. ά.) = ραβδί με μεταλλικη επένδυση ιτην άκηρ: Σουδάλης ο Σαρακηνός ... (παρ. αλ. 2 στ.) εβαστα ... εις την χεραν του ραβδιν κασιδιολιταιν Δγ. (Αλεξ. Στ.) Esc. 931: βλ (εδώ προκ. γυι αγώνισμα με ραβδιά, ραβδομαχία: γυι το πράγμα βλ. Κοικ., ΕΕΒΣ Π', 1937, 117-8): πολλά παγινidia ορθωσαν να γενων και παιλαιστρες (παρ. αλ. 37 στ.) επαιζαν μι ραβδι, κι απ' όλους που επαιζαν,| ο Πωλος εδειξεν αξία, γυιτί 'χε γαρ νικησει: Θησ. ΙΑ' [64]: το ραβδιν επαιζαμεν και κονταροκτυπούμεν: Ικαι τα φαρία να πηρουν, να παιζουν το κονταριν Λιβ. Va 676.

ράβδισμα(ν) το, Βίος Αισώπ. (Παπαθωμ.) Δ' 112°.

Από τον αόφ. του ραβδίω και την κατάλ. ·μη. Η λ. στο Σομαν. και σήμ. βλ. και LBG.

α) Χτύπημα με ραβδί, κυρίως ως τιμωρία: Ακοντες μέντοι πραττουσι κιχμάλωτοι και δούλοι:| ωθει γαρ κικωσις αυτους λιμού και ραβδιομάτων Μανασσ., Ποίημ. ηθ. 360: β) (γενικ.) χτυπημα, ξυλοκόπημα: οι κοπαντις τα δένδρα| μιστιγας προσελαμβανον κακίστωσ αορατωσ,| ωστι: φανακ ακουντας ημασ των ραβδιομάτων,| τους δε δίδοντας τας πληγας αθεωρητους είναι Βιος Αλ. 4272.

ραβδισημός, ο ραβδεσμός.

Το μινγ. ουσ. ραβδιομός. Η λ. και σήμ.

Χτύπημα μι ραβδί, κυρίως ως τιμωρία: Ξυλοκοπημα: έφθαιαν και εκείνοι οι αιμαβοροι ως θηρια ανημερα και λαβοντες τους αγυους ετιμωρούσαν αυτους ανηλιώς και ασπλαγχνα με στρεβλγς, ραβδιομούς και με άλλα διάφορα Μιχτιό. αγ. Νικουλ. 164^{20b} και ηηρα τασον ραβδεσμον και δια την τιμη μου| τίποτε δε μπορω νι ειπώ, γυιτί έναι εντροπη μου Τριβ., Ρε 319.

ραβδίταιν το.

Από το ουι. ραβδιον και την κατάλ. -ιταιν. Τ. ραβδιτοι σε δημ. τραγ. της Καππαδοκίας (Κοικ., Ελλην. 4, 1931, 369).

Μικρό ραβδί, ρόπαλο (εδώ ως μέρος της πολεμικής εξάγεισης): επήρε το κονταρι του, τρανώσ επεγυρισθη,| συντομα επιλαλησεν κοιταρέα μοι δώσειν! εκράτουν το ραβδίταιν μου, παλιν ραβδεάν τυύ κρονω| και σύσσιλον τον έρριξα από την φαραν κατω Διγ. Z 3120: ως αστραπη εξεπηδησεν απο περιστηθιου| μηδέν επιφερόμενος ειμή λιτον ραβδιταιν,| ειχε δε δύναμιν πολλήν, ακάλουθεν το ταχος Διγ. (Γαρρ) Gr 1070.

ραβδοβαστάκιν το.

Απο τα ουσ. ραβδός και *βαστάκιν (<ουσ. βαστάγιν· πβ. ουσ. βαστακι σημ. ιδιωμ., βλ. Ιλ. Α. βασταγι).

Θήκη γυι το ρόπαλο, αορηθας (γυι το πράγμα βλ. Ξυγγόπουλος, Ελλην. 12, 1952, 374 σημ. 1): σπαθίν διαζωσάμενος λαμβανει το κονταριν,| εβάσταξε και το ραβδιν εις το ραβδοβαστάκιν Διγ. (Γαρρ) Gr. 119.

ραβδοκοπώ, Δηγ. παιδ. (Τσίουσι) 666, 739.

Από το ουκ. *ραβδος* και το β' συνθ. -κοπώ. Λ. *ραβδοκοπανώ* σημ. στο ποντ. ιδίωμα (Παπαδ. Α., Λεξ., λ. *ραβδοκοπανίζω*). Η λ. στο Κουμαν., Συναγ. ν. Λέξ. και στο ΑΛΛΕ.

Χτυπώ συνεχώς, επίμονα κάπ. με ραβδί: *Ραβδοκοπούν, σκοτώνουν σε και ματσουκοκοπούν σε, | ουβλοκοπούν τον κώλον σου με σιδερα και ξυλα αυτ. 674· οι μιν λιθοβολοει σε, οι δε ραβδοκοπούν σε, | σκοτώνουν και αφηρουν σε, και τραγοιν σε τα όρνα αυτ. 233.*

ριβδοξύλισμα(ν) το.

Από τα ουκ. *ραβδος* και *ξύλισμα* (απ. στο Σομαν.).

Χτύπημι κίπ. με ραβδί, Ξυλακόπημα: *ει μιν επιτύχω την λυοιν του σημειου, εοδ έχεις την δόξαν αποδ έχεις τέτοιον δουλοιν, ειδε ιστοχησω, θελω λιβει ραβδοξύλιματα βίος Αιολίπ. (Παπαθωμ.) Α' 35^ο.*

ραβδόπουλο(ν) το.

Από το ουκ. *ραβδος* και την κατάλ. -πουλό(ν). Τ. *ραβδόπ'λλον* και *ραβδοποι* σήμ. στο ποντ. ιδίωμα (Παπαδ. Α., Λεξ., λ. *ραβδί(ν)*).

Μικρό ραβδί· α) (εδώ) ρόπιλο (για τη σημασ. πβ. Ξυγγόπουλος, Ελλην. 12, 1952, 374 σημ. 1): *ευρισκω το κεφάλιν μου· ... | είχισιν το στα δόντια τους (ενν. αι αλαμπόνδες) κι εγώ απ' τι κακόν μιν | έσυρα το ραβδόπουλον, επηρα το κεφαλι | έβαλά το στον τόπον του, εκόλλησά το páλιν Αιν. άιμ. 127· β) (ειδικ. ως σύμβολο εξουσίας) σκήπτρο: *όταν ερχετον ο βασιλεύς να βλέπει τους μαστόρους, εφομιν ισπρην φορεσιαν και οξύ κεφιλόδεμα εις την κεφιλήν του και εβαστα εις το χεριν του λεπτόν ραβδόπουλον κοκκινον Hagia Sophia ω 518¹².**

ριβδος η, Προδρ. (Eideneier) | 254, Ιερακιτ. 503^β, Διγ. (Trapp) Gr 2477, 2479, 2572, 2648, 2655, Διγ. Z. 1414, 1433, 1552, 1583, 2918, 2922, 3012, 3092, Σπανος (Eideneier) D 754, 1232, Βίος ΑΛ. 61, 5057, Λεξ. II 160, Φικιολ. (Zur.) XVI 1¹⁸⁻⁴⁰, Δούκ. 357^ο, Χοίμνου, Κιχμογ. 2580, 2795, Αξαγ., Κάρολ. Ε' 1282, Ιιπ. πολιτ. 27^α, Zygomalas, Synopsis 132 Α 60, Διγ. Άνδρ. 320¹⁻⁵, 344^α, 347^α, 376^α, 378^α, 380¹⁻³, 382¹, 383^α κ.α., Ψευδο-Σφρ. 424^α, Ειγ. Γιαννούλη, Επιστ. 49^α, Εις Θεοτ. 14, Νεκταρ, Ιεροκοιμ. Ιιπ. 43, 44 τρις, 66, Διγ. Ο 264, 1318, 1319, 1469, 1536, 1540 ονομ. πληθ. *ράβδες*, Καρτάν., Π. Ν. Διιθ. (Κακ.-Πάνου) φ. 164^α· δοτ. πληθ. *ράβδαις*· αιτιατ. πληθ. *τους ριβδους*, Καρτάν., Π. Ν. Διιθ. (Κακ.-Πάνου) φ. 164^α.

Το αρχ. ουκ. *ράβδος*. Η ονομ. πληθ. *ράβδες* και η δοτ. πληθ. *ραβδαις* από μεταπλ., αν δεν προκ. για μεγεθ. τ· πβ. σημειρ. ιδίωμα. τ. *ράβδα* η (Ζώη, Λεξ., Ζακ.² Β', Κωστ., Λεξ. τοικαν., Μινεστης, Λεξ. μυκον. ιδίωμ., Μπόγκα, Γλωσσ. Ηπειρού Α' 323, Β' 57, Παπαδ. Α., Λεξ., κ.α.). Η αιτιατ. πληθ. *τους ραβδους* από αρσ. ο *ραβδος* με αλλαγή γένους, σήμ. ιδίωμα. (Ανδρ., Λοξ., στη λ.). Η λ. και σήμ. λόγ.

1) Επίμηκες, κυλινδρικό και λεπτό κομμάτι ξύλου (ή άλλου υλικού), βέργα, ραβδί: Φυσιολ. (Zur.) XVI 1³², Δούκ. 223^ο, Δούκ. 337^ο (ως σύμβολο εξουσίας, δηλωτικό αξιώματος): Ερμον. Η 61, Βίος ΑΛ. 3615 (εκκλ.) σύμβολο αρχιερατικής εξουσίας (για

το πρίγμα βλ. Du Cange, Μαλαβάρης, Λεξ. εκκλ. ἰκων, λ. *ράβδος ποιμαντική*): οἱ μητροπολίται καὶ οἱ ἐπισκοποὶ ... *βασιτοῦν ... ποιμαντικὴν ῥάβδον* Καρτάν., Π. Ν, Διαθ. (Κακ. Πανου) φ. 157^ν (ἐδῶ σε πιρσοίμ. φθ. πβ. νεοελλ. φθ. *οπου δεν πιπτεϊ λόγος, πιπτεϊ ραβδος*) μεσο τιμαρίας, σωφρανισμοῦ: *ον ου τῆπτεϊ | ο νυμος, τῆπτ' η ράβδος μου, ως λεγουσιν οἱ τυποὶ Αξιγ., Κάρολ. Ε' 842* (ἐδῶ προκ. για τη θαυματουργή ράβδο του Μωυσή/του Ααρών/του Ιεσσαί για το πράγμα βλ. Lampe, Lex, στη λ. Α, Β): *Ρικτει την ραβδον ο Μωσης κι εις δύο την μοιραζει* (ενν. την θαλίσσιν) Χούμου, Κορυμογ. 2503^ν *Πως του Αιρων ιβλαστησεν η ραβδος; Ψευδο-Σφρ. 308^ν Πώς η ράβδος του Ιεσσαί ιβλαστησεν ανθος; Ψευδο-Σφρ. 308^ν* (σε μεταφ., προκ. για την Πιναγία για το πράγμα βλ. Lampe, Lex, στη λ. Α): *ω βατε ακαταφλνκτη, ευρύχωρον χωρίον | και ραβδος η βλαστησασα του Ααρων ι κείνου, | ράβδος εδνιχθης αληθώς και ανθος ο υιός σου* Εἰς Θεοτ. 15^ν (προκ. για ραβδί που χρησιμοποιεῖται στο κυνήγι της πέφτικας): *κεχρησθαι ταις επιφερομεναις ραβδαις ταις θηρατικαῖς και παιειν τους κατ' ευθειαν κλάδοις, την γην, τις βοτανας ... ωστε τω ουνεχει τον κτυπον ταραχθηναι τους πέρδικας Ιερσικκω. 503^ν* (ἐδῶ μετρίφ.): *ο βασιλευς εκέλευσεν εκεισιν | τοίχων ακυτιμαχητον κυκλω Γολετας κτισαι (πιρσίλ. 2 στ.) και νωτω κλεις Καρχηδωναν κι ιφ' ὄλην Βαρβαριων | πυλ' ισχυρά και κεφαλή, ραβδος και βακτηρία Αξιγ., Κάρολ. Ε' 624. 2) Βικτηρία, μπαιριταίνι (η σημασ. ἴδη μτγν., L-S): *εβισταζε* (ενν. ο γέρω) *μιαν ραβδον και εκουμβιζε* Βινετσιός, Διμμοσκ. Βιρλινίμ 46^ν. 3) Επιθετικὸ ὄπλο α) *ἀκόντιος ἀνθρωπος υπολος, πεζος, ραβδον κρατωντας ρόνην* (παραλ. 13 στ.) ... *κονταρεάς μας εδωσεν, ινα μας θανατωσει, | δυναμιν ανεγκριμνιζτον ειχεν επι την ράβδον* Διγ. Ζ 3170, 3185^ν β) *ρόπαλι. Πεξευγει ευθός ο Αχιλλεύς κρατων το απελατικιν* (πιρσίλ. 1 στ.) *και ετιναξεν το χεριν του, κρούει ταν* (ενν. τον λέοντα) *εἰς το κεφαλιν | ευθός την ράβδον ἔρριψεν, πινει τον εκ το στομων Αχιλλ.* (Smith) Ν 1612: *Ω νεότερε, εαν κωχισαι νι γενεις απελάτης, επαρε την ραβδον αυτην ... και κινεβα κατου εις την βιγλαν ... να υπας να σκοτωσεις λέοντας* Διγ. Ανδρ. 348^ν.*

ραβδούχος ο, Μαχ. 228^ν, Δούκ. 171^ν, Ζίγν. Γ' 178, 324.

Το αρχ. οισ. *ραβδουχος*. Η λ. και σήμ.

α) Κατώτερος αξιωματούχος ἱπιφορτισμένος με την επιβολή της ταξής (για το πράγμα βλ. Πλακογιαννάκης, Τίτλ. αξιωμ. 108, Κοικ., ΒΒΠ Γ' 203, Dawkins [Μιχ. II υ. 265]): *Τα σφάκια του παλαιου ... πς' οἱ ραβδούχοι, πς' ο βαβαλλάριος Μαλιξός, Νομοκ. 516 οἱ ... τσαούσηδες και ραβδούχοι της υλλής μετα ράβδων σιδηρων και βουινυρων ενέτηπτον* Ψευδο-Σφρ. 424^ν β) *προσωπο που υπηρετοῦσε ως σωματοφύλακας σε ἐνόχους ἰδιώτες* (για τη σημασ. βλ. Πλακογιαννάκης, ἰ.π.): *Εκει* (ενν. ἰν τω κοσμω τω ἐτέρω) *ραβδουχων ὄμιλος, εκει πληθός καλάκων | και τραπεζα πολυτελής και πιρσιωντων ὄχλος | και θριψης αλλη περιτη και κούφη φαντασια, | ασυντελής, αναφελής, ἀπρικτος καθοραται* Γλυκά, Στ. 405.

(Ως ἐπιθ.) που κρατά φέρει *ραβδο* (βλ. ἄ.): *επέξευσα και ανεβηκα και εκάτοα* (παραλ. 1 στ.) *μη τινις επαγομενος μαχιμους στρατιώτας, | μη προπομπούς μηδ' οπαδους ραβδούχους, σκηπτ ροφόρους* Πρωδο. (Eidenetier) 1134.

ραβέντι το *ρεβέντι*, Νικ. Ιερόπ., Εκδ. ιατρ. 81 κριτ. υπ.

Από το τουρκ. *ravend* (Καραποτόσογλου, Κυπρ. Σπ. 46, 1982, 187). Ο τ. και σήμ. ιδίωμ. (Κοντομίχης, Λεξ. λευκ. ιδιώμ.), στο Δημητράκ. και το ΑΛΝΕ Τ. *ραβέντιν*, *ρεβέντιν* (Παπαγγέλου, Κυπρ. ιδίωμ.) και *ριβενάι* (Ανδρ., Ιδ. Μελ.) σήμ. ιδίωμ. Η λ. στον Κοραΐ, Ατ. Ε¹ 328, στο Δημητράκ. και στο ΑΛΝΕ.

(Βοτ.) η ρίζα του ποικίλους φαρμακευτικού φυτού: ρήον, η οποία αποτελεί τονωτικό και ήπιο καθαρτικό φάρμακο (για το πράγμα βλ. Γενναδ., Λεξ. 767, Καββάδας, Βοτ. φυτολ. Λεξ. 3349): *Γτερον μαντζιονιον καθαρτικόν ... Επαρε ρέον ινδικόν (ήρουν ραβέντι) ... σκαμμανιαν ... τουρβήτ ... και ... σμίξε τα ανωθεν βότανα και τρώγε απο τρία δόραμα καθε ημεραν* Νικ. Ιερόπ., Εκδ. ιατρ. 81.

προσφιλής: EX/BM	προτίμησις: AB/BM	προφώνησις: EX/BM
προσφοβαί: EX/BM	προτιμητέος: AB/MK	προφονίζω: EX/BM
προσφορά: MK/BΦ	προτιμότερος: AB/MK	προφονία: EX/BM
προσφορο(ν): MK/BΦ	προτιμία: AB/MK	προχαρετής: EX/BM
προσφορά: MK/BΦ	προταύ: BM/ΧΠ	προχαίρισμα: ΠΜ/ΚΜ
προσφύγιος: MK/BΦ	προτριπτικός: EX/ΧΠ	προχάπτω: EX/BM
προσφιλάντες: EX/BM	προτρέπω: EX/ΧΠ	προχάραγμα: EX/BM
προσφυσώ: MK/ΔΜ	προτρέφω: KM/BM	προχέρις: ΠΜ/ΚΜ
προσφύας: MK/ΔΜ	προτρέχω: MK/ΧΠ	προχίρξω: ΠΜ/ΚΜ
προσφυσών: MK/ΔΜ	πρότριπα: BM/ΧΠ	προχίριον: ΠΜ/ΚΜ
πρόσφατος (I): ΠΜ/ΜΚ	προτροπή: EX/ΧΠ	προχίρισις: ΠΜ/ΚΜ
προσχαίρι -ομαι: ΠΜ/ΜΚ	προτινέω: BM/ΧΠ	προχίριος: ΠΜ/ΚΜ
προσχημαίνω: ΔΜ/ΜΚ	προτιπέσο: BM/ΧΠ	προχίριος: ΠΜ/ΚΜ
πρόσχαρος (I): ΠΜ/ΜΚ	προτιπώνω: BM/ΧΠ	πρόχρησις: EX/TM
πρόσχαρος (II): ΠΜ/ΜΚ	προτιμωτάω: MK/BM	πρόχρησις: BM/TM
πρόσχαρούνιος: ΠΜ/ΜΚ	προτιμωτασμα: MK/ΧΠ	προχθής: EX/BM
προσχίρατος: ΠΜ/ΚΜ	προτινόν: EX/ΧΠ	προχθενός: EX/BM
προσχίρειμα: ΠΜ/ΜΚ	Πρότινος: EX/ΧΠ	προχρηγών: EX/BM
προσχόρημα: ΔΜ/ΜΚ	προτύγω: MK/ΧΠ	προχώρα: ΔΜ/TM
προσχώρα: ΔΜ/ΜΚ	προτιπάντησις: BM/ΧΠ	προχρή: EX/BM
προσφαιάς: EX/BM	προτιπώνω: BM/ΧΠ	προχρησμός: EX/BM
προσφένδομα: EX/BM	προτιπαρέω: MK/ΧΠ	προχρηφίλις: EX/BM
προσφήνω: EX/BM	προτιπρωταίμιος: BM/ΧΠ	προχρημαί: MK/TM
πρώσι: EX/BM	πρωτινός: MK/ΧΠ	προχρησμός: MK/TM
πρωσθία: ΔΜ/ΜΚ	πρωτίων -οντες: ΠΑΜ/ΒΦ	πρώημα: MK/TM
πρωσθία: EX/BM	πρωσθία: ΠΑΜ/ΒΦ	πρώημα: MK/TM
πρωσθίαν: ΔΜ/ΜΚ	πρωσθής: EX/BM	πρώημα: MK/TM
πρωσθινία: EX/BM	πρωσθητικά: ΠΑΜ/ΒΦ	πρώημα: EX/BM
πρωσθητική: ΔΜ/ΒΜ	πρωσθινός: EX/BM	πρώι: BM/TM
πρωσθητίδα: ΔΜ/ΒΜ	πρωσθίσωμα: ΠΑΜ/ΒΦ	πρώια: MK/TM
πρωσθητικός: ΔΜ/ΒΜ	πρωσθισί -σι: ΠΑΜ/ΒΜ	πρώημα: MK/TM
πρωσθητικός: ΔΜ/ΒΜ	πρωσθίσω: ΠΑΜ/ΒΦ	πρωιμάδα: MK/TM
πρωσθητήριος: ΔΜ/ΒΜ	πρωσθισίς: EX/BM	πρωιμάδα: MK/TM
πρωσθητήριος: ΔΜ/ΒΜ	πρωσθίσις: EX/BM	πρωιμάδα: MK/TM
πρωσθητήριος: ΔΜ/ΒΜ	πρωσθισίον: EX/BM	πρωιμογγατραμμένος: MK/TM
πρωσθητήριος: ΔΜ/ΒΜ	πρωσθίση: EX/BM	πρώιμος: MK/TM
πρωσθητήριος: ΔΜ/ΒΜ	πρωσθητινάξ: MK/BΦ	πρωιστή: BM/TM
πρωσθητήριος: EX/BM	πρωσθητάρως: MK/BΦ	πρωινό(ν): ΠΜ/ΜΚ
πρώωρος: EX/BM	πρωσθητία: MK/BΦ	πρωινός: BM/TM
πρώτασις: ΔΜ/ΜΚ	πρωσθητεύμα: MK/BΦ	πρώια: ΠΜ/ΧΠ
πρώτασις -τας: ΔΜ/ΜΚ	πρωσθητεύω: EX/BΦ	πρωιαγνός: EX/BM
πρωτείνω: ΔΜ/ΜΚ	πρωσθητής: MK/BΦ	πρωιαγγέλιος: ΧΠ/TM
πρωτελευτή: EX/BM	πρωσθητικός: MK/BΦ	πρωιαδέλιος: ΧΠ/TM
πρώτερα: ΠΑΜ/ΜΚ	πρωσθητής: MK/BΦ	πρωιαθήρη: ΧΠ/TM
πρωτεργία: ΠΑΜ/ΜΚ	πρωσθητίσις: MK/BΦ	πρωιαθλος: ΧΠ/TM
πρωτέριμα: EX/BM	πρωσθητός: MK/BΦ	πρωιατός: ΧΠ/TM
πρωτέριμος: ΠΑΜ/ΜΚ	πρωσθινός: EX/BM	πρωιαλλάγματος: ΧΠ/TM
πρώριον: ΠΑΜ/ΜΚ	πρωσθητός: EX/BM	πρωιανή(ο)ν: ΧΠ/TM
πρώριος: ΠΑΜ/ΜΚ	πρωσθίλις: ΔΜ/TM	πρωιαπόστολος: ΧΠ/TM
πρωτέρω: MK/MK	πρωσθίβασμα: MK/BΦ	πρωιατικός: ΧΠ/TM
πρωτέρω: ΠΑΜ/ΜΚ	πρωσθινός: EX/BM	πρωιαρχής: ΧΠ/TM
πρωτιπάρως: AB/MK	πρωσθητικός: EX/BM	πρωιαρχίος: ΧΠ/TM
πρωτισιάς: AB/MK	πρωσθίριον: EX/BM	πρωιαρχίνος: ΧΠ/TM
πρωτέσις: AB/MK	πρωσθινο(ν): EX/BM	πρωιαρχοντόπουλος: ΧΠ/TM
πρωτίσσορος: AB/MK	πρωσθινός: EX/BM	πρωιαρχος: MK/TM
πρωτηγήτης: AB/MK	πρωσθιακή: EX/BM	πρωιάντος(ν): MK/TM
πρωτήμη: ΠΜ/ΜΚ	πρωσθιαστικός: EX/BM	πρωιάντος: MK/TM
πρωτιμείω: AB/MK	πρωσθινός: EX/BM	πρωιεία: MK/TM
πρωτιμή: AB/MK	Πρωσθητισμός: EX/BM	πρωιστέον: MK/TM

πτωχοπαπαδάκης: ΕΧ/ΚΜ
 πτωχοπρόδρομος: ΕΧ/ΚΜ
 πτωχός: ΜΚ/ΚΜ
 πτωχοσύνη: ΕΧ/ΚΜ
 πτωχότης: ΕΧ/ΚΜ
 πτωχοτροφεϊον: ΕΧ/ΚΜ
 πτωχοτροφία: ΕΧ/ΚΜ
 πτωχούλης: ΕΧ/ΚΜ
 πτωχούλαος: ΕΧ/ΚΜ
 πτωχούτσος: ΕΧ/ΚΜ
 πτωχυνίσκος: ΕΧ/ΚΜ
 πτωχικός: ΕΧ/ΚΜ
 πυγματείας: ΑΒ/ΧΠ
 πυγμαχός: ΑΒ/ΧΠ
 πυγμή: ΑΒ/ΧΠ
 πυθμην -ένος: ΠαΜ/ΧΠ
 πυκνά: ΑΒ/ΧΠ
 πυκνάδα: ΑΒ/ΧΠ
 πυκνός: ΑΒ/ΧΠ
 πυκνοβλαστημένος: ΑΒ/ΧΠ
 πυκνογυρίζοντας: ΑΒ/ΧΠ
 πυκνοδέσφια: ΑΒ/ΧΠ
 πυκνοπρασινώδης: ΑΒ/ΧΠ
 πυκνόπυργος: ΑΒ/ΧΠ
 πυκνός: ΑΒ/ΧΠ
 πυκνοτέρως: ΑΒ/ΧΠ
 πυκνοφύτετος: ΑΒ/ΧΠ
 πυκνώδης: ΑΒ/ΧΠ
 πυκνός: ΑΒ/ΧΠ
 πυκνώσις: ΑΒ/ΧΠ
 πυκταρά: ΑΒ/ΧΠ
 πυκτης: ΑΒ/ΧΠ
 πυλαίον: ΑΒ/ΔΜ
 πυλαίον: ΔΜ/ΤΜ
 πύλη: ΑΒ/ΔΜ
 πυλωκατοντάς: ΑΒ/ΔΜ
 πυλών -ας: ΑΒ/ΔΜ
 πυλωρός: ΑΒ/ΔΜ
 πύξινος: ΑΒ/ΔΜ
 πυξομήλαν: ΑΒ/ΔΜ
 πυξός: ΑΒ/ΔΜ
 πυσοπίος: ΑΒ/ΔΜ
 πυρ: ΒΦ/ΜΚ
 πύρα: ΒΦ/ΜΚ
 πυρέ: ΒΦ/ΜΚ
 πυράρα: ΒΦ/ΜΚ
 πυράζω: ΒΦ/ΜΚ
 πυραμίδ -ίδης: ΠαΜ/ΜΚ
 πυραμοειδής: ΠαΜ/ΜΚ
 πυραυγίζω: ΒΦ/ΜΚ
 πυροβόλας: ΒΦ/ΚΜ
 πυργάκι: ΕΧ/ΚΜ
 πυργιανός: ΒΦ/ΚΜ

πυργοβόλημα: ΕΧ/ΚΜ
 πυργογόριστος: ΕΧ/ΚΜ
 πυργόδομα: ΕΧ/ΚΜ
 πυργοθεμελίωση: ΕΧ/ΚΜ
 πυργομαχός: ΕΧ/ΚΜ
 πυργοποιός: ΕΧ/ΚΜ
 πύργος: ΜΚ/ΤΜ
 πυργοφύλακτος: ΕΧ/ΚΜ
 πυργώ -ώνης: ΕΧ/ΚΜ
 πύργωμα: ΕΧ/ΚΜ
 πύργωσις -ση: ΕΧ/ΚΜ
 πυργθρον: ΒΦ/ΜΚ
 πύρεις -ης: ΠαΜ/ΜΚ
 πυρέσιω: ΠαΜ/ΜΚ
 πυρετός: ΠαΜ/ΜΚ
 πυρετώνης: ΠαΜ/ΜΚ
 πυρία: ΒΦ/ΜΚ
 πυρία: ΒΦ/ΜΚ
 πυριάζω: ΒΦ/ΜΚ
 πυριάλωτος: ΒΦ/ΜΚ
 πυρίζω: ΒΦ/ΜΚ
 πυρίκαυτος: ΒΦ/ΜΚ
 πυρίλευτος: ΒΦ/ΜΚ
 πυρίμορφος: ΒΦ/ΜΚ
 πύριν: ΒΦ/ΜΚ
 πύρινος: ΝΠ/ΜΚ
 πυρινοφλογισμένος: ΝΠ/ΒΦ
 πυρίτινος: ΕΧ/ΒΜ
 πυρισμός: ΕΧ/ΧΠ
 πυρίφλεγθος: ΑΒ/ΒΦ
 πυρίφλεκτος: ΑΒ/ΒΜ
 πυρία: ΒΦ/ΜΚ
 πυρκαϊά: ΕΧ/ΧΠ
 πυρκαϊακίμος: ΠαΜ/ΒΜ
 πυροβολικά: ΠαΜ/ΚΜ
 πυροβολον: ΠαΜ/ΚΜ
 πυροβόλος (Ι): ΒΦ/ΚΜ
 πυροβόλος: ΠαΜ/ΚΜ
 πυροβολία: ΠαΜ/ΚΜ
 πυροβουλός: ΠαΜ/ΧΠ
 πυροκαίμος: ΠαΜ/ΧΠ
 πυρομαχός: ΠαΜ/ΒΦ
 πυρομαχιά: ΠαΜ/ΒΜ
 πυρός (Ι): ΠαΜ/ΒΦ
 πυρός (ΙΙ): ΠαΜ/ΧΠ
 πυροστάτης: ΕΧ/ΧΠ
 πυροστία: ΕΧ/ΧΠ
 πυροφάνη: ΕΧ/ΒΦ
 πυροφλογιστόταμος: ΕΧ/ΒΦ
 πυροχάλαμα: ΕΧ/ΒΦ
 πυροπώλη: ΕΧ/ΒΦ
 πυροράτης: ΝΠ/ΔΜ
 πυρορίχιος: ΕΧ/ΒΦ
 πυρορύγιος: ΕΧ/ΒΦ

πυροσοειδής: ΠαΜ/ΧΠ
 πυρός: ΠαΜ/ΧΠ
 πυροστριχος: ΕΧ/ΒΦ
 πυροσότης: ΜΚ/ΜΚ
 πυροσλευκος: ΕΧ/ΒΦ
 πυρός: ΝΠ/ΔΜ
 πυροφλέγων: ΑΒ/ΜΚ
 πυροφλογίζω: ΑΒ/ΜΚ
 πυροφόρος: ΑΒ/ΜΚ
 πυρία: ΒΦ/ΜΚ
 πυροδάτος: ΑΒ/ΜΚ
 πυρώδης: ΑΒ/ΜΚ
 πυρωθείς: ΜΚ/ΜΚ
 πυρομανής: ΑΒ/ΜΚ
 πυροκονία: ΑΒ/ΜΚ
 πυρόσις: ΑΒ/ΜΚ
 πυροστός: ΑΒ/ΜΚ
 πυτία: ΑΒ/ΜΚ
 πύργος: ΝΠ/ΔΜ
 πύργων: ΝΠ/ΔΜ
 πυλαριον: ΑΔ/ΤΜ
 πύλησις: ΕΧ/ΤΜ
 πυλωτρόφος: ΕΧ/ΤΜ
 πυλωτρόφος: ΕΧ/ΤΜ
 πυλώ: ΔΜ/ΚΜ
 πύμα: ΕΧ/ΤΜ
 πυματίζω: ΒΜ/ΚΜ
 πύπσις: ΧΠ/ΤΜ
 Πύρκαλιγγος: ΕΧ/ΤΜ
 πύρος: ΝΠ/ΔΜ
 πυρότης: ΝΠ/ΔΜ
 πυρώνης: ΝΠ/ΔΜ
 πύρωσις: ΝΠ/ΔΜ
 πύς: ΓΜ/ΧΠ
 πύσσις: ΠΜ/ΧΠ
 ραβδίσι(ον): ΑΒ/ΤΜ
 ραβδί: ΕΧ/ΤΜ
 ραβδάκι: ΝΠ/ΔΜ
 ραβδάκις: ΝΠ/ΔΜ
 ραβδάκτος: ΑΒ/ΜΚ
 ραβδίω: ΑΒ/ΜΚ
 ραβδίω: ΝΠ/ΔΜ
 ραβδίον: ΕΧ/ΧΠ
 ραβδισμα(ν): ΝΠ/ΔΜ
 ραβδισμός: ΝΠ/ΔΜ
 ραβδίτιον: ΝΠ/ΔΜ
 ραβδοβαστάκος: ΝΠ/ΔΜ
 ραβδοκοτίς: ΝΠ/ΔΜ
 ραβδοκύλισμα(ν): ΝΠ/ΔΜ
 ραβδόπουλο(ν): ΝΠ/ΔΜ
 ραβδός: ΕΧ/ΔΜ
 ραβδούχος: ΕΧ/ΔΜ
 ραβδώντι: ΕΧ/ΔΜ